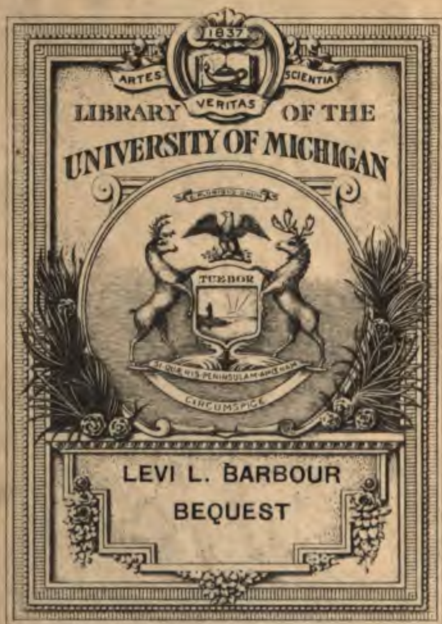

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE
LEVI L. BARBOUR
BEQUEST

L. & M. ANNÆI
SENECÆ
TRAGŒDIÆ,
Cum Notis
TH. FARNABII:
LVGDVNI
Sumpt. Phil. Borde, Laur. Arnaud,
& Cl. Rigaud. M.DC.LVII.

VIRO
LITERARVM HVMANIORVM
STVDIIS CLARISSIMO

DIVI THOMÆ ROLANDO.

QVOD antiquis, apud quos nihil nisi auspicio prius sumpto gerebatur, factitatum, vt, ex more, 1 nuptiis Auspices interpositi quamuis Auspicia desiissent, ipso tamen nomine veteris consuetudinis vestigia vsurparent: hoc plerisque nostrum, quos vexat insanabile hoc scribendi cacoëthes, vsu venit, vt quamuis patronorum exoleuerit cum authoritas, tum benignitas; non citra ambitionem tamen summis & grauibus viris perituræ chartæ tutelam obtrudamus. Mihi vero illud hic necessario aduenit. 2 *Epistolam namque accipiebant olim Tragœdis quibus pro se* (ex sua sc. persona, in Poëmate Dramatico) *loqui non licuit.* 3 *Quam vocalissimus aliquis è Curionibus eligebatur qui legeret* si quid esset, quod vel à principe petitum, vel Populo commendatum vellent. Quidnam igitur id est quod Tragicorum nomine per epistolam ego quasi Theatralis præco exequi velim? Ipsorum equidem Tragicorum dignitati parum consulere, politioris literaturæ virorum iudiciis & quantum vtique est venustiorum hominum ingeniis diffidere viderer, si in Tragœdiæ late patentes laudes discurrerem. De harum tamen Autoribus & ordine sunt quæ lectorem monitum velim; sed, pro more, seorsim. Cum vero eò sit malignitatis ventum, vt bonas literas (quæ sibi olim insularum loco) non aliud maneat præmium quam conuicium, neque id à Momis modo, sed & Archilochis, dum τέττιξ μὲν τέττιγ' ἐχθρὸς, μύρμακι δὲ μύρμαξ, Tutani ἀλεξικακώτατε patrocinium frustra inuocem. Si tamen laruas & Romanæ Orchestræ spatia minus infeliciter sublata viderit delicata huius ætatis iuuentus, cui cum 4 Grammatico illi τὸ μέγα βιβλίον ἴσον τῷ μεγάλῳ κακῷ & quæ librum (qualē ille puellā, *Nolo*, inquit, *nimis facilē difficilemve nimis: Nec volo quæ satiet nec volo quæ cruciet*) librum, inquam, probet, qui ingenium acuat, non torqueat; non obtundat: Si hic reperiat æquani-

1. *Val. Max. l. 2. cap. 1.*

2 *Martialis ad lib. 2. epigr.*

3 *Plinius epist. 4. l. 7.*

4 *Callimacho apud Athenæum l. 3. cap. 1.*

mus spectator vnde nec queratur *lumbos sedendo oculos spectando dolere*, neque sibi opus esse Thespidi plaustris quæ tricubitales commentarios, ociosa scholia, voluminosas criticorum animaduersiones, varias lectiones, aduersaria, adnotationes &c. vehant; cum illi rusticanti vel etiam peregrinanti, ad manum, imo in manu sit Tragœdiarum Lat. decas expeditiori elucidata opera: habebit de quo illi gratias agat, cuius auspiciis publicum inspiciuntur admarginales isti ignarij & oclistria, quæ lectoris, non omnino ab his studiis feriati, aurem vellant. Tu autem (vir humanissime cui gratissimam semper fuisse nôrim ipsam cothurnatam Philosophiam; nec apparatum hunc vtcunque rudem, fæces, cespitesque aspernare; & hoc qualecunque cape eo quo offertur animo simplici, candido, facili. quod autem ab ingenio meo habet leue, genio tuo pensa, & feliciter vale

Officioso amore tibi deuinctissimus

THOMAS FARNABY.

A

Ad Lectores.

INTROITE ſultis, confidite, aures atque
animos aduortite. Hac vel ipſe Cato intret,
expectet, ſpectetque. Neque enim hic pro-
deunt veſte exuta Mima aut nudatæ vxores
Summœniana; ſed graues matronæ, cothur-
. Namque hic Philoſophia dominatur cothurnata,
regnat Stoa. vbi verus ille antiſtes Stoæ Seneca
facit, imo in ſcenam ipſe venit. Quidni enim
apt. fidei hiſtorico, Senecam carmina crebrius
e, poſtquam Neroni amor eorum veniſſet?
nimis iuxta ac pedibus eamus in ſententiam Da-
um hominum, quotquot eruditum hunc humanio-
ierum attigerunt puluerem, & penitioris huius
e Critica ſacris ſunt operati? Qui omnes anxia
m habita diſquiſitione, pro varia Authorum mente,
rum, occaſionum, prologorum & argumentorum
e, diſſimili charactere & ſtylo, modulamine in
pari, οἰκονομίᾳ, artificio in repræſentationibus &
ibus, diuerſa denique placitorum & ſententiarum
a, non agnoſcunt modo Marcum illum ſiui patrem
qui Orcheſtram quatit Euripidis, ſed & ad-
illum alterum qui colit hiſpidum Platona,
nque ſuum monet Neronem. Quamuis &
rique quaſdam ex iſtis tragœdiis abdicent, merito
ad Rhetorum ſcholas, quæ olent leuicula ingenij
, vitrea acuminis ſcintillationes, atque ex ſubtili
em, quem vibrant, fulgore, ignes fatui & fumus.
aque indicio Illuſtrium virorum Ant. Del Rii,
ſii, Ioſ. Scaligeri, maxime vero Cl. Dan. Heinſij, à
iſpertiti viri, diſpertiti ordines, aliam Me-
idum Hippolytum, diuinam tragœdiam Troadas L.
Senecæ Philoſopho adſcribo, nec non eidem (ſi ab
dicio diſcedere liceat) πολυμάρτυρον Oedipoda;
ragico Agamemnona, Herculem Furentem, Thye-
iuſdem ferme cum Thyeſte commatis, accerſitarum
ſententiarum, affectati acuminis ambigue & ab
ato reſpondentis, Thebaida, niſi potius Authorem
roprium; poëtaſtro cuipiam è Declamatorculorum
iuſum Herculem in Oeta; nec f licioris artifici lau-
Octauiam. Atque hic mihi ab Authoribus & Tra-
n dignitate ordo neque is ſine exemplo, ſine autho-
oſt alios indicauit hoc I. Lipſius, expreſſit Delrius,
nec illius conſilium præuertiſſet Typographi feſtina-
eſſurus erat vir literis iuxta ac Humanitate Clariſſ.
ue in editione ſua, quam prius ſecutus ſum, vt &

hac editione nuperam illam à recensione Consummatissimi castissimique Viri P. Scriuerij : è cuius Museo secundas in necam curas spe.are possamus, adeo multa humaniter ostendebat mihi à se adnotata, prater censuras, varias lectiones, coniecturasque insignes Cl. V. Hugonis Grotij, & Chirographos insuper codices, quibus est instructissimus. Et quoniam, vt citat illud Antiphanis Deipnosophista,

μακάριόν ἐστιν ἡ τραγῳδία
Ποίημα κατὰ πάντ', εἴγε πρῶτον οἱ λόγοι
Ὑπὸ τῶν θεατῶν εἰσὶν ἐγνωρισμένοι.

Scenis singulis praefixis Argumentum cum Tragœdiis tum illustraui, lenibus illic locos obscuriores notis ad marginem; sed κατὰ τὴν ὕλην ὑποquidem, & quarum prope pudet, τὴν μάθησιν ἀρχὴν κεχειρισμένην. Quis enim non videt intumescere ista monstris fabulosis & Palaephati la-... τῆς τραγῳδίας; ψυχὴν ... papyro. Ferunt & hac & cetera, si qua, me absente & apud Belgas degente, parum castigata ... candore vestro sublevate atque adiuuate. Vt vos seruet Salus.

TEO. FARNABY.

In Senecam Tragicum breuibus Notis
à Præstantiss. viro.

D. THOMA FARNABIO

Illustratum.

ORcheſtram Senecæ, denſamque euoluere nubem,
Molita eſt vaſto ducta labore manus.
Reſtabat breuitas. FARNABIVS attulit iſtam:
Et lucem breuitas ingenioſa dedit.

Daniel Heinſius.

In Senecæ Tragœdias, à viro digniſſimo
eruditiſſimoque.

THOMA FARNABIO

recenſitas, & notis illuſtratas.

ARmare Muſam Seneca dum Latiam ſtudet
Cothurno; honeſtum, ſplendidum, anguſtum ſatis,
At arctiorem Diua quam ferret, dedit;
Nodiſque fixit, nulla quos acies ſecet.
Hinc præpedito Muſa ſubſiſtit pede,
Et ne Tragœdi claudicent, oritur metus.
Farnabius *iſtud ſedula mente intuens;*
Muſæ labores, difficultates, moras,
Tenebras Theatri, nubilae Scenæ fores;
Et dura Tragicæ vincla Melpomenes videns;
Opus vt vel ipſe, ad Oedipum, Oedipo foret:
Exurgit, Erebum luſtrat, expurgat Stygem
Nigram; Tragœdiæ lampadem accendit nouam;
Soluitque preſſæ compedes duras Deæ.
Splendor cothurno iam redit, nitet chorus,
Spectator alacris cernit ardentes faces,
Æquoque Iambus integer conſtat pede;
Offenſa reſtat nulla, non griphus manet.
Hem macte, Tragicum nil tibi accidat aut tuis
Qui de Tragœdo tam bene es meritus tuo!

Richardus Andreæ. M. D.

L. & M. ANNÆI

SENECÆ

TRAGŒDIÆ,

Cum Notis

TH. FARNABII.

LVGDVNI

[Sum]pt. Phil. Borde, Laur. Arnaud.

& Cl. Rigaud. M.DC.LVII.

a. 10

Fas est precari ; 16 noctis æterna chaos
17 Adversa superis regna, 18 manesque impios,
19 Dominumque regni tristis, & 20 dominam fide
21 Meliore raptam, voce non fausta precor:
Adeste, adeste sceleris 22 vltrices deæ,
23 Crinem solutis squallidæ serpentibus,
Atram cruentis manibus amplexæ facem,
Adeste: 24 thalamis horridæ quondam meis
Quales stetistis: 25 coniugi letum nouæ,
Letumque 26 socero & 27 regiæ stirpi date.
28 Mihi peius aliquid, quod precer sponso malum;
Viuat; per vrbes erret 29 ignotas egens,
Exul, pauens, inuisus, incerti 30 laris:
Me coniugem optet; limen alienum expetat,
31 Iam notus hospes: quoque non aliud queam
Peius precari, liberos 32 similes patri,
33 Similesque matri. parta, iam parta vltio est.
34 Peperi. querelas, verbaque incassum sero.
Non ibo in 35 hostes? 36 manibus excutiam faces,
37 Cæloque lucem. spectat hoc 38 nostri sator
Sol generis? & 39 spectatur, & curru insidens
Per solita 40 puri spatia decurrit poli?
Non redit in ortus, & remetitur diem?
Da, da per auras curribus 41 patriis vehi.
Committe habenas, genitor, & flagrantibus
42 Ignifera loris tribue moderari 42 iuga.
43 Gemino Corinthus litteri opponens moras,

16 Hiatum & cæcam voraginem æternæ noctis, id est, mortis & inferorum. V. Herc. Fu. 609. & Thyest. 830.
17 Infera, tristia, obscura, letalia, mala, opposita supperis, lætis, lucidis, vitalibus, bonis.
18 Vmbras, seu animas impiorum corpore exutas.
19 Plutonem.
20 Proserpinam.
21 Neque enim ea mente rapuit eam Pluto vt repudiaret, quod fecit in me Iason.
22 Eumenides, Pœnæ. Furiæ. Herc. Fu. vers. 100.

23 Erinnys, Furiæ excutire *pronam flagranti vertice pinum Stridentesque comas*. 24 Nuptiis infausti exitus furias statuunt auspices & pronubas. *Nam mihi nec Iuno nec Hymen, sed tristis Erynnis Praetulit infaustas sanguinolenta comas*. Hypsip. Ouid. vide *Octau*. 23. & 158. 25 Creusæ. *al*. Gluace. 26 Creonti. 27 Liberis Iasonis meisque. 28 Suggerite mihi peius aliquod letho malum quod Iasoni imprecer. *Et hoc est*, Viuat. Gruterus subintelligit *est*, hoc sensu: Quod ad Iasonem spectat, non mihi opus Furiarum opera: est enim ad manum quod ei imprecer omni morte peius; vitam exulem atque inopem. 29 Inimicas. 30 Domus, loci habitandi. 31 Namque hic & apud Creontem hospes est. 32 Perfidos. 33 Veneficos, crudeles. 34 Liberos tales futuros, *vel*, quos in patris vltionem trucidem, peperi. 35 Creontem, Creusam, Iasonem & liberos? 36 Ex manibus δᾳδέχων illas Creusæ nuptiis præferentium. de facibus, vide quæ ad v. 265. & v. 507. Theb. & infr. v. 112. 37 Inducamque extinctis facibus tenebras. 38 Æthes enim Medeæ pater fuit, Solis ex Persa Neptuni filia natus. 39 Annon horrens refugit, vultusque suos tegit? 40 Non mutati, nulla nube maculati, nec in ortum redeuntis, vt in scelere Thyestæo. vid. Act. 4 cum choro, & act. 5 Thyest. 41 Me auctis vt Phaetonta quondam paterno curru. 42 Equos ignipedes, flammiuomos. 43 Et comburam Corinthia cum Isthmon cum vrbe in qua Creon, Iason, Creusa. Sic, *Qui secat, & geminum gracilis mare separat Isthmos, Nec patitur conferre fretum; si terra recedat, Ionium Ægæo franget mare*.

Cremata flammis maria committat duo.
Hoc restat vnum: pronubam thalamo feram
Vt ipsa 44 pinum; postque 45 sacrificas preces
Cædam dicatis 2 victimas altaribus.
Per 2 viscera ipsa quære supplicio viam,
3 Si viuis, anime: si quid antiqui tibi
Remanet vigoris, pelle fœmineos metus,
Et inhospitalem 46 Caucasum mente indue.
47 Quodcunque vidit Phasis aut Pontus nefas,
Videbit Isthmos. effera, ignota, horrida,
48 Tremenda cælo pariter ac terris mala,
Mens intus agitat: vulnera, & cædem, & vagum
Funus per artus. leuia memoraui nimis:
49 Hæc virgo feci: grauior exsurgat dolor.
Maiora iam me scelera post partus decent.
Accingere ira, teque in exitium para
Furore toto: 50 paria narrentur tua
Repudia thalamis: quo virum linquis modo?
Hoc quo secuta es. rumpe iam segnes moras:
Quæ scelere pacta est, scelere rumpetur fides.

44 Facem è pinu. vid. inf. vers. 111. & Thebaid. v. 263. Sunt qui *Spinum* legunt: nam & è Spina alba faces nuptiales fieri solitæ, innuit autem ignem illum venenatum quo Creusam perditura sit cum patre suo. 45 In nuptiis quidem adhibitæ preces & sacrificia Medea autem incantationes suas intelligit. 2 Liberos suos ex Iasone innuit, quos mactare statuit. 3 Se ad vindictam incitat. 46 Feritatem & crudelitatem Heniochorum & Scytharum qui ad Caucasum. Thyest. v. 1046. vel etiam meam quæ è Colchide. 47 Tale hic in Corintho patrabo facinus quale olim in Colchis cuius Phasis fluuius est, quæque Ponto contermina. vbi. sc. fratrem Absyrtum discerpsi dispersique vt patri me insequenti moram inijcerem dum artus dissipatos colligeret. 48 Diis & hominibus abominanda. 49 Hæc in fratre Absyrto feci virgo vel Iasone nubentem, cui nuptæ & ex eo matri factæ, ne dimittar, vel etiam in repudij vindictam maiora sunt scelera excogitanda. 50 Nuptias proditione patris & cæde fratris conciliaui, repudium cæde superinductæ Creusæ & propriorum liberûm vlciscar.

CHORVS.

Chorus è mulieribus Corinthiis Iasonis & Creusæ nuptiis Epithalamium præcinit.

3 AD regum thalamos numine prospero
Qui cælum superi, quique regunt fretum,
Adsit, cum populis 2 rite fauentibus.
Primus sceptriferis colla 3 Tonantibus
4 Taurus celsa ferat tergore candido.

1 Ad Iasonis & Creusæ nuptias. 2 In sacris principum inaugurationibus, adoptationibus, nuptiis, adstantes fauebant linguæ id est, malis verbis abstinebant, bona dicebant & faustis votis & acclamationibus fausta lætaque ominati. vid. Octau. 695. 3 Ioui & Plutoni. Dio quidem rubentes tribuunt manubias, vtrasque interdiu missas: Summano albas vel nigras, easque noctu. Sed & Iuno, Pallas, aliique è diis fulmen iaculari dicuntur, sed quod à Ioue acceperint. 4 Neptuno, Apollini, Marti taurum immolari, Ioui nequaquam vult Seruius. Has itaque infaustas fore nuptias ominatur. Sed [illegible] τῷ Διὶ [illegible] Xenoph. Cyripæd. Et [illegible] τῷ Διὶ βασιλικῷ ταῦρον λευκόν. Iulian. ad Libanium.

5 Lucinam niuci femina corporis
Intenta iugo placet: &, *asperi*
Martis sanguineas 6 quæ cohibet manus
Quæ das belligeris fœdera gentibus,
Et(a)Cornu retinet diuite copiam,
(b)Donetur tenera mitior hostia.
Et 7 tu qui 8 facibus legitimis ades,
Noctem 9 discutiens 10 auspice dextera,
Huc incede gradu 11 marcidus ebrio,
Præcingens roseo tempora vinculo.
Et 12 tu, quæ gemini prænia temporis
13 Tarde stella redis semper amantibus:
Te matres auidæ te cupiunt nurus,
Quam primum radios spargere lucidos,
Vincit 14 virginum decor
Longe 15 Cecropias nurus
16 Et quas 17 Taygeti iugis
18 Muris quod caret oppidum:
Exercet iuuenum modo,
19 Et quas 20 Aonius latex,
** Alpheusque sacer lauat.*
Cedent 21 Æsonio duci
Si forma velit aspici,
22 Proles fulminis improbi,
23 Aptat qui iuga tigribus:
Nec non 24 qui tripodas mouet,
Frater 25 virginis asperæ.
Cedet 26 Castore cum suo
Pollux castibus aptior.
Sic, sic, Cœlicolæ, precor,

5 *Iunonem ante omnes, cui vincla iugalia curæ, Candida & intacta placet ceruice iuuenca.* 6 *Vel* Venus, quæ *Pace frui Martem cogere sola potest.* Et huc respicit quod subiungitur. (b) *Donetur teneri mitior hostia.* sic Flaccus, *Mactata veniet lenior hostia:* quæ meri patera cum thure. quandoque tamen sus illi mactabatur, & hinc festum ὑστερία. *vel* Pax seu Concordia, *vnde fuit (a) pleno cunctorum copia cornu.* alluditque ad κέρας Ἀμαλθείας seu Acheloi. Sed & Paci bos cædebatur, verum seorsim extra Deorum conspectum. 7 Hymenæe. Deus nuptialis, Bacchi fili, &c. mox nota. a. 8 Legitimis nuptiis. Inf. v. 114. 9. Face quam præfers nuptiis. 10 Vide Troad. 861. 11 Namque *virecentes gaudet vibrare coronas, Et quassare faces & noctem ducere ludo.* vt decet Bacchi filium Venerisque patrem: *aliis* Apollinis & Calliopes filium. 12 Veneris stella noctis præuie Hespere, diei prænuncie Phosphore. Hipp. v. 748. 13 *Vt mox longa quibus mentitur amica,* &c. Ita sponsorum, nouæque nuptarum desiderio tardo procedere videtur dies nuptiis dictus. 14 Virginis sponsæ, Creusæ seu Glauces. 15 Atticas puellas nubiles. Cecrops autem primus erat Atheniensium rex. 16 Et Lacenas virgines quæ patrio more exercentur virilibus officiis: cursu, venatione, palæstra, idque, nudæ. 17 Laconiæ montis, Spartæ imminentis. *Virginibus Bacchata Lacænis Taygeta.* 18 Quod tamen postea muris cingi cœpit. prius ἀνδράσι καὶ οὐκ πλίνθοις τετειχισμένον. 19 Vincitque Thebanas virgines. Bœotia autem prius Aonia dicta est ab Aone Neptuni filio. 20 Dirce fons Bœotiæ prope Thebas Musis sacer, adeoque tacite ipsis Musis Creusam confert. * v. 116. *Thyest.* cur item sacer sit, vide *ibid.* 21 Iasoni filio Æsonis, qui filius Creteæ Cretæus Æoli. 22 Bacchus vid. Herc. Fu. v. 455. pucher, Hippol. v. 751. 23 Oedip. v. 425. & Hipp. v. 753. 24 Apollo cuius responsa reddit vates in tripode stans. vid. Oed. v. 227. 25 Dianæ venatricis, montiuagæ, perpetuæ virginis. 26 Κάστωρ δ' ἱππόδαμος καὶ πὺξ ἀγαθὸς Πολυδεύκης, pulcherrimi, Ioue quippe cygno geniti: Hippol. v. 807.

Vincat 27 femina coniuges,
Vir longe superet viros.
Hæc cum virgineo constitit in choro,
Vnius facies prænitet omnibus.
28 Sic cum sole perit sideribus decor
Et 29 densi latitant Pleiadum 29 greges;
Cum Phœbe solitum lumine 30 non suo
31 Orbem circuitis cornibus alligat.
32 Ostro sic niueus 33 phœniceo color
Perfusus rubuit: 34 sic nitidum iubar
Pastor luce noua 35 roscidus aspicit.
Ereptus thalamis 36 Phasidos horridis
Effrenæ solitus pectora coniugis
Inuita trepidus prendere dextera,
Felix 37 Æoliam prendito virginem
*38 Nunc primum 39 soceris, * sponse, volentibus:*
40 Concesso, iuuenes ludite 40 iurgio,
41 Hinc illinc, iuuenes, mittite carmina:
Rara est in dominos 42 iusta licentia
Candida thyrsigeri 43 proles generosa Lyæi,
44 Multifidam iam tempus erat succendere 45 pinum.
*46 Excute solennem digitis * marcentibus 47 ignem.*

27 Creusa. 28 Sic vbi soli orienti velut lumini maiori suam cedunt lucem stellæ. 29 Alludit ad etymon sideris septistellij ἀπὸ τοῦ πλείστου, id est, à pluralitate & vicinitate stellarum. *alij* autem ἀπὸ τοῦ πλεῖν quod ortæ nauigandi tempus designent Atlantides, Vergiliæ. 30 Lumine notho & mutuam à sole lucem. vide Hippol v. 742. 32 ὡς δ' ὅτε τίς ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ, &c. *Fulgebat veluti, Tyrio quod tinxerit ostro Mæonis, aut Paphi lilia mista rosis.* 33 Thyest. v. 344. 34 Hæc ad Endymionem sunt qui referunt. rectius ad solem orientem, *Quale nouo Phœbo aut Tithoni coniuge cælum Subrubet.* 35 Vigil, rore nocturno madens, vel luce noua, id est, Aurora roscida, *Hypallage*. 36 Medeæ ad Phasim natæ. sup. v. 44. barbaræ, crudelis, veneficæ, cuius scilicet thalamos Iason merito horreat. 37 *ἀντίθεσις δὲ* Phasidi, id est, barbaræ. *Græcam* sup. v. 80, vel lege *Æoliam*. Creonti enim patri Creusæ Sisyphus pater qui filius Æoli. infr. v. 746. commendaturque sponsa à Deo generis authore. 38 Namque in priores non consenserat Æson, Æetha certe inuito. 39 Æsone & Creonte, * al. *sponte volent.* 40 In nuptiis enim dicteria in sponsum sponsamque iacere licuit. 41 Epithalamium à virginibus & adolescentibus alterne cantatum, ante thalamum: ne compressæ à viro puellæ audiretur vox. 42 Lege *ista licentia*. scil. libertas loquendi quidlibet apud dominos raro permissa est, in Mercurialibus apud Cretenses, Sacæ festo apud Babylonios, Peloriis apud Thessalos. Saturnalibus apud Romanos, vt & nuptialibus. 43 Hymenæe fili Bacchi, qui *Quod soluit curis corda, Lyæus erit* ἀπὸ λύω. thyrsi autem hastæ quas pampinis intextas Bacchides in Orgiis gestabant. sup. v. 67. 44 In modum spicarum incisam, quo facilius flammam concipiat. 45 Supra v. 58. 46 Concute, iacta, *inquit Delrius*. credo ego in nuptiis felicibus Hymenei partes fuisse ignem nuptialem extinguere, sponsumque & sponsam in thalamos vocare. & ad hanc coniecturam facit quod Medea sup. vers. 27. minata est velle se faces excutere, infelici omine. & sup. 67 * Supra v. 69. 47 Fax in nuptiis prælata in honorem Cereris. ignis & aqua adhibita, quod fœtus animantium calore & amore corporentur atque alimentur ad vitam.

Festa

Festa dicax fundat 48 *conuicia* 49 *Fescenninus*
Soluat turba iocos. 50 *tacitis* 51 *cauilla tenebris*
Si qua peregrino nubit fugitiua marito

48 Dicta iocularia. ῥήματα αἰσχρὰ καὶ ἀσχημοσύνης γέμοντα. Chrysost. & Lucan.

49 *Nec more Sabino Excepit tristis conuitia festa maritus.* 50 Pueri versus Fescenninos omni verborum lasciuia imo obscœnitate refertos canebant vt nouæ nuptæ aures recurarent, sed posita prius prætexta, cuius purpura verecundiæ symbolum dict. a Fescennio Hetturiæ oppido, aliis à *fascino* quod ad nimias laudes (quæ in Epithalamio occinebantur) à Nemesi vindicandas & arcendum fascinum, à præfiscinis adiiciebantur Fescennini. 51 Deducatur ad maritum illa absque facibus, Epithalamio, Fescennino, quæ domo patris profuga peregrinum secuta, raptori clam & inconcesso nupsit. quod fecerat Medea, in quam hoc obiter iactum est conuicium.

ACTVS SECVNDVS.

MEDEA. NVTRIX.

Audito Hymenæo furit Medea, quam sedare nutrix laborat, sed frustra.

O Ccidimus, aures pepulit 1 *Hymenæus meas,*
Vix ipsa tantum, vix adhuc, credo malum.
Hoc facere Iason potuit: 2 *erepta patre,*
Patria atque regno, sedibus solam exteris
Deserere 3 *durus merita contempsit mea,*
Qui scelere 4 *flammas viderat vinci &* 5 *mare?*
6 *Adeone credit omne consumptum nefas?*
Incerta, vecors, mente non sana feror
Partes in omnes, vnde me vlcisci queam.
Vtinam esset 7 *illi frater! est coniux; in hanc*
Ferrum exigatur: hoc meis satis est malis.
Si quod Pelasgæ, si quod vrbes barbaræ
Nouere facinus, quod 8 *tuæ ignorant manus,*
Nunc est parandum. 9 *Scelera te hortentur tua;*
9 *Et cuncta redeant* 10 *inclytum regni decus*
11 *Raptum; & nefandæ virginis* 12 *paruus comes*
Diuisus ense, funus 13 *incertum patri;*

1 Epithalamiū, carmen nuptiale chori sc. præcedentis, de Hymenæo vide quæ ad v. 26?. Theb.
2 Postquam eripuit me patri, patriæ, regno.
3 Ingratus, immemor.
4 Herbis & incantamentis illi à me datis vicit æripedes & ignluomos tauros.
5 Mare pacatum artubus lacerati fratris.
6 Itane exhaustam mihi credit omnem malarum herbarum scientiam, & magicas artes ad scelera potentes, vt nihil reliqui sit in ipsius vindictam? 7 Quem discerperem, vt meum olim sup. v. 54. 8 O Medea. *suas inuenit.* 9 Ad animum reuoces priora scelera, atque ab iis exempla capias & consilia de futuris. 10 Vellus aureum arietis quo vectus Phrixus e Bœotia in Colchos transfretauit. vid. Troad. v. 1032. 11 Ab Iasone, mea arte, consilio, auxilio, 12 Absyrtus frater, ex eodem patre, matre autem Asteri, aliis, Ipsea, à me discerptus. sup. v. 44. 13 Sparsis enim artus, vt patrem insequentem tardaret. v. 44. supra, al. *incestum.*

Sparsum

Sparsumque 14 *ponto corpus, & 15 Peliæ senis*
Decocta aheno membra. funestum impie!
Quam sæpe fudi sanguinem? 16 *at nullum scelus*
Irata feci. sæuit infelix amor.
Quid tamen Iason potuit 17 *alieni arbitrij,*
Iurisque factus? 18 *debuit ferro obuium*
Offerre pectus. 19 *melius, ah melius dolor*
Furiose, loquere. si potest viuat meus,
Vt fuit, Iason; si minus, viuat tamen,
Memorque nostri, muneri 20 *parcat meo.*
Culpa est Creontis tota, qui 21 *sceptro impotens*
22 *Coniugia soluit; quique* 23 *genitricem abstrahit*
Natis; & arcto pignore adstrictam fidem
Dirimit: petatur solus hic, pœnas luat
Quas debet. alto cinere cumulabo domum,
Videbit 24 *atrum verticem flammis agi*
25 *Malea, longas nauibus flectens moras.*
NV. *Sile obsecro, questusque secreto abditos*
Manda dolori: grauia quisquis vulnera
Patiẽte & æquo 26 immotus animo pertulit,
27 Referre potuit. ira, quæ tegitur, nocet.
Professa produnt odia vindictæ locum.
ME. Leuis est dolor, qui capere consiliũ potest.
Et 28 clepere sese; magna non latitant mala.
Libet 29 *ire contra.* NV. *Siste furialem impetum*
Alumna: 30 *vix te tacita defendit quies.*
ME. Fortuna fortes metuit, ignauos præmit.
NV. 31 *Tunc est probanda, si locum virtus habet.*
ME. Nunquam potest non esse virtuti locus.
NV. Spes nulla monstrat rebus afflictis viam.
ME. Qui nil potest sperare, desperet nihil.
NV. 32 *Abiere Colchi;* 33 *coniugis nulla est fides;*
Nihilque superest opibus è tantis tibi.

14 Mari, vt modo, v. 121. vel regione Ponti, *Vnde Tomos dictus locus est, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui.*
15 Patrui Iasonis inf. v. 257.
16 Emphaticè. Iam autem irata in scelus accingor.
17 Huc à Creonte coactus.
18 Potius quam me desereret.
19 Epanorthosis.
20 Magis apposite tamen legas *partor*, q. d. permitte illum, ô dolor, vita quam illi dederim frui.
21 Imperio suo.
22 Mei & Iasonis.
23 Me.
24 Nigrum regiæ vel Corinthi fumum sinuoso flexu ascendentem.
25 Promontorium Laconiæ prope Corinthum hodie *Capo Melio.* quod per quinque millia passuum in mare protensum ventisque expositum procellosum sinumque sequacibus vndis inquietum reddit mare, nauigantibus moras inhibet. *Et ratibus longe flexum donare Maleæ.* Lucan. 6. 26 Alij leg. *Mutus*, id est, tacite & dissimulanter. 27 Par pari reddere, vlcisci. 28 Tegere, celare. κλέπτειν. vid. Herc. Fu. v. 798. 29 Aperte occurrere. 30 Etiamsi tacita quiescas, vix tuta eris; multo minus si quid moueas. 31 Tunc quidem fortitudo est probanda vbi te aliquid per virtutem consequuturum speres, alioqui furor est, stupor, desperatio, &c. vltra spem & vires niti. 32 Abiere, alienati, tibi infesti sunt Colchi. 33 Iasonis.

ME. *Medea superest:* 34 *heic mare & terras vides,*
Ferrumque & ignes, & deos, & fulmina.
NV. *Rex est timendus.* ME. 35 *rex meus fuerat pater.*
NV. *Non metuis arma?* ME. 36 *sint licet terra edita.*
N. *Moriere.* M. *cupio.* N. *profuge.* M. *pœnituit* 37 *fuga.*
38 *Medea fugiam?* NV. 39 *mater es.* ME. 40 *cui sim,*
NV. *Profugere dubitas?* M. *fugiam: at vlciscar prius.*
NV. *Vindex sequetur.* M. *fo san inueniam* 41 *moras.*
NV. *Compesce verba; parce iam demens minis,*
42 *Animosque minue.* tempori aptari decet.
ME. Fortuna opes auferre, non animum, pot
43 *Sed cuius ictu regius cardo strepit?*
Ipse est Pelasgo tumidus imperio Creon.

34 Quæ omnia hæc arte sua potest perturbare inque suam opẽ vocare. *vel quid si interrogatiue legamus hoc modo?* An vero hic vides maria, terræ motus, ferrũ, ignes, deos, fulmina, quæ etiam fortis timeat? cũ ex præceptionibus Ethicis, εἴη ἄν τις μαινόμενος ἢ ἀνάλγητος, εἰ μηδὲν φοβοῖτο, μήτε σεισμὸν μήτε κύματα, &c. atque ad hanc coniecturam meam faciunt quæ præcedunt. v. 160, quæque sequuntur *& tamen rex est timendus; arma,* &c. 35 Neque tamen eum timui, verum Iasoni contra eum steti. 36 Non etiam Gigantea & terra è dentibus serpentinis edita. Namque & hæc mea arte fretus debellauit Iason. 37 Qua patrem deserui Iasonem secuta. 38 *Emphatice.* Egone tam magicis potens? tam prius pertinax & pericula contemnens? 39 In liberorum tamen gratiam fuge, vel respicit ad v. 25: sup. 40 Ex quo tamen sua vides, Iasone sc. 41 Ve cum me sequeretur pater. sup. v. 44, & 133. 42 Animi pertinaciam & ferociam. 43 Sed, crepuere fores regiæ, quis egreditur?

CREON MEDEA.

Creon Medeam in exilium propere abire imperio vrget: illa diei vnius moram vix impetrat.

MEdea, 1 *Colchi noxium Æta genus,*
Nondum meis exportat è regnis pedem?
Molitur aliquid, nota fraus, nota est manus,
2 *Cui parcit illa? quemve securum sinit?*
3 *Abolere propere pessimam ferro luem*
Equidem parabam, precibus euicit 4 *gener.*
Concessa vita est: liberet fines metu,
Abeatque tuta. fert gradum contra ferox,
Minaxque nostros propius affatus petit.
Arcete, famuli, tactu & accessu procul,
Iubete sileat. regium imperium pati
Aliquando discat. 5 *vade veloci via,*
Monstrumque fæuum, horribile, iam dudum avehe.
ME. *Quod crimen aut qua culpa multatur fuga?*
CR. *Quæ caussa pellat,* 6 *innocens mulier rogat.*

1 Colchorum regis.

2 Qui non patri pepercit, non fratri.

3 Medeam de medio tollere statueram.

4 Iason.

5 Satellitum aliquis vadat & auehat.

6 Ironice. q. d. nocentissima.

adicas, cognosce: si regnas, iube.
um atq; iniquum regis imperium feras.
a numquam regna perpetuo manēt.
re Colchis. Mitredeo qui aduexit, ferat.
constituto fera decreto venit.
atuit aliquid parte inaudita altera,
et statuerit, haud æquus fuit.
ue à te 10 Pelia supplicium tulit.
usa detur egregia locus.
fficile quam sit animum ab ira flectere
tum quamque regale 12 hoc putet,
rbas quisquis admouit manus,
re; regina didici mea.
im sim clade miseranda obruta,
pplex, sola, deserta, vndique
ondam 13 nobili fulsi 13 patre,
tum Sole deduxi genus:
e placidis flexibus 14 Phasis rigat;
que quidquid Scythicus à tergo videt;
qua maria dulcescunt aquis;
5 peltis quidquid exercet 17 cohors
18 vidua 19 Thermodontiis:
oster genitor imperio regit.
lix, decore regali potens
ant tunc meos thalamos 20 viri,
untur. rapida Fortuna ac leuis,
egno eripuit, exilio dedit.
egnis, cum leuis magnas opes
& illuc casus. hoc reges habent
m & ingens nulla quod rapiat dies;
miseris, supplices fido lare
: solum hoc Colchico regno extuli;
ingens. 21 Græciæ florem inclytum,
bine gentis, & 22 prolem deûm
mei: 23 munus est Orpheus meum,

7 Si rex iustus es, de causa mea, prius cognosce; si tyrannice pro lubidine impe-ras, inaudita causa elice.
8 Regiæ subiecta potestati ne disputes de imperio æquo aut iniquo, sed quod regi lubet feras.
9 Cognita causa lataque sententia, sera venit expostulatio.
10 Pelias, voc. pro Nomin. inf. v. 259.
11 Quam pertinaciter reges irā de leui qualicūque iniustave causa conceptam foueant vrgeantque, & ipsa rege orta noui.
12 Al. *occupet.*
13 Æta Solis filio.
14 Colchorum flu. max.
15 Mare Euxinū ab Occidente Colchida claudit, dulcius quā cætera maria, vt quod Mæotidi ur atque in quod Tanais innumerique alij fluuij influunt. breuibus quorum extrema lunantur in cornua. 17 Amazonis agmina peltis, &c. vide Agam. 217. 18 Vid. Hippol. Vid. Herc. Fu. 245. 20 Proci alij. *vel* per indignationem icam, Iason. 21 ἄνδρες Ἀργείων iuuenum nobilium, Hen. 22 Argonautas, Heroas, diis genitos. *quorum plerosque* 23 Mei muneris est quod viuit Orpheus. ἔστι ἀτειρέας ... θέλξεν ἀοιδάων ἐνοπῇ, ποταμῶν τε ῥέεθρα ... &c. *Mulcens lapides & agens carmine quercus.*

Qud

Qui saxa cantu mulcet, & syluas
Geminumque munus 24 Castor &
25 Satique Borea; 26 quique tran
Summota 26 Lynceus lumine im
Omnesque 27 Minya: nam duc
Pro quo nihil debetur, hunc null
Vobis reuexi caeteros; vnum mihi.
Incesse nunc & cuncta flagitia ing
Fatebor: obici crimen hoc solum
29 Argo reuersa. 30 virgini pla
Paterque placeat; tota cum ducibu
Pelasga tellus: hic tuus primum
** Tauri ferocis ori flagranti occidit*
31 Fortuna causam, quae volet, nos
Non paenitet seruasse tot regum de
Quodcunque culpa 32 praemium c
Hoc est penes te. si placet, damna
Sed redde 32 crimen. sum nocens,
33 Talem sciebas esse, cum 34 g
Fidemque supplex praesidis 34 dex
Terra hac miseriis angulum & sed
Latebrasque viles. vrbe si pelli pl
Detur remotus aliquis in regnis lo
CR. *Non esse me, qui sceptra vi*
Nec qui superbo miserias calcem pe
Testatus equidem videor haud clar
Generum 35 exulem legendo, &
Terrore pauidum. quippe te poen
Letoque Acastus regna Thessalica
Senio trementem debili atque aeuo

24 Sup.v.81. 25 Calais & Zetes ὅυς πότ' Ἐρεχθηΐς Βορέηι τέκεν Ὠρείθυια, 26 πάντων ἀνθρώπων ὀξυωπέστατος, qui ex Taygeti cacumine totam Peloponnesum fertur prospexisse; Castorem & Pollucem in caua quercu latitantes vidisse; è Sicilia classem Punicam è Carthaginis portu soluentem oculis lustrasse, numerumque notasse, &c. Non tamen credibile id fieri vel à perspicacissimo Lynceo, vel à Varronis illo Strabone, & 1500. stadiorum (tot enim à Lilybaeo in Africam sunt) spacium prospiceret, cum intentam ab oculis aciem per planum pergere vltra,
Mathematici. multo minus mari in orbem per tant
gente. 27 Thessali comites Iasonis in expedition
chomeno Thessaliae fluuio, qui prius Minyeus, dic
29 Quod ἀργὸς velox. vel ab Argo fabricatore,
Argiui delecti viri. 30 Quod si mihi magis pudor
quam Iason, periissent Thessali, Argiui, vniuersae de
nec Iason igniuomos Tauros. (* Duos namque fui
nius ταύρω χαλκόποδε στόματι φλόγα φυσιόωντε
ner futurus. vide inf. v.466. 31 Vtrunque mea cau
sonem. 33 Cum tuum praesidium supplex implora
Peliae filium, qui me persequitur, sibique in patriae u
poscit. 34 Troad.v.689. 35 In exilium fugiente
cinus, tu enim prae te ferens velle te medicamine Pe
stituere (quod prius in Aesone feceras) Peliae iniurias
fecisti pie impias Peliadas patrem suum iugulare n
promiseras, vtque illae expectauerunt.

…emptum queritur, & casi senis
…mbra; cum dolo capta tuo
…ores impium auderent nefas.
…e, si tuam caussam amoues,
…nullus innocuum cruor
…uit: abfuit ferro manus,
…uestro purus à cœtu stetit.
…lorum machinatrix facinorum,
…nea nequitia ad audendum omnia,
…hur, nulla famæ memoria est,
…37 purga regna; letales simul
…ec 38 herbas libera ciues metu,
…s tellure 39 sollicita Deos.
…ge cogis? redde fugienti ratem,
…omitem. fugere cur solam iubes?
…erat. 40 bella si metuis pati,
…regno pellatur sontes duos
…41 illi Pelias, non nobis iacet
…n, 43 rapinasque adice; desertum patrem,
…mque fratrem 45 quidquid etiamnum nouæ
…uiue coniugi, non est meum.
…ties sum facta, sed numquam mihi.
…uisse decuit. quid seris fando moras?
…les recedens illud extremum precor,
…nator matris insontes trahat.
…hos paternos ut genitor excipiam sinu.
…go 46 auspicatos regii thalami thoros,
…aras, perque regnorum status,
…aria dubia quos agitat vice,
…euem largire fugienti moram;
…ma gnatis mater infigo oscula.
…uerens CR. *fraudibus tempus petis.*
…fraus timeri tempore exiguo potest? (malis.
…um ad nocendum tempus angustũ est
…unt misera temporis lacrymis negas?
…epugnat precibus infelix timor,
…do dabitur exilio dies.
…imis est; & ex hoc aliquid abscindas licet;

36 Pisidice, Pelopœa, Hippote, & Alcestis filiæ Peliæ, quarum vt *quæque pia est Medeæ hortatibus impia prima est, Et ne sit scelerata facit scelus*, &c. Ouid. 7. Metamorph.

37 Purga mea regna tam lethali monstro.

38 Veneficia per herbas. *Medeam autem noxias plurimas inuenisse herbas ferunt & inter cæteras Ephemeron, prasruianti lethi herbam.*

39 Carminibus, imprecationibus, veneficiis, sceleribus molesta, incanta sidera, Infra. v. 424. & 672.

40 Namque Acastus bellum Corinthiis indixit si Medeam receptam fouerent.

41 In Iasonis gratiam & vltionem, cui autem scelus est bono, nocens ille

…o. 42 A patre. 43 Aurei velleris. 44 Supra v. 44. 45 Et si …d malum est quod nunc Creusam docet, vt me olim. 46 Bono …ceptas Iasonis & filiæ tuæ nuptias, non inauspicatas vt meas …a. 47 Vltra votum mihi moram indulsisti, namque in rem …fugam accelerare, ac proinde & ipsa propero.

Et

Et ipsa propero. CR. 48 *capite supplicium lues;*
Clarus priusquam Phœbus attollet diem;
Nisi cedis 49 *Isthmo.* 50 *sacra me* 50 *thalami vocat*
51 *Vocat precari festus Hymenæo dies.*

48 Εἰ σ' ἡ 'πιοῦσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ, &c. Θανῇ. Eurip. 49 Corinthiaco. 50 Nuptiarum sacra. 51 Dies Hymenæo sacra vocat me ad preces & vota.

CHORVS.

Chorus in audaciam nauigantium inuectus primos nautas dignum audaciæ sua retulisse præmium canit. Scilicet Medeam.

1 AVdax nimium, *qui freta primus*
Rate tam fragili perfida rupit;
2 *Terrasque suas post terga videns;*
3 *Animam leuibus credidit auris;*
Dubioque secans æquora cursu
Potuit 4 *tenui fidere ligno,*
5 *Inter vitæ mortisque vias*
Nimium gracili limite ducto.
Nondum quisquam sidera norat;
Stellisque, quibus pingitur æther,
Non erat vsus: 6 *nondum pluuias*
Hyadas poterant vitare rates;
7 *Non Olenia sidera capræ:*
Non quæ sequitur flectitque senex
8 *Arctica* 9 *tardus plaustra* 10 *Bootes:*
Nondum Boreas, nondum Zephyrus
Nomen habebant.
11 *Ausus Typhis pandere vasto*
12 *Carbasa ponto,* *legesque* 13 *nouas*
Scribere ventis, nunc 14 *lina sinu*
Tendere toto; nunc 15 *prolato*
Pede transuersos captare notos;
Nunc antennas medio tutas
Ponere malo: nunc in summo
Religare loco, cum iam totos

1 *Locus in Nauigationem, continens Horatiano: Illi robur & æs triplex circa pectus erat qui fragilem truci commisit pelago ratem.* 2 E portu soluens in altū, videt terras recedere, Troad. v. 1406. 3 Vitam credit fallacibus Austris. 4 *I nunc & ventis animam committe, dolato confisus ligno, digitis à morte remotus Quatuor, aut septem si sit latissima tæda.* 5 Anacharsis vbi didicisset nauis crassitudinem esse quatuor digitos, τοσοῦτον (inquit) τοῦ θανάτου οἱ πλέοντες ἀπέχουσι. 6 Hyades ortu & occasu suo pluuias tempestatesque excitant. vid. Thyest. 851. 7 *Non Olenia sidus pluuiale capellæ*, id est, Amaltheæ inter sidera relatæ quod Ioui lac præbuisset prope Olenum Achaiæ oppidum. 8 Vid. Herc. Fu. v. 7. & 129. 9 Quia polo vicinior. 10 Bubulcus, Arctophylax, quod visæ minori adiunctus plaustrum insequi videtur, οὕνεκ' ἁμάξης ἐπαμοιβὸς εἴδεται Ἀρκτοῦ. 11 Argonautas primum nauigasse canunt Poetæ, Typhin primum velis & stellis in nauigando vsum fuisse. 12 Vela carbasina. 13 Ventis. sc. à latere stantibus in rectum nauigare. 14 Secundo vsus vento. Hisp. *Viento à la popa, largar la vela.* 15 Obliquatis ad captandum stantem à latere ventum velis ποδεῶνα, id est, imum veli angulum, producto altero, reducere, *To bring the tacke a bord.*

Auidus

ntinuus nauita flatus
alto rubicunda 16 tremens
para velo.
lida nostri secula patres
procul fraude remota;
que 19 piger litora tangens
senex factus in arno,
lute, nisi quas tulerat.
olum, non norat opes.
dissepti fœdera mundi
vnum 21 Thessala pinus
pati 22 verbera pontum;
temque metus fieri nostri
positum. dedit 24 illa graues
pœnas, per tam longos
neret: cum 25 duo montes
stra profundi, hinc atque illinc
7 impulsu, velut 28 ætherio
28 sonitu, spargeret astra
ipsum mare 29 deprensum.
udax Tiphys, & omnes
manu misit 30 habenas:
bene tacuit 31 torpente lyra;
que vocem perdidit Argo.
Siculi 33 virgo Pelori,
vtero succincta canes,
pariter soluit hiatus,
toros horruit artus,
mo latrante malo,
34 Ausoniam 35 dira pestis
ora mare mulcerent,

16 Vento impulsa. 17 Lintea annexa supra accatium & antennam *Summaque pandens: Suppara velorum perituras colligit auras.* 18 Nulla auaritiæ liuorisque labe polluta. 19 Otio & pace fretus. 20 Confudit hæc bene distincti mundi fœdera, & mari commiscuit terras quas *Deus abscidit Prudens Oceano dissociabili.* 21 Thessalæ siluæ filia nobilis nauis è pinu Pontica. 22 Remorum ictus Respicit poëta ad notam Xerxis amentiam, qui Hellesponto 300 infligi verbera iussit propter pontem è ratibus disruptum. 23 *Terra parum fuerat fatis, adiecimus vndas, Fortuna miseras anxiimus arte vias.* 24 Argo. 25 Cyaneæ, Sympleiades, Syndromides Herc. Fu. 1210. quas transmisere Argonautæ, Phinei monitu præmissa viæ duce columba, non sine periculo, mutilata summa puppis parte. 26 Maris enim Pontici aditus claudere videntur. 27 Collisione, vnde & nomen habent. *συμπλήγαδες*, dicto vers. Herc Fu. 28 Velut tonitru. 29 ...entibus scopulis interceptum expressumque in cœlum. 30 Cla... 31 Metu stupefactus ipse tacuit Orpheus, & lyra prius voca... Cuius carina præsaga garrula, fatidica dicitur, vt quæ ex Do... quercu, πολυγλώσσου, λαλίστατην εἶχεν τρόπιν ἐκ τῆς Δωδῶνος, in qua duæ columbæ seu mulieres Columbæ vocatæ ...a reddebant. 33 Scylla Phorci filia, quam cum Glaucus Cir... ...ta amaret, illa veneficiis dum se in fonte lauaret, in monstrum ...s inguina succincta mutauit, estque in mari Siculo ad promonto... ...elorum humana figura saxum cauernosum ad quod maris æstuosi refracti latratum canum repræsentant. *Argonautæ verò, à Ioue discerptum Absyrtum irato immissa tempestate errantes hæc loca appu...* 34 Italiam ab Ausone Vlyssis & Calypsus fil. 35 Sirenes ...i & Terpsichores filiæ tres, Parthenope, Ligia, Leucosia, su... virgines, in pisces cauda desinentes, quæ à Musis victæ cantus ...perniciem hominum converterunt. Nautas itaque cantu ad se ...s sopiebant interfectosque vorabant.

Cum

Cum 36 Pieria resonans cithara
Thracius Orpheus, solitam cantu
Retinere rates, 37 pene coegit
Sirena sequi? quod fuit huius
Precium cursus? aurea pellis;
38 Maiusque mari Medea malum,
39 Merces prima digna carina.
Nunc iam cessit pontus, & omnes
Patitur leges: 40 non Palladia
Compacta manu regum referens
Inclyta remos quæritur Argo.
Qualibet altum cymba pererrat:
41 Terminus omnis motus, & 42 urbes
Muros terra posuere nouos.
Nil, qua fuerat sede, reliquit
Peruius orbis: Indus gelidum
Potat 43 Araxem: 44 Albim Persæ,
44 Rhenumque bibunt: venient annis
Secula seris, quibus Oceanus
45 Vincula rerum laxet, & 46 ingens
Pateat tellus, Tiphysque nouos
Detegat orbes; nec sit terris Vltima 47 Thule.

36 Quam à Calliope matre acceperat.
37 Παρθενικὴν δ' ἐπὶ πᾶσιν ἐδείσατο φόρμιγξ. Apollon.
38 Ignis, mare mulier, tria mala, maximum innuit mulierem effrenem.
39 Effera, audax, temeraria mulier, merces digna prima illa temeraria naue.
40 Neque tantum Argo Mineruæ opera confecta heroum principumque remigio quæritur ad nauigandum, sed, &c.
41 Non amplius terminant terras sua maria, quin iam amouit terminos illos maris inuenta nauigatio.
42 Vrbes nouæ ædificari cœptæ in terris aliis, nouæque deductæ coloniæ.
43 Armeniæ fl.
44 Germaniæ fl. *Elbe.* 45 Terminos suos quibus terras cingit.
46 Non tam acceptum hoc Platoni in Phædone de orbe incognito differenti refert Abrahamus Ortelius, quam Poëtæ Hispani de America à suis inuenta vaticinio. 47 Oceani Septentrionalis insula. *Tylemarke* Virgil. *tibi seruiet ultima Thule.*

ACTVS TERTIVS.

NVTRIX. MEDEA.

In vindictam praeceps fertur Medea, nutrice incassum eam dehortante.

Alumna, celerem quo rapis tectis pedem?
Resiste, & iras comprime, ac retine impetum.
Incerta qualis 1 entheos cursus tulit,
Cum iam recepto 2 Mænas insanit Deo,
3 Pindi niualis vertice, aut 4 Nysæ iugis:
Talis recursat huc & huc motu effero,
Furoris ore signa 5 lymphati gerens.

1 Oedip. 628.
2 Baccha. Oed. 436. *qualis vertice Pindi Edonis Ogygio decurrit plena Lyæo.*
3 Herc. Fu. 285.
4 Oedip. 404.
5 Mente alienati propter visam forte in fonte Nympham. Nymphæ itaque iratæ spiritu correpti, νυμφόληπτοι. Sic Ceritos & Laruatos dicebant, qui Cereris aut Laruæ incursione animo vexarentur, nisi rectius Lymphatos dicamus qui ab humentis cerebri exuperantia insaniunt, ὑγροκεφάλους, & cum humoribus Luna præsit, Lunaticos.

6 Flamma

mata facies spiritum ex alto citat.
nat: 7 oculos vberi fletu rigat ;
let, 9 omnis specimen affectus capit;
et, 1 1 minatur, 1 2 aestuat; queritur, gemit.
pondus istud verget ? vbi ponet 14 minas?
le 15 fluctus franget? exundat furor.
facile secum versat aut medium scelus.
vincet 17 ira animus veteres notas.
aliquid instat, efferum, immane, impium.
furoris cerno. 18 Dij fallant metum!
Si quaeris odio, misera, quem statuas modum,
nare amorem. 2 1 regias egon' vt 2 1 faces
natas ? segnis hic ibit dies,
2 petitus ambitu, tanto datus ?
terra caelum media libratum feret,
dusque certas 24 mundus euoluet 25 vices,
sque arenis 26 deerit & solem dies,
sequentur astra dum 27 siccas polus
Arctos; flumina in pontum cadent;
meus cessabit in poenas 28 furor,
ue semper, quae ferarum immanitas,
Scylla, quae 30 Charybdis Ionium mare
que sorbens, quaeque anhelantem premens
ta, tantis Aetna feruebit minis?
idus amnis, non procellosum mare,
usque Coro saeuus, aut vis ignium
flatu, possit inhibere impetum
nostras sternam & euertam omnia.
Creontem, ac bella 33 Thessalici ducis ?
timere neminem verus potest.
cesserit conuictus & dederit manus ;

6 Spiritus è corde excitus & per faciem diffusus turbulentos ipsius motus arguit.
7 E dolore
8 Vindictae spem sibi gratulata ridet.
9 Signa & argumenta omnium cogitationum.
10 Cogitabunda & dubia.
11 Vultu trucis quassato capite.
12 Irata.
13 Curarum, cogitationum. *refferturque ad* Haeret.
14 *Refer. ad* Minatur *in praeced. versu.*
15 Irarum & *reffpicit ad* Aestuat.
16 Non leue meditatur & vulgare scelus.
17 *Emphatice.* priora facinora.
18 Dij faxint vt falsum sit quod metuo.

lea nutrici non attenderat, atque hec secum. 20 *Vel generaliter:* fit ex iis affectionibus, quarum virtus regula esse non potest, nouit habere modum. *vel* odio imitare amorem illum quo Iaso-cura nulli pepercisti sceleri, patre prodito, fratre caeso. 21 Taedas nis cum regis filia nuptiis accensas. vid. Thebaid. 263 & 507. à Creonte impetratus. sup. v. 295. alij de die nuptiali exponunt Creon ambiuit. 23 *Dum circumfuso pendebat in aere tellus Pon-libraua suis.* 24 Caelum stellatum. 25 Anni tempestates. ita quidem ignoratione, in se autem finita est & numero cir-pta, cum ipse mundus neutra quantitate sit infinitus. 27 Thyest. 8 In vindictam Ira. 29 Sup. v. 550. & Thyest. 507. 30 Thyest. 1 Typhoeum *vt volunt plerique.* vid. Thyest. 807. *secundum alios ut noster, Herc. Fu. v. 801.* Enceladum. 32 Euxinus, in quo procellas Corus, de quo Thyest. 576. 33 Acasti. sup. vers. 257. & 274. fac eum cessisse, huc coactum,

Adira

Adire certe, & coniugem extremo alloqui
Sermone potuit: 35 *hoc quoque extimuit ferox:*
Laxare certe tempus immitis fugæ
36 *Genero licebat.* 37 *liberis vnus dies*
Datus duobus. 38 *non queror tempus breue:*
Multum patebit. faciet, hic faciet dies,
Quod nullus vnquam taceat. 39 *inuadam deos,*
Et 40 *cuncta quatiam.* NV. *recipe turbatum malis,*
Hera, pectus; animum mitiga. ME. *Sola est quies,*
41 *Mecum ruina cuncta si video obruta*
41 *Mecum omnia abeant. trahere, cum pereas libet.*
NV. *Quam multa sint timenda, si perstas, vide.*
Nemo 42 potentes aggredi tutus potest.

35 Et me alloqui forte timuit, alias ferox.
36 Cum Creonti gener sit.
37 Quo liberis valedicam.
38 Inf. 561. *Eam cidemus.*
39 Imprecationibus. sup. v. 271. & inf. 672.
40 Omnia mouebo, & *flectere si nequeo superos, Acheronta mouebo.* 41 ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί. 42 Late enim patens est ira, longæ manus regum.

IASON. MEDEA.

Iasonem grauatim Medeam deserentem seque excusantem aggreditur Medea, opprobriis, precibus, simulata conciliatione.

O *Dura fata semper, & sortem asperam,*
Cum sæuit & cum parcit, ex æquo malam!
1 *Remedia toties inuenit nobis Deus*
Periculis peiora. si vellem fidem
Præstare meritis coniugis, leto fuit
Caput offerendum: si mori nolim, fide
Misero carendum est. 2 *non timor vincit virum,*
3 *Sed trepida pietas: quippe sequeretur necem*
Proles parentum. ô 4 *sancta, si cælum incolis,*
Iustitia, numen inuoco ac testor tuum,
5 *Nati patrem vicere. quin* 6 *ipsam quoque,*
Etsi ferox est corde, nec patiens iugi,
7 *Consulere natis malle, quam thalamis, reor,*
Constituit animus precibus iratam aggredi.
Atque ecce, viso memet, exsiluit, furit.
Fert odia præ se, totus in vultu est dolor.
ME. 8 *Fugimus Iason fugimus,* 9 *hoc non est nouum,*

1 In expeditione Colchica vt effugerem tauros, draconem, serpentigenas, iuramenti reus duxi Medeam, hic, ne ab Acasto petitus, Creontis insidiis peream, violata priore fide ducenda est Creusa.
2 Nec tamen mori refugio, animo parum virili de me solicitus.
3 Sed pietas in filios me trepidum facit, ne & illi meam necem comitentur. 4 Astræa. Thyest. 855. 5 Amor natorum coëgit me viuere. 6 Medeam. *Emphasis.* 7 Malle vitam natorum seruare, quam meis thalamis frui. 8 In exilium mittor, ô Iason, in exilium mittor. *Iron.* 9 Fugi enim è Colchide patris mei iram verita: rursus è Thessalia, Acasti Peliam patrem interfectum vlcturi. Sed hæc propter te,

Mutare

re ſedes : cauſa fugiendi noua eſt.
ſolebam fugere. diſcedo, exeo.
ibus profugere quam cogis tuis,
nos remittis? 10 Phaſin & Colchos petam.
umque regnum ; 10 quaque fraternus cruor
tit arua ? quas peti terras iubes?
aria monſtras? Pontifici fauces freti.
iae reuexi 11 nobiles rerum manus,
dulterum ſecuta per 13 Symplegadas ?
mne 14 Iolcon, Theſſala an 15 Tempe petam?
uaſcunque aperui tibi vias , clauſi mihi.
e remittis ? exuli exilium imperas,
m. catur: 17 regius iuſſit 17 gener;
recuſo: 18 dira ſupplicia ingere;
cruciatis 19 pellicem pœnis premat
egalis ira. vinculis oneret manus,
ague 21 ſaxo noctis æterna obruat;
a 22 meritis patiar. ingratum caput !
euoluat animus 24 igneos tauri halitus,
ae ſæuos 25 gentis indomita metus,
fero in arua flammeum Aeëtæ pecus ,
oſtiſque ſubiti telacum iuſſu meo
rrigena miles mutua cæde occidit.
expetita ſpolia Phrixei arietis,
mnoque iuſſum lumina ignoto dare
ſomne monſtrum : 27 traditum fratrem neci;
lere in vno non ſemel factum ſcelus;
ue 28 natas fraude deceptas mea
membra non reuicturi ſenis.
lliena ſequens regna, deſerui mea.

10 Supra v. 44. & 135. 11 Lege *nobilem regum manum*, id eſt Argonautas. 12 Te, tum raptorem, iam deſertorem. 13 Supra v. 342. 14 Troad. v. 817. 15 Herc. Fu. 284. 16 Namq; & patriã & Theſſaliam mihi infeſta atque inimica reddidi, tibi vt placerem. 17 Iaſon. *Scopiice* Creontis iam gener. 18 Quæ bene de te merendo, perfide, meruerim. 19 Me velut filiæ ſuæ pellicem. 20 Creontis. Specu tenebroſo, ſaxeo. Siſyphius ipſe. Infr. v. 512. 22 Malis is in patrem, fratrem meum & Peliam: bonis erga te. Recordare, te, cùm non liceret aureum vellus auferre niſi, Tauris igniuomis domitis iugoque iunctis campum ſulcaſſes um & dentes ſerpentis (Bœotij illius, *iuxta nonnullos*, Cadmo, hæ diuiſos, *ſecundum alios* Draconis Colchici ab Iaſone occiſi) aſſes, è qua ſemente. 25 Armatorum meſſis; niſi. 26 Dran pellis aureæ cuſtodem feſelliſſes: te, inquam, Promethejo, ctione venenata infr. 707. à me donatum taurorum flammis iſſe, lapidem à me acceptum in medios terrigenas leciſſe, acta ſeges illa armata mutuis) vulneribus cecidit; ſucco deni Lethæo tibi à me dato vigilem draconem ſopiuiſſe. 27 Sup. 44. & 135. 28 Peliæ filias. ſup. verſ. 256. 29 Lipſ. legit *na ſequeris regna? deſerui mea.* Ioſ. Scal. ſubaudit *quod* & refert *euoluat animus.* &c. q. d. *Quodque aliena regna ſequens deſerui* Delrius cenſet tranſiciendum, poſtque verſum 487. ſtatuen- & tibicine addito modulatur emendat *Sectam*.

Per spes tuorum liberûm & certum larem,
Per victa monstra, per manus, pro te quibus
Nunquam peperci, perque praeteritos metus,
Per 30 *coelum, &* 31 *undas, coniugii testes mei,*
Miserere: redde supplici felix vicem.
Ex opibus illis, quas procul raptas Scythae
Usque à 32 *perustis Indiae populis petunt,*
33 *Referta quasque vix domus gazas capit,*
Ornamus auro nemora, nil exul tuli
Nisi fratris artus. hos quoque impendi tibi.
Tibi patria cessit, tibi pater, frater, pudor,
34 *Hac dote nupsi; redde fugienti sua.*
IA. 35 *Perimere cum te vellet infestus Creo,*
Lacrymis meis evictus exilium dedit.
ME. *Poenam putabam; munus, ut video, est fuga.*
IA. *Dum licet abire, profuge, teque hinc eripe:*
Gravis ira regũ est semper. ME. *hoc suades m*
36 *Praestas Creusae; pellicem invisam amoves.*
IA. 37 *Medea amores obiicit?* M. *& caedem, & dolo*
IA. *Obiicere crimen quod potes tandem mihi?*
ME. *Quodcunque feci.* IA. 38 *restat hoc unum insu*
Tuis ut etiam sceleribus fiam nocens.
ME. *Tua illa, tua sunt illa.* 39 *cui prodest scelus,*
Is fecit. 40 *omnes coniugem infamem arguant,*
Solus tuere, solus insontem voca.
Tibi innocens sit, quisquis est pro te nocens.
IA. 41 Ingrata vita est, cuius acceptae pudet.
ME. 42 Retinēda nõ est, cuiꝰ acceptae pudet.
IA. *Quin potius ira concitum pectus doma:*
Placare 43 *natis.* ME. *abdico, eiuro, abnuo.*
Meis Creusa liberis fratres dabit?
IA. 44 *Regina gnatis exulum, afflictis potens.*

30 Coeli sidera. sic enim apud Valerium Flaccum. 7. *Per te quae superis divisque potentior imis: Perque haec virgo, tuo redeuntia sidera nutu, Atque per has nostri iuro discrimina horae: Unquam ego si meriti, noctisque sim immemor huius*, &c. Nocturnos autem Medeae contractus obiectus supra in Epithalamio, v. 114. 31 Celebratas Iasonis & Medeae nuptias alii in mari scribunt, in insula alii, alii in Corcyra. 32 Thyest. 600. & Oed. 122. Indos. Scythas loquitur. 33 Propter vellus aureum in luco Martis quercui appensum, vel Ios. Scal. monente lege. *Quae quod referta vix domus gazas capit, Ornamus auro nemora*, hoc ex superfluo auro & gazis, quas domus capere non possunt, nemora [so]lemus ornare. 34 Horũ impēdij & dãni dote, quae omnia tu mihi red[de] quoniã tua culpa intervenit divortiũ. *Anachronismus. 1. Rom. respiciens* Supr. v. 184. 36. Pulchre sane consulis superinductae novae nuptae, me [...] quam pellice amoves. 37 Obiicisne mihi novos Creusae amores? 38 Q[uasi] dicas haec meis consiliis facta, culpamq; in me reiicias. 39 Sup. 176. *Ut culpent alii, tibi me laudare necesse est, Pro quo sum toties esse coacta no[cens].* 41 Quod à te tam effreni vitã acceperim, idq; veneficiis malisq; arti[bus] obnoxius, pudet me pigetque. 42 Est itaque in tua manu simul te vit[a] pudore exsolvere. 43 Propter natos amoris pignora & spes. 44 Imo de[cus] erit iis afflictis & matris exulis filiis habere ὁμοτρόφους [illegible] *[illegible]*.

ME. I

veniat vnquam tam malus miseris dies,
la misceat prolem inclytam;
porer 46 Sisyphi nepotibus.
bra,meque tequein exitium trahis?
o. ME. *supplicem audiuit* 47 *Creo.* (*lus.*
uere posim eloquere. M. 48 *pro me? vel sce-*
rex & illinc. M. 50 *est & his maior metus.*
os confligere, certemus, sine,
lason. IA. *cedo defessus malis.*
sæpe iam expertos time.
Fortuna semper omnis intra me stetit.
instat, propior est hostis Creo.
que profuge. solo vt in 53 *socerum manus*
vt te colle 54 *cognata inquines,*
innocens mecum fuge.
s resistet, gemina si bella ingruant?
Acastus arma si iungant sua?
ce 55 *Colchos, adiice Aeëtem ducem.*
sgis iunge; demersos dabo.
extimesco sceptra. ME. 57 *ne cupias, vide.*
ste ne fiat, longa colloquia amputa.
summe toto Iuppiter cœlo tona,
tram, vindices flammas para,
58 *ruptis nubibus mundum quate;*
genti tela librentur manu;
el istum quisquis è nobis cadet,
bit. non potest in nos tuum
m. IA. *sana meditari incipe.*
iere, si quid ex soceri domo
a leuare, solamen pete.
emnere animus regias, vt scis, opes
que: liberos tantum fuga

45 Filios meos, quæ Phœbi neptis sim. 46 Creusæ natis, cui pater Creon filius Sisyphi. 47 Etiam mihi infensus. sup. v. 295. 48 Namq; te mihi obstrinxi sceleribus. 49 Creon & Acastus. 50 Vtroque tamen maior ego, quã vel propter merita verearis, vel propter magicas artes metuas. 51 Nemo qui hîc non criticam distringat crenam. Vnus emendat: *confige* ἐντεχνῖτεκῶς pro *committe*, ne sit Anapæstus in quarto loco, quem tamen pedem & aliud hunc admittit sedes illa. Alius: *nos confligere certamen* Atticismus μάχην μάχεσθαι. alius *conligere.* q. d. permitte n colligere, credo ego nil opus esse his coniecturis cum legi intelligique possit. *Sine nos confligere, certemus ego re- pugna precio, & contingat victori præmium Iason.* 52 Meam r fabricani fortunam, fortunæ victrix fuit semper mea lii leg. *infra* de quo vid. Thyest. 365. 53. Creonta. 54. Pa- , Acasti. cuius pater Pelias Aesonis frater. 55 Quibus immicus, id est, veniant aduersus nos cum Græcis Colchici, mea euincam. 56. Attamen regum potentiam metuo. 57. s ne perfide me repudies vt regnum obtineas dotale cum Tonitru. quod efficitur ab exhalatione sicca & calida nube m per Antiperistasin accensa illa exhal. vehementer conspitque. 59 Nec refert vtrum è nobis ferias. vterque

Habere comites liceat, in quorum sinu
Lacrymas profundam. te 60 noui gnati manent.
IA. *Parere precibus cupere me, fateor, tuis;*
Pietas vetat. namque istud haud possim pati;
Non si ipse memet cogat 61 & rex, & socer.
62 *Hæc causa vitæ est, hoc 63 perusti pectoris*
Curis leuamen. spiritu citius queam
Carere, membris, luce. ME. 64. *sic gnatos amat*
Bene est; 65 tenetur; 66 vulneri patuit locus
67 *Suprema certe liceat abeuntem loqui*
Mandata. liceat vltimum amplexum dare.
68 *Gratum est? 69 & illud voce iam extrema*
Ne si qua noster dubius effudit dolor,
Maneant in animo verba; sed melior tibi
Memoria nostri subeat: hæc 70 ira data
Obliterentur. IA. *omnia ex animo expuli.*
Precorque & ipsa feruidam vt mentem regas,
Placideque tractes. miserias lenit quies.
ME. *Discessit. itan' est? vadis oblitus mei,*
Et tot meorum facinorum? excidimus tibi?
71 *Nunquam excidemus. 72 hoc age, omnes a*
Vires & artes. fructus est scelerum tibi,
Nullum scelus putare. vix fraudi est locus
Timemur, hac aggredere, qua nemo potest
Quidquam timere perge, nunc aude, incipe
Quidquid potes, Medea, 73 quidquid non pote
Tu fida nutrix, socia mœroris mei,
Variique casus, misera consilia adiuua.
Est palla nobis, 74 munus ætheriæ domus,
Decusque regni, 74 pignus Aeetæ datum
A Sole, gemmis est & auro 75 textili
Monile fulgens; quodque gemmarum nitor
Distinguit 76 aurum, quo solent cingi comæ,
Hæc nostra nati dona 77 nubenti ferant,
Sed ante 78 diris illita ac tincta artibus,

60 E noua coniuge.
61 Creon.
62 Vt supr. vers. 438.
63 Hinc *curæ* Etymon ingerunt, quasi quæ *cor vrat.* quod alij à κηρώ κηρῶ, id est, animo anxie verso.
64 *Hæc secum*, itane? siccine gnatos amat? habeo quo cum vtar, quo vlciscar.
65 *Metaph.* à venatoribus.
66 *Metaph.* à gladiatoribus sumpta, qui detegunt aliquod membrum aduersarij ictui.
67 *Hæc ad Iasonem conuersa.*
68 Placetne? Lips. *Ratum est?* id est, annuis? Delrius Iasoni tribuit *Gratum est.* ME. *& illud voce.*
69 Simulat se ad placidiorem rediisse mentem, quo melior sit fraudi locu apud Euripidem. αἰτοῦμαί σε τῶν εἰρημένων Συγγνώμον'
70 Quæ mihi iratæ exciderint.
71 Id agam, vt semper memineris mei. sup. v. 423.
72 Rituale verbum. vide Thyest. 693.
73 Proni enim studij certi iudicium est supra vires niti qu ribus ex facili vti, & Cic. non solum debeo quæ possum, (quoque quæ non possum.
74 ἥν ποθ' Ἥλιος Πατρὸς πατὴρ δίδωσιν ἐκγόνοισιν οἷς. F scilicet quo testetur se illum genuisse. 75 Intertexto.
76 Aureum crinale gemmis distinctum,
77 Creusæ, 78 Veneficis,

Hecate, 80 sacra luctifica apparatura, flamma iam tectis sonet.

CHORVS.

* Reiectæ vxori quot amores Polluto, notumque fuid fœmina possit, *& cum exgonante pœnas dederint violati somi bene precatur.*

vis flamma, tumidique venti
ta, nec teli metuenda torti:
coniux 1 viduata tædis
2 Ardet & 3 odit.
bernos nebulosus imbres
exit; properatque torrens
iunctos vetat esse pontes,
Ac 6 vagus errat.
pellit 7 Rhodanus 8 profundum;
riuos niuibus solutis
rti, medioque vere
9 Tabuit Hæmus,
o ignis stimulatus ira,
at, patiturve frænos:
mortem; cupit ire in ipsos
Obuius enses.
i; veniam precamur,
tus 11 mare qui subegit.
t vinci dominus profundi
Regna secunda.
nos agitare 13 currus
eta 14 iuuenis 15 paterna,
lo sparsit furiosus ignes
Ipse recepit.
nulli via nota magno.
itum populo priori:
sancti, violente, mundi
18 Fœdera sancta.
audacis tetigit 19 carina
tor, nemorisque 20 sacri
lensa spoliauit vmbra:
ranit 22 scopulos vagantes

79 Vid. Hippol. vers. 411.
80 Magica.
* *Mare, mulier, duo mala.*
1 deserta, repudiata.
2 Amore.
3 Ob repudium.
4 Danubius, Germaniæ fl.
5 Compages pontium rumpit *pontem indignatus.*
6 Exundat ripas.
7 Galliæ fl.
8 Mare Massilioticum, dum inter se maris fluctus & rapidissimi amnis fluenta decertant.
9 Liquefacta, dissoluta est nix è monte Thracio.
10 Amor.
11 Iason, quem primum cum Argonautis nauigasse conciount Poëtæ. vid. sup. vers. 318.
12 Sed inique fert Neptunus maria quæ sibi obtigerant secunda sorte (Herc. Fu. vers. 598.) vinci iam, nauibusque pervia fieri.
13 Solis currus.
14 Phaëton.
15 Phœbo obseruatæ filioque præscriptæ.
16 Quod igneos Phœbi currus expatiari passus est, fulminatus est igne Iouis, qui *sæuis compescuit ignibus ignes.* 17 Nemini nocuit per viam notam

Sup. v. 335. 19 Argus temerariæ trabes, *al. leg.* remos. odonæo. 21 Montem Thessaliæ è quo excisa materia dam Argo. 22 Cyaneos. sup. v. 341. & Herc. Fu. 1210.

Et tot emensus pelagi labores,
23 *Barbara funem religauit ora,*
Raptor externi rediturus 24 *auri;*
Exitu diro 25 *temerata ponti*
Iura piauit.

Exigit pœnas mare prouocatum.
26 *Tiphys in primis domitor profundi,*
Liquit 27 *indocto regimen* 28 *magistro;*
29 *Litore externo procul à paternis*
Occidens regnis, tumuloque vili
Tectus, ignotas iacet inter umbras.
30 *Aulis amissi memor inde regis*
Portubus lentis retinet carinas
Stare querentes.

31 *Ille vocali genitus Camœna,*
32 *Cuius ad Chordas modulante plectro*
Restitit torrens, siluere venti,
Cui suo cantu volucris relicto
Adfuit tota comitante sylua;
33 *Thracios sparsus iacuit per agros:*
Ad caput tractus fluuialis Hebri:
Contigit 34 *notam Styga, Tartarumque*
Non rediturus.

Strauit Alcides 35 *Aquilone natos,*
36 *Patre Neptuno genitum necauit,*
Sumere innumeras solitum figuras.
Ipse post terræ pelagique pacem,
Post 37 *feri Ditis patefacta regna,*
38 *Viuus ardenti recubans in Oeta,*
Præbuit sæuis sua membra flammis,
Tabe consumptus 39 *gemini cruoris*
Munere 40 *nuptæ.*

Strauit Ancæum violentus ictu
41 *Setiger.* 42 *fratres, Meleagre, matris*
Impius mactas; 43 *morerisque dextra*
Matris iratæ. 44 *meruere cuncti.*

23 Redituris funem soluit, vel anchoram barbara Colchidos ora. 24 Velleris aurei. 25 Dedit pœnas violati fœderis ponti. 26 Sup. v.2. & 318. 27 Non à Minerua docto, vt Tiphys fuerat. v.2. sup. 28 *Ancæo* vt nonnullis placet, aliis *Euphemo*: sed Apollonio & Val. Flacco, *Ergyno*. 29 Tiphys clauum tenens dũ Mariandynum in Bithynia Acherusia specu famosum appelleret, mortuus est, ibidemque sepultus. 30 Bœotiæ portus, in quo bis remorati sunt Achiui. hoc autem non potuit iste Chorus scire. propter absurdum itaque Anachronismum D. Heinsius merito tres hosce versus velut νοθεύοντας relegat ad poetastrum adulterum, qui & alios eiusdem farinæ huius chori calci adiecit. 31 Musa Calliope natus Orpheus, 32 Sup. v.229. & Herc.Oet.103. 33 A Thraciis mulieribus, quod cœlibem ageret vitam discerptus, caput autem proiectũ in fl. Oeagrium. *al.* in Hebrum. 34 Quam prius in viuis adierat repetendæ Euridices gratiâ. Herc. Fu. 570. 35 Zethem & Calaim. Sup. 231. 36 Periclimenũ:
qui Neptuni patris dono in varias formas versus ab Hercule tandem occisus est cum in aquilam se mutaret, vt alij, in apem vel muscam. *Sunt qui hic Acheloum intelligant, sed falluntur.* 37 Herc. Fu. v.885. 38 Herc. Oet. act. 4. 39 Hydræ & Nessi centauri. 40 Deianeiræ Herc. Oet. v.570. 41 Aper vineam ingressus, Ancæo & poculo iam labris admoto nece interueniens. notum est tritum illud Ancæo à seruo obiectum, Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου. 42 Plexippum & Toxea auunculos tuos ô Meleagre quod Atalantæ inuidi male volebant. 43 Quod vbi audiuisset mater eius Althæa stipitem filij æuo fatalem in ignem coniecit, natumque simul extinxit. 44 Delrius ex vet. lib. legit *meruere cuncti, Raptus, ai inter*

[illegible] crimen tener expiauit
[illegible] magno 45 puer inrepertus ?
[illegible] est inter puer inter undas.
[illegible] nunc feriet; 47 perarate pontum
Sorte timenda.
[illegible] bene 49 fata nosset,
[illegible] serpens Libycis arenis
[illegible] hic falsus vnus:
[illegible] Mopsus [illegible] Thebis,
[illegible] fatum.
[illegible] Thessalus maritus
[illegible] Aegaeo
[illegible] praeceps cadit in profundum,
[illegible] poenas patrio pependit,
[illegible] ponto, moriens 53 Oileus.
[illegible] fatum redimens Pheraei
[illegible] pendit animam marito.
[illegible] praedam pelliumque iussit
[illegible] primam vehi carina,
[illegible] accenso Pelias ahena
[illegible] angustas 57 vagus inter undas.
[illegible] 58 mare vindicastis.
Parcite 59 iussa

puer inter undas, *Morte quod crimen puer expiauit Herculi magno puer inrepertus? Ite nunc*, &c. 45 Hylas Theodomantis fil. Herculi dilectus puer, quem, cum aquarum missus in Mysia in Ascanium fl. decidisset, Hercules quaesiuit clamans, vt *litus Hyla Hyla omne sonaret*. 46 Epitrope Ironica. 47 Al. *parerate*. 48 Quae sequuntur in hoc Choro non esse Senecae contendit Heinsius, vt quae audacius imo impudentius [illegible] Mopsi & Idmonis historiam confundant, Latinitatem denique vix sapiant. 49 Sic enim apud Apollonium [illegible] 50 Apollonius re-

pro interemptum atque apud Maryandinos (sup. v. 619.) se[illegible] Coelium autem sequutus Delrius legit hunc locum sic: *Vnus [illegible] omnia bene fata nosses Condidit. Serpens Libycis arenis, Omnibus [illegible] hi falsus vnus, Condidit. c. Mopsus. d. caruitque Thebis ille qui vere [illegible]*. Sors ista timenda mortuum condi fecit Idmonem [illegible] Mopsus Ampyci & Chloridis fil. vt mortem, quam ipse vates [illegible] caueret, serpens, id est, vagus errabat in Africa atque ibi [illegible] est. (quem tamen in reditu expeditionis Argonauticae periisse [A]pollonius 4.) 4 Amphiaraus qui vere nimis fatum suum vates est, periit ante Thebas quas Adrasti comes petebat, sed quid [illegible] cum Argonautis? quid Senecae cum his ineptiis & mendacem [illegible] suprascriptum referas. 51 Peleus in exilium missus a [illegible] ob interfectum fratrem Phocum. 52 Euboeae rex vlturus [illegible] filij sui Palamedis falsa Vlyssis criminatione oppressi [illegible] redeunti Graeciae classi atque tempestate actae in Caphareo [illegible] ignes accendit, quo Graeci velut in portum cursum suum [illegible] perirent naufragi, ipse vero postquam Vlyssem & Diome[dem] [illegible] intellexit se ex iisdem saxis praecipitem dedit. 53 Oilei [illegible], quem patris temerariae nauigationis poenas luisse vult. [illegible] non nouit Aiacem Locrum propter Cassandram in Pal[ladis templo] stupratam a Pallade Iouis igne fulminatum & a Neptuno [illegible] acuto, 54 Alcestis Peliae filia impiam patris impe[illegible] sua morte Admetum Thessaliae (in qua Pherae oppidum) [red]emit. 55 Sup. v. 256. 56 Aheni oris terminatas. 57 In frusta [illegible] hiatibus. 58 A primis istis nauigantibus violatum. 59 Iaso[n] [illegible] iussus [illegible].

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX.

Quid agat Medea, quid paret, narrat Nutrix.

PAuet animus, horret; magna pernicies adest.
1 Immane quantum augescit, & 2 semet dolor
Accendit ipse, 2 vimque præteritam integrat?
Vidi furentem sæpe & aggressam 3 Deos
3 Cœlum 4 trahentem: maius his, maius parat
Medea monstrum: namque vt attonito gradu
Euasit, & 5 penetrale funestum attigit;
6 Totas opes effudit, & quidquid diu
Etiam ipsa timuit, promit; atque omnem explicat
Turbam malorum; 7 arcana, secreta, abdita.
Et triste 8 læua complicans sacrum manu,
9 Pestes vocat, quascunque feruentis creat
10 Arena Libyæ, quasque 10 perpetua niue
11 Taurus coercet frigore Arctoo rigens;
Et omne monstrum. 12 tracta magicis cantibus
Squammea latebris turba desertis adest.
Hic 13 fera serpens corpus immensum trahit,
14 Trifidamque linguam exertat, 15 & quærens quibu[s]
Mortifera veniat, carmine audito stupet,
14 Tumidumque nodis corpus aggestis plicat,
Cogitque in orbes. parua sunt, 17 inquit, mala,
Et vile telum est, ima quod tellus creat:
18 Cælo petam venena. iam nunc tempus est
Aliquid mouere fraude vulgari altius.
Huc ille, 19 vasti more torrentis iacens
Descendat anguis; cuius immensos 20 duæ
Maior minorque sentiunt nodos feræ;
20 Maior Pelasgis, apta Sidoniis minor.

1 Quantum immanitas & feritas augescit; *vel*, mirum quam augescat dolor. Sic Horat. *Immane quantum discrepat.* 2 Ex diuina intermissione acriorem ad veneficas artes impellit. 3 Lunam & cetera sidera quæ antiquis ex sententia Stoicorum dij. Vide Thyest. 890. Incantationibus deuocantem, solicitantem, sup. vers. 271. & 424. 5 Conclaue suum, vbi magicas artes exercet. 6 Vires magicas, veneficas copias. 7 Sup. 577. 8 Quæ, tristibus, infaustis, δυσοιωνίστοις conuenit. 9 Vener[a] perniciosa. 10 Herbarum autem & animantiũ venenatorum feracissim[æ] sunt terræ vel æstu torridæ, vel frigore rigidæ. 11 Mons Asiæ. v. 167. Hip[-]pol. 12 Serpentes latebris incantatione euocat, vt inf. v. 704. 13 Qu[æ] magna: *vel* frigore pigra. alij leg. *sæua*, al *effera*. 14 Ita visum ob celere[m] motum. 15 Et quærens quibus noceat, demum incantata à Medea sop[i]tur. 16 *Corpus tumet omne veneno.* 17 Inquit Medea. 18 Serpentes deu[o]cabo cœlestes. 19 Qui sinuosus instar fluminis flexuosi vtramque Arct[on] amplectitur, minorem collo & capite, maiorem cauda. 20 ἑλίκῃ γὲ μ[ὲν] ἄνδρες Ἀχαιοὶ εἰν ἁλὶ τεκμαίρονται ἵνα χρὴ νῆας ἀγινεῖν. τῇ δ' ἄρ[α] (Κυνοσουρᾳ) φοίνικες πίσυνοι περόωσι θάλασσαν. *Namque Heli[ce] Graios, Tyrios Cynosura per altum Dirigit.*

21 Pref

ſque tandem ſoluat Ophiuchus manus,
undat. adſit ad cantus meos
ire auſus gemina Python numina.
dra, & 24 omnis redeat Herculea manu
ſerpens, cæde ſe reparans ſua.
relicta 25 pervigil Colchis adei,
ſomnum cantibus ſerpens meis.
euocauis omne ſerpentum genus,
venena 26 frugis infauſtæ mala ;
generat 27 inuius ſaxis 28 Eryx ;
ert opertis hyeme perpetua iugis
more Caucaſus Promethei ;
ras; pugnax Medus, aut 31 Parthus leuis;
is ſagittas 33 diuites Arabes linunt ;
ſub axe 34 frigido ſuccos legunt
35 Sueui nobiles 36 Hercinio.
ue tellus vere 37 nidifico creat ;
cum iam bruma diſcuſſit 38 decus
& niuali cuncta conſtrinxit gelu ;
ue 39 gramen flore mortifero viret,
tis ſuccus in radicibus
cendi gignit, attrectat manu.
mius illas contulit 41 peſtes 40 Athos ;
indus 42 ingens ; illa 43 Pangei iugis
44 cruenta falce depoſuit comam ;
altum gurgitem 45 Tigris premens ;
ine illas ; hac per arentes plagas
7 Hydaſpes gemmifer currens aquis

21 Quibus anguem premere videtur ſidus illud quod Æſculapius, Carnabutas, Phorbas, Triopas, Hercules, Prometheus, &c. fuiſſe fingitur. 22 Inſequi Latona Phœbo & Diana grauidam, vel ipſos Deos recedens editos. Herc. Fu. 454. 23 Herc. Fu. verſ. 240. 24 Heſperidum cuſtos, quoſque in cunis ipſe eliſit. Herc. Fu. 239. & 215. 25 Sup. v. 472. 26 Herbarum, frutiminum. 27 Propter rupes inaceeſſas. 28 Mons Siciliæ dictus, de quo vide Herc. Fu 481. 29 *Quibuſdam* aco- herba Promethei, quam ex ſanie & cruore in terram naſci ferunt dum Promethei jecur aquila ſeu vultur lan- Caucaſo depaſceretur. 30 Τοξοφόροι Μῆδοι. ſunt au- ἰσαχρόνισμον non leuem poetæ obiiciant, quod Medeæ de Media locutam induxerit, quam à Medio Medeæ & nominatam volunt. Sed antiquior Mediæ appellatio à pheri filio. 31 Fidens fuga Parthus. Thyeſt. 383. 32 A quo m more qui ſolent *vngere tela manu*, *ferrumque armare* oxicum diduci videtur παρὰ τὸ τόξον arcus, telum. 33 Ex elici. 34 Ad ſeptentrionem vergente. 35 Germaniæ po- ubij accolæ, *Alemanni*. 36 Hercynia Sylua Germaniæ na. 37 Quo nidos ponūt volucres. 38 Frondes. 39 Herba. liæ mons editiſsimus Athos. 41 Has herbas venenoſas. Fu. v. 1285. 43 Oed. 435. 44 Cædis inſtrumento, vel cta, ſed aënea, æri enim ſupra alia metalla medicatā vim *Falcibus & meſſi ad lunam quæruntur ahenis Pubētes herbæ*. Fu. v. 1323. 46 Thyeſt. v. 375. 47 Herc. Oet. v. 628.

Nomenque terris qui dedit 48 *Betis suis*
49 *Hisperia pulsans maria languenti vado;*
Hac 50 *passa ferrum est,* 51 *dum parat Phœbus di*
Illius alta nocte succisus frutex:
At huius vngue secta cantato seges.
Mortifera carpit gramina, ac serpentium
Saniem exprimit; miscetque & 52 *obscœnas aues,*
Mœstique cor bubonis, & rauca strigis
53 *Exsecta viua viscera. hæc scelerum artifex*
Discreta ponit: his rapax vis ignium;
His gelida pigri frigoris glacies inest.
Addit venenis verba, non 54 *istis minus*
Metuenda. sonuit ecce vesano gradu,
55 *Canitque, mundus vocibus primis tremit.*

48 Fl. à quo regio illa Hispaniæ Bætica dicta, Granada. 49 Per ampla spacia lacui similis in Oceanum Occidentalem labitur. 50 Incisa est falce ferrea, vel ahenea. Synecdoc. 51 Sub ortu solis. namque & tempore suo lectis herbis plus efficaciæ inesse credebant, maxime autem lucente Luna, vt quæ veneficiorum præses plena aut propior despumet in herbas. Luc. 6. qua de causa subiicitur. *Illius alta nocte succisus frutex* 52 Ferales, inauspicatas, Herc. Fu. 686. 53 Quod in magicis rituale. Thyest. 763. 54 Quam ista venena, 55 Incantationes concipit.

MEDEA.

Inuocatis manibus & visis conceptis incantationibus, Medea venenis illitam pallam cum monili, aureoque crinali, dono mittit ad Creusam per filios suos.

VOs precor * *vulgus silentum, vosq;* 1 *ferales*
Et 2 *Chaos cæcum, atq; opacă Ditis vmbrosi do.*
3 *Tartari ripis ligatos, squallida mortis specus.*
Suppliciis animæ remissis currite ad 4 *thalamos no*
5 *Rota resistat membra torquens; tangat* 6 *Ixion hum*
Tantalus 7 *securus vndas hauriat* 8 *Pirenidas.*
Grauior pœna sedeat coniugis 9 *socero meis*
10 *Lubricus per saxa retro Sisyphum voluat lapis.*
11 *Vos quoque vrnis quas foratis irritus ludit labor*
Danaides, 12 *coite;* 13 *vestras hic dies quærit man*
Nunc meis vocata sacris 14 *noctium sidus veni,*

* Animas, manes. 1 Plutonem & Proserpinam. *Dii quibus imperium est animarum, vmbræque silentes, & Chaos, &c.* 2 Supra v. 9. 3 Hippol. v. 841. 4 Iasonis & Creusæ. 5 Herc. Fu. v. 749. 6 Herc. Fu. v. 751. Thyest. v. 152. 7. Non deceptus, non frustra captans. 8 Pirenes fontis prope Corinthum è Pirenes Nymphæ lacrymis propter obitum filij Cenchriæ. 9 Creonti. 10 Premat vero Sisyphum assiduus labor imo opprimat. Hippol. 1226. Cui quod pater Creontis fuerit, cum cæteras animas pœnis eximendas velit, continuationem supplicij imprecatur. 11 Belides Herc. Fu. v. 424. & 756. 12 Ad nuptias hasce conuenite. 13 Vt vestro exemplo nupta maritum prima nocte interficiat. 14 Luna. νυχία dicta θεά, cui quod nocte luceat, noctu litatur; aut quod inferis maxime & proxime dominetur.

Pessi

...nus induta vultus frōte; 15 nō vna minax.
16 ...l more gentis vinculo soluens comam,
...anda nemora lustraui pede,
...euocaui nubibus siccis aquas;
...ad imum maria, & Oceanus graues
...vndas æstibus victis dedit.
...iterque mundus 19 lege confusa ætheris
...m & astra vidit; & 20 vetitum mare
...& Vrsæ. temporum flexi vices;
Æstiua tellus floruit cantu meo,
...coacta vidit hibernam Ceres.
...lenta Phasis vertit in fontem vada;
...Ister in 23 tot ora diuisus, truces
...sit vndas, omnibus ripis piger.
...fluctus, tumuit insanum mare
...vento. nemoris antiqui domus
...misit vmbram vocis imperio meæ.
...cto Phœbus in medio stetit.
...Hyadesque nostris cantibus motæ labant.
...sacris tempus est, 26 Phœbe, tuis.
...c cruenta serta texuntur manu,
...uena quæ serpens ligat:
...c 28 Typhœus, 29 mēbra qui discors tulit,
...na concussit Iouis,
...toris istic perfidi 31 sanguis inest,
...Nessus expirans dedit,
...æus isto cinere defecit rogus,
...us Herculeum bibit.
...sororis, impiæ matris facem,

15 Hypp.v.411. & infr. v.787. 16 Tibi ritu nocturnis magicis, quę sacris operarium peragraui secreta loca veste recincta. Nuda pedē, nudos humeros, diffusa capillos. 17 Quid possit, quid effecerit per vim magicā enumerat: in quibus pleraq; falsa. Quæ enim vel per motum localem, vel res naturales accelerando vel impediendo, vel sensibus illudēdo fieri possunt operatur Dæmon per magos suos; Vniuersi autem ordinem à Deo constitutum mouere nō valet: Non itaq; ...ut Lunam deducere, non orbium cœlestium cursum mutare, ...eodemque tempore. 19 Cœli cursu. 20 Thyest. 476. ...æstate, sicca alias & arida. 22 Fluuios alios retro egi ver- ...tem, alios sistere feci. 23 Quinque, alij septem vid. Troad. ... Vel frondibus excussis, vel translatis in alium locum syl- ...nc nudaui. 25 Sidera Synecd. de Hyadibus vid. Thyest. v. 851. ...na. 27 Serta, quæ serpens nouena numero, vel nouies cir- ...a ligat. Numerus autem nouenarius Pythagoræis sacer & ...issimus quia ab impari vnitate est primo quadratus, tribus- ...nstat ternariis, è quibus trias singula in tres diuiditur vni- In sacris autem ex superstitiosa veterum ceremonia, numero impare gaudet. 28 Thyest. v. 807. 29 Vel qui vt cæteri Gigan- ...ιγέχει anguineos habuit pedes vel quod ἐκ δέ οἱ ὤμων ἦν ...κεφαλαὶ ὄφιος, δεινοῖο δράκοντος, &c. 30 Nessi Centauri ...estita Herculi opera in traiicienda per Euenum flu. Deia- ...m illi inulit, propter quod sagittis ab Hercule confossus ... Herc. Oet. v. 500. 31 Al. Samet. 32 Cinis hic est è rogo ...erc. in Oeteo monte combustus est, imbibitque virus quo in- ...est. 33 Sup. v. 644. Melior germana parente, Et consanguineas vt ...e leniat vmbras Impietate pia est.

Vltricis Althea vides.
Reliquit istas inuio plumas specu
34 *Harpya, dum* 35 *Zeten fugit.*
His adice pinnas sauciæ 36 *Stymphalidos,*
37 *Lernea passæ spicula.*
38 *Sonuistis aræ* 39 *tripodas agnosco meos*
Fauente commotos Dea.
Video 40 *Triuiæ currus* 41 *agiles.*
Non quos pleno lucida vultu
Pernox agitat; sed quos facie
Lurida mœsta, cum Thessalicis
42 *Vexata minis, cœlum freno*
43 *Propiore legit, sic face tristem*
Pallida lucem funde per auras;
Horrore nouo terre populos;
44 *Inque auxilium* 45 *Dictynna tuum*
46 *Preciosa* 47 *sonent* 47 *æra Corinthi.*
Tibi 48 *sanguineo cespite sacrum*
Solenne damus. tibi de medio
49 *Rapta sepulchro fax nocturnos*
Sustulit ignes. tibi 50 *mota caput*
Flexa voces ceruice dedi:
Tibi 51 *funereo de more iacens*
Passos vincit vitta capillos.
Tibi iactatur 52 *tristis Stygia*
52 *Ramus ab vnda. tibi* 53 *nudato*
Pectore Mænas sacro feriam
Brachia cultro.
Manet noster sanguis ad aras.

34 Thyest. v. 153. 35 Harpyas Zetes & Calais Boreæ filij alati in Plotas insul. fugarunt, quod Phineus benigne Argonautas excepisset. 36 Herc. Fu. v. 245. 37 Herculis sagittas Hydræ felle tinctas. 38 Ex ara cum crepitu mota, vel ex latratu Hecates turbæ, de qua vid. Oed. v. 569. advẽtasse deã sentio. 39 Oracula mihi non minus certa quam tripodas Delphicos vnde vaticinantur Phœbades Oedip. 230. 40 Dianæ, Lunæ, Hippol. 411. 41 Veloces, propter minorem orbem. Thyest. v. 837. 42 Incãtata, Hipp. v. 420. 43 Quasi cœlo deducta aut præ motu arctius constricta esset Luna, ex opinione vulgi. *vel* in hypogæo *vel* Menoides, nec tota lucens nocte: vt opponatur illi quod prius dixerat, *Pleno lucida vultu Pernox.* 44 Hipp. v. 789. 45 Quod nomẽ sibi assumere dignata est Diana in memoriam comitis suæ Britomartys. quæ cum amatorem suum Minoem fugiens in mare se præcipitaret, incidit in piscatoria δίκτυα, id est, retia, vnde Dictynnæ nomine culta, à Diana in Deorum numerum relata. *aliis* Dictynna dicitur Luna. ἀπὸ τοῦ δικεῖν τὰς ἀκτῖνας. 46 Anachronismus quo poëta Romanam scenam suumque tempus respicit. etenim A. V. DCVII. conflatis statuis & simulachris in Corinthij incendio, confluxere æris, auri, argentique venæ: vnde æs Corinthium mistum generosius, & laudabilius. 47 Ne scilicet Luna, incantatione audita, cœlo detraheretur. 48 Ex fouea perfusa nigræ agnæ sanguine, egesto cespite in morem: aræ quadrato, atque ipso sanguineo. vide Oed. v. 555. *Scalpere terram, vnguibus & pullam diducere mordicus agnam.* Horat. 49 In maleficis magnisque sacris adhibuerunt faces bustis ereptas. vide Oed. v. 550. 50 Rotans caput more Corybantum, *vel* supplex. 51 Troad. v. 82. 52 Taxus, cupressus & arbores ad Stygem natæ veneficiis idoneæ habitæ. 53 More sacerdotum *quos Bellona potens quos Deo magna monet, Ipsa bipenne meos cædo violenta lacertos,* namq; in sacris Cybeles & Bellonæ, sacerdotes cultris sibi lacertos, humeros, pectusq; sauciabant, Lucan. 1. *Quos sectis Bellona lacertis sæua mouet,*

34. *Assue*

ſſueſce, manus, ſtringere ferrum,
roſque pati poſſe cruores.
rum laticem percuſſa dedi.
ſi nimium ſæpe vocari
ris votis igoſces precor.
vocandi, 56 Perſei tuos
e 57 arcus, vna atque eadem
r. Iaſon tu nunc veſtes
e Creuſæ, quas cum primum
ſerit, imas vrat ſerpens
ma medullas. ignis 58 fulvo
in 58 auro latet obſcurus;
mihi, 59 cæli qui furta luit,
ſcere fœto, dedit, & docuit
re 61 vires arte Prometheus.
edit & tenui ſulphure tectos
ber ignes. & vivacis
a 63 flammæ de 64 cognato
honte tuli. habeo mediæ
na Chimæræ, habeo flammas
6 tauri gutture raptas;
permiſtæ felle 67 Meduſæ,
citum iuſſi ſeruare malum.
venenis 69 ſtimulos, Hecate,
que meis ſemina flammæ
a ſerua, 70 fallant viſus,
ſque ferant, meet in pectus
que calor. ſtillent artus,
e fument, 71 vincatque ſuas
nte coma noua nupta faces.
ta tenentur; ter latratus
x Hecate dedit, & ſacros
ignes face luctifera.
avis eſt omnis. 73 huc gnatos voca,
ſa per quos dona nubenti ferat.
nati, matris 74 infauſtæ genus,
e vobis munere & multa prece, domū
am & novercam. vadite, & celeres
greſſus, ultimo amplexu ut fruar.

54 Nunc quidem emittere meum cruorem, vt mox valeam effundere ſanguinē filiorum meorum. 55 Sanguinem, libamen Dianæ Tauricæ ſacrum. 56 Hecate filia Perſei regis, Iouis neptis, *alijs* autem Ariſtei, *alij* Iouis & Aſteriæ f.
57 Radios, influentiam, opem in magicis.
58 Monili ſeu crinali aureo. ſup. verſ. 574.
59 Ignis cœleſtis à Ioue ſurrepti. Herc. Fu. 1206.
60 Iecore in pœnas aſsidue renaſcēti vbi aquila illud depaſta fuerit. Herc. Fu. ibid. 61 Vires ignis. Heinſius legit, *virus*. 62 Vulcanus dedit ſuos ignes inſopibiles.
63 Qua fulminibus in Eridanum decidit.
64 Soli enim Phaëton filius: Medea neptis.
65 Ignem: namque πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα, Δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος, *flammiſque armata Chimæra.*
66 Colchici ſup. v. 240. & 465. 67 Gorgonis; cui aliæ duæ ſorores Sthenyo & Euryale; quibus vnicus oculus, quo per vices vtebātur; crines ex anguibus; alæ; vngues ærei. hanc Perſeus occidit. 68 Occul-
tū. 69 Vires. 70 Ne qua videntibus tangentibuſve oria-
ſpicio. 71 Ardens ex venenato crinali coma novæ nuptæ
ret flammas tædarum nuptialium. 72 Exaudior, annuit,
ue rata fecit Hecate, meque audere iubet. nam ςράπτεν
ιστον δαΐ σέλας, ἀμφὶ δέ τήνγε ὀξείῃ ὑλακῇ χθόνιοι
ἐρθέγξαντο. verſ. 569. Oedip.
ite mihi huc ô nutrix natos meos.
epudiatæ, & in exilium miſſæ.

CHORVS.

Furorem Medeæ Chorus timet, malitiam eius execratus.

Qvonam cruenta 1 Mænas
Præceps amore sæuo
Rapitur? quod 2 impotenti
Facinus parat furore?
3 Vultus citatus ira
Riget, & caput feroci
Quatiens superba motu
Regi minatur vltro.
4 Quis credat exulantem?
Flagrant genæ rubentes,
Pallor fugat ruborem.
Nullum vagante forma
Seruat diu colorem.
Huc fert pedes, & illuc,
Vt 5 tigris orba gnatis
Cursu furente lustrat
6 Gangeticum nemus: sic
Frenare nescit iras
Medea, non amores.
Nunc ira amorque causam
Iunxere, 7 quid sequetur?
Quando efferet Pelasgis
Nefanda 8 Colchis 9 aruis
Gressum, metuque soluet
Regnum, simulque 10 reges?
Nunc, Phœbe, 11 mitte currus
Nullo morante loro;
11 Nox condat alma lucem,
Mergat diem timendum
Dux noctis 12 Hesperugo.

1 Furens Baccha. Oed. 436.
2. Effreni.
3 Sic sup. vers. 384. & deinceps.
4 Ex minaci vultu, gestuque superbo quis credat illam in exilium ire iussam.
5 Qua catulis à venatore surreptis nullum animal truculentius, nullum velocius, vide quæ nos ad Martial. epigr. xviij. lib. spect.
6 Indiæ nembra, secat Ganges fl. max.
7 Vtri succumbat locumve dabit? iræ-ne, an amori?
8 Medea à Colchide patria.
9 Ex Imperio Creontis. sup. v. 269.
10 Creonta & Iasonem.
11 Vt ex præscripto illi diei termino in exilium proficiscatur. sup. v. 295.
12 Hippol. vers. 541. & sup. v. 71.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. CHORVS. NVTRIX.

MEDEA. IASON.

...nuntius Creusam cum patre regiaque tota flagrasse perniciosa Medeæ munere; Medea filios suos trucidat & aufugit.

...re cuncta, concidit regni status.
...ata atque genitor cinere permisto iacent.
...ua fraude capti? NV. qua solent 1 reges
...iis. CH. in illis esse quis potuit dolus? (capi:
Et ipse miror; vixque iam facto malo
...fieri credo. CH. *quis cladis modus?*
Auidus per omnem regiæ partem furit,
...ssus igniciam domus tota occidit;
...timetur. CH. *vnda flammas opprimat.*
Et hoc in ista clade mirandum accidit;
vnda flāmas, quoq; prohibetur magis,
ardet ignis; ipsa præsidia occupat.
Effer citatum 4 sede Pelopeia gradum,
...dea, præceps quaslibet terras pete.
...on' vt recedam? si profugissem prius,
...ne redirem, 7 nuptias spectem nouas.
...ime, cessas? sequere felicem impetum.
...tionis ista, qua gaudes, quota est?
...adhuc furiosa? sic satis est tibi
...t Iason? quære pœnarum genus
...tatum: iamque sic temet para.
...e cedat, abeat expulsus pudor.
...ta leuis est, quā ferunt 9 paruæ manus.
...be in iras, teque languentem excita;
...que veteres pectore ex imo impetus,
...ius hauri. quidquid admissum est adhuc,
...tas vocetur, 11 hoc age: & faxo, sciant
...euia fuerint quamque vulgaris notæ,
...quæ commodani scelera, 13 prolusit dolor.
...noster. quid manus poterant rudes
magnum? quid 12 puellaris furor?

1 Δωροφάγοι δὲ βασιλῆες quandoque δωρο- ληπτοι, vt pisces hamo, quem captantes capiunt. 2 A Medea quæ misit. 3 Augetur ignis superiecta aqua ἐμφυγῆσιν ἀσφαλτώδες ἢ θειώδες, incantum, sup. v. 829. 4 Corintho in faucibus Peloponnesi, Pelopi quondam regnata. Herc. Fu. v. 1164. 5 Μήδεια, σεῦ- γε μάλα ταχέως. Λιπε σ' ἀπώνην... Eurip. 6 Ad hoc facinus vel spectaculum. 7 Ironice. 8 Quod Creusa vxore excidit. 9 Munera à liberis meis Creusæ allata, vel leues non in vindictæ modo graues, *addit itaque* Incumbe in ... 10 Præ iis quæ admittēda restant. 11 Rituale verbū, attende. ... prius admissi in Iasonis gratiam, sup. v. 276. ... virgo feci, sup. vers. 49. Herc. Fu. 121. & inf. vers. 998. mex ...m.

14 Medea nunc sum; 15 creuit ingenium malis.
Iuuat, iuuat rapuisse fraternum caput;
Artus iuuat secuisse. & 16 arcano patrem
Spoliasse 16 sacro. iuuat in exitium 17 senis
Armasse natas. quære materiam, dolor,
Ad omne facinus non rudem dextram afferens.
Quo te, igitur, ira mittis? aut quæ perfido
Intendis hosti tela? nescio quid ferox
Decreuit animus intus, & nondum sibi
Audet fateri. stulta 18 properaui nimis.
Ex pellice vtinam liberos hostis meus
Aliquos haberet! quidquid ex illo tuum est,
Creusa peperit. placuit hoc pœnæ genus,
Meritoque placuit. vltimum magno scelus
Animo parandum est. liberi quondam mei,
Vos pro paternis sceleribus pœnas date.
19 Cor pepulit horror, membra torpescunt gelu,
Pectusque tremuit; ira 20 discessit loco,
21 Materque tota coniuge expulsa redit.
Egon' vt meorum liberûm ac prolis meæ
Fundam cruorem? melius, ah demens furor.
Incognitum istud facinus, ac dirum nefas
22 A me quoque absit. quod scelus miseri luent?
23 Scelus est Iason genitor, & 24 maius scelus
24 Medea mater. occidant: non sunt mei.
Pereant. mei sunt. crimine & culpa carent,
Sunt innocentes. fateor: 52 & frater fuit.
Quid, anime, titubas? ora quid lacrymæ rigant?
Variamque nunc huc ira, nunc illuc amor
Diducit? anceps 26 æstus incertam rapit.
Vt sæua rapidi bella cum venti gerunt
Vtrinque fluctus maria discordes agunt,
Dubiumque pelagus feruet: haud aliter meum
Cor fluctuatur. ira pietatem fugat,
Iramque pietas. *cede pietati dolor.*
Huc cara proles, vnicum afflictæ domus
Solamen, huc vos ferte, & infusos mihi
Coniungite artus. habeat incolumes pater,

14 *Emphas.* nunc tandem in magicis videor aliquid profecisse.
15 Quum fuerint illa præludia & præexercitationes ad nobile hoc scelus.
16 Vellere aureo, Marti sacrato.
17 Peliæ supra 256.
18 Nec distuli iras donec mater ex Iasone facta Creusa suppeditasset vlterioris materiam vindictæ. Sed puta tuos (ô Medea) quoniam Iasonis sunt, etiam Creusæ esse.
19 Deliberantem induxit Poëta Medeam post Apollonium, Ovidium, Valerium, *dumque vinci affectus ratione laborant*, appetitui tandem succumbentem. 20 Locum dedit amori materno. 21 Maternusque affectus redit expulsa animo vindictæ cupiditate, ob repudiatam me ab Iasone coniugem.
22 *Emphas.* etiam à me effreni & vindictæ cupidissima.
23 Scelus est Iasonis patris eorum qui me perfide & ingrate reliquit.
24 Quæ in perfidi gratiam toties scelesta fui.
25 Nec tamen illi peperci vt Iasoni prodessem.
26 Tanquam maris, vbi sæua rabidi bella, &c.

Dum & mater habeat. 27 urget exilium, ac fuga,
Iam iam meo rapientur auulsi sinu,
Flentes, gementes. 28 osculis pereant patris;
Periere matris. rursus increscit dolor,
Et feruet odium: repetit inuisam manum
Antiqua mentis ira, qua ducis, sequor.
29 Vtinam superba turba Tantalidos meo
Exisset vtero, bisque septenos parens
Natos tulissem! sterilis in pœnas fui,
Fratri patrique quod sat est, peperi duos.
30 Quonam ista tendit 31 turba Furiarum impotens?
Quem quærit? aut quo flammeos ictus parat?
Aut cui cruentas 21 agmen infernum faces
Intentat? 32 ingens anguis excusso sonat
Tortus flagello. quem trabe infesta petit
33 Megæra? cuius vmbra 34 dispersis venit
35 Incerta 34 membris? frater est, pœnas petit.
Dabimus. sed 36 omnes fige luminibus 36 faces:
Lania, perure. pectus en furiis patet.
Discedere à me, frater, vltrices Deas,
Manesque ad imos ire 37 securas iube:
Mihi me relinque, & vtere hac, frater, manu,
Quæ 38 strinxit ensem: 39 victima manes tuos
Placamus ista. 40 quid repens affert sonus?
Parantur arma, meque in exitium petunt.
Excelsa nostræ tecta conscendam domus
Cæde inchoata. 41 perge tu mecum comes.
Tuum quoque ipsa corpus hinc mecum auehàm.
Nunc hoc age anime: 42 non in occulto tibi est
Perdenda virtus: approba populo manum.
IA. Quicunque regum est cladibus fidus, dolens,

27 Vrget tamẽ in iras cædesq; instás exilium. 28 Et quoniam non possunt superesse matri, nec patri superérunt. Refert tamen Euripidis Scholiastes corruptum à Corinthiis Euripidem 5. talentis transtulisse in Medeam filiorum suorum cædem, quos ipsi Corinthij in matris odiũ interfecerant. 29 Vtinam peperissem tot filios quot Niobe Tantali filia *Herc. Fu.* 389. quæ mihi ampla foret vindictæ seges, & tamẽ duos habeo Marmorũ & Pheretem, quos patri meo prodito fratrique cæso quasi inferias offeram. inf. v. 968. 30 Sibi per phantasiam videtur Furias videre, mox fratris vmbras. 31 Herc. Fu. v. 101. Thyest. 78. 32. Thyest. 69. Herc. Fu. 88 & 103. 33 μεγάλη ἔρις, ἢ μεγαίρουσα. 34 vt curas affectusque animi, ita corporis vulnerum indicia post mortem manere fingunt Poëtæ. 35 Quam prima facie vix agnosco. 36 Furoris mei incitamenta, & quæ in me pietatis maternæ lumina extinguant. 37 Nec dubitent quin scelus factura sim. 38 In te. 39 *Atque hoc dicto vnum è filiis interficit.* 40 *Irruit Iason cum armatis.* 41 Dum hæc dicit, in altum rapit filios tum cæsum tum superstitem; quod vt celerius fiat, sciendum variis machinis vsos fuisse tragicos, de quibus vide Vitruuium & Ios. Scal. Poët. l. 1. cap. 21. hic autem vel pegmatis αὐτοκίνητα, vel γεράνου opera in domus fastigium subito sublatam Medeam, vt & sub fine huius tragœdiæ eodem machinamento per aërem à draconibus auectam. 42 Non vt prius magicis & veneficiis idque clam, sed spectanti Iasoni cum Corinthiis ede specimen virium tuarum, in interficiẽdis filiis.

Concur

Concurrit, vt ipsam sceleris auctorem horridi
Capiamus: huc, huc, fortis 43 *armigeri cohors*
Conferte tela; vertite ex imo domum.
ME. 44 *Iam iam recepi sceptra,* 45 *germanum, patrem;*
Spoliumque Colchi pecudis auratae 46 *tenent;*
Rediere regna; rapta virginitas redit.
O placida tandem numina! O festum diem!
O nuptialem! vade, 47 *perfectum est scelus;*
48 *Vindicta nondum:* 49 *perage dum faciunt manus.*
Quid nunc moraris, anime? 50 *quid dubitas? potens*
Iam cecidit ira; poenitet, facti pudet.
Quid, misera, feci? 51 *misera? poeniteat, licet;*
Feci. 52 *voluptas magna me in vitam subit:*
Et ecce crescit. 53 *deerat hoc vnum mihi,*
Spectator iste. nil adhuc factum reor.
Quidquid sine 54 *isto fecimus sceleris, periit.*
IA. *En ipsa tecti parte praecipiti imminet.*
Huc rapiat ignes aliquis, vt flammis cadat
55 *Suis perusta.* ME. 56 *congere extremum tuis*
Natis, Iason, funus ac tumulum strue.
Coniux socerque 57 *iusta iam functis habent*
A me sepulti: natus hic fatum tulit.
Hic te vidente dabitur exitio pari.
IA. *Per numen omne, perque* 58 *communes fugas*
Torosque, quos 59 *non nostra violauit fides,*
Iam parce nato: si quod est crimen, meum est.
Me dede morti; noxium macta caput.
ME. 60 *Hac, qua recusas, qua doles, ferrum exigam.*
I nunc superbe, 61 *virginum thalamos pete;*
Relinque matres. IA. *vnus est poenae satis.*

43 O armigeri, *appositive* fortis manus. vel lege *armigeri*.
44 Iam postquam iniurias vlta sum, videor mihi abunde omnia priora damna recuperasse.
45 Vterinum: neque enim ex eadem matre frater erat Absyrtus.
46 Recepisse videri possunt in mea vindicta.
47 In vno interfecto.
48 Restat enim alter interficiendus ne quid Iasoni supersit quo se oblectet.
49 Legitur &, *perage, dum faciunt manus.*
50 Al. *Quid dubitas? potens Iam cecidit ira*, id est quae vindictam habes in manu & potestate tua.
51 Sero miseram me agnosco, sero poenitet, postquam fecerim. 52 Vindictae voluptas me etiam reluctantem vrget. 53 Vt Iason filij prius caesi spectaret necem. 54 Spectatore. 55 Quibus ipsa in aliis vsa est. 56 Imo pie & pro tuo officio feceris, si rogum tuis natis a me caesis contexeris, namque ego coniugi tuae ac socero pyram accendi. *Sarcastice.* 57 Al. leg. *iusta iam functi*, id est, rogum. 58 E Colchide fugientes Aetam ex Thessalia patrem tuum. 59 Non fides mea erga te imminuta sed hoc coactus vt liberorum saluti consulerem. sup. v. 438. e quibus tamen tu alterum extinxisti, O parce superstiti. 60 Sumam de te poenas hac qua te magis vrit parte, id est, in filio. 61 Creusae nuptias pete, me coniugem factamq; ex te matrem desere, *Sarcastice*: vt quae filios habeam quorum caede patris mater vlcisci possim. Pluralia autem saepe per indignationem pro singularibus posita v. 1285. Herc. Fu.

ME. 62 Si posset una caede satiari manus,
Nullam petisset. ut duos perimam tamen,
Nimium est dolori numerus angustus meo.
In matre si quod pignus etiamnunc latet,
Scrutabor ense viscera, & ferro extraham.
IA. 63 Iam perage coeptũ facinus, haud ultra precor,
Moramque saltem supplicio dona meo.
ME. Perfruere lento scelere, ne propera dolor.
64 Meus dies est: tempore accepto utimur.
IA. Infesta memet perime. ME. 65 misereri iubes.
66 Bene est, peractum est. plura non habui, dolor,
Quae tibi litarem. 67 lumina huc tumida allena
Ingrate Iason. coniugem agnoscis tuam?
68. Sic fugere soleo, patuit in caelum via,
Squammosa gemini colla serpentes iugo
Summissa praebent. recipe iam natos parens
69 Ego inter auras aliti curru vehar.
IA. Per alta vade spacia sublimi aethere:
70 Testare nullos esse, qua veheris, deos.

62 Si tãtum mihi superesset pietatis ut unius caede me satiarem, alteri parcerem; etiam neutrum interficere sustinuissem: sed omnem exui pietatem, itaque vix dolori meo sufficiunt isti duo, imo si sentirem etiam dissecto utero foetum extraherem.

63 Non parum hic locus omnes torquet. I. Lipsius versus locatos praepostere suspicatur, transponendo tamen non multum consequitur. simile quid facit Delrius pluribus quidem verbis, nihil tamen felicius. Ios. Scaliger omnia haec Medeae tribuit. Dan. Heinsius, à Grotio monitus, nodum soluisse videtur, exponendo: *donare moram* dictum esse, ut *donare iram* aut *donare offensam*: quod ille facit qui amplius offensus non est, quasi diceret Iason: Quoniam apud te nihil possunt preces meae, perage coeptum facinus, rogata saltem à me, moram remittas, nec me crudelitate ista torqueas; illa autem quo gravius urat, respondet; *Perfrui*. &c.

64 A Creonte mihi datus sup. v. 205.

65 Miseris enim mors grata, vid. Herc. Fu. 512.

66 *Caeso iam altero filio.*

67 Attolle oculos tuos meque vide, annon agnoscis me ex solita caede? prius quidem tibi, iam mihi vindictam poscentem.

68 Per caedes patrem fugi occiso fratre. Acastem mariti mei patruelem occiso patre suo, te iam coniugem occisis filiis.

69 Et his dictis vecta curru iunctis draconibus avolat Athenas, ubi Theseo nupta. sup. v. 973.

70 Testimonium dicas contra deorum iustitiam vel argumento sis nullos esse in caelo deos, si tibi insignitae sceleste per aethera pateat impune via.

HIPPOLYTVS

Interlocutores.

HIPPOLYTVS. CHORVS.
PHÆDRA. THESEVS.
NVNCIVS. NVTRIX.

ARGVMENTVM.

Hippolyti Thesei ex Antiope Amazone filij Di nam virginem ac venatricem colentis, absen apud inferos Theseo, nouerca Phædra castit tem oppugnat, nec expugnat. Repulsa impudi Mulier Theseo reduci priuignum oblati per vi stupri insimulat. Ille credulus, filio, qui iam d mum impudicam fugerat, è votis quod restab tertio fretus, absenti mortem imprecatur: r tum facit votum Neptunus, emisso tauro ma no qui equos Hippolyti consternat, vnde p vepres & saxa distractus auriga dilaniatur. Qu vbi resciuit malè sibi conscia mulier, scel suum falsumque crimen apud maritum confe gladio se transfigit. Theseus innoxij filij casi lugens, iramque suam detestatus collectos p sim artus componit.

ACTVS PRIMVS.

HIPPOLYTVS.

Hippolytus varia loca & munera ministri
Venationis comitibus dispersit; d[illegible]
que venationis Deam inuocat.

Te, vmbrosas 1 cingite syluas,
Summaque montis iuga 2 Cecropij
Celeri planta lustrate vagi
Quæ saxosa 3 loca Parnethi
Subiecta iacent: & quæ 4 Thriasijs
Vallibus amnis rapida currens
Verberat vnda: scandite colles
Semper canos 5 niue Riphæa.
Hac hac alij, qua nemus alta
Texitur alno; qua prata iacent,
Quæ rorifera mulcens aura
6 Zephyrus vernas euocat herbas.

1 Indagine, odora, canum vi, retibus. 2 Attici à Cecrope qui oppidum Cecropiam condidit, quod postea in arcem Athenarum mutatum est, vnde regio & mons vicinus nomen habent. 3 Parnes autem mons Atticæ prope Pymetrum. 4 Thriasiis vallibus. Thria enim vicus Atticus in tribu Oeneidæ. 5 Indurata à Borea flâte à Riphæis montibus Scythiæ. 6 Fauonius veris comes & pater, genitalis mundi spiritus.

7 Vbi per glacies lenis Ilissus
Vbi 8 Meander super aequales
Labitur agros piger, & steriles
Amne 9 maligno radit arenas.
Vos, qua 10 Marathon tramite laeuo
Saltus aperit; qua 11 comitatae
Gregibus paruis nocturna petunt
Pabula foetae, vos, 12 qua tepidis
Subditus austris, frigora mollit
Durus Acharnan. alius rupem
Dulcis 13 Hymetti: paruas alius
Calcet 14 Aphidnas. pars illa diu
Vacat 15 immunis, qua 16 curuati
Litora ponti 17 Sunion urget.
Si quem tangit gloria syluae,
Vocat hunc 18 Philipus. hic versatur
19 Metus agricolis, vulnere multo
Iam notus aper. at vos laxas
Canibus 20 tacitis mittite 21 habenas:
Teneant acres lora 22 Molossos.
Et pugnaces tendant 23 Cressae
Fortia trito vincula collo.
24 At Spartanos, (genus est audax
Auidumque ferae,) nodo cautus
Propiore liga. 25 veniet tempus,
Cum latratu caua saxa sonent:
Nunc 26 dimissi nare sagaci
Captent auras, lustraque presso
Quaerant rostro; dum 27 lux dubia est;
Dum signa pedum roscida tellus
Impressa tenet; alius raras
Ceruice 28 graui portare plagas,
Alius teretes properet laqueos.
Picta rubenti 29 linea pinna
Vano cludat terrore feras.

7 Plurimi libb. hunc versum non admittunt & merito. quid enim est *per glacies labi?* easque in Attica. I. Lips. emendat *glareas* in dissyllabon contractum: vt per scrupos & saxa voluatur Ilyssos Atticae amnis. 8 De quo in Herc. Fu. 613. Sed ille Phrygiae fl. hic de Atticis sermo est. nisi forte ad illud respicit quod refert Pausan. in Corinthiacis, Maeandrum in mare ad Miletum delapsum mare subire, & in Peloponneso emergere atque illic Asopum fieri. Alij leg. *Melenus*. 9 Parco non irriganti terras *vel* alluenti agros Phrygum & Carum, *vel* doloso, flexuoso. 10 Ex vrbibus Tetrepoleos Atticae vna, Miltiadis victoria de Persis insignis. 11 Ferae comitatae foetibus noctu pascuntur. 12 Qua strenui bellatores Acarnenses meridionalem Atticae partem incolunt. *Vel* qua mons saxosus prope Acarnas vicum Atticae frigora mollit. 13 Montis Atticae marmore clari, vt & thymo ac melle celebris. 14 Vicum Atheniensium vbi Theseus Helenam raptam occultauit. 15 A venatione nostra & praeda. 16 Sinuati. 17 Promontorium Atticae. 18 Lege *Phibalis*, qui Atticae locus caricis commendatus, Aristoph. 19 Terror metuendus agricolis, quos multoties vulnerauit. *vel* notus multo venatorum vulnere, quos tamen effugit. 20 Non argutis, vocalibus, clamosisve. 21 Quas copulas vocant, *vel* lora, *or Leashes*. 22 Epiroticos canes, qui fortitudine laudantur: vt Spartani, seu Lacones velocitate. 23 Canes Cretenses foemellae acres loris extensis indagant. 24 Sed Laconas arctiori nodo coërcere. 25 Feris se excitatis. 26 Vide Thyest. v. 497. 27 Primum diluculum. 28 Grauata. 29 Formido: genus retis plumis versicoloribus iisdemque vitulatis intertextum, quod visu & odore feras terrens in veras plagas impelleret.

Tibi

Tibi libretur mißile telum.
Tu graue, dextra læuaque simul.
Robur 30 lato dirige 30 ferro.
Tu præcipites clamore feras
31 *Subsessor ages: tu iam victor*
Curuo solues viscera cultro.
32 *Ades en comiti Diua virago,*
Cuius regno 33 pars terrarum
Secreta vacat: cuius certis
Petitur telis feras 34 quæ gelidum
Potat Araxen, & 35 quæ stanti
Ludit in Istro: tua 36 Getulos
Dextra leones, tua 37 Cretæ
Sequitur ceruas: nunc veloces
Figis damas leniore manu.
Tibi 38 dant 39 varia 38 pectora 40 tigres,
*Tibi villosi terga * bisontes,*
Latisque feri cornibus 41 vri.
Quidquid 42 solis pascitur aruis,
Siue illud 43 inops nouit 43 Garamas,
Siue illud Arabs 44 diuite sylua,
Siue ferosis 45 iuga Pyrenes,
Siue 46 Hyrcani celant saltus,
Vacuisque 47 vagus Sarmata campis,
Arcus metuit, Diana, tuos.
48 *Tua si gratus numina cultor*
Tulit in saltus; retia vinctas
Tenuere feras; nulli laqueum
Rupere pedes; fertur plaustro
Præda 49 gementi. tum rostra canes
Sanguine multo rubicunda gerunt;
Repetitque casas rustica longo
50 *Turba triumpho. en Diua 51 faue.*
Signum arguti misere canes.
Vocor in syluas: hac, hac, pergam,
52 *Qua via longum compensat iter.*

30 Venabulo. 31 In insidiis latēs vnde occasione capta repente exiliens territas feras in laqueos agat. 32 Faue mihi O Diana venationis Dea virilis. 33 Inferi, eadem enim quæ Proserpina. *vel ad rem præsentem*, nemora, syluæ, ferarum lustra. 34 *Vbiuis terrarum* & quæ bibit Araxem fl. Armeniæ. 35 Et quæ ludibunda percurrit Danubium in Germania ortum fl. congelatum. 36 Libycos. Getuli n. antiquissimi incolæ Africæ, *quæ leonum arida nutrix*. 37 Creta enim ceruis nobilis & dictamno cuius vsum docuerunt ceruæ. 38 Resistentes figuntur. 39 Maculosæ. 40 Herc. Fu. v. 1323. * Boues syluestres. 41 Feri boues in Germania vi & velocitate excellentes. 42 Desertis. 43 Interioris Africæ popul. egenus & vagus. 44. Aromatum feraci. 45 Montes Pyrenæi, à Pyrene filia Bebricis ibi compressa ab Hercule; vt volunt fabulæ, vel ἀπὸ τοῦ πυρὸς, propter incendium, quo flagrauit illorum montium sylua, iniecto à pastoribus igne. 46 Hyrcania Scythiæ contermina hod. *Hyrath*. 47. Herc. Fu. v. 538. 48 Si numen tuum inuocanti, partem prædæ vouendi, venationem rite aggresso adfueris prædam largira. 49. Al. *trementi*. sc. præ pondere prædæ. 50 In morem triumphi à venatione rediens præda onusta: sed & venatores Idib. Aug. solenniter feriari spicatas faces accensas in nemora Dianæ sacra ferebant canesque infulis ornatos cum cæteris instrumentis Deæ sistebant. 51 Scribendum opinor faue, nam fauentis signum agnoscit canum vocem. 52 Per iter mage compendiosum.

PHÆDRA. NVTRIX.

*a amore Hippolyti ardere se fatetur apud nutricem
frustra eam à tam nefando amore dehortantem.*

*agna vasti Creta dominatrix freti,
us per omne littus innumeræ rates
tum, 2 quidquid Assyria tenus
eus peruium rostris secat:
penates 3 obsidem 4 inuisor datam
am tam, degere ætatem malis
e regis? profugus en coniux abest,
nuptæ, 6 quam solet, Theseus fidem.
liat per 7 inremeabilis locus
ar 8 miles audacis proci:
ulsum regio inferni abstrahat.
orum socius, haud 10 illum timor
nuit. stupra & illicitos toros
in imo quærit Hippolyti pater
aliud incubat mœsta dolor.
s nocturna, non altus sopor
mortalitur & crescit malum,
ut qualis 11 Aetnæo vapor
12 Palladis tela vacant,
as pensa labuntur manus.
donis templa 13 votiuis libet;
r aras, 14 Atthidum mistam choris,
is 15 conscias sacris faces;
stis precibus aut ritu pio
16 præsidem terræ deam.
xcitatas consequi cursu feras,*

1 O patria mea Creta insula ad dominatū Græciæ sita, Nam & Minos sibi vicinas insulas & maximam Græciæ partem subdidit.
2 Heinsius legit. *Quisquis assyria tenus Tellure Nerea peruium rostris secat.* dic Lipsij atq; aliorum non leuis censor se non capere quid fecet Nereus qui & ipse nauiū rostris secatur, sed & recte dici potest *secat* de mari Mediterran. Her. Fu. v. 233. hoc est, quæ patet mare nauibus peruium ad Assyriam vsque.

n filiarum raptum vlciscebatur Minos. inf. v. 244. 4 Eorum eum Androgeon interfecerunt. 5 Theseo qui Atheniensis eccidit, sororem deseruit. meque adeo. 6 Helenæ, Hippolyæ, Melibœæ, Ariadnæ. 7 Stygis irremeabilis. 8 Secutus Pic. Fu. 805. 9 Insani amoris. 10 Hinc & sibi illiciti amoris tat non sedatæ libidinis mulier. 11 Herc. Fu. v. 105. 12 A æ artes textoriæ & lanificæ, id est, non nere non texere ἀλλ' ἱστὸν ὑφαίνειν. 13 Pro mariti reditu. 14 Matronan. vid. Herc. Fu. v. 300. & 844. & 1063. 15 Pæbeæ, facibus nquam mysticis. 16 Mineruam cui Deorum iudicio & poadiudicatum præsidium & nomen Athenarum, cum oliuam m eduxisset, donum præstantius Neptuni bellatore equo, 912. 17 Me Hippolyti comitem.

Et rigida molli 18 *gaesa iaculari manu.*
Quo tendis, anime? quid furens saltus amas?
19 *Fatale miserae matris agnosco malum.*
Peccare noster nouit in syluis amor.
Genitrix, tui me miseret. infando malo
Correpta, pecoris efferi saeuum ducem
Audax amasti. toruus, impatiens iugi,
Adulter ille, ductor indomiti gregis.
Sed amabat 20 *aliquid: quis meae miserae Deus,*
Aut quis iuuare 21 *Daedalus flammas queat?*
Non, si ille remeet arte 22 *Mopsopia potens*
23 *Qui nostra caeca monstra conclusit domo,*
Promittat vllam casibus nostris opem.
24 *Stirpem perosa Solis inuisi Venus,*
Per nos catenas vindicat Martis sui,
Suasque. probris omne Phoebeum genus
Onerat nefandis. nulla 25 *Minois leui*
Defuncta amore est. iungitur semper nefas.
NVT. *Thesea coniux,* 26 *clara progenies Iouis,*
Nefanda casto pectore exturba ocyus:
Extingue flammas; neve te dirae spei
Praebe obsequentem. quisquis in primo obstitit
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit.
27 Qui blandiendo dulce nutriuit malum,
Sero recusat ferre, quod subiit, iugum.
28 *Nec me fugit, quam durus, & veri insolens,*
Ad recta flecti regius nolit tumor.
PH. *Quemcunque dederit exitum casus, feram:*
29 Fortem facit vicina libertas senem.
NV. Obstare primum est velle, nec labi via:
Pudor est secundus, nosse peccandi modum.
Quo misera pergis? quid domum infamem grauas,

18 Tela Romanis vsurpata ab Hispanis, *vt alij*, à Gallis, *Virg.* Gaesa Alpina.
19 Mater enim Pasiphae taurum in syluis pascentem, ego Hippolytũ venatorem syluis gaudentem amo.
20 *Vaccam, quam in magno sequitur grege* vnde spes aliqua matri fruendi amoris; mihi autem nulla, Hippolytus enim ἀνέραστος nihil amat.
21 Ingeniosus artifex, qui amati tauri copiam fecit matri meae ligneae vaccae inclusae.
22 Attica, à Mopso rege, *vel* Mopsopia Oceani filia, hoc est, arte Daedali Atheniensis. 23 Qui conclusit Minotaurum matre mea natum in Labyrintho. 24 Venus odio, & vindicta nostram prosequitur familiam (Pasiphaë enim filia Solis) cuius adulterium cum Marte detexit Sol detulitque ad Vulcanum, qui ipsos ferreis reticulis irretitos Diis deridendos exhibuit. 25 Patronymicum, foemina è familia Minois. 26 Filia Minois qui Ioue satus. 27 Vitare enim plagas facilius quam retibus se expedire, aut Validos Veneris perrumpere nodos. 28 Noui ego regum & nobilium superbum ingenium, quam non libenter verum audiant aut ad rectum flecti velint. v. 574. Octau. 29 Quidam continuant nutricis orationem quae iam vetula liberius reginam moneat senectute sua freta. *alij* Phaedrae duos hosce versus tribuunt, sed posteriorem legunt *Sortem facit vicina libertas leuem.* quae, vel amoris fruitio vel mors destinata.

Superaſque matrem? 30 *maius eſt monſtro nefas.*
Nam monſtra 31 fato, moribus ſcelera imputes.
Si, quod maritus ſupra non cernit loca,
Tutum eſſe facinus credis, & vacuum metu;
Erras. 32 *teneri crede* 33 *Lethæo abditum*
Theſea profundo; ferre perpetuam 33 *Stygem.*
Quid ille, 34 *lato maria qui regno premit,*
35 *Populiſque reddit iura* 35 *centenis pater,*
Latere tantum facinus occultum ſinet?
Sagax parentum eſt cura. *credamus tamen*
Aſtu doloque tegere nos tantum nefas:
Quid 36 *ille rebus lumen infundens ſuum*
Matris parens? quid 37 *ille, qui mundum quatit,*
Vibrans corusca fulmen 38 *Ætnæum manu*
Sator deorum? credis hoc poſſe effici
Inter 39 *videntes omnia vt lateas* 36 37 *auos?*
40 *Sed, vt ſecundus numinum abſcondat fauor*
Coitus nefandos, vtque contingat ſtupro
Negata magnis ſceleribus ſemper fides:
Quid pœna præſens, conſciæ mentis pavor;
Animuſque culpa plenus, & ſemet timens?
Scelus 41 aliqua 42 tutum, nulla ſecurum tulit.
Compeſce amoris impij flammas precor,
Nefaſque, quod non vlla tellus barbara
Commiſit vnquam, non 43 *vagus campis Getes,*
Nec inhoſpitalis 44 *Taurus, aut* 43 *ſparſus Scythes,*
Expelle facinus mente caſtifica horridum;
Memorque 45 *matris, metue concubitus nouos.*
Miſcere thalamos patris & gnati apparas,
Vteroque 46 *prolem capere confuſam impio?*
47 *Perge, & nefandis verte naturam* 48 *ignibus.*
Cur monſtra ceſſant? 49 *aula cur fratris vacat?*
50 *Prodigia toties orbis inſueta audiet,*
Natura toties legibus cedet ſuis,

30 Inceſt' hic amor tuus maior eſt belluino illo matris tuæ, vnde Minotaurus.
31 Stoicenam Peripatetici monſtra peccato naturæ tribuunt.
32 Puta Theſeum non rediturum ab inferis; quid Minos pater tuus?
33 Infera. vide Herc. Fu. v. 291. 679. 711. 34 Sup. v. 85. 35 Cretæ quæ C habet vrbes.
36 Sol auus tuus maternus. 37 Iupiter auus paternus.
38 Quod in Ætna fabricāt Cyclopes Vulcani miniſtri.
39 Phœbum cuncta luſtrātem, Iouem omnia implentem.
40 Verum puta nefas hoc tuum poſſe latere Deos conniuentes, &c. quid conſcientia tua? annon illa occulto flagello & ſurdo verbere te excarnificabit?
41 Mulier aut mens.
42 Ab externa pœna aliqua, nulla abſque interna anxietate. *Notem habuit aliquando latendi fortunam, nunquam fiduciam.*
43 Pop. Scythiæ Europeæ. vid. Thyeſt. 369. & Herc. Fu. 531.
44 Nec Tauri Aſiæ montis incolæ.
45 Sup. v. 112. 46 Qualem mater concepit ex Minoe & tauro.
47 Epitrope, conceſſio Ironica. 48 Amoribus. 49 Ex te alterum monſtrum ſuppleat Labyrinthum, locum Minotauri, tui è matre fratris, quem Theſeus ſuſtulit. 50 Toties generabuntur monſtra quoties mulier Cretenſis (maxime Minois) amabit.

Quoties amabit Creſſa? PH. 51 *quæ memoras ſcio*
Vera eſſe, nutrix: ſed 52 furor cogit ſequi
Peiora. vadit animus iu præceps ſciens,
Remeatque, fruſtra ſana conſilia appetens.
53 *Sic cum grauatam nauita aduerſa ratem*
Propellit vnda, cedit in vanum labor,
Et victa prono puppis auſ.rtur vado.
Quod ratio poſcit, vincit ac regnat 52 furor,
Potenſque tota mente dominatur Deus.
Hic 54 *volucer omni regnat in terra potens,*
55 *Ipſumque flammis torret indomitis Iouem.*
56 *Gradiuus iſtas b. Niger ſenſit faces;*
57 *Opifex* 58 *triſulſi fulminis ſenſit Deus;*
Et qui furentes ſemper Ætnæis iugis
Verſat caminos, 59 *igne tam paruo calet.*
60 *Ipſumque Phœbum, t. la qui neruo regit,*
Figit ſagitta 61 *certior miſſa puer:*
Volitatque cœlo pariter & terræ grauis.
NVT. *Deum eſſe amorem,* 62 *turpiter vitio fauens*
Finxit libido: quoque liberior foret,
Titulum furori numinis falſi addidit.
Natum per omnes ſcilicet terras vagum
63 *Erycina mittit. ille per cœlum volans*
Proterua tenera tela molitur manu;
64 *Regnumque tantum minimus in ſuperis habet,*
65 *Vana iſta demens animus aſciuit ſibi,*
Venerisque numen finxit, atque arcus Dei.
Quiſquis ſecundis rebus exultat nimis,
Fluitque luxu, ſemper 66 inſolita appetens;
67 Hunc illa magnæ dira fortunæ comes
Subit libido: non placent ſuetæ dapes,
Non tecta ſani moris, aut vilis cibus.
68 Cur in penates rarius tenues ſubit
Hæc delicatas eligens peſtis domos?
Cur ſancta paruis habitat in tectis Venus,
Mediumque ſanos vulgus affectus tenet,
Et ſe coercent 69 modica? contra diuites,

51 *Video meliora probaque, deteriora ſequor,* affectibus rationi reluctantibus. *Dum premitur ratione animus vincique laborat.*
52 Inſanus amor.
53 *Non aliter quam qui aduerſo vix flumine lembum Remigiis ſubigit,* &c.
54 Cupido amoris Deus alatus.
55 Vide Chorum ſequentem.
58 Mars. vide Herc. Oet. 1312.
57 Vulcanus ſup. v. 155.
58 Thyeſt. v. 1086. Herc. Oet. 1993.
59 Vna Cupidinis facula.
60 *Emph* ἐκφῶ-λον.
61 *Noſtra tamen vna ſagitta Certior,* &c. Phœbus apud Ouid.
62 Legitur *turpis & vitio fauens,* Et *turpe ſeruitio fauens.*
63 Venus ab Eryce Siciliæ monte vbi colitur.
64 *Regnat & in ſuperos ius habet ille Deus.*
65 In prætextum & defenſionem culpæ. vide Octau. v. 548.
66 Non aſſueta, id eſt nouitatem dapum & amorum.
67 Ex copia & affluentia ad faſtidium vſque Venus & luxus in cibis ac ædificiis, ἐν πλησμονῇ τοι Κύπρις.
68 ἐν πεινῶντι δ' οὔ. *Caſta pudicitiam ſeruat domus.*
69 Mediocria, mediæ ſortis homines.

Re

Regnoque fulti, plura, quam fas est, petunt?
Quod non potest, vult posse, qui nimiũ potest.
Quid deceat alto praeditam solio, vide
Metue ac verere sceptra remeantis viri.
PH. *Amoris in me maximum regnum fero,*
Reditusque nullos metuo. 70 *non unquam amplius*
Connexa tetigit supera, qui mersus semel
Adiit silentem nocte perpetua domum.
NV. *Ne crede. Ditis clauserit regnum licet,*
71 *Canisque diras Stygius obseruet fores:*
Solus negatas inuenit Theseus vias.
PH. *Veniam ille amori forsitan nostro dabit*
NV. *Immitis etiam coniugi castae fuit:*
Experta saeuam est barbara 72 *Antiope manum,*
Sed posse flecti coniugem iratum puta:
Quis 73 *huius animum flectet intractabilem?*
Exosus omne feminae nomen fugit;
Immitis annos 74 *caelibi vitae dicat;*
Connubia vitat; 75 *genus Amazonium scias.*
PH. *Hunc in niuosi collis* 76 *haerentem iugis,*
Et aspera agili saxa calcantem pede,
Sequi per alta nemora, per montes, placet.
NV. *Resistet ille, seque mulcendum dabit,*
Castosque ritus Venere casta exuet?
77 *Tibi ponet odium, cuius odio forsitan*
Persequitur omnes. PH. *precibus haud vinci potest?*
NV. *Ferus est.* PH. amore didicimus vinci feros.
NV. *Fugiet.* PH. *per ipsa maria, si fugiat, sequar.*
N. 78 *Patris memẽto.* P. *meminimus* 79 *matris simul.*
N. 80 *Genus omne profugit,* P. 81 *pellicis careo metu.*
NV. *Aderit maritus.* PH. 82 *nempe Pirithoi comes.*
NV. *Aderitque genitor.* PH. 83 *mitis Ariadnae pater.*
NV. *Per has senectae* 84 *splendidas supplex comas,*
Fessumque curis pectus, & cara vbera
Precor, furorem siste, teque ipsam adiuua,
Pars sanitatis, velle sanari, fuit
PH. *Non omnis animo cessit ingenuo* 85 *pudor.*

70 Non patet reditus ad superas auras ei qui ad inferos descenderit.
71 Cerberus.
72 Antiope Amazoni (*vt alij* Hippolytae) matri Hippolyti propter iurgium mortem intulit, multo minus tibi impudicę parcet. inf. v. 396.
73 Hippolyti.
74 Coniugij experti à κοίλης ex κοίτη & λείπεσθαι.
75 Vt enim Amazones viros auersantur, ita hic foeminas.
76 Venandi studio.
77 Lege interrogatorie, vel Iron. In tuam gratiam procul dubio deponet odium, cuius superindictae nouercę veluti matris suae necis causae ratione fortassis & alias omnes execratur mulieres.
78 Maris domini, sup. v. 48, si per maria sequaris, & iusti scelerum vindicis, vt in Scylla Nisi filia.
79 Quae nefario amore peccauit.
80 Foeminas omnes auersatur.
81 Non itaque de pellice solicita ero.
82 Adulteri, atque hic in me facilior futurus est.
83 Filiam amatorem insecutam non vltus.
84 Canes. Herc. Oet. 925.
85 Emendari volens.

Paremus, altrix: 86 *qui regi non vult, amor*
Vincatur. haud te, fama, maculari sinam.
Hæc sola ratio est, 87 *unicum effugium mali:*
88 *Virum sequamur. morte præuertam nefas.*
NV. *Moderare, alumna mentis effrenæ impetus;*
Animos coerce dignam ob hoc vita reor,
Quod esse temet autumas dignam nece.
PH. *Decreta mors est: quæritur fati genus:*
Laqueone vitam finiam, an ferro incubem:
An missa præceps 89 *arce Palladia cadam.*
90 *Pro, castitatis vindicem armemus manum.*
NV. *Sic te senectus nostra præcipiti sinat*
Perire leto? siste furibundum impetum.
PH. 91 *Haud facile quisquam ad vitam revocari potest.*
Prohibere ratio nulla periturum potest,
Vbi quis mori constituit, & debet mori.
NV. *Solamen annis unicum fessis, hera,*
92 *Si tamen proteruus incubat menti furor,*
Contemne famam. 93 *fama vix vero fauet,*
Peius merenti melior, & peior bono.
Tentemus animum tristem & intractabilem.
Meus iste labor est, aggredi iuuenem ferum,
Mentemque sæuam flectere immitis viri.

86 Qui flecti non vult amor, frangatur.
87 Primum enim amoris remedium fames, secundum tempus, tertium restis, inquit Crates.
88 Qui apud inferos est. mortem scil. mihi inferendo.
89 Acropolis arce Atheniensi quæ Palladi arcium præsidi sacra.
90 Proh pudor! violatam castitatem morte præuertamus. Lipsius emendat *Pro castitate.* Heinsius *Procacitatis,* ἀσελγείας.
91 Et hic versus ægre admitti potest.
92 Victa anus se ad lenoniam conuertit, vt alumnæ vitæ parcat.
93 Sæpius enim *victi prauique tenax.*

CHORVS.

Omnia amori cedere, homines omnis loci, ætatis, conditionis, ipsos Deos superos ac inferos, quin & bruta animalia terrestria, aquatilia, aërea.

a Diua 1 *non miti generata ponto,*
Quam vocat matrem 2 *geminus Cupido;*
3 *Impotens flammis simul & sagittis,*
Iste lasciuus puer ac renidens
Tela quam certo moderatur arcu!
Labitur totas furor in medullas,
Igne furtiuo 4 *populante venas,*
Non habet latam data plaga frontem,
Sed vorat tectas penitus medullas.
Nulla pax isti puero per orbem
Spargit effusas agilis sagittas.
Quæque nascentem videt ora solem,

a *Omnia vincit amor.*
1 Venus nata è spuma maris, orta ex testiculis Cœli à Saturno exectis & in mare proiectis vnde ἀφροδίτη ab ἀφρὸς ob similitudinem seminis, *vel,* propter humoris salsi vim animalem & fœcundam.
2 ἔρως ab ἀντέρως. hic diuinus, ille vulgaris mortalisque amor.
3 Valde potens, *vel* non temperans. 4 consumente. 5 Qui ad ortum, occasum, meridiem, septentrionem, vide Herc. Fu. v. 37, 129, 884, & 532.

6 *Quæque*

6 Quæque ad occasus iacet ora seros,
Si qua feruenti subiecta Cancro est,
Si qua 7 maioris glacialis Vrsæ
Semper errantes patitur colonos,
Nouit hos æstus iuuenum feroces
Concitat flammas, senibusque fessis
Rursus extinctos reuocat calores.
Virginum 8 ignoto ferit igne pectus:
Et iubet cœlo superos relicto
9 Vultibus falsis habitare terras.
Thessali 10 Phœbus pecoris magister
Egit armentum, positoque plectro
11 Impari taurus calamo vocauit.
Induit formas quoties 12 minores,
Ipse qui cœlum nebulasque ducit?
13 Candidas ales modo mouit alas,
14 Dulcior vocem moriente cygno.
15 Fronte nunc toruus petulans iuuencus
Virginum 16 strauit sua terga ludo,
Perq; 17 fraternos 18 noua regna 17 fluctus,
Vngula lentos imitante remos,
Pectore aduerso domuit profundum;
Pro sua vector timidus 19 rapina.
Arsit 20 obscuri dea clara mundi
Nocte deserta, nitidosque fratri
Tradidit currus aliter regendos.
Ille nocturnas agitare 21 bigas
Discit, & 22 gyro breuiore flecti.
Nec suum tempus tenuere noctes,
Et dies tardo remeauit ortu,
Dum 23 tremunt axes 23 grauiore curru.
24 Natus Alcmena posuit pharetram,
Et minax vasti spolium leonis;
Passus aptari digitis 25 smaragdos,
26 Et dari leges rudibus capillis.
27 Crura distincto religauit auro,
Luteo plantas cohibente socco:
Et manu, clauam modo qua gerebat,
Fila deduxit 28 properante fuso.
Vidit 29 Persis ditisque ferax

6 Al *Quæque ad Hesperias iacet ora metas.*
7 Al. *Parrhasiæ glac.*
8 Nouo quem prius non senserunt. 9 Assumptis aliis imaginibus. 10 Apollo diuinitate à Ioue exutus propter interfectos Cyclopas, *vel* quod alij ferũt & hic innuit Poëta, vt filia regis frui posset per nouem annos, Admeti regis Thessaliæ armenta pauit. 11 Disparibus compacta calamis fistula. 12 Etiam vilium animalium. 13 Iupiter specie Cygni adiuit Ledam vxorem Tyndari regis Laconiæ. 14 Cygnos tamen cum voluptate & cãtu mori negant sanioris iudicij authores.
15 Iupiter in taurum mutatus Europam filiam Agenoris è Phœnicia in Cretam transfretauit.
16 Tangenda & ascendenda præbuit.
17 Neptuno imperatum mare.
18 Seu Iouem respicias seu taurum; vtrique *noua.*
19 Europa quam rapuit; ne mergeretur.
20 Luna nocti præfecta, dum amasio suo Endimioni in montibus Aselenis Latinisque saxis in Caria consopito vacat. Soli currus suos regendos tradit, *& hoc propter Lunæ coitum fingitur.*
21 Lunæ, ipse Sol quadrigis assuetus.

22 Circulo terræ propiori. *Thyest. v.* 838.
23 Mutato auriga Sole sc. maiori lumine.
24 Vide Herc. Fu. v. 465.
25 Annulos in quibus smaragdi.
26 Incomptos capillos concinnari & reticulo implicari.
27 Suras alte vincit cothurnis auro distinctis.
28 Celeriter agitato.
29 Al. leg. *Persis.*

Lydia regni, deiecta feri
Terga leonis; humerisque, 30 *quibus*
Sederat alti regia cæli,
Tenuem Tyrio stamine pallam.
31 *Sacer est ignis, (credite* 32 *læsis)*
Nimiumque potens: qua 33 *terra* 33 *salo*
Cingitur alto, quaque 33 *ætherio*
Candida 33 *mundo sidera currunt;*
Hæc regna tenet puer immitis:
Spicula cuius sentit in imis
Cæruleus vndis grex 34 *Nereidum,*
Flammamque nequit releuare mari.
35 *Ignes sentit genus aligerum.*
Venere instincti quam magna gerunt
Grege pro toto bella iuuenci!
Si 36 *coniugio timuere suo,*
Poscunt 37 *timidi prælia cerui;*
Et mugitu dant concepti
Signa furoris. tunc 38 *virgatas*
39 *India tigres* 39 *decolor horret.*
Tunc vulnificos acuit dentes
Aper, & toto est spumeus ore.
40 *Pœni quatiunt colla leones,*
Cum mouit amor, tum sylua gemit
41 *Murmure sæuo. amat insani*
42 *Bellua Ponti,* 43 *Lucæque boues.*
44 *Vindicat omnes Natura sibi.*
Nihil immune est; odiumque perit,
Cum iussit amor: veteres cedunt
Ignibus iræ. quid plura canam?
Vicit 45 *sæuas cura nouercas.*
46 *Altrix profare, quid feras?*
Quonam in loco est?

30 Herc. Fu. vers. 48.
31 Ignis amoris est sacer. *vel* execrandus.
32 Eius vim expertis.
33 In mari, terra, cœlo.
34 Nympharũ maris quæ Nerei & Doridis filiæ.
35 *Omne adeo genus in terris hominumq; ferarumque Et genus æquoreum, pecudes, pictæque volucres, In furias Venerémque ruunt, Amor omnibus idem.*
36 Ceruæ consorti fœminæ suæ.
37 Alias timidi, hic feroces.
38 Variegatas, maculosas.
39 Indi nigri, fusci, nigredinem coloris priuationem ponunt Poetæ. vide Herc. Fu. 861.
40 Libyci, supr. vers. 59. Pœni proprie sunt Carthaginenses Phœnicibus oriundi, qui Didone duce Africam e Phœnicia aduenerunt.
41 Ferarum in sylua degemium.
42 Cetus, balæna.
43 Elephantes, quod in Lucanis Pyrrhi bello primum visos Elephantos voce nota & obuia boues appellarunt Romani: vt & Leones dixerunt vrsos.
44 Sup. v. 337.
45 *Emphatice* diras, iniustas, interribiles, sæuas vincit tamen cura, id est amor. *effect*. vt & hic Phædram.
46 Versum hunc alio transferunt nonnulli, alij hinc seq. actum auspicati Phædræ tribuunt. Cæterum hic rectissime collocatur, sub fine enim Chorus cum apud Græcos tum in his Tragicis sæpe mutat Iambo cantum, vbi ad alias personas sermonem conuertit.

ACTVS SECVNDVS.

NVTRIX. PHÆDRA.

Amoris verbum, impatientiam & æstum conqueritur nutrix, mox ipsa prodit Phædra mutatis vestibus in cinctum Amazonis seu venatricis, vt Hippolyto placeat.

SPes nulla tantum posse leniri malum;
Finisque flammis nullus insanis erit:
Torretur æstu tacito, & inclusus quoque,
Quamuis tegatur, proditur vultu furor.
Erumpit oculis 1 ignis; 2 & lapsæ genæ
Lucem recusant. nil idem dubiæ placet;
Artusque varie iactat incertus 3 dolor.
Nunc vt soluto labitur moriens gradu,
Et vix labante sustinet collo caput;
4 Nunc se quieti reddit; & somni immemor
Noctem querelis ducit; 5 attolli iubet,
Iterumque 5 poni corpus; & solui comas;
Rursusque 6 fingi. semper impatiens sui
Mutatur habitus. nulla iam 7 Cereris subit
Cura, aut salutis. vadit incerto pede,
Iam viribus defecta. non idem vigor,
Non ora tingens nitida purpureus rubor.
5 8 Populatur artus cura: *iam gressus tremunt;*
Tenerque nitidi corporis cecidit decor.
Et, 9 qui tenebant signa Phœbeæ facis,
Oculi, nihil gentile nec patrium micant.
Lacrymæ cadunt per ora, & assiduo genæ
Rore irrigantur: qualiter Tauri iugis
Tepido madescunt imbre perfusæ niues.
Sed, en, patescunt regiæ fastigia.
Reclinis ipsa sedis auratæ toro,
Solitos amictus mente non sana abnuit.
PH. *Remouete, famulæ, purpura atque auro illitas*
Vestes: procul sit 10 muricis Tyrii rubor,
11 Quæ fila ramis vltimi Seres legunt.
Breuis 12 expeditos zona constringat sinus,
Ceruix monili vacua; nec niueus lapis
Deducat 13 aures. Indici donum maris,
14 Odore crinis sparsus Assyrio vacet.
Sic temere iactæ colla perfundant comæ

1 Ardentis concupiscentiæ scintillæ quæ & in iratis elucent.
2 Leg. & *Lassæ*.
3 Amor, quem & supra furorem, curam, insaniam dixit.
4 Al. *Nec se quieti*.
5 In lecto.
6 Componi.
7 Cibi.
8 Consumit, distruit.
9 Qui fulgore & radiis eam sole ortam iudicabant, amiserunt iam generis sui proprium splendorem.
10 Purpura è muricis succo. vide Thyest. 334.
11 Thyest. 578.
12 Breves, succinctos & a latere apertos, quo ad cursum expeditior sim.
13 Nec aures onerent elenchi, & appensæ margaritæ quæ nascuntur conchiliis in mari Indico.
14 Nardo seu amomo.

Humerosque summos: cursibus motæ citis
15 *Ventos sequantur: læua se pharetræ dabit;*
16 *Hastile vibret dextra Thessalicum manu.*
Talis seueri 17 *mater Hippolyti fuit.*
Qualis, relictis frigidi ponti pl gis,
Egit 18 *cateruas, Atticum pulsans solum,*
Aut Tanais, aut Mæotis, & 19 *nodo comas*
Coëgit emisitque, 20 *lunata latus*
Protecta pelta; talis in syluas ferar.
NVT. *Sepone questus:* non leuat miseros dolor,
Regina. sauis ecquis est flammis modus?
21 *Agreste placa virginis numen dea.*
22 *Regina nemorum, sola quæ montes colis,*
Et vna 23 *solis montibus coleris Dea,*
Conuerte tristes 24 *omnium in melius* 24 *minas,*
O magna syluas inter & lucos Dea,
Clarumque cœli sidus, & noctis decus,
Cuius relucet mundus 25 *alterna face,*
26 *Hecate* 27 *triformis; en ades cœptis fauens.*
Animum rigentem tristis Hippolyti doma.
Amare discat, mutuos ignes ferat,
Det faciles aures, mitiga pectus ferum;
Innecte mentem: toruus, auersus, ferox,
In iura Veneris redeat: huc vires tuas
Intende. 28 *sic te lucidi vultus ferant,*
Et nube rupta 29 *cornibus puris eas,*
Sic te regentem frena nocturni ætheris,

15 Ventis diffluant.
16 Sarissam, venabulum.
17 Antiope, *vt alij* Hippolyte Amazonum Regina Bosphorum Thracium gelu cõstrictum traiecit, copiisque suis Græciam aggressa in Attica tandem deuicta est à Theseo cui nupta Hippolytum peperit.
18 Amazonum, quæ ad Tanaim fluuium Scythiæ & Mœotim paludem accolunt.
19 In nodum collegit, & à tergo demisit.
20 Scuto breui mediam Lunam referente vid. *Med.* 214. 21.

Ἀγροτέρας Ἄρτεμιν venationum Deam. sibi itaque patrium numen, vt cui Creta propter copiosum venatum sacra. *vel* ab Agre loco trans Ilissum vbi Dianæ venatricis ædes. *vel* in gratiam Hippolyti eius comitis placandum, ne obstet, non, vt faueat. Quid enim Deæ semper virgini cum nuptiis & amoribus? amantes tamen fœminæ Lunæ vota concipiebant, vt Soli viri. ita Simætha apud Theocr. ἀλλὰ σελάνα φαῖνε καλόν. 22 *Vota hæc concipit nutrix Phædræ nomine aram tangens.* 23 Desertis. 24 Exitij quod Phædræ imminere ominor. 25 Cum sole altern. 26 Quod centum victimis placaretur ex instituto Menelaï. *vel*, quod inhumatos Cannos errare faciat. *aliis* à centuplicato frugum fœnore quod à matre acceptum docuit, aut propter plurimas virtutes. 27 Est enim in cœlo Luna, in terris Diana, apud inferos Proserpina. *vel* τρίμορφος & τρικέφαλος, à trina facie, cum surgit aut desinit in cornua, cum diuidua est, cum plena. *vel* Triuia à triplici cursu sub Zodiaco secundum longitudinem, & altitudinem: Triuiis etiam præesse fertur. referunt alij ad tres decades mensis ἱσταμένου, μεσοῦντος, φθινομένου. 28 Sic, lucida fulgeas precor, nullum patiaris Eclipsim. Lunam enim deficientem è cœlo carminibus deuocari vulgo creditum. infr. vers. 788.
29 Alinoides enim cornuta apparet, vnde Ægyptiis Isis ex Io, bosque illi sacra.

Detra

Detrahere nunquam 30 Thessali cantus queant,
31 Nullusque de te gloriam pastor ferat.
Ades inuocata. 32 Iam faues votis dea.
Ipsum intueor solenne venerantem sacrum,
Nullo latus comitante. quid dubitas? dedit
Tempus locumque casus; vtendum artibus.
Trepidamus? haud est facile mandatum scelus
Audere, verum iussa. 33 qui reges timet,
Deponat, omne pellat ex animo 34 decus.
Malus est minister regij imperij pudor.

30 Thessalia incantamentis famosa.
31 Quemadmodum Endymion. sup. vers. 308.
32 *Hac enim dicenti superuenit Hippolytus agresti Dianæ operaturus.*

33 Qui principibus morem gerere vult, vel ego Phædra.
34 Honesti rationem.

HIPPOLYTVS. NVTRIX.

Nutrix Hippolyti animum mollire & ad nuptias & delicias vrbanas flectere callide tentat. Ille vitæ cœlibis & rustica (quam vrbanæ collatam præfert) institutum immotus tenet.

QVid huc seniles fessa moliris gradus,
O fida nutrix, turbidam frontem gerens
Et mœsta vultus? sospes est certe parens,
Sospesque Phædra, 1 stirpis & geminæ iugum.
NV. *Metus remitte: prospero regnum in statu est,*
Domusque florens sorte felici viget.
Sed tu beatis mitior rebus veni:
Namque anxiam me cura sollicitat tui;
Quod te 2 ipse pœnis grauibus infestus grauas.
3 Quem fata cogunt, ille cum venia est miser:
At si quis vltro se malis offert volens,
Seque ipse torquet, perdere est dignus bona
Queis nescit vti. *potius annorum memor,*
Mentem relaxa; 4 noctibus festis facem
Attolle; 5 curas Bacchus exoneret graues.
Ætate fruere: mobili cursu fugit.
Nunc facile pectus, grata nunc iuueni Venus:
Exultet animus. 6 cur toro viduo iaces?
Tristem iuuentam 7 solue: nunc luxus rape,
Effunde habenas; 8 optimos vitæ dies
Effluere prohibe. propria descripsit Deus

1 Demophoon & Antigonus, germani mei quos peperit Theseo Phædra. *vel* ego & illi vtriusque matrimonij liberi.
2 Sponte tua, vltro. sed & hunc versum vt nothũ reijcit Ios. Scal. male enim pœnas pro laboribus dici.
3 Qui ad miserias natus est neque ex iis emergere valet.
4 Choreis sed & *noctibus* legitur quod de Eleusiniis potest intelligi. de quibus vide quæ ad Herc. Fu. v. 300. & v. 844.

5 *Dissipet curas Euius edaces.*
6 *Sed tu perpetua mœrens carpere iuuenta?*
7 Deliciis, & voluptatibus.
8 Iuniorem, ver, florem ætatis.

Officia, & annum per suos ducit gradus.
Lætitia iuuenem, frons decet tristis senem.
Quid te coerces, & necas rectam indolem?
Seges illa magnum fœnus agricolæ dabit,
Quæcunque lætis tenera luxuriat satis:
Arborque celso vertice euincit nemus,
Quam non maligna cædit aut resecat manus;
Ingenia meis 9 recta se in laudes ferunt,
Si nobilem animum vegeta libertas alit.
Truculentus, & syluester, & 10 vita inscius,
Tristem iuuentam Venere deserta colis.
Hoc esse munus credis indictum viris,
Vt dura tolerent? cursibus domitent equos,
Et sæua bella Marte sanguineo gerant?
Prouidit ille maximus mundi parens,
Cum tam rapaces cerneret fati minas;
Vt damna semper sobole repararet noua.
Excedat, agedum, rebus humanis 11 Venus,
Quæ supplet ac restituit exhaustum genus;
Orbis iacebit squallido turpis situ;
Vacuum sine vllis classibus stabit mare;
Alesque cœlo deerit, & syluis fera;
12 Solis & aër peruius ventis erit.
Quam varia leti genera mortalem trahunt,
Carpuntque turbam; pontus & ferrum, & doli!
13 Sed fata credas deesse; sic atram Stygа
Iam petimus vltro. cælibem vitam probet
Sterilis iuuentus, hoc erit, quidquid vides,
14 Vnius æui turba, & in semet ruet.
Proinde vitæ sequere naturam ducem:
Vrbem frequenta; ciuium cœtus cole.
HIP. * *Non alia magis est libera, & 15 vitio carens,*
Ritusque melius vita quæ 16 priscos colat,
Quam quæ relictis mœnibus syluas amat.
Non illum auaræ mentis inflammat furor,
Qui se dicauit montium insontem iugis:
Non aura populi, & vulgus 17 infidum bonis,
Non pestilens inuidia, non fragilis fauor.
Non ille regno seruit; aut regno imminens,
Vanos honores sequitur, aut fluxas opes;
Spei metusque liber. haud illum 18 niger,
Edaxque liuor dente degeneri petit.

9 Non coacta, non depressa quemadmodum tu indolem rectam coerces & necas. modo v. 453.
10 Vita frui nescius.
11 Alma omnium genitrix.
12 Vbi defecerit alitum genus in aëre volitantium.
13 Fac autem nos hic fatorum casibus non esse obnoxios, tendimus tamen omnes naturæ lege ad finem. vel, sic, i.e. cœlibem agentes vitam non propagamus humanum genus, adeoque totum interit.
14 Vnius ætatis humanæ.
* *Vita rustica & simplicis laus.*
15 Non inseruiens curis, auaritiæ, ambitionis, inuidiæ. &c. vt in sequentibus.
16 Sanctos primorum hominum mores, & Hercus vitam;
17 Non meritis præmiis & honore remunerans bonos,
18 Malos: Herc. Fu. 860.

Nec scelera populos inter atque vrbes sita
Nouit; nec omnes conscius strepitus pauet.
Haud verba fingit. mille non quærit tegi
Diues 19 columnis; nec 19 trabes multo insolens
Suffigit 20 auro. non cruor largus pias
Inundat aras; 21 fruge nec sparsi sacra
22 Centena niuei colla 23 submittunt boues:
Sed rure vacuo potitur, & aperto æthere
Innocuus errat. callidas tantum feris
Struxisse fraudes nouit; & fessus graui
Labore, niueo corpus 24 Ilisso fouet.
Nunc ille ripam celeris 25 Alphei legit:
Nunc nemoris alti 26 densa metatur loca
Vbi 27 Lerna puro gelida pellucet vado;
Sedemque mutat. hic aues querulæ fremunt,
Ramique ventis lene percussi tremunt,
Veteresque fagi. iuuat aut amnis vagi
Pressisse ripas, cespite aut 28 nudo 29 leues
Duxisse somnos; siue fons largus citas
Diffundit vndas, siue per flores nouos
Fugiente dulcis murmurat riuo sonus.
Excussa syluis poma compescunt famem,
Et fraga paruis vulsa dumetis cibos
Faciles ministrant. regios luxus procul
30 Est impetus fugisse. 31 solicito bibunt
Auro 32 superbi. quam iuuat 33 nuda manu
Captasse fontem! certior somnus premit
Secura duro membra versantem toro.
Non in recessu furta & 34 obscuro improbus
Quærit cubili, seque multiplici timens
Domo recondit: æthera ac lucem petit,
Et 35 teste cœlo viuit. *hoc equidem reor*
Vixisse ritu prima 36 quos mistos deis
Profudit ætas. nullus his auri fuit
Cæcus 37 cupido; nullus in campo 38 sacer
Diuisit agros arbiter populis 39 lapis.
Nondum secabant credula pontum rates:

19 *Non trabes Hymettia, Pretiosas columnas vltima recisas Africa.*
20 *non aureum redimet in domo lacunar.* vid. Thy. v.455.
21 Mola ex hordeo & sale confecta: qua frontem victimæ, focum, & cultros aspergere moris erat hinc *Immolare.*
22 Hecatombe, centum boũ sacrificium.
23 Vid. quæ ad v.602. Thyest.
24 Sup. v.15.
25 Vid. Thyest. v.116.
26 Ad retia ponenda.
27 Fons prope Corinthum gelidus & limpidus. non palus illa in agro Argiuo.
28 Nulla stragula aut puluinari supposito.
29 Molles, faciles, quos *suadet inire susurrus* foliorum vento agitatorum *vel murmur lene fluentis aquæ.*
30 Libenter fugio.
31 Ipsi soliciti, vid. Thyest. v.451.
32 Diuites, potentes, reges.
33 Catyla.
34 Multa habenti conclauia & recessus.
35 In aperto, sub dio.
36 Heroas.
37 Ab effectu, officij enim ignaros & immemores abducit auaritia.
38 Quem transferre aut violare nefas, *vel* super quem quotannis Deo Termino vel Ioui terminali fiebant sacra ab agrorum dominis inter quos fines dirimebantur. 39 Terminus.

Sua quisque norat maria. non vasto aggere
Crebraque 40 *turre cinxerant vrbes latus.*
Non arma saeua miles aptabat manu,
Nec torta clusas fregerat saxo graui
41 *Balista portas,* 42 *iussa nec dominum pati*
Iuncto ferebat terra, seruitium boue.
Sed arua per se foeta poscentes nihil
Pauere gentes. sylua 43 *natiuas opes,*
Et opaca dederant antra natiuas domos.
44 *Rupere foedus impius lucri furor,*
Et ira praeceps: quaeque succensas agit
Libido mentes. venit imperij sitis
Cruenta: factus praeda maiori minor;
45 *Pro iure vires esse. tum primum manu*
Bellare 46 *nuda: saxaque & 47 ramos rudes*
Vertêre in arma. non erat gracili leuis
Armata ferro 58 *cornus; aut longo latus*
Mucrone cingens ensis; aut 49 *crista caput*
Galea comantes. tela faciebat dolor.
Inuenit artes bellicus Mauors nouas,
Et mille formas mortis. hinc terras cruor
Infecit omnes fusus, & 50 *rubuit mare.*
Tum scelera, dempto fine, per cunctas domos
Iêre: nullum caruit exemplo nefas.
51 *A fratre frater, dextera nati parens*
Cecidit, maritus coniugis ferro iacet,
Perimuntque foetus impia matres suos.
Taceo nouercas. 52 *mitius nil est feris.*
Sed dux malorum foemina & scelerum ar[...]
Obsedit animos, cuius incestae stupris
Fumant tot vrbes, bella tot gentes gerunt,
Et versa ab imo regna tot populos premunt.
Sileantur alia: sola 53 *coniux Aegei.*

40 Turritis moenibus.
41 Machina lapidum libratoria muros vrbium concutiens.
42 Terra adhuc immunis & libera.
43 Herbas, fraga, glandes, poma, &c.
44 Simplicem hanc vitam violauere auaricia, ira, libido, dominandi cupido, violencia, &c.
45 Ius erat in armis.
46 Inermi.
47 Sudes, nec eas praeustas.
48 *Bona bello Cornus*, hastis sc. & iaculis vtilis.
49 Pinna; iuba, cauda equina solebant cassides coronarê, similitudine ducta à gallorum gallinaceorum (qui Martis alite) cristis: nec non cornibus, vt Pyrrhus Epirotarum rex in hostium terrorem: *alij* à forma capitis canini, [...]pini, lupini, felini, vnde κυνέας, ἀλωπεκέας, λυκέας, γαλέας. Quae ta[...] aliis dicuntur quod ex hisce pellibus confici solitae galeae.
50 Praeliis naualibus.
51 Haec vt alia multa ab Ouidio post Hesiodum.
52 Neque enim ferarum animos ad bella, caedes, scelera inflam[...] incestae foeminae, quemadmodum virorum. sequitur enim. *Sed dux m[a]lorum foemina.*
53 Quae patrem Aetam prodidit, fratrem Absyrtum discerpsit, Pe[...] à suis filiabus iugulari fecit, Creontem cum filia Glauca *vt alij* C[...] medicatis ignibus absumpsit, liberos suos Mormorum, ac Pherete[...] odium Iasonis coram patre occidit; Fugiês autem Athenas Aegeo n[...] Medeum peperit, in cuius gratiam Theseo insidiata est,

Medea reddit feminas dirum genus.
NV. 54 *Cur omnium fit culpa, paucarum scelus?*
HIP. 55 *Detestor omnes,* 55 *horreo,* 55 *fugio,* 55 *execror.*
55 *Sit ratio, sit natura, sit durus furor:*
Odisse placuit, ignibus iunget aquas;
Et amica ratibus ante promittet vada
Incerta 56 *Syrtis;* 57 *ante ab extremo sinu*
Hesperia 58 *Tethys lucidum attollet diem;*
Et ora damis blanda præbebunt lupi;
Quam victus animum fœmina mitem geram.
NVT. *Sæpe* 59 *obstinatis induit frenos amor,*
Et odia mutat. 60 *regna materna aspice,*
Illæ feroces sentiunt Veneris iugum.
Testaris istud vnicus genitus puer.
HIP. *Solamen vnum* 61 *matris amissæ fero,*
Odisse quod iam fœminas omnes licet.
NVT. 62 *Vt dura cautes vndique intractabilis*
Resistit vndis, & lacessentes aquas
Longe remittit; verba sic spernit mea.
Sed Phædra præceps graditur, 63 *impatiens moræ.*
Quo se dabit fortuna? quo verget furor?
Repente terræ corpus exanimum cadit;
Et ora morti similis obduxit color.
Attolle vultus, dimoue vocis moras:
64 *Tuus en, alumna, temet Hippolytus tenet.*

54 *Parcite paucarum crimen diffundere in omnes.*
55 Auxesis pathetica.
56 Herc. Fu. v. 321.
57 Orietur primus Sol è mari Hispanico vid. Herc. Fu. 373. & Oet. 335.
58 Herc. Fu. 886.
59 Calcitrones sæpe vicitur amor non secus ac matrem tuam, quam connubiũ auersatam. Thesei tamen imperio subiecit, vnde tu natus.
60 Amazonas quæ vtut connubia aspernentur, quotannis tamen ad sobolem propagandam viros admittunt.
61 Quam amaui vnicam, nunc omnes odio habeo.
62 *Nec magis incœpto vultum sermone mouetur, quam si dura silex aut stet Marpesia cautes.*
63 Me non expectans.
64 *In terram exanimata cadit Phædra, alleuant eam nutrix & Hippolytus.*

PHÆDRA. HIPPOLYTVS.

NVTRIX.

Iuuenis pudicitiam omni arte oppugnant nec expugnant: ad fraudem itaque confugiunt & calumnias.

Q*Vis* 1 *me dolori reddit, atque æstus graues*
Reponit animo? quam 2 *bene excideram mihi?*
3 *Cur dulce munus redditæ lucis fugis?*
Aude anime; tenta; perage 4 *mandatum tuum.*
Intrepida constent verba. qui timide rogat,
Docet negare, *magna pars sceleris mei*

1 Reuocatam ad vitam.
2 *Placide, si amorem tuum honeste, sic castitatem respicias.*
3 Viso tamen prope Hippolytum fugere vult.
4 Quod nutrici mandasti ipsa perage.

5 *Olim peracta est;seruus est nobis pudor.*
Amauimus nefanda. 6 si cœpta exequor,
Forsan iugali crimen abscondam face.
Honesta quædam scelera successus facit.
Age, incipe anime. commodes paulum,precor,
Secretus aures:si quis est,abeat, comes.
HIP.*En,locus ab omni liber arbitrio vacat.*
PH.*Sed ora cœptis transitum verbis negant.*
Vis magna vocem emittit, at maior tenet.
7 *Vos testor omnes cœlites,hoc,quod volo.*
HIP.*Animusne cupiens aliquid, effari nequit?*
PH.Curæ leues loquuntur, ingentes stupent.
HIP.*Committe curas auribus, mater, meis.*
PH.*Matris superbum est nomen,& nimium potens;*
Nostros humilius nomen affectus decet.
Me vel 8 sororem,Hippolyte,vel famulam voca:
Famulamque potius. omne seruitium feram.
Non me,per altas ire si iubeas niues,
Pigeat gelatis ingredi 9 Pindi iugis:
Non si per ignes ire & infesta agmina,
Cunctor paratis ensibus pectus dare.
10 *Mandata recipe sceptra;me famulam accipe,*
Te imperia regere,me decet iussa exequi.
Muliebre non est regna tutari patris.
Tu,qui iuuentæ flore primæuo viges,
Ciues paterno fortis imperio rege.
11 *Sinu receptam, supplicem,ac seruam tege.*
Miserere 12 *viduæ.* HI.*summus hoc omen Deus*
Auertat: aderit sospes actutum parens.
PH.*Regni* 13 *tenacis dominus,&* 14 *tacita Stygis*
Nullam relictis fecit 15 *ad superos viam.*
16 *Thalami remittet ille raptorem sui?*
17 *Nisi forte amori placidus & Pluto sedet.*
HI.Illum *quidem* 18 *æqui cœlites reducem dabunt.*

5 Vbi primum nefarie amare cœpi.

6 Si amori meo responderit, forsan erit vt, non redeunte ab inferis Theseo Hippolyto nubam: *sed interpretes omnes ita exponũt:* quod si liberius cum Hippolyto egero, Thesei amori hoc tribuent omnes: etiam si vterum ferre cœpero, me grauidam ex Theseo putabunt.

7 *Hæc lectio* vos.test.om.cœl.h.q.vo.Me nolle *placet Lipsio vt sit interruptus versus ex perturbatione Phædræ. Ios.Scal.legit.*Vos.tes.o.c.h.q.v.Me nolle. Hip. cupiens aliquid effari nequit.

8 Sororis autem nomine amicæ quandoque vocabantur;vt & amatores,fratris.

9 Herc.Fu.1285.

10 Mihi á patre tuo.

11 *Ambigue* ille de causa & potectione, hæc de amore intelligit.

12 *Et hoc ambigue*, Phædra enim viduam se absente marito dicit.vid. Herc Fu.v.245.& *Agamem.*154.ille patris tamquam mortui omen deprecatur.

13 Herc.Fu.v.678.

14 Tacite fluentis vt Herc.Fu.v.712.vel propter silentes vmbras.

15 Ad nos.

16 Coniugis suæ raptores dimittet Pluto? supra v.95.& Herc.Fu.805.

17 *Vel Ironice vel* Emphatice innuens amori ipsum parcere Plutonem immitem.

18 Fidæ illius erga Pirithoum amicitiæ fauentes.

m tenebit vota in incerta Deus,
e caros debita fratres colam.
ueber. esse ne viduam putes:
i parentis ipse supplebo locum.
spes amantium credula! ô fallax amor!
isne dixit? precibus admotis agam.
re; tacita mentis exaudi preces.
oqui, pigetque. HIP. *quodnam istud malum est?*
o Quod in nouercam cadere vix credas malum.
Ambigua voce verba perplexa iacis;
aperte. PH. *pectus insanum vapor*
que torret, intimas sæuus vorat
e medullas, atque per venas meat
bus ignis mersus 21 & venis latens
is altas flamma percurrit trabes.
22 Amore nempe Thesei casto furis.
ippolyte, sic est; Thesei vultus amo
iores, quos tulit quondam puer;
n prima puras barba signaret genas,
onstrique cæcam 25 Gnosij vidit 26 domum,
longa curua fila collegit via.
ns ille fulsit? presserant vitta comam,
flauus tenera tingebat ruber
lacertis mollibus fortes tori:
eve Phœbes vultus, aut Phœbi 29 mei;
usque potius: talis, en, talis fuit
lacuit 31 hosti; sic tulit celsum caput.
agis refulget 32 incomptus decor;
tor in te totus; & toruæ tamen
iqua matris miscet ex æquo decus:
3 Graio 34 Scythicus apparet rigor.
parente Creticum intrasses fretum,
potius nostra neuisset soror.
5 soror, quacunque siderei poli
fulges, inuoco ad causam 36 parem.
ues sorores vna corripuit duas;

19 Pie ille & simpliciter dixerat, *parentis supplebo locum*, illa accipit ; si amori suo cessisset.

20 Sc. vt pri. uignum amet.

21 Quæ à iecore amoris sede: *vulnus alit venis, & cæco carpitur igni.*

22 *Simpliciter ille hæc, vel simulanter.*

23 Cum prima lanugo vestiret genas leues.

24 Minotauri, sup. v. 121.

25 Cretensis à Gnosse Cretæ vrbe.

26 Labyrinthum.

27 Athenienses cum per inuidiã interfecissent Androgeum fil. Minois quod palæstra omnes vicisset, à Minoe deuicti cogebantur quotannis pendere septenatorum corpora Minotauro voranda. Huc forte Theseus ab Ariadne adamatus accepit filium quo se Labyrintho ... aret, interfecto monstro.

...am tu colis Hippolyte.

...ui mei, qui semper iuuenis, pulcher intonsus. inf. v. 751.

...ut potius vultus instar tui ô Hippolyte.

...riadnæ, vel Antiopæ. sup. v. 396.

...atiuus non fucatus.

... Græco patre.

... matre Amazone quæ è Scythia.

...riadne à Baccho in cœlum relata.

...lacuit domus vna duabus, Me tua forma capit; capta parente soror; ...et Theseusque duas rapuere sorores.

Te genitor, at me natus. en, supplex iacet
Allapsa genubus regia proles domus.
Respersa labe nulla, & intacta, innocens;
37 *Tibi mutor uni; certa discendi ad preces:*
Finem hic dolori faciet, aut vitæ, dies.
Miserere amantis. HIP. *magne regnator Deûm,*
Tam lentus audis scelera? tam lentus vides?
Et quando sæua fulmen emittes manu,
38 *Si nunc serenum est? omnis impulsus ruat*
Æther, & atris nubibus condat diem;
Ac versa retro sidera obliquos agant
Retorta cursus. tuque siderum caput,
Radiate Titan, tu nefas stirpis tuæ
Speculare? 39 *lucem merge, & in tenebras fuge.*
40 *Cur dextra, Diuûm rector atque hominum, vaca*
Tua, nec trisulca mundus ardescit face?
41 *In me tona; me fige; me velox cremet*
Transactus ignis. sum nocens; merui mori.
Placui nouercæ. dignus en stupris 42 *ego?*
Scelerique tanto visus 42 *ego solus tibi*
Materia facilis; hoc meus meruit 43 *vigor;*
O scelere vincens omne fœmineum genus!
O maius ausa 44 *matre monstrifera malum,*
Genitrice peior! illa se tantum stupro
Contaminauit, & tamen tacitum diu
Crimen biformi partus exhibuit nota,
Scelusque matris arguit vultu 45 *truci*
Ambiguus infans. 46 *ille te venter tulit.*
47 *O ter quaterque prospero fato dati,*
Quos hausit, & peremit, & leto dedit
Odium, dolusque! 48 *genitor, inuideo tibi.*
Colchide nouerca maius hoc, maius malum est.
PH. *Et ipsa nostræ fata cognosco* 59 *domus:*
49 Fugienda petimus, *sed mei non sum potens.*
Te vel per ignes, per mare insanum sequar,
Rupesque, & amnes, unda quos torrens rapit.
Quacumque gressus tuleris, hac amens ferar.
Iterum, superbe, genubus aduoluor tuis.
HIP. *Procul impudicos corpore à casto amoue*

37 Hactenus casta, intacta aliis, tua primum causa impudica facta sum.

38 Si non nunc fulminas.

39 Ne videas scelus neptis tuæ Phædræ.

40 *Cur agunt superi tanta otia cælo? Fulmina cur cessant?*

41 Si non in illam?

42 Emphatica. sic.

43 Austeritas mea & asperitas.

44 Pasiphaë quæ ex promiscuo concubitu Minois & tauri peperit Minotaurum.

45 Taurino.

46 Qui minotaurum. incestus sc. & monstrosus.

47 Perfectè. septenarius enim numerus perfectus, τρισμάκαρες ϗ τετράκις. *O terque, quaterque beati* quos peremerunt odia & doli nouercarum.

48 Tibi enim Medea Cholcis nupta patri tuo (vt sup. v. 562.) vit insidias misto veneno struxit, mihi nouerca mea amorem incestum.

49 Mater, taurum, soror, hostem: ego, priuignum.

oc eſt ? etiam in amplexus ruit?
is, merita ſupplicia exigat.
dicum crine contorto caput
iuſtior nunquam 51 ſocis
ſanguis;62 arcitenens Dea.
e, nunc me compotem voti facis:
m ; malus hoc voto meo eſt,
re manibus immoriar tuis.
e, viue; 53 ne quid exores. & 54 hic
is deſerat caſtum latus.
55 Tanais ? aut quæ barbaris
adis Pontico incumbens mari?
tota magnus oceano pater
rit ſceleris. 58 ô ſyluæ! ô feræ!
henſa culpa eſt; anime, quid ſegnis ſtupes?
s ipſe crimen, atque vltro impiam
mus ſcelere velandum eſt ſcelus,
eſt inferre, cum timeas, gradum,
ſimus an paſſæ nefas,
t culpa, quis teſtis ſciet?
thenæ : fida famulorum manus
ndi raptor Hippolytus ſtupri
ue; mortis intentans metum,
terret. en, præceps abiit,
ida liquit attonitus fuga,
us ſceleris. hanc mœſtam prius
rinis tractus, & lacera comæ,
cant. facinoris tanti notas
em. Recipe iam ſenſus, hera.
cerans omnium aſpectum fugis?
licam facere, non caſus, ſolet.

50 Nouercæ impudicæ.
51 Stabant enim ad aram Dianæ. ſup. v. 404. & 423.
52 ἰοχέαιρα
53 Neque tibi gratum faciam.
54 Gladium veluti Phædræ contactu pollutum à ſe caſto abiicit inf. verſ. 726.
55 Vid. Herc. Fu. v. 1322.
56 Palus influens in Pontum.
57 Non ipſe Neptunus, vniuerſo mari ſuo. Herc. Fu. v 1327.
58 Ad vos pro- pero. *atque hoc dicto excedit.*
59 Deprehendit iam Hippolytus culpam alumnæ meæ, quam ad patrem ſi quando reuerteret. Excogita itaque ô anime aliquam technam qua eum, atque hæc eſt.
guamus eum nouercæ ſtuprum inferre voluiſſe.
ienſes, *inuocatque quaſi in auxilium ciues & famulos nutrix,*

,704.

CHORVS.

s vt bene cedat Hippolyto forma.
fuit exitio. Theſei reditum

na ſimilis procellæ,
bes glomerante 2 Coro,

1 Hippolytus fugit in ſyluas non ſegnior pluuia è nube ſolata erumpente.

rſ. 576.

Ocyor

Ocyor cursum rapiente flamma
3 *Stella cum ventis agitata* 4 *longis*
5 *Corrigit ignes.*
Conferat tecum decus omne priscum
Fama miratrix 6 *senioris aevi :*
7 *Pulchrior tanto tua forma lucet ,*
Clarior quanto micat 8 *orbe pleno*
Cum suos ignes coëunte cornu
Iunxit,& curru properante pernox
Exerit vultus rubicunda Phœbe;
Nec tenent stellæ faciem minores :
Qualis est primas referens tenebras
Nuncius noctis, 9 *modo lotus vndis*
10 *Hesperus,pulsis iterum tenebris*
10 *Lucifer idem.*
Et tu 11 *thyrsigera Liber ab Indiis*
12 *Intonsa iuuenis perpetuum comas,*
13 *Tigres* 14 *pampinea cuspide* 15 *te...*
Ac 15 *mitra cohibens* 16 *cornigerum c...*
Non vinces 17 *rigidas Hippolyti comas.*
18 *Nec vultus nimium suspicias tuos.*
Omnes per populos fabula distulit ,
Phædra quem Bromio prætulerit soror.
Anceps,forma,bonum mortalib...
Exigui donum breue temporis,
Vt velox celeri pede laberis!
Non sic prata nouo vere decentia
Æstatis calidæ dispoliat vapor;
Sæuit solstitio cum medius dies ,
Et noctem breuibus præcipitat rotis;

3 Theb.v.431.
4 Diffusos per longum tractum.
5 *Concipit ignes*.prius enim dixerat *rapiente*. huiusmodi autem meteora ventorum impulsu & aëris attritu concipiunt ignem. Theb.431.
6 Prisci,veteris.
7 *Ignes plena nitet quantum inter Luna minores, tantum formosis formosior omnibus hic est.*
8 Pleno iam orbe & Soli opposita , per totam lucet noctem *cum stellis acies obtusa videtur.*
9 Exire enim Oceano videtur.vid.Herc. Fu.v.25. cuius humore irrigata sidera pasci magisque splendore credebantur.
10 Idem autem Lucifer & Hesperus.
11 à Baccho thyrsigero deuicta.
12 Idem enim cum sole. vterque itaque intonsus & iuuenis fingitur propter radios.Oed.405.
13 Currum Bacchi trahentes. 14 Vitium frondibus inuoluto thyrso. 15 Herc.Fu. vers.4...
16 An à truculentia ebriorum? An quod cornua veteribus in vsum ...culorum ? An quod boues primus iunxit Bacchus , vnde& Osyris Ægyptiis? An à robore? qua de causa Seleuci faciem in statuis cornu...tam fuisse scribit Appianus in Syriacis , quod taurum ferocem , sac...cante Alexandro, vinculis ruptis profugum solus cornibus arreptum ...tinuerit. An κεραοφόρος dictus ob galeam capitis arietini forma(qu... Pyrrhum Epirotarum regem vsum fuisse refert Plutarchus , nec... Turno *rubra cornua cristæ* tribuit Virgilius)insignem , in honorem pa... sui Iouis Ammonis , cui & ipse aram & templum sub arietis spe... erexit ? An denique à cincinnis seu crobylis crinium vtrin... in cornuum formam acuminatis atque retortis ? cuiusmodi comis ... ctabiles incedebant sacerdotes Lydij & Armenij. Neque alia credun... Mosis fuisse cornua ; quæ tamen alij de facie eius intelligunt quæ... id est,radiabat, splendorem emittebat radiorum qui cornua referre... קרם incuruare,vel קרן cornu. 17 Incomptas.18 Neque admirere ... huius vultu tuum,ô Theseu,quem vt fama est,Ariadne Baccho prætul... qui tamen à Theseo in ins.Naxo relicta ab Indis reuertenti nupsit.

19 *Lang...*

t folio lilia pallido,
o capiti deficiunt rosæ:
neris qui radiat genis
pitur; nullaque non dies
spoliū corporis abstulit.
a fugax. quis sapiēs bono
gili? dum licet, vtere,
tacitū subruit, 22 horaq;
erita deterior subit.
tis? tutior auis
acis. te 23 nemore abditum,
lium constituit diem,
ens, 24 Naiades improba,
lita claudere fontibus:
acient insidias tuis
norum Dea,
Panes.
lifero despiciens polo
veteres Arcadas editum,
rit flectere candidos.
nullaque lucidis
vultibus obstitit.
citi lumine turbido,
llicis carminibus rati,
ue: tu fueras labor,
a. te dea noctium
elores sustinuit vias.
ciem frigora parcius,
ei varius appetat,
io marmore clarius.
facies torua viriliter,
eteris triste supercili?
splendida comparet:
3 nescia colligi,
eros, ornat & integit:
ecet, te breuior coma
a. tu licet asperos
or viribus arceas,

19 *Ellipsis, cum* languescunt. vel lege *Lang. fol. vt lil. pal.*
20 Cuius dolori à calore proficienti medentur. Thyest. v. 944.
21 Aliquid de forma demit, minuit.
22 *Optima quæque dies miseris mortalibus æui Prima fugit.*
23 Meridianos æstus vmbra leuantem nemoris.
24 Fontium Nymphæ, à νάειν fluere.
25 Vt Hylam. Med. v. 649. & Narcissum vmbram suam in fonte conspectam amplexatum.
26 Et te dormientem rapient Dryades, Fauni, Satyri.
27 Variant hic lectiones, alij supplent hos versus vt sint Asclepiadæi, leguntque, *lassetua nemorum multiuaga dea Panes quæ Dryades montiuagos petunt.* Verum nil tanti est, quoties enim reperias Choriambicos Dimetros, Acatalecticos statis metris Chori interseri?
28 Aut Luna vocabit tua forma capta, vt quondam Endymionis. sup. v. 308.
29 Προσέληνοι dicuntur Arcades, siue quod idem semper incoluerint solum, αὐτόχθονες vti Athenienses, vel quod Lunæ cursum Endymion Arcas

rit: vnde & fabulæ locus.
is Lunæ causam magicis carminibus imputantes, illi
um tinnitu succurrere volumus (sic enim & tubarum
Eclipsim patienti auxiliari se credebat vulgi superstiti
Hippolyte causa illi eras ruboris & moræ. vid. sup.
794.
ido marmore ex ins. Paro Cycladum vna.
& maiestas quæ in superciliis.
& incompta,

34 *Et vastiſſpatio vincere corporis, e*
Æquas Herculeos iam iuuenis toros.
Martis belligeri pectore latior.
35 *Si dorſo libeat cornipedis vehi;*
Frenis Caſtorea mobilior manu
Spartanum poteris flectere 36 *Cyllarum.*
Amentum digitis tende prioribus,
Et totis iaculum dirige viribus;
Tam longe, dociles ſpicula figere,
37 *Non mittent gracilem Cretes arundinem.*
Aut ſi tela modo ſpargere Parthico
In cœlum placeat; 38 *nulla ſine alite*
Deſcendent, tepido viſcere condita,
Prædam de mediis nubibus afferet.
39 Raris forma viris (*ſecula proſpice*)
Impunita fuit. *te melior deus*
Tutum prætereat, formaque nobilis
40 *Deformis ſenij limina tranſeat.* (*furor!*
40 *Quid ſinat inauſum fœmina præceps*
Nefanda iuueni crimina inſonti parat;
41 *In ſcelere quærit crine lacerato fidem.*
Decus omne turbat capitis; humectat genas
Inſtruitur omnis 42 *arte fœminea dolus.*
Sed iſte quiſnam eſt, regium vultu decus
Gerens, & alto vertice attollens caput?
Vt ora iuueni paria 43 *Pirithoo gerit!*
Ni languido candore pallerent genæ,
Staretque recta ſquallor incultus coma.
44 *En, ipſe Theſeus redditus terris adeſt.*

34 Heinſ. legit. *Nec vaſti ſpatio*, vt ſit ſenſus. Tu alter Diomedes in certamen Martis deſcendere audeas cum ſpe victoriæ, nam & iuuenis iã æquas, &c. Sed & hunc verſum cũ duobus antecedentibus reiicit Ioſ. Scal. 35 Si equitare libeat, ſuperas Caſtorem qui bonus equis & peritus equûm domitor. 36 Equum Caſtori à Iunone datum quem à Neptuno acceperat. hunc Pollucis fuiſſe refert Virg. 3 Georg. ſed fratrem pro fratre poni exponit Seruius. 37 Nec Cretes peritiſſimi ſagittarij longius emittent ſagittam quam tu iaculum. 38 Quemadmodum ab Eurytione fixa. 5 Æneid. *Sub nube columba Decidit exanimis vitamque reliquit in aſtris Aereis, fixamque refert delapſa ſagittam.* 39 Formoſis vt plurimum nocuit ſua forma. 40 Vetus Lipſij codex habuit *Deformis ſenij monſtret imaginem*, quam lectionem exoſculatur Ioſ. Scalig. atque ita exponit hunc locum: ne forte vindicta faſtus te perſtringat; quoties formæ tuæ in mentem venit, toties repræſenta tibi & deformis ſenij imaginem, ne inſoleſcas. *acutum nimis & longe petitum.* (*quod tanti viri pace dixerim*) *ſed viderit lector.*
41 Vnus Lipſij liber habet. *In ſcelera*, alter. *En ſecla!* 42 Al. *Fraude.*
43 Merito ſuſpicatur Delrius legendum *Hippolyto*: vt cui hæc conueniunt omnia, Pirithoo nequaquam, qui neque rediit, neque iuuenis, nec ſi rediiſſet minus palleret quam Theſeus, vterque ab inferis rediens.
44 Agnoſcit tandem ipſum eſſe Theſeum.

ACTVS TERTIVS.

THESEVS. NVTRIX.

Reuerſus ab inferis Theſeus domeſtici luctus cauſam [...] *trice obuia ſciſcitatur, illa ſe hoc tantum ſcire* [...] *Phædram necis conſilium iniiſſe.*

Migrantem, deteriorem, Antarcticum, vid. Her. Fu. 606. & 1103. Ag. 750.

T*Andem profugi noctis æternæ plagam,*
Vaſtoque manes carcere 1 umbrantem polum.

Vt

n sufferunt oculi diem!
Eleusis dona Triptolemi secat,
riet Libra composuit diem;
me sortis ignota labor
mortis & vita mala.
t mansit extincto mihi
m finis Alcides fuit.
vulsum 5 Tartaro extraheret canem,
ternae pariter ad sedes tulit.
et robore antiquo caret,
gressus.heu, labor quantus fuit
e ab imo petere longinquum æthera,
rtem fugere,& 7 Alcidem sequi!
et aures flebilis pepulit meas?
uis, luctus, & lacrymæ,& dolor,
mista lamentatio;
a prorsus 9 inferno hospite.
stinatum Phædra consilium necis,
ras spernit,ac morti imminet.
la leti? reduce cur moritur viro?
ipsa letum causa maturum attulit.
magnum verba nescio quid tegunt.
quis grauet mentem dolor.
ndit vlli.mœsta secretum occulit,
cum ferro,quo moritur,malum.
so, perge:properato est opus.
clusos regii postes laris:

2 Vrbs illa Attica (cuius regis filium Triptolemum Ceres agri colendi rationem docuit aliisque tradere iussit)quarto iam messem collegit.
3 Et libra lignum æquinoctiale quater æquauit diem nocti, hoc est,*quatuor iam annos apud inferos fui.*
4 Herc. Fu. v. 805.
5 Profundissimo inferorum loco. διὰ τὸ τετάρχθαι ἐκεῖ τὸν ἀέρα. proinde Homero dicitur Ηερόεις & βάθιστον ὑπὸ χθονὸς βέρεθρον.
6 Thyest.v.75.
7 Magnis passibus incedentem
...ocinatione Pythagoræ liquet de Herculis statura. vid.

...hædra eiulatur.
...is veniente.
reuerso detegat factum.

THESEVS. PHÆDRA.

...lat Phædra mori se malle quam vim sibi ...lare Theseo, cui deinde nutrici cruciatum ...endit gladium quem Hippolytus abie... misset.

*...thalami,scelus aduentum viri,
...xpetiti coniugis vultum excipis?
...iduas dexteram?atque animum mihi
...te quidquid è vita fugat
H. eheu,per tui sceptrum imperi,
Theseu,perque natorum indolem*

1 Expetendi certe.

Tuosque

Tuasque reditus, perque 2 iam cineres meos,
Permitte mortem. TH. causa quæ cogit mori?
PH. 3 Si causa leti dicitur, fructus perit.
TH. Nemo istud alius, me quidem excepto, audiet.
Aures pudicas coniugis solas times?
Effare; fido pectore arcana occulam.
PH. 4 Alium silere quod voles, primus sile.
TH. Leti facultas nulla continget tibi.
PH. 5 Mori volēti deesse nunquā mors pote[illegible]
TH. Quod sit luendum morte delictum, indica.
PH. Quod vivo. TH. lacrymæ nonne te nostræ mouen[illegible]
PH. 6 Mors optima est, perire dum lacrymans sui.
TH. Silere pergit. verbere ac vinclis anus
Altrixque prodet quidquid hæc fari abnuit.
Vincite ferro; verberum vis extrahat
Secreta mentis. PH. ipsa iam fabor, mane.
TH. Quidnam ora mœsta avertis, & lacrymas genis [illegible]
Subito coortas veste prætenta obtegis?
PH. Te, te, creator cælitum, testem inuoco
7 Et te coruscum lucis æthereæ iubar,
Ex cuius ortu nostra dependet domus;
Tentata precibus restiti: 8 ferro ac minis
Non cessit animus; vim tamen corpus tulit.
Labem hanc pudoris eluet noster cruor.
TH. Quis, ede, nostri dedecoris euersor fuit?
PH. Quem rere minime. TH. quis sit, audire expeto.
PH. Hic dicet ensis, quem tumultu territus
Liquit stuprator, ciuium accursum timens.
TH. Quod facinus, heu me, cerno? quod monstrum [illegible]
Regale 9 paruis asperum signis 10 ebur. (intuor?
Capulo refulget gentis 12 Actææ 11 decus.
Sed ipse quonam euasit? PH. hi trepidum fuga
Videre famuli concitum celeri pede.

1 Me mori iam destinatam.
3 Mori se velle fingit ne Hippolytum tanquā dedecoris sui reum apud patrem agat: neve quis sciat.
4 Quod tacitum esse velis, nemini dixeris.
5 Theb. v. 151.
6 Hoc enim charitatis argumentum: Sicci autem oculi in funere odium arguunt.
7 Et te ô Phœbe domus nostræ author, matris meæ ex Crete Nympha genitor.
8 Stupratoris.
9 Heinsius legi vult *Patriis* ad *Actæa* nimirum referens: sed & vulgatam lectionem adstruet sequens expositio de cicadis.
10 Manubrium ensis ex ebore cælato. cui insculpta.
11 Aurea cicada, quo insigni ac symbolo se αὐτόχθονας esse voleb[illegible] Athenienses ostendere, vertice vel fronte aureas cicadas gestant[illegible]
12 Herc. Fu. v. 1163.

THESEVS.

Agnito ense deceptus pater & iratus filio imme[illegible] exitium imprecatur.

PRo sancta pietas! pro gubernator poli,
Et 1 qui secundum in fluctibus regnum tenes,

1 Herc. Fu. v. 598.

ir gen vis infandi lucis!
e 4 lim aluit, an 3 taurus Scythes,
Phasis? redit ad 5 auctores genus;
rimam degener sanguis refert.
6 gentis armigera furor,
ris fœderas & castum diu
is corpus. o tetrum genus,
ictum lege melioris soli!
psa 9 Veneris euitant 9 nefas,
g 1 10 inscius seruat pudor.
, & ficta 11 maiestas viri,
horrens, prisca & antiqua app. tens,
nium triste, & asp. ctu graue?
llax ! abditos sensus geris,
pulchram turpibus faciem induis.
dentem celat, audacem quies,
dum, vera fallaces probant,
e molles dura. syluarum incola
castus, intactus, rudis,
seruas? à meo primum toro
to placuit 14 ordiri virum?
no numini grat 1 ago,
nostra cecidit Antiope manu?
astra Stygia desc nd as 16 tibi
ui. profugus ignotas procul
es; 17 te licet terra vltimo
ndo dirimat Oceani plagis;
ris pedibus obuersum colat
u penitus extremo abditus
celsi regna transieris poli;
e sup a positus & canas niu 19
es liqueris Borea minas
ei; sceleribus pœnas dabit.
omnes pertinax latebras premam;
sa, abstrusa, diuersa, inuia
nullus obstabit locus.
tam, tela que mitti haud queunt.

15.
priam matrem violasses.
icet ad nobis oppositos Antipodas.
ui nobis semper sublimis.
quam vnde ad nos veniunt hyemes,

2 Græcamne educationem sapiunt isti mores, an Barbaram?
3 Sup. v. 167.
4 Max. Colchorum fluuius.
5 Hoc imputat matri Antiopæ seu Hippolytæ.
6 Amazonum: sup. 574.
7 Connubia.
8 Metaph. quod in melius solum translatum non mitescit, feritatem non amittit.
9 Illicitam Venerum, incestum matrum coitum.
10 in feris etiam vel barbaris.
11 Grauitas, tristitia.
12 O quam fronti nulla fides? omnes simulant ac dissimulant, alij videri volunt quæ sunt.
13 Emphatice an in patris tui solius dedecus?
14 Virilitatis tuæ primum specimen edere.

Scis 20 vnde redeam? 21 genitor æquoreus dedit,
Vt vota 22 prono trina concipiam Deo,
Et 23 inuocata munus hoc sanxit Styge.
En perage donum 24 triste, regnator freti.
Non cernat vltra lucidum Hippolytus diem,
Adeatque Manes iuuenis irato patre.
Fer 24 abominandam nunc opem nato parens.
Nunquam 25 supremum numinis munus tui
Consumeremus, magna ni premerent mala.
Inter profunda Tartara, & Ditem horridum,
Et imminentes regis inferni minas,
26 Voto peperci, redde nunc pactam fidem,
Genitor. morarisne? cur adhuc vnda silent?
Nunc atra ventis nubila impellentibus
Subtexe 26 noctem; sidera & cælum eripe.
Effunde pontum. 28 vulgus æquoreum cie,
Fluctusque ab ipso tumidus Oceano 29 voca.

20 Ab inferno scilicet, quo descensu ac reditu erit facilius te persequi, *vel* vt inf. v. 949.
21 Neptunus dedit mihi optionem 3 votorum inf. 950.
22 Fauente, exaudiente.
23 Herc. Fu. v. 711.
24 Cum pater filii necem exoptet.
25 Ex tribus enim optatis hoc erat vltimum quod de Hippolyti interitu optauit. primum quidem fecerat in latrones dum Athenas proficisceretur à Troezene vbi natus est: secundum vt è Labyrintho redire posset.
26 Non consumpsi votum hoc tertium.
27 Tenebras, caliginem.
28 Monstra marina.
29 In terram. inf. v. 1030.

CHORVS.

Quæritur Chorus, cum cæli ceterarumque rerum cursus certo regantur consilio, non tamen res humanas iuste ac recte cedere, cum bonis male sit, malis bene.

1 O Magna parens natura deûm,
Tuque igniferi rector Olympi,
Qui sparsa cito sidera mundo
Cursusque vagos rapis astrorum,
2 Celerique polos cardine versas;
Cur tibi tanta est cura perennes
Agitare vias ætheris alti?
Vt 3 nunc canæ frigora brumæ
Nudent siluas; 4 nunc arbustis
Redeant vmbræ; nunc æstiui
5 Colla Leonis Cererem magno
Feruore coquant; 6 viresque suas
Temperet annus? sed cur idem,
Qui tanta regis, sub quo vasti

1 *Cur bonis viris accidant mala. Sen. phil.*
2 Mouentur enim poli cum vniuerso, vtcumque Mathematicis dicantur immoti.
3 Hyeme, spolientur foliis syluæ.
4 Vere, redeant arboribus comæ vmbrosæ.
5 Æstate, Sol in Leone fruges torreat.
6 Autumnus colorem frigore temperans fructus maturet.

undi librata suos
ies;hominum nimium
ades;non solicitus
nis,nocuisse malis.
imanas ordine nullo
regit, spargitque manu
cœca, peiora fouens.
sanctos dira libido.
olimi regnat in aula.
turpi 10 fasces populus
11 eosdem colit, atque odit.
s virtus peruersa tulit
recti.castos sequitur
pertas:vitioque potens
dulter.
dor,falsumque decus! 13
itato nuncius portat gradu,
; mœstus lugubrem vultū gerens?
iopesis est interuentu nuncij.
'igatque mœstis lugubrem vultum gerit!

7 *Non curant, negligunt.*
8 Vitam regis Fortuna non Sapientia. *ex Epicuri Schola.*
9 Violenti & libidinosi opprimunt innocentes & castos.
10 Honores, honorum insignia, à Romanis tractum, quorū magistratibus præferebantur à lictoribus secures fascibus virgarum insertæ; consulibus 12. Dictatori 24. Prætori 6. &c.
11 Fluctuans, mobilis, inconstans populus.
12 Boni pœnas ferunt iniquam virtuti suæ mercedem.

ACTVS QVARTVS.

NVNCIVS. THESEVS.

fert nuncius vt perierit Hippolytus discerptus suis quos terruerat taurus marinus à Neptu-hesei voto immissus.

'ors acerba & dura famulatus grauis,
me ad nefandos nuncium casus vocat?
etme clades fortiter fari asperas;
paratum pectus ærumnis gero.
em dolori lingua luctifica negat.
quere, qua sors aggrauet quassam domum,
polytus (heu me) flebili leto occubat.
ttum parens obiisse iam pridem scio:
or obiit. mortis effare ordinem.
profugus vrbem liquit infesto gradu,
tatis passibus cursum explicans,
pedes ocyus subigit iugo.

1 Seruitutis quæ adigis seruos ad tristia non raro ministeria.
2 Assuetum ærumnis & præparatum: vt quū *Omnia præcepi atque animo mecum ante peregi.*
3 Iamdudum periit mihi filius, vbi pri-
ij & pietatis immemor vxori patris stuprum inferre conatus enim die æquus moritur quo peccat:iam tandem raptorem
idiq.

Et ora frenis domita substrictis ligat.
Tum 4 multa secum effatus, & patrium solum
Abominatus, sæpe genitorem ciet,
Acerque habenis lora permissis quatit;
Cum subito vastum tonuit ex alto mare,
Creuitque in astra; nullus inspirat salo
Ventus; quieti nulla pars cœli strepit,
Placidumque pelagus propria tempestas agit.
Non tantus auster Sicula disturbat freta,
Nec tam furenti pontus exurgit sinu
Regnante 5 Coro, saxa cum fluctu tremunt,
Et cana summum spuma 6 Leucatem ferit.
Consurgit ingens pontus in vastum aggerem,
Tumidumque monstro pelagus in terram ruit.
7 Nec ista ratibus tanta construitur lues:
Terris minatur. fluctus haud cursu leui
Prouoluitur; 8 nescio quid onerato sinu
Grauis vnda portat; 9 quæ nouum tellus caput
Ostendit astris? Cyclas exoritur noua.
10 Latuere nube numen Epidauri Dei,
Et scelere petræ nobiles Scironides,
Et quæ duobus terra comprimitur fretis.
Hæc dum stupentes querimur, en totum mare
Immugit; omnes vndique scopuli adstrepunt:
11 Summum cacumen rorat expulso salo.
Spumat, vomitque vicibus alternis aquas.
Qualis per alta vehitur Oceani freta,
Fluctus refundens ore 12 Physeter capax.
Inhorruit concussus vndarum globus,
Soluitque sese, & 13 litori inuexit malum
Maius timore. pontus in terras ruit,
Suumque monstrum sequitur. os quassat tremor.

4 Apud Euripidem enim vnde totus hic desumptus, est actus, ait, Στῦμαχέτ' εἶπε, καὶ κακοῖς πέφυκ' ἀκρίρ. Αἰδοῦ ὄντε δ' ἠκροῖς ὡς ἀτιμάζει, πατὴρ &c.

5 Thyest. v. 576.

6 Promontorium Acarnaniæ. *Leucata nimbosa cacumina montis.*

7 Nec tamen nauigantibus exitium ab hoc monstro paratur, sed terris.

8 Non sine stupore expectabamus si qua noua insula è mari exurgens augeret numerum Cycladum.

9 Nescio quæ noui tellus, &c.

10 Lips. legit *Latuere rupes numē.* Ios. Scal. legendum vult, *nomen*; vt sit Hellenismus pro nomine πέτραι τ' ὄνομα Ἐπιδαύρου. Heinsius *Latuere rupes nomine Epidauri Dei*; habere certe Euripides, ὡς ἀφανισθῆν Σκειρωνίδας ἀκτὰς ὄμμα τοὐμὸν εἰσορᾶν. Ἔκρυπτε δ' Ἰσθμὸν καὶ πέτραν Ἀσκληπιοῦ. *sensus erit itaque*, ingens ille fluctus è conspectu nostro sustulit rupes Epidauri celebris templo Æsculapii, & saxa Scironia latrocinijs & supplicio Scironis (Herc. Fu. 126.) famosa, ipsumque Isthmon in Ægæum & Ionium.

11 *Heinsius legit* Summ. cac. ror. exp. salo Spumas, vomitque vicibus alternis aquas. *Sed quid si transponatur cum versu sequente. est enim.*

12 Φυσητὴρ piscis è balænarum genere, qui è fistulis quibusdam vertice fluctus effluat (vnde & nomen illi inditum a φυσᾶν) qui in similitudinem columnæ sublati ac deinde rarefacti nubis speciem præferunt; *atque hoc astruit vulgatam lectionem* τῶν Nubc. sup. vers. 1019.

13 Venilia monstrum in terram eiecit.

bitus ille corporis vasti fuit?
ea taurus colla sublimis gerens
fronte viridanti iubam:
la aures: cornibus varius color:
14 dominator habuisset gregis,
sub vndis natus: hinc flammam vomit;
lucent: cærula insignis nota
arduos tollit toros:
ulcis haustibus patulæ fremunt:
pectus ac paleas virens;
ati spargitur 16 fucco latus.
gue, 17 vltima in monstrum coit.
ingens bellua immensam trahit
partem. talis extremo mari
atas sorbet aut reddit rates.
terra: fugit attonitum pecus
ros; nec suos pastor sequi
ncos: omnis è saltu fera
tis frigido exanguis metu
. solus immunis metu
ctis continet frenis equos,
nta vocis hortatu ciet.
gos collibus ruptis via,
ngens spatia suppositi maris:
a moles acuit, atque iras parat.
os, seque prætentans satis
a; præpeti cursu euolat,
to vix gradu tangens humum,
us ante trepidantes stetit.
23 gnatus insurgens minax
mutat, & magnum intonat;
animum vanus hic terror meum;
i paternus vincere est tauros labor.
prætinus frenis equi
m: iamque deerrantes via,
idos rapidus euexit furor,
t, seque per scopulos agunt.
turbido vector mari
at, ne det obliquum latus,
fallit; haud aliter citos
t: ora nunc pressis trahit
r, terga nunc torto frequens

14 Taurum.

15 Vitulus marinus.

16 Legitur & *Fuco.*

17 Vltima forma, id est posterior pars definit in piscem. sic Virg. de Scylla, *pectore virgo Pube tenus postrema immani corpore pistrix*, & de Tritone *Frons hominem præfert, in pistrim desinit aluus.* nam & Pistrix dicitur.

18 Monstrum marinum tantæ magnitudinis vt absorbeat naues. Plin. 26.

19 Vide Virbium hæc de se narrantem. 15 *Metamor. Ouid.*

20 Prope litus.

21 Monstrum marinum.

22 Al. *ire.*

23 Tuus ô Theseu.

24 Hereditario iure mihi debetur hic labor, nam & pater taurum Maratho-

...uit, Minotaurum interfecit.

Verbere coercet 25 *sequitur* 26 *aßiduus comes*
Nunc æqua carpens spatia, nunc contra obuius
Oberrat, omni parte terrorem mouens.
Non licuit vltra fugere: nam toruo obuius
Incurrit ore corniger ponti horridus.
Tum vero pauida 27 *sonipedes mente exciti*
Imperia 27 *soluunt, seque luctantur iugo*
Eripere, rectique in pedes iactant onus.
28 *Præceps in ora gnatus, implicuit cadens*
29 *Laqueo tenaci corpus: & quanto magis*
Pugnat, sequaces hoc magis nodos ligat.
Sensere pecudes facinus, & 30 *curru leui,*
Dominante nullo, qua timor iussit, ruunt.
Talis per auras non suum agnoscens onus,
31 *Solique falso creditum indignans diem,*
Phaëthonta currus 32 *deuio excußit polo.*
Late 33 *cruentat arua, & illisum caput*
Scopulis resultat. auferunt dumi comas:
Et ora durus pulchra 34 *populatur lapis;*
Peritque multo vulnere infelix decor.
Moribunda celeres membra prouoluunt rotæ.
Tandemque raptum 35 *truncus ambusta sude*
Medium per inguen stipite 36 *eiecto tenet;*
Paulumque domino currus affixo stetit.
Hæsere biiuges vulnere, & pariter moram
Dominumque rumpunt. inde semianimem secant
Virgulta acutis asperi vepres rubis,
Omnisque truncus corporis partem tulit.
Errant per agros funebris 37 *famuli manus,*
Per illa qua distractus Hippolytus, loca
Longum cruenta tramitem signat nota:
Mœstaque domini membra vestigant canes,
Necdum dolentum sedulus potuit labor
Explere corpus. hoccine est formæ decus?
Qui modo paterni clarus imperii comes
Et certus hæres, siderum fulsit modo;
38 *Paßim ad supremos ille colligitur rogos,*
Et funeri confertur. TH. O nimium potens,
39 Quanto parentes sanguinis vinclo ten
Natura! quam te colimus inuiti quoque!
Occidere volui noxium: amissum fleo.

25 Equos.
26 Taurus marinus.
27 Hinc ἱππόλυτος dictus qui prius *Demophon*, sed à Diana, seu Æsculapio vitæ redditus, *Virbius*.
28 Al. *In lora præceps fusus impl.*
29 Loris equorum.
30 *Sed leue pondus erat nec quod cognoscere possint Solis equi, solitaque iugum grauitate carebat.*
31 Phaëtonti. Solis currum occupanti.
32 Quo ipse Phaëton deuius errauit.
33 Hippolytus.
34 Lacerat, diripit.
35 Corpus palo vel stipite hærens paulum morabatur equos; disrupto mox corpore cursum peragũt equi.
36 Al. *euecto.*
37 *Appositorie,* multitudo famulorum.
38 Sparsim, vndecunque collig.
39 Cedit ira naturæ legibus, nec ipse Theseus à lacrymis se continet.

o Haud quiſquam honeſte flere, quod voluit, poteſt.

idem malorum maximum hunc cumuli reor,
malanda caſus optata efficit.
odia ſeruas; cur madent fletu genæ?
Quod interemi, non quod amiſi, fleo.

is prius optarit.
4 ego pater cauſa fuerim necis filio, non quod ille perierit.

40 Non ſatis honeſte flere licet, quod ipſe voluiſti.
41 Si quod accidens fecerit pœnitere eius rei

C H O R V S.

fortunæ inſtabilitatem & pericula,
ſecuritatem canit, Hippolyti mor-
ſtet.

nti caſus humana 1 rotant!
aus in paruis Fortuna furit,
te ferit leuiora Deus,
lacidos obſcura quies;
ſomnos caſa ſecuros.
ætheriis culmina ſedibus
ipiunt, excipiunt Notos,
ra minas,
uque Corum.
vallis raros patitur
ictus: 4 tremuit ſolo
ſoni Caucaſus ingens,
ue nemus matris Cybeles.
elo Iupiter alto
t. Non capit vnquam
motus humilis tecti
domus.
na tonat,
biguis
lis 5 hora, nec vlli
elox Fortuna Fidem.
videt ſidera mundi,
ue diem nocte relictæ,
s triſtis reditus;
gis flebile Auerno
videt hoſpitium.
Actæa veneranda genti,
ue cœlum ſuperoſque Theſeus
fugis Stygias paludes,

rum rex, quæ ſub tuo præſidio.

1 Alludit ad Fortunæ, quæ vulgo fingitur, rotam.

2 Altarum ædium faſtigia.

3 In vallibus enim colliguntur aquæ.
4 Ipſa enim altitudo attonat ſumma: Caucaſum, Acroceraunia, Idam, iniectum Pelion Oſſæ, Gigantes.

5 Al. *Hora*, i. Fortuna de qua hoc loco, de hora nihil. *Voſne velit, an me regnare hora, quidve ferat fors.*
6 Theſeo ab inferis reuerſo luctuoſus contigit reditus, & neſcio an inferna ſede flebilius patriæ hoſpitium.
7 Vide ſup. verſ. 108. & Herc. Fu. [illegible]

9 Castæ nil debes 10 patruo rapaci:
11 Constat inferno numerus 10 tyranno.
Quæ vox ab altis flebilis tectis sonat?
Strictoque vecors Phædra quid ferro parat?

9 O Pallas ven. &c. supra v.108. & Herc. Fu. 912.
10 Plutoni. 11 Loco Thesei inde reuersi cessit illi Hippolytus.

ACTVS QVINTVS.

THESEVS. PHÆDRA. CHORVS.

Phædra Hippolyti innocentiam, suas calumnias reuelat: ipsaque sua se manu occidit. pater non sine luctu filio iusta persoluit, nouercæ negat.

QVis te dolore percitam instigat furor?
Quid ensis iste? quidue vociferatio?
Planctusque supra 1 corpus inuisum volunt?
PH. *Me, me profundi sæue dominator freti*
Inuade, & in me 2 monstra cærulei maris
Emitte, quidquid intimo Tethys sinu
Extrema gestat, quidquid Oceanus vagis
Complexus vndis vltimo fluctu tegit.
O dire Theseu semper, ô nunquam ad tuos
Tuto reuerse! 3 gnatus & genitor nece
Reditus tuos luere: peruertis domum,
4 Amore semper coniugum aut 5 odio nocens.
Hippolyte 6 tales intuor vultus tuos?
Talesque 7 feci? membra quis sæuus 8 Sinis,
Aut quis 9 Procrustes sparsit? aut quis 10 Cressius
11 Dædalea vasto claustra mugitu replens,
10 Taurus biformis, ore cornigero ferox
Diuulsit? heu me! quo tuus fugit decor,
Oculique, 12 nostrum sidus? exanimis iaces?
Ades parumper, verbaque exaudi mea.
13 Nil turpe loquimur. hac manu pœnas tibi
Soluam, & nefando pectori ferrum inseram,
Animaque 14 Phædram pariter ac scelere exuam;
Et te per vndas, perque Tartareos lacus,
Per Styga, per 15 amnes igneos amens sequar.

1 Artus passim collectos Hippolyti, quem modo oderas. Vel mihi inuisi.
2 Quæ modo in Hippolytū misisti iamque iustius in me.
3 Filius nunc: pater Ægeus olim, qui ex editissima turre nauis tuæ vela nigra prospiciens ac te periisse inde coniiciens. quia in mandatis dederat vt victor aut incolumis albis redires velis, se in mare deiecit.
4 Mei, criminationi meæ nimis credule.
5 Antiopes. sup. v.225. 6 Laceros, fœdatos. 7 Falso insimulando te.
8 Latro Corinthius, qui pinubus intortis alligatos homines discerpebat, vide quæ ad v.226. Herc. Fu. & inf. v.1228.
9 Thyest. 1047.
10 Minotaurus. sup. v.646. qui humana carne vescebatur.
11 Labyrinthum à Dædalo factum. *ibid.*
12 Quos instar gemini sideris suspiciebam.
13 Vt nuper.
14 Al. *meruet.*
15 Phlegetonta Thyest. 73.

Diuis

...mus umbras. 16 capitis exuuias cape,
...aque frontis accipe abscissam comam.
... licuit animos iungere, at certe licet
...cisse fata. 17 morere, si casta es, viro;
... incesta, amori. coniugis thalamos petam
...o impiatos facinore? hoc decrat nefas,
... Vt vindicato sancta fruereris toro:
...mors amoris una sedamen mali;
...mors pudoris maximum laesi decus;
...confugimus ad te: pande placatos sinus.
...Audite Athenae, tuque funesta pater
... 18 peior nouerca. falsa memoraui & nefas,
9 Prior nouerca. falsa memoraui & nefas,
o Quod ipsa demens pectore insano hauseram,
...Mentita finxi: falsa posuisti pater;
...Iuuenisque castus crimine 21 incesto iacet
...Pudicus, insons. 22 recipe iam mores tuos.
...Mucrone pectus impium 23 iusto patet,
...Cruorque sancto soluet 24 inferias viro.
25 Quid facere rapto debeas nato parens
... Disce ex nouerca: condere Acherontis plagis.
TH. Pallidi fauces 26 Auerni, vosque 27 Taenarei specus,
Vnda 28 miseris grata Lethes, vosque 29 torpentes lacus,
Impium capite, atque mersum premite perpetuis malis.
30 Nunc adeste saeua ponti monstra, nunc vastum mare,
31 Vltimo quodcumque 31 Proteus aequorum abscondit sinu,
Meque 32 ouantem scelere tanto rapite in altos gurgites.
Tuque semper, genitor, 33 ira facilis assensor meae,
Morte dignum facinus ausus, qui 34 noua natum nece
36 Segregem sparsi per agros: quique dum falsum nefas
Exequor vindex, seuerus incidi in verum nefas.
36 Sidera & 36 manes, & 36 vnda scelere compleui meo.

16 Crines. moris enim fuit in funeribus antiquorum testari luctum, nec non funera honorare, defunctorumque faciem tegere coma abscissa & auulsa. in squalorem sc. spoliata natura superfluo hoc ornatu. 17 Si non stuprata fuisti criminis reum Hippolytum egisti, morere vt viro satisfacias; si non casta sed incesta fuisti morere, vt sequaris amatorem. 18 Vt illaesa fruereris Theseo iniquae tuae criminationis vindice: sed & hunc locum Delrius suspicatur. 19 Nimis facilis & credule querelae nouercali. 20 Quod ipsa iustam castitati s... conceperam. 21 Mei incestae. 22 Recipe o Hippolyte ...tuae famam. 23 Mei meritae. 24 Vid. Theb. 172. 25 Mori disce ex me, quo dicto, gladio incumbit. 26 Stagni Campani probe Cumas, dicti quasi ... quod propter tetrum odorem nulla auis supervolitare posit, prae... per quam graueolentiam & hic descensus ad inferos esse credebatur. 27 Herc. Fu. v. 586. 28 Quae aerumnarum obliuionis artem docet. Herc. Fu. v. 679. 29 Cocytus. Herc. Fu. 685. & Styx ibid. v. 711. 30 Istius in me quam nuper in Hippolytum. 31 Oceani & Tethyos filius Phocarum pastor & custos. 32 Modo laetantem. 33 Exaudiendo vota. 34 Nam filius abiens patris votis, in solo sali monstro, auriga propriis equis periit. 35 Separatum, solum. 37 Propter temeritatem meam pater deiecit se in mare. sup. v. 1160. ad inferos descendit comes Pirithoi adulteri, iamque terram Polli nefaria filii innocentis caede.

Amplius sors nulla restat; regna me norunt 35 *tria.*
In hoc redimus? patuit ad cœlum via,
37 *Bina vt viderem funera, & geminam necem?*
38 *Cœlebs & 38 orbus, funebres vna face*
Vt concremarem prolis ac thalami rogos?
39 *Donator 40 atræ lucis, Alcide, 41 tuum*
Diti remitte munus, ereptos mihi
Restitue manes. impius frustra inuoco
Mortem relictam. 42 crudus, & leti artifex,
43 *Exitia machinatus insolita, effera,*
Nunc tibimet ipse iusta supplicia irroga.
44 *Pinus coacto vertice attingens humum*
Cælo remissum findat in geminas trabes,
Mittarque praeceps saxa per 45 Scironia.
46 *Grauiora vidi, quæ pati clusos iubet*
47 *Phlegethon, nocentes igneo cingens vado.*
Quæ pœna maneat memet & sedes, scio.
Vmbræ nocentes cedite; ceruicibus
His hu... repositum degrauet fessas manus
Saxum 58 senis perennis Æolij labor.
Me ludat 49 amnis ora vicina alluens.
Vultur relicto transuolet 50 Tityo ferus,
Meumque pœna semper accrescat iecur.
Et tu 51 mei requiesce Pirithoi pater;
52 *Hæc incitatis membra turbinibus ferat*
Nunquam resistens orbe reuoluto rota.
Dehisce tellus; recipe me dirum 53 chaos,
Recipe: 54 hæc ad vmbras iustior nobis via est.
Gnatum sequor: ne metue, qui manes regis;
55 *Casti venimus. recipe me æterna domo*
56 *Non exiturum. non mouent Diuos preces:*
At si rogarem 57 scelera, quam proni forent!
CH. *Theseu querelis tempus æternum manet.*
Nunc 58 iusta gnato solue, & absconde ocyus

37 Filij & vxoris?
38 Filio & coniuge priuatus.
39 Herc. Fu. 805. sup. 840.
40 Funestæ & miseræ.
41 Tristior enim mihi superest vita quam mors & inferi.
42 *Hæc ad se.*
43 Quæ filio iniuste machinatus es. *vel.* quæ tyrannis latronibusque inflixisti vt in sequentibus. & vide quæ ad v. 226. Herc. Fu.
44 Sup. v. 1184.
45 Sup. v. 1020.
46 Et tamen his grauiora apud inferos vidi supplicia quæ merui, & quæ me manent.
47 Thyest. 73.
48 Sisyphi fil. Æoli. hic Atticam latrociniis infestans à Theseo interfectus, apud inferos hic pœna damnatur vt summi montis verticem voluat quod repente dilabitur. *Aut petis aut vrges rediturum Sisyphe saxum.*
49 Eridan infern. in quo Tantalus Herc. Fu. 751.
50 Qui, cum Latonæ stuprum inferre conaretur, Apollinis telis confixus ad inferos demissus est. vbi humi per nouum iugera exporrectus, iecur immortale, vtpote cum Luna ad pœnas renascens, vulturi depascendum præbet.
51 *Emphasin habet,* mihi chari Pirithoi pater, id est, Ixion.
52 Vt Ixonis. vid. Herc. Fu. 749.
53 Herc. Fu. 669. & Thyest. 820. 54 Quam quæ Hippolyto.
55 Non vt olim rapturi Proserpinam cum Piritho.
56 Vt nuper cum Hercule.
57 Quod feci in tertio voto cōtra filiū sup. 910. quā faciles exaudirent?
58 Exequias debitas.

Disper

rubra laniatu effera,
liquias vehite cari corporis,
artus temere congestos date.
ll facinus agnosco meum.
u neccam tantum semel
acinus ausurus parem;
casi. munere en patrio fruor.
orbitas annis malum,
is quodque de gnato 62 est super
o pectore incumbens fone.
membra, laceri corporis
e, & errans ex loco
rtis heic dextra locus;
lesta moderandis manus
teris agnosco notas.
lacrymis pars adhuc nostris abest;
qualeri officio manus,
sistite arentes genas,
are genitor annumerat sua,
git. 65 hoc quidem est forma carens.
lnere ambesum vndique,
ubito, sed pars est tui.
66 non suo, at vacuo loco.
e sidereo nitens,
ens lumina? huc cecidit decor?
um! O saeuus 68 furor!
m gnatus ex voto redit?
a dona genitoris cape,
ferim 71 hac ignes ferant.
caede funestam domum,
ris tota lamentis sonet.
flammam rogi:
orporis partes vagas
ns. terra defossum premat,
llus impio capiti incubet.

59 Neque enim formam habent. 60 Neptunum, à quo compressa Æthra, cum ex Ægeo non conciperet, Theseum peperit. Plutarch. in Theseo. 61 Ætate & ærumnis. 62 Superest, restat. *Anastrophe.* 63 Multi n. artus, multæ corporis particulæ absunt, quæ si posthac inuentæ fuerint, cum lacyrmis mihi componendæ sunt, *sic infr. v.* 1259. *saepe efferendus.* 64. Componit. Et vere est mortuum componere. 65 Membrum. 66. Deest enim pars quæ proprium locum suppleat. 67 Etiam nouercæ. 68 Nouercæ à mortira mea? 69 Tam foede lacer, tam crudeliter laniatus? 70 Hæc funeri tuo soluta exequiarum iusta. *Seu potius,*
mpleuit mihi votum supremum, id est tertium Nep-
efferendus mihi filius. sup. v. 1256.
tur, comburantur. *pro more sepeliendi apud veteres,*

v. 1199.

lebant, terram grauem & tumulum onerosum preca-
o anima, quam sepulchro vna cum corpore condi cre-
ad beatorum sedes tarde aut ægra deuolaret, atque
ne ad sepulchra commearet in solemnibus funeris: ve
volebant *leuem & sine pondere terram precabantur,*
cippum vt molliter ossa cubarent.

OE D I P V

Personæ.

OE D I P V S.	I O C A S T A.
C H O R V S.	C R E O N.
T I R E S I A S.	M A N T O.
S E N E X.	P H O R B A S.
N V N C I V S.	

A R G V M E N T V M.

Graſſante Thebis dira peſtilitate mititur D Creon conſulturus Apollinem, refert e dum Laij necem interfectoris exilio. q ignoraretur, Tireſias fruſtra extiſpicia ſus, per Necromantiam Laij vmbra e intelligit ipſum eſſe regem Oedipum. primum ille, ſed poſtea diſquirens, in filium eſſe Laij quem interfecerat & I quam in vxorem duxerat. Effosſis itaq pudore atque ira oculis in exilium abit, caſta ſe gladio confodit.

A C T V S   P R I M V

Oedipvs. Iocasta,

Oedipus de peſtilentia ſæuitia conqueritur;

1 Lipſ. è vet. codice leg. *Iam nocte Titan dubius expulſa redit*, ad cauendam inamœnam repetitionem τῦ Dies in quinto verſu. 2 Diluculū, crepuſculum, vel *dubius* i. e. nubilus, qui non exhalet vapores, nō attenuet nec expurget corruptum aëra. huc enim coaceruātur, *Mœſtū, ſqualida, triſte, luctifera flamma.*

[1] *Iam nocte pulſa* 2 *dubius effulſit dies,*
Et nube mœſtum ſqualida exoritur iubar,
Lumenque flamma triſte luctifera gerens
Proſpiciet auida peſte 3 *ſolatas domos;*
4 *Stragemque, quam nox fecit, oſtendet dies.*
Quiſquamne regno gaudet; ô fallax bonum,
Quantum malorum fronte quam blanda t
5 Vt alta ventos ſemper excipiunt iuga;
Rupemque ſaxis vaſta dirimentem freta,
Quamuis quieti, verberant fluctus maris a
Imperia ſic excelſa fortunæ obiacent.
Quam bene [6] *parentis ſceptra Polybi fugeram,*
Curis ſolutus, exul, intrepidus, vagans!

3 Viduatas, deſtitutas incolis. 4 Cadauerum eorum qui perierunt h nocte. 5 *Perflant altiſſima venti.* vid. v. 1125. Hippolyt. 6 Sic n. putal Oraculo itaq; accepto, fore vt patris à ſe necari thalamos conſcende fœdaret, Corintho in exiliū profugit, cætera vid. v. 243. Thebaid.

Cœlo

e sestor 7 in regnum incidi.
e mea genitor manu
me 8 Delphica 8 laurus monent,
s indicant maius scelus.
liud patre mactato nefas?
tae 1 aliqui fatum pudet.
rentis Phœbus, & diros toros
, impia incestos 11 face.
is expulit regni timor:
nates profugus excessi meos.
dens mihimet, in tuto tua.
ua, cum magna horreas,
eri non putes, metuas tamen.
sco, meque non credo mihi.
liquid in nos fata moliri parant.
quod illa 14 Cadmea lues
ge tam late edita
iscui reseruamur malo?
bis, & 15 semper nouis
nis funera, ac populi struem
n 16 scilicet Phœbi reus,
celeribus tantis dari
re? 17 fecimus 18 cœlum nocens.
gelido lenis afflatu souet
nis corda: non Zephyri leues
l 22 ignes auget astiferi Canis

9 Præter spem & votum in regnum hoc Thebanum deueni.
8 Oraculum Apollinis Delphici, Laurus autem Apollini sacra: *Clarij laurus,* μαντικὴν ποτὸν *venturi præscia Laurus*, in igne crepitans faustū portendere, tacita, inauspicatum credebatur: hinc δαφνη ex δαφ intēsiua & φωνῶν nec non folia puluillo subiecta credebantur vera conciliare somnia, vt & manducata ἐνθουσιάζειν vnde vaticinantes dicti sunt δαφνηφάγοι. qua & coronari præcine-

circa templum Delphicum Lauri copiose crescebant inf.
versus in nonnullis lib. tribuitur Iocastæ. 10 Modo v. 12.
aid. 263. & 507. 12 Non mutabant solum propter scelus
llam aut pusillanimitatem; sed ne quando (vt prædictum
ra violarem per parricidium.
hac peste videntur fata magnum aliquod malum mihi
n mihi vni parcatur.
à Cadmo conditore. 15 Propter continua funera.
quasi vero Phœbi oraculo in tanta scelera audeam: imo
orruptus est aër. 17 Scelere inf. v. 631. & Octau. 231.
m corrumpitur à terrenis & infærioribus expirationibus,

na qualitate ex certa siderum configuratione.
nenti temporum tempestatumq; mutatione, vnde qualita-
tiæ & inæqualitates Epidemiæ. quæ omnia cum hic con-
est pestilentia. 21 Aura non refrigerat corda æstuantia,
æ aura pariter cum spiritu in pulmones hausta in cor pene-
ectioni præparatum propter plethoram, cacochymiam, vel
labefactet arteriarum spiritum.
Sol primam Leonis partem ingressus Canis sidus arden-
od exoritur.
acti, æstum & calorem adauget.

Titan, 23 *Leonis terga Nemeæi premens,*
24 *Deseruit amnes humor, atque herbas color;*
Aretque 25 *Dirce, tenuis* 26 *Ismenos fluit,*
Et tingit inopi nuda vix unda vada.
Obscura cælo labitur 27 *Phœbi soror;*
Tristisque 28 *mundus* 29 *nubilo pallet nouo.*
Nullum serenis noctibus sidus micat:
30 *Sed grauis & ater incubat terris vapor.*
Obtexit 28 *arces cælitum ac* 28 *summas domos*
30 *Inferna facies* 31 *denegat fructum Ceres;*
Adulta & altis flaua cum spicis cremat:
Arente culmo sterilis emoritur seges.
Nec ulla pars immunis exitio vacat:
Sed omnis ætas pariter & sexus ruit,
Iuuenesque senibus iungit, & gnatis patres
Funesta pestis. 32 *una fax thalamos cremat:*
33 *Fletuque acerbo funera & questu carent.*
Quin ipsa tanti peruicax clades mali
34 *Siccauit oculos: quodque in extremis solet,*
35 *Periere lacrymæ. portat hunc* 35 *æger parens*
36 *Supremum ad ignem; mater hunc amens gerit,*
Properatque, ut alium regerat in eundem rogum.
Quin luctu in ipso luctus exoritur nouus,
37 *Suæque circa funus exequiæ cadunt:*
Tum propria flammis corpora 38 *alienis cremant.*
Diripitur ignis. nullus est miseris pudor.
39 *Non ossa tumuli sancta discreti tegunt.*
40 *Arsisse satis est. pars quota in cineres abit?*
41 *Deest terra tumulis: iam rogos sylvæ negant.*
Non vota, non ars ulla correptos leuant.
42 *Cadunt medentes. morbus* 43 *auxilium trahit.*
44 *Affusus aris supplices tendo manus,*
Matura poscens fata, præcurram ut prior

23 Her. Fu. 225.
24 Vade & Ael- ... fulgida in Ca- ...is sidere Sirius ...icitur nonnul- ...is, à σειριᾶν, id est, siccare, arefacere, quod aliis κατὰ τοῦ στσηρέναι, quod canes præ siti hiscere faciat.
25 Herc. Fu. 915. Theb. 20. & 126.
26 Ismenos de quo in Her. Fu. 333. fluit tenuis.
27 Luna.
28 Cœlum ut Herc. Fu. 38. vers. & alibi non raro.
29. Alij leg. *nub. pal. Ioue.*
30 Tenebræ infernales. vide de Herc. Fu. 703.
31 Segetes iam spicatæ ardore exarescunt & rubigine torrentur.
32 Eodem rogo cremantur maritus & vxor.

33 Nemo superest qui defleat funera. *qui lacrymeis desunt.*
34 A vehementi morbi incendio, siue quod iam malis obdurati. cum lacrymas inter symptomata & notas pestis ponant medicorum filij.
35 Pater & ipse æger.
36 Rogum.
37 Qui funus curabant sequebanturque in ipso officio efferendi mo-riuntur.
38 Alteri cadaueri incensis. *Et iam reuerentia nulla est, Deque ro- pugnant, alienisque ignibus ardent.*
39 Singulis tumulis vrnisue non conduntur sancto ritu singuli.
40 Vstulata tantum sunt corpora non cinefacta.
41 *Nec locus in tumulos, nec sufficit arbor in ignes.*
42 *Inque ipsos sæua medentes Erumpit clades, obsuntque autoribus artes.*
43 Auxiliatorem, medicum.
44 Ego itaque (inquit) aduolutus ad aras supplex,

Pa

Patriam ruentem; neve post omnes cadam;
Fiamque regni funus extremum mei.
O saeva nimium! ô fatum grave!
Negatur uni nempe in hoc populo mihi
Mors 45 tam parata? sperne letali manu
Contacta regna. linque lacrymas, funera,
46 *Tabifica caeli vitia, quae tecum invehis*
Infaustus hospes: profuge iamdudum ocyus,
47 *Vel ad parentes.* IO. *quid iuvat, coniux, mala*
Gravare questu? 48 *regium hoc ipsum reor,*
Adversa capere: quoque sit dubius magis
Status, & cadentis imperij moles labat;
Hoc 49 stare certo pressius fortem gradu.
Haud est virile, terga Fortunæ dare.
OED. *Abest pavoris crimen ac probrum procul,*
Virtusque nostra nescit ignavos metus.
Si tela contra stricta, si vis horrida
Mavortis in me rueret; adversus feros
Audax gigantes obvias ferrem manus.
Nec Sphinga 50 caecis verba nectentem modis
Fugi. cruentos vatis infandae tuli
Rictus, & 51 albens ossibus sparsis solum.
Cumque è 52 superba rupe, iam 53 praedae imminens,
54 *Aptaret alas, verbera & caudam movens,*
55 *Saevi leonis more, conciperet minas;*
56 *Carmen poposci; sonuit horrendum; insuper*
57 *Crepuere malae; saxaque impatiens morae*
Revulsit unguis, viscera expectans mea.
Nodosa sortis verba, & implexos dolos,
Ac triste carmen alitis solvi ferae.
IO. 58 *Quid sera mortis vota nunc demens facis?*
Licuit perire. laudis hoc precium tibi
Sceptrum, & peremptae Sphingis haec merces datur.
OED. 59 *Ille ille dirus callidi monstri cinis*
In nos rebellat. illa nunc Thebas 60 lues

45 Tam ad manum cæteris.
46 Sup. vers. 36.
47 *Emphasis.* Si non alio pater misero profugium, vel ad Polybum & Meropem profuge, *quos suos esse putabat parentes.* sup. v. 12. & Theb. 245.
48 Virtutem ego maxime regiam puto æquanimitatem & ad res adversas bene præparatum pectus.
49 *Metaph.* à militibus, quibus loco in acie occupato cedere est inglorium.
50 Πτεροχώδης ὠνυξ (?) Theb. 120.
51 Interfectorum, qui ænigma non soluissent.
52 Qua toties victrix consederat. vel, præalta, vnde alij leg. superna.
53 Mihi quem sperabat prædam.
54 *Al. Aptaret alas verbere.*
55 *Qui viso cominus hoste Subsedit dubius, totam dum colligit iram: Mox ubi se saevis stimulavit verbere cauda,* &c.
56 Ænigmaticum. *Qui bipes & quadruper unus & idem.* Theb. 119.
57 Frendebat.
58 Si ita vitæ pertæsum esset, expeditam tamen mortem tunc effugere voluisti; cur nunc regno hoc meque ipsa potius præmiis, mortem optas?
59 Peste hac pœnas reposcit quod tum non perierim.
60 Sphinx.

Perem-

61 Solam se dandæ pestilitatis spem, (si quis sit) expectamus ab Apolline cuius oracula sciscitatum missus est Creon: sed & ipse Appollo λοίμιος, ἰήιος, ἀκέστος: Sol enim aëra rarefacit & expurgat.

Perempta perdit vna iam superest salus,
Si quam salutis 61 Phœbus ostendit viam.

CHORVS.

Luis grauitatem deplorat Chorus è Thebanis.

Ceidit 1 Cadmi generosa proles
Vrbe cum tota. viduas colonis
Respicis terras, miseranda, 2 Thebe.
Carpitur leto tuus ille Bacche
Miles, extremos comes vsque ad Indos,
Ausus Eois equitare campis,
Figere & mundo tua signa 3 primo.
4 Cinnamis syluas Arabum 5 beatas
Vidit, & 6 versas equitis sagittas,
6 Terga fallacis metuenda Parthi.
Litus intrauit pelagi 7 rubentis.
Promit hic ortus, aperitque lucem
Phœbus, & flamma 8 propiore nudos
Inficit Indos.
9 Stirpis inuictæ genus interimus.
Labimur sæuo rapiente fato.
Ducitur semper noua pompa morti.
Longus ad manes properatur ordo
Agminis mœsti seriesque tristis
Hæret; & turbæ tumulos petenti
Non satis 10 septem patuere portæ.
11 Stat grauis strages, premiturque iuncto
Funere funus.
12 Prima vis tardas tetigit bidentes;
Laniger pingues 13 male carpsit herbas.
14 Colla tacturus steterat sacerdos;
Dum manus certum parat alta vulnus,
15 Aureo taurus rutilante cornu
Labitur segnis: patuit sub ictu
Ponderis vasti resoluta ceruix.

1 Thebani. Herc. Fu. 914. & 159. 2 Vsitatior pluralis, Thebæ. Sed & nomen sumpsisse à veteri illa Thebe Ægyptia, vnde Cadmum oriundum asserunt nonnulli, potius crediderim, quam à Theba, Promethei vel Asopi filia.
3 Orienti. 4 Aliisque aromatum speciebus. 5 Felicis Arabiæ. 6 Thyest. v. 383. 7 Herc. Fu. 903. & Thyest. 370. vnde Bacchus vitem in Græciam transtulit. 8 Vide quæ ad v. 600. Thyest. 9 Milites Bacchi Indiæ victoris, vel pubes Martia ab Hermione Martis filia Cadmi vxore, vel Spartanis oriundi quos socios in vrbe condenda Cadmus sumpsit. 10 Extra vrbem enim efferebantur, vrebantur, sepeliebantur. 11 Longe lateque patet strages, plenus est stratis cadaueribus locus. 12 Pecudes prius inficiuntur peste quam homines, quia deiectæ ad pastum & in terram pronæ τὰς νοσώδεις ἔχειθεν ἀτμὰς trahant. & ex his primum quibus odorandi præstantia, vt canes & mulli οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς. vel etiam quod iis cerebri maior caliditas quam homini.
13 In suam perniciem.
14. *Stans hostia ad aram Inter cunctantes cecidit moribunda ministros, &c.* Ouid. Met. 7.
15 Diis superis immolabantur victimæ coronatæ, vittatæ, cornibus auratis, & frontem bracteis aureis ornatæ.

Nec cruor ferrum maculauit, atra
Turpis è plaga sanies profusa est.
Segnior cursu sonipes 16 in ipso
Concidit gyro, dominumque prono
Prodidit armo.
Incubant pratis pecudes relictæ;
Taurus armento pereunte marcet.
Deficit pastor grege diminuto,
Tabidos inter moriens iuuencos.
17 Non lupos cerui metuunt rapaces.
Cessat irati fremitus leonis;
Nulla villosis feritas in vrsis.
18 Perdidit pestem latebrosa serpens;
Aret, & sicco moritur veneno.
Non sylua sua decorata coma
Fundit opacis montibus vmbras.
Non rura virent vbere gleba.
Non plena suo vitis Iaccho
Brachia curuat.
Omnia nostrum sensere malum.
19 Rupere erebi claustra profundi
20 Turba sororum face Tartarea;
21 Phlegethonque sua motam ripa
22 Miscuit vndis Styga Sidoniis.
Mors atra auidos oris hiatus
Pandit, & omnes 23 explicat alas.
24 Quique capaci turbida cymba
Flumina seruat durus senior,
Nauita 25 crudus, vix assiduo
Brachia conto lassata refert,
Fessus turbam vectare nouam.
26 Quin Tænarii vincula ferri
Rupisse canem fama, & nostris
Errasse locis; mugisse solum;
Vaga per lucos simulacra virûm
27 Maiora viris: bis 28 Cadmeum
Niue discussa tremuisse nemus,
Bis turbatam sanguine 29 Dircen;
Nocte silenti 30 Amphionios
Vlulasse canes.

16 *Tremulo medius ... rumpit poplite gyros, &c.* L... can. 6.

17 *Non lupus insidias explorat ouilia circum, Nec gregibus nocturnus obambulat: acrior illum Cura domat: timidi damæ ceruique fugaces Nunc interque canes & circum tecta vagentur.* Vir. Georg. 3.

18 Ex aëre corrupto, alii legunt. *Perdidit*, q. d. vtque feræ rabiem, ita serpentes virus suum amittebant, & ipsæ malori cedentes.

19 *Sæuit & in lucem Stygiis emissa tenebris Pallida Tisiphone morbos agitante.* 3 Georg.

20 Furiarum agmina. Herc. Fu. 87

21 Flu. ardens Thyest. 73. atque huius, propter ardorem pestilentiæ, meminit.

22 Miscet terras infernales aquas Thebanis, Cadmus autem è Sidone venit. Herc. Fu. 916.

23 *Metaph. vel quod Mors*, vt & somnus frater eius, alata fingitur vt quæ celeriter & inopinato veniat.

24 Charon Stygius portitor.

25 *Nam cruda Deo viridisque senectus.*

26 Fama est Cerberum rupisse ferream catenam qua ligatus est ad Tænarum, de quo in Herc. Fu. 589. cui fabulæ occasionem ferunt dedisse serpentem quendam in Te...aro, quem, quod morsu è vestigio enecaret ᾅδου κύνα nominarunt, ...que hinc ab Hercule ad Euristheum productum.

...7 Thyest. 671. & quæ seq. à versu 666.

... Thebanum, in quo Cadmus serpentem interfecit, terræ motu tre...uisse./

... Theb. 20, & 126. manasse fontes sanguine.

... Thebanus ab Amphione. Herc. Fu. 260, & 914.

Nodi

31 O dira noui facies leti,
Grauior leto! 32 piger ignauos
Alligat artus 32 languor; & ægro
33 Rubor in vultu; 34 maculæque caput
Sparsere leues: tum 35 vapor ipsam
Corporis arcem flammeus vrit;
36 Multoque genas sanguine tendit.
37 Oculique rigent, & 38 sacer ignis
Pascitur artus. 39 resonant aures,
40 Stillatque niger naris aduncæ
Cruor, & venas rumpit hiantes.
41 Intima creber viscera quassat
Gemitus stridens, 42 iamque amplexu
Frigida presso saxa fatigant:
43 Quos liberior domus elato
Custode sinit, petit in fontes:
Aliturque sitis latice ingesto.
Prostrata iacet turba per aras,
Oratque mori. solum 44 hoc faciles
Tribuere Dei. delubra petunt,
45 Haud vt voto numina placent,
Sed iuuat ipsos satiare Deos.
Quisnam ille propero regiam gressu petit?
Adestne 46 clarus sanguine ac factis Creo?
An æger animus falsa pro veris videt?
Adest 47 petitus omnibus votis Creo.

31 *Describit pestis notas & symptomata.* 32 Infecto corde, vires omnes præcipue vitales infringuntur & spiritus languent. 33 *Flammæque latentes,* id est, vehementis caloris morbi) *Indicium rubor est, & ductus anhelitus igni.* 34 Pustulæ, & exanthemata purpurea, nigra, viridia. 35 Tetri vapores & calidi sublati cerebrum incendunt, grauantque caput, in quo tanquam in arce & specula locauit Deus sensuum organa, mentisque & rationis sedem. 36 *Tument distentæ sanguine genæ.* 37 *Oculos stupor vrget inertes.* 38 Erysipelas, Herpes, quem cum tumor sit è feruenti sanguine ortus, pro peste ponit vel pestis comite. 39 *Solicitæ porro plenæque sonoribus aures,* Lucret. 40 *Is naribus ater Sanguis,* propter corruptionem & humorum adustionem. 41 *Imaque longo Ilia singultu tendunt,* ob ventriculi conuulsionem. 42 Interius æstuantes refrigerium petunt, marmora amplexantes, & humi strati. *Non stratum non vlla pati,* &c. Ouid. 7. Metam. *Nec fit corpus humo gelidum, sed humus de corpore feruet.* 43 Ægri assumpta libertate ex morte moderatorum qui eos curabant *Fontibus & fluuiis puteisque capacibus hærent, Nec sitis est extincta prinsquam vita bibendo.* 44 Mori. 45 Deplorata quidem salutis suæ spe, sed vt Diis exprobrarent crudelitatem. 46 Iocastæ frater. 47 Sup. v. 109.

ACTVS SECVNDVS.

OEDIPVS. CREON.

Reuersus Delphis Creon nunciat iubere Deum vt morbi Laij expurgetur, nec prius cessaturam pestem quam in exilium mittatur interfector eius: de quo, quia non nominatur, ambigitur.

HOrrore quatior, 1 fata quo vergant timens,
Trepidumque 2 gemino pectus motu labat.
Vbi læta duris mista in ambiguo iacent,

1 Responsum Apollinis fatidicum. 2 Felici an infelici.

s animus scire cum cupiat, timet.
nostra coniugis, fessis opem
reportas, voce properata edoce.
ponsa dubia sorte 3 perplexa latent.
ubiam salutem qui dat afflictis, negat.
Ambage nexa Delphico mos est Deo
tegere. OE D. *fare, sit dubium licet:*
qua soli noscere Oedipodæ datur.
n expiari regiam exilio Deus,
mptum Laium vleisci iubet.
5 cælo lucidus curret dies,
ue tutos ætheris puri dabit.
cquis peremptor incliti regis fuit?
moret, ede, Phœbus; vt pœnas luat.
recor, dixisse tutum; visu & auditu horridū.
sedit per artus, frigidus sanguis coit.
templa Phœbi supplici intraui pede,
numen precatus, rite summisi manus:
a 7 Parnassi niualis arx trucem sonitū dedit,
Phœbea 8 laurus tremuit & mouit domū,
te 9 sancta 9 fontis lympha Castalij stetit.
Lethea vates 11 spargere horrentes comas,
cōmota Phœbū. contigit nondum 12 specum,
asto fragore maior humano sonus:
a Cadmeis remeabūt 14 sidera Thebis,
us 15 Dircē Ismenida liqueris hospes,
cæde nocens, 16 Phœbo iam notus
nfans.

3 Namque obscuris vera inuoluens ambages canit Apollo, ab obscuritate & ἀμφιβολογίᾳ responsorum Λοξίας cognominatus, vnde Cruserianus codex habet *Ambage flexa*, quem tamen alij ita dictum autumant, ab obliquo solis cursu vel transuersis radiis.

4 Quod dudum in Sphingis ænigmate feci.

5 Vide sup. v. 36. & 109.

6 Duo vertices Tithoreus & Hyampeus *qui Phœbo Bromioque sacri.*

is Phocidos, dicti à Parnasso Neptuni filio. vel potius à Deucrea, quam λάρνακα vocant, huc primum à diluuio delata.
. 16. 9 Fontis ad radicem Parnassi Musis sacri.
o seu mulier Phœbas numine inflata, furens, decoris & sui m λήθη obliuio est. vid. Herc. Fu. 679. 11 *Non comptæ mansere pectus anhelum, Et rabie fera corda tument, maiorque videri. Nec nans, afflata est numine quando iam propiore Dei.*
ulenta spiritu, quem ἀσθμα δαιμόνιον vocant, exhalante è lphico, quo cum pascentes non procul ab ipso specu capras eptas lasciuire adnimaduertisset pastor quidam Coretas noipse periculum rei facturus accessit, ingressusque afflari & fuinere cœpit. atque hinc extructum est ibidi adytum, in quo & uo inscenso vaticinarentur Phœbades. Innitebatur id triplici terea illi tripodis nomen est inditum, hinc & Pythius dictus, à id est, afflatu ex putredine terræ orto.
autem hoc carminis genere refert Creon responsum. nam rum Pythio Apollini debetur, *hæc dicta per carmina sortes & um* quod hoc carminis genere ἔπος δὲ τὰ πράγματα τοῖς . vel etiam κατ' ἐξοχήν. 14 Sanitas & aëris puritas è miti & iderum configuratione. sup. v. 36. 15 Thebas, iuxta quas fons us aqua in Ismenum fluit. 16 Vide Theb. 245.

Nec

Nec tibi longa manent sceleratæ gaudia cædis:
17 Tecũ bella geres;gnatis quoq; bella relinques,
18 Turpis maternos iterum reuolutis in ortus.
OED. 19 *Quod facere monitus cœlitum iussus paro,*
Functi cineribus regis hoc decuit dari.
Ne sancta quisquam sceptra violaret dolo.
20 Regi tuenda maxime regum est salus.
Queritur peremptũ nemo,quẽ incolumem timet.
CR. *Curam perempti* 21 *maior excußit timor.*
OED. *Pium prohibuit vllus officium metus?*
CR. *Prohibent* 21 *nefandi carminis tristes minæ.*
OED. *Nunc expietur numinum imperio scelus.*
Quisquis Deorum regna placatus vides;
22 *Tu,tu,penes quem iura præcipitis poli;*
23 *Tuque,ô sereni maximum mundi decus,*
24 *Bis sena cursu signa qui vario regis,*
24 *Qui tarda celeri secula euoluis rota;*
24 *Sororque fratri semper* 25 *occurrens tuo,*
Noctiuaga Phœbe; 26 *quique ventorum potens*
Æquor per altum cæruleos currus agis;
Et 27 *qui carentes luce disponis domos,*
Adeste cuius Laius dextra occidit,
28 *Hunc non quietum tecta,non fidi lares,*
29 *Non hospitalis exulem tellus ferat.*
Thalamis pudendis doleat & prole impia,
Hic & parentem dextera perimat sua;
Faciatque(num quid grauius optari potest?)
30 *Quidquid ego fugi,non erit venia locus.*
Per regna iuro, quæque nunc hospes rego,
Et quæ reliqui,perque penetrales Deos:
Per te, 31 *pater Neptune,qui fluctu breui*
32 *Vtrimque nostro geminus alludis solo:*
Et ipse nostris vocibus testis veni
Fatidica vatis ora 33 *Cirrhæa mouens:*

17 Quæ Oedipo euenerunt. namque & ipse sibi oculos effodit;filiisque duellum ortum est de regno.
18 Per incestum matrimonium. *videturque hic versus locum habere ante duos versus præced.*
19 Vindictam, quam oraculo monitus paro, oportuit iam tũ sub ipso regis funere peractum fuisse.
20 Cædem regis vlcisci, regi & iustum & vtile.
21 Ne ex oraculo, Laij interfector Iocastam duceret.
22 Iupiter,
23 Phœbe.
24 Vide quæ à v.834. Thyest.
25 *Ibid.*836.
26 Neptunus, non Æolus.
27 Pluto.
28 Quas inscius interfectori Laij imprecatur in suum ipsius caput ceciderant, vel etiam casuræ erant omnes hæ diræ.
29 Nec enim admiserunt eum Athenienses, vt habet Sophocles in Oedip.Colonæo.
30 Parricidium & incestum quæ se effugisse credit. sup.v.12.
31 Ὠκεανὸς δ᾽ ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκται. *Oceanusque pater rerum.* ex opinione Thaletis qui omnia ex aquis putauit generari, cum nil sine humore nasci possit.
32 Isthmo in quo Corinthus,suum,vt credidit,solum.
33 A Cirrha Phocidis oppido , vbi Apollinis oraculum,id est, ipse Apollinis oraculum,id est,ipse Apollo vani testis,per te iuro.

lle senium ducat, & summam diem
'se regat in solio parens,
Merope nouerit Polybi faces,
ntem gratia eripiet mihi.
factum facinus admissum loco est,
. aperto Marte, an insidiis iacet?
ondifera 36 sancta nemora Castalia 37 petens
'uis obsitum dumis iter;
ina qua se spargit in campos via.
gratum Phocidos Baccho solum,
38 ima deserit, caelum petens
arcto colle, Parnassus 39 biceps.
mares 40 Sisyphi terras adit,
in arua: tertius trames caua
rpens, tangit 42 errantes aquas,
diuidit 42 amnis Elei vadum:
te fretum, subita praedonum manus
erro 44 facinus 45 occultum tulit.
ipse 46 sorte Phoebea excitus;
ulo tardus accelerat gradus,
miesque Manto luce viduatum trahens.

34 Sic pater meus (vt putauit) Polybus non à me interficiatur, imo in longum feliciter extendat aeuum: & Merope (quae & aliis Periboea) mater non mihi nupta, sola sciat nuptias Polybi, vt ego non pepercero interfectori Laij.
35 Laurifera. sup. v. 16.
36 Supra vers. 229.
37 Laius ad oraculum Delphicum proficiscens qua triuium ducit Thenthum & in Atticam.
s, planitiem. 39 Sup. v. 227. 40 Corcyram in Isthmo primum Sisyphus latro Aeoli filius; deinde aucta ab Ephyre Oceani a dicta est: ad summum à Corintho Marathonis filio Corinata. 41 Boeotiam vbi Olenus vrbs. 42 Alphei. vid. Thyest. 119. ta paucis stipatum. 44 Caedem regis. 45 Sine indicio. Phoebi monitus & iussus. 47 Filiaque patrem ducens.

OEDIPVS. TIRESIAS. MANTO.

aruspicium eruere Laij interfectorem tentat, pter tristia extispicia infecta ad necromantem conuertit.

r diuis, 2 proximum Phoebo caput,
sa solue; 3 fare quem poena petant.
d tardo fatum, lingua, quod quaerit mora,
dem, magnanime, mirari addecet:
tem magna pars veri latet

1 Ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε ἄῤῥητά τ' οὐράνιά τε. &c. Sophoc. in Oedipo tyranno.

ne huius Tragoed. desumpta sunt.
acione Apollini secundum. nam & Tiresias oraculum fuit, e quis sit ille Laij interfector, quem fata ad poenas poscunt. *se vates per senium & caecitatem non valere vaticinio, velle rere per extispicia.*

Sed quo vocat me patria, quo 5 Phœbus, sequar.
Fata eruantur. si foret viridis mihi
Calidusque sanguis, 6 pectore exciperem Deum.
Appellite aris candidum tergo bouem,
Curuoque nunquam colla depressum iugo.
Tu lucis inopem, gnata, genitorem regens,
Manifesta sacri signa fatidici refer.
MAN. 7 *Opima sanctas victima ante aras 8 stetit.*
TIR. *In vota superos voce solenni voca,*
Arasque dono thuris 9 Eoi extrue.
MAN *Iam thura, sacris cœlitum ingessi focis.* (pes?)
TIR. *Quid flamma? 10 largas iamne comprendit da.*
MAN. 11 *Subito refulsit lumen, & subito occidit.*
TIR. *Vtrumne clarus ignis, & nitidus stetit,*
Rectusque purum 12 verticem cœlo tulit,
Et summam in auras fusus explicuit 12 comam;
An latera circa serpit incertus via,
Et 13 fluctuante turbidus fumo labat?
MAN. *Non vna facies mobilis flammæ fuit:*
14 *Imbrifera qualis implicat 15 varios sibi*
Iris colores, parte quæ magna poli
16 *Curuata picto 14 nunciat nimbos sinu:*
Quis desit illi, quisve sit dubites color:
Cœrulea fuluis mista oberrauit notis;
Sanguinea rursus; vltimum 17 in tenebras abit.
Sed ecce pugnax ignis 18 in partes duas
Discedit, & 18 se scindit vnius sacri
Discors fauilla, genitor; horresco intuens;
19 *Libata Bacchi dona permutat cruor,*
20 *Ambitque densus regium fumus caput,*
Ipsosque circa spissior vultus sedet,
Et nube densa sordidam lucem abdidit.
Quid sit, parens, 21 effare. TI. *quid fari queam*

5 Sup. v. 288. Phœbi oraculum.
6 Conceptum pectore numen Phœbi excutere laborarem. id est, vaticinarer, cum autem non valeam sufferre furorem & impetum insidentis Dei, sistite ante aras bouem candidum, iniugem, Diis superis hostiam.
7 Herc. Fu. 908.
8 *Ritualis*, placida, non reluctans. inf. v. 336.
9 Sabæi.
10 An carnes impositas avide depasta est? *quod lætum signum.*
11 *Signum triste Oedipo portendens subitam ruinam è statu regio, quo subito euectus fuerat.*
12 Flammas.
13 Non recta ascendente.
14 Pluuiæ prænuncia nube iam in pluuiam resolui parata.
15 Puniceum, viridem, cœruleum.
16 In arcum curuata semicircule minorem, cuius ratio est cum roscidus humor quasi subiectum, tum solis quasi efficientis superior pars, quorum vtrumque pyramidale.
17 Flamma hæc nigra apparet vel extinguitur. *quod Pyromantice cæcitatem Oedipo prædicit.*
18 *Quod designat fratres Etheoclem & Polynicem in viuis discordes, mutuisque vulneribus occubituros. atque vbi eidem rogo imponentur flammam se diuisuram.*
19 *Horrendum dictu latices nigrescere sacros, Fusaque in obscœnum se vertere vina cruorem.*
20 Hoc etiam è Capnomantia regi cœcitatem portendit.
21 Diuinare.

Laium

ulsue mentis attonitæ vagos ?
loquar? sunt diva, 22 sed in alto, mala.
ertis numinum ostendi notis.
est, quod esse prolatum volunt,
uque nolunt, & truces iras tegunt?
r 24 nescio quid, hoc propere admoue,
alsa colla 25 taurorum 26 mola :
done vultu sacra & admotas manus
MAN. altum taurus attollens caput,
ortus positus, 28 expauit diem;
ne vultum solis & radios fugit.
Vnone terram vulnere afflicti petunt?
Iuuenca ferro semet 31 opposito induit,
e vno cecidit. 32 at taurus, duos
ictus, huc & huc dubius ruit,
que fessus vix reluctantem exprimit.
m citatus vulnere angusto micat,
altas irrigat plagas cruor?
uius per 32 ipsa, qua patet pectus, 33 viam
4 amnis: 34 huius 35 exigue graues
r ictus 35 imbre : sed versus retro
ltus sanguis atque oculos redit.
Infausta magnos sacra terrores cient.
rtas viscerum nobis notas.
nitor, quid hoc est? non leni motu, vt solent,
trepidant 37 exta; sed totas manus
38 nouisque prosilit venis cruor.
arcet ægrum penitus, ac mersum latet
vena; 40 magna pars fibris abest;
e nigro tabidum spumat iecur.
per omen vnico imperio graue,
ita paribus 42 bina consurgunt toris;

22 Sed obscuritatis caligine tecta nec eruenda facile.
23 Sequentia enim signa offuscant priora. & huc referri potest illud vers. 310. *vltimum in tenebras abit.*
24 *Incestus innuitur Oedipi cum matre.*
25 Masculi & fœmellæ. vt apparebit ex seq. v. 337. & 341. *quorum ille Oedipum, hæc Iocastam refert.*
26 Vid. Hippol. 497.
27 Piaculare enim sacrum & ingratum censebatur, si hostia aris admota refugeret, reluctaretur, mugitum ista daret, aut non placide & recte caderet.
28 *Hoc etiam Hieroscopio regis prædicitur.*
to mallei ictu cadunt victimæ? *hoc enim obseruatum in aruspicina.*
Iocasta uno vulnere se occidit.
mposito.
ipus binis vulneribus oculorum cæcus errauit, & vix tandem
ræs Θεᾶς mortem oppetiit.
us.
ia sanguinis.
lico cruore.
uit ipse color vatem, &c. Lucan. 1. *Et ominosa hæc exta.*
est. 763.
num Eteocl. & Polynicis. vel lege *nouisque*, id est, non solitus
coloris.
pus. 40 Fratrum concordia deficit.
fratrum 42 In extis obseruabant maxime fumitates fibrarum,
& iecoris caput, quod ex natura vnũ, si quãdo duo reperiẽtur,
illud & præter naturã. *sed & imaginaria etiã capita, de quib. mox.*

22 Sed

43 *Sed vtrumque casum tenuis abscondit caput*
Membrana, latebram rebus occultis negans.
44 *Hostile valido robore insurgit latus,*
Septemque venas tendit. has omnes retro
Prohibens reuerti 45 limes 46 obliquus secat.
Mutatus ordo est. sed nil propria iacet;
Sed acta 47 retro cuncta. Non 48 animae capax.
In parte dextra pulmo sanguineus iacet.
Non laeua cordis regio; 49 non molli ambitu
Omenta pingues 50 viscerum obtendunt sinus.
Natura versa est. nulla lex vtero manet.
Scrutemur vnde tantus hic extis rigor.
Quod hoc nefas? 49 conceptus innuptae bouis,
Nec more solito positus, alieno in loco
Implet parentem, membra cum gemitu mouet.
Tremulo vigore debiles artus micant.
Infecit atras liuidus fibras cruor;
51 *Tentantque turpes mobilem trunci gradum:*
Et inane surgit corpus, ac sacros petit
Cornu ministros: viscera effugiunt manum.
52 *Neque ipsa, quae te pepulit, armenti grauis*
Vox est, nec vsquam territi resonant greges.
Immugit * *arae, ignis, & trepidant foci.*
OE D. *Quid ista sacri signa terrifici ferant,*
Exprime: voces aure non timida hauriam.
53 Solent suprema facere securos mala.
TIR. 54 *His inuidebis, quibus opem quaeris, malis.*
OE D. 55 *Memora, quod vnum scire caelicolae volunt,*
Contaminarit rege quis caeso manus.
TIR. *Nec 56 alta caeli penna quae leue secat,*
Nec 57 fibra viuis rapta pectoribus potest

43 Sed vtrumque caput iecinoris delitescēs in membranae inuolucris, cum triste sit ostentum, velle Deos haec in praesens celari significat, verum paruo interiecto tempore nota fore.

44 Aruspices quidem mente & imaginatione diuidebant exta duas in partes; hanc amicis tributam *Familiarem*, illam inimicis *Hostilem* vocabant. deinde ex vtriusq; partis habitu euentura coniiciebant. hic itaque ariolatur vires aduersae partis. sc. Polynicis cum sex aliis ducibus, *quos 7 venae denotant.*

45 Fissum, seu linea commentitia ex mente aruspicis, exta bipartito diuidens.

46 Hostilis, *vel* transuersus cum sit, ostendit hostes non reuersuros. *ceciderunt autem duces ante Thebas ad vnum Adrastum.*

47 Inuersa.

48 Spiritus & aëris vitalis capax.

49 Manu tentans viscera ex distento & rigido vtero cōcepisse formam iuuencam miratur. *atq; hac intellige de Iocastae partu ex illicito concubitu.*

50 Ios. Scalig. legit *visceri.*

51 Victimae semineces surgere & effugere conantur, sed frustra.

52 Nec mugitus quē audis boum est, sed sanguinis in aris. * Al. *aris ignis*

53 Extrema mala timorem tollunt desperatosque reddunt.

54 Non sunt haec extrema mala, verum ea imminent, quae si praesentibus conferantur, bona sunt, habeasque cur his inuideas.

55 Effare tantū quod oraculum patefieri vult, quis Lajū interfecerit.

56 Augurium. alij ne sit iambus in quinto loco leg. *quae laeui secat*, vt sit ordo, nec penna quae secat alta coeli laeui, &c. de laeua autem coeli parte; vide Thyest. 505. 57 Aruspicina.

men. alia tentanda est via.
candus noctis æterna plagis
bo, vt cædis auctorem indicet.
tellus. Ditis implacabile
candum. 60 populus inferna Stygis
endus. ede, cui mandes sacrum.
, penes quem summa regnorum est, nefas
bras. OED. 62 Te Creo hic poscit labor,
cundum regna respiciunt mea.
nos profundæ claustra laxamus Stygis,
e Bacchi laudibus carmen sonet.

58 Regicidæ nomen.
59 Per necromantiam, vel Sciromantiam euocandus est ab Inferis Lajus vel vmbra Laij.
60 Vmbræ.
61 Ex religione hoc, an ex adulatione? an fortasse respexit Poëta

omanorum, apud quos Diali Flamini non licuit locum um erat, ingredi nec mortuum attingere?
t huic negotio Creonta.
hebano peculiare & solenne. nam & Bacchus Thebanus.

CHORVS.

e dithyrambum qui Bacchi gesta & continet.

m 1 redimite comam nutante
9 Corymbo,
cœli decus, huc ades votis,
ysais armata brachia 4 thyrsis
nobiles Thebæ, Bacche, tua
supplicibus ferunt.
e fauens 5 virgineum caput,
ereo discute nubila,
Erebi minas,
que fatum.
ernis comam 7 floribus cingi,
t 8 Tyria cohibere mitra;
mollem baccifera
ontem.
fusos sine lege crines,
adducto reuocare nodo.
iratam metuens nouercam
sos imitatus artus,
ui simulata virgo,

1 O Baccha redim. com. *atque hæc transpositio præferenda vulgatæ lectioni, vbi Chorus populares seque inuicem hortantur.*
2 Decem Nysæ sunt. quoties autem nullo adiecto restringitur, Arabiæ illa intelligenda est, prope quam in antro Bacchus à nymphis est enutritus, vel Indica a Libero patre condita.
3 Bacchus enim idem cũ Sole, qui *crinitus* sc. radiis; *perpetuo Iuuenis* quia in cursu constans & omnia viuificans; *formosus* quippe omnia illustrans. Et hic rite inuocatur, quia Λοίμιος, vt sup. vers. 36, &

rc. Fu. 471. 5 Sup. 160. & deinceps. 6 Mortem insatiabilem. Θεός dictus. 8 Purpurea *vel* Lydia. Herc. Fu. 470. 9 Hecorymbos nigros fert se Bacchus coronauit, vel propter similquam habent folia & fructus cum vite; vel quod corollæ heista frigiditate vapori resistunt vinique potentiam sistunt. ecta in nodum & in terga reiecto. 11 Qualis infestam peluisque filiis Iunonem metuens, virginis os habitumque geas in antro Nysæo. sup. v. 405.

Lucam

Luteam vestem retinente zona.
Vnde tam molles placuere cultus,
Et sinus 12 *laxi, fluidumque* 13 *syrma?*
Vidit aurato residere curru,
14 *Veste cum longa tegeres leones,*
15 *Omnis Eoa plaga vasta terra;*
Qui bibit 16 *Gangem,* 17 *niueumque quisqu*
Frangit 17 *Araxem.*
Te senior turpi sequitur 18 *Silenus asell*
19 *Turgida pampineis redimit' tēpora serti*
20 *Condita lasciui deducunt* 21 *orgia* 22 *m*
Te 23 *Bassaridum comitata cohors,*
Nunc 24 *Edonij pede pulsauit*
Sola 25 *Pangai; nunc Threïcio*
Vertice Pindi; nunc 26 *Cadmeas*
Inter matres impia 27 *Manas*
Comes 28 *Ogygio venit* 29 *Iaccho.*
30 *Nebride sacra pracincta latus.*
Tibi commota pectora 31 *matres*
Fudêre comam: thyrsumque leuem
Vibrante manu, iam post laceros
Pentheos artus 32 *Thyades* 33 *œstro*
Membra remissa, 34 *velut ignotum*
Videre nefas.
Pōti regna tenet nitidi 35 *matertera Bacchi*
Nereïdumque choris Cadmeïa cingitur Ino.
Ius habet in fluctus magni puer aduena ponti
36 *Cognatus Bacchi, numen non vile, Palæm*
37 *Te Tyrrhena puer rapuit manus,*
Et tumidum Nereus posuit mare.

12 Discincti. 13 Herc. Fu. 474. 14 Cum syrmate tegeres leones currum tuum trahentes vt & tigres & lynces. 15 Orientales mundi partes; India maxime & Scythia. sup. vers. 114. 16 Indiæ fl. 17 Armeniæ fl. niuibus auctum, vel frigidum. addit enim *Frangit.* vel, gelu constrictum; vel ratibus secat. vel respicit ad nomen fluuij ab ἀράσσω frango. 18 Alumnus & nutritor Bacchi. 19 *Inflata hesterno vt semper Iaccho.* 20 Nonnisi initiatis reuelanda; variis oblita frondibus; non subdium rapienda. 21 Bacchanalia, ab ὀργῆς furore; *vel* τῶν ὀρῶν montibus qui resonant nocturno Bacchantium clamore. *vel* ἀπὸ τοῦ εἴργειν ab arcendo à mysteriis profanos. 22 Mysteriorum periti, initiati sacris, à μυέω. 23 Bacchi ministrorum ἀπὸ τοῦ βάζειν à vociferando. vel à vulpinis pellibus quibus cingebantur, Bassares enim Thracibus sonat vulpes; (qua ratione & scortum deducitur, & Bassaris pro meretrice sæpe vsurpatur) *aliis* à demissa & talari veste qua induebantur Bacchi ministri. 24 Thracij ab Edone monte. 25 Thraciæ promontorij Macedoniam versus. 26 Thebanas. 27 Baccha à μαίνεσθαι. 28 Thebano ab Ogyge rege. 29 Baccho ἀπὸ τοῦ ἰάχχειν, à vociferatione ebriorum. 30 Hinnuli pelle Baccho sacra, qua ipse amiciebatur, vnde νεβρώδης dictus & νεβριδόπεπλος. 31. Thebaid. vers. 17. 32 Bacchico furore percitæ, à θύω, feror impetu. 33 Furore Bac. *Metaph.* ab æstro, insecto volatili quod pecudes infestat. 34 Sanæ menti restitutæ lugebant facinus quod furiatæ admisissent. 35 Ino. Thebaid. 23. 36 Sororinus Palæmon, factus Deus matris Portumnus. *ibid.* 37 Piratæ Tyrrheni rapuerant Bacchum in nauim, dumque ipsum ligare vellent Bacchus piratas in furorem vertit, quo correptis mare visum est pratum floribus & arboribus consitum, mali in vires verti, remi in serpentes, iamque leo visus est proram obsidere, tigrix puppim, quo attoniti desiliunt se in mare & Delphines facti sunt. alij alias hanc fabul. narrant.

cum pratis mutat freta.
rno platanus folio viret,
o 38 laurus carum nemus:
per ramos auis obstrepit.
ederas ramus tenet.
ligat vitis 39 carchesia.
a prora fremuit leo.
ppe sedet 41 Gangetica.
rata freto pauidus natat;
demersos facies habet.
primi cadunt prædonibus ;
ne vtero pectus coit,
dependet lateri 42 manus,
fluctum 43 curuo subit,
ta scindit cauda mare,
quitur 43 curuus fugientia carbasa
lphin.
45 Pactolus vexit te Lydius vnda,
torrenti deducens flumina ripa.
vidit arcus Geticasque sagittas
6 Massagetes qui pocula sanguine
t.
na securigeri Bacchum sensere Ly-
.
terra 48 te Dacum ferores:
vicinus Boreas ferit
a mutantes: 50 quasque Mæotis
entes frigida fluctu:
sque despectas vertice summo
Arcanium , geminumque plan-
um.
rsos domuit 52 Gelonas :
letraxit 53 trucibus puellis:
deiecto petiere terram
modontiaca graues caterua,
a tandem leuibus sagittis,
cta. sacer & 56 Cithæron
e inundauit,
miaque cæde.
rœtides syluas petiere & agros.
idem Bacchum coluit nouerca.
cos 61 Ægeo redimita ponto
dis thalamis virginem relictam,
pensans damna marito.
sicco

38 Sup. v. 16
39 Summam mali partē.
40 Horrendus qualis in Ida monte Phrygiæ.
41 Indica à Gange flu.
43 Pinnæ loco manuum.
43 Ex hominibus facti Delphines incuruí.
44 *Falcata nouissima cauda est, Qualia dimidia finguntur cornua Lunæ.*
45 Pact. Lydiæ fl. vexit te rectorem vnda aurifera.
46 Scythiæ pop. *qui lac commissum potant cum sanguine equino:*
47 Thracia. vid. Herc. Fu. 902.
48 Vide Thyest. 369. sic Horat. *te Dacus, te profugus Scytha.*
49 Hers. Fu. 532.
50 Et si qui directè subiacent vrsis sideribus Borealibus. Herc. Fu. v. 6. & 128.
52 Sarmatiæ pop. Herc. Fu. 538.
53 Amazonibus. Hippolyt. 397.
54 Mortem oppetiere. Herc. Fu. 895.
55 Herc. Fu. 245.
56 Mons prope Thebas.
57 Thebana, ab Ophione superstite ex iis qui è serpentis dentibus nati sunt. Herc. Fu. 259. *Hoc est* Penthei & comitum Bacchi contemptorum sang.
58 Cum Prœti Argiuorum regis filiæ Iunonis formæ suam præferebant, eædemque Bacchum colere recusabant, iniecit iis furorem Liber vt sibi vaccæ visæ in syluas fugerent & *implerent falsis mugitibus agros*. hæc vltio Iunoni vi-
o grata, vt deinceps priuigno conciliata faueret,
cchum Naxi insulæ Deum tutelarem.
ppolyt. 757. 61. Theb. 313.

61 Fluxit

62 *Fluxit* 63 *Nyctileus latex.*
64 *Garruli gramen secuere riui,*
Combibit dulces humus alta succos,
Niueique lactis candida fontes
Et mista odoro 65 *Lesbia cum thymo.*
Ducitur magno 66 *noua nupta cœlo.*
Solenne Phœbus 67 *carmen*
Edit infusis humero capillis,
Concutit 68 *tædas* 69 *geminus Cupido,*
Telum deposuit Iuppiter igneum,
70 *Oditque Baccho veniente fulmen.*
71 *Lucida dum current annosi sidera mun*
Oceanus clausum dum fluctibus ambiet or
Lunaque dimissos dum plena recolliget ign
Dum matutinos prædicet Lucifer ortus;
72 *Altaque cæruleum dum Nerea nesciet*
Candida formosi venerabimur ora 73 *Ly*

62 Bacchus è terra aquam elicuit, lac, vinum, mel. Eurip. Ῥεῖ δ' ἐ γάλακτι πέδον, Ῥεῖ δ' οἴνῳ, Ῥεῖ δὲ μελισσᾶν Νέκταρι.
63 Vinum. Nyctilei nomen Baccho inditum à nocturnis Orgiis. *Nyctileumque patrem nocturnaque sacra precante.*
64 *Dulci labentes murmure riui.*
65 Fragrantia vina è Lesbo insi. λέσβιον εὐώδη νέκταρος ἀγνῇ, Ἀμβροσίᾳ ὅμοιον.
66 Ariadne Baccho nupta & in cœlum relata.
67 Epithalamium, κατακοιμητικόν. 68 Faces nuptiales (de quibus Thebaid. 263, & 50
p aferebat.
69 Mutuus *vel* vt v.274.Hippolyt.
70 Semeles infaustique concubitus memor.
71 Semper itaque Bacchum venerabimur.
72 Thyest.476-73.A λύω vt Liber. *Quod curis soluat corda, Lyæus tri*

ACTVS QVARTVS.

OEDIPVS. CREON.

Indicat regi Creon ex necromantia, seu manium sciomant intellexisse se interfectorem Laij Oepidum fuisse, fretus opinione sua de Polybo patre negat, & post in Creontem in carcerem coniici iubet.

Etsi ipse vultus flebiles præfert notas,
Expone cuius capite placemus deos.
CR. *Fari iubes, tacere quæ suadet metus.*
OED. 1 *Si te ruentes non satis Thebæ mouent,*
At sceptra moueant lapsa cognatæ domus.
CR. *Nescisse cupies, nosse quæ nimium expetis.*
OED. 2 Iners malorum remedium ignorar
Itane & salutis publicæ indicium obrues?
CR. Vbi turpis est medicina, sanari piget.
OED. *Audita fare; vel malo domitus graui,*
Quid arma possint regis irati scies.
CR. Odere reges dicta quæ dici iubent.

1 Si non publicæ salutis causa, mihi tamen qui sororem tuam duxerim tuæque fœminæ hoc tribue, cui frustra erit regnum vbi perierunt omnes subditi.
2 Ignauum vel inops. neque enim qui ignorat malum, remedium curat.

Mittêris Erebo 3 vile pro cunctis caput,
ſacri voce ni retegis tua.
ere liceat: nulla libertas minor
petitur. OED. *Sæpe vel lingua magis*
ue regno 4 muta libertas obeſt.
non licet tacere, quid cuiquam licet?
5 Imperia ſoluit, qui tacet iuſſus loqui.
cta verba placidus accipias precor.
Vllane pœna vocis expreſſæ fuit?
procul ab vrbe lucus ilicibus niger,
a circa vallis irrigua loca.
r altis exerens ſyluis caput
ſemper 7 alligat trunco nemus;
ne scindit quercus & putres 8 ſitu
ramos. huius abrupit latus
etuſtas: illa iam feſſa cadens
9 fulta pendet aliena trabe.
baccis laurus; & tiliæ leues;
Paphia myrtus; & per immenſum mare
ura remos alnus; & Phœbo 12 obuia
ephyris pinus opponens latus.
ias ingens arbor, atque vmbra graui
as minores vrget; & magno ambitu
ramis, vna defendit nemus.
ub illa 14 lucis & Phœbi inſcius,
at 15 humor, frigore æterno rigens:
pigrum circuit fontem palus.
16 ſacerdos intulit ſenior gradum,
ſt moratus. præſtitit 17 noctem locus.
8 foſſa tellus, & ſuper 19 rapti rogis
ur ignes. ipſe 20 funeſto integit
amictu corpus, & 21 frondem quatit.
is immas palla perfundit pedes.
ote cultu mœſtus ingreditur ſenex.
ra canam taxus aſtringit comam.

3 Velut deuotum Diis manibus pro ſalute publica.
4 Tacendi libertas.
5 Imperium detrectat & non paret.
6 Dirces fontis, *Theb.* 10. & 126.
7 Amplectitur nemus ſemper virente trunco.
8 Lanugine, muſco.
9 Proximæ arboris trunco innixa.
10 Veneri (quã Paphij religioſiſſime poſt Aſſyrios colunt) delicatiſſimæ Deæ arbuſcula perpetuo virore ſpectabilis, foliorum ſpecie odoreq; ſuauiſſimo præſtantiſſima, ſacrata.
11 Nauigiis apta. *Alnus amica fretis.*
12 Ad ſolem modice inclinatæ. *vel* deſiſſimo cacumine ſyluis

præcludens.
rbores.
ec lucem, nec ſolem excipiens.
ons.
irefias.
iis ſuperis ſub naſcentis ſolis ortum, Inferis ſub occaſum ſolis
unt.
lis ſuperis in aris extructis, terreſtribus in terra; inferis in terra
, ſacra faciebant.
acra infernalia igne tantum è rogis rapto accendere moris erat.
igro, impuro; vt contra, Diis ſupperis operantes candido, puro.
uneſtam, feralem, vtpote taxum ſeu cupreſſum, vel lege *Frontem*
quod mœſti & irati ſolent. inf. v. 555. & 913.

 22 *Nig*

22 Nigro bidentes vellere atque 22 atra boues,
23 Retro trahuntur. flamma prædatur dapes,
24 Vtrumque trepidat igne ferali pecus.
Vocat inde 25 manes; teque 26 qui manes regis,
Et 27 obsidentem claustra letalis lacus:
Carmenque magicum 28 voluit, & rapido minax
Decantat ore quidquid aut placat leues
Aut cogit vmbras, 30 irrigat sanguis focos,
29 Solidasque pecudes vrit, & 30 multo specum
Saturat e more. libat & niueum insuper
Lactis liquorem; fundit & Bacchum manu
31 Læua. 32 canitque rursus, & 33 terram intuens,
Grauiore manes voce & attonita ciet.
Latrauit 34 Hecates turba. ter valles caua
Sonuere mœstum. tota succusso solo
Pulsata tellus. 35 Audior; vates ait;
Rata verba fudi. rumpitur cæcum 36 Chaos,
Iterque 37 populo Ditis ad superos datur.
Subsedit omnis sylua, & erexit 38 comam;
39 Duxere rimas robora; & totum nemus
Concussit horror. terra 40 se retro dedit,
Gemuitque penitus. siue tentari abditum
41 Acheron profundum mente non æqua tulit:
*Siue ipsa tellus, vt daret * functis viam,*
Compage rupta sonuit: aut ira furens
Triceps catenas Cerberus mouit graues.
Subito dehiscit terra, & immenso sinu
Laxata patuit. ipse 42 pallentes Deos
Vidi inter vmbras. 43 ipse torpentes lacus
Noctemque veram. gelidus in venis stetit
44 Hæsitque sanguis. sæua prosiluit 45 cohors,

22 Diis inferis nonnisi furuæ hostiæ immolantur. tristes scil. & luctuosæ.

23 Superorum victimas solebāt ἀνερύειν, id est, retrorsum flectere iugula. & sursum versus conuertere: inferorū vero κάτω στρέψαντας πρόσθεν capite terram versus inclinato statuere.

24 Infra vers. 564.

25 Vmbras.

26 Summane. Pluto.

27 Cerberum.

28 Immurmurat, reuoluit carmina magica.

29 In sacris inferis integra & solida hostia cōburebatur.

30 Sanguine, lacte, & vino fusam perfundit, aquam addit Homer. Odysse. λαιψῶτα μέλι κρήτω μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνω τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι.

31 Inferis sc. vt pote malis inuergens; superis contra & bonis dextra.

32 Cum primo carmine non aduenissent.

33 Deiecto in terram vultu, non oculis, cum cæcus fuerit Tiresias.

34 Canes. *Sub pedibus mugire solum, & iuga cœpta moueri syluarum, visæque canes vlulare per vmbram, Aduentante dea.* id est, Hecate. de qua v. 411. Hippol. Huic autem deæ canes immolarunt prisci, quod ipsorum latratus incantationes soluere & monstrosas visiones credebatur. Ipsa itaque Lycophroni δεινὰ κυνοσφαγής. & Canis, Ἑκάτης δέσποινα dicebatur. 35 Impetraui. 36 Herc. Fu. 509. Thyest. 830. 37 Manibus, vmbris. 38 Folia, *Metaph.* præ horrore sc. 39 Diffindebantur. 40 Recedit hiatum factura. 41 Rex vel leges Acher. id est, inferni. * Mortuis defunctis. 42 Plutonem & Proserpinam. 43 Cocytum. Herc. Fu. 685. & Stygem. ibid. 712. 44 *Coit formidine sanguis.* 45 Furiarum, vt, v. 590 & draconigenum fratrum.

Et

rmis anime viperearum genus
rtus dante Dirceo sata.
populi 46 pestis 47 Ogygij malum.
48 Erinnys sonuit, & cæcus Furor.
& vna quidquid æterna creant
nebræ; Luctus 49 euellens comam,
Tum sustinens Morbus caput.
Fitue sibimet, & 50 pendens metus.
nimus. ipsasque ritus senis
rat, stupuit, intrepidus parens,
que damno, conuocat Ditis feris
e vulgus: illico 52 nebulæ leues
auras 53 libero cælo trahunt.
caducas educat frondes Eryx;
res 55 Hybla tot medio creat;
m alto nectitur densum 56 globo;
non tot frangit Ionium mare;
ita gelidi 58 Strymonis fugiens minas
yemes ales, & cælum secans
le deosat Arctoas niues.
9 populos vatis eduxit 60 sonus.
bras nemoris vmbras petunt
mentes. primus emergit solo
feracem cornibus taurum premens
aque sustinet læua chelym,
ulci traxit 62 Amphion sono.
tos 63 Tantalis tandem suos
uperba, fert caput fastu graui,
65 vmbras 66 peior hac genitrix adest
67 Agaue; tota quam sequitur 68 manus
regem. sequitur & Bacchus lacer
us, tenetque 71 sæuus etiam nunc minas.

46 Draco in nemore ad fontem Dircen. Herc. Fu. 259.
47 Thebani, ab Ogyge rege.
48 Vide Thyest. v. 96. & Herc. Fu. 93. & deinceps.
49 Hippolyt. 1176.
50 Anxius, suspensus, in dubio.
51 Tiref. orbitate oculorum audacior, nec timens quæ non vidit.
52 Leues vmbræ.
53 Non incluso, vt suo inferno.
54 Μυρία ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα. Hom. β. & emenda hunc versum, legeque, *Non tot caducas Octa frondes educat.*
55 Mons Siciliæ thymo & salicibus abundãs, apibus itaque nobilis.

...ðer, cum in morem vuæ conglobatæ ramo defluunt, *Solentque*
m demittere ramis.
tot grues (siue aues aliæ) hyeme è regionibus frigidis fugiunt
epidiores. *Ingenti clangore grues æstiua relinquunt Thracia, cum*
mutant Strymona Nilo.
acedoniam à Thracia diuidentis.
ras populorum, præcipue Thebanorum.
ntatio. Thebaid. 20. 61. 62 Herc. Fu. 260.
be Tantali filia.
ra de liberis quibus non potest amplius orbari.
torum, etiam vmbris eorum gaudens ipsa vmbra, namque
ec ipsa in morte relinquunt.
filium suum interfecit.
..17.
hantium multitudo. 69 Discerpens Penthea. 70 Theb. 17.
erus, abstemius, Thebanis Bacchi cultum interdicens.

Tandem, vocatus sæpe, pudibundum extulit
Caput, atque ab omni dissidet turba procul,
Celatque semet. instat, & 72 Stygias preces
Geminat sacerdos, donec in apertum efferat
Vultus opertos Laius. fari horreo.
73 Stetit per artus sanguine effuso horridus,
Pædore fœdo squalidam obtectus comam,
Et ore rabido fatur: 74 O Cadmi effera,
Cruore semper læta cognato domus,
Vibrate thyrsos, 75 enthea gnatos manu
Lacerate potius. maximum Thebis scelus
76 Maternus amor est, 77 patria, non ira D[eum]
Sed scelere raperis. 78 non gravi flatu tibi
Luctificus Auster, nec parum pluvio æthere
Satiata tellus halitu sicco nocet:
Sed rex cruentus; præmia qui sævæ necis
Sceptra, & 79 nefandos occupat thalamos patr[is]
Invisa proles. sed tamen peior parens
Quam gnatus: utero rursus infausto gravis,
80 Egit qui in ortus semet; & matri impios
Fœtus regessit; quique vix mos est feris,
Fratres sibi ipse genuit; 81 implicitum malum;
Magisque monstrum 82 Sphinge perplexum sua.
Te, te, cruenta sceptra qui dextra geris,
Te pater inultus urbe cum tota petam,
Et mecum Erinnyn pronubam thalami traham,
Traham sonantes 83 verbera; incestam domum
Vertam, & Penates 84 impio Marte obteram.
Proinde pulsum finibus regem ocyus
Agite exulem. quodcunque funestos gradu
Solum relinquet, vere florifero virens
Reparabit herbas. spiritus 85 puros dabit
Vitalis aura; veniet & sylvis 86 decor.
Letum, luesque, mors, labor, tabes, dolor,
Comitatus illo dignus, excedent simul.
Et ipse rapidis gressibus 87 sedes volet

72 Exorcismos, adiurationes infernas vel per Stygia.

73 Lajus stetit horridus, effuso sanguine per artus.

74 O Thebani, etiam à draconigenis fratribus qui mutuis se vulneribus peremerũt, in vestros sævi; Bacchico furore perciti, occidite potius filios propria manu (vt Agaue aliæque impiæ Mænades in Orgiis) quam permittatis vt viuãt in priuatam vestræ domus perniciem & publicum malũ, quod fecit Oedipus meus filius.

75 Numinis furoris Bacchici impetu afflata, adacta.

76 Iocastæ in filium.

77 O patria.

78 Sup. v. 36.

79 Maius enim scelus liberos è matre suscepisse quam patrem interfecisse.

80 *Matris concubitu qui semet in ortus Vertit & indignum vt gerit su[…]*
gnora matri.

81 Ænigma magis implicitum quam illud Sphingis quod ipse sol[…]
Thebaid. 137.

82 Thebaid. 505.

83 Flagella. Thyest. 95.

84 Inter fratres Polynic. & Etheoc.

85 Non corruptos & pestilentes vt nunc, vide sup. v. 36.

86 Frondes, folia.

87 Thebas, vitamque ipsam.

Eff-

ostras: sed graues pedibus 88 moras
& teneho. repet incertus via,
senili triste prætentans iter.
dite terras, auferam cœlum pater.
t ossa & artus gelidus inuasit timor,
timebam facere, fecisse arguor.
ingalis abnuit Merope nefas
Polybo. sospes absoluit manus
meas. vterque defendit parens
stuprumque. quis locus 91 culpæ est super?
o ante Thebæ Laium amissum gemunt,
ressu quam meo tetigi loca.
fue senior, an Deus Thebis grauis?
tenemus callidi 94 socios doli.
r ista 95 præferens fraudi deos
ique sceptra despondet mea.
ā, vt sororem regia expelli velim?
es sacrata cognati laris
tineret in meo certum statu;
psa me 96 Fortuna terreret, nimis
97 semper. liceat hoc tuto tibi
ondum, ne recedentem opprimat.
inore tutior pones loco.
Iortaris etiam, sponte deponam vt mea
dia regna? CR. 98 suadeam hoc illis ego,
que queis est liber etiam nunc status.
necesse est ferre fortunam tuam.
99 Certissima est regnare cupienti via,
e modica, & ocium ac somnum 1 sequi.
aieto sæpe simulatur quies,
rumne me tam longa defendit 2 dies?
3 Aditum nocendi perfido præstat dies
atus onere regio, regni bonis
musque ciuium cœtu viget;

88 Senium, lassitudinem, cæcitatem, natam, quæ mori non sinat.
89 Vos ô Thebani eiicite eum terra, ego pater eius arcebo cœlo.
90 Mater mea (vt credidit) patri etiam dum viuo matrimonio iuncta conuincit me non esse parricidam illum & incestum.
91 Superest culpæ. *Anastrophe.*
92 Et longe ante quã ego Thebas aduenerim, Lajus est interfectus.
93 Numnam deceptus est Tiresias? an vltra pestem etiam Thebæ debent offensio Deo lesionem ex cõcitatione in regem?
94 Tiresiam & Creonta.

...xtendens.
...gni, præcipue Theban. Herc. Fu. 385
...ponere regnum iam tutius est quam nimis tarde recedentem
...primi.
...hiis rebus inuenta est oratio suasiua, necessario manet te tua

...is callide regnum ambis, qui (quod faciunt ambitiosi, segnidantes & in ocium simulatum recedentes donec occasionem ndæ repererint) vitæ quietæ studium præ te fers, imperium captas.
...equi.
...iam diu notitia vel experientia legitur & *fides.*
...nocendi occasionem & viam ministrat perfido diuturna expevel fides habita.

Nec vlla 4 vicibus surgit 4 alternis dies,
Qua non 5 propinqui muneris ad nostros lares
5 Sceptri redundent;cultus,opulenta dapes.
Donata multis gratia nostra salus.
Quid tam beata deesse fortuna rear?
OE D.*Quod* res secundæ non habent vnquã mod[...]
CR.*Incognita igitur vt nocens causa cadam?*
OE D.*6 Num ratio vobis reddita est vita mea?*
Num audita causa est nostra Tiresiæ? tamen
Sontes videmur,7 fecitis exemplum;sequor.
CR.*Quid si innocens sum?*OE D.dubia pro certis sol[...]
Timere reges.CR.qui pauet vanos metus,
Veros fatetur.OE d. 8 quisquis in culpa fuit,
Dimissus odit omne quod dubium putat.
CR.*Sic odia fiunt*.OE D. 9 Odia qui nimium time[...]
Regnare nescit.regna custodit metus.
CR. 10 Qui sceptra duro sæuus imperio regit,
Timet timentes:metus in auctorem redit.
OE D.*Seruate sontem saxeo inclusum specu:*
Ipse ad penates regios referam gradum.

4 Noctem subsecuta, vel alterna dies.
5 Affinis regis, id est, munera à rege propinquo.
6 Expurgauit me apud vos criminis, & tamen parricidij & incestus me insimularis.
7 Præbuistis mihi legem & exemplum quod sequar, vos itaque etiamsi insontes condemno.
8 Quicunque culpæ accusatus quamuis ex principis gratia vel facta sua purgatione sit dimissus:male tamen sibi conscius principis animum sui modulo metiens non vere conciliatur sed odit dubium amicum. Lips. legit *quisquis in culpa fuit Dimissus, odit. omne quod dubium, puta*. 9 Theb. 654. & Herc. Fu. 352. 10 Necesse est multos timeat quem multi timent.

CHORVS.

Excusat Oedipum Chorus transferendo culpam in mala Thebarum fata, quæ ab ipsa inauspicata boue Thebanos vsque vexarint.

1 *NOn tu tantis causa periclis,*
2 Non hæc Labdacidas premunt
Fata; sed veteres deûm
Ira sequuntur. 3 Castalium nemus
Vmbram Sidonio præbuit hospiti,
Lauitque Dirce Tyrios colonos:
Vt primum magni natus Agenoris,
Fessus per orbem 4 furta sequi Iouis:
Sub 5 nostræ ramis constitit 5 arboris,
6 Prædonem numerans suum;

1 Non tu Oedipe.
2 Nec tantum Labdaci progeniem, Lajum, Oedipum, &c.
3 Cadmus fil. Agenoris regis Phœnicum, quorum præcipuæ vrbes Tyros & Sidon, missus à patre quæsitum Europam à Ioue sub specie tauri raptam appulit Phocidem consedirque non procul à Parnasso, vid. sup. v. 112.
4 Sororem à Ioue raptam. Hippolyt. 302
5 Nemoris iam Thebani. 6 Numerans spatia à se emensa prædonem insequuto, alij leg. *memorans*. id est, meditatus vbinam inueniret prædonem.

...e Phœbi, iussus erranti
...acca, quam non flexerat
...tardi iuga curua plaustri,
...us, 8 nomenque genti
...de boue tradidit.
...illo noua monstra semper
...lus, aut 9 anguis imis
...tus, 10 annosi supra
...at, supraque pinus,
...haonias celsior arbores
...rexit caput,
...sui parte recumberet;
...ellus, impia partu.
...arma.
...ro classicum cornu,
...ue adunco stridulos cantus
...4 ante non linguas
...ma voce ignotæ
...mum hostico experti,
...mpos 15 cognata tenent.
...sto 16 semine proles
...permensa die,
...i nata meatus,
...ries occid... ortus.
...it 17 aduena monstris,
...imet bella recentia:
...it sæua iuuentus;
...eque suo reddi gremio
...estus vidit alumnos.
...nstris ciuile nefas.
...culta norint Thebæ
...mus,
...admei fata 21 nepotis,
...is cornua tetrui
...nis texere nouis,
...ue canes egere suum ...
...tus montesque fugit
...on, agilique magis
...ltus & saxa vagus
...motas zephyris 22 plumas,
...posuit, retia vitat;
...di fontis in vnda

7 Oraculo Phœbi iussus vrbem condere in quo loco iuuenca iniugis quam sequebatur consideret, Thebas condidit, vid. sup. v. 112.

8 Regionem illam quæ prius Aonia dicta est, à boue illa Bœotiam appellauit. alij tamen dictam volunt à Bœoto Neptuni & Arnes filio.

9 Draco, serpens quem cum Cadmi comites aquatum missos interfecisset, ipse Cadmus occidit.

10 *Ac media plus parte leues erectus in auras Despicit omne nemus.* Ouid. 3. Metam. vnde fabulam hanc petas.

11 Quercus altas, quales alunt Chaoniæ nemora glandifera.

12 Armatos homines qui vt primum terra nati sunt bella sibi indixere, mutuisque vulneribus periere omnes ad quinque. Herc. Fu. 259.

13 Lituus incuruus aheneus.

14 Lingua sua voceque tum primum experti vsique in bellica acclamatione ἐλελεῦ.

15 Terra nati fratres.

16 Serpentis dentibus, Herc. Fu. 259.

17 Cadmus aduena Tyrius.

18 Terra filios cæsos recepit.

19 Atque vtinam hic finis sit intestinis & ciuilibus Thebanorum bellis,

...Thebis iam tum erat Hercules, sed nondum regnatur. Me...
...n duxit post ob... n Polynicis & Etheoclis:
...nis, quem, quod in fonte Dianam nudam vidisset, Dea in ...
...uertit, vnde præda suis canibus factus est.
...m, formidinem vide Hippolyt. 46. 21 Nuper ipse venator...

Cornua vidit vulnusque feros.
Vbi virgineos fouerat artus
24 *Minimum saui Diua pudoris.*

24 Pudoris sui nimis sæua vindex, quæ quum irratum tam crudeliter vlta sit, graues in Thebanos iras deorum arguit.

ACTVS QVARTVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

Suspicari iam incipit Oedipus, ne ille forte, quem olim Delphos petens occidisset, Laius fuerit: quærit itaque à Iocasta de Laij ætate, necis tempore, & aliis circumstantiis.

CVras reuoluit animus, & repetit metus.
Obiisse nostro Laium scelere autumant
1 *Superi* 2 *inferique. sed animus contra innocens,*
Sibique melius quam deis notus, negat.
Redit memoria 3 *tenue per vestigium,*
Cecidisse nostri 4 *stipitis pulsu obuium*
5 *Datumque Diti, cum prior iuuenem senex*
Curru superbus pelleret, Thebis procul,
6 *Phocea trifidas regio qua scindit vias.*
Vnanima coniux, explica errorem precor,
7 *Quæ spatia moriens Laius vitæ tulit.*
Primone in æuo viridis, an fracto occidit?
IO. *Inter senem iuuenemque; sed* 8 *propior seni.*
OE. *Frequensne turba regium cinxit latus?*
IO. *Plures fefellit error ancipitis viæ;*
Paucos fidelis curribus iunxit labor.
OED. *Aliquisne cecidit regio fato comes?*
IO. 9 *Vnum fides* 10 *virtusque consortem addidit.*
OED. *Teneo* 11 *nocentem; conuenit numerus, locus.*
Sed tempus adde. IO. 12 *decima iam metitur seges.*

1 Apollo, *vel* homines in superis. Tiresias & Creon. 2 Lajus seu vmbra Laij inferis euocata. 3 Per obiectum leue. 4 Clauæ. Iocasta tamen ensem fuisse dicit inf. v. 1034. atque ipse in Thebaide. 5 Demissum Orco, id est, interfectum. 6 Sup. 277. 7 Quæ spatia vitæ, id est, quam ætatem? 8 Μέγας χροείζων, &c. 9 Polyphontem præconem. 10 Ἀνδρεία fortitudo, vnica quondam virtus habita. 11 Me. sc. 12 Ante annos decem.

SENEX. OEDIPVS.

E sene à Merope & Corinthiis misso, qui Oedipum de Polybi morte edoceat, rogetque, ad gubernacula regni suscipienda veniat, discit Oedipus se non vere esse Polybi filium, nimia itaque curiositate sua veros inuenit parentes.

COrinthius te populus in regnum vocat:
Patrium, quietem Polybus æternam obtinet.

OED.

1 vndique in me saeua fortuna irruit?
gedam quo cadat fato parens.
uam senilem 2 mollis exsoluit sopor.
miter sine vlla caede defunctus iacet.
et iam tollere ad coelum pie
nec vlla scelera metuentes manus.
s magis metuenda fatorum manet.
m paterna regna discutiunt metum.
petam paterna regna, sed matrem horreo.
s parentem, quae tuum reditum expetens
endet? OED. *ipsa me pietas fugat.*
m relinques? OE. 5. *tangis, en, ipsos metus.*
re, mersus quis premat mentem timor:
re tacitam regibus soleo fidem.
nnubia matris Delphico monitu tremo.
re vana desine, & turpes metus
Merope vera non fuerat parens.
Quod subditi vi praemium gnati petiit?
um superbum; 8 liberi adstringunt fidem.
ecreta thalami, fare, 9 quo excipias modo.
Hae te parenti paruulum tradunt manus:
u me parenti tradis? at quis me tibi?
r niuoso sub Tytheronis iugo.
illa temet nemora quis casus tulit?
equebar monte corrigeros greges.
nunc adice certas corporis nostri notas.
a ferro gesseras vestigia,
ore nactus nomen ac vitio pedum.
nis fue. it ille, qui meum dono dedit
quiro. SE. 12 *regios pauit greges,*
b illo turba pastorum fuit.
(num
loquere nomen SE. 13 prima languescit se-
ia, longo lassa sublabens situ.
otesne facie noscere ac vultu virum?
asse noscam, saepe iam spatio obrutam

ces. *alij leg.* Regum superbum, *alij* superbam.
e tu noris me esse subditicium?
addiderunt te meae hae manus parui.pa.
[Greek, partly illegible] Ἕλλας ... Οἰδίπου,
gius pastor summus.
prima inter animae potentias deficit, cum aetas illa in continuo
rerum species nequeat retinere? an primo quidem obiectum non
, postea autem reminiscitur, vt ait v. 820.

1 Ludificando me & ambiguum tenendo. vel secundum iam regnum perniciose mihi ingerendo.
2 Θνῆσκε δὲ ὡς ὕπνῳ δεδμημένος & σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.
3 Parricidium non metuentes.
4 De incestis matris nuptiis.
5 Rem tetigisti, tetigisti vlcus hoc enim est quod metuo ne fato dictus eam viduam ducam.
6 Quod fecerat prius in Oedipi genere velut regio simulando & celando.
7 In quem finem asciuit me filium suppositicium parens?
8 Quo firmius retineret tyrannidem, quam firmat certa successio, retineretq; populum in fide, nequando inopinfecti regis liberi

Leuis exoletam memoriam reuocat nota.
OED. 14 *Ad ſacra & aras omne compulſum pecus*
Duces ſequantur. ite propere, accerſite
15 *Famuli, penes quos ſumma conſiſtit gregum.*
SE. 16 Siue iſta ratio, ſiue fortuna occulit,
Latere ſemper patere, quod latuit diu.
Sæpe eruentis veritas patuit malo.
OED. *Malum timeri maius* 17 *his aliquod poteſt?*
SE. *Magnum eſſe, magna mole quod petitur ſcias.*
Concurrit 18 *illinc publica,* 19 *hinc regis ſalus,*
20 *Vtrimque patria. contine medias manus.*
21 *Vt nil laceſſas,* ipſa ſe fata explicant.
22 Non expedit concutere felicem ſtatum.
OE. 23 Tuto mouetur quidquid extremo in loc(eſt.
SE. *Nobilius aliquid genere* 24 *regali appetis?*
Ne te parentis pigeat inuenti, vide.
OED. 25 *Nec pœnitendi ſanguinis quæram fidem:*
Sed noſſe certum eſt. ecce grandæuus ſenex,
Arbitria ſub quo regij fuerant gregis,
26 *Phorbas. refersne nomen aut vultum ſenis?*
SE. *Arridet animo forma. nec notus ſatis,*
Nec rurſus iſte vultus ignotus mihi.
Regnum obtinente Laio famulus greges
Agitaſti opimos ſub Cithæronis plaga?

14 Sub prætextu ſacrificij, veluti eximendæ ſint egregiæ victimæ, paſtores accerſit.
15 Paſtores & bubulci.
16 Suadet ſenex ne nimis curioſe id ſcrutetur quod notum in malum ſuum redire poſſit.
17 Parricidio & inceſtu?
18 Sciendo. vt euitetur peſtis. vel ambigue loq. necdum intelligit ſenex quid velit Oedipus.
19 Neſciendo.
20 Salute. vel rege amiſſo.
21 Etiamſi nihil moueas, fatum (quod ſeries eſt & connexio quædam cauſarum qua fit quicquid fit) ſe declarabit.
22 Τὸ κακὸν εὖ κείμενον οὐ κινητέον.]
23 Sed meum ſtatum infeliciſſimum puto, moueho itaque vt certum ſciam.
24 Polybi enim filius iam crederis.
25 Nec eo animo de inueniendo laboro, vt inuenti pœniteat.
26 Aliis *Ithimales* dictus.

PHORBAS. SENEX.

OEDIPVS.

L*Ætus Cithæron pabulo ſemper nouo*
Æſtiua noſtro prata 1 *ſummittit gregi.*
SE. *Noſciſne memet?* PH. *dubitat anceps memoria.*
OED. *Huic aliquis à te traditur quondam puer?*
Effare. dubitas? cur genas mutat color?
Quid verba quæris? 2 veritas odit moras.
PH. *Obducta longo temporum tractu moues.*
OED. *Fatere, ne te cogat* 3 *ad verum dolor.*
PH. 4 *Inutile iſti munus infantem dedi.*

1 Suppeditat.
2 Vera relaturo ad manum verba ſunt, nec mora eſt opus.
3 Al. *ad neruum.*
4 Non diu victurum. ſaucium ſc. plantis perforatis.

Nat.

ille luce, non cœlo frui.
it omen: viuit, & viuat precor.
reffe quare traditum infantem negas?
s per ambos tenue transfactum pedes
; vulneri innatus tumor
a corpus vrebat 5 lue.
aris vltra? fata iam accedunt prope.
nis fuerit infans, edoce. PH. prohibet fides.
aliquis ignem. flamma iam excutiet fidem.
cruentas vera quærenti vias,
fo, si ferus videor tibi,
.PH. iam parta vindicta in manu est.
vera. quisnam, quove generatus patre.
genitus? PH. coniuge est genitus tua.
isce tellus. tuque 9 tenebrarum potens,
ma, rector vmbrarum, rape
uersas generis ac stirpis vices.
ues, saxa in 11 infestum caput;
lis. 12 me petat ferro 13 parens;
n me coniuges arment manus,
& æger populus 14 ereptos rogis
nes. sæculi crimen vagor,
rum, iuris exitium sacri;
te primum spiritus hausi rudes,
dignus. redde nunc animos, 16 parens.
id aude sceleribus dignum tuis.
propero regiam cursu pete,
tris, 18 liberis aucta domo.

5 Putredine.
6 Quibus parentibus ortus.
7 *Cruciatus & tormenta minitatur.*
8 In quibusdam lib. duo isti v. tribuuntur Phorbanti q. d. si ferus fuerim in te exponendo ignosce quæso, aut in tormentorum metu arcana prodam: cape itaque indicium.
9 Pluto.
10 Me qui aduersus naturæ leges sum reuersus in propriæ matris vterum, sup. 631.
11 Alij hab. *incestum*.
12 Causam huius pestilitatis.
13 Omnes pa-

ri, coniuges, fratres me petant qui iura illorum violauerim.
velut inferis deuotum piaculum. vide sup. v. 550, vel in me
rum, rogorum causam.
. 244.
ndignationem sibi se ex matre parentem exprobrat.
stice.
omum auctam liberis à te filio ex matre. Ios. Scal. legit *liberis*
. Al. auctam domum.

CHORVS.

nnoxium arguit chorus excelsum statediam itaque fortunam optat. tuius cauit, à similitudine nauis modico sta, & exemplo Icari.

licear mihi
re arbitrio meo,
zephyro leni

Medio tutissimus ibis.

Velis

Vela, ne pressa graui
Spiritu antennæ tremant.
Lenis ac modicum fluens
Aura, nec vergens latus,
Ducat intrepidam ratem.
Tuta me media vehat
Vita decurrens via.
1 Cnossium 2 regem timens
Alta dum demens petit,
3 Artibus fidens 3 nouis,
Certat & veras aues
Vincere, ac 3 falsis nimis
Imperat pennis 4 puer,
5 Abstulit nomen freto.
Callidus medium senex
Dædalus librans iter
Nube sub media stetit,
Alitem exspectans suum,
Qualis accipitris minas
Fugit, & sparsos metu
Colligit fœtus auis:
Donec in ponto manus
Mouit implicitas puer,
Comes audacis viæ.
Quidquid excessit modum,
Pendet instabili loco.
Sed quid hoc? 6 postes sonant
7 Mœstus & famulus manu,
Regius quassat caput.
Ede quid portes noui.

1 Dædalus Hymetionis filius damnatus ab Areopagitis, quod occidisset Talum sororis filium, in Cretam migrarat: ibi quia vaccam fabricasset ligneã à Minoe rege Labyrintho seu turri inclusus terra marique fugam interdictam per aera tentauit; alas itaque confecit sibi & filio, quibus ipse euolauit Sardiniam, inde Cumas. Icarus autem dum patris monito non audiẽs nimis alte volat pennis à sole liquefactis in mare decidit, quod ab illo nomen tulit.
2 Minoem regem Cretæ in qua Cnossus vrbs.
3 *Pennis non homini datis.*
4 Icarus.
5 Pars illa maris Ægæi ab Icari casu Icarium mare dicta est, vt & insula in eodem mari Icaria quæ prius ἰχθύεσσα. Al. nomen eripuit freto.
6 Crepant regiæ fores exeunte nuncio. vide Herc. Oet. v. 254.
7 Antiquatam hanc exoletarum editionem lectionem reducit approbatque P. Scriu. damna[t] quidem I. Grutero non concoquenti locutionis formulam *manu qu[assat] caput*. Præfert itaque illam lect. *postes sonat Regius famulus manu, Mœ[stus] & quassans caput*. Verum quia *sonare postes manu* vix Latine sonet: qui[a] vna & altera in voce *manu* literis mutatis, legamus: *postes sonant. Re[gius] famulus venit, Mœstus & quassans caput*. quem verborum ordinem vulgatis libb. obseruatum inuertere coguntur qui vt retineant *m[anu]* *Mœstus* transferunt in locum τοῦ *Regius*.

ACTVS QVINTVS.

NVNTIVS.

Nuncius Œdipi excæcationis consilium & modum na[rrat].

PRædicta postquam fata, & infandum 1 scel[us]
Deprendit, ac se scelere conuictum Œdipus
Damnauit ipse, regiam infestus petens

1 Quidam Genus legunt & intelligunt de natis ex matre liberis.

ropero tecta penetrauit gradu;
er arua Libycus insanit leo,
minaci fronte concutiens iubam:
urore toruus, atque oculi truces,
, & altum murmur, & 2 gelidus fluit
r artus.spumat, & voluit minas,
ius alte magnus exundat dolor.
se saeuus grande nescio quid parat,
fatis simile. 3 Quid poenas moror?
scelestum pectus aut ferro petat,
uido aliquis igne vel saxo domet?
ris, aut quae saeua visceribus meis
ales? ipse tu 5 scelerum capax
Citharon, vel feras in me tuis
syluis, mitte vel rabidos canes.
dde 7 Agauen, anime, quid mortem times?
nnocentem sola fortunæ eripit.
us, aptat impiam capulo manum,
e ducit. Itane tam magnis 8 breues
celeribus soluis? atque vno omnia
ictu? moreris? hoc patri sat est.
nde matri? quid male in lucem editis
uid ipsi, quae tuum magna luit
uina, flebili patriae dabis?
ida non est illa quae leges ratas
in vno vertit Oedipode, 10 nouos
ita partus. supplicijs eadem meis
iterum viuere, atque iterum mori
renasci semper: vt toties noua
iapendas. vtere 11 ingenio miser.
sæpe fieri non potest, fiat diu.
igatur longa. quaeratur via,
sepultis mistus, & viuis tamen
us erres morere, sed 12 citra patrem.
s, anime? subitus an vultus grauat
s imber, ac rigat fletu genas?
satis est? hactenus fundent leuem
morem sedibus pulsi suis
n sequantur, hi 13 maritales statim
ur oculi. dixit, atque ira furit.
minaces ignis truculento gena;

2 Al. Gelidus volat, &c.
3 Verba Oedipi.
4 An pœnas aliunde expectem?
5 Agaues & ceterarum Baccharum?
6 Ioui, *vel* Bacchi sacris. *vel* execrande.
7 Sup. v. 616. & Theb. 17.
8 Facilis & simplicis mortis.
9. Non æquum est vt natura, quæ me produxit in dedecus suum, iura sua per parricidium & incestum violaturum, soluat me vnica & simplici nece tot sceleribus functam.
10 Filios ex matre.
11 Vtere eo ingenio ad pœnas excogitandas, quo vsus es quondam in Sphingis ænigmate soluendo.
12 Non vno ictu vt Lajus.
13 ἔρωτες ἀνο-μμάτων ἀνομίμων δᾳδοῦχοι. ex conspectu enim amor. hi quibus matrem vel qui illius amorem conciliauere.

Oculique

Oculique 14 vix se sedibus retinent suis.
Violentus, audax, minax, iratus, ferox;
Tantum cruentus gemuit; & dirum fremens
Manus in ora torsit. at contra truces
Oculi steterunt, & suam intenti manum
14 Vltro insequuntur. vulneri occurrunt suo.
Scrutatur auidus 15 manibus vncis lumina.
Radice ab ima funditus vulsos simul
Euoluit 16 orbes. hæret in vacuo manus,
Et fixa penitus vnguique lacerat 17 cauos
Alte recessus luminum, & 17 inanes sinus.
Sæuitque frustra, plusque quam sat est furit:
18 Tantum est periculum lucis, 19 attollit caput
Cauisque lustrans orbibus cœli plagas,
20 Noctem experitur. quicquid effossis male
Dependet oculis, rumpit; & victor deos
Conclamat omnes; Parcite, en, patriæ, precor:
Iam 21 iussa feci. debitas pœnas tuli.
Inuenta thalamis digna nox tandem meis.
22 Rigat ora fœtus imber, & lacerum caput
Largum reuulsis sanguinem venis vomit.

14 Conscii & in pœnas parati. 15 Digitis, vnguibus. 16 Κύκλους. ita Soph. ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων. Sphærica autem seu orbicularis forma oculo data est, quo celerius & facilius reuolutus obiecta apprehendat, vtque sufficiat cuiuis quantitati capiendæ perpendicularibus lineis à visis in centrum oculi concurrentibus. *vel* orbes hic cape sinus, in quibus oculi. 17 Etiam in oculorum sinus globos, cum satis fuisset aranea telam, vel pupillam effodisse. 18 In tantum lucem exodit, tam atrente cauet ne quid sibi lucis relinquantur. 19 More lustrantis & suspicientis. 20 An penitus sit cæcus. 21 Quod voluistis. credo legendum *Iusta*, vt Theb. v. 175. & infra v. 998. 22 Hæc nuncius ex sua persona.

CHORVS.

Chorus iste ex disciplina Stoicorum (qui omnia, imo Deum ipsum subiiciunt ineuitabilibus fatis) excusat Oedipum vult.

FAtis agimur: cedite fatis.
Non solicitæ possunt curæ
Mutare rati 1 stamina fusi.
Quidquid patimur mortale genus,
Quidquid facimus, venit ex 2 alto:
Seruatque sua decreta 3 colus
3 Lachesis. 4 dura reuoluta manu
Omnia certo tramite vadunt:
5 Primusque dies dedit extremum
6 Non illa Deo vertisse licet,

1 Herc. Fu. 558. 2 Fato seu prouidentia diuina. *vel vt illi*, ex constellatione. 3 Vna è Parcis fatum. 4 Inexorabili, immutabili. 5 Horoscopus genethliacus ex situ & consensu siderum in natiuitatis hora. 6 *Quod fore paratum est id summum exuperat Iouem.* Stoico.

nexa suis currunt causis.
ue ratus, prece non vlla
, ordo. *multis ipsum*
nocet. multi ad fatum
suum, dum fata timent.
fores, atque ipse suum
vllo molitur iter
orbius.

7 Quæ proueniunt ex serie & ordine causarum.

OE DIPVS. CHORVS.

IOCASTA.

interfecit. Oedipus excæcatus in exilium abit.

habet, peractum est, iusta persolui patri.
unt tenebræ. quis Deus tandem mihi
r 1 atra nube perfundit caput?
ra 2 donat? conscium euasi diem.
icida, dextera debes tua.
rfugit. vultus Oedipodem 3 hic decet.
ecce, rapido sæua prosiluit gradu
ecors: 4 qualis attonita & furens
mater abstulit gnato caput,
aptum. dubitat. afflictum alloqui
erique, iam malis cessit pudor.
uimus, & horrent ora; nam quid te vocem?
ne? dubitas? gnatus es: gnatum pudet?
*oro, gnate, *quo auertis caput,*
vultus? OED. 6 quis frui & tenebris vetat?
ddit oculos? matris en, matris sonus.
mus operam. congredi fas amplius
nefandos diuidat vastum mare,
ae 9 tellus abdita: & quisquis sub hæc
ersus sidera, ac solem 10 auium
11 orbis, alterum ex nobis ferat.
ta culpa est: nemo fit fato nocens.
m parce verbis mater, & parce auribus,
liquias corporis trunci precor,
auspicatum sanguinis pignus mei,

1 Cæcitatis caligine.
2 Dono remisit?
3 Emphatice.
4 Qualis Agaue, vbi furens filio caput abstulisset moxque ad se reuersa facinus sensisset, attonita stetit; talis hic Iocasta. vid. sup. v. 443. P. Scriuerius habet. *Seu simus raptum traxit*.
5 Alloqui te cupio, horreo tamen. P. Scriuerius legit, *sed hærent ora.* * *Audita Iocasti, auertit se Oedipus.*
6 Quisnam tu es qui interdicis mihi fructum capere quem ex
ercepisse mihi visus sum?
er aures ingerit mihi mala, quorum notas ne viderem, effodi
os?
feci oculos eruendo cum etiamdum audiam. vide Theb. 216.
m Hemisphærium.
nt quidam *alium* alij *alterum*. vt sit.
um orbis latus aliis sideribus notum. vtque dicunt poetæ *alio*
Et alio sub sole iacens. 12 Infælicem prolem, liberos.

Per

Per omne nostri nominis 13 *fas &* 14 *nefas.*
IO. 15 *Quid, anime, torpes? socia cur scelerum dare*
Pœnas recusas? omne confusum perit,
Incesta, per te iuris humani decus.
Morere, ac nefastum spiritum ferro exige.
Non si ipse mundum concitans diuum sator
Corusca sæua 16 *tela iaculetur manu,*
Vnquam rependam sceleribus pœnas pares
Mater nefanda. mors placet: mortis via
Quæratur. agedum, commoda matri manum,
Si parricida es. 17 *restat hoc operi vltimum.*
Rapiatur 18 *ensis. hoc iacet ferro meus*
19 *Coniux. quid illum nomine haud vero vocas?*
Socer est. vtrumque pectori infigam meo
Telum? an patenti conditum iugulo imprimam?
Eligere nescis 20 *vulnus. hunc, dextra, hunc pete*
Vterum capacem, qui virum & gnatum tulit.
CH. *Iacet perempta. vulneri immoritur manus;*
Ferrumque secum nimius eiecit cruor.
OED. 21 *Te fatidice, te præsidem veri Deum*
Compello. solum debui fatis patrem.
Bis parricida, plusque quam timui nocens.
Matrem peremi; scelere confecta est meo.
O Phœbe mendax, fata superaui impia.
Pauitante gressu sequere 22 *fallaces vias,*
Suspensa plantis efferens vestigia.
23 *Cæcam tremente dextera noctem rege.*
I, gradere præceps, lubricos ponens gradus.
I, profuge, vade 23 *siste, ne* 24 *in matrem incidas.*
25 *Quicumque fessi corpore & morbo graues*
Semianima trahitis corpora, en 26 *fugio, exeo.*
Releuate colla. 27 *mitior cœli status*
Post terga sequitur. quisquis exilem iacens
Animam retentat, viuidos haustus leuis
Concipiat. 27 *ite, ferte* 28 *depositis opem.*
Mortifera mecum vitia terris extraho.
Violenta fata, & horridus 29 *mortis tremor,*
Maciesque & atra pestis, & rabidus dolor
Mecum ite, mecum. 30 *ducibus his vti libet.*

13 Matris & filij.
14 Vxoris, mariti, &c. nefanda inter nos nomina.
15 *Se ad pœnas de se sumendas excitat.*
16 Fulmina.
17 Vt matrem etiam occidas.
18 Quem modo Oedipus abiecerat.
19 Lajus coniux meus imo socer. namque filio eius nupsi.
20 Locum vulneri.
21 Te ridiculum Deum falsitatis arguo, qui sore prædixisti, vt patrem occiderem. sed iam & matri necis causa fui.
22 Asperas, præcipites, cæco ignotas.
23 Vias baculo prætentans explora.
24 In matris cadauer.
25 O Thebani peste laborantes.
26 Prout iubet oraculum.
27 O medici, curatores.
28 De quorum salute & vita desperabatur.
29 Al. *morbi*.
30 Mihi cæco hi pro ducibus erunt, sup. 652.

ROAS.

Personæ.

VBA.	PYRRHVS.
VS MVLIERVM.	ANDROMACHA.
THYBIVS.	SENEX.
MEMNON.	VLYSSES.
CHAS.	ASTYANAX.
ENA.	NVNCIVS.

ARGVMENTVM.

xciso iam Ilio, reditum in patriam cogi- contrario vento detinebantur. Apparens Achillis vmbra soluere eos posse negat, i debitis inferiis mactata Polyxena, cuius rum prætextu interfectus est. Non fere emnon sibi amatam Polyxenam mactari. e re orto cum Pyrrho iurgio interuenit ltus Calchas, qui omnino immolandam nciat, vnaque necandum Astyanacta, quem re absconditum abducit Vlysses & de Scæa deiicit. Polyxenam ab Helena auspice, ri- linque sponsæ deductam ad patris tumu- yrrhus mactat.

ACTVS PRIMVS.

HECVBA.

Hecuba patriæ, domus, sui ipsius calamitatem.

Quicunque regno fidit, & magna potens
Dominatur aula, nec 1 leues metuit Deos,
Animumque rebus credulum lætis dedit,
Me videat, & te 2 Troia. non unquam tulit
...entia Fors maiora quam fragili loco
3 superbi: columen euersum occidit
... 4 Asiæ, 5 cœlitum egregius labor:
... 6 arma venit, & 7 qui frigidum
...ma Tanain ora pandentem bibit;
...ui renatum primus excipiens diem,

1 Inconstantes faciles dare summa Deos, eademq; auferre Difficiles.
2 Proprie regio, in qua Iliũ vrbs, à Troe dicta.
3 Nobiles, potẽtes: quorũ commune vitium est superbia.

...ris, cui imperauit Priamus: & parti maioris, quæ orbis pars tertia. ...v. 476. 6 Auxiliaria, namque. 7 Rhesus Thraciæ rex auxilio Troiæ ... Ex persona mulieris imperitæ tribuitur Tanai quod Istri est: vt per ...ora in mare labatur. 9 Mẽnon Tithoni & Auroræ filius ex Æthio- ... vt alij, Susis, Troiam venit, dux Persarum, qui solem orientem proni ...ant.

10 Tepe

10 Tepidum 11 rubenti 12 Tigrin immisceet freto;
Et 13 quæ 14 vagos vicina prospiciens Scythas
Ripam cateruis Ponticam 15 viduis ferit;
16 Excisa ferro est. Pergamum 17 incubuit sibi.
En 18 alta muri decora congesti iacent
Tectis adustis. regiam flamma ambiunt;
Omnisque late fumat 19 Assaraci domus.
Non prohibet auidas flamma victoris manus;
20 Diripitur ardens Troia. nec cœlum patet
21 Vndante fumo nube seu densa obsitum.
Ater fauilla squallet Iliaca dies.
Stat auidus victor, & 22 lentum Ilium
Metitur oculis, ac decem tandem ferus
Ignoscit annis. horret afflictam quoque;
Victamque quamuis videat, haud credit sibi
Potuisse vinci. spolia populator rapit
Dardania. prædam 23 mille non capiunt rates.
Testor deorum numen aduersum mihi;
24 Patriæque cineres; 25 teque rectorem Phryg[...]
Quem Troia toto conditum regno tegit,
26 Tuosque manes, 27 quo stetit stante Ilion;
Et vos meorum 28 liberûm magni greges,
29 Vmbræ minores; quidquid aduersi accidit,
Quæcunque 30 Phœbas ore lymphato furens,
Credi Deo vetante, prædixit mala,
31 Prior Hecuba vidi grauida, nec tacui metus,
Et 32 vana vates ante Cassandram fui.
Non cautus ignes 33 Ithacus, aut 34 Ithaci come[s]
Nocturnus in vos sparsit, aut 35 fallax Sinon:

10 In regione tepenti. 11 Auroræ seu Solis orientis rubore perfuso. alias, secundo hallucinabitur fœmina. Tigris enim in mare Persicum influit, non Erythræum, nisi ex personæ decoro dictum malis, vt prius v. 9. 12 Herc. Fu. 1323. 13 Penthesilea Amazonum regina. de quibus vide Hippolyt. 397. 14 Herc. Fu. 532. 15 Hippolyt. 610. 16 Troia. alij legunt. *Excisa ferro est Pergamos, incubuit sibi.* 17 *In se magna ruunt.* vel in cinerem versum. 18 Πύργοι, ἐπάλξεις, [...]tes, pinnæ. 19 Ilium, vbi regnauit Assaracus Ili filius. 20 Ex incendio [...]dam rapitur. 21 Vndatim ascendente. 22 Ilium decennali b[ello] tandem debellatum lustrans non indigne fert, si decem annos in [ciui]tate tam nobili & munita expugnanda absumpserit. 23 Qui n[ume]rus classis quæ Troam aduenit. Agam. vers. 169. 24 More vete[rum] iurat Hecuba per quæ sibi gratissima. 25 Priamum, in cuius rui[na] regnum Troianum interiit. 26 O Hector. 27 Vid. inf. v. 28 Quibusdam L. aliis xvij. 29 Vmbræ liberûm minorum minori mihi loco habitorum quam Priamus & Hector. 30 Cassa[ndra] filia Priami, cui Phœbus amans vaticinandi peritiam dedit po[s]t[ula]tæ concubitum: promissis tamen non stanti donum auferre Deus non posset fidem ademit, vt vaticiniis suis nemo crederet. 31 [Cum] Paridem vtero gestaret somniauit Hecuba se facem ardentem p[ari]tam. 32 Inutilis & irrita, æque ac Cassandra non credita. 33 V[lysses] Ithacæ dux. 34 Diomedes, cui Vlysses in castrorum Thracum e[xplo]ratione comes nocturnus. 35 Cuius doloso ministerio receptus e[quus] laxatusque.

iste est;facibus ardetis meis.
ruinas vrbis euersa gemis
e? respice infelix ad hos
es.Troia iam vetus est malum.
dum 3 6 regia cædis nefas,
aras maius admissum scelus
armis:cum ferox 4 1 sæua manu
ns reginas torta caput,
um vulneri ferrum abdidit;
actum cum recepisset libens,
tinctus è iugulo rediit.
uem non potuit à cade effera,
ani cardinem extremum premens;
e testes sceleris; & quondam 4 6 sacrum
, ille tot 4 7 regum parens
Priamus, & 4 8 flamma indiget,
ia.non tamen superis sat est:
,ecce,Priami nuribus & natis legens
. præda quem 5 0 vilis sequar?
ris coniugia despondet sibi;
leni 5 2 coniugem; hic 5 3 Antenoris;
Cassandra qui thalamos petat.
etur.sola sum Danais metus.
cet? turba,captiua,mea;
nis pectora,& planctus date,
e facile.iamdudum sonet
Idæ iudicis diri domus.

36 Somnio de Paride prædictus modo,v.36.
37 Sed quid ego anus misere longæua vetus malum gemo?
38 Priami à Pyrrho ad aras cæsi.
39 Iouis Hercii, quod inter aulam & parietem in domus penetrali colebatur, ab ἕρκει. vel quod mala arceat.
40 *Æacidæ*,id est, Pyrrhi, Neoptolemi.
41 Vel lege *Scæua* Sic Virgil. *Implicuitque comam læua*.&c.de eod.2.Æneid.
42 Quidam leg. *haud tinctus*, & respiciunt ad v. 654. Agamem.

,seu Pyrrhum.
emo iam senio.
s stantes vbi cæsus est Priamus.
um,ara τῆς ἑστίας,vel τοῦ ἑρκείου Διός. ad quam inau-
s auspicabantur.Agamem.v.8.
am iuuenum,supra v.32.
bet qui ipsi rogum extruat. *Primumque in litore truncum*
que.
sortibus in vrnam missis diuidimur, ego cum filiabus &
r Græcos nobis futuros dominos.infra v.972.
etula.*Læta cum pubes edera virenti Gaudeat pulla magis atque*

s sc.Pyrrhus sibi optat seu promittit Andromachen.
m.nam Pyrrho Andromache,Heleno cæso,nupsit.
.
re lugentium.*Vide Chorum seq.*
s qui in Ida seu Antandro monte Idæ vicino Veneri tan-
riori aureum adiudicauit malum, cuius iudicij mercedem
tere Helenam rapuit, quam repetentes Græci Troia

CHORVS

CHORVS. MVLIERVM.

HECVBA.

Chorus Iliadum cum Hecuba excidium patri[æ] Hectoris & Priami mortem lugens.

1 NOn rude vulgus, lacrymisque nouum
Lugere iubes: hoc continuis
Egimus annis, ex quo tetigit
2 *Phrygius Graias hospes* 3 *Amyclas,*
Secuitque fretum 4 *pinus matri*
Sacra Cybele.
5 *Decies niuibus canuit Ide,*
Ide nostris 6 *nudata rogis;*
Et 7 *Sigeis* 8 *trepidus campis*
Decies secuit messor aristas;
Vt nulla dies mœrore caret,
Sed noua fletus causa ministrat,
Ite ad planctus;
9 *Miseramque leua regina manum:*
Vulgus dominam vile sequemur.
Non indociles lugere sumus.
HEC. *Fida casus nostri comites,*
10 *Soluite crinem: per colla fluant*
Mœsta capilli, tepido Troiæ
Puluere turpes. paret exertos
Turba lacertos. 11 *veste remissa*
Substringe sinus, vteroque tenus
Pateant artus. 12 *cui coniugio*
Pectora velas captiue pudor?
Cingat tunicas palla solutas.
Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus. placet hic habitus.
Placet. agnosco Troada turbam.
Iterum luctus redeant veteres;
Solitum flendi vincite morem.
Hectora flemus.
CH. *Soluimus omnes*
Lacerum multo funere crinem;
Coma demissa est libera nodo;
Sparsitque cinis 13 *feruidus ora.*

1 Non inexpertum lugẽdi. *mox v.81.*
2 Paris. *Talis armiferis Priameius hospes Amyclis,* &c.
3 Vrbem Laconiæ. *Graias*, ad distinctionem Amyclarum quæ in Campania.
4 Nauis è pinu cæsa in Ida Cybele sacra.
5 Per decem hyemes.
6 Spoliata arboribus ad comburenda interfectorum è nostris cadauera.
7 Troianis, à Sigeo Trojæ promontorio.
8 Ne deprehenderetur à prædatore hoste.
9 Tuque ô Regina præito nobis, & more præficæ eleuata manu modum luctus & planctus signo dato, nos lugendi dociles sequemur.
10 Præscribit Hecuba luctus formulam sumptam ex Euripidis Troade nec dissimilem illius Lucani, lib.2. *quarum vna madentes Scissa genas planctu liventes atra lacertos, Nunc, ait, ô miseræ consuetudine pectora matres. Nunc laniate comas.* &c. Lugentes enim mulieres solutum nodo crinem adspergebant, vestimenta lacerabant, pectora & humeros nudatæ vnguibus, pugnis, palmis, in se sæuientes eiulabant. solo insup[er] affligebant pectora humum crinibus verrentes, ταῖς κομαῖς τὰ τ[ῶν] ἱερῶν ἐδάφη σαρύνουσαι. 11 Chorda seu fascia demissas vestes sub vte[ro] nectebant, ne deciderent. *alij leg. reuulsa.* vt significet vestes scissas & l[a]ceratas. 12 *Procatalepsis.* neque enim amplius coniugibus velandæ sum[us] cui autem domino seruemus pudorem captiuæ? 13 Ex Troja ardente.

HE. 14 Co

r manus. 15 *hoc ex Troia*
dat ex humeris
rumque tegat
r. iam nuda 17 *vocant*
unc nunc vires
nas.
ut litora planctu;
is montibus 19 *Echo*
,extrema breuis
; totos reddat
audiat omnis,
:sanite manus,
li e pectus.
ontenta sono.

stra ferit dextra lacertos,
it tibi 21 *sanguineos.*
t dextera pulsat.
bera palmis
luit,& 21 *multo*
anat, quamcunque tuo
a cicatrix.
ir'as 24 *mora fatorum,*
hrygibus fessa,
mmerisque tuis
ecem fulta per annos:
lit. summusque dies
atriaque fuit.
nctus: Priamo vestros
atis Hector habet.
ctus 26 *bis capte senex:*
emel te rege tulit.
a Dardana Graio
9 bisque pharetras
s. post 30 *elatos*
, 31 *regumque rogos.*
funera cludis;

14 Cinere.
15 Ex omni Troia opibusque quondam Troianis hoc sumpsisse licet. *quod dicens tollis cineris manipulum.*
16 Suffibulata, palla seu fascia substricta.
17 Ad planctus & verbera.
18 Rhœtus promontorium est Troiæ.
19 ῥεῦμα τὸ παρὰ μέσον. sonitus per medium delati & in corpus obstans incidentis repercussi reflexio.
20 O Hector.
21 Humano autem sanguine placari defunctorū animas credebant. atque hinc non præficæ modo sed & postea gladiatores in funeribus conducti.
22 Nouis plagis rupta recrudescit.
23 Hector enim, manus, murus, turris, columna & propugnaculum Troiæ Poëtis decantatus.
24 *Decimum qua distulit Hector in annum: namque ademptus Hector Tradidit fessis leniora tolli Pergama Graijs.*
25 *Hectoris hic tumulus cum quo sua Troia sepulta est: Conduntur pariter qui periere simul.*
26 Prius enim puer captus est, Podarces vocatus; postea à sorore Hesione pretio redemptus Pria-

i Πρίαμος.
xpugnata: te prius regis filio, nunc rege.
Hercule perfidiam Laomedontis vlto, cui promiserat propter seruatam à marino monstro filiam Hesionem: Atridis.
nim erat Troiam non posse secundo capi sine Herculis ferc. In Sophoc. Philoctete τὸ δεύτερον γὰρ τοῖς ἐμοῖς τόξοις ἁλῶναι. Philoctetes itaque solus Herculis sagitad secundum bellum Troianum ductus est.
sepulturam elatos.
iorum.

32 Magnoque Ioui victima caesus
Sigea 33 premis litora truncus.
HE. *Alio lacrymas flectite vestras:*
Non est Priami miseranda mei
Mors, Iliades. 34 Felix Priamus
Dicite cuncta. liber manes
Vadit ad Imos: nec feret vnquam
35 Victa Graium ceruice iugum.
Non ille duos vidit Atridas,
Nec fallacem cernit Vlyssem.
Non Argolici praeda triumphi
Subiecta feret colla 36 trophaeis,
37 Non assuetas ad sceptra manus
Post terga dabit; 38 currusque sequens
Agamemnonios, aurea dextra
Vincula gestans, latis fiet
Pompa 39 Mycenis. CH. 40 Felix Priamus
Dicimus omnes: secum excedens
Sua regna tulit: nunc 41 Elysii
Nemoris tutis errat in vmbris,
Interque pias felix animas
Hectora quaerit. Felix Priamus!
Felix, quisquis bello moriens
Omnia secum consumpta 42 videt!

32 Ad aram enim Iouis Hercij caesus.
33 Imitatur Poëta illud 2 Aeneid. *Iacet ingens litore truncus.* Vbi Virgil. non tam rei veritatem secutus est, cum Priamus tantum confossus fuerit; quam ad Pompeij casum allusit.
34 Prae nobis. ille enim liber, nos captae.
35 Al. *Victa.*
36 Triumphis. trophea enim proprie sunt spolia eo in loco erecta quo hostes terga vertere coeperunt.
37 Non dabit post terga manus sceptro assuetas.
38 Catenis vincti ducebantur in triumpho captiui post vel ante currum victoris: reges vincti aureis manicis. Namque pro conditione personarum iniicere solebant catenas, ferreas, argenteas, aureas aureis compedibus vinctum à suis Darium scribit Curtius. Idem de Croeso refert Ausonius. Et de Zenobia ab Aureliano capta, Treb. Pollio, de Artuasde Armeniae rege ab Antonio capto, Paterculus. Argenteis vinctum Arsacē à Sapore captum tradit Am. Marcellinus. 39 Arbi Agamemnoniae. 40 Quia à malis discessit. 41 Troad. v. 942. 42 Lips. habet, *valet.*

ACTVS SECVNDVS.

TALTHYBIVS. CHORVS.

Narrat Talthybius apparuisse sibi Achillis vmbram, exprobrataque Graecis ingratitudine, postulasse, vt Polyxena, cuius nuptiarum praetextu ipse interfectus ad tumulum suum pro inferiis mactaretur, alias Graecos non habituros ventum ad reditum.

QVam longa Danais semper in portu mora.
1 Seu petere bellum, 2 petere seu patriam volunt.
CH. *Quae causa ratibus faciat & Danais moram*
Effare; reduces quis deus claudat vias.
TA. *Pauet animus; artus horridus quassat tremor.*

1 Graecorum classi ex Aulide portu Boeotiae soluturae Diana ob ceruam suam ab Agamemnone caesam irata negauit ventum, quem oraculi monitu Agamemnon filia sua Iphigenia immolata redemit, *Sanguine placastis ventos & virgine caesa.* 2 Vt nunc.

Maiora

s monſtra vix capiunt fidem.
ſumma iam Titan iuga
4 ortus vicerat noctem dies:
cæca terra mugitu fremens
traxit ex imo 6 ſinus.
capita, & excelſum nemus
tonuit, & lucus 7 ſacer ;
ca ceciderunt iugis.
tremuit: & pontus 8 ſuum
em ſenſit, ac ſtrauit vada.
us aperit immenſos ſpecus,
ebi peruium ad ſuperos iter
præbet, ac tumulum leuat.
gens vmbra 11 Theſſalici ducis;
alis arma præludens tuis
is ſtrauit: aut 13 Neptunium
tem perculit iuuenem coma:
r acies Marte violento furens,
ues cluſit; & quærens iter
ento Xanthus errauit vado:
rbo victor in curru ſtetit,
s, 16 Hectorem & Troiam trahens.
17 litus irati ſonus :
debitos manibus meis
es: ſoluite ingratas rates
ituri maria. 19 non perſoluit
Græcia : at magno luet.
r cineribus Polyxena
uꝗectetur, & tumulum riget.
alta nocte diuiſit diem,

3 Radiis nouis contingebat. Herc.Fu.132.
4 Sub matutinis, quo tempore, diſcuſſis vaporibus atque humoribus defæcatis, certiora apparent ſomnia.
5 Thyeſt. 261.
6 Specus. *Delrius autem aſtruit lectionem* τῦ ſonos *ex mugitu terræ frementis in verſu præcedenti & cæcos exponit* dubios incertos ex occulto.
7 Cybele ſacer.
8 Thetidos filium, Nerei nepotem, quem tamen quidam Caloë, alij, Philomela Actoris filia, alij Chironis filia natum autumant.
9 Ab ἔρεβ vel ἐρέφω. ſignificat
vel caliginem Orci terra tecti. qua ratione & ab קוב
deduci poteſt.
ras reſpicias, quæ notis maiores ſemper apparent, Thyeſt.
. 175. Seu Achillis ſtaturam quam 9. cubitorum altitudi-
ferunt.
in Theſſalia à Chirone educati.
ræludium faciens tuis ô Troja fatis Thracum auxiliares à
æ patre copias, & Myſorum ducem Telephum fudit.
Neptuni filium.
olorem in quem verſus eſt Cycnus.
um vi Xanthum & Simoenta fl. oppletos tarde fluere fe-
.
n enim raptans exclamauit *Expugnaui Troiam.* ſup. v. 125.
vbi ſepultus eſt Ach.
neæ, &c. ſup. v. 173.
ſtetit Achillis propter raptam Briſeida ira, experti Græci
naioris ſibi iræ pœnas arceſſant negata inferiis Polyxena
n orientis luce mutauit noctem, id eſt, ſe ſub tenebras
v. 119. Thyeſt. alij leg. Hæc fatus alta voce, dimiſit diem.

Repetensque Diten, 21 mersus ingentem specum
Coeunte terra iunxit. immoti iacent
Tranquilla pelagi, ventus abiecit minas,
Placidumque fluctu murmurat leni mare.
22 Tritonum ab alto cecinit 23 hymenæum chorus.

21 Hiatus qui egressu cessit, regressu clausit. 22 Deorum marinorum, & Nereidum materterarum Achillis: alij leg. *Triton ab alto cecinit hymenæon choro.* voluntque hunc Neptuni filium marisque buccinatorem inter ceteros Tritonas vocis humanæ solum peritum, Nereidum & Tritonum nomine è profundo mari hymenæum cecinisse. 23 Thebaid. 262.

PYRRHVS. AGAMEMNON.

CALCHAS.

Agamemnonis cum Pyrrho iurgia super Polyxena compescit Calchas.

CVm 1 lata pelago vela rediturus dares,
Excidit Achilles, cuius 2 vnius manu
Impulsa Troia corruit tandem solo,
3 Breui repensans quidquid adiecit moræ
4 Scyros, fretumque 5 Lesbos Ægeum secans.
6 Illa remota, dubia quo caderet, stetit.
Velis licet, quod petitur, ac properes dare;
Sero es daturus. iam suum cuncti duces
Tulere precium. 7 quæ minor merces potest
Tanta dari virtuti? an is meruit parum,
8 Qui, fugere bellum iussus, & longa sedens
Æuum senecta degere, ac 9 Pylij senis
Transcendere annos, exuens 10 matris dolos,
9 Falsasque vestes, fassus est 11 armis virum?
12 Inhospitali Telephus regno 13 impotens
Dum Mysiæ ferocis introitus negat,

1 Parta victoria. 2 Interfecto Hectore. sup. vers. 125. 3 Paruo tempore Troia cadens, compensauit longæ longæ expugnationis tarditatem. 4 Ins. maris Ægæi vbi latuit Achilles inter virgines Lycomedis puellari habitu, hic à matre Thetide fati illius præscia deductus. 5 Ins. maris Ægæi, quam relicta Scyro, Achilles vastauit priusquam se Græcorum reliquæ classi adiungeret. 6 Quod nisi fecisset dubia stetisset Lesbos cui parti faueret, *vel* ex oraculi responso sine Achille in dubio erat an Troia posset capi. 7 An illi supra cæteros merito minus quam cæteris debetur precium. 8 Cui (cum accepisset hanc condicionem filij sui vitæ à Ioue Thetis) licuit longam ætatem sed tacitam & ingloriam egisse, ille tamen præelegit breuem, modo vtilē & gloriosam. 9 Nestoris. 10 Quibus mater ipsū abscōderet, vt modo v. 204. 11 Quæ (inter cæteras merces fœmineas quas Vlysses persona institoris assumpta Achillem exploraturus adduxisset) viriliter affectando ac tractando se prodit. 12 Telephus Mysiæ rex cum Græcos Troiam proficiscentes prohiberet ne per Mysiam iter facerent, ab Achille vulneratus est immedicabiliter ex oraculi responso nisi peteret auxilium vnde vulnus tulit, conciliatum itaque Achilles sanauit dato è rubigine cuspidis emplastro. 13 Insolens, ferox.

cruore regio dextram imbuit,
ue eandem sensit & 16 mitem manum.
Thebæ; vidit 18 Ætion capi
a victus. clade subuersa est pari
o parua 20 Lyrnessos iugo;
lus nobilis 21 Briseide.
regibus, 22 Chryse iacet;
fama Tenedos; & qua pascuo
gui 24 Thracios nutrit greges;
bo 25 Cilla. quid! quas alluit
aycus gurgitem attollens aquis?
ades gentium ac tantus pauor,
rbes, 27 turbinis vasti modo,
r esset gloria ac summum decus:
llis. sic meus venit pater;
it bella, dum bellum parat.
n merita; non vnus satis
? 29 Ilium vicit pater;
inclytas laudes inuat,
qui facta genitoris 30 sequi.
ptus Hector ante oculos patris,
ue Memnon, cuius ob luctum 32 parens
stum protulit vultu diem,
victor operis exemplum horruit;
ue Achilles, & 34 Deis natos mori.
rsa Amazon vltimus cecidit timor.
li, merita si digne æstimas,
enis virginem atque Argis petat.
ur etiam? placita nec subito probas?
atam Pelei nato, ferum

14 Belli inexpertam, tyronis tum Achillis.
15 Vulnere.
16 Medela.
17 In Cilicia.
18 Andromachæ pater.
19 Eam Ciliciæ partem in qua Thebæ.
20 Vrbs Troados.
21 Hippodomia Brisei filia.
22 Chryse Ciliciæ oppido capta, è præda Agamemnoni data est Astynome Chrysæ Apollinis sacerdotis filia, quam pater prece & precio repetens à rege repulsus est, iniuriam hanc Apollo peste vltus est non cessatura nisi reddita virgine. ab Achille itaque consilij eius authore abstulit Agamem-
a: vnde ἔχθος ἀνάκτων. 23 *Tenedos notißima fama in-*
Cilla quidem & Tenedos in Thracia non sunt. Græci forte
is aluerunt equos suos, inter quos Thracij illi Rheso erepti.
roados. 26 Mysiæ amnis. 27 Μηδὲν ἀναβαλλόμενος.
uæ in rebus bellicis plus valet quam virtus. vnde ποδάς
Achilles. 28 Quæ aliis stati belli fuissent causæ & fines,
tum gradus fuere ad bellum. adeo hæc in transcursu &
it. 29 In Hectore vincendo. sup. v. 125, & 186. 30 Re-
31 Priami cui frater Tithonus Memnonis pater. 32 Au-
ra. 33 Cum enim videret Memnona Auroræ filium à se
, se quoque Thetide natum mortalem esse didicit. 34 Al.
Penthesilea ab Achille occisa. 36 Etiamsi ex tuis My-
Argiuis aliquam peteret. 37 An dubitas hostis natam in
atiam mactandam tradere, qui tuam ipsius natam Iphige-
ers. 161.) Helenæ repetendæ causa immolasti, cum eadem
ecis causa sit ventus redimendus?

Mactare credidit at suam natam parens
Helenæ immolasti. solita iam & facta expeto.
AG. 38 Iuuenile vitiũ est, regere non posse impetũ.
Ætatis alios feruor hic primæ rapit,
Pyrrhum paternus: spiritus 39 quondam truces
40 Minasque tumidi lentus Æacidæ tuli.
Quo plura possis, plura patienter feras.
Quid 41 cæde dira nobilem 42 clari ducis
Aspergis vmbram? noscere hoc primum decet;
Quid facere victor debeat, victus pati.
Violenta nemo imperia continuit diu:
Moderata durant. quoque fortuna altius
Euexit ac leuauit humanas opes,
Hoc se magis supprimere felicem decet,
Variosque casus tremere; metuentem deos
Nimium fauentes. 43 magna momento obrui
Vincendo didici. *Troia nos tumidos facit*
Nimium ac feroces. 44 stamus hoc Danai loco,
Vnde illa cecidit. *fateor, aliquando impotens*
Regno ac superbus, altius memet tuli:
45 Sed fregit illos spiritus hæc, quæ dare
Potuisset aliis, causa, fortunæ fauor.
46 Tu me superbum, Priame, tu timidum facis.
Ego esse quicquam sceptra, nisi vano putem
47 Fulgore tectum nomen, & 48 falso comam
48 Vinclo decentem? casus hæc rapiet breuis;
Nec mille forsan ratibus, aut annis decem.
49 Non omnibus fortuna tam lenta imminet.
Equidem fatebor: pace dixisse hoc tua
Argiua tellus liceat) affligi Phrygas
Vincique volui: ruere & æquari solo,
Etiam arcuissem. sed 50 regi frenis nequit
Et ira, & ardens hostis, & victoria
Commissa nocti. *quidquid indignum aut ferum*
Cuiquam videri potuit, hoc fecit 51 dolor,
52 Tenebræque, per quas ipse se irritat furor,

38 Hic feruor iuuenibus aliis ab ætate est: tibi vlterius etiam a patre hereditarius.
39 In iurgio super Chriseide remittenda. Iliad. α. supra vers. 122.
40 Patiens inflati iratique Achillis minas tuli.
41 Polyxenæ.
42 Achillis.
43 Ego vincendo Troiam didici quam momento magna obruantur. ὡς τὰ μέγιστα διαλύσαι ῥᾴδιον.
44 Neque nos firmiori statu sumus quam illi. nos cadere possumus sicut Troiam vidimus.
45 In me spiritus altos fregit, quos aliis posset addidisse secunda fortuna.
46 Al. *Tu me superbum, Priame, tu tumidum facis?*
47 Splendore incrustatum, intus miserum.
48 Diademate quod præ se ferat lætitiam & felicitatem, quid autem intus non fellis habet?
49 Hunc nostrum ὅτ᾽ ἐὰν ἐφήμερον forte rapient non M. carinæ aut X. anni, vti nos Trajam, sed breuis hora.
50 Non audiunt rationem & modum vindictæ libido, armorum strepitus, victoria superba, eaque licentiosa per noctem quæ pudore vacat.
51 Raptæ Helenæ vindicta.
52 Noctis, qua capta est Troja, licentia.

Gladius

que 53 felix, cuius 54 infecti semel
ori libido est. quidquid euersa potest
e Troia, maneat, exactum satis
m, 56 & vltra est. regia vt virgo occidat,
que donum detur, & cineres riget,
ius atrox cadis vt thalamos vocem,
tiar. 57 in me culpa cunctorum redit.
n vetat peccare, cum possit, iubet.
Nullumne Achillis præmium manes ferent?
ent? & illum laudibus cuncti canent;
nque terra nomen ignota audient.
58 leuatur sanguine infuso cinis,
na Phrygij colla cædantur gregis,
e nulli flebilis matri cruor.
mos est quando in 60 inferias homo est
s homini? detrahe inuidiam tuo
ne patri, 61 quem celi pœna iubet.
2 O tumide, rerum dum secundarum status
animos; timide, cum increpuit metus:
um tyranne, iamne flammatum geris
64 subito pectus, ac Veneris noua?
toties spolia 65 de nobis feres?
tra Achilli victimam reddam suam:
negas retinesque, 66 maiorem dabo,
que, quam det Pyrrhus. & nimium diu
nostra regia cessat manus,
mque possit Priamus. AG. *haud equidem nego*
Pyrrhi 68 maximum in bello decus,
emptus ense quod Priamus iacet,
lex paternus. PYR. *70 supplices nostri patris,*
e eosdem nouimus. 71 Priamus tamen
rogauit: tu graui pauidus metu
rogandum fortis, Aiaci preces
e mandas, clusus, atque hostem tremens.
At non timebat tunc tuus, fateor, parens,
cædes Græcia, atque 73 vstas rates,

53 Victor.
54 Cruore semel tincti.
55 Insana, reponi nesciens.
56 Et plusquam satis.
57 Nisi prohibeam.
58 Vid. Theb. 172. & Hipp. s. vit.
59 Herc. Fu. 908.
60 Thebaid. 172. & Tro. 574.
61 Quem iubes coli innocentis regiæ virginis morte.
62 O in secundis elate, in aduersis deiecte. [illegible]
63 Dux ducum Imperator Græcorum.
64 Vt olim Chryseidos & Cassandræ, sic nunc Polyxenæ?
65 De nostra familia. viuo patri eripiens Briseida; mortuo inferiis Polyxenam negans.
66 Teipsum scilicet.

gem mortuis socium poscit Priamus manu mea interfectus.
nice.
supplici filij Hectoris cadauer redempturo pepercit pater tuus.
plici illi pepercit pater, hostem ego interfeci.
tamen Priamus te animosior, venit ipse Achillem coram de-
us; tu non sustinens patris mei irati conspectum, Ajacem &
cum muneribus & precibus misisti ipse in tentoriis latens.
ptice.
ctore & Trojanis faces in classem inferentibus.

 signis

Segnis iacebat, belli & armorum immemor,
74 *Leui canoram verberans plectro chelym.*
PYR. 75 *Tunc magnus Hector, arma contemnens tua,*
Cantus Achillis timuit: & tanto in metu
Naualibus pax alta Thessalicis fuit.
AG. 76 *Nempe iisdem in istis Thessalicis naualibus,*
Pax alta rursus Hectoris patri fuit.
PYR. 77 *Est regiis,* 78 *alij spiritum regi dare.*
AG. *Cur dextra regi spiritum eripuit tua?*
PYR. 79 Mortem misericors sæpe pro vita dabit.
AG. *At nunc* 80 *misericors virgines busto petis.*
PYR. 81 *Iamne immolari virgines credis nefas?*
AG. 82 Præferre patriam liberis regem decet.
PYR. 83 *Lex nulla capto parcit, aut pœnam impedit.*
AG. Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.
PYR. Quodcunque libuit facere victori, licet.
AG. Minimum decet libere, cui multum licet.
PYR. *His ista iactas, quos decem annorum graui*
Regno subactos Pyrrhus 84 *exsoluit iugo?*
AG. 85 *Hos Scyros animos?* PY. 86 *scelere quæ fratrū caret.*
AG. 87 *Inclusa fluctu.* PYR. 88 *nempe cognati maris.*
89 *Atrei & Thyestæ nobilem noui domum.*
AG. *Ex* 90 *virginis concepte furtiuo stupro,*
Et ex Achille nate, sed 91 *nondum vire.*
PYR. 92 *Illo ex Achille, genere qui mundum suo*
Sparsus per omnem cœlitum regnum tenet,
Thetide æquor, vmbras Æaco, cœlum Ioue.
AG. *Illo ex Achille, qui manu* 93 *Paridis iacet.*
PYR. 94 *Quem nec deorum comminus quisquam petiit.*

74 Iliad. 1.
75 Et tamen idem Hector, qui tua arma spreuit, illius lyram timuit non ausus naues Thessalas aggredi.
76 Nec sane erat cur timeretur, cum ausus fuerit Priamus hostis huc venire.
77 Vitam dare, parcere regi, vt Priamo pater.
78 Al. alti.
79 Vita extreme misera mors potior & malum minus.
80 Ironice.
81 Vbi olim hæc mens quando filiam tuam virginem immolasti?
82 Me quidem *Vtilitas populis, fratrisque, domusque imperium mou[illegible], non autem vt sanguine laudem.* 83 Clementia quidem victoris, non lege seruabantur à morte captiui vt seruirent, vnde *Serui* nomen apud I.C. quod Ios. Scaligero ab ἔρος. aliis ab εἶρος lana vnde ἔριθος qui lanificium exercet. vel ab εἴρερος seruitus quæ τῦ εἴρειν στέρεσθαι. Eustach. 84 Sacramento in militiam præstito absoluit, Troja sc. capta, quæ fato capi non potuit sine vno Æacidarum genere. 85 Tantos-ne tibi animos suppeditat tam ignobilis patria? 86 Quæ tamen non habet reges scelestos fratres, quemadmodum habuere Mycenæ Atreum & Thyestem. 87 Insula mari angustata. 88 In quo Thetys patris mei mater. 89 *Prolepsis Ironica:* atque hoc, vt multa alia in hac scena desumuntur è iurgio Teucri & Agam. in Sophoclis Aiace. 90 Deidamiæ Lycomedis filiæ ab Achille virgineo habitu latitante constupratæ. 91 Impubere, improle, virginem mentito falso culto & nomine Pyrrhæ. 92 Diis totius mundi affine, Thetidos deæ æquoris filio, Æaci inferni iudicis nepote. Iouis summi pronepote. 93 Emphasis, mollis, effœminati, imbellis Paridis. 94 Sed ab Apolline Paridi fauente, idque eminus & per insidias, neque enim deorum quisquam cum comminus petere ausus.

AG. Cum

re equidem verba, & audacem 95 malo
are: sed mens 96 captis quoque
eßi. potius interpres deûm
r. fata ſi poſcunt, dabo.
laſgæ vincla ſoluiſti ratis
ü; 98 arte qui referas polum,
um ſecreta, 1 cui mundi fragor,
ga ſemitam flamma trahens
; cuius 3 ingenti mihi
ſtant ora, quid iubeat Deus
nosque conſilio rege.
Danais, 4 quo ſolent precio, viam.
go eſt 5 Theſſali buſto ducis;
ui Theſſalæ cultu ſolent,
vel Mycenæa nurus.
ti 8 coniugem tradat ſuo,
. non tamen noſtras tenet
es cauſa. 9 nobilior tuo,
re debetur cruor,
erunt: turre de ſumma cadat
pos Hectoreum, & letum oppetat.
lo impleat claßis freta.

95 Supplicem vel in malum tuum.
96 Captiuis, vt Polyxenæ, &c.
97 Tu ô Calcha cuius diuinatione ſoluimus diu detenti in Aulide, & cuius interpretatione de nouem paſſerculis cum matre à ſerpente voratis pertulimus moras decennalis belli.
98 *Interpres Diuum, qui numina Phœbi, &c.* id eſt, qui ex ſiderum poſitione futura concipis potes & augurium includere.

extiſpicium. 1 Terræ motum *vult Delrius, ego tonitru,* *ad aruſpices pertinere nemo non nouit.* 2 Cometem lu-*vel* ſtellam cadentem. *vide Theb.* 431. 3 deorū placita -lia mea. ſup. v. 161. & Chryſeide ſup. v. 221. 4 Virg. -78. 6 Quo ritus ornatu, & cultu ſponſæ in Theſſali-ci ſolent. 7 Mulieres ex Ionia, à duce Ionio, qui colo-, dicta *vel* Argiuæ, vt Inachides ab Inacho, ſic Ionides ab -tenam. 9 Proles maſcula, Hectorea, 10 Aſtyanax, Scamandrius, aliis Neſus.

CHORVS.

ribus Troianis tam mente quam corpore
Achillis animam apparuiſſe neget, ex
entia, quæ nec Stoicorum multo ſanior,
ut ſemel de toto choro moneam) impie
m corpore interire aſſerit.

an timidos fabula decipit,
corporibus viuere 2 conditis?
oculis impoſuit manum,
ies 4 ſolibus obſtitit,
s 5 urna coercuit;

1 Animus.
2 Sepultis.
3 Vbi coniux coniugis morientis claudit oculos, quod faciebant ſanguine
5 Quæ cinores

-luci vitali, ne videant ſolem dieſque.
capit.

6 Non prodest animam tradere funeri,
7 Sed restat miseris viuere longius?
An toti morimur? nullaque pars manet
Nostri; 8 cum profugo spiritus halitu
Immistus nebulis cessit in aëra,
Et nudum tetigit subdita fax 9 latus?
10 Quidquid sol oriens, quidquid & occidens
Nouit: cœruleis Oceanus fretis
Quidquid vel veniens vel fugiens lauat,
Ætas 11 Pegaseo corripiet gradu.
Quo 12 bis sena volant 12 sidera 13 turbine,
Quo cursu properat secula voluere
14 Astrorum dominus, quo properat modo
Obliquis 15 Hecate currere flexibus;
Hoc omnes petimus fata: nec amplius,
16 Iuratos superis qui tetigit lacus,
Vsquam est. vt calidis fumus ab ignibus
Vanescit spatium per breue sordidus;
Vt nubes 17 grauidas, quas modo vidimus
Arctoi Boreæ 18 dissipat impetus;
Sic hic, 19 quo regimur, spiritus effluet.
Post mortem nihil est, ipsaque mors 20 nihil,
Velocis spacij meta nouissima.
Spem ponant auidi, solliciti metum.
21 Quæris quo iaceas post obitum loco?
Quo non nata iacent.
22 Tempus nos auidum deuorat, & chaos.
Mors 23 indiuidua est noxia corpori,
Nec parcens animæ. 24 Tænara, & 25 aspero
Regnum sub domino, limen & obsidens
Custos 26 non facili Cerberus ostio,

6 Non est opus anima viuentis animam placare mortui, quæ (vt totus hic chorus vult) nusquam est. quum autem animas defunctorum sanguine humano propitiari creditum esset, captiuos primum in exequiis immolabant; postea gladiatorum paria inferiis ad tumulos exhibebant, spectaculi voluptate rei atrocitatem adumbrantes. Theb. 372.

7 An restat vita post funus? quam quidem vitam, miseram duxerũt Stoici.

8 Vbi anima (ex mente chori) ex aëre seu elementorum subtilissima parte concreta redit in illa, vnde orta sit.

9 Crematum rogo cadauer.

10 Omnia in terris, quas Sol videt, quas mare fluxu, aut refluxu alluit ætas veloci pede corripit.

11 Veloci, à Pegaso equo alato è Medusæ sanguine iuxta πηγὰς, id est, fontes Oceani nato. qui & fontem eliquit Hippocrenem.

12 XII. Signa in Zodiaco. Thyest. 838.

13 Cursu rapido instar turbinis.

14 Sol. Thyest. 833. 15 Hippolyt. 411. 16 Styga Herc. Fu. 711. id est, mortuus nusquam est. 17 Pluuia fœtas. 18 Al. dissicit. 19 Rector noster & moderator animus. 20 Vitæ enim priuatio 21 Non etiã post mortẽ sicut nec fuimus ante vitã. Stoice & Epicurice. 22 Præfinito tempore in primam illam vnitatem atque confusam materiam redibunt omnia, vnde & rursum renascentur, & in quam recident vicissim. atque hæc Stoicorum æternitas. 23 Non animæ magis parces quã corpori 24 Descẽsus ad inferos. Herc. Fu. 586. 25 Diti illachrymabili regnati inferi. 26 Non leui, viuis ingredi, vmbris exire volentibus.

iores vacui, verbaque inania,
olicito fabula 28 somnio.

17 Ex eadem schola. Horatij *fabulæ manes.* *quos esse Nec puto*

nisi qui nondum ære lauantur.
d dormientes territat vt & superstitiosos.

ACTVS TERTIVS.

ANDROMACHA. SENEX. VLYSSES.

uxor viso territa filium in tumulo paterno dit, quem sagacitate sua Vlysses latebris exutum tem abducit.

mæsta Phrygiæ turba laceratis comas,
ferumque tunsæ pectus effuso genas
tis? leuia perpessæ sumus;
a patimur. Ilium vobis 2 modo,
dit olim, cum ferus curru incito
embra raperet, & 4 graui gemeret sono
axis pondere Hectoreo tremens.
ta atque euersa Troia 5 concidit.
malis rigensque sine sensu feror.
pta Danais coniugem sequerer meum,
neret. hic meos animos domat,
rohibet. cogit hic aliquid Deos
gare. tempus ærumnæ addidit.
8 malorum maximum fructum abstulit,
ere. 9 prosperis rebus locus
unis: dira, quæ veniant, habent,
num est timere, cum speres nihil.
repens commouit afflictam metus!
itur aliquod 10 maius è magno malum.
mentis Ilii fatum stetit.
reperiet, 11 vt velit, clades Deus?
profundi claustra, & obscuri specus
& ne desit euersis metus,
ab imo conditi tumulo exeunt.
ra peruium est Danais iter?

1 Leuium enim dolorum fletus est, ingentium stupor.
2 Iam tandem captis.
3 Mei Hectoris.
4 Cum Achillis currus ter circũ mœnia Troiæ raptaret Hectorem.
5 Mihi concidisse visa est sup. v. 186.
6 Illis itaque damnis stupens, non sentio vrbis excidium, captiuitatemq; meam.
7 Morte mihi vltro illata asserere me in libertatem, nisi hic filiolus meus retineret me in viuis.

is securitatem, nihil sc. timere.
iam itaque adempta melioris sortis spe, non sunt quibus me ad secunda, obdurescat animus in aduersis, nec peiora timeat.
dum attigit ἀκμήν. etiam aliquid vltra est.
odo velit. dic velle.
gnantur pro Hostis, id est, Achillis vmbra Polyxenam sibi iam petens, vt sup. act. 2.

13 *Certè æqua mors est. tu hæc atque agitat Phrygas*
Communis iste 14 *terror. hic proprie meum*
Exterret animum 15 *noctis horrendæ sopor.*
SE. *Quæ* 16 *visa portent, effer in medium, metus.*
AN. *Partes fere nox* 17 *alma transierat* 18 *duas,*
Clarumque 19 *septem verterant stellæ iugum:*
20 *Ignota tandem venit afflictæ quies,*
Breuisque fessis somnus obrepsit genis;
(21 *Si somnus ille est mentis attonitæ stupor*)
Cum subito nostros Hector ante oculos stetit:
22 *Non qualis vltro bella in Argiuos ferens*
23 *Graias petebat facibus Idæis rates;*
Nec cæde vasta qualis in Danaos furens
Vera ex 23 *Achille spolia* 24 *simulato tulit.*
25 *Non ille vultus flammeum intendens iubar,*
Sed fessus ac deiectus, & fletu grauis,
Similisque 26 *nostro, squallida obtectus coma.*
Iuuat, 27 *tamen vidisse. tum quassans caput,*
Depelle somnos, inquit, & natum eripe,
O fida coniux. lateat. hæc vna est salus.
Omitte fletus. Troia quod cecidit, gemis?
28 *Vtinam iaceret tota! festina. amoue*
Quocunque nostræ paruulam stirpem domus.
Mihi gelidus horror ac tremor somnum excutit,
Oculosque nunc huc pauida nunc illuc ferens.
Oblita nati, misera quæsiui Hectorem.
29 *Fallax per ipsos vmbra complexus abit.*
O gnate, magni certa progenies patris,
30 *Spes vna Phrygibus; vnica afflictæ domus,*
Veterisque soboles sanguinis nimium inclyti,
Nimiumque patri similis: 31 *hos vltus meus*
Habebat Hector; talis incessu fuit,

13 Cum vero æqua sit mors nõ video quo minus pateat idem Troianis ab inferis iter, & certe pater, namque (vt seq.) mihi apparuit Hector. 14 Ab Achillis vmbris iniectus de Polyxena. 15 ἐνύπνιον ὄψις somnium, seu potius ὕπαρ. quod ex narratione & euentu patet. 16 φάντασμα, ὅραμα vel χρηματισμὸς. est enim de futuris, ede tua visa quæ portent nos metus. 17 Instar cibi enim alit saginatque somnus. 18 Græci in tres stationes seu vigilias noctem distribuebant: Romani in quatuor arguit autem veritatem somnij à tempore. vid. sup. v. 116. 19 Herc. Fu. 129. *Parrhasis obliquos Helice cum verteret axes.* 20 Miseræ mihi insolita. 21 Nisi stupor ille mentis atton. sit dicendus potius quam somnus, per quem mihi apparuit hoc visum. 22 *Non qualis redit exuuias indutus Achillis, vel Danaum Phrygios iaculatus puppibus ignes.* 23 Græcæ classi flammas inferens Troianas. 24 Patroclo Achillis armis induto & ab Hectore exuto. *Auth. vera & simulato.* 25 Non ille vultus rubicundus seu augustus & Maiestate plenus, *vel* oculi splendore micantes, quos Iou. Chius Herculi, Homerus Achilli tribuit. 26 Vultui. 27 Etiam sic, deformem, squallidum. 28 Vtinam eius ruinæ modo posito tandem & periodo non vlterius cædes grassetur. 29 *Et frustra comprensa manus effugit imago.* 30 Vsque ad inuidiam & timorem hostium, ne superstes patris & patriæ excidium vlciscaris. 31 *Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.*

que talia. sic tulit fortes manus;
s humeris, fronte sic torua minax,
fusam dißipans lata comam.
32 sero Phrygibus, at matri 33 cito.
empus illud, ac felix dies,
ici defensor & vindex soli,
a ponet Pergama, & sparsos fuga
ducat nomen & patriæ suum,
usque reddat 34 Sed mei fati immemor,
agna timeo vota. quod captis sat est,
t. heu me, quis locus fidus meo
oritque sede te occulam?
la pollens opibus & muris 35 deûm,
per omnes clara, & 36 inuidiæ capax,
ulnis altus. strata sunt flamma omnia,
lque vasta ex urbe ne tantum quidem
eat infans. quem locum 37 fraudi legam?
ulus ingens coniugi caro sacer,
endus hosti; 39 mole quem immensa parens
que magnis struxit; in luctus suos
n auarus. optime credam patri.
er artus frigidus totos cadit.
en tremisco misera feralis loci.
e caussa multos vna ab interitu arcuit;
eriisse. 41 vix spei quidquam est super;
pondus illum, magna nobilitas, premit.
t prodat aliquis. SE. amoue testes doli.
quæret hostis? SE. vrbe in euersa 42 perit.
3 Quid proderit latuisse rediturо in manus?
ctor feroces impetus primos habet.
uid? quod latere sine metu magno nequit?
ser 44 occupet præsidia securus 45 legat.
uis te locus, quæ regio seducta, inuia
ponet? quis feret trepidis opem?
otegit? qui semper, etiam nunc tuos
, tuere; coniugis furtum pia

32 In subsidium & defensionem patri.
33 Mihi enim curæ & soliciti timoris causa es sup. 419
34 Sed fortis meæ somniique immemor nimis felicia vota exopto. alij leg. *Memor.*
35 Neptuni & Apollinis, qui conducti à Laomedonte seu Ilo potius mœnibus cingere Ilium. sed & Æaco laboris pars demādata, ne τείχη θεότευκτα forēt inexpugnabiles.
36 Namque *summa petit liuor.*
37 Dolo sed non malo. latebris ad filium occulendum. inf. v. 499.
38 Cui & hostis abstinet.
39 Quem Priamus in mœrorem, luctusque, vt euenit, suos, nequaquam auarendidum struxerat. 40 Vereor ne infausto sepulchri omine illi prædixerim. 41 Anastrophe, quicquam superest, Raigius & Delrias alias disponunt personas. AN. *vix spei quidquam* ... *Graue pondus illum, magna nobilitas, premit.* SE. *Ne prodat aliquis teste, doli.* AN. *Si quæret, &c.* 42 Dic, periisse. 43 Quid ... it ad tempus latuisse, si postmodum in manus hostium sit ventu... 44 Obuia quæque & quæ occurrerint præsidia capessat, arri... 45 Eligat.

Serua, & fideli cinere victurum excipe.
Succede tumulo, nate. quid retro fugis,
Turpesque latebras spernis? agnosco 46 *indolem.*
Pudet timere. spiritus magnos fuge,
Animosque 47 *veteres. sume quos casus dedit.*
En intuere, turba 48 *quæ simus super.*
49 *Tumulus,* 50 *puer,* 51 *captiua. cedendum est*
Sanctas parentis conditi sedes, age
Aude subire. fata si miseros iuuant,
Habes salutem. fata si vitam negant,
Habes sepulchrum. SE. *claustra commissum tegunt.*
Quem ne tuus producat in medium timor,
Procul hinc recede, teque diuersum amoue.
AN. Leuius solet timere, qui propius timet.
Sed, si placet, referamus hinc alio pedem.
SE. *Cohibe parumper ora, questusque opprime.*
Gressus nefandos 52 *dux* 53 *Cephalenum admouet.*
AN. *Dehisce tellus, tuque coniux vltimo*
Specu reuulsam scinde tellurem Stygis.
Sinu profundo conde depositum meum.
Adest Vlysses; & quidem 54 *dubio gradu*
Vultuque; nectit pectore astus callidos.
VL. *Duræ* 55 *minister sortis, hoc primum peto,*
Vt ore quamuis verba dicantur meo,
Non esse credas nostra. Graiorum omnium
Procerumque vox est, petere quos 56 *seras domos*
Hectorea soboles prohibet. hanc fata expetunt.
Solicita Danaos pacis incerta fides
Semper tenebit, semper 57 *à tergo timor*
57 *Respicere coget; arma nec poni sinet,*
Dum Phrygibus animos 58 *natus euersis dabit*
Andromacha. AN. *vester augur hoc Calchas canit?*
VL. *Et si taceret augur hæc Calchas, tamen*
59 *Dicebat Hector, cuius & stirpem horreo.*
Generosa 60 in ortus semina exurgunt 60 su
Sic 61 *ille magni paruus armenti comes,*
61 *Primisque nondum cornibus findens cutem,*
Ceruice subito celsus, & fronte arduus,
Gregem 62 *paternum ducit, ac peiori imperat.*

46 Fortitudinem velut à patre hereditariam, quæ formidare & formidabilia effugere nescit.
47 Prioris fortunæ.
48 Quæ superfumus.
49 Paternus.
50 Tu.
51 Ego.
52 Vlysses.
53 Pop. Cephalenes insulæ Ionij maris qui Vlyssem secuti sunt ad Trojam Αὐτὰρ ὀδυσσεὺς ἦγε κεφαλλῆνας μεγαθύμους.
54 Cunctabundo, ancipiti χυρη γείτων τι καὶ μέτρῳ μετὰ ἴχνη νεοχάρακτα.
55 Talthybius in Troad. Euripid. μή μοι στυγήσῃς· οὐχ ἑκὼν γὰρ ἀγγελῶ Δαναῶν τε κοινὰ Πελοπιδῶν τ' ἀγγέλματα. Solenne vero est mali nuncij ministris mandatum præfatione mollientes, culpam à se auertere in alios reiectam.
56 Sero reuisendas.
57 Ne sequatur vltor.
58 Tuus ô Andromacha.
59 Rebus clare gestis præeundo, forte verbis.
60 Vt parentes suos referant.
61 Titulus *nondum rupta fronte, qui vexat nascenti ribera cornu*
62 Quem taurus pater duxerat,

Rum

cæso virga de trunco ſtetit,
3 matri tempore exiguo ſubit,
terris reddit, & cælo nemus.
e relictus igne de magno cinis
it. 65 eſt quidem iniuſtus dolor
timator: *ſi tamen tecum exigas,*
, quod 66 *bella poſt hyemes decem,*
e meſſes iam ſenex miles timet,
ades rurſus, ac 67 *nunquam bene*
utem. magna res Danaos mouet,
Hector. libera nos hoc metu.
nes cauſa 69 *deductas* 70 *tenet;*
haret. neve crudelem putes,
rte iuſſus 72 *Hectoris natum petam;*
Oreſtem. patere 74 *quod victor tulit.*
quidem eſſes, nate, materna in manu;
us te caſus ereptum mihi
que regio. 75 *non hoſtilibus*
pectus, aut vinclis manus
raſtricta; non acri latus
amma cincta, maternam fidem
iſſem. nate, quis te nunc locus,
poſſedit? errore avio
luſtras? vaſtus an patria 76 *vapor*
us? ſævus an victor tuo
ore? nunquid immanis fera
ptus paſcis 78 *Idæas aves?*
a remoue verba. non facile eſt tibi
Vlyſſem. vicimus 80 *matrum dolos,*
earum: caſſa conſilia amoue.
AN. 82 *ubi Hector? ubi cuncti Phryges?*
unum quæris, ego quæro omnia.
dices, ſponte quod fari abnuis.

63 Arbori è qua hic ſurculus ſeu planta fuit auulſa aut exciſa.
64 Incaute, vt ſolet à ventis alimenta reſumere, quæque Parua ſubinducta latuit ſcintilla fauilla Creſcere & in veteres agitata reſurgere vires.
65 Dolor eſt iniuſtus æſtimator rerum.
66 Noua, alia. Gruterus leg. Totidemq; menſes.
67 Non funditus & radicitus euerſam, ſuperſtite Aſtyanacte in noui belli ſemina, vt quondam Priamo.
68 Filius tuus futurus alius Hector.
69 E litore, & ad nauigandum paratas.
70 Moratur.
71 Sorte huic miniſterio delegatus, ſupra v.
ta per carmina ſorte, id eſt, oraculo, à Tireſia eſſato. ſup. 266.
72 Hoſtis mihi.
Agamemnonis imperatoris noſtri filium.
Agamemnon in filia Iphigenia ſup. 161.
me genus cruciatus cogeret vt filium proderem.
lio mixtus fumus.
librium te tantulum interfecit.
as vel in monte Ida.
itice qui aſtutus πολύμητις, ποικιλόμητις.
neſtræ, cum peterem Iphigeniam, ſup. v. 161. & Thetidos
em explorarem. ſup. v. 211.
ter pro Deæ, id eſt, Thetidos, quamuis enim & Palladis ſi-
ſtulerit, nihil tamen hoc ad matrum dolos.
ero difficile ſit puerum perire, cum Hector, Phryges omnes,
ierint,

AN. 83 Tuta

Serua, & fideli cinere victurum excipe.
Succede tumulo, nate. quid retro fugis,
Turpesque latebras spernis? agnosce 46 indolem.
Pudet timere. spiritus magnos fuge,
Animosque 47 veteres. sume quos casus dedit.
En intuere, turba 48 quæ simus super.
49 Tumulus, 50 puer, 51 captiua. cedendum est malis.
Sanctas parentis conditi sedes, age
Aude subire. fata si miseros iuuant,
Habes salutem. fata si vitam negant,
Habes sepulchrum. SE. *claustra commissum tegunt.*
Quem ne tuus producat in medium timor,
Procul hinc recede, teque diuersum amoue.
AN. Leuius solet timere, qui propius timet.
Sed, si placet, referamus hinc alio pedem.
SE. *Cohibe parumper ora, questusque opprime.*
Gressus nefandos 52 dux 53 Cephalenum admouet.
AN. *Dehisce tellus, tuque coniux vltima*
Specu reuulsam scinde tellurem Stygis.
Sinu profundo conde depositum meum.
Adest Vlysses; & quidem 54 dubio gradu
Vultuque; nectit pectore astus callidos.
VL. *Duræ 55 minister sortis, hoc primum peto,*
Vt ore quamuis verba dicantur meo,
Non esse credas nostra. Graiorum omnium
Procerumque vox est, petere quos 56 seras domos
Hectorea soboles prohibet. hanc fata expetunt.
Solicita Danaos pacis incerta fides
Semper tenebit, semper 57 à tergo timor
57 Respicere coget; arma nec poni sinet,
Dum Phrygibus animos 58 natus euersis dabit
Andromacha. AN. *vester augur hoc Calchas canit?*
VL. *Et si taceret augur hæc Calchas, tamen*
59 Dicebat Hector, cuius & stirpem horreo.
Generosa 60 in ortus semina exurgunt 60 suos.
Sic 61 ille magni paruus armenti comes,
61 Primisque nondum cornibus findens cutem,
Ceruice subito celsus. & fronte arduus,
Gregem 62 paternum ducit, ac peiori imperat.

46 Fortitudinem velut à patre hereditariam, quæ formidare & formidabilia effugere nescit.
47 Prioris fortunæ.
48 Quæ superfumus.
49 Paternus.
50 Tu.
51 Ego.
52 Vlysses.
53 Pop. Cephalenes insulæ Ionij maris qui Vlyssem secuti sunt ad Trojam Αὐτὰρ ὀδυσσεὺς ἦγε κεφαλλῆνας μεγαθύμους.
54 Cunctabundo, ancipiti κυνηγετεῖν τε ἢ μέτρου μετρῷ ἴχνη νεοχάρακτα.
55 Talthybius in Troad. Euripid. μή μοι στυγήσῃς, οὐχ ἑκὼν γὰρ ἀγγέλλω Δαναῶν τε κοινὰ Πελοπιδῶν τ' ἀγγέλματα. Solenne vero est mali nuncij ministris mandatum præfatione mollientes, culpam à se auertere in alios rejectam.
56 Sero reuisendas.
57 Ne sequatur vltor.
58 Tuus ô Andromacha.
59 Rebus clare gestis præeundo, forte verbis.
60 Vt parentes suos referant.
61 Titulus nondum rupta fronte, qui vexat nascenti vbera cornu.
62 Quem taurus pater duxerat,

Re-

caeso virga de trunco stetit,
3 matri tempore exiguo subit,
terris reddit, & caelo nemus.
e relictus igne de magno cinis
it. 65 est quidem iniustus dolor
timator: si tamen tecum exigas,
, quod 66 bella post hyemes decem,
e messes iam senex miles timet,
lades rursus, ac 67 nunquam bene
ntem. magna res Danaos mouet,
Hector. libera nos hoc metu.
nes causa 69 deductas 70 tenet;
haret. neve crudelem putes,
rte iussus 72 Hectoris natum petam;
Orestem. patere 74 quod victor tulit.
quidem esses, nate, materna in manu;
uis te casus ereptum mihi
qua regio. 75 non hostilibus
pectus, aut vinclis manus
rastricta; non acri latus
amma cincta, maternam fidem
issem. nate, quis te nunc locus,
possedit? errore anio
instras? vastus an patria 76 vapor
us? saeuus an victor tuo
are? numquid immanis ferae
ptus pascis 78 Idaeas anes?
a remoue verba. non facile est tibi
Vlyssem. vicimus 80 matrum dolos,
earum: cassa consilia amoue.
?AN. 82 vbi Hector? vbi cuncti Phryges?
? vnum quaeris, ego quaero omnia.
dices, sponte quod fari abnuis.

63 Arbori è qua hic surculus seu planta fuit auulsa aut excisa.
64 Incaute, vt *solet à ventis alimenta resumere, quaeque Parua subinducta latuit scintilla fauilla Crescere & in veteres agitata resurgere vires.*
65 Dolor est iniustus aestimator rerum.
66 Noua, alia. * Grucerus leg. Totidemq; menses.
67 Non funditus & radicitus euersam, superstite Astyanacte in noui belli semina, vt quondam Priamo.
68 Filius tuus futurus alius Hector.
69 E litore, & ad nauigandum paratas.
70 Moratur.
71 Sorte huic ministerio delegatus. supra v.
ta per carmina sorte, id est, oraculo, à Tiresia effato. sup. 266.
72 Hostis mihi.
Agamemnonis imperatoris nostri filium.
Agamemnon in filia Iphigenia sup. 161.
me genus cruciatus cogeret vt filium proderem.
lio mixtus fumus.
dibrium te tantulum interfecit.
as vel in monte Ida.
atrice qui astutus πολύμητις, ποικιλόμητις.
nostrae, cum peterem Iphigeniam, sup. v. 161. & Thetidos em explorarem. sup. v. 211.
mter pro Deae, id est, Thetidos, quamuis enim & Palladis si- ustulerit, nihil tamen hoc ad matrum dolos.
vero difficile sit puerum perire, cum Hector, Phryges omnes, ierint,

AN. 83 Tuta

AN. 83 Tuta est, perire quæ potest, debet, cupit.
VL. Magnifica verba mors prope admota excutit.
AN. *Si vis, Vlysse, cogere Andromacham metu,*
Vitam minare. nam mori votum est mihi.
VLY. *Verberibus, igni, morte, cruciatu, eloqui*
Quodcunque celas, adiget inuitam dolor,
Et pectore imo condita arcana eruet.
Necessitas plus posse quam pietas solet.
84 Stulta est 85 fides, celare quod prodas statim.
AN. *Propone flammas, vulnera, & diras mali*
doloris artes, & famem, & sæuam sitim,
Variasque pestes vndique & ferrum inditum
Visceribus vstis, carceris cæci luem,
Et quidquid audet victor iratus, tumens.
VLY. 86 *Animosa nullos mater admittit metus.*
87 *Hic ipse, quo nunc contumax perstas, amor,*
Consulere paruis liberis Danaos monet.
Post arma tam 88 longinqua, post annos decem;
Minus timerem quos 89 facit Calchas metus,
Si mihi timerem. bella 90 Telemacho paras.
AN. *Inuita Vlyssi gaudium ac Danais dabo?*
Dandum est. 91 fatere, quos premis luctus, dolor.
Gaudete Atridæ; tuque lætifica, vt soles,
Refer Pelasgis. Hectoris proles obiit.
VLY. *Et esse verum hoc qua probas Danais fide?*
AN. 92 *Ita quod minari maximum victor potest,*
Contingat, & me fata maturo exitu
Facilique soluant, ac 93 meo condant solo,
Et patria tellus Hectorem 94 leniter premat;
92 *Vt luce caret, vt 92 inter extinctos iacet,*
Datusque tumulo 95 debita exanimis tulit.
VLY. *Expleta fata stirpe sublata Hectoris,*
Solidamque pacem lætus ad Danaos feram.
Quid agis Vlysse? Danaidæ credent tibi?
Tu cui? parenti fingit an quidnam parens,
Nec abominandæ mortis 96 auspicium pauet?
97 *Auspicia metuunt, qui nihil maius timent.*
Fidem alligauit iureiurando suam.
Si peierat, timere quid grauius potest?

83 Quæ potest, debet, cupitque mori, secura est.
84 Plerique libri versum hunc non agnoscunt.
85 Silentium.
86 Alij alias disponűt & hunc versum Andromachæ tribuentes legunt. *Animosa nullos mater admittit metus. VL. hic ipse quo, &c.*
87 Amoris iste affectus, quo tam pertinaciter filio tuo prospicis, & nos monet nostris æque consulere.
88 Procul à patria.
89 Vaticinatur.
90 Filio meo, si superstit Astyanax in vltionem.
91 Fatere, ô dolor, luctus quos premis.
92 Et ipsum sophistam Vlyssem pene capit æquiuoci iuramenti fallacia, dum iurat mater filium (in tumulo abditum) luce carere & inter extinctos iacere.
93 Patrio solo, nec abducar captiua.
94 Vide vltimum vers. *Hippolyti.*
95 Exequias iusta debita mortuis.
96 Omen mortuis immaturæ duræque & malorum quibus se iureiurando deuouet.
97 Interrogatiue hoc, vel Ironice.

Nunc

ſtus, anime; nunc fraudes, dolos,
Vlyſſem. veritas nunquam latet,
matrem. mæret, illacrymat, gemit,
anxios preſſus refert,
aure ſolicita excipit.
et quam mæret. ingenio eſt opus:
tes 1 alloqui in luctu decet:
um eſt, miſera, quod nato cares,
oriebat ſaua, præcipitem datum
ſola quæ muris manet.
it animus, membra quatiuntur, labant:
ctus frigido ſanguis gelu.
it. 3 hac, hac parte quærenda eſt mihi.
detexit. iterabo metum.
tes, fraude materna ab ditum
i nominis, peſtem vltimam,
tat, erutam in medium date.
itur: perge, feſtina, attrahe.
trepidaſque? iam certe perit.
timerem, ſolitus ex longo eſt metus.
imus ſero quod didicit diu.
le quoniam 8 debitum muris puer
ſit; nec poteſt vatem ſequi
raptus: hoc Calchas ait
ſe redituras rates,
u Hectoris ſparſi cinis,
mo totus æquetur ſolo.
iam debitam effugit necem,
la 1 0 ſedibus ſacris manent
agimus? animũ diſtrahit geminus timor:
hinc coniugis chari cinis.
ter? teſtor immites deos,
coniugis 1 2 manes mei,
ctor, in meo nato mihi
am te, viuat, vt poſſit tuos

98 Omnes Vlyſſis artes, techinas, aſtus.
99 Hæc ſecum, mulieris geſtus advertens.
* His Andromacham ſubdole affatur.
1 Conſolari. alloquio cura parte leuare decet. παραμυθεῖσθαι.
2 Al. Deliquit P. Scriuerius leg. Me liquit. & hæc quibuſdam lib. continuantur Vlyſſi tacite & callide mulieris affectus obſeruanti.
3 Per timorem.
4 Comites ſeu famulos alloquitur.
5 Fingit puerum inuento ab aliquo è ſuis abduci à tergo Andromachæ, quod illa timens reſpicit trepide. vnde illam filium occuliſſe conijcit.
6 Excuſat metum à metu diuturno profectum

uſa, inquiens vtinam mihi videret filius eſſetque veri
7 Vt mulierem penitus excutiat, metum illi adauget
tre Calchantem vndas Hectoris cineribus placare, ſi mi-
ir puer. 8 De turre deiiciendum. 9 Mitiore, quam
ecipitaretur. 10 Sepulchro Hectoris. Sepulchra autem
omniumque nationum ritibus & legibus cautum. 11
12 Appoſitive. præcipuo autem honore veteras colebant
cos & ſuorum lares 13 Quam quod te referat.

Reſtr-

Referre vultus. 14 *Prorutus tumulo cinis*
Mergetur? ossa fluctibus spargi sinam
Disiecta vastis? potius 15 *hic mortem oppetat.*
Poteris nefandæ deditum mater neci
Videre? poteris celsa per fastigia
Missum rotari? potero; perpetiar; feram,
Dum non meus post fata victoris manu
Iactetur Hector. 15 *hic suam pœnam potest*
Sentire; at 16 *illum fata iam in tuto locant.*
Quid fluctuaris? statue, quem pœna extrahas.
Ingrata, dubitas? Hector est illic tuus.
Erras, vtrinque est Hector: hic 17 *sensu potens,*
Forsan futurus vltor extincti patris.
Vtrique parci non potest. quidnam facis?
Serua è duobus, anime, quem Danai timent.
VL. *Responsa peragam, funditus* 18 *busta eruam.*
AN. 19 *Quæ vendidistis?* VL. *pergam, & è summo aggere*
Traham sepulchra. AN. *cœlitum appello fidem,*
Fidemque Achillis; Pyrrhe, genitoris tui
19 *Munus tuere.* VL. *tumulus hic campo statim*
Toto iacebit. AN. 20 *fuerat hoc prorsus nefas*
Danais inausum. templa violastis, 21 *Deos*
Etiam fauentes. busta transierat furor.
Resistam, inermes offeram armatis manus.
Dabit ira vires. 22 *qualis Argolicas ferox*
Turmas Amazon strauit; aut qualis 23 *Deo*
Percussa 24 *Mænas,* 25 *entheo syluas gradu*
Armata thyrso terret, atque 26 *expers sui*
Vulnus dedit, nec sensit; in medios ruam,
Tumuloque cineris socia defenso cadam.
VL. *Cessatis? & vos flebilis clamor mouet,*
Furorque cassus fœminæ? iussa ocyus
Peragite. AN. *me, me sternite hoc ferro prius.*
Repelle Auernum. rumpe fatorum moras.
27 *Molire terras Hector; vt Vlyssem domes.*
Vel vmbra satis est. 28 *arma concussit manu:*

13 Fluctuat metu dubia mulier, nec cogitat erui non posse cineres saluo filio in tumulo abscondito.
15 Astyanax.
16 Hectorem.
17 Viuus.
18 Tumulum in quo cadauer vstū & cinefactum. proprie enim cadaueris crematio *Bustum* dicitur ab antiquo Buro à πυρὸς locus *Vstrina*, operis extructio *Sepulchrum*, Inscriptio *Monumentum*. strues lignorum, *Rogus*. Ignis inflammatus, *Pyra*. apparatus mortuorum, *Funus*.
19 Corpus Hectoris mortui Achillis, locum sepulchro extruendo Græci vendiderunt.
20 Hactenus à sepulchris violandis abstinuistis, cætera vtut furiosi.
21 Vt Palladem.
22 *Quales Threiciæ cum flumina Thermodoontis Pulsant & pictis bellantur Amazones armis, seu circum Hippolyten, seu cum se Martia curru Penthesilea refert.*
23 Furore Bacchico percita.
24 Agaue. Theb. 17. & Oedip. 616.
25 Afflatu numinis acto. Oed. 628.
26 Mente abalienata, animi impos.
27 Ἄρηξον. ἐλθὲ, καὶ σκιὰ ταῖν φάνηθι· Ἄλλις γάρ. Eurip.
28 *Vel* in eorum terrorem fingit, vel per phantasiam videtur cernere Hectorem.

ulatur ignes. cernitis Danai Hectorem?
a video? VL. *funditus cuncta erue.*
id agis? ruina mater & gnatum & virum
is vna. forsitan Danaos prece
potes. 30 *conditum elides statim*
e busti pondus. 31 *intereat miser,*
que potius, ne pater gnatum obruat,
que patrem gnatus, 32 *ad genua accido*
, Vlysse, quamque nullius pedes
dextram, pedibus admoueo tuis.
r: matris, & preces placidus pias
que recipe; quoque te celsum altius
leuarunt, mitius lapsos preme:
datur quodcunque 33 fortunæ datur.
te reuisat 35 *coniugis sanctæ torus,*
que dum te recipis extendat suos
rta: sic te 37 *iuuenis excipiat tuus,*
vincens vestra felici indole,
38 *auum transcendat, ingenio patrem*
re matris. vnicum afflictæ mihi
hic est. VL. *exhibe gnatum, & roga.*

29 Vt quondam, naues Græcorum flammis petens.
30 Filium absconditum.
31 Vel de turre præcipitatus aut vbicunque, modo ne in patris sepulchro.
32 Verecundiæ veteres frontem assignabant, impudentiæ os, sagacitati vel irrisioni nasum, iudicio aurem, fastui supercilium, virtuti & fidei dexteram, misericordiæ genua, quæ illius cui se supplices ingerentingebant vt & caput, seu mentum, & dextram. velut τὸ ἱγι-
, τὸ πρακτικὸν, καὶ τὸ κινητικὸν, Symbola consensus actionis &
sus ad præstanda quæ petuntur. 33 Par relaturæ illi qui succ-
misseris, lubricæ fortunæ memor. Lips. autem legit *Misera datur*
que fortuna, datur. q. d. animo verè liberali datur, non aucupanti
ibutionem sperante. 34 Sic tu reuisas thorum. *Hypallage.*
nelopes castæ & reditum tuum expectantis. 36 Pater tuus.
elemachus filius. 38 Laërtem.

ANDROMACHA.

filium è tumulo mater, iubetque supp-
m petere Vlyssis gratiam.

è latebris procede tuis,
lebile matris furtum miseræ.
r, 1 *hic est terror, Vlysse,*
arinis. Submitte manus,
que pedes supplice dextra
adora; nec turpe puta,
id miseros fortuna iubet:
animo reges adauos.
isque senis iura per omnes
terras: excidat 3 *Hector.*

1 *Arginis de patre timendus, Astyanax.* Auson.

2 Priami.
3 Memoria, *vel* indoles & virtus Hectoris.

4 Gere

Non inter aras 24 *mobili velox pede*
Reuocante 25 *flexo* 26 *concitos cornu modos,*
27 *Barbarica* 28 *prisco templa saltatu colet.*
O morte dira tristius leti genus!
Flebilius aliquid Hectoris magni nece
29 *Muri videbunt.* VL. 30 *rumpe iam fletus parens,*
Magnus sibi ipse non facit finem dolor.
AN. *Lacrymis, Vlysse, parua, quam petimus, mora est.*
Concede, paruus vt mea 31 *condam manu*
Viuentis oculos. occidis paruus quidem,
Sed iam timendus. Troia te expectat tua:
I, vade liber, 32 *liberos Troas vide.*
AS. *Miserere mater.* AN. *quid meos retines sinus,*
Manusque matris? cassa præsidia occupas.
Fremitu leonis qualis audito tener
Timidum iuuencus applicat matri latus;
At ille sæuus matre summota leo,
33 *Prædam minorem morsibus vastis premens*
Frangit, vehitque: talis è nostro sinu
Te rapiet hostis. 34 *oscula, & fletus, puer,*
35 *Lacerosque crines excipe, & plenus* 36 *mei*
Occurre patri; pauca materna tamen
Perfer querela verba: 37 *Si manes habent*
Curas priores, nec perit flammis amor;
Seruire Graio pateris Andromachen iugo
Crudelis Hector, 38 *lentus & segnis iaces?*
Rediit Achilles. 39 *sume nunc iterum comas,*
Et sume lacrymas; quidquid è misero 40 *viri*
Funere relictum est; sume quæ reddas tuo
Oscula parenti: matris hanc solatio
Relinque vestem. tumulus 41 *hanc tetigit meus,*

24 Choreæ in Dyndimenes sacris, saltando ad Phrygium modum, qui cæteris quatuor concitatior. Æolius enim simplex & animi tempestates tranquillat; Doricus honestus & grauis pudicitiæ largitor; Ionius seu Iasius varius, intellectum obtusis acuit; Lydius querulus mentem curis defatigatam reparat & oblectat; Phrygius vero religiosus & ἔνθεος pugnas excitat & votum furoris inflammat. 25 Curua tibia. ἐν αὐλοῖς Συνθαστοὶ Πέλοπος μάτερος ὀρείας φρύγιον ἀείσαν νόμον. 26 *Barbara & horribili stridebat tibia cantu.* Catul. 27 Phrygia. 28 Phrygio. 29 *Illaci Neptunia mœnia, muri Viderunt aliquid crudelius Hectore rapto.* Auson. 30 Desine, mitte. 31 Claudam quod proxime necessitudine coniuncti officium est. 32 Apud inferos, qui bello mortem oppetierunt nec in seruitutem redacti. 33 Iuuencum. 34 Viuo filio sed morti destinato iusta persoluit. respicit autem ad ritum ossa componendi, qui talis: primo bustum vino extinguebant, lotis deinde manibus ossa legebant, lecta vino perfundebant & lacte, mox vento siccanda exponebant, siccata aromatibus & odoribus mista in vrnam reponebant, reliquis lacrymas superfundebant. 35 Hippolyt. v. 1176. 36 Spiritus mei ab osculis; lacrymarum, crinium. 37 Si affectus maneant post rogos, *nec cura nos ipsa in morte relinquant.* 38 Cur non & tua vmbra rediit, vt Achillis? sup. 430. 39 Modo v. 798. 40 Mei Hectoris. 41 Vestem, qua obuolutus in sepulchro à matre absconditus fuerat.

chari. 42 *quidquid heic cineris latet,*
ore. VI. *nullus est flendi modus,*
propere classis Argolica 43 *moram.*

42 Cineres suorum, ne qua pars periret, labris & ore scrutati lamant. Herc. Oët. 1341. 43 Puerum in quo mora, vt sup. v. 554.

CHORVS.

la Troades in varia Græciæ loca, pro- e Achiuis dispertitæ contigerant in nque tamen Græciæ partem abduci rat quam in Spartam, Mycenas, & n, Helena Agamemnonis & Vlyssis s.

vocat sedes habitanda captas?
Tali montes, & opaca 1 *Tempe?*
tellus dare militares
Phthie? meliorque fœtu
uenti 3 *lapidosa* 3 *Trachyn?*
ris vasti domitrix 4 *Iolcos?*
centum spaciosa Crete?
Gortyne, sterilisque 7 *Tricce?*
ns rusticis leuibus 8 *Methone,*
Oetais latebrosa syluis
stos Troiæ ruinis
emel arcus?
tectis habitata raris?
Pleuron inimica Dianæ?
lati sinuosa 13 *Trœzen?*
num 14 *Prothoi superbum,*
s cœlo gradus? 16 *hic recumbens*
ssi spaciosus antro
uncis Chiron pueri magister,
plectro feriente chordas,
quoque ingentes acuebat iras
ndo.
19 *varii* 20 *lapidis* 21 *Carystos?*
tes litus maris inquieti
2 *Euripo properante* 23 *Chalcis?*

1 Thessaliæ loca amœna. 2 Thessaliæ pars, Achillis & Myrmidonum patria. 3 Thessaliæ vrbs & pars quod τραχεῖα, id est, aspera sit, dicta. 4 Iasonis patria, qui ad vellus aureum petendum vectus Argo, mare nauibus peruium docuit. 5 Ἑκατόμπολις insula. 6 Cretæ opp. 7 *Al.* Tricca. Thessaliæ vrbes. 8 Thraciæ vrbs, cui aliæ cognomines in Messenia, Mecedonia, Eubœa, &c. 9 Oeta mons in finibus Thessaliæ, Herculis rogo celebris. 10 Supra. v. 133. 11 Elidis vrbs. 12 Ætoliæ vrbs Meleagri patria, cuius pater Oeneus cum ceteris numinibus frugum honores sacrificaret omissa Diana, indignata Dea immisit aprum qui Ætoliam vastaret. 13 Peloponnesi ciuitas maritima, Thesei patria. 14 Μαγνῆτες Πρόθοος Τενθρηδόνος υἱός, Οἳ περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνο- Non *Protei*, vt habetur in vulgatis. 15 Pindo seu Olympo & ringestus à gigantibus. vid. Herc. Fu 970. 16 In Pelio. 17 quem puerum instruxit centaurus Chiron medica, musica, & arte. 18 Μῆνιν Homericam respicit. *vel* Achillis tum iuue- *animos in martia bella Versibus excitauit.* 19 Sunt qui metri causa ri *lapidis*, cum tamen alibi pluries reperiatur Dactylus in sc- phici sede, è licentia Tragicorum. 20 Marmoris. 21 Vna è Cy- dalis. 22 Herc. Fu. 377. 23 Euboiæ vrbs, ab Aulide Bœotiæ *spo diuisa.*

Quod

Qualibet vento faciles 24 Echinæ?
An carens nunquam 25 Gonoessa vento?
Quaque 26 formidant Borean 26 Enispe?
Attica pendens 27 Peparethos ora?
An sacris gaudens 28 tacitis 29 Eleusis?
31 *Numquid Aiacis Salamina 30 veram?*
Aut 32 fera notam 33 Calydona fama?
Quasque perfundit subiturus æquor
Segnibus terras 34 Titaressos vndis,
Bessam & Scarphen? 35 Pylon an senilem?
36 *Pharin? an 37 Pisam Iouis, & 38 coronis*
39 *Elida claram?*
Qualibet tristis miseras procella
Mittat, & donet cuicunque terra:
Dum 40 luem tantam Troiæ atque Archiuis
Quæ tulit, 41 Sparte procul absit: absit
Argos, & sæui Pelopis Mycenæ;
42 *Neritos parua breuior 43 Zacyntho,*
Et nocens saxis Ithace 44 dolosis.
45 *Quod manet fatum, dominusque quis te,*
Aut quibus terris Hecube videndam
Ducet? in cuius moriere regno?

24 Echinæ seu Echinades Insulæ ad ostium Acheloi. 25 In Ætolia. 26 Καὶ κνημόεσσαν Ἐρίσπην. 27 Legendum videtur *Perithados*, qui Atticæ vicus, vel aliquid simile. nam Peparethos à Cycladum numero est. 28 Cereris sacris non reuelandis. Herc. Fu. v. 301, & 844. 29 Hippol. 635. 30 Insulam Atticam, Telamoni regnatam; non illam à Teucro in Cypro conditam. & hic deesse aliquid videtur ad perficiendam constructionem, nisi referantur Accusatiui ad *Mittat*. Infr. vers. 850. 31 Sed quo caueatur Cõstructioni Nominatiui in Accusatiuum transeuntis, Io. Scaliger inserit duos versus: *Quove iactata pelago feremur Exules? ad quæ loca? quas ad vrbes?* atque illos in editione sua adoptauit P. Sriuerius. 32 Apro. sup. v. 825. 33 Vrbem Ætoliæ. 34 Titaresius Thessal. amnis qui Locros perfluit, quorum vrbes sunt Bessa & Scarpe. 35 Messeniæ. *Pylon antiquam, Neleia Nestoris arua.* 36 Laconiæ vrbem. 37 Thyest. v. 122. 38 Victorem præmiis in ludis Olympicis iuxta Elida vrbem. 39 Vide Herc. Fu. 829. 40 Helenam. 41 Laconum vrbs. 42 Mons Ithacæ. 43 Insula Vlyssi regnata. *nemorosa Zacynthos, Dulychiumque Sameque & Neritos ardua saxis.* 44 Latentibus sub vndis, vel Ithaca saxosa & aspera, nidus inter scopulos, Vlyssis dolosi patria & regnum. 45 Conuersus ad Hecubam Chorus hoc quærit.

ACTVS QVARTVS.

HELENA, ANDROMACHA.

HECVBA.

POLYXENA muta persona.

Vt manibus Achillis rite inferiæ peraguntur, excogitata ratio est, qua vt veste ita animo nuptiali affecta mactetur Polyxena. vid. sup. v. 360 quæ partes dantur Helenæ vt Polyxenam lactet inani spe nuptiarum cum Pyrrho. quas illa primo simulat, mox Andromachæ iurgio excussa dolos fatetur & rem aperte suadet.

1 [illegible] Ald. 262, QVicunque 1 hymen funestus, illætabilis,
Lamenta, cædes, sanguinem, gemitus habet,

ſpice Helena 3 dignus.euerſi quoque
cogor Phrygibus;ego Pyrrhi thoros
falſos iubeor;ego 4 cultus dare,
que Graios. arte capietur mea,
fraude concidet 5 Paridis 5 ſoror.
ur. ipſe lenius hoc equidem reor.
anda mors eſt, ſine metu mortis mori.
iuſſa ceſſas agere? ad auctores redit
is coacti culpa. 8 *Dardaniæ domus*
virgo, melior aſpictos Deus
e cœpit;teque felici parat
thalamo.tale coniugium tibi
a ſoſpes Troia,non Priamus daret.
9 *Pelaſga maximum gentis decus*
ta lecti iura legitimi petit;
a campi lata Theſſalici iacent:
a 10 *Tethys, teque tot pelagi deas,*
mque numen æquoris tumidi 11 *Tethys*
ocabunt; te datam Pyrrho ſocer
12 *nurum vocabit, & Nereus* 11 *nurum.*
cultus ſquallidos, 13 *feſtos cape.*
captam:deprime horrentes comas,
que 14 *docta patere diſtingui manu.*
itan te caſus excelſo magis
ones. profuit multis capi.
c deerat unum Phrygibus euerſis malum,
flagrant ſtrata paſſim Pergama.
niugale tempus!an quiſquam audeat
quiſquam dubius ad thalamos eat,
lena ſuadet? peſtis, exitium, lues
iuſque populi! cernis hos tumulos ducum?
totis oſſa quæ paſſim iacent
ta campis?hæc hymen ſparſit tuus.
xit 17 *Aſia,fluxit* 18 *Europæ cruor;*
dimicantes lenta proſpiceres viros,
voti. 20 *perge, thalamos appara.*

2 Veteres nihil non initiabantur ab augurio, in nuptiis itaque adhibiti auſpices.
3 Digna ſane pronuba quæ haſce funeſtas nuptias conciliaret, nam & ipſa bis rapta, iura iugalia violauerat, Paridem ſecuta Menelaum deſeruerat, Deiphobum prodiderat, Troiamq; in prioris mariti gratiam.
4 Sup. verſ. 360.
5 Polyxena.
6 Repentina & ſubita mors *quæ & Iulio Cæſari optata contigit.*
7 Duces Græcos qui mihi inuitæ has partes mandarunt.
8 Conuerſa ad Polyxenam, hæc.
9 Pyrrhus, cui campi Theſſ. patent lata regna, te in coniugium petit.
10 Maris Dea, Neptuni coniux.
ater Achillis Dea marina. Pelei vxor. 12 Affinem, neptem. &c. 13 Nuptiales. 14 Pſecados, coſmetæ, ciniflonis, ttix, ancillæ ornatricis, quæ *pectitque comas & voluit in orbem* onice. 16 Troiani & Græci. 17 In qua Troia. 18 In æcia. 19 Cum è muro Troiano proſpiceres duos maritos tuos achia de te certantes, ipſa cui faueas incerta legitimone Mene- raptori Paridi. 20 *Ironice.*

Tedis quid opus est? quidve 21 *solenni face?*
Quid igne? 22 *thalamis Troia prælucet novis.*
Celebrate Pyrrhi, Troades, connubia;
Celebrate 23 *digne planctus & gemitus sonent.*
HEL. *Ratione quamuis careat, & flecti neget*
Magnus dolor, sociosque nonnunquam sui
Mœroris ipsos oderit; caussam tamen
Possum tueri iudice infesto meam;
24 *Grauiora passa.* 25 *luget Andromacha Hectorem,*
Et Hecuba Priamum: solus occulte Paris
Lugendus Helena est. 26 durum & inuisum & graue est,
Seruitia ferre. *patior hoc olim iugum*
Annis decem captiua. 26 *prostratum Ilium est,*
27 *Versi penates. perdere est patriam graue;*
Grauius 28 *timere. vos* 28 *leuat tanti mali*
29 *Comitatus.* 29 *in me victus & victor furit.*
Quam quisque famulam traheret, incerto diu
Casu pependit: me 30 *meus traxit statim*
Sine sorte dominus. 31 *caussa bellorum fui,*
Tantaque Teucris cladis. hoc verum puta,
Spartana puppis vestra si secuit freta:
Sin rapta Phrygiis præda remigibus fui,
Dedit que donum iudici victrix Dea:
Ignosce 32 *Paridi.* 33 *iudicem iratum mea*
Habitura caussa est: ista Menelaum manent
Arbitria. 34 *nunc hanc luctibus paulum tuis,*
Andromacha, omissis flecte. vix lacrymas queo
Retinere. 35 AN. *quantum est, Helena quod lacrymat,*
Cur lacrymat ante mi fare, quos Ithacus dolos, quæ malum'
Quæ scelera nectat. vtrum ab Idæis iugis
Iactanda virgo est? arcis an celsæ edito
Mittenda saxo? num per hæc vastum in mare
Voluenda rupes, latere quas scisso leuat
Altum vadosos 36 *Sigeon spectans sinus?*
Dic, fare quidquid subdolo vultu tegis,
Leuiora mala sunt cuncta, 37 *quam Priami gener*

21 Nuptiali, Thebaid. 263. & 507.

22 Sarcasticee.

23 Planctu sc. & gemitu, vt seq.

24 Quam vos.

25 Vobis aperte luctum licet profiteri, mihi occulte lugendus est Paris.

26 Vobis.

27 Quod ego facio, deserti à me mariti vltionem timens.

28 Vide Chorum sequentem v. 1009.

29 Me Troiani & Græci detestantur.

30 Menelaus, prior maritus.

31 *Anthypophora.* at diceris me meruisse quæ fuerim causa belli & cladis Trojanæ; ego autem non fui causa, neque enim vltro secuta sum Paridem, sed ab eo rapta, & donata quidem illi à Venere. sup. v. 66.

32 Quid datum sibi à Dea munus vindicauit iure suo.

33 Quod vero meum peccatum spectat pœnamque, seuerum satis habebo iudicem Menelaum, nempe læsum, iratum.

34 Polyxenam ad nuptias tu flecte, namque ego vix lacrym. &c.

35 Magnum certe aliquod imminet malum, quod Helenam malis induratam in lachrymas cogat.

36 Trojæ promontorium.

37 Quam vt Polyxena nubat patris sui interfectori,

Hecuba

eque Pyrrhus. fare, quam prauam pares.
me, & vnum hoc deme nostris cladibus,
paratas perpeti mortem vides.
Vtinam iuberet me quoque 38 interpres deûm
mpere ense lucis inuisæ moras,
chillis ante busta, furibunda manu
re Pyrrhi, fata comitantem tua
me miseranda; quam tradi sibi,
mque Achilles ante mactari suam,
mpo maritus vt sit 39 Elysio, iubet.
Vide, vt 40 animus ingẽs lætus audierit necẽ.
decoras regiæ vestis petit,
mouetri crinibus patitur manum.
m putabat 41 illud, 42 hoc thalamos putat.
isera luctu mater audito stupet
cta mens succubuit. assurge, alleua
um, & cedentem misera firma spiritum.
mamuis tenuis anima vinculo pendet leui!
inimum est, quod Hecubam facere felicẽ potest.
reuixit: 45 prima mors miseros fugit:
Adhuc Achilles viuit in pœnas Phrygum?
c rebellat? ô manum Paridis 46 leuem!
pse nostrum sanguinem ac tumulus sitit.
47 turba felix latera cingebat mea:
ar in tot oscula, in totum gregem
re 48 matrem. 49 sola nunc hæc est super,
, comes, leuamen, afflictæ quies.
tus Hecubæ fœtus. hac 50 sola vocor
oce mater. 51 dura & infelix, age,
e anima. denique hoc vnum mihi
te funus. irrigat fletus 52 genas,
que victo subitus. vulnus cadit.
gaude, gnata. quam velles 53 tuos

38 Calchas. sup. 192. & v. 159. 39 Sede & domicilio beatarũ animarum corpore exutarum. ἀπὸ τῆς λύσεως, id est, solutione, aliis ab ἠλύσιος, id est, protectione. quẽ campum sub terra locant nonnulli, in orbe Lunæ alij, alij in Sphæra quæ ἀπλανὴς dicitur, in insulis fortunatis & Atlãticis alij, in Hispania Homerus, &c. Quũ vero amœnitatẽ & gaudia Paradisi (cuius cognitionem ab Ægyptiis & literis sacris habuere) Philosophi & hos secuti Poetæ ad Elysiũ suũ trãstulerint, cur non & nomẽ indidem ex אל אשל id est, Dei

40 Polyxenæ, quæ muta inducitur persona, quasi virgi- ngenuam deceat silentium. Quæ tamen apud Euripidem *Θανεῖν μοι ξυντυχία κρείσσων ἐκύρησεν.* 41 Pyrrho nubere. 42 Occidi- quam facile euolat senilis anima? Herc. Fu. 1308. 44 Facilis & vnus quasi spiritus euolans Hecubam seruiture ac miseriis re valet. 45 Mors vero maxime fugit miseros. 46 Quæ lem non in totum interfecerit. sup. v. 546. 47 Liberorum sup. 48 Affectus & officia materna. 49 Supererat quidem Cas- , aliis Alexandra, sed non comes matris. *Namque trahebatur passis ia virgo Crinibus à templo Cassandra adytisque Mineruæ.* inf. vers. & 975. 50 Cassandræ solius. 73. 51 Difficilis ad exeundum. Polyxenæ.

Caſſandra 53 *thalamos, vellet Andromache tuos.*
AN. *Nos Hecuba, nos, nos, Hecuba, lugenda ſumus*
Quas mota claſſis huc & huc ſparſas feret.
Hanc chara tellus ſedibus patriis teget.
HEL. 54 *Magis innidebis, ſi tuam ſortem ſcias.*
AN. *An aliqua pœnæ pars mea ignota eſt mihi?*
HEL. 55 *Verſata dominos vrna captiuis dedit.*
AN. *Cui famula tradar, ede: quem dominum voco?*
HEL. *Te ſorte prima* 56 *Scyrius iuuenis tulit.*
AN. *Caſſandra* 57 *felix! quam furor ſorte eximit,*
Phœbusque. HEL. 58 *regum hanc maximus rector tenet.*
HEC. *Eſtne aliquis* 59 *Hecubam qui ſuam dici velit?*
HEL. *Ithaco obtigiſti* 60 *præda* 60 *nolenti* 61 *breuis.*
HEC. *Quis tam impotens ac dirus, & iniqua ferus*
Sortiter vrna, 62 *regibus reges dedit?*
Quis tam ſiniſter diuidit captas deus?
Quis arbiter crudelis, & miſeris grauis,
63 *Eligere dominos neſcit? & ſæua manu*
Dat iniqua miſeris fata? 64 *quis matrem Hectoris*
Armiq; Achillis miſcet? ad Vlyſſem vocor?
65 *Nunc victa, nunc captiua, nunc cunctis mihi*
Obſeſſa videor cladibus, domini pudet,
Non ſeruitutis. 66 *Hectoris ſpolium feret,*
Qui tulit Achillis? ſterilis, & ſæuis fretis
Incluſa tellus, non capit tumulos meos?
Duc, duc, Vlyſſe. 67 *nil moror: dominum ſequor:*
(Me mea ſequantur fata. non pelago quies
Tranquilla veniat. ſæuiat ventis mare,
Et bella, & ignis, & mea, & Priami mala.
Dumq; iſta veniunt, interim hæc pœna 68 *in loco eſt:*
Sortem occupaui, præmium 69 *eripui mihi.)*
Sed incitato Pyrrhus accurrit gradu,
Vultuque toruo. Pyrrhe, quid ceſſas? age

53 Mori, vt tu.
54 Inuidendo fœlicitati illius, tuam dolebis.
55 Sup. v. 58.
56 Pyrrhus Achillis filius ex Deidamia Lycomedis Scyri regis filia, ſup. v. 340.
57 Propter diuinationem & ſacerdotiū Phœbi ſorte exempta.
58 Agamemnon Caſſandram extra ſortem habet.
59 Quia vetulam, ſup. 68.
60 *Præda mala ſeu quam victor Vlyſſes Eſſe ſuam nollet.*
61 Cito enim ab Vlyſſe dimiſſa ad Thracas fugit, vbi in canem conuerſa, id eſt, rabidis conuiciis omnes impetens, lapidibus obruta eſt.
62 Nonnullis placet lectio, *haud regib. reges.*
63 Dignos eligere neſcit ſed cæca ſorte indigne miſcet.
64 Vt eidem Vlyſſi cui adiudicata ſunt Achillis arma contingat Hecuba, *cuius rationem ſubiungit* v. 988. Hect. ſp. &c.
65 Poſtquam Vlyſſi ſorte contigerim.
66 Me matrem Hectoris. ſpolium autem proprie veſtis corpori detracta dicitur.
67 Sequar tamen, vt & infortunia mea Vlyſſem comitentur.
68 Lege ex autoritate Ioſ. Scaligeri, *in lucro eſt*. namque miſera omnia ſæuaque pro lucro deputabo, modo compatiatur Vlyſſes.
69 Legit idem Scal. *Eripui*, Vt ſit ab athletis tranſlatio, qui ſæpe victori ſecuro extra ſortem pręmium eripiebant. quid ſi legamus? *ſors occupauit*, ac ſi diceret, & hoc ante ſortem optaui vt infauſta comes adderet Vlyſſi, Iam verò ſors occupauit, præmiumque eripuit mihi.

o pectus,& Achillis tui
.perge 71 mactator senum;
te sanguis : 73 abreptam trahe.
cæde funesta deos,
anes.quid precer vobis!precor
tris æquora,hoc classi accidat,
ttibus hoc mille accidat,
cum vehar quidquid rati. 77

70 Me vt nuper Priamum confice coniungeque nos per mortem soceros in his funestis nuptiis patris tui.
71 Sup. 45.
72 Meus seni-

73 Polyxenam. 74 Inferos, *vel*. Achillis vmbram. ida,infesta. 76 Sup.v.992. 77 Atque hæc quinque 92.vasculis inclusos, traiiciendos contendit I.Scal. r P. Scriuerius.

IORVS.

sumpta ab Helena dicto sup. leuat tanti mali comitatus, *mmuni malo , quasi* solamen s habuisse doloris ; *quod ta- ipsis sortito disiunctis abla-*

uti populus dolentum,
entis resonare gentes.
lacrymæque mordent,
simili frequentat.
per dolor ipse magnus
ultos sua fata mitti,
n patuisse pœna.
rtem patiuntur omnes,
no recusat.
edit miserum, licet sit.
moueto multo
moueto, 3 centum
nt opulenta bubus;
animi iacentes.
no nisi comparatus.
sis posito ruinis
habuisse vultus.
riturque fatum,
um rate 4 singulari
ur cecidit petitos.
ulit & procellas,

1 Gaudet sua mala in multos mitti, communicari.

2 Sit nemo diues;& ipsi pauperes sibi non videbuntur miseri.
3 *Terram qui centum vertebat aratris.* Virg. de Galeso.7.Æneid.

4 Vnica. sola singula. μονοχίτων ἀνήρ.
5 E naufragio enatans.

Mille qui ponto pariter carinas
Obrui vidit, tabulaque litus
Naufraga spargi, mare cum coactis
Fluctibus 6 *Corus prohibet reverti.*
Questus est 7 *Hellen cecidisse Phryxus,*
Cum 8 *gregis ductor radiante villo*
Aureo fratrem simul & sororem
Sustulit tergo, medioque 9 *iactum*
Fecit in ponto. 10 *tenuit querelas*
11 *Et vir, & Pyrrha, mare cum viderent,*
12 *Et nihil praeter mare cum viderent,*
13 *Vnici terris homines relicti:*
Soluet 14 *hunc coetum lacrymasque nostras*
Sparget huc illuc agitata classis,
Et 15 *tuba iussi dare vela nautae,*
Cum semel ventis properante remo
Prenderint altum, 16 *fugietque litus.*
Quis status mentis miseris, ubi omnis
Terra decrescet, pelagusque crescet?
Celsa cum longe latitabit Ide;
Tum puer matri, genitrixque grato,
Troia qua iaceat regione monstrans
Dicet, & longe digito notabit:
Ilium est illic, vbi fumus alte
Serpit in coelum, 17 *nebulaque turpis.*
Troes hoc signo patriam videbunt.

6 Thyest. vers. 576. 7 Phryxus & Helle patrem Athamanta & nouercam Ino fugientes ariete aurei velleris conscenso pontum transfretare aggressi sunt quod ille quidem fecit, Helle vero submersa nomen ponto reliquit. 8 Aries aureo vellere radians. 9 lapsuram Helles. 10 Contra, Deucalion & Pyrrha non conquerebantur malum late patens 11 Al. *Et vir & vxor.* 12 Iste versus in plerisque lib. non habetur. 13 Diluuium in Thessalia tempore Deucalionis, de quo Poetae tanquam generali loquuntur. 14 Nostrum, captiuarum vid. argumentum huius Chori. 15 ὀρθίαν ὅταν σάλπιγγος ἠχὼ δῶσιν ἀρχηγοὶ στρατοῦ πρὸς ναῦς Ἀχαιῶν. Eurip. Troad. 16 In altum e portu vectis terra recedere videtur. *Prouehimur portu terraeque vrbesque recedunt.* Oculus enim quiescere nos iudicans, motu conspecto, quasi semet retractans term. retro tendere opinatur. 17 Ascendentis fumi.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. ANDROMACHA. HECVBA.

Nuncius matribus narrat, vt e turri praecipitatus fuerit Astyanax, & Polyxena ad tumulum Achillis caesa.

O 1 *Dira fata, saeua, miseranda, horrida,*
Quod tam ferum, 2 *tam triste bis quinis scelus*
Mars vidit annis, quod prius referens gemam?
3 *Tuosne potius; an tuos luctus anus?*
HEC. *Quoscunque luctus fleueris, flebis meos.*
Sua quemque tantum, me omnium clades premit.
4 *Mihi cuncta pereunt. quisquis est, Hecubae est, miser.*
NVN. *Mactata virgo est. missus e muris puer.*
Sed vterque letum mente generosa tulit.

1 Incrementum Rhetoricum. 2 Cuiusmodi non vidimus bello decennali. 3 Tuosne o Andromacha, an tuos o Hecuba? 4 Reginae, & in omnes miserias superstiti.

NN 2

...me seriem cadis, & duplex nefas
...o gaudet 5 animus ærumnas meus
...otas; ede, & enarra omnia.
Est vna magna turris è Troia super,
Priamo; cuius è fastigio
...e pinnis arbiter belli sedens
...t acies: 8 turre in hac blando sinu
...potem, cum metu versus graui
...garet Hector & ferro & 9 faces,
...uero bella monstrabat senex.
... quondam turris, & muri decus,
...a cautes, vndique affusa ducum
...turba cingitur. 10 totum coit
...electis vulgus. his collis procul
...u patenti liberam præbet locum;
...upes, cuius è cacumine
...mnes turba 12 librauit pedes.
..., illum laurus, hunc fagus 13 gerit,
...pulo sylua suspenso tremit.
... montis ille prærupti petit,
...at ille tecta, vel saxum imminens
...ntis pressat. atque aliquis (nefas!)
... ferus spectator Hectoreo sedet.
...late plena sublimi gradu
...acus, paruulum dextra trahens
...potem; nec gradu segni puer
...ergit mœnia. vt summa stetit,
...vultus huc & huc acres tulit,
... animo. qualis 15 ingentis feræ
...terque fœtus, & nondum potens
...ite, iam tamen tollit minas,
... inanes tentat. atque animis tumet:
...tra prensus hostili puer
... superne mouerat vulgum ac duces,
...Vlyssem: 17 non flet è turba omnium,
...ac dum verba fatidici & preces
...it Vlysses vatis, & sæuos ciet
...peros, 19 sponte desiluit sua

5 Induratus iam malis insensatus & insanus.
6 Superest è Troia turris vna portæ Scææ, quod ad sinistrã esset dictæ, è qua Priamus, Antenor, &c. prœlia & exercitus spectabãt vt Ilia. γ.
7 Signo è mœnibus dato congrediendi cum hoste, vel receptus.
8 *Mittitur Astyanax illis de turribus vnde Pugnantem pro se proauitaque regna tuentem Sæpe videre patrem monstratum à matre solebat.*
9 Quam in naues impulit.
10 Confluunt vniuersi à classe ad miserandum hoc spectaculum.
11 Prospectum.
12 In pedum digitos erecta. *vel* sedens lib. ped.
13 Ascendentes, sc. vt Astyanacta proiectum spectarent. Al. *terit.*
14 Violati se...
...l. 639. 15 Leonis catulus. 16 E turri sc. Al. *Superbe.* ...ortem despiciens. 17 *Ille solus non flet* pro quo omnes ...opulus lacrymas, *quas ille tenebat, non tenet.* 18 Proue à ...ite instructus & edoctus fuerat. 19 Proiecit se in me... ...el populi illic adstantis. Sunt qui suffectum eunt hoc he... addunrque; *non trepidus puer.* verum circa authoritatem

In media Priami regna.
AN. 20 *Quis Colchus hoc, quis* 21 *sedis incerta Scytha*
Commisit? aut 22 *quæ Caspium tangens mare*
Gens iuris expers ausa? non 23 *Busiridis*
Puerilis aras sanguis aspersit feri.
Nec 24 *parua* 25 *gregibus membra Diomedes suis*
Epulanda posuit. quis tuos artus teget,
Tumuloque tradet? NVN. 26 *quos enim præceps locus*
Reliquit artus? ossa disiecta & graui
Elisa casu, signa clari corporis,
Et ora, & illas nobiles patris notas
Confudit imam pondus ad terram datum:
Soluta ceruix; silicis 27 *impulsu caput*
Ruptum, cerebro penitus expresso; iacet
Deforme corpus. AN. 28 *hic quoque est similis patri.*
NVN. *Præceps vt altis cecidit è muris puer,*
Fleuitque Achiuûm turba, quod fecit, nefas;
Idem ille populus 29 *aliud ad facinus redit,*
30 *Tumulumque Achillis. huius extremum latus*
Rhœtea leni verberant fluctu vada;
Aduersa cingit campus, & cliuo leui
Erecta medium vallis includens locum
Crescit theatri more. concursus frequens
Impleuit omne litus: hi classis 31 *moras*
Hac morte solui rentur; hi stirpem hostium
Gaudent recidi: magna pars vulgi leuis
32 *Odit scelus, spectatque. nec Troes minus*
Suum frequentant funus, & pauidi metu
Partem ruentis vltimam Troiæ vident.
Cum subito 33 *thalami more præcedunt* 34 *faces:*
Et 35 *pronuba illic Tyndaris mœstum caput*
Demissa: 37 *tali nubat* 36 *Hermione* 37 *modo,*
Phryges precantur: sic viro 38 *turpis suo*
Reddatur Helene. terror attonitos monet
39 *Vtrosque populos.* 40 *ipsa deiectos gerit*
Vultus pudore: 41 *sed tamen fulgent genæ,*

20 Quis immanissimus è Colchis Medeæ crudelitate famosis?
21 Herc Fu. 532. & Thyest. v.628. & 1045.
22 Hyrcani, barbari & crudeles.
23 Herc. Fu. 484.
24 Puerorum
25 Equis. Herc. Fu. 225.
26 Neque enim sepultura opus erit laceris & dispersis artubus *Quid enim superest de corpore? quis membra, quis ossa inuenit? obtritum pueri peris omne cadauer More animæ.*
27 Al. *incussu.* Al. *incursu.*
28 Etiam in hoc similis patri, quem lacerum raptarat bigis Achilles.
29 Polyxenæ cædem.
30 Qui ad Rhœtum Troiæ promontorium.
31 Sup. v. 358. 550. & 811.
32 Monet Is. Pontanus in lib. Cantabrigiens. haberi, *Odit scelus, peccatque*, eadem mente qua supra v. 1117. & qua Tacitus 5. hist. *Pactum esse scelus loquuntur, faciuntque.*
33 Nuptiali ritu. sup. 360.
34 Thebaid. 263. & 507.
35 Sup. 861.
36 Helenæ & Menelai filia postea à Pyrrho rapta, verum ab Oreste, cui prius desponsata fuerat, repetita, cæso Pyrrho.
37 Nece. 38 Adultera.
39 Troianos & Græcos.
40 Polyxena.
41 *In ipsa morte.*

Ma-

e solito splendet extremus decor.
hœbi dulcius lumen solet
cadentis, astra cum repetunt vices,
urque dubius nocte vicina dies.
nne vulgus; 42 *& fere cuncti magis*
ura laudant. hos mouet forma decus,
is ætas, hos vaga rerum vices.
inuus omnes fortis, & leto obuius
n antecedit. omnium mentes tremunt;
entur, ac mirantur. vt primum ardui
montis tetigit, atque alte edito
is paterni vertice in busti stetit,
virago non tulit retro gradum;
e ad ictum stat truci vultu ferox.
s animus omnium mentes 46 *ferit.*
ec monstrum est, Pyrrhus ad cædem piger.
ferrum penitus exacta abdidit,
ecepta morte prorupit cruor
nus ingens. nec tamen moriens adhuc
nimos. cecidit, vt Achilli 47 *grauem*
erram prona, & irato impetu.
ue fleuit cœtus. ac timidam Phryges
nitum. clarius victor gemit.
sacri non stetit fusus cruor,
summa fluxit. 49 *abduxit statim,*
totum sanguinem tumulus bibit.
ite Danai, petite iam tuti domos,
lis maria diffusis secet
assis. concidit virgo, ac puer.
ractum est. quo meas lacrymas feram?
nilis 50 *exspuam leti moram?*
an nepotem; coniugem, an patriam fleam?
atan me? sola mors votum meum
tibus violenta, 52 *virginibus venis,*
properas, sæua: 53 *me solam times,*
ladios inter ac tela & faces.
ta nocte cupientem fugis.
aut ruina, non ignis meos
fit artus: 54 *quam prope à Priamo steti?*
etite ceteri maria, captiuæ gradu.
puppis laxat, & classis 55 *mouet.*

42 Al. *vt fere.*
43 Al. *Periturum anu ant.* nec probe.
44 Lips. *Mirantur & miserentur.*
45 Pyrrhus.
46 Dolore, stupore, commiseratione.
47 Hippolyt. 1174.
48 Troum & Graiorum.
49 Hausit, ebibit.
50 Cum indignatione emittam Sen. de ira. l. 3. c. vlt. *Iam ipsum spiritum expuimus in eum dum stabimus.*
51 Vt Astyanacti.
52 Vt polyxenæ.
53 *Quo me, fortuna damnosa, ?. nectitur! Quo Dij crudeles mihi, vti nouâ funera cernam, Vi?acem differtis annum?*

id Ouid. 13. Metam. 54 Cum ad aras ipse occideret, nec
sa fui. 55 Se mouet, mouetur.

AGAMEMNON.

Perſonæ.

THYESTES.	EVRYBATES.
CLYTÆMNESTRA.	CASSANDRA.
NVTRIX.	AGAMEMNON.
ÆGISTHVS.	ELECTRA.
CHORVS Argiuarum ſiue Mycenæarum.	STROPHIVS.
	CHORVS Iliadum.

ARGVMENTVM.

Thyeſtis vmbra vlciſcendi iniuriarum (de quibus vide Thyeſtis argumentum) cupida, filium Ægiſthum in cædem Agamemnonis incitat. Ille itaque Agamemnonem victorem à Troia reducem in conuiuio imperuia irretitum veſte occidit, conſilij cædiſque participe Clytæmneſtra, quam abſente marito Agamemnone corruperat Caſſandram deinde Agamẽnoni amatam ab aris auulſam occidi. Electram quod fratrem Oreſtem amandarat, carceri mancipari iubent.

ACTVS PRIMVS.

THYESTES.

Thyeſtis vmbra ab inferis adueniens Ægiſthum ad vindictam ſibi ab oraculo promiſſam inuitat.

1 O Paca linquens 2 Ditis inferni loca,
Adſum profundo 3 Tartari emiſſus ſpecu.
Incertus 4 vtras oderim ſedes magis.
5 Fugio Thyeſtes inferos, ſuperos fugo.
En horret animus, & pauor membra excutit:
Video 6 paternos, imo fraternos lares.
Hoc eſt vetuſtum Pelopiæ limen domus.
7 Hinc auſpicari regium capiti decus
Mos eſt Pelaſgis. hoc ſedent alti toro,
Quibus ſuperba ſceptra geſtantur manu.
Locus heic habenda curia: heic epulis locus

1 Inferna, vmbroſo quibus interpoſita terra, quæ Ops lucem intercludit.
2 Διὸς ſed inferni, Plutonis.
3 Hippolyt. 241.
4 Inferaſne, an ſuperas.
5 Inferos horreo, ſuperis ipſe horribilis.
6 Pelopis patris mei victoria (de qua Thyeſt. 143.) Ino fratris Atrei ſcelere (de quo in Thyeſt. 4 & 5 act.) claros.
7 Thyeſt. 655. Troad. 861. In his atriis coronari ſolent reges.

i. nonne vel 9 tristes lacus.
s? nunne 10 custod in Stygia
gris colla instantem iuuit?
vi corpus cuinctus rota
12 vbi per aduersum irritus
es luditur saxo labor;
s auida 13 secundum iecur;
fernida 14 exustus siti
ore decepto appetit,
urus cælitum dapibus graues.
pars quota est culpa 14 senex?
mnes, quos ob infandas manus
7 vrna 18 Cnosius versat reos;
sceleribus cunctos meis,
er. 19 liberis plenus tribus
viscera exedi mea.
tus fortuna maculauit patrem;
aliud ausa commisso scelus;
etere concubitus iubet.
us hausi dicta, sed cepi nefas.
omnes liberos irem parens,
nata fert vterum grauem,
m. versa natura est retro.
entem, (pro n fas!) patri virum,
iscui, 26 nocti diem.
respicit fessos malis
mum 28 sortis incestæ fides.
um, ductor Agamemnon ducum,
e vexillum rates,
maria texerunt suis;
hœbi lustra deuicto Ilio

8 Domo festa seu cœnatione visa, succurrit illi de filiis, quos ibi epulatus fuerat.

9 Acheronta, ex ἄχος & ῥέω. quod luctuosis fluat vadis. vel ab α, & χαίρειν quasi illætabilis vnda: Styga autem à στυγέω. id est, odi. *tristique palus innabilis vnda Styx.* & Cocytum ἀπὸ τοῦ κωκύειν à lamentando.

10 Cerberum *Troad.* 403. *Herc. Fu.* 289.

11 *Voluitur Ixion & se sequiturque fugitque.* Al. leg. *celeri tortus & vinctus rota.*

12 Sisyphus *Hippol.* 228.

13 Tityi. *Hippol.* 228.

14 Tantalus *Thyest.* 152.

m filium diis appositum. *ibid.* 16 Iudex translatum à omanorum, apud quos, qui iudiciis publicis præerat, atur, syncopate Quæstor; qui de crimine diligenter indicabat. 17 Herc. Fu. 190. & 731. 18 Herc. Fu. est. act. 4, & 5. 20 Nescientem me comedisse prone ex ignorantia peccantem. Ios. Scal. legit, *Cortina ma-* 21 Oraculi monitu, vt cum propria filia concumbe- fore vltorem fraterni sceleris. 22 Vindictæ cupidi- uius sceleri. 23 Filios enim mihi ingessi, me filiæ. t modo. v. 30. 25 Namque ego Ægistho auus & pater acitos, sic Ægisthus mihi natus & nepos. 26 *Fugiente yestæas horret dum cernere menses.* Thyest. v. 774. 27 Post e mortem. 28 Oraculi suadentis incestum. vers. 30. *ortis incertæ.* 29 Græcorum exercitus imperator. *mantior.* 31 Post decem solaria lustra, id est, annuos est, annos.

Adest, daturus coniugi 32 *iugulum suæ.*
33 *Iam iam natabit sanguine alterno domus.*
Enses, secures, tela, diuisum graui
Ictu 34 *bipennis regium video caput.*
Iam scelera prope sunt; iam 35 *dolus, cædes, cruor.*
Parantur 36 *epulæ* 37 *caussa natalis tui,*
Ægisthe, venit. 38 *quid pudor vultus grauat?*
39 *Quid dextra dubio trepida consilio labat?*
Quid ipse temet consulis, torques, rogas,
An deceat hoc te? 40 *respice ad matrem; decet.*
41 *Sed cur repente noctis æstiuæ vices*
Hibernæ longa spatia producunt mora?
Aut quid 42 *cadentes detinet stellas* 43 *polo?*
44 *Phœbum moramur. redde iam mundo diem.*

32 Feriendum. infra.v.883. 33 Vbi Ægisthus interfecerit Atrei filium vt meos Atreus. alii intellig. de sanguine alterno Agamemnonis, mox Clytæmnestræ & Ægisthi. sed prius magis placet. neque enim lætaretur etiam impia vmbra filij sui morte. 34 Quam *dextra læuaque tenens* coniugis incussit capiti Clytæmnestra *fortissima Tyndaridarum*. 35 Vestis. quæ negaret exitum capiti & manibus infr.v.882. 36 Simulatæ & funestæ Agamemnoni, vt quondam mihi. 37 Vltio per te promissa. sup.v. 30. 38 An te pudet vxorem patruelis stuprasse? 39 An dubitas patruelem interficere? 40 Decere proculdubio te hæc scelera fatebare, si memineris te matre incesta natum. 41 Sed cur nox hęc æstiua (quam contractiorem esse oporteret) æquat longitudine hybernas? 42 Iam occidere paratas *vel* quas iandudum occidisse tempus erat. 43 Hoc hemisphęrio. 44 Mea illi in mora præsentia. meum refugit conspectum. vid. Thiest. v. 119.

CHORVS ARGIVARVM.

Chorus è mulieribus Argiuis seu Mycenæis (vid. argum. primi Chori Thyestæi) *excelsam fortunam queritur instabilem, anxiam, periculis obnoxiam; mediocrem itaque illi præfert.*

O Regnorum magnis fallax
Fortuna 1 bonis, in præcipiti
Dubioque nimis excelsa locas.
Nunquam placidam sceptra quietem,
Certumve sui tenuere diem.
2 *Alia ex alia cura fatigat,*
Vexatque animos noua tempestas.
Non sic 3 *Libycis Syrtibus æquor*
Furit 4 *alternos voluere fluctus;*
Non 5 *Euxini turget ab imis*
Commota vadis vndas 6 *niuali*
Vicina polo;

1 Splendore quidem, & specie bonis; reuera atque exitu plerunque malis. τὸ μὲν πρόσωπον ἡδὺ τ' ἀρ ἄ[illegible] δὲ Αυπυρα. Eurip.
2 Herc.Fu.v.207. *alterius cura finis gradus est futuræ.*
3 Vid. Herc. Fu. 322.
4 Fluxu refluxuque impetuosos.
5 Quibusdam κατ' ἀντιπερίστασιν dict. rectius quod cum prius ob accolarum inhospitalitatem vel latronum immanitatem ἄξεινος dicta fuerit regio illa, Herculis tandem opera latrociniis purgata & aliarum gentium commercio emollita εὔξεινος nuncupata est. 6 Septentrionali.

Vlt

7 immunis aquis,
it 8 plaustra Bootes:
regum casus
t.
nt, 9 metuique timent,
alma recessus
10 non curarum
iter pectora soluit.
arces scelus 12 alternum
cceps impia 13 quas non
nt: iura, pudorque
ij sacrata fides,
llas: sequitur tristis
ta 14 Bellona manu,
bus urit 15 Erinnys,
nper comitata domos;
num qualibet hora
. licet arma vacent,
di;
ipso pondere magna,
neri Fortuna suo.
inflata notis,
m timuere suos.
ipsis inserta caput
vapulat Austro:
mus spargens umbras
t robora frangi.
celsos fulmina colles.
a morbis maiora patent:
stus armenta vagos
, 20 placet in vulnus
ervix. 21 quidquid in altum
lit, ruitura leuat.
rebus longius æuum est.
e quisquis turbæ
us,
tringit litora tuta;
e mari credere cymbam
is propiore legit.

7 Eadem ratione, qua Vrsæ, vid. Thyest. 476.
8 Med. v. 315.

9 Multos timeat necesse est, quem multi timent.
10 οὔθ᾽ ὁ πανδαμάτωρ ἔθ᾽ ὁ παγκρατὴς ὕπνος Αἰδ... Soph.
11 Regias. vid. Thyest. 455, & 640.
12 A regibus sibi mutuo illatum.
13 Arces?
14 Enyo, bellorum dea, Martis soror, auriga.
15 Furia. Erinnyes autem tres θεαὶ σεμναὶ καὶ τιμωρήτειαι, Tisiphone, Megæra & Alecto natæ è guttis sanguinis Saturni verendorum.
16 In se magna ruunt.

17 Alta, quæ caput inter nubila condit. vid. Hippol. chorum vlt. à v. 1120 qui totus huic choro concinit.
18 Plurimaque huius Montibus in summis vestigia cernimus ignis, Lucret. 6. feriuntque summos fulmina montes.
19 Τὰ γὰρ περισσὰ κἀνόνητα σώματα πίπτειν βαρείαις πρὸς θεῶν δυσπραξίαις ἔφασκ᾽. Sophoc.
20 Eximuntur ad cædem è grege pulcherrimi quique boues.
21 Tolluntur in altum, ut

...re ruant. Claud. 22 Moderata durant. Firma, mediocria, ... vtque postea legit litus.

ACTVS SECVNDVS.

CLYTÆMNESTRA. NVTRIX.

Sibi male conscia Clytæmnestra, atque adulterij pœnas, redeunte iam marito, verita, κακά κακοῖς ἰᾶσθαι statuit. meditatur itaque Agamemnoni exitium: dissuadet nutrix.

QVid segnis anime, 1 tuta consilia expetis?
Quid fluctuaris? clausa iam melior via est.
Licuit pudicos coniugis quondam toros,
Et sceptra casta vidua tutari fide.
Periere mores, ius, decus, pietas, fides,
Et qui redire, cum perit, nescit pudor.
Da frena, & omnem prona nequitiam incita.
Per scelera semper sceleribus tutum est iter.
Tecum ipsa nunc euolue 2 fœmineos dolos,
Quod vlla coniux perfida, atque impos sui
Amore cæco; quod nouercales manus
Ausa; quod 3 ardens impia virgo face,
4 Phasiaca fugiens regna 5 Thessalica trabe;
Ferrum, venena. vel 6 Mycenæa domo,
Coniuncta 7 socio, profuge furtiua rate.
Quid timida loqueris furta, & exilium, & fugas?
8 Soror ista fecit. te decet maius nefas.
NVT. *Regina Danaûm, inclytum Leda genus,*
Quid tacita versas? quidve consilij impotens
Tumido feroces impetus animo geris?
Licet ipsa sileas, 9 totus in vultu est dolor.
Proin quidquid est, da tempus ac spacium tibi.
10. Quod ratio nequiit, sæpe sanauit mora.
CLYT. *Maiora cruciant, quam ut moras possim pati.*
Flammæ medullas & cor exurunt meum.
Mistus 11 dolori subdidit stimulos 12 timor.
Inuidia pulsat pectus. hinc animum iugo
Premit. 13 Cupido turpis, & vinci vetat,
Et inter istas mentis obsessæ faces
Fessus quidem, & deiectus, & pessundatus
Pudor 14 rebellat. fluctibus variis agor:
15 Vt cum hinc profundum ventus, hinc æstus rapit,
Incerta dubitat vnda, cui cedat malo.

1 Honestam receptionem, vel excusationem, deprecationem culpæ, &c.
2 *Emphatice* nihil inausum intentatumque relinquentes.
3 Medea Iasonis amore ardens. vid. Med. & Hippolyt. 561.
4 Colchica à Phaside fl.
5 Argo. vid. Med. 609.
6 Mycenis Agamemnoniis.
7 Ægistho adulterij & periculi socio.
8 Helena soror mea fugit Paridem secura.
9 Prodit dolorem vultus. Med. v. 444.
10 Χρόνος μαλάξει νῦν δ᾽ ἔθ᾽ ἡβάσκει κακόν. Eurip.
11 De pellice Cassandra.
12 Ne deprehensi adulterij pœnas sumat maritus.
13 Adulteri Ægisthi.
14 Nec cedit honesto coniugis amori.
15 *Vt quæ carina, Quam ventus premit & vento contrarius æstus Vim geminam sentit, paretque incerta duobus.*

Proinde

ſi 16 regimen è manibus meis.
ne ira, quo dolor, quo ſpes feret,
am, fluctibus dedam ratem.
s errat ; optimum eſt caſum ſequi.
ſt temeritas, quæ petit caſum ducẽ.
ultima eſt fortuna, quid dubiam times?
, latetque culpa, ſi pateris, tua.
lucet omne regiæ vitium domus,
ioris, & nouum crimen ſtruis?
rofecto ſtulta, nequitia modus.
od metuit, auget, qui ſcelus ſcele-
uit.
ferrum & ignis ſæpe medicina loco eſt.
rema primo nemo tentauit loco.
enda rebus in malis preceps via eſt.
ſtectat coniugij nomen ſacrum.
ens per annos vidua reſpiciam virum?
iſſe debes ſobolis ex illo tua.
dem & iugales filiæ memini faces;
Achillem. 25 præſtitit matri fidem.
illa claſſis immotæ moras,
o fixa languore impudit.
igetque! 26 Tyndaris cœli genus,
claßi Doricæ peperit caput.
mus virginis 28 thalamos meos,
os 29 Pelopia fecit domo,
aras ore ſacrilego pater
les. horruit Calchas ſua
m, & 30 recedentes focos.
per ſceleribus vincens domus!
ntes eminus, bellum nece.
pariter 32 mille fecerunt rates,
oluta proſpero claßis 33 Deo :

16 Clauum, gubernaculum rectæ rationis.
17 In extremo, quo deterius nil poteſt eſſe.
18 In omnium oculis & ore poſitum eſt. *Tanto conſpectius in ſe Crimen habet, quanto maior, qui peccat, habetur.*
19 Scelus, ſceleriſque pœnam.
20 Cauterio, candenti ferro obſiſtitur cãcris, gangrenis, &c. *Vt vedimas corpus, ferrum patieris & ignes.*
21 *Cuncta prius tentanda, ſed immedicabile vulnus Enſe recidendum,* &c.
22 In rebus aſperis & tenuis ſpei fortisſima quæque conſilia ſunt tutisſima, ſed in bellicis politiciſque vtibile hoc, in peccando minime.
23 Egregius ſa-
ui me per decem annos reliquit. de vidua autem vid. Hip-
24 Et memini quo pacto ſub prætextu nuptiarum cum
rſiuerit Iphigeniam, eamque immolauerit Dianæ. Troad.
Ironice. 26 Ego Tyndari, filie putatiua, reuera Iouis ex
quidam Nemeſi. *vel* ego filia Tyndari cui Imp. abauus.
ena & pollux altero ouo editi Iouis progenies dicuntur;
cæmneſtra, Tyndari, ex altero ouo. 27 Expiatiuum ven-
vid. Troad. 161. 28 Modo. v. 156. 29 Sæua, crudeli,
nactare ſolet, vt Tantalus Pelopem, Atreus tres Thyeſtis
Pathes, ſic Thyeſt. v. 766. 31 Vid. Troad. 161. 32 Quos
rus 1080 computat; Dares Phrygius 1140. Dictys 1295.
; vel etiam Diana, vid. Herc. Fu. 384.

Ejicit

Eiecit 34 *Aulis impias portu rates.*
35 *Sic auspicatus bella, non melius gerit.*
36 *Amore captæ captus; immotus* 37 *preces,*
38 *Sminthea tenuit spolia Phœbei ducis,*
Ardore sacræ virginis iam tum furens.
39 *Non illum Achilles flexit indomitus;*
Non 40 *ille solus fata qui mundi videt,*
41 *In nos fidelis augur, in captas leuis;*
Non populus 42 *æger, &* 43 *relucentes rogi.*
Inter ruentis Graciæ stragem vltimam
Sine hoste victus 44 *marcet, ac Veneri vacat,*
Reparatque amores: neve desertus foret
A pellice vnquam barbara 45 *cælebs torus:*
46 *Ablatam Achilli diligit Briseida:*
Nec rapere puduit è sinu vulsam 47 *viri.*
48 *En Paradis hostem! nunc nouum vulnus gerens.*
Amore 49 *Phrygiæ vatis incensus* 50 *furit:*
Et post 51 *trophæa Troica, ac versum Ilium, Ilium,*
Captæ maritus remeat, & Priami gener.
Accingere, anime; bella non leuia apparas:
52 *Scelus occupandum est. pigra, quem exspectas diem?*
Pelopia 53 *Phrygiæ sceptra dum teneant* 53 *nurus?*
54 *An te morantur virgines viduæ domi;*
Patrique Orestes similis? horum te mala
Ventura moueant, turbo queis rerum imminet.
Quid misera cessas? en adest natis tuis
Furens nouerca. per tuum, si aliud nequit,
Latus exigatur ensis, & perimat duos.
Misce cruorem. perde pereundo virum.
Mors misera non est, commori 55 *cum quo velis.*
NV. *Regina, frena temet & siste impetum;*

34 Bœotiæ portus, Græcorum statio in Troianos coniurantium.
35 Cæde virginis filiæ imperatoris.
36 Astynomes, Chryseidos. Troad. 222.
37 Patris Chrysæ filiam redempturi.
38 Filiam Chrysæ Sacerdotis Apollinis Sminthei, παρὰ τοῦ σμίνθας, i. mures κτείνειν, διὰ μυοκτόνος. al. à Smynthe opp.
39 Non flexit minis. *vel* Achilles indomitus minis.
40 Calchas οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος, Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα.
41 Statim Agamemnoni creditus, vbi Iphigeniam Dianæ immolandam cecinit: quando fateretur reddendam Briseida, fidem eius eleuauit Agam. Μάντι κακῶν &c. Αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι. 42 Peste laborans. *notum ex Hom. Il. α.* 43 Αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί. 44 *In Venerem putris.* 45 Hippol. 230. 46 Hippodamiam Brisei filiam per præcones Achilli aufert. 47 Achillis fortis vel illam maritali amore tenentis. 48 En pulchrum adulterij vindicem. *Iron.* 49 Cassandræ, seu Alexandriæ. vid. Troad. 34. & *966.* 50 *Eleganter* ἀντανακλάσει *vatis furori.* 51 Troad. v. 147. 52 Antequam meum vlciscatur adulterium Agamemnon, ego illius. Thyest. 203. Herc. Oet. 435. 53 Cassandra. *plural. indignanter pro singulari. vt Theb. 368. Med.* 1005. 54 An filiarum innuptarum Electræ, Chrysothemidos, Laodices, & Iphianassæ filijque causa vindictæ abstines? imo horum gratia magis perfice, ne quid grauius patiantur ista superinducta nouerca, eaque captiua furore vaticinij percita. Hippol. 602. 55 Cum illo, quem perire expetis, mori. Hellen. *θανεῖν* ὧν ἂν θέλῃς.

ites, cogita 56 victor venit
cis, vltor 58 Europa, trahens
ergama, & 60 diu victos Phrygas.
nunc conaris & 61 furto aggredi?
chilles ense violauit fero,
63 procacem toruus armasset manum;
or Aiax, 65 morte decreta furens;
Danais Hector & bello mora;
Paridis certa; non 68 Memnon niger;
hius armis corpora immistis gerens;
e Simois cæde purpureos agens,
a proles Cycnus æquorei Dei;
eso Thressa cum Rheso phalanx;
s pharetras, & securigera manu
azon; 74 hunc domi reducem paras
aras cæde maculare impia?
m Græcia hoc facinus feret?
arma, classibusque horrens fretum
76 alto sanguine exundans solum,
fata Dardaniæ domus
Danaûm. comprime affectus truces,
ibimet ipsa pacifica tuam.

56 Agamemnon, cui hæc meditaris, redit victor.
57 Troiæ in Asia minori. vid. Troad. v. 4.
58 Iniuriæ illatæ Græciæ, quę in Europa.
59 Reliquias Troiæ, captiuas.
60 Diutino, lento, decennali bello.
61 Clandestinis insidiis. Al. *conaris insana aggredi?*
62 Ἕλκετι δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, &c. Il. α.
63 Cædis &
…odice appetentem. Procari enim significat immodice & …petere. 64 Telamonius, non Οἰλῆος ταχὺς Αἴας μείων. …ata morte ex pudore cæsorum à se pecorum per insaniam …s est propter adiudicata Vlyssi ab Agamemnone & proce…s arma. 66 Troad. 31, & 121. 67 Nec tela Paridis …ò Apolline directa in Achillem, (Troad. 345.) violauerunt. Æthiops, vid. Troad. v. 10. 69 Ὡς ὤπ' Ἀχιλλῆος Ξάνθος … Πλήτο ῥέος κελάδων ἐπιμίσγων … Quem neque qui *tot Simoeis correpta sub vndis Scuta virum …fortia corpora voluit*, violauit. 71 Troad. v. 183. 72 Troad. …on Penthesilea, quæ *Ducit Amazonidum Lunatis agmina …cumigeris dextris & picta pharetras.* Med. 214. est autem pelta …lium hederaceum formatum. 74 Talem post tot tan…gestas strenue reducem. 75 Propone tibi egregia eius … sperabis te impune laturam cædem viri optime de omni…ci. 76 Troianum solum sanguine exund. 77 Repor…iam in vindictam raptæ vnius Helenæ.

ISTHVS. CLYTÆMNESTRA.

m nutricis consiliis cedere paratam, iamque …peruenieus Ægisthus auertit rursus atque …s trahis.

*…pus animo semper ac mente horr…
…profecto rebus extremum meis.*

Quid

In media Priami regna.
AN. 20 *Quis Colchus hoc, quis* 21 *sedis incerta Scytha*
Commisit? aut 22 *quæ Caspium tangens mare*
Gens iuris expers ausa? non 23 *Busiridis*
Puerilis aras sanguis aspersit feri.
Nec 24 *parua* 25 *gregibus membra Diomedes suis*
Epulanda posuit. quis tuos artus teget,
Tumuloque tradet? NVN. 26 *quos enim præceps locus*
Reliquit artus? ossa disiecta & graui
Elisa casu, signa clari corporis,
Et ora, & illas nobiles patris notas
Confudit imam pondus ad terram datum?
Soluta ceruix; silicis 27 *impulsu caput*
Ruptum, cerebro penitus expresso; iacet
Deforme corpus. AN. 28 *hic quoque est similis patri.*
NVN. *Præceps vt altis cecidit è muris puer,*
Fleuitque Achiuûm turba, quod fecit, nefas;
Idem ille populus 29 *aliud ad facinus redit,*
30 *Tumulumque Achillis. huius extremum latus*
Rhœtea leni verberant fluctu vada;
Aduersa cingit campus, & cliuo leui
Erecta medium vallis includens locum
Crescit theatri more. concursus frequens
Impleuit omne litus: hi classis 31 *moras*
Hac morte solui credunt; hi stirpem hostium
Gaudent recidi: magna pars vulgi leuis
32 *Odit scelus, spectatque. nec Troes minus*
Suum frequentant funus, & pauidi metu
Partem ruentis vltimam Troiæ vident.
Cum subito 33 *thalami more præcedunt* 34 *faces:*
It 35 *pronuba illic Tyndaris mœstum caput*
Demissa: 37 *tali nubat* 36 *Hermione* 37 *modo,*
Phryges precantur: sic viro 38 *turpis suo*
Reddatur Helene. terror attonitos tenet
39 *Vtrosque populos.* 40 *ipsa deiectos gerit*
Vultus pudore; 41 *sed tamen fulgent genæ,*

20 Quis immanissimus è Colchis Medeæ crudelitate famosis?
21 Herc Fu. 532. & Thyest. v. 628. & 1045.
22 Hyrcani, barbari & crudeles.
23 Herc. Fu. 484.
24 Puerorum
25 Equis. Herc. Fu. 225.
26 Neque enim sepultura opus erit laceris & dispersis artubus *Quid enim superest de corpore? quis membra, quis ossa inuenit? ob-ritum pueri peris omne cadauer More anima.*
27 Al. *incussu.* Al. *incursu.*
28 Etiam in hoc similis patri, quem lacerum raptarat bigis Achilles.
29 Polyxenæ cædem.
30 Qui ad Rhœteum Troiæ promontorium.
31 Sup. v. 358. 550. & 811.
32 Monet If. Pontanus in lib. Cantabrigiens. haberi, *Odit scelus, peccatque*, eadem mente qua supra v. 1117. & qua Tacitus 5. hist. *Pactum esse scelus loquuntur, faciuntque.*
33 Nuptiali ritu. sup. 360.
34 Thebaid. 263. & 507.
35 Sup. 861.
36 Helenæ & Menelai filia postea à Pyrrho rapta, verum ab Oreste, cui prius desponsata fuerat, repetita, cæso Pyrrho.
37 Nece. 38 Adultera.
39 Troianos & Græcos.
40 Polyxena.
41 *In ipsa morte.*

ſplendet extremus decor.
ulcius lumen ſolet
is,aſtra cum repetunt vices,
dubius nocte vicina dies.
lgus;42 & fere cuncti magis
dant. hos mouet forma decus,
hos vaga rerum vices.
omnes fortis, & leto obuius
cedit.omnium mentes tremunt;
ac mirantur.vt primum ardui
tetigit, atque alte edito
rui vertice in busti ſtetit,
non tulit retro gradum;
um ſtat truci vultu ferox.
us omnium mentes 46 ferit.
ſtrum eſt, Pyrrhus ad cædem piger.
n penitus exacta abdidit,
morte prorupit cruor
gens.nec tamen moriens adhuc
cecidit, vt Achilli 47 grauem
prona, & irato impetu.
it cœtus.ac timidum Phryges
clarius victor gemit.
non ſtetit fuſus cruor,
fluxit.49 obduxit ſtatim,
ſanguinem tumulus bibit.
mai, petite iam tuti domos,
ria diffuſis ſecet
ncidit virgo,ac puer.
eſt.quo meas lacrymas feram?
50 exſpuam leti moram?
atem;coniugem,an patriam fleam?
e?ſola mors votum meum
violenta.52 virginibus venis,
as, ſaua:53 me ſolam times,
inter ac tela & faces.
te cupientem fugis.
mina, non ignis meos
s:54 quam prope à Priamo ſtetit.
ele i maria, captiua, gradu.
laxat, & claſsis 55 mouet.

42 Al. vt fere.
43 Al. Perlu[illegible] probe.
44 Lipſ. Mirantur & miſerentur.
45 Pyrrhus.
46 Dolore, ſtupore, commiſeratione.
47 Hippolyt. 1274.
48 Troum & Graiorum.
49 Hauſit, ebibit.
50 Cum indignatione emittam Sen. de ira, l. 3.c.vlt. Iam ipſum ſpiritum exſpuimus [illegible] trahimus.
51 Vt Aſtyanacti.
52 Vt polyxenæ.
53 Quo me ſ[illegible] damnoſa ſenectus! Quo Di crudeles mihi, vti noua funera cernam, Vinacem differtis annum?

d.13. Metam. 54 Cum ad aras ipſe occideret, nec
55 Se mouet, mouetur.

AGAMEMNON.

Personæ.

THYESTES.	EVRYBATES.
CLYTÆMNESTRA.	CASSANDRA.
NVTRIX.	AGAMEMNON.
ÆGISTHVS.	ELECTRA.
CHORVS Argiuarum *siue* Mycenæarum.	STROPHIVS.
	CHORVS Iliadum.

ARGVMENTVM.

Thyestis vmbra vlciscendi iniuriarum (de quibus vide Thyestis argumentum) cupida, filium Ægisthum in cædem Agamemnonis incitat. Ille itaque Agamemnonem victorem à Troia reducem in conuiuio imperuia irretitum veste occidit, consilij cædisque participe Clytæmnestra, quam absente marito Agamemnone corruperat Cassandram deinde Agamēnoni amatam ab aris auulsam occidi, Electram quod fratrem Orestem amandârat, carceri mancipari iubent.

ACTVS PRIMVS.

THYESTES.

Thyestis umbra ab inferis adueniens Ægisthum ad vindictam sibi ab oraculo promissam inuitat.

1 O *Paca linquens 2 Ditis inferni loca,*
Adsum profundo 3 Tartari emissus specu.
Incertus 4 vtras oderim sedes magis.
5 Fugio Thyestes inferos, superos fugo.
En horret animus, & pauor membra excutit:
Video 6 paternos, imo fraternos lares.
Hoc est vetustum Pelopiæ limen domus.
7 Hinc auspicari regium capiti decus
Mos est Pelasgis. hoc sedent alti toro,
Quibus superba sceptra gestantur manu.
Locus heic habenda curiæ: heic epulis locus

1 Inferna, vmbroso quibus interposita terra, quæ Ops lucem intercludit. 2 Διὸς sed inferni, Plutonis. 3 Hippolyt. 841. 4 Inferasne, an superas. 5 Inferos horreo, superis ipse horribilis. 6 Pelopis patris mei victoria (de qua Thyest. 141.) Ino fratris Atrei scelere (de quo in Thyest. 4 & 5 act.) claros. 7 Thyest. 655. Troad. 861. In his atriis coronari solent reges.

8 Liber

i. nonne vel 9 tristes lacus.
i? nonne 10 custod m Stygia
gru colla iactantem iubis?
ri corpus cuinctus rota
12 ubi per aduersum irritus
re luditur saxo labor;
s auida 13 secundum iecur;
feruida 14 exustus siti
ore decepto appetit,
urus cælitum dapibus graues.
pars quota est culpa 14 senex?
unes, quos ob infandas manus
17 urna 18 Cnossius versat reos:
sceleribus conctos meis,
ar. 19 liberis plenus tribus
uiscera excedi mea.
ius fortuna maculauit patrem;
aliud ausa commisso scelus;
etere concubitus iubet.
us haust dicta, sed cepi nefas.
omnes liberos irem parens,
nata fert vterum grauem,
im. versa natura est retro.
rentem, (pro n fas!) patri virum,
nis cui, 26 nocti diem.
respicit fessus malis
mum 28 sortis incestæ fides.
um, ductor Agamemnon ducum,
e vexillum rates,
maria texerunt suis;
hœbi lustra deuicto Ilio

8 Domo festa seu cœnatione visa, succurrit illi de filiis, quos ibi epulatus fuerat.
9 Acheronta, ex ἄχος & ῥέειν. quod luctuosis fluat vadis. vel ab α, & χαίρειν quasi illætabilis vnda: Styga autem à στυγέω. id est, odi. *tristique palus innabilis vnda Styx.* & Cocytum ἀπὸ τοῦ κωκύειν à lamentando.
10 Cerberum *Troad.* 403. *Herc. Fu.* 289.
11 *Voluitur Ixion & se sequitúrque fugitque.* Al. leg. *celeri tortus & vinctus rota.*
12 Sisyphus *Hippol.* 228.
13 Tityi. *Hippol.* 228.
14 Tantalus *Thyest.* 152.

em filium diis appositum. *ibid.* 16 Iudex translatum à Romanorum, apud quos, qui iudiciis publicis præerat, atur, syncopate Quæstor; qui de crimine diligenter inidicabat. 17 Herc. Fu. 190. & 731. 18 Herc. Fu. yest. act. 4, & 5. 20 Nescientem me comedisse proue ex ignorantia peccantem. Ios. Scal. legit, *Cortina ma-* 21 Oraculi monitu, vt cum propria filia concumben fore vltorem fraterni sceleris. 22 Vindictæ cupidihuius sceleri. 23 Filios enim mihi ingessi, me filiæ. vt modo. v. 30. 25 Namque ego Ægistho auus & pater acitos, sic Ægisthus mihi natus & nepos. 26 *Fugiente hyestam horret dum cernere menses.* Thyest. v. 774. 27 Post ie mortem. 28 Oraculi suadentis incestum. vers. 30. *sortis incertæ.* 29 Græcorum exercitus imperator. *onantior.* 31 Post decem solaria lustra, id est, annuos est, annos.

Adest, daturus coniugi 32 iugulum suæ.
33 Iam iam natabit sanguine alterno domus.
Enses, secures, tela, diuisum graui
Ictu 34 bipennis regium video caput.
Iam scelera prope sunt; iam 35 dolus, cædes, cruor.
Parantur 36 epulæ 37 caussa natalis tui,
Ægisthe, venit. 38 quid pudor vultus grauat?
39 Quid dextra dubio trepida consilio labat?
Quid ipse temet consulis, torques, rogas,
An deceat hoc te? 40 respice ad matrem; decet.
41 Sed cur repente noctis æstiuæ vices
Hibernæ longa spatia producunt mora?
Aut quid 42 cadentes detinet stellas 43 polo?
44 Phœbum moramur. redde iam mundo diem.

32 Feriendum. infra.v.883. 33 Vbi Ægisthus interfecerit Atrei filium vt meos Atreus. alii intellig. de sanguine alterno Agamemnonis, mox Clytæmnestræ & Ægisthi. sed prius magis placet. neque enim lætaretur etiam impia vmbra filij sui morte. 34 Quam *dextra læuaque tenens* coniugis incussit capiti Clytæmnestra *fortissima Tyndaridarum.* 35 Vestis. quæ negaret exitum capiti & manibus infr.v.882. 36 Simulatæ & funestæ Agamemnoni, vt quondam mihi. 37 Vltio per te promissa. sup.v. 30. 38 An te pudet vxorem patruelis stuprasse? 39 An dubitas patruelem interficere? 40 Decere proculdubio te hæc scelera fatebare, si memineris te matre incesta natum. 41 Sed cur nox hæc æstiua (quam contractiorem esse oporteret) æquat longitudine hybernas? 42 Iam occidere paratas *vel* quas iamdudum occidisse tempus erat. 43 Hoc hemisphærio. 44 Mea illi in mora præsentia. meum refugit conspectum. vid. Thiest. v. 119.

CHORVS ARGIVARVM.

Chorus è mulieribus Argiuis seu Mycenæis (vid. argum. primi Chori Thyestæi) *excelsam fortunam queritur instabilem, anxiam, periculis obnoxiam; medietatem itaque illi præfert.*

O Regnorum magnis fallax
Fortuna 1 bonis, in præcipiti
Dubioque nimis excelsa locas.
Nunquam placidam sceptra quietem,
Certumve sui tenuere diem.
2 Alia ex alia cura fatigat,
Vexatque animos noua tempestas.
Non sic 3 Libycis Syrtibus æquor
Furit 4 alternos voluere fluctus;
Non 5 Euxini turget ab imis
Commota vadis vndas 6 niuali
Vicina polo;

1 Splendore quidem, & specie bonis; reuera atque exitu plerunque malis. τὸ μὲν πρόσωπον ἡδύ τ' εἰς ὁρᾶσθαι δὲ ἡ Λυπηρά. Eurip. 2 Herc. Fu. v. 207. *alterius curæ finis gradus est futuræ.* 3 Vid. Herc. Fu. 322. 4 Fluxu refluxuque impetuosos. 5 Quibusdam κατ' ἀντιπερίστασιν dict. rectius *quod cum prius ob accolarum inhospitalitatem vel latronum immanitatem ἄξενος dicta fuerit regio illa, Herculis tandem opera latrociniis purgata & aliarum gentium commercio emollita εὔξενος nuncupata est.* 6 Septentrionali.

Vbi

is 7 immunis aquis,
rsat 8 plaustra Bootes:
tes regum casus
tat.
iunt, 9 metuique timent.
llis alma recessus
os; 10 non curarum
miter pectora soluit.
11 arces scelus 12 alternum
praeceps impia 13 quas non
igant: iura, pudorque
gij sacrata fides,
aulas: *sequitur tristis*
nta 14 Bellona manu,
perbos urit 15 Erinnys,
semper comitata domos;
laxum qualibet hora
lio. licet arma vacent,
doli;
t ipso pondere magna;
oneri Fortuna suo.
dis inflata notis,
ium timuere suos.
ut ipsis inserta caput
io vapulat Austro:
nemus spargens umbras
idet robora frangi.
nt celsos fulmina colles.
ora morbis maiora patent:
pastus armenta vagos
os, 20 placet in vulnus
ceruix. 21 quidquid in altum
tulit, ruitura leuat.
is rebus longius æuum est.
diæ quisquis turbæ
letus,
stringit litora tuta;
ue mari credere cymbam
ras propiore legit.

7 Eadem ratione, qua Vrsæ, vid. Thyest. 476.
8 Med. v. 315.

9 Multos timeat necesse est, quem multi timent.
10 οὐδ' ὁ πανδαμάτωρ ἇ ὁ παγκρατὴς ὕπνος Αἰὲν πεδήσας. Soph.
11 Regias. vid. Thyest. 453, & 640.
12 A regibus sibi mutuo illatum.
13 Arces?
14 Enyo, bellorum dea, Martis soror, auriga.
15 Furia. Erinnyes autem tres θεαὶ σεμναὶ ἇ τιμωρητικαί, Tisiphone, Megæra & Alecto natæ è guttis sanguinis Saturni verendorum.
16 *In se magna ruunt.*

17 Alta, quæ *caput inter nubila condit*. vid. Hippol. chorum ult. à v. 1120 qui totus huic choro concinit.
18 *Plurimaque huius Montibus in summis vestigia cernimus ignis,* Lucret. 6. *feriuntque summos fulmina montes.*
19 Τὰ γὰρ περισσὰ κἀνόνητα σώματα Πίπτειν βαρείαις πρὸς θεῶν δυσπραξίαις Ἔφασκ'. Sophoc.
20 Eximuntur ad cædem è grege pulcherrimi quique boues.
21 *Tolluntur in altum, ut*

iore ruant. Claud. 22 *Moderata durant. Firma, mediocria;*
lit, utque postea legit litus.

 ACTVS

ACTVS SECVNDVS.

CLYTÆMNESTRA. NVTRIX.

Sibi male conscia Clytæmnestra, atque adulterij pœnam, redeunte iam marito, verita, κακὰ κακοῖς ἰᾶσθαι statuit. meditatur itaque Agamemnoni exitium: dissuadet nutrix.

Qvid segnis anime, 1 tuta consilia expetis?
Quid fluctuaris? clausa iam melior via est.
Licuit pudicos coniugis quondam toros,
Et sceptra casta vidua tutari fide.
Periere mores, ius, decus, pietas, fides,
Et qui redire, cum perit, nescit pudor.
Da frena, & omnem prona nequitiam incita.
Per scelera semper sceleribus tutum est iter.
Tecum ipsa nunc euolue 2 fœminees dolos,
Quod vlla coniux perfida, atque impos sui
Amore cæco; quod nouercales manus
Ausæ; quod 3 ardens impia virgo face,
4 Phasiaca fugiens regna 5 Thessalica trabe;
Ferrum, venena. vel 6 Mycenæa domo,
Coniuncta 7 socio, profuge furtiua rate.
Quid timida loqueris furta, & exilium, & fugas?
8 Soror ista fecit. te decet maius nefas.
NVT. *Regina Danaûm, inclytum Leda genus,*
Quid tacita versas? quidve consilij impotens
Tumido feroces impetus animo geris?
Licet ipsa sileas, 9 totus in vultu est dolor.
Proin quidquid est, da tempus ac spacium tibi.
10. Quod ratio nequiit, sæpe sanauit mora.
CLYT. *Maiora cruciant, quam vt moras possim pati.*
Flammæ medullas & cor exurunt meum.
Mistus 11 dolori subdidit stimulos 12 timor.
Inuidia pulsat pectus. hinc animum iugo
Premit. 13 Cupit turpis, & vinci vetat,
Et inter istas mentis obsessæ faces
Fessus quidem, & deiectus, & pessundatus
Pudor 14 rebellat. fluctibus variis agor:
15 Vt cum hinc profundum ventus, hinc æstus rapit,
Incerta dubitat vnda, cui cedat malo.

1 Honestam receptionem, vel excusationem, deprecationem culpæ, &c.
2 *Emphatice* nihil inausum intentatumque relinquentes.
3 Medea Iasonis amore ardens. vid. Med. & Hippolyt. 561.
4 Colchica à Phaside fl.
5 Argo. vid. Med. 609.
6 Mycenis Agamemnoniis.
7 Ægistho adulterij & periculi socio.
8 Helena soror mea fugit Paridem secura.
9 Prodit dolorem vultus. Med. v. 444.
10 Χρόνος μαλάξει νῦν δ' ἔθ' ἡβάσκει κακόν. Eurip.
11 De pellice Cassandra.
12 Ne deprehensi adulterij pœnas sumat maritus. 13 Adulteri Ægisthi. 14 Nec cedit honesto coniugis amori. 15 *Vt ipse carina, Quam ventus premit & vnda contrarius æstus Vimque geminam sentit, paretque incerta duobus.*

Proinde

...isi 16 regimen è manibus meis.
...ne ira, quo dolor, quo spes feret,
...am. fluctibus dedam ratem.
...s errat ; optimum est casum sequi.
...st temeritas, quæ petit casum ducē.
...vltima est fortuna, quid dubiam timet?
..., lateatque culpa, si pateris, tua.
...lucet omne regiæ vitium domus,
...rioris, & nouum crimen struis?
...rofecto stultæ, nequitiæ modus.
...od metuit, auget, qui scelus scelere...
...uit.
...ferrum & ignis sæpe medicina loco est.
...rema primo nemo tentauit loco.
...enda rebus in malis præceps via est.
...fectat coniugii nomen sacrum.
...om per annos vidua respiciam virum?
...isse debet sobolis ex illo tua.
...idem & iugales filiæ memini faces;
...Achillem. 25 præstitit matri fidem.
...illa classis immotæ moras,
...e fixa languore impulit.
...igetque! 26 Tyndaris cæli genus,
...classi Doricæ peperit caput.
...mus virginis 28 thalamos meæ,
...tor 29 Pelopia fecit domo,
...aras ore sacrilego pater
...les. horruit Calchas suæ
...cū, & 30 recedentes focos.
...per sceleribus vincens domus!
...utos emimus, bellum nece.
...pariter 32 mille fecerunt rate,
...oluta prospero classis 33 Deo:

16 Clauum, gubernaculum rectæ rationis.
17 In extremo, quo deterius nil potest esse.
18 In omnium oculis & ore positum est. *Tanto conspectius in se Crimen habet, quanto maior, qui peccat, habetur.*
19 Scelus, scelerisque pœnam.
20 Cauterio, candenti ferro obsistitur cācris, gangrenis, &c. *Vt redimat corpus, ferrum patieris & ignes.*
21 *Cuncta prius tentanda, sed immedicabile vulnus Ense recidendum*, &c.
22 In rebus asperis & tenuis spei fortissima quæque consilia sunt tutissima, sed in bellicis politicisque vtibile hoc, in peccando minime.
23 Egregius sa-...

...ui me per decem annos reliquit. de vidua autem vid. Hip-... 24 Et memini quo pacto sub prætextu nuptiarum cum ...rsiuerit Iphigeniam, eamque immolauerit Dianæ. Troad. ...Ironice. 26 Ego Tyndari, filie putatiua, reuera Iouis ex ...quidam Nemesi. *vel* ego filia Tyndari cui Imp. abauus. ...lena & pollux altero ouo editi Iouis progenies dicuntur; ...tæmnestra, Tyndari, ex altero ouo. 27 Expiatiuum ven... vid. Troad. 161. 28 Modo. v. 156. 29 Sæua, crudeli, ...mactare solet, vt Tantalus Pelopem, Atreus tres Thyestis ...Pathos, sic Thyest. v. 766. 31 Vid. Troad. 161. 32 Quos ...rus 1080 computat; Dares Phrygius 1140, Dictys 1295... ...e, vel etiam Diana, vid. Herc. Fu. 384.

Eiecit

Eiecit 34 *Aulis impias portu rates.*
35 *Sic auspicatus bella, non melius gerit.*
36 *Amore captæ captus; immotus* 37 *preces*
38 *Sminthea tenuit spolia Phœbei ducis,*
Ardore sacræ virginis iam tum furens.
39 *Non illum Achilles flexit indomitus;*
Non 40 *ille solus fata qui mundi videt,*
41 *In nos fidelis augur, in captas leuis;*
Non populus 42 *æger, &* 43 *relucentes rogi.*
Inter ruentis Græciæ stragem vltimam
Sine hoste victus 44 *marcet, ac Veneri vacat,*
Reparatque amores: neve desertus foret
A pellice vnquam barbara 45 *cælebs torus:*
46 *Ablatum Achilli diligit Briseida:*
Nec rapere puduit è sinu vulsam 47 *viri.*
48 *En Paridis hostem! nunc nouum vulnus gerens.*
Amore 49 *Phrygiæ vatis incensus* 50 *furit:*
Et post 51 *trophæa Troica, ac versum Ilium, Ilium,*
Captæ maritus remeat, & Priami gener.
Accingere, anime; bella non leuia apparas:
52 *Scelus occupandum est. pigra, quem exspectas diem?*
Pelopia 53 *Phrygiæ sceptra dum teneant* 53 *nurus?*
54 *An te morantur virgines viduæ domi;*
Patrique Orestes similis? horum te mala
Ventura moueant, turbo queîs rerum imminet.
Quid misera cessas? en adest natis tuis
Furens nouerca. per tuum, si aliud nequit,
Latus exigatur ensis, & perimat duos.
Misce cruorem. perde pereundo virum.
Mors misera non est, commori 55 *cum quo velis.*
NV. *Regina, frena temet & siste impetum;*

34 Bœotiæ portus, Græcorum statio in Troianos coniurantium.
35 Cæde virginis filiæ imperatoris.
36 Astynomes, Chryseidos. Troad. 222.
37 Patris Chrysæ filiam redempturi.
38 Filiam Chrysæ Sacerdotis Apollinis Sminthei, παρὰ τῦ σμίνθασι. mures κρῆτες, ϑεὸς μυοκτόνος. al. à Smynthe opp.
39 Non flexit minis. *vel* Achilles indomitus minis.
40 Calchas οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος, ὃς ᾔδη τά τ' ὄντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα.
41 Statim Agamemnoni creditus, vbi Iphigeniam Dianæ immolandam cecinit: quando fateretur reddendam Briseida, fidem eius eleuauit Agam. Μάντι κακῶν &c. Αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι. 42 Peste laborans. *notum ex Hom. Il. α.* 43 Αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί. 44 *In Venerem putris.* 45 Hippol. 230. 46 Hippodamiam Brisei filiam per præcones Achilli aufert. 47 Achillis fortis vel illam maritali amore tenentis. 48 En pulchrum adulterij vindicem. *Iron.* 49 Cassandræ, seu Alexandriæ. vid. Troad. 34. & 966. 50 *Eleganter* ἀντανάκλασις *vatis furori.* 51 Troad. v. 147. 52 Antequam meum vlciscatur adulterium Agamemnon, ego illius. Thyest. 203. Herc. Oet. 435. 53 Cassandra. *plural. indignanter pro singulari. vt Theb.* 368. *Med.* 1005. 54 An filiarum innuptarum Electræ, Chrysothemidos, Laodices, & Iphianassæ filijque causa vindictæ abstines? imo horum gratia magis perfice, ne quid grauius patiantur ista superinducta nouerca eaque captiua furore vaticinij percita. Hippol. 602. 55 Cum illo, quem perire expetis, mori. Hellen. συνθανεῖν ᾧ ἂν θέλῃς.

tes,cogita 56 victor venit
tis,vltor 58 Europa,trahens
ergama,& 60 diu victos Phrygas.
nunc conaris & 61 furto aggredi?
hilles ense violauit fero,
63 procacem torvus armassit manum;
er Aiax, 65 morte decreta furens;
Danais Hector & bello mora;
Paridis certa;non 68 Memnon niger;
hus armis corpora immistis gerens;
Simois cade purpureos agens,
proles Cycnus aquorei Dei;
esso Thressa cum Rheso phalanx;
pharetras,& securigera manu
zon; 74 hunc domi reducem paras
aras cade maculare impia?
Gracia hoc facinus feret?
rma,classibusque horrens fretum
76 alto sanguine exundaet solum,
fata Dardania domus
anais.comprime affectus truces,
bimet ipsa pacifica tuam.

56 Agamemnon, cui hæc meditaris, redit victor.
57 Troiæ in Asia minori.vid. Troad.v.4.
58 Iniuriæ illatæ Græciæ,quæ in Europa.
59 Reliquias Troiæ, captiuas.
60 Diutino, lento, decennali bello.
61 Clandestinis insidiis. Al. conaris insana aggredi?
62 Ἔλκετι δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, &c. Il. α.
63 Cædis &

odice appetentem. Procari enim significat immodice & etere. 64 Telamonius,non Οἰλῆος ταχὺς Αἴας μείων. ata morte ex pudore cæsorum à se pecorum per insaniam s est propter adiudicata Vlyssi ab Agamemnone & procearma. 66 Troad. 31, & 121. 67 Nec tela Paridis Apolline directa in Achillem,(Troad.345.)violauerunt. Æthiops,vid.Troad.v.10. 69 Ὡς ὢν Ἀχιλλῆος Ξάνθου ες Πλῆτο ῥόος κελάδων ἐπιμίξ ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν. Quem neque qui tot Simois correpta sub vndis Scuta virum ortia corpora voluit,violauit. 71 Troad.v.183. 72 Troad. on Penthesilea, quæ Ducit Amazonidum Lunatis agmina turigeris dextris & picta pharetras.Med.214.est autem pelta lium hederaceum formatum. 74 Talem post tot taneftas strenue reducem. 75 Propone tibi egregia eius sperabis te impune laturam cædem viri optime de omnii. 76 Troianum solum sanguine exund. 77 Reporiam in vindictam raptæ vnius Helenæ.

STHVS. CLYTÆMNESTRA.

n nutricis consilio cedere paratam,iamque peruentens Ægisthus auertis rursus atque trahis.

ipus animo semper ac mente horreo
rofecto rebus extremum meis.

Quid

Quid terga vertis, anime? quid primo impetu
Deponis arma? crede perniciem tibi,
Et dira sævos fata moliri deos.
Oppone cunctis vile suppliciis caput.
Ferrumque & ignes pectore 1 *adverso excipe.*
CL. *Ægisthe, non est pœna sic nato* 2 *mori.*
ÆG. *Tu nos pericli socia, tu* 3 *Leda sata*
Comitare tantum, 4 *sanguinem reddet tibi*
5 *Ignavus iste ductor, ac* 6 *fortis pater.*
Sed quid trementes circuit pallor genas,
Iacensque vultus languido obtutu stupet?
CL. *Amor iugalis vincit, ac flectit retro.*
Remeemus illuc unde non decuit prius
Abire: sic nunc casta repetatur fides.
Nam sera nunquam est ad bonos mores via.
Quem pœnitet peccasse, pæne est innocens.
ÆG. *Quo raperis amens? credis aut speras tibi*
Agamemnonis fidele coniugium? 7 *ut nihil*
Subesset animo, quod graves faceret metus;
Tamen superba & impotens flatu nimis
Fortuna magno, spiritus tumidos daret.
8 *Gravis ille sociis stante adhuc Troia fuit:*
Quid rere ad animum suapte natura trucem,
9 *Troiam addidisse? rex Mycenarum fuit,*
Veniet tyrannus. prospera animos efferunt.
Effusa circa pellicum quanto venit
Turba apparatu! sola sed longe eminet,
10 *Tenetque regnum famulata veridici Dei.*
Feresne thalami victa consortem tui?
11 *At illa nolet ultimum est nuptæ malum,*
Palam mariti possidens pellex domum.
12 Nec regna socium ferre, nec tedæ sciunt:
CL. *Ægisthe, quid me rursus in praeceps rapis,*
Iramque flammis iam residentem excitas?
13 *Permisit aliquid victor in captas sibi:*
Non coniugem hoc respicere, non 14 *dominam decet.*

1 Opposito, omnia prius tentante quam timide cedas, vertasque terga.
2 Ex incestu nato sup. vers. 30.
3 Hipp. 300. & sup. v. 160.
4 Sanguine suo rependet sanguinem filiæ tuæ Iphigeniæ, ab illo cæsæ. Troad. 261.
5 Quia ipse dux licet ducum per se nihil gessit fortiter. οὔτέ ποτ᾽ εἰς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι τέτληκε, amoribus solum indulgẽs.
6 In filia immolanda, ἀντίθετον ἀτῷ Ignavus ductor, vel strenuus in concubinas.
7 Fac te castam esse, nec adulterij consciam supplicium merere.
8 Quod exprobrat δημοβόρω βασιλεῖ Achilles Il. α. 9 Troiæ casum. 10 Imperatque Cassandra vates Apollinis. 11 Quod si tu poteris volesve, illa nolet, te itaque tollere tentabit. 12 *Non bene conveniunt nec in una sede morantur Maiestas & amor. Non capiunt dominae regna Venusque duos.* 13 Fac Agam. victorem sibi aliquid indulsisse in captiuas. 14 Matrem familias, *Donna.* Lacones autem vxores suas κυρίας vocabant, Thessali, δεσποίνας, illæ vicissim maritos κυρίες & δεσπότας dominos.

Rex

5 *solio est, alia priuato toro.*
seueras ferre me leges viro
ur animus, turpis admissi memor?
lle veniam facile, cui venia est opus.
a est. pacisci mutuam veniam licet.
sunt iura regnorum haud noua.
aligni iudices, æqui sibi,
gni maximum 18 pignus putant,
tid aliis non licet, solis licet.
t Helena: inuicta Menelao redit,
uropam & Asiam paribus afflixit malis.
d nulla Atridem Venere furtiua abstulit.
animum coniugi obstrictum sua,
21 ille quærit, & 22 caussas parat.
crede turpe commissum tibi:
ia prodest vita flagitio carens,
odit; 24 sit nocens, non quæritur.
nne repetes spreta, & à tanto viro,
sedes profuga? non dant exitum
egum. spe metum falsa leuas.
elicta nouit nemo, nisi fidus, meta.
intrat vnquam regium limen fides.
ibus merebor, vt fidem precio obligem.
io parata, vincitur precio fides.
rgit residuus pristinæ mentis pudor.
pis? quid voce blandiloqua mala
das? 29 scilicet nubet tibi
cto rege, generosa exuli?
30 Atrida videor inferior tibi?
este? CL. 31 si paruum est, adde & nepos.
uctore Phœbo gignor, haud generis pudet.
m nefanda stirpis auctorem vocas?
octe subita frena reuocantem sua

15 Regibus quibus plerunque quotlibet concubinæ licent.
16 Iniquum est, vt coniux à coniuge fidem à se non præstitam exigat.
17 Ironice.
18 Prærogatiuã.
19 Sup. v.103.
20 Sed nullius concubinæ amor animum Menelai ab Helena alienauit, vt Cassandræ pellicis amor Agamemnonis animum à te.
21 Agamemnon.
22 Propter quas te de medio tollat quo liberius fruatur pellice.
23 Tt sup.v.243.
24 Non inquiritur nocẽsne quis sit necne, sed pro nocẽte damnatur quemcunque rex odit.
25 Nec spera te repudiatam petituram patriam tuam Spartam;

enim vxores non sinunt reges abire, verum eas necandas 26 Adulterio meo conscius est nemo præter quendam i celabit, vnde non est cur fugiam. 27 Muneribus. 28 Statui meliorem vitam me recipere, refocillantur enim mihi in cillulæ quædam pristini pudoris. 29 Egone Agamemnone am tibi exuli & eiecto? vnde & nomen illi à θῶ quod est γος quod eiectus, à capella nutriretur, sunt tamen qui Ægyp-tum autumant. 30 Atrei filio, qui Thyestæ frater. 31 Nec im, sed & nepos Thyestæ es, te quippe è filia genuit. 32 Sup. Reducentem currus, ne videret nefandam patris sui cœnam. 74.

Cælo

Cælo expulistis? quid deos probro aduocas,
34 Surripere doctus fraude geniales toros,
Quem Venere tantum scimus illicita virum?
Secede propere: dedecus claræ domus
Asporta ab oculis: hæc vacat 35 regi ac viro.
ÆG. *Exilia mihi sunt haud noua, assueui malis.*
Si tu imperas regina, non tantum domo
Argisue cedo: nil moror iussu tuo
Aperire ferro pectus ærumnis graue.
CLY. *36 Siquidem hoc 37 cruenta Tyndaris fieri sinam.*
38 Quæ inuita peccat, debet & culpæ fidem.
Secede mecum potius, vt rerum statum
Dubium ac minacem iuncta consilia explicent.

34 Nuptiales toros violare doctus à patre tuo qui Atrei fratris sui vxorem corrupit. 35 Agamemnoni. 36 Misere labascit Clytæmnest. *vel* iam simulatus iras fraudesque aperit. 37 In tantum crudelis ero vt hoc fieri sinam? non patiar, &c. 38 Delrius ex fide Mogunt. cod. legit *Quæ iuncta peccat debet & culpa fidem*, q. d. non deferã aut prodam culpæ socium, secedamus itaque & consilium capessamus quid in dubiis nobis rebus agendum sit.

CHORVS ARGIVARVM.

Chorus è virginibus Mycenæis & Argiuis canit Apollinis Pæana ob partam victoriam, interserit autem Iunoni, Mineruæ & Ioui laudes suas.

CAnite ô pubes inclyta Phœbum.
Tibi festa caput turba coronat,
Tibi virgineas 2 laurum quatiens
De more comas innuba fundit
3 Stirps Inachia. tu quoque nostros
4 Thebana manus comitare choros,
Quæque 5 Erasini gelidos fontes,
Quæque 6 Eurotam, quæque virenti
Tacitum ripa bibis 7 Ismenon,
8 Quam fatorum præscia Manto
Sata Tiresia Latonigenas
Monuit sacris celebrare deos,
Arcus 9 victor pace relata
Phœbe 10 relaxa;

1 Carmine laudate Phœbum *hoc præfica, vel Chori pars altera* 2 Apolloni sacram *vid. Oedip. v. 16.* 3 Inachi genus, virgines Argiuæ. 4 Suspicatur hunc locum Lipsius & merito. Sed cur reponat *Thebais hospes* è libro suo non video. quis enim locus Thebanis in Choro eorum victoriæ gratulanti, qui bello non adfuerunt, teste Artemidoro. μόνοι οἱ Θηβαῖοι τοῦ Βοιωτοῦ οὐκ ἐστράτευσαν εἰς Ἴλιον. Cum vero Homerus in catalogo eos recensere videatur οἳ δ' ὑπὸ Θήβας εἶχον &c. legendum Ὑποθήβας teste Eustathio, quæ paruum est oppidum prope Thebas cuius incolæ ad Troiam profecti cum Græcis, nõ autẽ Thebani. 5 Erasini plures, hic atticus esse videtur. 6 Laconiæ fl. 7 Herc. Fu. 333. 8 Hunc locum explicat illud Ouid. 6 Met. vnde sumpsit noster: *Nã fata Tiresia venturi præscia Manto Per medias fuerat diuino concita motu Vaticinata vias: Ismenides ite frequentes. Et date Latonæ, Latonigenisque duobus Cum prece thura pia lauroque innectite crinem*, &c. 9 Laomedonteæ perfidæ vltor. 10 *Quondam citharam tacentem Suscitat musam, neque semper arcum Tendat Apollo.*

Hunc

graues leuibus telis
trasjresonetque manu
a vocale chelys.
e velim.
e modis intonet altis:
les leuiore lyra
men simplex, lusus
tuos Musa recenset.
rda grauiore sones,
bas cum 12 Titanes
ipso fregere dei.
montes montibus altis
iti struxere gradus
onstris. stetit imposita
.pinifer ambos
xpus.
gui Soror & coniux
tri, Regia Iuno:
colimus turba Mycena.
citum supplexque tui
4 Argos sola tueris;
manu pacemque regis;
uros Agamemnonias
trix.
fera tibia buxo
nit. tibi 16 fila mouent.
carmine molli.
m matres Graia
da iactant. ad tua 18 coniux
ri delubra cadit,
tri, nullo collum
go.
gui 19 nata Tonantis
llas, 20 qua Dardanias
cuspide turres:
Matrona 21 minor
hore colit, & & reserat
ta Templa sacerdos:
xilibus turba coronis

11 Nihil bellicum, nisi grande quale vbi vates afflatu concitas, sed pœana lætum, qualem canebas parta à diis victoria de gigantibus.

12 Vid. Herc. Fu. 970. & Troad. v. 827.

13 Ἡρῆ γὰρ τρεῖς φίλταταί εἰσι πόληες Ἄργος τε Σπάρτη τε εὐρυάγυια Μυκήνη.

14 Creditur Argis nata, vnde & Ἀργεία dicitur Iuno *Iunonis honorem dicet ἱππόβοτον Ἄργος ditesque Mycenas.*

15 Namque & Iunoni τρόπαια non secus ac Ioui erigebantur spolia, canebatur Pœan (qui tamen primo & proprie Apollini debetur) vt cuius beneficio conuersi hostes, parta victoria.

16 Fides, chordas, quæ ex χόρδαις, id est, intestinis contortis. alij tamen à corde deducunt minus recte.

17 Λαμπαδηδρομίαν (à Persis acceptam) Athenienses infectis Panathenaicis, Hephæstiis & Prometheis exercebant (Vulcano enim & Prometheo ex ope Mineruæ inuentum ignem ferunt (prius quidem Eleusin, postea ex Academia Athenas accensam gestantes lampada currentes certabant quis primum ad metam perueniret non extincta lampade, quando fatigatus lampada alteri tradebat. vid. Herc. Fu. v. 846. ...ca niuea, iniugis. 19 E Iouis cerebro nata. 20 Nam... *spes Danaum & cœpti fiducia belli Palladis auxilio semper ste...* Omnis ætatis, iunior, seniorque. 22 Plectilibus, quæ è ra... oleaginis, vtpote Palladiis) innectebantur plectebanturve, vn... vt *Serta*, à serendo, *sutiles* quæ è floribus, mero imprimis ro... o consuebantur. *pactiles* quæ in torulo rotundo pangebantur,

Redi

Cœlo expulisti? quid deos probro aduocas,
34 Surripere doctus fraude geniales toros,
Qem Venere tantum scimus illicita virum?
Secede propere: dedecus claræ domus
Asporta ab oculis. hæc vacat 35 regi ac viro.
ÆG. *Exilia mihi sunt haud noua. assueui malis.*
Si tu imperas regina, non tantum domo
Argisue cedo: nil moror iussu tuo
Aperire ferro pectus ærumnis graue.
CLY. *36 Siquidem hoc 37 cruenta Tyndaris fieri sinam!*
38 Quæ inuita peccat, debet & culpæ fidem.
Secede mecum potius, vt rerum statum
Dubium ac minacem iuncta consilia explicent.

34 Nuptiales toros violare doctus à patre tuo qui Atrei fratris sui vxorem corrupit.
35 Agamemnoni.
36 Misere labascit Clytæmnest. *vel* iam simulatus iras fraudesque aperit.
37 In tantum crudelis ero vt hoc fieri sinam? non patiar, &c. 38 Delrius ex fide Mogunt. cod. legit *Quæ iuncta peccat debet & culpæ fidem*, q. d. non deferã aut prodam culpæ socium, secedamus itaque & consilium capessamus quid in dubiis nobis rebus agendum sit.

CHORVS ARGIVARVM.

Chorus è virginibus Mycenæis & Argiuis canit Apollinis Pæana ob partam victoriam, interserit autem Iunoni, Mineruæ & Ioui laudes suas.

CAnite ô pubes inclyta Phœbum:
Tibi festa caput turba coronat.
Tibi virgineas 2 laurum quatiens
De more comas innuba fundit
3 Stirps Inachia. tu quoque nostros
4 Thebana manus comitare choros,
Quæque 5 Erasini gelidos fontes,
Quæque 6 Eurotam, quæque virentẽ
Tacitum ripa bibis 7 Ismenon.
8 Quam fatorum præscia Manto
Sata Tiresia Latonigenas
Monuit sacris celebrare deos,
Arcus 9 victor pace relata
Phœbe 10 relaxa;

1 Carmine laudate Phœbum *hoc præfica*, *vel Chori pars altera* 2 Apolloni sacram *vid. Oedip. v. 16.* 3 Inachi genus, virgines Argiuæ. 4 Suspicatur hunc locum Lipsius & merito. Sed cur reponat *Thebais hospes* è libro suo non video. quis enim locus Thebanis in Choro eorum victoriæ gratulanti, qui bello non adfuerunt, teste Artemidoro. μόνοι οἱ Θηβαῖοι τῶν Βοιωτῶν ἐκ ἐστράτευσαν εἰς Ἴλιον. Cum vero Homerus in catalogo eos recensere videatur Οἳ δ᾽ ὑπὸ Θήβας εἶχον, &c. legendum Ὑποθήβας teste Eustathio, quæ paruum est oppidum prope Thebas cuius incolæ ad Troiam profecti cum Græcis, nõ autẽ Thebani, 5 Erasini plures, hic atticus esse videtur. 6 Laconiæ fl. 7 Herc. Fu. 333. 8 Hunc locum explicat illud Ouid. 6 Met. vnde sumpsit noster: *Nã sata Tiresia venturi præscia Manto Per medias fuerat diuino concita motu Vaticinata vias: Ismenides ite frequentes. Et date Latonæ, Latonigenisque duobus Cum prece thura pia* lauroque innectite crinem, &c. 9 Laomedonteæ perfidæ vltor. 10 *Quondam citharam tacentem Suscitet musam, neque semper arcum Tendat Apollo.*

Nunc

grantes leuibus telis
trasgresonetque manu
a vocale chelys.
t velim.
e modis intonet altis:
les leniore lyra
men simplex, lusus
suos Musa recenset.
rda graniore sonet,
as cum 12 Titanes
isso fregere dei.
montes montibus altis
ti struxere gradus
onstris.stetit imposita
pinifer ambos
upus.
qui Soror & coniux
tri, Regia Iuno:
colimus turba Mycenæ.
citum supplexque tui
4 Argos sola tuetis;
manu pacemque regis:
uros Agamemnonias
trix.
ora tibia buxo
nit.tibi 16 fila mouent.
a carmine molli.
m matres Graia
da iactant.ad tua 18 coniux
ui delubra cadit,
tri, nullo collum
to.
igni 19 nata Tonantis
llas, 20 quæ Dardanias
cuspide turres:
Matrona 21 minor
hore colit, & & reserat
ea Templa sacerdos:
xilibus turba coronis

11 Nihil bellicum, nisi grande quale vbi vates afflatu concitas, sed pœana lætum, qualem canebas parta à diis victoria de gigantibus.
12 Vid.Herc.Fu.970. & Troad.v.827.
13 Ἤτοι γὰρ τρεῖς μὲν φίλταταί εἰσι πόληες Ἄργος τε Σπάρτη τε καὶ εὐρυάγυια Μυκήνη.
14 Creditur Argis nata, vnde & Ἀργεία dicitur Iuno *Iunonis honorem dicit ἱπποβοτον Ἄργος dicesque Mycenas.*
15 Namque & Iunoni τρόπαια non secus ac Ioui erigebantur spolia, canebatur Pœan (qui tamen primo & proprie Apollini debetur) vt cuius beneficio conuersi hostes, parta victoria.
16 Fides, chordas, quæ ex χορδαῖς, id est, intestinis contortis. alij tamen à corde deducunt minus recte.
17 Λαμπαδηδρομίας (à Persis acceptam) Athenienses infectis Panathenaicis, Hephæstiis & Prometheis exercebant (Vulcano enim & Prometheo ex ope Mineruæ inuentum ignem ferunt (prius quidem Eleusin, postea ex Academia Athenas accensam gestantes lampada currentes certabant quis primum ad metam perueniret non extincta lampade, quando-

fatigatus lampada alteri tradebat. vid. Herc. Fu. v. 846. nca niuea, iniugis. 19 E Iouis cerebro nata. 20 Namsbes Danaum & cœpti fiducia belli Palladis auxilio semper ste- Omnis ætatis, iunior, seniorque. 21 Plectilibus, quæ è raoleaginis, vtpote Palladiis) innectebantur plectebanturve, vnvt *Serta*, à ferendo, *sutiles* quæ è floribus, mero imprimis roio consuebantur. *pactiles* quæ in torulo rotundo pangebantur.

Redi

Aedimita venit.
Tibi grandaeui lassique senes,
Compote voto reddunt grates,
Libantque manu vina trementi.
Et te, 23 *Triuia, grata* 24 *memores*
Voce precamur: tu 25 *maternam*
Sistere 25 *Delon,* 26 *Lucina, iubes,*
Huc atque illuc prius errantem
Cyclada ventis. nunc iam stabilis
Fixa terras radice tenet;
27 *Respuit auras, religatque rates*
Assueta sequi. tu 28 *Tantalidos*
Funera matris victrix numeras.
29 *Stat nunc Sipyli vertice summo*
Flebile saxum,
Et adhuc lacrymas marmora 30 *fundunt*
Antiqua noua.
Colit impense femina virque
31 *Numen geminum. Tuque ante omnes*
Pater ac rector, fulmine pollens,
Cuius 32 *nutu simul extremi*
Tremuere poli, generis nostri
Iupiter auctor, cape dona libens;
33 *Abauusque tuam non degenerem*
Respice prolem.
Sed, ecce, vasto concitus miles gradu
Manifesta properat 34 *signa laetitiae gerens.*
Namque hasta summo lauream ferro gerit:
Fidusque regi semper 35 *Eurybates adest.*

3 Hippol. 412. 24 Auxilij tui, palladij Diomedem & vlyssem sequi dignati, Troiae captae per *amica silentia Lunae* & equi *diuina Palladis arte* fabricati. 25 Vid. Herc. Fu. 15. 26 Med. 22. 27 Al. *Despicit* q. d. dedignatur amplius agitari ventis, quia & ipsa ratibus statio est olim huc illuc acta voracis. 28 Niobes. *Herc. Fu.* 389. *Oed.* 613. *&* *Med.* 952. 29 Al. *sudant*. 30. Ὅς τις ἐπὶ φρυγίη ἱερὸς λίθος ἕστηκε Μάρμαρον αὐτὴ γαλαυκὸς εἰζυρόντι χωνάνη *quae fixa cacumine montis Liquitur & lachrymis etiam nunc marmora manant.* 31 Apollinem & Dianam. 32 ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων &c. μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον *cuncta supercilio mouens.* 33 Agamemnonis, cui pater Atreus Iouis nepos. 34 Victoriam testati Graeci capiti hastis, signis, statuis, currib. puppibus laurus affigebant, necnon literis, foribus, fascibus, &c. Romani. 35 Ithacensis praeco & nuncius Agamemnonis.

ACTVS TERTIVS.

EVRYBATES. CLYTAEMNESTRA.

Eurybates narrat Agamemnona reducem aduenire, tempestatem à Pallade immissam Naupliique dolo aggrauatam; parantur diis victimae & conuiuium Agamemnoni, captiuae adducuntur.

1 *DElubra & aras caelitum, & patrios Lares*
Post longa fessus spatia, 2 *vix credens mihi,*
Supplex adoro. vota superis soluite:

1 Regionem aliquam ingressis, vel etiam in patriam postliminio reuersis moris erat genios loci deosque Topicos salutare religiose, atque inuocare. 2 Me incolumem rediisse, *hac quoque adhuc nostra non est fiducia vitae Certa satis.*

Telluris

um remeat Argolica decus
penates victor Agamemnon suos.
lix ad aures nuncius venit meas.
ltus per decem coniux mihi
atur? pelagus, an terras premit?
nis, auctus gloria, laude inclytus,
xpetito litori impressit pedem
s colamus 4 prosperum tandem diem:
ios, attamen lentos, deos.
viuat 5 coniugis frater mei,
eneat quae 6 soror sedes mea.
lora votis posco, & obtestor deos.
fari sors maris dubij vetat.
miáum classis excepit mare,
re socia non potuit ratem.
Atrides aequore immenso vagus
lago damna, quam bello tulit;
victo similis, 8 exiguas trahens
victor classe de tanta rates.
fare, nostras hauserit casus rates.
aris fortuna dispulerit duces.
rba fatis poscis: 10 infaustum iubes
lato nuncium. 12 refugit loqui
tantis atque inhorrescit malis.
rame: clades scire qui refugit suas,
norem. 13 dubia plus torquent mala.
gamum omne Dorica cecidit face
la est maria properantes petunt.
e fessum miles exonerat latus;
mnias scuta per puppes iacent;
es remus aptatur manus;
nimium longa properanti mora est.
s recursus regia vt fulsit rate,
ntum 15 remigem tmouit tuba,
primas 16 prima signauit vias,
cursus, mille quos puppes secent,
primo lenis impellit rates,
lis. vnda vix tactis levis
Zephyri mollis afflatu tremit;
etque classe pelagus, & pariter 18 latet.

ndet, cogitur tamen nauium numero,

3 Simulate læti
4 Al. prospe-
ro tandem die.
5 Menelaus.
6 Helena.
7 Votis posco, spero quidem precorque eos in viuis esse; verum propter tempestatem incertus non ausim affirmare ita esse.
8 Paucas easque male multatas.
9 *Infandum regina iubes renouare dolorem.*
10 De tẽpestate.
11 De reditu.
12 *Atque animus meminisse horret, luctuque refugit.*
13 Non pro certo nota: timentur quippe ne veris maiora fiant
14 *Flammas vt regia puppis Extulerat.* quod reliquæ classi legendi anchoras vixque signum est.
15 Vid. Troad. 1043.
16 Regia nauis, cuius rostrum auratum est. Al. monuit.
17 Auratis, æratisque rostris & puppibus pictis armisque suf-
18 *Vi vers. 41. sup.*

19 *Ingens*

19 Iuuat videre nuda Troiæ litora,
Iuuat relicti sola 20 Sigei loca.
Properat iuuentus omnis adductos simul
21 Lentare remos, 22 adiuuat ventos manu,
Et valida 23 nisu brachia 23 alterno mouet.
Sulcata vibrant æquora, & 24 latera increpant;
Dirimuntque canæ cæruleum spuma mare.
Vt aura plenos fortior tendit sinus,
Posuere 25 tonsas. credita est vento ratis:
Fususque transtris 26 miles; 27 aut terras procul,
Quantum recedunt vela fugientes notat;
Aut bella narrat: 28 Hectoris fortis minas,
29 Currusque, & empto 30 redditum corpus rogo:
Sparsum cruore 31 regis Herceum Iouem.
Tum qui iacente reciprocus ludit salo,
Tumidumque pando transilit dorso mare
32 Tyrrhenus omni piscis 33 exsultat freto,
Agitque gyros, & comes lateri adnatat,
Anteire naues lætus, & rursus sequi.
Nunc 34 prima tangens 34 rostra lasciuis 35 chorus,
Millesimam nunc ambit & lustrat ratem.
36 Iam litus omne tegitur, & campi latent,
Et dubia parent montis Idæi iuga.
Et iam, quod vnum 37 peruicax acies videt,
38 Iliacus atra fumus apparet nota.
39 Iam lassa Titan colla releuabat iugo;
In astra iam lux prona, iam præceps dies.
40 Exigua nubes sordido crescens globo
Nitidum cadentis inquinat Phœbi iubar.
40 Suspecta varius occidens fecit freta.
Nox prima cælum sparserat stellis. iacent
Deserta vento vela. tum 41 murmur graue
Maiora minitans collibus summis cadit,

19 Iuuat nos discedentes videre desolata atque depopulata a nobis Troiæ litora.
20 Promontorij Troadis.
21 Incuruare & flectere in vndis iuuenili vi ab desiderio reditus. *lentos incuruant gurgite remos.*
22 Velificationi remigium addunt.
23 *Ry spell.*
24 Nauium latera increpant remigantium impetu.
25 Remos.
26 Al. nauita.
27 Vid. Troad. 1046. & Med. 303.
28 Cum flammas Argiuæ classi inferret. Troad. 440.
29 Achillis, quibus raptabatur Hector. Troad. v. 741.
30 Patri Priamo. Troad. 325.
31 Priami cæsi ad aram Hercei Iouis. v. 45. Troad.
32 Delphin ex fab. Tyrrhenorum piratarum in Delphinas versorum. vid. Oed. v. 449.
33 Delphini in tranquillo mari lasciuientes futuram tempestatem portendunt, hyemali enim procella ingruente, ab imo mari assurgunt exhalationes, quæ tempestati fomenta suggerant, quibus Delphini excitati gestiunt, atque in maris superficie colludunt.
34 Primas classis naues.
35 Delphinum saltantium.
36 Iam nobis in altum prouectis humiliora Troadis loca absconduntur, montes vix apparent. 37 Al. *perspicax.*
38 Troad. 1051. 39 Iam occidente sole nox ingruebat.
40 Nubibus cōspersus sol occidens ventorum & pluuiæ prognosticon.
41 Murmurans à terra venit aura, grauioris ventis prænuncia.

Tradlu

ago litus ac petræ gemunt.
tis vnda ventuvis tumet:
ito conditur; stellæ 42 cadunt,
pontus tollitur. 44 cœlum perit.
nox est. densa tenebras obruit
mi luce subducta 46 fretum
e miscet. vndique incumbunt simul,
elagus infimo euersum solo
Euro Zephyrus, & Borea Notus.
mittunt tela, & infesti fretum
ur. turbo conuoluit mare.
as altas Aquilo contorquet niues;
e arenas Auster 51 ac Syrtes agit,
t in Austro; 53 fit grauis nimbis Notus,
ndas; Eurus Orientem mouet
quatiens regna, & Eoos sinus.
dus ora Corus Oceano exerens?
elli sedibus 56 totum suis,
credevet cœlo deos
57 atrum rebus induci 58 Chaos.
59 æstus, & ventus retro
it. 60 non capit sese mare:
ent imber & fluctus suus.
men denique ærumnis datum est,
& nosse, quo pereant malo.
bra lumina, & 61 dira Stygis
st, 62 excidunt ignes tamen,
fulmen elisa micat:
is tanta dulcedo est malæ;
tant. ipsa se classis premit,
e nocuit, & lateri latus.
scens pontus in preceps rapit,
alto redditam reuomit mare,
t. illa conuulsum latus.

42 Al. Latent, de qua re vide quæ ad Thebaid. 451. & Hippol. 756.
43 *Fluctibus erigitur, cœlumq; æquare videtur Pontus.*
44 Eripiunt nubes cœlum.
45 Non simplices, non noctis solius tenebræ. sic. *Non cœli nox illa fuit.* Et 9. Metam. *Cœnaque non premitur tenebris hyemisque suisque.*
46 Vt neutrum discerni possit.
47 *Diuersi turbine venti Confligunt Zephyrusque Notusque,* &c. Σὺν δ' εὖρός τ' ἔπεσε ζέφυρός τε νότος τε δυσαὴς ἢ βορέας αἰθρηγενέτης μέγα κῦμα κυλίνδων.
48 Molem eius loco mouent, euertunt.
49 Thracius,
s à fl. vsque Strymone. 50 Herc. Fu. 322. 51 Al. *ad*
Nec manet tempestatis dominium penes Austrum, *vel in*
. 53 *Madidis Notus euolat alis,* &c. 54 Arabiam Pe-
Quid autem Corus fecit, &c. de Coro ad Thyest. v. 576.
m. 57 Non quod illi color vllus, sed quia nullus cer-
rc. Fu. 609. 59 Maris. 60 Verum tumidis vndis æstu-
in aëra *cœlum æquare videtur.* 61 Tartareæ tenebræ.
pparent, tantum fulminibus lux redditur. vid. Thyest.
llum vnda dehiscens Torquet agens circum & rapido vorat

Summit

Summittit vndis. 62 fluctus hanc decimus tegit:
Hæc lacera, & omni 65 decore populato leuis
Fluitat; nec illi vela, nec tonsæ manent;
Nec rectus altas malus antennas ferens;
Sed 66 trunca toto puppis Ionio natat.
Nil ratio & vsus audet: 67 ars cessit malis
Tenet horror artus omnis officio stupet
Nauita relicto remus effugit manus.
In vota miseros vltimus cogit timor,
68 Eademque superos Troes & Danai rogant.
69 Quid fata possunt! 9 inuidet Pyrrhus patri,
Aiaci Vlysses, Hectori 70 Atrides minor,
Priamo Agamemnon? 71 quisquis ad Troiam iacet,
Felix vocatur, cadere qui 72 meruit manu.
73 Quem fama seruat, 74 victa quem tellus premit.
75 Nil nobile ausos pontus atque vnda feret?
75 Ignaua fortes fata consument viros?
76 Perdenda mors est. quisquis es nondum malis
Satiate tantis cælitum, tandem tuum
Numen serena. 77 cladibus nostris daret
Vel Troia lacrymas. odia si durant tua,
Placetque mitti Doricum exitio genus;
Quid 78 hos simul perire nobiscum iuuat
79 Quibus perimus? sistite infestum mare:
Vehit ista Danaos classis & Troas vehit.
Nec plura possunt; occupat vocem mare.
Ecce alia clades. 80 fulmine irati Iouis
Armata 81 Pallas, quidquid aut hasta minax,
Aut 82 ægide, aut furore 81 Gorgoneo potest,

64 Decumanus 8. *Decima ruit impetus vnda.* q. d. maximus. Sic enim oua decumana, porta in castris decumana, &c. denarius siquidem numerus perfectissimus, vt qui contineat par & impar, quadratum, quadratale, longum, planum, &c. constetque ex vno, duobus, tribus, & quatuor. proinde Græci ad decem vsque numerant & hinc ad vnitatem reuertuntur. Sphærarum insuper decada mundo tribuebant Pythagoræi. 65 Vexillorum, aplustrium. 66 Al. *Fracta.* 67 *Tanta mali moles tantoque potentior arte est.* al. *in magnis malis.* 68 Vt euadant maris truculentiam, ne submergantur. 69 Vide quid deorum fata possunt quæ in vna eademque vota Troas Danaosque adegerint. *vel referas ad sequentia;* vides quid intersit inter fati & mortis genera, cum in aquis perituri inuideant qui vel inimici, vel per insidias & dedecus in terra mortem oppetierant. maxime autem detestabantur fortes hoc mortis genus, qui cum animam igneam esse censerent aquis illam prorsus extingui putabant, & in quo mortis genere non potest quis suæ fortitudinis specimen dare. 70 Menelaus. 71 Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ κ̀ τετράκις οἳ τότ' ὄλοντο Τροίῃ ἐν εὐρείῃ. *O terque quaterque beati Queis ante ora patrum Troiæ sub mœnibus altis contigit oppetere,* &c. 72 Al. *potuit.* 73 Quod fortiter pugnando occiderit. 74 Qui ad Trojam sepultus est. Al. *tegit.* 75 Vide sup. notam 69. s. ad v. 506. 76 Alij habent, *Pudenda.* 77 *Parum expendimus, & quæ Vel Priamo miseranda forent.* 78 Troianos captiuos 79 In quorum vltionem. 70 Vide Med. 59. 81 Cui hinc nomen sc. παρὰ τὸ πάλλειν δόρυ. 82 Scuto munimento pectoris quod τ' αἰγὸς, id est, capræ Amaltheæ pelle (seu potius squammoso draconum corio) contectum Iupiter Palladi dedit, cui postea Perseus caput Medusæ Gorgonis indidit, cuius aspectu homines in saxa vertebantur.

Aut

rio, tentat; & cælo noua
lla. solus inuictus malis
x. vela cogentem hunc sua
flamma perstrinxit cadens
fulmen. hoc 83 toto impetu
ducta Pallas excussit manu,
trem transit Aiacem, & ratem
em secum & Aiacis tulit.
e, ardua vt cautes salo
lat, 85 dirimit insanum mare;
mpit pectore, & nauem manu
se traxit, & 86 caeco mari
diax. omne resplendet fretum.
ata rupe, 88 furibundam intonat
se pelagus, atque ignes: iuuat
Palladem, fulmen, mare.
is bellici terror Dei.
em vnà solus & Martem tuli.
ec me tela pepulerunt gradu.
e 91 istos vicimus. tandem horream,
93 inerti tela mitti dextera?
se mittat plura cum auderet furens.
upem subruit pulsam pater
is exerens vndis caput,
montem; quem cadens 97 secum tulit:
& 98 igne victus & 58 pelago iacet.
maior naufragus pestis vocat.
ada, scrupeis 1 mendax vadis,
dis clusa verticibus tegit
apparent, aestuat scopulis 3 fretum,
per fluctus alterna vice.
t praeruptasque spectat mare
minum: Pelopis hinc oras 4 tui,
arcto qui recuruatus solo
aria 6 Phrixeis vetat:

83 Quo vallidius torqueret, Aiacem Oilei f. vltura quod Cassandram in templo suo violasset.
84 Iouem, qui dextra libratum fulmen ab aure Misit in Phaetonta.
85 Nitans.,
86 Caliginoso.
87 Fulmine ardens
88 ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε καὶ μεγ᾽ ἀάσθη φῆ ῥ᾽ ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης &c. Odyss. δ. furias Aiacis Oilei. Aeneid. 1. Quod alij de furioso amore interpretantur.
89 Alteri Aiaci magis haec conueniant. quae tamen hic furens & iactabundus in se transfert.
90 Apollinis, qui à Troianis stetit.
91 Deos, Neptum Apol. &c.
92 Iouis ful-
Foeminea, palladis. 94 Iupiter. 95 Τοῦ δὲ Ποσειδάων ... ἀυδήσαντος Αὐτίκ᾽ ἔπειτα τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στι... 96 Γυραίην πέτρην, &c. Odyss. δ. αὐτὸ δ᾽ ἔχισε... m. 97 Rupe obrutus, fulmine ambustus, vadis submersus. r. 99 Dolosa vadis. 1 Mons Euboiae. vid. Med. v. 659. Herc. Fu. 377. 3 Ionium & Aegaeum. 4 Aui sc. Agamariti tui. 5 Herc. Fu. 335. 6 Hellesponto, quae Aegaei ... à Phrixo. Vid. Troad. 1124. Med. 744.

Summittit vndis. 62 fluctus hanc decimus tegit;
Hæc lacera, & omni 65 decore populata leuis
Fluitat; nec illi vela, nec tonsæ manent;
Nec rectas altas malus antennas ferens;
Sed 66 trunca toto puppis Ionio natat.
Nil ratio & vsus audet: 67 ars cessit malis;
Tenet horror artus omnis officio stupet
Nauita relicto remus effugit manus.
In vota miseros vltimus cogit timor,
68 Eademque superos Troes & Danai rogant.
69 Quid fata possunt! 9 inuidet Pyrrhus patri.
Aiaci Vlysses, Hectori 70 Atrides minor,
Priamo Agamemnon? 71 quisquis ad Troiam iacet,
Felix vocatur, cadere qui 72 meruit manu.
73 Quem fama seruat, 74 victa quem tellus premit.
75 Nil nobile ausos pontus atque vnda feret?
75 Ignaua fortes fata consument viros?
76 Perdenda mors est. quisquis es nondum malis
Satiate tantis cælitum, tandem tuum
Numen serena. 77 cladibus nostris daret
Vel Troia lacrymas. odia si durant tua,
Placetque mitti Doricum exitio genus;
Quid 78 hos simul perire nobiscum iuuat?
79 Quibus perimus? sistite infestum mare:
Vehit ista Danaos classis & Troas vehit.
Nec plura possunt; occupat vocem mare.
Ecce alia clades. 80 fulmine irati Iouis
Armata 81 Pallas, quidquid aut hasta minax,
Aut 82 ægide, aut furore 81 Gorgoneo potest.

64 Decumanus 8. *Decima ruit impetu vnda.* q. d. maximus. Sic enim oua decumana, porta in castris decumana, &c. denarius siquidem numerus perfectissimus, vt qui contineat par & impar, quadratum, quadratale, longum, planum, &c. constetque ex vno, duobus, tribus, & quatuor. proinde Græci ad decem vsque numerant & hinc ad vnitatem reuertuntur. Sphærarum insuper decada mundo tribuebant Pythagoræi. 65 Vexillorum, aplustrium. 66 Al. *Fracta.* 67 *Tanta mali moles tantoque potentior arte est.* al. *in magnis malis.* 68 Vt euadant maris truculentiam, ne submergantur. 69 Vide quid deorum fata possunt quæ in vna eademque vota Troas Danaosque adegerint. *vel referas ad sequentia;* vides quid intersit inter fati & mortis genera, cum in aquis perituri inuideant qui vel inimici, vel per insidias & dedecus in terra mortem oppetierant, maxime autem detestabantur fortes hoc mortis genus, qui cum animam igneam esse censerent aquis illam prorsus extingui putabant, & in quo mortis genere non potest quis suæ fortitudinis specimen dare. 70 Menelaus. 71 Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις οἳ τότ᾽ ὄλοντο Τροίῃ ἐν εὐρείῃ. *O terque quaterque beati Queis ante ora patrum Troiæ sub mœnibus altis contigit oppetere,* &c. 72 Al. *potuit.* 73 Quod fortiter pugnando occiderit. 74 Qui ad Trojam sepultus est. Al. *tegit.* 75 Vide sup. notam 69. f. ad v. 506. 76 Alij habent, *Pudenda.* 77 *Paruæ expendimus, & quæ Vel Priamo miseranda forent.* 78 Troianos captiuos. 78 In quorum vltionem. 70 Vide Med. 59. 81 Cui hinc nomen fit, παρὰ τὸ πάλλειν δόρυ. 82 Scuto munimento pectoris quod τ᾽ αἰγὸς, id est, capræ Amaltheæ pelle (seu potius squammoso draconum corio) contectum Iupiter Palladi dedit, cui postea Perseus caput Medusæ Gorgonis indidit, cuius aspectu homines in saxa vertebantur.

Aut

rio, tentat; & cœlo noua
illa. solus inuictus malis
ex. vela cogentem hunc sua
e flamma perstrinxit cadens
d fulmen. hoc 83 toto impetu
cducta Pallas excussit manu,
atrem transit Aiacem, & ratem
tem secum & Aiacis tulit.
ie, ardua vt cautes salo
stat, 85 dirimit insanum mare;
umpit pectore, & nauem manu
i se traxit, & 86 caeco mari
Aiax. omne resplendet fretum.
pata rupe, 88 furibundam intonat.
ic se pelagus, atque ignes: iuuat
, Palladem, fulmen, mare.
uit bellici terror Dei.
rem vnà solus & Martem tuli.
nec me tela pepulerunt gradu.
ue 91 istos vicimus. tandem horream,
93 inerti tela mitti dextera?
pse mittat plura cum auderet furens.
rupem subruit pulsam pater
uis exerens vndis caput,
montem; quem cadens 97 secum tulit:
& 98 igne victus & 58 pelago iacet.
maior naufragos pestis vocat.
vnda, scrupeis 1 mendax vadis 2
idis clusa verticibus tegit
aphareus. æstuat scopulis 3 fretum,
mper fluctus alterna vice.
et præruptasque spectat mare
geminum: Pelopis hinc oras 4 tui,
, arcto qui recuruatus solo
maria 6 Phrixeis vetat:

83 Quò valdius torqueret, Aiacem Oilei f. vltura quod Cassandram in templo suo violasset.
84 Iouem, qui *dextra libratum fulmen ab aure Misit* in Phaetonta.
85 Natans.,
86 Caliginoso.
87 Fulmine ardens
88 ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε καὶ μέγ' ἀάσθη· φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης, &c. Odys. δ. *furiis Aiacis Oilei.* Æneid. 1, Quod alij de furioso amore interpretantur.
89 Alteri Aiaci magis hæc conueniant. quæ tamen hic furens & iactabundus in se transfert.
90 Apollinis, qui à Troianis stetit.
91 Deos, Neptum Apol. &c.
92 Iouis ful-
Fœminea, palladis. 94 Iupiter. 95 Τοῦ δὲ Ποσειδάων
μεγάλ' ἔκλυεν αὐδήσαντος· Αὐτίκ' ἔπειτα τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσι. 96 Γυραίην πέτρην, &c. Odys. δ. αὐτὸ δ' ἔχεν τ-
em. 97 Rupe obrutus, fulmine ambustus, vadis submersus.
or. 99 Dolosa vadis. 1 Mons Euboiæ. vid. Med. v. 659.
. Herc. Fu. 377. 3 Ionium & Ægæum. 4 Aui sc. Aga-
mariti tui. 5 Herc. Fu. 335. 6 Hellesponto, quæ Ægæi
512, à Phrixo. Vid. Troad. 1124. Med. 744.

Hinc 7 scelere Lemnon nobilem; hinc & 8 Chalc
9 Tardamque ratibus Aulida. hanc arcem occupa
Palamedis 10 ille genitor, & clarum manu
Lumen nefanda vertice è summo efferens,
In saxa ducit 11 perfida classem face.
Hærent acutis rupibus fixæ rates,
Has inopis vnda breuia comminuunt vada.
Pars vehitur huius prima, pars scopulo sedet.
Hanc alia retro spacia relegentem ferit,
Et fracta frangit. iam 12 timent terram rates,
Voluntque maria. 13 cedit in luctum furor.
Postquam 14 litatum est, Phœbus 15 in lucem re
Et 16 damna noctis tristis ostendit dies.
CLY. *Vtrumne doleam, læter an reducem virum*
Remeasse, lætor. vulnus at regni graue
Lugere cogor. redde iam Graiis, 17 pater,
Altisona quatiens regna, placatos deos.
Nunc omne 18 læta fronde veletur caput,
19 Sacrifica dulces tibia effundat modos;
Et 20 niuea magnas victima ante aras cadat.
Sed ecce 21 turba tristis, incompta comas,
23 Iliades adsunt: quas super celsa gradu
Effrena 22 Phœbas 23 entheas 24 laurus quatit.

7 Fœminarum, quæ à maritis spretæ viros omnes interfecerūt, præter Hypsypilem, quæ patrem Thoantem clam naui amandauit. 8 Euboiæ ciu. 9 Quæ bis morata erat classem Græcam exituram. Troad. 161. & redituram. ibid. 10 *Emphatice.* Nauplius. Medea. 659. 11 Tutos præ se ferenti portus. 12 Vada timent nautæ *malumque maria.* 13 Al. *Cecidit in lucem furor*, i. illucescente aurora cessat tempestas. *spes vita cum Sole redit.* 14 cum pelagus expiare solebant alij capite raso, alij verberibus, n cium iactura, imo è vectoribus quandoque vno sorte electo hoc in ligi de naufragiis illius tempestatis. 15 Discussis nubibus vel no tenebris. 16 Cladem & damnum amissæ noctu classis. 17 Io vsurpat patrem. vid. Hippol. 299 quamuis Pollux & Helena Iouis ciouo soli dicantur. 18 Corona triumphali. 19 Sacris adhib 20 Diis superis debita. Oed. v. 549. 21 Troades captiuæ. 22 sandra Phœbi vates *Oed.* 231. 23 Oed. 628. 24 Oed. 16.

CHORVS TROADVM. CASSANDRA.

Chorus Iliadum Troiæ fata casumque luget, Cassa furore Phœbeio correpta, quæ Agamemnoni im nent, vaticinantur.

HEu quam dulce malum mortalibus additum
Vitæ 1 dirus amor: cum 2 pateat malis
Effugium, & miseros libera mors vocet,
Portus æterna placidus quiete!
Nullus hunc terror, nec impotens.

1 Etiam in miseriis. 2 Per mortē, quæ Stoicis portus aliquando petendus, nunquam recusandus v. Herc. Fu. 425.

P

rtuna monet,
qui flamma Tonantis.
t. 5 nullos ciuium cœtus
minaces victoris iras;
asperis insana 6 Corus
feras,
mque nubem
rbaricis equitum catervis;
tum tota populos cadentes:
ros populante flamma,
vue bellum. perrumpet omne
mptor 8 leuium deorum.
tus 10 Acherontis atri,
ga 11 triste 11 non tristis videt,
vita ponere finem,
i, par superis erit.
miserū est nescire 12 mori!
at iam ruentem nocte funesta,
ana tecta Doroci raperetis ignes.
la bello victa, nec armis,
ndam Herculea cecidit pharetra:
15 Pelei Thetidisque natus,
sque Pelida nimium feroci
tis cum fulsit armis,
roas 16 falsus Achilles:
pse Pelides animos feroces
t luctus, 18 celeremque saltu
mnis timuere muris.
malis extremam decus,
inci restitit annis
uinis,
is peritura 19 fato.
mulata 20 dona 21 molis immensa;
22 fatale munus duximus nostra
li dextra: tremuitque sæpe
primo sonipes, cauernis
ges bellumque gestans:

3 Obliquum fulmen.
4 In hoc portu secura tranquillitas.
5 *Non ciuium ardorem praua iubentium, non vultum instantis tyranni*, &c. Imitatio Horat. 3. 3. Od. q.d. mortis contemptor omnia contemnit.
6 Ventis de Coro. Thyest. 576.
7 Ος τ' ὑπὸ πτερὶ κεναρχλος ὤρνυτ' ἀελλῆς.
8 Non vltra mortem nocere potentium quæ sapienti (Stoico seu Epicurio) leuis vid. Chor. sec. Tr.
9 Ex ead. schola Epic. sic ille, *strepitumque Acherontis auari subiecit pedibus*.
10 V. 12. Agam.
11 Αντιθετως πολὺ πῶτος.
12 Quod effugium est & portus ex miseriis. sup.
13 Sed insidiis & dolo.
14 Sub Laomedonte. v. Troad. 131, & 726.
15 Achilles.
16 Patroclus Achillis armis indutus.
17 Κλαῖς φίλου ἑτάρου μεμνήμενος, &c. Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτῆτα.
18 Πόδας ὠκὺς ὠκύμορος. Achillis autem saltus Troiæ excidio fatalis. Lycophr. & Lucian. lib. περὶ ὀρχήσεως.
19 Al. furto dolis & insidiis.

riæ pro reditu 21 Equi durarei, siue πολιχειρωτοκία ud μηχάνημα, seu porta equi insigni picta per proditæcis aperta, seu mons Hippius in quo ex insidiis Græci interceperunt simulque vrbem irruperunt, seu denique equicorum. 22 Primo enim excisum est Ilium propter equos x pacto non datos à Laomedonte. secundo per equum duraquo hoc in loco; tertio per equum qui valuis interceptus irruendi potestatem fecit, cum Ilienses Cinnam Cos. in vrere noluerunt. 23 Sinoni fidem habentes.

Fœcunda 64 in ignes Hecuba, 65 fatorum noua
Experta leges, induit vultus 65 feros.
Circa ruinas rabida 65 latrauit ſuas,
Troiæ ſuperſtes, Hectori, Priamo, 65 ſibi.
CH. *66 Silet repente Phœbas, & 67 pallor gen*
Creberque totum poſſidet corpus tremor.
68 Stetere vittæ. mollis horreſcit coma.
69 Anhela corda murmure incluſo fremunt.
70 Incerta nutant lumina; & 70 verſi retro
Torquentur oculi. rurſus immites rigent.
Nunc leuat in auras 71 altior ſolito caput,
Graditurque celſa. nunc reluctantes parat
Reſerare fauces; verba nunc 72 clauſo male
Cuſtodit ore, 73 Mænas 74 impatiens dei.
CAS. *Quid me furoris incitam 75 ſtimulis noui*
*Quid mentis inopem * ſacra Parnaſſi iuga*
Rapitis? recede, Phœbe iam 76 non ſum tua.
Extingue 77 flammas pectori infixas meo.
78 Cui nunc vagor veſana? 78 cui bacchor fure
Iam Troia cecidit. 79 falſa quid vates ago?
Vbi ſum? fugit lux alma, & obſcurat genas
Nox 80 alta, & æther abditus tenebris latet.
81 Sed ecce gemino ſole præfulget dies;
Geminumque duplices Argos attollit domos.
82 Idæa cerno nemora. fatalis ſedet
Inter potentes 83 arbiter paſtor deas.
Timete reges, moneo, 84 furtiuum genus.
85 Agreſtis ille 85 alumnus euertet domum.
Quid 96 iſta vecors tela fœminea manu
Diſtricta præfert? quem petit dextra virum
86 Lacæna 87 cultu 88 ferrum Amazonio ge

64 Liberos immaturis rogis crematos. al. ad Paridem referũt. vid. Troad. v. 36. 65 Mutata in canem. Troad. 973. 66 Caſſandra *afflata eſt numine Phœbi iam propiore.* 67 *Non vultus, non color vnus.* 68 Inhorruere. *Non comptæ manſere comæ.* 69 *Pectus anhelum Et rabie fera corda tument.* 70 *Torquet ad hæc oculos totaque vagantia cœlo Lumina.* 71 *Maiorque videri Nec mortale ſonans.* 72 Murmurat. 73 Vates furibunda Oed. 436. 74 *At Phœbi nondum patiens Immanis in antro Bacchatur vates magnum ſi pectore poſſit Excuſſiſſe deum.* 75 Vt diuina. fatidici ſpiritus impetu. *Et ſtimulos ſub* … *vertit Apollo.* * Phœbo ſacra. 76 Sed Agamemnonis. 77 Diui… nem. 78 In cuius nunc tandem vſum & vtilitatem vaticinor. 7… credita. Troad. 35. 80 Al. atra. 81 *Et ſolem geminum & dup… oſtendere Thebas.* Entheis a. vt & ebriis dupla ſe oſtentant obiecta p… oculorũ muſculos, vel ſpiritus ardore contractos vel humiditate… tos, vnde oculus alter in ſuperna contruditur, in imum deiicitur … ita vterque ſua apprehendit. 82 Montis Idæ vbi Paris tulit ſente… de malo aureo. 83 Paris reſpicitque ad Ægiſthum quem poſte… cat agreſtem alumnum. Agamemnoni Myceniſque non minus fa… quam Troiæ Paridem. 84 Furtiua Venere natum Ægiſthum. 85 … enim vt natus, proiectus eſt & à capris nutritus vnde nomen. 86 … tæmneſtra. 87 More Amazonio armata. Heinſius legit, *vultu An…* i. toruo, ſic Hippolit. v. 655. 88 Bipennim, ſecurim.

Quæ versat oculos alia nunc facies meos?
Victor ferarum colla vexatus iacet
89 *Ignobili sub dente* 90 *Marmaricus leo,*
Morsus cruentos passus audacis 91 *leæ.*
Quid me vocatis sospitem solam è meis,
Vmbræ meorum? te sequor 1 *tota pater*
92 *Troia sepulte, frater,* 93 *auxilium Phrygum,*
Terrorque Danaum, 94 *non ego antiquum decus*
Video, 95 *aut calentes ratibus exustis manus:*
96 *Sed lacera membra, & saucios vinclo graui*
Fortes lacerto. te sequor 97 *nimium cito*
Congresse Achilli Troile. 98 *incertos geris*
Deiphobe vultus. 99 *coniugis munus nouæ.*
Iuuat per ipsos ingredi Stygios lacus;
Iuuat videre Tartari sæuum canem,
Auidique regna Ditis. hæc hodie 1 *ratis*
Phlegethontis atri 2 *regias animas vehet,*
Victamque, victricemque, vos, vmbræ, precor,
3 *Iurata superis vnda te pariter precor,*
Reserate paulum terga 4 *nigrantis poli,*
5 *Leuis vt Mycenas turba prospiciat Phrygum.*
Spectate miseri. fata se 6 *vertunt retro.*
Instant 7 *sorores squallidæ.*
Sanguinea iactant verbera.
Fert læua semustas faces;
8 *Ardentque pallentes genæ,*
Et vestis 9 *atri funeris*
Exesa cingit ilia;
Strepuntque nocturni metus,
Et ossa 10 *vasti corporis*
Corrupta longinquo situ
Palude limosa iacent.
Et ecce 11 *defessus senex*
Ad ora ludentes aquas
Non captat, oblitus sitis,

89 Respicit ad Ægisthum ex incestu natum. 90 Ingens & fortis leo, quales in Marmarica regione Africæ versus Ægyptum. *intelligit autem Agamēnona.* 91 Clytęnestræ. 92 Troad v.19. 93 Hector, quo stante sterit Iliū. Troad.31. & columen patriæ, &c. v. 120. Troad. 94 Non exuuias indutum Achillis. 95 *Non Danaum Phrygios iaculantē puppibus ignes.* 96 Sed per *pedes traiectum lora tumentes* Raptatum bigis. *vid.* Troad.742. 97 *Infelix puer atque impar congressus Achilli.* 98 Quem *lacerum crudeliter ora, &c. Vix adeo agnouit* Æneas 6 Æneid. 99 Helenæ, à qua, suprema nocte, proditus est Græcis. 1 Charontis cymba, *quam videre enthea sibi videtur.* 2 Meam & Agamemnonis. 3 Styx. Herc. Fu. 606. & 11. 1103. 4 Antarctici. Herc. Fu. 606. & 1103. 5 Vt vmbræ Troianorum videant Agamemnona Mycenarum regem ab vxore cæsum, ad suam solationem, veluti inferias sibi relatas. 6 Al. *Voluunt.* 7 Furiæ. *Thyest.* 78. *Med.* 957. 8 Al. *turgent.* 9 Funesti apparatus & ominis. 10 Gigantum 11 Tantalus. *Thyest.* 152.

12 *Mœstus*

12 Mœſtus futuro funere
13 Exultat, & ponit gradus
14 Pater decoros Dardanus.
CH. *Iam 15 peruagatus ipſe ſe fregit furor,*
Caditque; flexo qualis ante aras genu
Ceruice taurus vulnus inciſa gerens.
Releuemus artus 16 entheos. tandem ſuos
17 Victrice lauro cinctus Agamemnon adit;
Coniuxque pariter obuios illi tulit
Greſſus: reditque iuncta concordi gradu.

12 Propter imminuentem ſui pronepotis necẽ. 13 Lætatur Dardanus in vltionẽ prolis ſuæ. 14 Tritauus Caſſandræ. 15 Phœbas recedente ſpiritu exanimis cadit. 16 Oed. 618. 17 Sup. verſ. 384.

ACTVS QVARTVS.

AGAMEMNON. CASSANDRA.

Agamemnoni reduci prædicit Caſſandra fatum, nec creditur. Troad. 34.

AG. *Tandem reuertor ſoſpes ad patrios lares.*
1 O cara ſalue terra. tibi tot barbaræ
Dedere gentes ſpolia. tibi felix diu
Potentis Aſiæ Troia ſubmiſit manus.
Cur iſta 2 vates corpus effuſa, ac tremens
Dubia labat ceruice? famuli, attollite;
3 Refouete gelido latice. iam recipit 4 diem
Marcente viſu. ſuſcita ſenſus tuos.
Optatus ille portus ærumnis adeſt.
Feſtus dies eſt. CAS. *5 feſtus & Troia fuit.*
AG. *Veneremur aras.* CAS. *cecidit ante 6 aras pater.*
AG. *Iouem precemur pariter.* CAS. *6 Herceum Iouem?*
AG. *Credis videre te Ilium?* CAS. *7 & Priamum ſimul.*
A. *Heic Troia non eſt.* C. *8 Vbi Helena eſt, Troiam puto.*
A. *9 Ne metue dominam famula.* C. *10 libertas adeſt.*
AG. *Secura viue.* CAS. *mors mihi eſt ſecuritas.*
AG. *Nullum eſt periculum tibimet.* CA. *at magnum tibi eſt.*
AG. *Victor timere quid poteſt?* CAS. *quod non timet.*
AG. *Hanc fida famuli turba, dum excutiat 11 Deum,*

1 Vid. quæ ad verſ. 386. ſupra. 2 Caſſandra à furore exanimis. quam cum cæteris captiuis Ag. præmiſerat dono Clytæmneſtræ. 3 Frigida enim in faciem λειποψύχοις adſperſa, ſpiritus, qui ad faciem plurimi venire ſolent, cogit, quibus congregatis redeunt ſenſibus functiones. 4 Lucem. 5 Quo periit, in noſtro exemplo feſtos caue. 6 Troad. 45. 7 Te ſc. mox interficiendum, vt Priamum. 8 Vbi mala & adultera mulier eſt, *qualis vxor tua Clytæmneſtra.* namque Helena iam in Ægypto erat. 9 *Quod etiam ille de Clytæmneſtra ſubintelligens reſpondet*, non erit cur Clytæmneſt. vt dominam metuas, quæ mihi dilecta es. 10 Per mortem vicinam. 11 Phœbi numen, quo afflatur.

Reſ.

12 nequid impotens peccet furor. | 12 Ne sibi malum inferat.
...tor, qui saeua torques fulmina
...nubes, sidera & terras regis,
...uem triumphi spolia victores ferunt; | 13 Iouem τροπαιοῦχον, λῃστορα vel νικηφόρον.
...sororem cuncta pollentis viri,
Iuno, pecore votiuo libens | 14 Sup.v.341.
...nuque donis, supplice & 16 fibra colam: | 15 Thure.
16 Thyest.v.754

CHORVS ARGIVARVM.

...rginarum Herculis laudes canit nu... ...ilices Argis, cuiusque sagitta fato ...ntur ad secundum Troiae excidium.

...nobilibus nobile ciuibus,
...s 1 iratae 2 carum nouercae,
...entes educas 3 alumnos;
...ni aequasti numerum deorum:
...isserno meruit labore
...lo magnus Alcides;
...undi Iuppiter rupta
...ctis geminauit horas,
...hoebum tardius celeres
...rrus, & tuas lente
4 bigas candida Phoebe;
...e pedem, 5 alternis nomen
...mutat, 6 seque mirata est
...dici; Aurora mouit
...vices caput, & relabens
...mis humero 7 mariti.
...rtus sensit Occasus,
...nasci. 9 violentus ille
...vna poterat creari.
...oncitatus substitit mundus,
...gnum subiture caelum!
...11 Nemeaus arcto
...certo 12 fulmineus leo.
...13 Parrhasis.
...adij 14 populator agri.
...e 15 taurus, Dictaea linquens
...rna.

1 Iunoni Iouis ex pellicibus liberis infestae.
2 Sup.v.34.
3 Et in his Herculem, qui Heben duxit vxorem, deorumque (non magnorum illorum qui duodecim, neque selectorum qui octo,) numerum prius imparem aequauit. vel intellige de tribus diis communibus, Marte, Bellona, Victoria, quibus additus Hercules. Potest & de Diis patriis intelligi qui ex Argiuis seu Argis educati sunt. vid. Herc. Fu. v. 24.
4 Bigas Lunae tribuunt (vt soli quadrigas) quam trahunt equi, tauri, muli, vel cerui, quorum alter acer, albus alter.
5 Veneris stella. vid. Hippol. 748. & Med. 71.
6 Cum debuisset lucifer appellari, id est, quod non matutinus ortus sit spatio solito.
7 Tithoni.

...i itineris intermissi desiderio. 9 Τέχθη γὰρ ἐν μιᾷ... ...λυκάθηον θεόν· τοῦτον οὖν ἐν μιᾷ νυκτὶ οὐ δυνατὸν τελεσθῆναι. 10 Tibi genito. 11 Herc. Fu. 223. & 83. 12 Rapidus, quod epitheton apro magis conuenit, cuius irati vrunt den... 13 A Parrhasia vrbe Arcadiae. vide Herc Fu. v. 221. 14 Aper, ...nchius. 15 Qui Neptuni ira in Cretam missus traiecit in ...isum, vbi ab Herc. caesus est.

Morte 16 fœcundum domuit draconem,
Vetuitque collo pereunte nasci.
17 Geminosque fratres pectore ab vno
Tria monstra natos, stipite incusso
Fregit insultans; duxitque ad ortus
18 Hesperium pecus,
Geryonis spolium triformis.
Egit 19 Threicium gregem,
Quem non 20 Strymonij gramine fluminis
20 Hebriue ripis pauit 21 tyrannus;
Hospitum diras stabulis cruorem
Præbuit sæuis; tinxitque crudos
Vltimus rictus sanguis aurigæ.
Vidit 22 Hippolyte ferox,
Pectore è medio rapi spolium & sagittas.
23 Nube percussa Stymphalis alto
Decidit cœlo,
24 Arborque pomis fertilis aureis
Extimuit 25 manus insueta carpi,
Fugitque in auras leuiore ramo:
Audiuit sonitum 26 crepitante lamna
27 Frigidus custos nescius somni,
Linqueret cum iam nemus omne fuluo
28 Plenus Alcides vacuum metallo.
Tractus ad cælum 29 canis inferorum
Triplici catena, tacuit, nec vllo
Latrauit ore; lucis ignota
Metuens colorem. 30 te duce succidit
31 Mendax Dardaniæ domus,
Et sensit arcus 32 iterum timendos:
Te duce concidit 33 totidem diebus
Troia, 33 quot annis.

16 Hydram. Herc Fu. v.240.
17 Trigeminum Geryona Herc Fu.230.
18 Armenta Hispana.
19 Equos Diomedis regis Thraciæ. Herc. Fu.225.
20 Thraciæ fl.
21 Ipse Diomedes suis equis ab Hercule obiectus.
22 Herc. Fu. v.542.
23 Herc. Fu.243.
24 Herc. Fu.238.
25 Manus Herculis carpentis spoliantisque arborem.
26 Ramo aureo. sic Virgil. *leni crepitabat bractea vento.*
27 Venenosus draco, peruigil Hesperidum horti custos.
28 Aureis malis onustus.
29 Cerberus, Herc. Fu. 820.
30 Heinsius legit, *te duce dux cadit*, & verum non adeo placet propter temporis Enallagen, cum quæ præcedebant verba, præteriti fuerint temporis.
31 Periura, perfida, promissis non stans. vid. Troad 131. & 726. 32 Troad. v.133. 33 Decem.

ACTVS QVINTVS.

CASSANDRA.

Cassandra vel illa non videns vaticinatur, vel in proscenio stans quæ intus & in ἐξώστρᾳ geruntur de cæde Agamemnonis narrat.

RES agitur intus magna, 1 par annis decem.
Eheu quid hoc est? anime, consurge, & cape

1 Cuius atrocitas decennales labores nostros æquat aut etiam superat.

furoris. 3 vicimus victi Phryges.
urgis Troia. traxiſti iacens
cenas; 5 terga dat victor tuus.
a nunquam prouida mentis furor
la. video, & interſum, & fruor,
ſus dubia non fallit meos.
epulæ regia inſtructæ domo,
ernat vltimæ Phrygibus dapes,
oſtro lectus 10 Iliaco nitet;
in auro 11 veteris Aſſaraci trahunt:
picta veſte ſublimis iacet
rbas corpore exuuias gerens.
altus vxor 13 hoſtiles iubet,
ius coniugis fidæ manu
Bus. horreo, atque animo tremo.
rimet 14 exul & adulter virum?
ſanguinem 15 extrema dapes
lebunt, & cruor 16 Baccho incidet.
ra vinctum perfida trades neci.
veſtis exitum manibus negat,
xi & inuij claudunt ſinus.
semi 19 feminis dextra latus,
adigit: vulnere in medio ſtupet.
ut altus hiſpidus ſyluis aper,
inctus, tentat egreſſus tamen,
motu vincla, & incaſſum furit.
s vndique & 21 cæcos ſinus
hoſtem quærit implicitus ſuum.
bipenni Tyndaris dextram furens.
ue ad aras colla taurorum prius
alis, antequam ferro petat;
luc imi iam librat manum.
peractum eſt. 25 pendet exigua 25 male

2 Hoſtis cæde & vindicta conpenſatum Phœbei numinis te fatigantis cruciatum.
3 Hoſtium imperatore cæſo.
4 Tuæ ruinæ corruentes.
5 Vincitur.
6 Tam euidentia & grata, ſic enim ipſa exponit. verſu ſeq.
7 Quod in furore anchea non raro fit.
8 Interfectus enim eſt Agamemno. δειπνίσσας, vt ipſe narrat. Odyſſ. λ.
9 Sup. v. 785.
10 Ex præda Ilij.
11 Regis antiqui Phrygum ſic Virg. *Impleuitque mero pateram, quam Belus & omnes A Belo ſoliti.*
12 Phrygionum opere.
13 Illos ex hoſte raptos, illius exuuias. 14 Ægiſthus ſup. v. 289. 15 Secundæ menſæ ... o philoteſio, quo conuiuia claudere ſolebant, id eſt, ſub f... uij interficietur. 17 Heinſius legi vult. *Mortifera vinctum ... let neci Induta veſtis. exitum manibus negat, Caputque laxi,* Veſtis ἄπειρος exitum capiti non præbens. 19 Ægiſthu... meticuloſus. 20 Agamemnon. 21 Inuoluentes nec exi... tes. 22 *Tyndaris illa bipennim Inſulſam & fatuam dextr...* bat. 23 Ὡς τὴν κατέκταν εὐνῇ ἐπὶ φάτνῃ, &c. Agamemn. Hom. Odyſ. λ. 24 Scil. Vulnus. Formula à ludo gla... mpta, vbi ſi gladiatorum alter vulnus accepiſſet, acclamab... s & ſpectatores, *Hoc habet* 25 Non integre & fortiter ...

Caput amputatum parte, & hinc trunco cruor
Exundat, illinc ora cum fremitu iacent.
Nondum recedunt. ille iam exanimem petit,
Laceratque corpus. illa fodientem adiuuat.
Vterque tanto scelere respondet suo.
Hic est 26 Thyeste natus, hæc 27 Helenæ soror.
Stat ecce Titan dubius 28 emerito die,
29 Suane curras an Thyestea via.

26 Perfido adultero, liberorum suorum helluoni, incesto. 27 Adulteræ, & crudelis quæ Deiphobum maritum Menelao & hostibus dilaniandum prodidit. 28 Finito, Sumpta Metaphora ab operariis, seruis, militibus. 29 Procedatne cursu suo, an facinus hoc abominatus retrocedat, vt in Thyestæa cœna. *Thyest. act. 4. & 5.*

ELECTRA.

Electra fratri suo Oresti subducto fugam suadet.

FVge, 1 ô paternæ mortis auxilium vnicum,
Fuge, & scelestas 2 hostium euita manus.
Euersa domus est funditus regna occidunt.
3 Quis iste celeres concitus currus agit?
Germane vultus veste 4 furabor tuos.
5 Quos anime demens, refugis? externos fugis?
Domus timenda est. pone iam trepidos metus,
Oresta. amici fida præsidia intuor.

1 Paternæ mortis vlciscendæ spes vnica. 2 Matris & Ægisthi. 3 Conspecto è longe Strophio metuit, puerumque occulit. 4 Tegam, clepam, vid. Herc. Fu. 798. 5 Suum corripit metum, quod peregrinum timeret, cum sui timendi potius essent. *Lips. hac ad fratrem dici vult.*

STROPHIVS. ELECTRA.

ORESTES & PYLADES,

mutæ Personæ.

Electra fratrem Strophio opportune occurrenti tradit abducendum; ipsa ad aram confugit.

1 PHocide relicta Strophius, 2 Elea inclytus
Palma reuertor. causa veniendi fuit,
Gratari 3 amico, cuius impulsum manu
Cecidit decenni Marte concussum Ilium.
Quanam ista lacrymis lugubrem vultum rigat,
Pauetque mœsta. 4 regium agnosco genus.
Electra, luctus causa quæ 5 læta in domo est?

1 Erat autem Strophius Phocidis rex Anaxibiæ sororis Agamemnonis filius, & Pyladis pater. 2 Curuli certamine victor in ludis Olympiacis vid. Herc. Fu. v. 839. 3 Agamemnoni meo cognato. 4 *Filiam regis esse.* 5 Reuersu Agamemnone.

...terremptus scelere materno iacet.
...aterna quaeritur natus neci.
...arces Venere quaesitas tenet.
...la longi temporis felicitas!
...parentis memoriam obtestor mei,
...8 terris nota, per 9 dubios deos,
...c Orestem, ac pium furtum occule.
...uendum casus Agamemnon docet,
... & te, Oresta, 10 furabor libens.
...t fidē secunda, at aduersa 11 12 exigunt.
...decorum ludicri certaminis
...tis. laeua 14 victricem tenens
...s, virenti protegat ramo caput.
...m palma 15 Pisaei Iouis
...a eadem praestet atque 17 omen tibi.
...trui assidens frenis comes,
...lade, patris exemplo fidem
...ecia nunc teste, veloces equi
...rsu fugite praecipiti 19 loca.
...ssit, abiit currus effreno impetu
...21 tuta iam operiar meos
...ltro vulneri opponam caput.
...ta coniugis victrix sui,
...veste maculata gerit,
...ti sanguine etiamnum madent,
...a se scelera truculenti ferunt.
...l aras patere me 22 vittis tuis,
...ngi 23 paria metuentem tibi.

6 Orestes quaeritur, vt interficiatur.
7 Thyest. 453. & 640.
8 Recenti victoria.
9 Memor idem tibi posse contingere.
10 Occulam, auch am. Herc. Fu. 798.
11 Gratuitam.
12 Debitam.
13 Coronam oleaginam mihi in ludis Olympicis datam.
14 Palmam mihi victori datam,
15 Olympici, vide Thyest. v. 122.
16 Ne agnoscaris, vel aduersus Solis aestum.
17 Victoriae, vindictae paternae caedis.
18 Celebri ludorum conuentu ...ictores. 19 Mycenas, vbi vxor maritum interfecit. ...spectu. 21 Decurata de fratre cura, postquam Orestis vitae, de mea non solicita. 22 Supplicationibus tuis, quae ...s confugisti ad aras supplex. 23 Mortem.

...EMNESTRA. ELECTRA.

...ISTHVS. CASSANDRA.

...ara detrahi & in carcerem coniici iubet ...stra. Cassandra iugulatur.

...parentis, impium atque audax caput,
...re 2 coetus publicos, virgo, petis?

1 Mei, matris tuae.
2 Respicit ad veterem Graeco... quorum virgines raro in publicum prodibant, nec non ad ...m, τῆς παρθένου παρὰ τῷ παραδίδοντι μητρί.

EL. 3 *Adulterorum virgo deserui domum.*
CL. *Quis esse credat* 4 *virginem?* EL. 5 *gnatam tuam.*
CL. *Modestius cum matre.* EL. 6 *pietatem doces.*
CL. *Animos viriles corde tumefacto geris,*
Sed 7 *agere domita fœminam disces* 8 *malo.*
EL. *Ni forte fallor,* 9 *fœminas ferrum decet.*
CL. 10 *Et esse, demens, te parem nobis putas?*
EL. 11 *Nobis? quis iste est alter Agamemnon tuus?*
13 *vidua loquere vir caret vita tuus.*
CL. 12 *Indomita post hac virginis verba impia*
Regina frangam. 13 *citius interea mihi*
Edissere vbi sit gnatus, vbi frater tuus.
EL. *Exiit Mycenas.* CL. *redde nunc gnatum mihi.*
EL. *Et tu* 14 *parentem redde.* CL. *quo latitat loco?*
EL. *Tuto; quietus, regna non metuens* 15 *noua:*
16 *Iusta parenti satis, at iratæ parum.*
CL. *Morieris hodie.* EL. *dummodo* 17 *hanc moriar manu;*
Recedo ab aris, siue te iugulo iuuat
Mersisse ferrum; præbeo iugulo volens.
Seu more pecudum colla resecari placet;
Intenta ceruix vulnus exspectat tuum.
Scelus peractum est: cæde respersam viri
Atque obsoletam sanguine 18 *hoc dextram ablue.*
CL. *Consors pericli pariter ac regni mei,*
Ægisthe, 19 *gaudes? gnata genetricem impie*
Probris lacessit; abditum fratrem occulit.
ÆG. *Furibunda virgo, vocis infandæ sonum,*
Et 20 *aure verba indigna materna opprime.*
EL. *Etiam monebit sceleris infanti artifex,*
21 *Per scelera nactus nomen ambiguum suis?*
Idem sororis gnatus, & patris nepos?
CL. *Ægisthe, cessas impium ferro caput*
Demetere? fratrem reddat, 22 *aut animam statim.*
ÆG. *Abstrusa* 23 *cæco carcere, &* 23 *saxo exigat*
Æuum, per omnes torta pœnarum modos.

3 Tui & Ægisthi.
4 Quæ talia loquaris.
5 Imo quæ tua sim filia, mulieris impudicæ.
6 Emphaticoe, tu impia. Al. leg. Eia, tandem, doces.
7 Gerere te fœminam, i. modestius
8 Supplicio & cruciatu.
9 Latenter illi exprobrat bipennim qua occiderat Agamemnona.
10 An tu credis decere te eadem quæ nos?
11 Cur vero *Nobis*; quasi iam dignus sit adulter ille Agamemnonis locum supplere?
12 Obstinatum tuam animi ferociam, quam maternum ius flectere non potest, sceptrum, quatenus regina sum, franget.
13 Alij leg. EL: *mitius interea mihi Tu vidua loquere, vir caret vita tuus.* 14 Agamem. quem occidisti. 15 Adulteri tuique. 16 Sufficiat hoc responsum matri amanti & piæ. 17 Tua, si post coniugem etiam filiam occidere sustines. non pigebit eadem manu perire, qua pater. 18 Mei filiæ tuæ. 19 Subriserat forte Ægisthus per indignationem. *vel etiam* quod taceret. 20 Indigna, quæ mater audiat. 21 Quem nescirent parentes, quo cognationis nomine vocarent; pater, filiumne an nepotem; mater, filium ne an fratrem. sup. v. 35. 22 Aut animam reddat, id est, amittat. 23 Carcere obscuro & saxeo.

quem nunc occulit, forsan volet
t, inclusa, pedore obsita
nte thalamos, exul, inuisa omnibus
negato. sero succumbet malis.
mortem. ÆG. si recusares, darem.
t tyrannus, morte qui pœnam exigit.
liquid vltra est? ÆG. 28 vita, si cupias mori;
pite, famuli, monstrum, & auectam procul
nae, vltimo in regni angulo
nam nocte tenebrosi specus,
n virginem carcer domet.
pœnas capite persoluat suo,
niux, 30 regii pellex tori.
sequatur coniugem ereptum mihi.
ahite, vestros ipsa praecedam gradus.
prima nuncium Phrygibus meis
letum 32 ratibus euersis mare;
Mycenas; 34 mille ductorem ducum,
ta Troicis 35 tulerit malis
foemina, stupro, dolo.
amur. rapite, quin grates ago.
n iuuat vixisse, post Troiam iuuat.
unda morere. CA. 37 veniet & vobis furor.

24 Fratrem Orestem.
25 Quem & hinc quod coniugali caruerit lecto & in virginitate consenuerit, Ælia. 4. l. hist. refert. Ἠλέκτραν nominatam quae prius Laodice fuisset dicta.
26 Cœli aspectu.
27 Herc. Fu. 512. Med. vers. 1056.
28 Οὐ γὰρ θανεῖν ἔχθιστον· ἀλλ' ὅταν θανεῖν χρῄζων τις, εἶτα μηδὲ τοῦτ' ἔχῃ λαβεῖν.

sandra. 30 Agamemnonis, cui pellex erat coniugis loco.
eterum opinione, qui animas hominum corpore solutas in
s agnoscere, cumque iis sermones serere credebant. 32
in reditu naufragio. 33 A tyranno adultero occupatas
Agamemnone. 34 Agamem. 35 Al. lueret. 36 Prius
debat me vitae patriae superstitis, iam vero iuuat me viuendo
eorum vindictam. 37 Et vates & morti vicina Cassandra,
raedicit illis vindictam & mortem ab Oreste, qui matre caesa
ere cœpit.

HERCV

HERCVLE FVRENS.

Dramatis Personæ.

IVNO.	HERCVLES.
LYCVS.	AMPHITRYON.
THESEVS.	CHORVS Thebanoru

ARGVMENTVM.

Lycus à Creonte Herculis socero rege Theb propter scelera in exilium missus, absente Hercule apud inferos, vt inde Eurysthei i peteret Cerberum (vbi & Theseum in vinc detentum, qui cum Pirithoo descenderat ad piendam Proserpinam liberauit) occasion oblatam arripit, & per seditionem Creonte c duobus filiis cæso regnum Thebanum occu Megarem Herculis vxorem ad nuptias solici abnuenti vim parat. Opportune reuersus Her les Lycum cæterosque illius factionis interfi hæc tam feliciter gesta Iuno non ferens imm tit illi furorem, quo correptus vxorem fu cum liberis interficit. Quod vbi ad se reue intellexit, doloris impatientia vix Amphitr nis atque Thesei precibus detentus ne sibi m tem inferret, cum Theseo Athenas purgan proficiscitur.

ACTVS TERTIVS.

IVNO sola.

Iuno Iouis furta, pellices, nothos, Herculem autem max stomachatur. cui ab inferis reuerso furiosam machin perniciem.

1 *SOror Tonantis (hoc enim solum mihi*
Nomen relictum est) semper alienum Iouem,
Ac templa summi vidua deserui ætheris;
Locumque, cælo 2 pulsa, 2 pellicibus dedi.
Tellus colenda est: pellices cælum tenent.
Hinc, 3 Arctos alta parte glacialis poli
4 Sublime classes 5 sidus 5 Argolicas agit;

1 *Si sum regina Iouisque Et soror & coniux certe soror.*

2 Notationem pellicis innuit à pelliciendo vel pellendo, quod à παλλακὴ rectius.

3 Calisto Lycaonis filia à Ioue compressa, à Iunone in ἄρκτον i. vrsam mutata, mox à Ioue vna cum filio Arcade in cælum relata. alterum sidus Hellice, alterum Cynosura vocatur.

4 Quoad nos, quibus ab Æquinoctiali Septentrionem versus sitis. *Hic vertex semper sublimis.*

5 Helice, quam Græci primum obseruabant, vt *Sidonij Cinosuram, Helicem Graia carina notat;* vide quæ ad vers. 696. Medeæ.

6 Hinc,

tepenti vere laxatur dies,
las 8 vector Europæ 9 nitet;
timendum ratibus ac ponto gregem
gantes exerunt 13 Atlantides.
hinc exterret 15 Orion deos:
us 16 aureas stellas habet.
t gemini signa 17 Tyndaridæ micant:
natis mobilis tellus stetit.
m Bacchus, aut 19 Bacchi parens,
ne qua pars probro vacet,
uellæ serta Cnosiaca gerit.
rimur: vna me 21 dira ac fera
ribus 22 sparsa tellus 22 impiis,
ercam fecit? ascendat licet,
trix teneat Alcmene locum;
us astra 24 promissa occupet,
rtus mundus 26 impediit diem,
Phœbus effulsit 27 mari,
m iussus 27 Oceano iubar.
t odia. 28 Viuaces aget
animus, & sæuus dolor
ace sublata geret.

6 Ab Australi parte. in ipso Zodiaco.
7 Qua dies elongatur & aperitur oriente Tauro XX die Aprilis.
8 Taurus secundum Zodiaci signum, quem Poëtæ fabulantur Taurum eum fuisse, qui Europam à Phœnice transuexit in Cretam cuius opere Iupiter eã illi gratiam retulit, vt inter sydera illum collocarit.
9 In sidus conversus fulget.
10 A parte O-

Propter tempestates quas ortæ denunciant. 12 Quo-
spectum, fixæ tamen sunt. 13 Peleiades VII stellæ in-
t caudam Arietis sitæ, Atlantis ex Pleione filiæ, quarum
s Maiam. Taigetem Iupiter compressit. 14 Quia caput
ferum & terribile, & quando dominatur in cœlo, nubes
k alia corpora cœlestia teguntur. Al. leg. *Ferro minax hinc*
fulgenti è stellis ferro Pleiadas insequi videtur. 15 E
i, & Mercarij vrina natus, quod zelotypam deam male
X VI pulchras, splendidas, vtpote quem Iupiter in au-
t conuersus è Danea genuit. 17 *Lucida sidera.* Castor &
ex Leda Tyndari vxore filij. *est autem Anachronismos seu*
lum enim Tyndaridæ mortui erant. 18 Apollo & Diana,
serpentem fugiens Latona enixa est in Delo insula prius
ctibus agitata, tum vero primum firmata, & *Mycone celsa*
uncta. 19 Semele, quæ & in cœlum relata traditur.
cepit in numerum Siderum, coronam Ariadnes coniugis
æ Minois regis Cretæ in qua Cnossus vrbs regia. 21 Ref-
nguinis dentibus à Cadmo seminatis infra, v.259 22 Mu-
is seu pellices Iouis, seu Bacchas notet. 23 Tanquam
hi effundant pellices: Zethum & Amphiona Antiopa, Bac-
: Herculem Alcmena, 24 A Ioue infra v.958. & à virtute
. 25 Ad cuius πολυαβλίω θέω & τριεσπέρυ λέοντος ge-
continuatæ sunt duæ noctes adiecto die intermedio. 26 Al.
27 Et Sol à Ioue iussus per dupium spatium vacare, post
ctem exortus est è mari Orientali secundum opinionem
l supra Horizontem, pro quo, mare vsurpant poëtæ. 28
ci. & inexaturabile pectus.

29 *Quid bella? quidquid horridum tellus creat*
Inimica; quicquid pontus aut aër tulit
Terribile, dirum, pestilens, atrox, ferum;
Fractum atque domitum est. superat & crescit malis;
30 *Iraque nostra fruitur: in laudes suas*
*Mea vertit odia. dum nimis sæua * impero,*
31 *Patrem probauit. inde, 32 qua lucem premit,*
Aperitque 32 Tethys, 33 qua ferens Titan diem
Binos propinqua tingit Æthiopas face,
Indomita virtus colitur; & toto Deus
Narratur orbe. monstra iam desunt mihi;
Minorque labor est Herculi iussa exequi,
Quam mihi iubere. lætus imperia excipit.
Quæ fera 34 tyranni iussa violento queant
Nocere iuueni? nempe pro telis gerit,
35 *Quæ timuit, & quæ fudit: armatus venit*
36 *Leone & Hydra. nec satis terræ patent:*
Effregit ecce limen 37 inferni Iouis.
Et 38 opima victi regis ad superos refert.
Parum est reuerti: 39 fœdus umbrarum perit.
Vidi ipsa, vidi nocte discussa inferum,
Et Dite domito, 38 spolia iactantem patri
40 *Fraterna. Cur non vinctum & oppressum trahit*
40 *Ipsum catenis parta sortitum Ioui?*
Ereboque capto potitur, & retegit Styga?
41 *Patefacta ab imis Manibus retro via est,*
Et 42 sacra diræ Mortis in aperto iacent.
At ille rapto carcere Vmbrarum, ferox
De me triumphat, & superbifica manu

29 *Epanorthosis indignationis plena.* sed quid ego bella loquor, postquam monstra, terrestria, *taurum, Scorpion, gigantes*: aquatilia, *cancrum, Hydram*, &c. aëria, *Stymphalidas* debellarit?
30 Vere Hercules vt qui ex odio τῆς ἥρας κλέος assequatur.
* Per Eurystheũ Mycenarum regem, qui, me dictante, Herculem ad difficillima quæque obeunda adigit, infra v. 829.
31 Virtute sua & victoriis probauit se vero natũ Iouis. *Ios. tamen Scal. ex veteribus libris restituit, legitque, Patrem probaui: gloriæ feci locum: Qua sol veluterns, quaque repromens diem, Binos, &c.* 32 Supra v. 25. id est ab ortu ad occasum. vbi Columbæ. Herc. Calpe & Abyla. 33 Qua sol oriens calore vicino colorat Æthiopas ab orientali fl. Nigris parte Ægyptum Arabiamque ab occidentali mare Atlanticum spectantes Αἰθίοπας τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔσχατοι ἀνδρῶν, οἱ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος. 34 Eurysthei sup. v. 35. 35 Quæ in primo cõgressu etiã timere potuit: aggressus vero deuicit à natura, non à consilio & ratione. ἀσυγκατάθετα. Etiam nôrit fortis quæ timere debeat. vide Med. 160, & 166. 36 Nemeæi leonis pellæ, & sagittis felle & sanguine Lerneæ Hydræ tinctis. 37 Plutonis. 38 Spolia opima ipsi Diti erepta, Cerberum sc. tricipitem, Plutonis insigne, vt fulmen trisulcum Iouis, Neptuni tridentem. 39 Dum Herc. viuus adhuc Tartara quæ Plutoni sortitione contigerant, penetrat, atque inde Cerberum in superas auras trahit. 40 Pluton. 41 Reditus ab inferis contra sortitionis fœdus iam viuis patefactus est. 42 Sacra illa & arcana vmbrarum custodia (Cerbero ab Hercule sublato) in aperto est & peruia descendere atque remigrare volentibus.

Arma

vrbes ducit Argolicas canem.
em Cerbero vidi diem,
e solem: me quoque inuasit tremor:
monstri colla deuicti intuens,
rasse. leuia sed nimium queror,
dum est; regna ne summa occupet;
ma. sceptra praripiet patri.
44 *lenta veniet, vt Bacchus, vi[illegible]*
uaret; & 45 vacuo volet
ndo. 46 *Robore expenso tumet,*
um viribus vinci suis
ndo. subdidit mundo caput,
umeros molis immensa labor,
ollo sedit Herculeo polus.
uix sidera & cælum tulit,
rementem. quaris ad superos viam.
a, perge, & magna meditantem opprime.
manibus ipsa iam lacera tuis.
nta mandas odia? discedant fera:
ndo fessus Euristheus vacet.
os rumpere imperium Iouis
Siculi verticis lava specum.
ue 51 *Doris excusso* 52 *tremens,*
2 monstri colla terrifici leuet.
ias 53 *Luna concipiat feras.*
a. quaris Alcida parem?
ist ipse. 54 *bella iam secum gerat.*
no Tartari fundo excita
des: ignem flammea spargant coma;
a verbera incutiant manus.
superbe, calitum sedes pete;
nne. iam Styga & manes, ferox,
ist? 57 *heic tibi ostendam inferos.*
alta conditam caligine

43 Al. leg. *terna monstra colla*: Tricipitem canem Cerb.
44 Quieta vel morte expectata.
45 Expulsis cœlo cæteris diis.
46 Viribus suis (quas expendit expertusque est, dum Atlantis loco humeris cœlum sustineret) fretus confisusque, etiam occupare cœlum tentabit.
47 Emphatice.
48 Se Iuno ad iras excitat.
49 Magis apposite Heinsius legit *lenta mandas odia.* q. d. leuia hæc & lenta odia sunt quæ per Eurystheum mandas: quin Herculi cœlum affectanti Titanas gigãtes idem ausos opponis.
50 Solue gigantem Enceladum, cui fulmine icto iniectum ferunt Ætnam Si-
[illegible]ntem. 51 *Sicula.* In Siciliam enim frequentes colonias Græci & in his maxime Dores. 53 *Et fessum quoties mutat [illegible]emere omnem Murmure Trinacriam.* 53 E luna enim decidisse [illegible]r leo Nemeæus. idque ex opinione Pythagoræorum, qui in [illegible]æ reperiri censebant, quæcunque apud nos sunt. 54 Ipse [illegible]citus sibi & suis vim paret. 55 Furiæ ardenti face ac ser[illegible] armatæ Herculem in furorem vertant. 56 Insultat ei Iuno quasi peracta iam re. 57 In terris ego tibi grauiora osten[illegible]m quæ apud inferos vidisti.

Vim

Vltra 58 *nocentum exilia* 59 *Discordem deam,*
Quam muni: ingens montis oppositi specus.
Educam, & ima Ditis è regno extraham
Quidquid relictum est. veniat inuisum Scelus,
Suumque lambens sanguinem Impietas ferox,
Errorque, & in se semper armatus Furor.
Hoc hoc ministro noster vtatur dolor.
Incipite 60 *famula Ditis; ardentem incitæ*
Concutite 61 *pinum: &* 62 *agmen horrendum anguibus*
Megæra ducat; atque luctifica manu
Vastam rogo flagrante corripiat trabem.
Hoc agite, pœnas petite violatæ Stygis:
63 *Concutite pectus;* 64 *acrior mentem excoquat,*
Quam qui caminis ignis Ætneis furit.
Vt possit animo captus Alcides agi,
Magno furore percitus, 65 *nobis prius*
Insaniendum est. 66 *Iuno cur nondum furis?*
67 *Me me sorores mente deiectam mea*
Versate primam, facere si quidquam apparo
Dignum 68 *nouerca.* 69 *Iam odia mutentur mea.*
Natos reuersus videat incolumes, precor,
Manuque fortis redeat. Inueni diem,
Inuisa quo nos Herculis virtus iuuet:
70 *Me pariter & se vincat;* 71 *& cupiat mori*
Ab inferis reuersus. heic prosit mihi,
72 *Ioue esse genitum.* 73 *stabo, & vt certo exeant*
Emissa neruo tela, librabo manum:
Regam furentis arma: pugnanti Herculi
Tandem fauebo. scelere perfecto, licet,
Admittat 74 *illas genitor in cœlum manus.*
Mouenda 75 *iam sunt bella: clarescit dies,*
Ortuque Titan lucidus croceo subit.

58 Loca supplicij scelera eorum.
59 Megæram comitatam scelere, impietate, errore, furore.
60 Furiæ vltrices deæ.
61 Facem, *excutiens pronam flagranti vertice pinum.*
62 Sorores ὀφιοπλοκάμους. Tisiphonem & Alecto v. 75. Thyest.
63 *Mille nocendi artes, fœcundum concute pectus*: & de Herculis pectore intelligi potest. sed prius magis placet.
64 Violentior furoris ignis mentes vestras exagitet, quam qui Ætneis cauernis & fornacibus furit, quo maiori impetu in Herculem feramini.

65 Alij leg. *vobis.* 66 Cur non & ipsa furo? 67 Heinsius ex lib. miss. Villerij legit. *In me sorores mente deiectam mea primam facem versate, si quicquam, &c.* 68 Odio nouercali. *69* In tempus illi faueo, quo grauius noceam. furens enim sibi & suis hoc erit perniciosior. 70 Hic quidem facile me ab eo vinci patiar, dummodo se vincat, suos interficiens. 71 Et qui mortem apud inferos euasit, iam præ doloris acerbitate mortem optet, cum ad se redierit, & vxorem filiosque à se furente occisos fuisse viderit. 72 Vt heros fortis sit, omniaque sternens obuia, & suos perdat. 73 Proposito hinc pertinaciter insitam. *vel* illi adsistam dirigamque tela ne errent. 74 Tam nefario scelere pollutas. *Sarcasmus.* 75 Festinandum & instanti auroræ cedendum est. vid. quæ ad v. 119. Thyest.

CHORVS,

S THEBANORVM.

anis à descriptione ortus dicī, ras studiaque damnat, Herculem boribus subeundis taxat, vitæ de-laudat tranquillitatem optatque.

nicant sidera 1 prono
a 3 mundo: nox victa 3 vagos
es: luce renata
num Phosphoros agmen:
lsi glaciale poli
6 Arcades vrsa
temone vocant:
cis vectus equis
mum prospicit Oetam:
cis inclyta baccis
dumeta rubent:
e fugit reditura 10 soror.
r durus, & omneis
aperitque domos.
cana pruina
nisso pabula carpit.
liber aperto
ta fronte iuuencus.
parant vbera 12 matres.
lenis incerto
ns hœdus in herba.
no stridula ramo.
novo tradere soli
los inter 14 nidos
pellex; 16 turbaque circum
it, murmure misto
. Carbasa ventis
e nauita vita,
complente sinus,
ndens scopulis,
eptos instruit hamos
us spectat 18 pressa
dextra. sentit 20 tremulum

1 In occidente cœli seu hemisphærij parte.
2 A solis vicinitate.
3 Erranteis planetas *vel generaliter*, omnes stellas quæ igneæ creduntur esse naturæ.
4 *Diffugiunt stellæ quarum agmina cogit Lucifer.*
5 Arctici, qui nobis semper sublimis. supr. v. 6.
6 Sidera illa Borealia in quæ versi Calisto & Arcas plaustro septentrionali verso velut in meta seu confecta via & decurso spatio diem euocant.
7 Quos lauisse creditur cæruleo Oceano. vid. sup. v. 25.
8 Oriri sol videtur ex altissimis montibus. est autem Oeta mons in finibus Thessaliæ.
9 Baccis lauri syluestris vel quibusvis aliis in Bacchi nemore. alij leg. *Bacchis*, q. d. Dumeta Baccharum Orgiis famosa die adspersa rubent. Quid si vuas intelligamus, vitium Baccas: quarum inuentor fuit Bacchus Thebis à Cadmo conditis natus.
10 Luna.
11 Dimittit gregem qui
lla. 12 Vaccæ, oues, capellæ, lacte euacuatæ. 13 Recens
4 Pullos. *Metonym.* 15 Luscinia in quam mutata est violata à Tereo Thracum rege & marito Propnes sororis melæ. 16 Turba auicularum mista, &c. testatur diem
Esca reparat hamos, priori à piscibus erepta. 18 Ponpiscis depressa. 19 Pisces captos, 20 Ex arundine appensum.

Linea

Linea piscem.
21 *Hæc, innocua quibus est vita*
Tranquilla quies, & læta suo
Paruoque domus, spes & in agris.
22 *Turbine magno spes sollicitæ*
Vrbibus errant, trepidique metus,
23 *Ille superbos aditus regum,*
Durasque fores, expers somni,
Colit: 24 *hic nullo fine beatas*
Componit opes, gazis inhians,
Et 25 *congesto pauper in auro est.*
26 *Illum populi fauor attonitum,*
Fluctuque magis mobile vulgus
Aura tumidum tollit inani.
27 *Hic clamosi rabiosa fori*
Iurgia vendens improbus, iras
Et verba locat. 28 nouit paucos
Secura quies, 29 qui velocis
Memores æui, tempora nunquam
Reditura tenent. dum fata sinunt,
Viuite læti. properat cursu
Vita citato, volucrique die
30 Rota præcipitis vertitur 10 anni.
31 Duræ peragunt pensa sorores,
Nec sua retro fila reuoluunt.
At gens hominum fertur rapidis
Obuia fatis, incerta sui:
Stygias vltro quærimus vndas.
Nimium, Alcide, pectore forti
Properas mœstos visere Manes.
Certo veniunt ordine Parcæ.
Nulli 32 iusso cessare licet,
Nulli scriptum proferre diem.
Recipit populos 33 vrna citatos.
Alium multis gloria terris
Tradat, & omnes fama per vrbes
Garrula laudet, cœloque parem
Tollat & astris: alius 34 *curru*
Sublimis eat. me mea tellus
Lare secreto tutoque tegat.
Venit ad pigros cana senectus;

21 Hæc (.agunt ii quibus, &c. In vrbibus vero, &c.

22 Magno cum tumultu. Hic incipit Chorus in melioribus exemplaribus, omissis versiculis antecedentibus. Alij libri hunc Chorum partiuntur in duos; & hic annotatur secundus Chorus.

23 Patroni (qui & Rex vocatur) vestibulum cliens summo mane colit vt eum salutet, cœnam hinc vel sportulam emeriturus.

24 Auarus, nec fine quærendi sibi præstituto nec vsu beatus.

25 *Quærit, & inventis miser abstinet, & timet vti.*

26 Ambitiosum.

27 Causidicus, rabula, quas simulat iras, & verba precio venalia exponit.

28 *Hypallage*, pauci securam quietem norunt.

29 Qui memores quam velox sit tempus vtuntur bono illo irreparabili.

30 Rota vt & serpens caudam vorans Hieroglyphice annum designat. *namque in se sua per vestigia voluitur annus.* qui & a circuitu temporis dictus, veteres enim *an* pro *circum* dicebant, quod & in compositis apparet. hinc & *annulus* diminutiuum.

31 Parcæ quidem, duræ satis vitæ nostræ stamina absoluunt; nos tamen miseri homines præpropera manu illa incidimus nostra freti audacia. ita tu ô Hercules. 32 Præstitutum. 33 Qua cineres combustorum conduntur. *vel potius* vrna iudicum infernorum. *Quæsitor Minos vrnam mouet* è qua *serius ocius Sors exitura citatos in æternum Exilium impositura est cymbæ*, vide lib. v. 759. 34 Triumphali.

Han-

Humilique loco, sed 35 certa solet
Sordida paruæ fortuna domus:
36 Alte virtus animosa cadit.
37 Sed mœsta venit crine soluto
Megara paruum comitata gregem:
38 Tardusque senio graditur Alcidæ parens.

35 ἐκ βελῶν, tuta, & posita extra pericula. 36 Superne, ex alto suam virtus animosa habet ruinam. 37 Sed Megara Herculis vxor crinibus solutis fœmineo mœrens vlulatu procedit. 38 Amphytryon senio degrauatus.

ACTVS SECVNDVS.

MEGARA.

Megara absentiam Herculis deflet enumeratis ipsius ærumnis. Lyci vim & insolentiam conqueritur.

O Magne Olympi rector, & mundi arbiter,
Iam statue tandem grauibus ærumnis modum,
Finemque cladi nulla lux vnquam mihi
Secura fulsit, finis alterius mali
Gradus est futuri. 1 protenus reduci nouus
Paratur hostis. ante quam lætam domum
Contingat, aliud iussus ad bellum 2 meat,
Nec vlla requies, tempus aut vllum datur,
Nisi dum iubetur: sequitur 3 à primo statim
Infesta Iuno. numquid immunis fuit
nfantis ætas? monstra superauit prius,
uam nosse posset. 4 gemina cristati caput
angues ferebant ora, quos contra obuius
eptauit infans, igneos serpentium
ulos remisso 5 pectore ac placido intuens,
ctos serenis vultibus nodos tulit;
umida tenera guttura elidens manu,
ralusit Hydræ. 7 Mænali pernix feras
lto decorum præferens auro caput,
reusa cursu est, maximus 8 Nemeæ timor
uit lacertis pressus Herculeis leo.

1 Herculi redeunti noua semper ab Eurystheo obiiciútur monstra.
2 P. Scriuerius I. exeat. & hæc lectio ferri queat, ea pronunciatione, qua & occurret infra v. 526. *Eurystheus facili regnet in otio, &c.*
3 *Ita legit Lypsius*, id est à vitæ principio. *alij* apprime. i.e. principaliter infesta: Nullum, inquit, periculum adire iubetur, quin ecce tibi aduersariam, & quidem peruicacissimá,
nem; Iunonem dico, quæ ne infantem quidem odij sui habuit imm. 4 Iam in cunis serpentes duos à Iunone immissos vultu itus & cum risu elisit. 5 Lipsij codex pro pectore habet lumine è M.S. additur vultu. 6 Præludium & specimen dedit futuræ & victoriæ in Hydram. Al. prolusit iræ. i. e. initium fecit iræ, rimum incœpit irasci. 7 Ceruā æripes & χρυσόκερως quam omprehendit in Mænalo monte Arcadiæ. 8 Leo in Nemea eloponnesi, inter Cleonas & Phliuntem, maximus illius reincolis terror, quem Hercules interfecit.

Quis

Quid 9 stabula memorem dira Bistonij gregis,
10 Suisque regem pabulum armentis datum?
Solitumque densis hispidum Erymanthi iugis
Arcadica quatere nemora Mænalium suem?
Taurumque 11 centum non leuem populis metum?
12 Inter remotos gentis Hesperiæ greges
Pastor triformis litoris Tartesij
Peremptus, acta est præda ab occasu vltimo,
Notum Cythæron pauit Oceano pecus.
Penetrare iussus solis æstiui plagas,
Et adusta medius regna quæ torret dies,
13 Vtrinque monteis soluit abrupto obice,
Et iam ruenti fecit Oceano viam.
Post hæc, adortus 14 nemoris opulenti domos
15 Aurifera vigilis spolia serpentis tulit.
Quid? sæua 16 Lernæ monstra, numerosum malum,
Non igne demum vicit, & docuit mori?
Solitasque pinnis condere obductis diem
Petiit ab ipsis nubibus 17 Stymphalidas?
Non vicit illum cœlibis semper tori
18 Regina gentis vidua Thermodontiæ,
19 Nec ad omne clarum facinus audaces manus
Stabuli fugauit turpis Augiæ labor.
Quid ista prosunt? orbe defenso 20 caret.
21 Sensere terræ pacis autorem suæ
Abesse terris. 22 prosperum ac felix scelus,
Virtus vocatur. sontibus parent boni.
Ius est in armis, opprimit leges timor.
Ante ora vidi nostra, truculenta manu
23 Gnatos paterni cadere regni vindices;

9 Equos humanis carnibus pastos, à Diomede Thraciæ rege. Bistonis autem stagnum & regio Thraciæ.
10 Æqua veteribus visa est talionis pœna, εἰ κε πάθοι τά κ' ἔρεξε è lege Rhadamanti. ita Theseus Sinin tortis pinubus discerpsit, Scirona è rupe præcipitauit. Procrusten ad sui lecti modulum extendit.
11 Cretæ. 827. Aga.
12 Gerionem tricorporem Hispaniæ regem interemit, eiusque armenta à Tartesso Hispaniæ Bœtice oppido maritimo abegit in Bœotiam, in qua mons Cithæron. 13 Fingitur Herc. collibus inter Abylam & Calpen diremptis intromisisse Oceanum qui Mediterraneus dicitur. 14 Hortorum Hesperidum, quorum custos præter tres Atlantis filias erat Vigil draco. 15 Aurea, Medica, citrea mala, ἠνοσμα ἀλλ' ἀβρωτα: inquit ille apud Athen. 3. l. 7. *aliis*, pecora natiuo rutilo colore insignia cum μῆλα hæc & illa denotent. 16 Hydram & cancrum. *vel* solam Excetram quam propter amputata capita repullulantia vocat monstra. *Vt & numerosum malum.* 17 Aues à Stympalo Arcadiæ palude dictas, quas ærei crotali crepitu fugauit. 18 Hippolyte regina Amazonum iuxta Thermodonta fl. Cappadociæ incolentium. 19 Nec dedignatus est Augiæ regis Elidis bubile, in quo 3000 boum stabulassent. nec per 30 annos expurgatum fuisset, purgare immisso fl. Peneo vel Alpheo. 20 Demissus ipse ad inferos. 21 Quia illo absente Lycus interfecto Creonte & liberis regnum occupauit. 22 Vide v. 338. infra. 23 Filios Creontis patris mei assertores regni paterni, &c. Vltimos stirpis Cadmi.

lmi nobilis stirpem vltimam
li 24 regium capitis decus
aptum, quis satis Thebas fleat?
orum terra 26 quem dominum tremit?
aque fecundo sinu
uentus orta cum ferro stetit;
ros natus 28 Amphion Ioue
ro saxa modulatu trahens;
em 29 non semel diuum parens
tenit hac 30 quæ cælites
uæ fecit, & (fas sit loqui)
faciet, 32 sordido premitur iugo.
proles ciuitasque 34 Amphionis
is? 35 tremitis ignauum exulem
finibus, nostris grauem?
lera terras, quique persequitur mari,
ta sceptra confregit manu,
absens, fertque quæ ferri vetat:
bus exul Herculeas Lycus.
bit. aderit & pœnas petet.
d astra 37 emerget: inueniet viam,
Adsis sospes & remees tuis:
uenias victor ad victam domum.
ex, atque depulsas manu
nebras; 38 vlla si vetita est via,
sum est, 38 orbe diducto redi;
atra nocte possessum latet.
s. 39 diruptis qualis iugis
to flumine quærens iter,
disti; scissa cum vasto impetu
pe, pectore impulsus tuo
ns & illuc cecidit, & rupto aggere

24 Diadema cum ipso Creontis capite ablatum.
25 Quæ Bacchū, Palæmona, Leucotheam, tot deos peperit.
26 Quam ignauum, vilem, improbum? scilicet exulem.
27 Ex dentibus serpentis à Cadmo interfecti seminatis nati sunt homines armati, qui mutuis vulneribus perierūt.
28 Iouis et Antiope filius Syræ à Mercurio acceptæ modulatu saxa ad extruendas Thebas traxit.
29 Venit enim ad Semelem, Antiopan, Alcmenā.
30 Quæ in deorū numerum retulit Bacchum, Semelen, Dircen, &c. sup. v. 158.
31 Hoc dicit propter Herculem cœlo destinatum. 32 Hæc vrbs sordidi hominis tyrannide premitur. 33 Thebana, à Cadmo conditore. 34 Multi libri ...phionius ciuis: quia è serpentis dente nata est gens Thebarum vid. v. 159. Al. legunt *Ciuis atque Ophionius*. Ego solius P. dicto & authoritate fretus lego: Ciuitasque Amphionis: de ...m. 28. f. supra. 35 Cum tremore paretis ignauo Lyco. ...nterea qui aliis scelestam vim probibet, absens seruitutem ...lem in suis fert. 37 Ab inferis quos in centro terræ credeb... Dirupta terra. 39 Vt quondam diuulsis Ossa & olympo exi... Peneo fl. in mare atque aperuisti Tempe amœnissima Thes... 40 Mons prius contiguus diuisus est in duos Ossam &

Noua cucurrit 41 *Thessalus torrens via.*
Talis parentes, liberos, patriam petens.
Erumpe; 42 *rerum terminos tecum efferens:*
Et quidquid auida tot per annorum gradus
Abscondit ætas, redde: & 43 *oblitos sui,*
44 *Lucisque pauidos ante te populos age.*
Indigna te sunt spolia, si tantum refers,
45 *Quam es imperatũ, sit, magna si nimium loquor,*
Ignara nostræ sortis, adde illum mihi,
Quo te tuamque dexteram amplectar, diem,
Reditusque lentos nec mei memores querar.
46 *Tibi, ô deorum ductor, indomiti ferent*
Centena tauri colla: 47 *tibi frugum potens,*
* *Secreta reddam sacra: tibi* 48 *multa fide*
Longas, 49 *Eleusi,* * *tacita iactabo* 50 *faces.*
51 *Tum restitutas fratribus rebor meis*
Animas, & ipsum regna moderantem sua
Florere patrem. 52 *si qua te maior tenet*
Clausum potestas; sequimur: aut omnes tuos
Defende reditu sospes, aut omnes trahe.
Trahes, nec ullum eriget fractos deus.

41 Peneus. 42 Cerberum tricipitem, i. e. mortem, cuius genera tria naturale, violẽtum, fortuitum. 43 Mortuos, qui epota Lethe quæcunque in viuis fecerant obliti sunt. 44 Lucem non ferentes, tenebris assuetos. 45 Cerberum, iussu Eurysthei. 46 Voueo tibi ô Iupiter Hecatomben, negat tamen Seruius Ioui taurum immolari, absque piaculo aut malo omine, quod & in hoc voto locum habet, propter furorem Herculis & necem Megaræ & liberorum *Med.60.* 47 Tibi ô Ceres sacra soluam * *mystica quæ non nisi initiatis reuelanda sunt*, quod Ceres tacite vsa est consiliis dum Proserpinam quæreret. 48 Abstinendo à venereis, vino, malis Punicis; alba veste induta cincta querna corona seu viticea, &c. 49 Ceres, ab Eleusi ciuitate non longe ab Athenis, quæ Cereri solennia sacra Thesmophoria instituerunt, infra vers. 844. Al. Eleusin. 50 Mystæ ferebant lampades seu faces in memoriam quæsitæ à Cerere Coræ. 51 Tu ô coniux mihi redditus pensabis fratres & patrem. 52 Si qua potestas inferorum maior, quam tua est, te detineat, & nos te prompte sequimur.

AMPHITRYON. MEGARA.

Despondentem animum Megaram & desperantem consolatur Amphitryon.

1 *O Socia nostri sanguinis, casta fide*
Seruans torum gnatusq; magnanimi Herculis,
Meliora mente concipe, atque animum excita.
Aderi, prorsus iſto, qualis ex omni solet
Labore, maior. ME. Quod nimis miseri volunt,
Hoc facile credũt. AM. Imo quod metuũt nimis,
Nunquam amoueri posse, nec tolli putant.

1 O coniux Herculis, filij mei.

est timori semper in peius fides.
rsus, ac defessus, & toto insuper
orbe, quam viam ad superos habet?
iam tunc habebat, cum per arentem plagam
antes more turbati maris
nas; bisque discedens fretum,
recus; cumque deserta rate
hasit Syrtium brevibus vadis,
e fixa maria superavit pedes?
ua raro maximis virtutibus
parcit: *nemo se tuto diu*
fferre tam crebris potest.
pe transit casus, aliquando invenit.
avus, ac minas vultu gerens,
animo est, talis incessu venit
dextra sceptra concutiens Lycus,
opulenta Thebana loca,
uidquid uberi cingit solo
Phocis, quidquid 8 Ismenus rigat
ytharon vertice excelso videt,
dens 9 Isthmos exilis freta.

1 Peiora facilius credimus quam meliora. Aliqui aiunt hoc Megaræ esse responsum, quæ quasi assentiens dicit, ô Amphitryon, verum dixisti, quod timor pronus est fidem & credulitatem habere semper ad peiora, sed vellem scire, cum Hercules iaceat demersus quam viam habeat redeundi?

3 Æque ac euaserit Syrtes, sinus duos in mari Lybico cumulis arenæ, qui ven-itrio agitati, varie vadosi, & fluxu refluxuque impetuosi naues unt. vnde & nomen iis a σύρω traho. 4 Quamquam alii aureo ii æreo lebete tranasse eum fabulantur. 5 Superbus & ferox, x incessu patet. 6 Vsurpata, inf. v. 336. 7 Regio Græciæ ad itus Crissæum. 8 Bœotia, quam rigat fluuius Ismenus, quam-cit mons Cythæron. 9 Peloponnesiacus, angustiæ sex mil-Ægæum & Ionium maria, in quo Isthmo est Corinthus, vnde iacus dicitur.

MEGARA. AMPHITRYON.

is à Creonte in exilium missus, Hercule ad in-fecto, caso Creonte cum filiis, qua regnum occu-ibi firmet, Megara nuptias ambiit, abnuenti vim r.

etera patria iura possideo domus
ue hæres: nobiles non sunt mihi 2
altis inclytum titulis genus;
virtus. qui genus iactat suum,
dat. Rapta sed trepida manu
netur: omnis in ferro est salus.

1 Sup. v. 250. Prosperum ac felix scelus virtus vocatur.

 2 Quod

2 Quod ciuibus tenere te inuisis scias,
Strictus tuetur ensis. 3 alieno in loco
Haud stabile regnū est. 4 *vna sed nostras potest*
Fundare vires, iuncta regali face
Thalamisque Megara. ducet è genere inclyto
Nouitas colorem nostra. Non equidem reor
Fore vt recuset, ac meos spernat toros.
Quod si impotenti pertinax animo abnuet,
Stat 5 *tollere omnem penitus Herculeam domum.*
Inuidia factum ac sermo popularis premet?
Ars prima regni est, posse te inuidiam pati.
6 *Tentemus igitur: sors dedit nobis locum.*
Namque ipsa 7 *tristi vestis obtentu caput*
Velata, 8 *iuxta præsides astat deos,*
Laterique adhæret 9 *verus Alcidæ sator.*
ME. *Quidnam iste, nostri generis exitium ac lues,*
Noui parat? quid tentat? LY. *O clarum trahens*
A stirpe nomen regia, facilis mea
Parumper aure verba patienti excipe.
10 *Si æterna semper odia mortales agant,*
Nec cœptus vnquam cedat ex animis furor,
Sed arma felix teneat, infelix paret;
Nihil relinquent bella: tum vastis ager
Squalebit aruis, subdita tectis face
Altus sepultas obruet gentes cinis.
Pacem educi velle, victori expedit;
Victo necesse est. 11 *particeps regno veni:*
Sociemus animos. pignus hoc fidei cape:
Continge 12 *dextram. quid truci vultu siles?*
ME. *Egone vt parentis sanguine aspersam manum*
Fratrumque gemina cæde contingam? 13 *prius*
Extinguet ortus, referet occasus diem,
Pax ante fida niuibus & flammis erit:
Et 14 *Scylla Siculum iunget Ausonio latus:*
15 *Priusque multo vicibus alternis fugax*

2 malus Imperij est custos metus, Quem enim metuunt periisse expetunt.
3 Regnum occupatum haudquaquam firmū est.
4 Mihi nouo homini addent nobilitatis colorē Megaræ nuptiæ.
5 Statutum est mihi ipsam cum liberis è medio tollere & Herculeam domum radicitus exstirpare.
6 Megaram ad nuptias.
7 Pulla, lugubri.
8 Confugit supplex, vel adstat ad aras statuasve Deorum tutelarium, *alij leg.* Præstites, quorum aræ iuxta fores positæ erant, προστατηρίας.
9 Neque enim agnoscet tyrannus Iouem esse Herculis patrē, quē & Alcidem vocas Alcæo auo paterno, *alij* ab ἀλκῆ, robur.

10 Si vsque maneantur vtrinq; odia; & potentior tueatur armis quæ vicerit, victus & oppressus vindictam armis paret, belli faces omnia vastabunt. 11 In coniugium meum. 12 Fidei pignus & symbolum, Troad. 689. 13 Et hæ τῶν ἀδυνάτων conditiones negationis vim habent 14 Recedet fretum, iungeturque Sicilia Italiæ, cui quondam adnexa fuisse dicitur. 15 Prius Euripus fretum illud reciprocum inter Bœotiæ Aulidem & Eubœam quod septies die ac nocte rapide fluit refluitque, quiescet.

Fari

da ſtabit Euboica piger.
uliſti, regna, germanos, larem,
6 quid vltra eſt? vna res ſupereſt mihi,
rente carior, regno, ac lare,
uod eſſe cum populo mihi
deo. pars quota ex iſto mea eſt?
mnidus, ſpiritus alios gere:
uperbos 17 vltor à tergo Deus.
noui regna. quid 19 matres loquar
ſas ſcelera? quid 20 geminum nefas,
nomen coniugis, nati, patris?
1 fratrum castra? quid totidem rogos?
a 22 Tantalis luctu parens:
Phrygio manat in Sipylo lapis.
um 23 ſubrigens criſta caput
Cadmus regna permenſus fuga,
uit corporis tracti notas.
at exempla. dominare vt lubet;
regni fata te noſtri vocent.
n efferatus rabida voces amoue:
regum imperia ab Alcide pati.
nannis ſceptra victrici geram
nque cuncta ſine legum metu
tinent, pauca pro cauſa loquar
ito cecidis in bello pater?
res? arma non ſeruant modum,
rari facile, nec reprimi poteſt
is ira. bella delectat cruor.
regno pro ſuo; nos improba
i: quæritur belli exitus,
ſed nunc 27 pereat omnis memoria.

16 Vellem & eorum odium mihi ſoli eſſet, vt te abunde odiſſe poſſem *vel*, ſoleo quidem populum à te oppreſſum habere cui te oderint.
17 Opt. inſolentiæ vindex, *vel* Nemeſis ſuperbiæ vltrix. Dij enim cum vtriuſque ſexus ſunt ſecundum Stoicos, Poëtæ Deum etiam pro Dea ponunt.
18 Noui quam malo omine regnetur Thebis; quæ ſcelera Regum, quæ pœnæ.
19 Agauen, quæ filium Pentheum interfecit: Ino, quæ ſe in mare præcipitauit; Nioben, de qua infr. verſ. 388.
20 Oedipi, qui patrem Lajum, verum non ſcientem patrem fuiſſe
t, ex matre Iocaſta, quam vxorem duxit, liberos ſuſcepit, vi-
eba. 21 Eteoclis & Polynicis filiorum Oedipi qui bini-
de regno decertantes mutuis vulneribus occubuerunt, ims
idem rogo cadaueribus eorum flamma ſe diuiſit. 22 Niobe
numeroſa prole ſuperbiens Latonæ ſe prætulit, liberis
à Phœbo & Diana interfectis & ipſa dolore ſtupeſcens in
ta eſt, in Sipylo monte Phrygiæ, quod perpetuo humore
nemn. 370. 23 Erigens. 24 Ipſe Cadmus Thebarum con-
pulſus in Illyrium receſſit & in ſerpentem commutatus eſt
rmione vxore. 25 Diſce a coniuge tuo quem adeo iactas
regi, vt ille paret Euryſtheo. 26 *Anthypophora.* quod ſi
rem tuum iuſte, me iniuſte arma cepiſſe, reſpondeo iuſti-
xitu non cauſa diſcerni; *victrix cauſa Diis placuit.* 27 San-
ſita.

Cum victor arma posuit, & victum decet
Deponere odia. 28 *non vt inflexo genu*
Regnantem adores, petimus. hoc ipsum placet,
Animo ruinas quod capis magno tuas,
Et rege coniux digna: faciemus toros.
ME. *Gelidus per artus vadit exanguis tremor.*
Quod facinus aures pepulit? haud equidem horrui,
Cum pace rupta bellicus muros fragor
Circum sonaret. 29 *pertuli intrepide omnia:*
Thalamos tremisco: capta nunc videor mihi,
Grauent catenæ corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, 30 *non vincet fidem*
Vis vlla nostram: moriar, Alcide, tua.
LY. *Animosne mersus inferis coniux facit?*
ME. *Inferna tetigit, posset vt* 31 *supera assequi.*
LY. *Telluris illum pondus immensæ* 32 *premit.*
ME. *Nullo premetur onere,* 33 *qui cœlum tulit.*
LY. *Cogere.* ME. 34 Cogi qui poteſt, neſcit mori.
LY. *Effare, thalamis quod nouis potius parem*
Regale munus? ME. *Aut tuam mortem, aut meam.*
LY. *Moriere demens.* ME. 35 *Coniugi occurram meo.*
LY. *Sceptrone nostro potior est* 36 *famulus tibi?*
ME. 37 *Quot iste famulus tradidit reges neci!*
LY. *Cur ergo regi seruit, & patitur iugum?*
ME. 38 *Imperia dura tolle: quid virtus erit?*
LY. *Obiici feris monstrisque* 39 *virtutem putas?*
ME. 40 Virtutis eſt domare quæ cuncti pauent.
LY. 41 *Tenebræ loquentem magna Tartareæ premunt.*
ME. Non eſt ad aſtra mollis è terris via.
LY. 42 *Quo patre genitus cœlitum penetres domos?*
AM. *Miseranda coniux Herculis magni sile:*
Partes meæ hæ sunt, reddere Alcida patrem,
Genusque verum. post tot ingentis viri
Memoranda facta, postque pacatum manu
Quodcunque Titan ortus & labens videt,
Post monstra tot perdomita, post 43 *Phlegram* 44 *impiâ*
Sparsam cruore, postque 44 *defensos Deos;*

28 Nolo me vt captiua adores, ſed quoniam mihi placet tua hæc magnanimitas, vt me pro marito colas.
29 Cætera belli mala æquo animo tuli, nunc tandem vere in ſeruitutem redacta mihi videor, poſtquam ignauus tyrannus me de nuptiis interpellare audet.
30 Nullus cruciatus violabit fidem meam Herculi datam.
31 Cœlum.
32 Ne emergere & aſcendere poſſit.
33 Supra verſ. 69.
34 Stoice. *Qui non timet mortem, cogi nequit. Non ſumus in vllius poteſtate, cum mors in noſtra poteſtate ſit.*
35 Ab inferis redeunti.
36 Hercules Euriſtheo inſeruiés.
37 Multos, Diomeden, Buſirin, Geryonem, Antæum, &c. 38 Verſatur enim virtus circa ardua, dura, formidabilia. 39 Audaciæ potius eſt & temeritatis. 40 Vincit enim vim virtus. 41 Vtvt magna crepet, tenebræ tamen Infernæ premunt ipſum & opprimunt. 42 Nec enim niſi diis geniti ſuperos adeunt. 43 Vallem Theſſaliæ, in qua Gigantes cum diis pugnauere. 44 Gigantum impiorum. 45 Herculis enim potiſſimum opera gigantes victos ſcribunt eo pacto.

Nondum

ligues de patre? mentimur Iouem?
nis odio crede. LY. Quid violas Iouem?
cælo non potest iungi genus.
communis ista pluribus causa est Deis.
uline fuerant ante quam fierent Dei.
Pastor Pheræos Delius pauit greges.
Sed non per omnes exul errauit plagas.
Quem profuga terra mater erranti edidit.
monstra, sæuus Phœbus aut timuit feras.
mus sagittas imbuit 51 Phœbi draco.
uis paruus tulerit, ignoras, mala
tris vtero fulmine eiectus puer?
fulminanti proximus patri stetit.
qui gubernat astra, qui nubes quatit,
latuit infans rupis excisa specu?
anti precia natales habent,
e magno constitit, nasci Deum.
muncunq; miserũ videris, hominẽ scias.
emcunq; fortem videris, miserũ neges.
m vocemus, 56 cuius ex humeris Leo
uella factus, & claua excidit
pictum veste Sidonia latus.
ocemus, cuius horrentes comæ
57 nardo? laude qui notas manus
ilem tympani mouit sonum,
feroces 59 barbara frontem premens?
Non erubescis Bacchus effusos tener
rines, nec manu molli leuem
yrsum, cum parum forti gradu
rum syrma barbaricum trahit.
ltra virtus opera laxari solet.
ot Euryti fatetur euersi domus,

46 Quæ, nisi quod Ioue genitus sit, eum non odio prosequuta, sq; exagitat? 47 Compluces Heroes mortalium ac immortalium semine nati in deos ascisci fuerunt. 48 Hippol. 295. 49 Quod facit Hercules. 50 Et tamen in ipsa insula erratica natus est. supra v. 15. 51 Phœbus etiã puer sagittis interfecit Pythona draconem à Iunone missum qui Latonam insequeretur. 52 Bacchus è Semeles Iouis maiestatẽ (quam subdolæ Iunonis hortatu, videre desiderasset) ferentis & fœtu abortæ vtero fulmine ictus. 53 In bello adigantes Bacchus in Leonem conuersus max. erat terrori us. 54 Ipse Iupiter. 55 An non à matre Rhea, ne Saturnus fœdere cum fratre Titane de mascula prole tollenda ... vocaret, in Cretæ antrum ablegatus est, & enutritus à Cureti... ante Ida. 56 Qui sub Omphale Lydiæ regina, clauã & leonis ... tus, muliebri ornatu purpuraque indutus & vectus colum tra... Oleo Nardino. 58 *Hic versus in nonnullis lib. refertur ad ... on. nam & Bacchi mitra est propria.* 59 Phrygiis & Lydis in ... Nec ipsi Baccho forti deo est rubori si quando crinibus diffusis ... mpinis inuolutam vibret, traharque vestem muliebrem longe ... syrma ἀπὸ τοῦ σύρω, à σύρω traho. 61 Egregia scilicet illa virtu... unt. Eurytus Oechaliæ rex cum filiis ab Hercule interemptus ... ur filia ipsius Iole &

62 *Pecorumque ritu virginum oppressi greges,*
Hoc nulla Iuno, nullus Eurystheus iubet:
Ipsius hæc sunt opera. AM. 63 *Non nosti omnia.*
Ipsius opus est, cestibus fractus suis
64 *Eryx, & Eryci iunctus* 65 *Antæus Libys.*
Et 66 *qui hospitali cæde manantes foci*
Bibêre iustum sanguinem Busiridis.
67 *Ipsius opus est, vulneri & ferro obuius*
Mortem coactus ante Geryonem pati:
Nec vnus vna Geryon victus manu.
68 *Eris inter istos; qui tamen nullo stupro*
Læsere thalamos. LY. *Quod Ioui, hoc regi licet;*
69 *Ioui dedisti coniugem, regi dabis,*
Et te magistro non nouum hoc discet nurus,
Etiam viro probante, meliorem sequi.
Sin copulari pertinax tædis negat;
Vel ex coacta nobilem partum feram.
ME. 70 *Vmbræ Creontis, & penates Labdaci,*
Et nuptiales impij Oedipodæ faces,
Nunc 71 *solita nostro fata coniugio date,*
Nunc, nunc cruentæ regis Ægypti 72 *nurus,*
Adeste, 73 *multo sanguine infectæ manus;*
Deest vna 74 *numero Danais: explebo nefas.*
LY. *Coniugia quoniam peruicax nostra abnuis,*
Regemque 75 *terres; sceptra quid possint scies.*
76 *Complectere aras, nullus eripiet Deus*
Te mihi: nec, orbe si remolito, queat

61 Thespij regis Atheniensis filiæ L. vna nocte promiscue ab eo compressæ. 63 Vitia quæ sunt, nosti, non autem meministi quod tyrannos oppresserit. 64 Fil. Butæ ex Venere victus cestibus *suis*. i. ad quorum certamé hospites prouocare solitus erat. 65 Herc. Oed. v. 24. 66 Busiridis sanguis iusta vindicta *vid. sup. v.* 326 effusus in aris, quibus ipse hospites immolauerat. 67 Herculis viribus occurrens Geryon interfectus est coram fratribus suis, mox & idem passuris, erat enim trigeminus, *sup. v.* 231. Al. *leg. Ipsius Orthrus vulnere & ferro obuius, Mortē, &c.* Orthrus autem erat Geryonis canis biceps. 68 Te manet eadem vindicta quam illis inflixit Herc. qui tamen non tentarunt vxori eius stuprum inferre; quod tu facis. 69 Ioui vsuram coniugis tuæ Alcmenæ indulsisti, nurus tuæ Megaræ vsum mihi regi dabis, quæ tuo exemplo non hoc primum discet me potiorem *veluti Iouem* sequi, marito suo Hercule *vt te quondam* permittente. 70 Vltrices patris mei Cr. vmbræ vosque male ominati lares Labdaci Thebarum regis ex Polydoro nepotis Cadmi, & vos infaustæ nuptiæ Oedipodis *supra* v. 386. 71 Nuptiis meis coactis date calamitates nostro generi accidere solitas. 72 XLIX. è filiabus Danai prima nocte maritos suos totidem è filiis Ægypti interfecerunt: sola Hypermnestra pepercit Lino, eius vicem ego supplebo & Lycum interficiam. 73 *Habentes manus multo cruore pollutas.* 74 Quinquagesimo. 75 Interpretationibus tuis. 76 Non ad quas confugisti aræ, non deorum statuæ, non ipse Alcides reuersus, &, quod mihi iactas, in deorum numerum relatus, te mihi eripiet.

...ctor numina Alcides vehi.
...filuas, templa supplicibus suis
...ut. 78 coniugem & totum gregem
...ue igne subiecto regas.
...manus à te, genitor Alcida, peto,
...me deceat, vt 80 primus cadam.
...te cunctos luere supplicium iubet,
...ue esse. 81 diuersa iroga:
...vota perire; felicem iube.
...cremandis trabibus accrescit rogus,
...n maria votiuo regem.
...minum vis summa, proh cælestium
...sque; cuius excussu tremunt
...; impiam regis feri
...tram. Quid Deos frustra precor?
...audi 83 nate. 84 Cur subito labant
...a templa? cur mugit solum?
...sonuit è fundo fragor.
..., en sonitus Herculei gradus.

77 O famuli, adstruite ligna, & ipsum templum quo supplices confugerunt admoto igne absumite.
78 Megaram vx. Herc. & Amphitryonem cum natis Herc.
79 Ego Herculis (quoniam Iouem illi negas) pate r hoc à te peto.
80 Ne senex videam meorum necem.
81 Misericordiæ enim esset per citam mortem miseris ærumna...are. 82 Dum famuli parant ligna ad hos comburendos, ... faciam sacra quæ illi voui Creonte victo. 83 Tanquam ... præsentissimum. 84 Inter præces mota terra Herculem ...luentare erumpentem coniicit Amphitryon.

...S THEBANORVM.

...s Chorus officiumque viriliter ...recibus Amphitryonis adspirans ...ditum vouet; idque arguit Orpheï

...na viris inuida fortibus,
... non æqua bonis præmia
... facili regnet in otio: (diuidis!
...itus bella per omnia
...agitet 3 cælifer am manum:
...fecet colla feracia
...erat mala fortibus,
...deris peruigiles genas
...ib us præpositus Draco,
...ia 7 mulcinaga domos,
...is sedibus hospitas:

1 Qur tam inique rem comparasti vt Eurysth. &c.
2 Deleudis monstris vexet manum cælif. sup. v. 68.
3 Illa manus, quæ tulit cœlum & deos, nunc occupatur circa naturæ pudenda.
4 Hydræ. v. 240.
5 Sup v. 157.
6 Aur is, citreis. sup. v. 239.
7 ἁμαξ οικῖαις plaustris ...iz enim incolæ Nomades à pascendis gregibus dicti noua ...scua mutant assidue loca, vnde appell is patriis sedibus

Calcauitque freti terga 8 rigentia,
Et mutis 8 tacitum litoribus mare.
Illic dura carent æquora fluctibus;
Et 9 qua plena rates carbasa tenderant,
10 Intonsis teritur semita 10 Sarmatis.
Stat 9 pontus vicibus mobilis annuis,
9 Nauem nunc facilis, nunc equitem pati.
Illic 11 quæ viduis gentibus imperat,
Aurato religans ilia baltheo,
Detraxit spolium nobile corpori,
Et peltam, & niuei vincula pectoris,
Victorem posito suspiciens genu.
12 Qua spe præcipites actus ad inferos,
Audax ire vias 13 irremeabiles,
Vidisti 14 Siculæ regna Proserpinæ?
15 Illic nulla Noto, nulla Fauonio
Consurgunt tumidis fluctibus æquora:
Non illic geminum 16 Tyndaridæ genus
Succurrunt timidis 17 sidera nauibus:
Stat nigro pelagus gurgite 18 languidum;
Et, cum Mors auidis pallida dentibus
Gentes innumeras 19 Manibus intulit,
Vno tot populi 20 remige transeunt.
21 Euincas vtinam iura feræ Stygis,
22 Parcarumque colos non reuocabiles:
23 Hic qui rex 24 populis pluribus imperat;
Bello cum peteres 25 Nestoream Pylon,
Tecum conseruit pestiferas manus,
Telum 26 ter gemina cuspide præferens:
Effugit tenui vulnere saucius
Et 27 mortis dominus pertimuit mori.
28 Fatum rumpe manu, tristis & 29 inferis
Prospectus pateat lucis, & inuius
Limes det faciles ad superos vias.

8 Septentrionale mare, quod Hyberno gelu concretum non agitatur fluctibus, nec litori allisum sonat. 9 Quā æstate nauigarant, hyeme agitant currus. 10 Tartaris & Russis incultis, capillos & barbas libertatis suæ symbola alentibus. 11 Hippolite vel Antiopa regina Amazonum sine viris degentium in Scythia, dedit Herc. scutum & baltheum spolia, ipsum victorem flexo genu venerata.

12 Apostrophe ad Herculem. 13 Per quas reditus non patet. 14 In Sicilia natæ ac inde à Plutone raptæ, infra v. 658. 15 Apud inferos non sunt venti, non stellæ. 16 Διόσκουροι sup. v. 17. 17 Exhalatio potius quam stella, ex motu quodam interfulgens: quæ in antennis, velis aut foris gemina apparens residentis tempestatis indicium est, nautæ, *Corpus sanctum*, Hispani S. *Telmum* vocant. 18 Non fluctuans, omnium autem quæ hic sunt, volunt apud inferos simulacra esse. Herc. Oet. 1706. 19 Ad manes inferos demisit. 20 Charonte vmbrarum vectore, portitore, infra v. 764. 21 Vtinam nobis superstes redeas, deuicto Stygis iure, quæ nouies interfusa coercet reditumque negat. 22 Quæ vitæ stamina breuiora aut longiora fusis suis deuoluunt. sup. v. 180. 23 Et vincere poteris. hic enim regnat ille Pluto quem Pyliis auxilio aduenientem tu Epirotarum vleus inflicto vulnere superasti. 24 Non vni populo sed ex pluribus imo omnibus gentibus: vel mortuis quorum numerus maior quam viuentium. 25 A Nestore regnatum oppidum in Peloponeso occid. 26 Supra v. 51. 27 Pluto qui mortuis dominatur. 28 Fatum Stygis non recludendæ tu potentiori fato euince. 29 Qui tristantur, cum vident lucem. Al. leg. *tristibus inferis*, sed minus recte.

potuit flectere cantibus
dominos, & prece supplici
urydicen dum repetit suam.
& aues saxaque traxerat
abuerat fluminibus moras
citum constiterant ferae;
non solitis vocibus inferos,
s resonat clarius in locis.
ydicen 33 Threicia nurus,
acrymis 34 difficiles Dei;
ronte nimis crimina tetrica
c 36 veteres excutiunt reos
dicens Iuridici sedent.
mortis, ait, vincimur 37 arbiter:
peros; lege tamen data:
tui perge viri comes;
tuam respice coniugem,
clara 38 deos obtulerit dies,
adsit ianua 39 Taenari.
s amor, nec patitur, moras.
properat cernere, perdidit.
omit regia 40 cantibus,
steris regia 41 viribus.

30 Thracius poëta insignis ad inferos descendens repetitum vxorem Eurydicen à serpente dum Aristaei vim fugeret occisam, cithara cantu in tantum demulsit Plutona & Proserpinam, vt illi vxorem restituerent, hac lege, ne illam ante intueretur quam ad superos venisset, ille vero impatiencia amoris respexit, receptamque amisit. 31 Vocibus non exauditis prius inferis. 32 Vbi verae voces non audiuntur, silentibus *sacra digna Silentio Mirantur umbrae dicere.* 33 Threiciae mulieres, quae apud inferos. 34 Illacrymabilis Pluto & Proserpina. 35 Quin & ipsi iudices inferni, de *quibus* infra v. 730, rigidi licet, commiserentur Orphei. ...nant scelera, quae quis apud superos & in viuis perpetrarit. 37 Mortis arbitri. Pluto ait, vicisti nos ô Orpheu. 38 Su... & sidera, quibus dies sacra. 39 promontorij Laconiae, vt ...ros descensus patere credebatur, vt & in Auerno Italiae; *Ta*...*, alij ostia Ditis.* 40 Orphei. 41 Herculis.

ACTVS TERTIVS.

HERCVLES.

...sque Deos precatur veniam Herc. quod inf...
...s superis inuisum traxerit.

...is alme rector, & caeli decus,
alterna curru spatia flammifero ambiens
exeris terris caput;
veniam, si quid illicitum tui
tr. 3 iussus in lucem extuli
undi, tuque 5 caelestium arbiter
risus fulmine apposito tege,
ndo maria qui sceptro regis,

1 Sol.
2 Vtrumque hemisphaerium alternis vicibus lustrans.
3 Ab Eurystheo & hoc venia magis dignus.
4 Cerberum damnatum tenebriter. 6 O Neptune, qui regis maria, quae tibi secunda geruntur.

Imas pete vndas. quisquis ex alto aspicit
Terrena, 7 facie pollui metuens noua,
Aciem reflectat, oraque in cœlum erigat,
Portentum fugiens. hoc nefas cernant 8 duo,
Qui aduexit, & quæ iussit, 9 In pœnas meas,
Atque in labores non satis terræ patent.
10 *Iunonis odio vidi inaccessa omnibus,*
11 *Ignota Phœbo; 12 quæque deterior polus*
Obscura diro spatia concessit Ioui.
13 *Et si placerent tertiæ sortis loca,*
Regnare potui: 14 noctis æternæ chaos,
Et nocte quiddam grauius, & 15 tristes Deos,
Et 16 fata vici, morte contempta redij.
Quid restat aliud? vidi & ostendi 17 inferos.
Da, si quid vltra est. 18 tam diu pateris manus
Cessare nostras, Iuno? quid vinci iubes?
19 *Sed templa quare miles infestus tenet,*
Limenque sacrum terror armorum obsidet?

7 Noui huius monstri aspectu. 8 Ego & Iuno, alij legunt qui, vt *s. Eurysth.* 9 Ad explendum Iunonis odium non sufficiunt monstra terrestria, nisi, &c. 10 Odio infestæ nouercæ vidi omnibus viuis inuia. 11 Soli, qui cuncta videt, inuisa. 12 Nigra regna, quæ videt Antarcticus polus deterior, quia Stygi subiectus, & *quem sub pedibus nox atra videt manesque profundi.* Sorte data concessi Plutoni. 13 Quod si me regnandi rapuisset tam dira libido, occupare mihi licuisset inferna regna, quæ tertia sorte Diti obtigerunt. 14 Hiatum & cæcam voraginem æternæ noctis, & mortis. 15 Plutonem & Proserpinam. 16 Sup. v. 565. 17 Cerberum ad superas auras tractum 18 Sup. v. 206. 19 Miratur Herc. cur milites templum obsideant.

AMPHITRYON. HERCVLES, THESEVS.

Herculem reducem gratatur Amphitryon, illi quærenti narrat quo in loco res sint: dum Herc. proficiscitur ad occidendum Lycum, Theseus rogatus ab Amphi. exponit, quæ apud inferos gesserit Hercules.

1 *VTrumne visus vota decipiunt meos?*
An ille domitor orbis, & Graium decus,
Tristi 2 silentem nubilo liquit domum?
Estne ille natus? membra lætitia stupent.
O nate certa & 3 sera Thebarum salus!
4 *Teneone certo corpus? an fallor tua*
Deceptus vmbra? tune es? 5 agnosco toros,
Humerosque, & alto nobilem trunco manum,
HER. *Vnde iste, genitor, squallor, & 6 lugubribus*

1 Fallit me phantasia; aut video filium reuersum? 2 Ditis domum cæcam & silentem. 3 Tarda, interempto Creonte & amisso regno. 4 *Verane te facies, verus mihi nuncius adfers?* Al. leg. Teneone in auras editum an vana fruor. 5 Agnosco Herculem ex toris, humeris, & manu ingentem clauam tenenti. 6 Atratis vestib.

Amictu

oniux? unde tam fœdo obsiti
nati? quæ domum clades grauat?
est peremptus: regna possedit Lycus:
entem, coniugem leto petit.
ata tellus, nemo ad Herculeæ domus
venit? 8 *vidit hoc tantum nefas*
orbis? cur diem questu tero?
hostis. TH. 9 *Hanc ferat virtus notam,*
nmus hostis Alcidæ Lycus?
ndum sanguinem inimicum feror.
sus, resiste: ne qua vis subita ingruat.
oscunt. 10 *differ amplexus parens,*
differ: 11 *nunciet Diti Lycus*
lisse. TH. *Flebilem ex oculis fuga*
vultum: 12 *tuque nato sospite*
adentes reprime: 13 *si noui Herculem,*
ssi debitas pœnas dabit:
dabit; dat: hoc quoque est lentum; dedit.
secundet, qui potest, nostrum Deus,
apsis adsit. O magni comes
e nati, pande virtutum ordinem:
a mæstos ducat ad Manes vias:
ulerit dura Tartareus canis.
nare cogis acta, securæ quoque
mentis: 14 *vix adhuc certa est fides*
e: torpet acies luminum,
visus vix diem insuetum ferunt.
nce, Thesea, quidquid alto pectore
anoris, neve te 15 *fructu optimo*
orum. quæ fuit durum pati,
e dulce est. *fare casus horrido.*
omne mundi, 17 *teq; dominantem precor*
ci; 18 *teque, quam tota irrita*
Ætna mater; vestigia abdita

7 Illuuie & sordibus.
8 Orbis à me defensus vidit hoc tantum nefas, nec repulit me absente?
9 Indignum est, O Herc. tuam virtutem hac infamiæ nota sugillari, vt post tot egregia facinora tam ignaui hominis sanguinẽ haurias. Ego potius vado interfecturus Lycum.
10 *Amphit. & Megaram ipsum amplexantes iubet differre amplexus donec Lycum vltus fuerit.*
11 Cæsus ibit nuncius Plutoni dicturus me rediisse ab inferis.
12 Abige, ô Megara, mœstitiam, tuque ô Amphitryon, Hercule saluo serena vultum.
13 Si bene noui Herculis commoti vires ful-

14 Non mihi certa satis est fiducia me ad vitales auras regant ex diutinis tenebris oculi, nec ferunt solis lucem. a, seu voluptate ex secura & iucunda recordatione præteritâ 6 Vos ô numina supera, Vosque inferna numina. Pluto & .*Dij quibus imperium est animarum, vmbraque silentes. &c. Sit dita loqui, sit numine vestro Pandere res altas terra & caligine* 7 O Pluto, qui dominaris regno omnes capienti. 18 O Proam anxia tua mater Ceres labore casso quæsiuit per omnem chnam maxime, vnde, dum flores colligeres, à Plutone rapta ij legunt Enna,

E5

Et operta terris, liceat impune eloqui.
Spartana tellus nobile attollit iugum,
Densis vbi æquor 20 *Tænarus siluis premit;*
Heic 21 *ora soluit Ditis inuisi domus,*
Hiatque rupes alta, & immenso specu
Ingens vorago faucibus vastis patet,
Latumque pandit omnibus populis iter.
Non 22 *cæca tenebris incipit primo via:*
Tenuis relicta lucis à tergo nitor,
Fulgorque dubius 23 *solis afflicti cadit,*
24 *Et ludit aciem.* 25 *nocte sic mixta solet*
Præbere lumen primus aut serus dies.
Hinc ampla 26 *vacuis spatia laxantur locis;*
In quæ omne mersum pereat humanum genus.
27 *Nec ire labor est, ipsa deducit via;*
28 *Vt sæpe puppes æstus inuitas rapit;*
Sic pronus aër vrget atque auidum chaos:
29 *Gradumque retro flectere haud vnquam sinunt*
30 *Vmbræ tenaces. intus immenso sinu*
Placido quieta labitur 31 *Lethe vado,*
Demitque curas: neve remeandi amplius
Pateat facultas, 32 *flexibus multis grauem*
Inuoluit amnem. qualis incerta vagus
33 *Mæander vnda ludit, & cedit sibi*
Instatque; dubius, littus an fontem petat.
34 *Palus inertis fœda Cocyti iacet;*
Hic 35 *vultur, illic luctifer* 35 *bubo gemit.*
Omenque triste resonat infaustæ 35 *strigis:*
Horrent opaca fronde nigrantes 36 *comæ,*
37 *Taxo imminente;* 38 *quã tenet* 39 *segnis Sopor,*
Famesque mœsta 39 *tabido rictu iacens;*
Pudorque 39 *serus conscios vultus tegit:*
Metus, Pauorque, Funus, & 39 *frendens Dolor,*

20 Supra v.586.
21 Ostia & descensum.
22 In totum tenebrosa, vt non videatur, vel quæ visum adimit.
23 Solis tanquã nebulis vel Luna operti, deficiẽtis.
24 Vbi visa nec plane, nec longe discernuntur.
25 *Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo, Aut vbi nox abiit, nec tamen orta dies.* Alij leg. tale non dubie solet.
26 Nec tamen datur vacuum intra mundum.
27 *Facilis descẽsus Auerni, Noctes atq; dies, &c.*
28 Veluti naues attrahit æstus, *Thestrea me occurrens,* inuitis nautis; ita crassus & procliuis aër præcipites dat, insatiatumq; illud Barathrum ad se trahit.

29 *At reuocare gradum superasque euadere ad auras, hoc opus hic labor est.* 30 Manes auidi, *vel* tenebræ palpabiles. 31 Fluuius τεολνθῆς, id est obliuionis apud inferos, cuius latex potus demit curas, i. facit manes obliuisci omnium rerum præteritarum. 32 Inuoluit amnem grauem, tristem, id est Styga flexibus nouem. *Nouies Styx interfusa coercet.* 33 Celeberrimus Phrygiæ fluuius multis anfractibus sinuosus & flexuosus. 34 Cocytus fluuius infernalis, stagnat iners Pyriphlegetonti in Acherusia obuius *flumine languido Cocytus errans.* 35 Aues inauspicatæ & ferales. 36 Arborum cacumina. 37 Taxo lethali & venenata arbore Cocyto imminente seu incumbente. 38 *Quam sedem somnia vulgo vana tenere ferunt.* Virg. de vlmo apud infer. Æn.6. 39 *Aduerte quãta & signantia epitheta,*

39 Alij

ue Luctus sequitur, & morbus 39 tremens
ta ferro Bella: in extremo abdita
enectus adiuuat 40 baculo gradum.
aliqua tellus 41 Cereris aut Bacchi ferax?
rata viridi læta facie germinant;
leni 42 fluctuat Zephyro seges;
ramos silua pomiferos habet:
fundi vastitas squallet soli,
llus torpet æterno situ;
mœstus finis & 43 mundi vltima:
er hæret; & pigro sedet
mundo. cuncta mœrore horrida,
rte peior est Mortis locus.
uid, ille opaca qui regit sceptro loca,
ositus temperat 45 populos leues?
recessu 46 Tartari obscuro locus
ibus vmbris spissa caligo alligat.
7 discors manat hinc vno latex:
to similis 48 (hunc iurant Dei.)
e 49 sacram deuehens fluuio Styga:
multu rapitur ingenti ferox,
llu voluit 50 Acheron innime
i. cingitur 51 duplici vado
itis regia, atque ingens domus
uco tegitur hic vasto specu
t tyranni limina: hoc vmbris iter;
regni. campus hanc circa iacet,
rba digerit vultu sedens
3 recentes. dira maiestas Deo,
54 fratrum quæ tamen speciem gerat
antiæ: vultus est illi Iouis,
minantis. magna pars regni trucis
ominus; *cuius aspectum timet*

40 Scipione.
41 Frumenti aut vini ferax?
42 More vndarũ fluctuat à ventis agitata.
43 Res huius mundi vltimæ & infimæ decidunt ad centrum illud, quo infernũ locant Poëtæ. *vel* illic mors & rerum exitus.
44 Vbi autem ponit regiam sedem Pluto?
45 Manes, vmbras. Herc. Oet. 1706.
46 Vid. Hip. v. 841.
47 Duo latices diuersæ naturæ, alter quietus, alter impetuosus.
48 Inuiolabilem, *Dii cuius iurare timent & fallere numen.* Qui vero peierat, annum vnum & dies nouem, *alii, nouem annos*, nectare & ambrosia interdictus, Deorum
tur. hic autem honos Stygi habitus propter auxilium quod sus Titanas tulerunt Stygis filiæ Vis, Robur, Victoria: vel dicium conspirationis deorum: *vel* quod beati cœlites per um tristitiamque iurantes se obligant ad rem eorum natuiam si peierent, στὺξ enim à στυγέω, odi, vel quod diis & holio habentur, qui ad deiurium procliuiores sunt: *vel* quod lementis antiquior est aqua. 49 Sine murmure *vel* quod fere immotus est; *vel* quia fluit in locis silentibus. 50 Aga. 51 Vtroque fluuio Styge & Acheronte. 52 Propter speum & descendentem. 53 Quæ de nouo aduectæ sunt, Neptuni. 55 Sed Iouis irati & fulminantis.

56. Quid

56 *Quidquid timetur.* AM. *Verane est fama, inferis*
57 *Tam sera reddi iura, & oblitos sui*
Sceleris nocentes debitas pœnas dare?
Quis iste veri rector, atque æqui arbiter?
THE. *Non vnus* 58 *alta sede* 59 *quæsitor sedens*
Iudicia trepidis sera 60 *sortitur reis.*
Auditur illo 61 *Cnossius* 62 *Minos foro;*
62 *Rhadamanthus illo;* 63 *Thetidis hoc audit socer.*
64 *Quod quisque fecit, patitur: autorem scelus*
Repetit, 65 *suoque premitur exemplo nocens.*
Vidi cruentos carcere includi duces,
Et impotentis terga plebeia manu
Scindi tyranni. 66 Quisquis est placide potens,
Dominusque vitæ, seruat innocuas manus,
Et incruentum mitis imperium regit,
67 Animoque parcit; 68 *longa permensus diu*
Felicis æui spatia, 69 *vel cœlum petit,*
70 *Vel læta felix nemoris Elysii loca,*
Iudex futurus. sanguine humano abstine,
Quicunque regnas. scelera 71 *taxantur modo*
Maiore vestra. AM. *Certus inclusos tenet*
Locus nocentes? vtque fert fama, impios
Supplicia vinclis sæua perpetuis domant?
THE. 72 *Rapitur volucri tortus Ixion rota.*
73 *Ceruice saxum grande Sisyphia sedet.*

56 Ipsi manes horridi.
57 Post tot annos fieri iudicia de nocentibus & examinari: *Quidquis apud superos furto lætatus inani Distulit in seram commissa piacula mortem.* sup. vers. 579.
58 Tribunali, à *ritu Rom.*
59 Vide Agam. vers. 24.
60 A ritu Rom. translatum. In grauibus enim & dubiis causis tabellæ literis, C. condemnationis, A. absolutionis, N. L. *non liquet* Ampliationis, in cistam vel vrnam coniectæ sortitione dederunt reis vel salutem vel capitis periculum. 61 Cretensis, à Cnosso Cretæ vrbe. 62 Rhadamantum & Æacum Iouis filios reges iustos vmbrarum iudicio præfecit Pluto, Minoa arbitrum instituit si quid difficile aut ἀπόρρητος incideret, *Et de se splendida Minos Fecerit arbitria.* 63 Æacus pater Pelei cui Thetis peperit Achillem. 64 Vide sup. v. 226. 65 Sibi non imperantis, crudelis, qui viuus plebi infligere verbera gaudebat. 66 Quicunque in viuis citra insolentiam vsus est sua potentia, vel quisquis placide sibi suisque affectibus imperauit, vitæ suæ æquus moderator. 67 Suo, quem non contaminat crudelitate & libidine, vel lege *Animaque parcit*, id est, vitæ ciuium. 68 Post longam & felicem vitam. 69 Vel per ἀποθέωσιν in diuorum numerum refertur. 70 Vel migrat in Elysium. vid. Troad. v. 942. 71 Plectuntur maiore modo quam hic apud nos, *vel*, maiore mensura & pœna quam scelera commissa erant, cum quisque patiatur eodem genere quo peccarit. 72 Iunonem de adulterio interpellare ausus è nube, quam Iup. pro Iunone subiecit. Centauros genuit. Cum vero gloriaretur se cum regina Deorum rem habuisse, fulmine ad inferos detrusus rotæ serpentibus implexæ alligatus *voluitur assidue, dum se refugitque fugitque.* 73 Vide Hippolyt. v. 1226.

· amne medio faucibus siccis senex
..ur vndas, abluit mentum latex;
..denique cum iam sæpe decepto dedit,
vndæ in ore: poma destituunt famem.
..rabet volucri Tityus æternas dapes.
..nasque frustra Danaides plenas ferunt.
..t furentes impiæ 78 Cadmeides.
..que mensas auida Phineas 79 auis.
Nunc ede nati nobilem pugnam mei.
..atrui volentis munus, an spolium refert?
. Ferale tardis imminens saxum vadis,
..nte vbi vnda segne torpescit fretum:
..seruat 81 amnem cultu & aspectu 82 horridus,
..osque manes squallidus gestat 83 senex;
..mpexa pendet barba, 85 deformem sinum
.. coercet, 86 concauæ lucent genæ,
..ipse conto portitor longo ratem:
..7 onere vacuam 88 litori puppim applicans
..epetebat vmbras; poscit Alcides viam,
..e turba: dirus exclamat Charon;
..ergis audax? siste properantem gradum.
..assus vllas natus Alcmena moras,
..so coactum nauitam conto domat,
..tque puppem 91 cymba populorum capax
..buit vni. sedit, & 92 grauior ratis
..rinque Lethen latere titubanti bibit.

74 Tantalus, vel quod Pelopem diis epulandum apposuisset; vel quod ad deorum secreta admissus ea euulgasset, ad inferos Eridano fl. mento tenus immersus, *Quærit aquas in aquis & poma fugacia captat.* Vide Thyest. act. 1.

75 Cum iam fecisset Tantalo spem se posse eam capere.

76 Vide Hippol. v. 1128.

77 L. Danai filiæ quæ & Belides ab auo Belo, patris iussu maritos suos, filios Ægypti, prima nocte peremerunt omnes ad vnam, hac pœna damnatæ ..is pertusis fictilis seu vrnis haurientes dolium item perforatum ..re nitantur. 78 Cadmi neptes Agaue, Ino, Autonoe &c. quæ Pen..s dilacerauerunt. 79 Harpyæ. vide Thyesten. v. 153. 80 Accepit ..rb. donum à volente Plutone patris sui Iouis fratre, an spolium ..uito Plutone abactum? 81 Styga. 82 Animas trementes. ..haron, cuius descriptio ex Æneid. 6 petita. 84 *Cui plurima mento ..ies inculta iacet.* 85 *Sordidus ex humeris nodo dependet amictus.* ..*ant lumina flamma, &c.* Vel mole pellucent genæ. 87 Ossa atque ..tatus est, in Charon macet. Al. leg. onere vacuus i. Charon leuem, nullam habens vecturam. 88 Citeriori, ad petendas animas. ..ymbam euacuabat, & alias vmbras tanquam nouum onus repete.. ..egitur etiam *Repetebat vndas*; Quod Ianus Gruterus sic exponit. ..ebat illam vocem i. sæpius iterabat Vndas. Vndas, subaudito, ve..d vndas ô animæ. Faceret huc illud Liuij lib. XLI. vna vox audie..ad mare vocantium, id forte temere ab vno clamatum, totis pas..resonabat castris. 90 Obseruat Isac. Pontanus. Ms. Cantabrigien.. ..egere *proprio coactum*, &c. Quod reuera multo propius rem signi.. 91 *Gemuit sub pondere cymba Sutilis, & multam accepit rimosa ..m.* 92 Onerata maiori pondere quam solebat aduectis vmbris.

93 *Tunc*

93 Omnium rerum simulachra apud inferos esse perhibentur sicut animæ apud superos: hæc verò viso victore tremuerunt. Herc. Oet. 1706.

94 Quos Ixione è nube genuisse fingitur superne humana forma; inferne equina: hi primi ex equis pugnabãt, vt & Lapithæ frænos & strata equorum inuenisse dicuntur. Vterque Thessaliæ populus super mero ferox vt in Pirithoi nuptiis.

95 Hydra mergit ima Styge capita fœcunde repullulantia, sup. v. 289.

96 *Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci personat.*

93 Tunc vasta trepidant monstra, 94 Centauri truces
94 Lapithæque multo ad bella succensi mero.
95 Stygia paludis vltimos quærens sinus
Fecunda mergit capita Lernæus labor.
Post hæc auari Ditis apparet domus:
Hic sæuus vmbras territat Stygius canis,
96 Qui trina vasto capita concutiens sono
Regnum tuetur: sordidum tabe caput
Lambunt colubræ: viperis horrent iubæ:
Longusque torta 97 sibilat cauda draco;
98 Par ira formæ. sensit vt motus pedum,
Attolit hirtas angue vibrato comas,
Missumque captat 99 aure subiecta sonum,
1 Sentire & vmbras solitus. vt propior stetit
Ioue natus antro sedit incertus canis,
Et vterque 2 timuit. 96 ecce, latratu graui
Loca muta terret, sibilat totos minax
3 Serpens per armos: vocis horrenda fragor
Per ora missus terna felices quoque
Exterret vmbras. soluit à læua ferox
Tunc ipse 4 victus, & Cleonæum caput
Opponit, ac se tegmine ingenti 5 clepit:
Victrice magnum dextera 6 robur gerens,
Huc nunc & illuc verbere assiduo rotat,
Ingeminat ictus. domitus 7 infregit minas,
Et 8 cuncta lassus capita submisit canis,
9 Antroque toto cessit. extimuit sedens
10 Vterque solio dominus, & 11 duci iubet:
12 Me quoque petenti munus Alcidæ dedit.
Tunc grauia monstri colla permulcens manu

97 Pilos habet serpentinos & Draconem pro cauda. 98 Terribilis forma, terribilis ira. 99 Emendat Lipsius, *aure subrecta*. Canum enim id est proprium, & arrigere aures videmus, cum sonum captant. 1 Etiam leues vmbras auditu explorare solitus. 2 Sup. v. 45. 3 Serpentini pili, iubæ è serpentibus. 4 Pellem Cleonæi leonis sinistro suo brachio obuolutum soluit, qua se tegit opposito capite cani [illegible] inquit Apollod. χειρώσας μόνος τὸν λέοντα, τὴν μὲν δορὰν ἠμφιέσατο, τῷ χάσματι δὲ ἐχρήσατο κόρυθι. 5 à κλέπτω, quod & ipsum à καλύπτω. qui enim clam & latenter quid subtrahit, idem occulit tegitque. 6 Clauam. 7 Remisit minas, deposuit iram. 8 Tria, al. centum, *bellua centiceps*. 9 Aditum dedit Herculi. 10 Pluto & Proserpina. 11 Addicitque canem Herculi ducendum, quo libeat. 12 Et Herculi petenti dedit me in vinculis ibi detentum, qui cum Pirithoo aduceneram ad rapiendum Proserpinam.

Ad-

amante texto vincit ; oblitus 14 sui
aci peruigil regni canis
it aures timidus ; & patiens trahi,
umque fassus, ore submisso obsequens
ie 16 cauda pulsat anguifera latus.
n est 17 ad oras Tanari ventum, & 18 nitor
oculos lucis ignotas, 19 nouos
animos victus, & vastas furens
catenas ; pene victorem abstulit.
que retro vexit, & mouit gradu.
meas 20 respexit Alcides manus :
inus vterque viribus tractum canem
item, & bella tentantem irrita,
s orbi vidi. vt clarum æthera,
nitidi spatia conspexit poli,
ta nox est, lumina in terram dedit,
lit oculos & diem inuisum expulit,
e retro flexit, atque 23 omni petiit
erram : tum sub Herculea caput
is vmbra. Densa sed læto venit
24 turba frontibus laurum gerens,
et meritas Herculis laudes canit.

13 Catena è solido ferro. solidas enim durasque res appellãt Poëtæ adamantinas, vel vt ex adamante factas, *Quis Martem tunica tectum adamantina*, &c. Legitur etiã *Adamante texto vinxit*.
14 Suarum virium, & solitæ ferociæ.
15 Agnoscens Herc. sui domitorem & dominum.
16 Adulando in obsequium.
17 Ad extremas & summas portas speluncæ Tartareæ. sup. v.

Postquam clara lux superæ auræ suo fulgore Cerberi oculos di luci non assuetos perstrinxit, resumit priorem ferociam & s reluctatur. 19 Al. *bonos*. Lipsius legit, *Lucis ignota bono, Reimos*. hoc sensu, postquam Cerberus supera attigit, & lucis dulbonum obiecta. Luctatur & vinci negat. 20 Professus sibi mea nu auxiliari opus esse. 21 Herculis & meis. 22 Tenebris aliginem induxit Sol, declinauit oculos ad terram, imo clausit, admitterent. 23 Vel tota ceruice, id est, pertinaciter, vel est, triplici ceruice. 24 Chorus è plebe Thebana lauro in læ que victoriæ signum coronatus canit.

ORVS THEBANORVM.

rcu'is victoriam ex inferis reportatam
& cæteras illius laudes admiscet.

s Eurystheus 1 properante partu,
erat 2 mundi penetrare 2 fundum :
e solum numero laborum,

1 Cum Iupiter inter Diuos dixisset de die quo Hercules natus foret, cæteris illum dominaturum, qui eo die nasceretur: Lucinam remorata Alcmenæ partum, vxoris Stheneli regis Myartum accelerauit, vnde natus est Eurystheus septimo mense, n terræ centrum in quo inferos plerique locabant.

3. Tertia

3 *Tertiæ regem spoliare sortis.*
Ausus est cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via qua remotos
Tristis, & silua metuenda nigra:
Sed 4 *frequens magna comitante turba,*
5 *Quantus incedit populus per vrbes*
Ad noui ludos auidus theatri:
Quantus 6 *Eleum* 7 *coit ad Tonantem.*
8 *Quinta cum sacrum* 9 *reuocauit* 10 *æstas:*
Quanta, cum longa redit hora nocti,
Crescere & somnos cupiens quietos
Libra, Phœbeos tenet aqua currus,
Turba 11 *secretam Cererem frequentat,*
Et 12 *citi* 13 *tectis* 12 *properant* 13 *relictis*
Attici 13 *noctem celebrare mystæ:*
14 *Tanta per campos agitur silentes*
Turba: pars tarda graditur senecta,
Tristis, & longa satiata vita:
15 *Pars adhuc currit melioris æui,*
Virgines nondum thalamis iugatæ,
Et 16 *comis nondum positis ephebi,*
17 *Matris & nomen modo doctus infans'*
18 *His datum solis, minus vt timerent,*
Igne prælato releuare noctem.
19 *Cæteri vadunt per opaca tristes:*
Qualis est nobis animus, remota
Luce, cum mæstus sibi quisque sentit
20 *Obrutum tota caput esse terra.*

3 Plutonem, cui in Saturni patris possesionum diuisione inferorum imperiũ sorte obuenerat. 4 frequẽtata magno descendentiũ numero. 5 Non rarior quã coit multitudo ad nouos ludos theatrales. 2 ad Olympica certamina. 3 ad Cereris Sacra. 6 Ad ludos in honorem Iouis Tonantis, institutos atque celebratos, prope Olympiam Elidis vrbem. 7 Al. leg. *Ruit ad Tonantem.* Al. *currit ad.* sed male. 8 Quarto quidem expleto anno, quinto ineunte, neque enim Olympias vel lustrũ quinque absolutos annos complectitur. 9 Festum Ioui celebrauit. 10 Annus vel æstas confecta Autũno iam cœpto, vbi longiores noctes & somnos reddit Sol in Libra ab æquinoctio autumnali. *Libra die somnique pares vbi fecerit horas.* 11 Mystica Cereris Eleusinæ sacra sup. v. 300. 12 Mystæ enim δαδοῦχοι facem accensam tenentes currebant ad templum Cereris, prius Eleusin. 13 Per agros celebrabantur hæc Cerealia, & noctu. Attici enim diem à solis occasu auspicabantur. 14 Tanta multitudo frequentat viam illam ad inferos. 15 Qui sunt fortioris ætatis currere valent. 16 Ephebi, qui nondum comam (quam vt dignoscerentur impuberes à puberibus aluerunt) detondebant, eamque pro more, numinis alicuius aræ consecrabant. 17 Qui iam primum didicerat appellare matrem, quam modo mammam vocabat. *vel,* matris nomen pronunciare. Infantumque animæ flentes in limine primo Quos dulcis vitæ exortes, & ab vbere raptos Abstulit atra dies, & funere mersit acerbo. Virg. Æ. 6. 18 His infantibus concessum præferre cereum vel candelam quæ tenebras & timorem arceat; vt adulcis facem. 19 Cæteri manes per loca illa obscura descendunt, animo non minus tristes, quam si quis nostrum hic per tenebras præceps decideret in foueam seu antrum profundam. 20 Alludit hic Poëta ad loca subterranea similia Cryptæ Neapolitanæ quam ipsemet nobis descripsit Epistola LVII. *Nihil illo carcere longius, nihil illis faucibus obscurius, quæ nobis præstant, non vt per tenebras videamus, sed vt ipsas,* &c. Quæ consulantur: ex iis enim lux petenda est huic loco.

densum, tenebraque turpes.
noctis 22 malus, ac silentii
i, 23 vacuaque nubes.
eferat senectus,
fero venit, vnde nunquam
venit, potuit reuerti.
arum 24 properare fatum?
agnis vaga turba terris
t. 25 fatietque inerti
6 tibi crescit omne,
sue videt, & quod Ortus:
s; 26 tibi, Mors, paramur:
s, properamus ipsi.
itam, dedit hora, carpsit.
a dies adest:
gite supplices,
e victimas:
ibus nurus
ens 29 choros
posito iugo
incola.
lea manu
inter & Hesperum
l medium tenens
ibus negat.
abluitur solum
thyos ambitu,
it labor.
vada Tartari
inferis.
s superest timor:
et infernos.
6 sacrificus comas
37 populo.

21 Non mouentur confuse illius voraginis tenebræ densæ & quasi palpabiles.
22 Tenebræ coloris expertes sunt: nocti tamen Poëtæ tribuunt atrum colorem, qui doloris & luctus proprius est, malum appellat Romani *nigrum*.
23 Pluuiæ inanes, & nubium tantum simulachra.
24 Non periculis obiiciendo, & fatis quasi eundo obuiam.
25 Omne humanũ genus Stygiã paludem traiiciet.
26 Neque aliud vita est quam ad mortem via, *vt enim in vtero preparamur vitæ, sic in hac vita illi loco, &c.* Senec. epist. 102.
27 Θήβαις ἱερὸν φῶς. Eurip. Sed legitur etiam *Thebis læta dies abest.*
28 Sacrificate: Supplicibus enim præcantibus, sacra facientibus & iurantibus manu aras tangere moris erat.
29 Choreas, in sacris enim saltare solitum.
30 Ferientur agricolæ à laboribus.
31 Ab Auroræ ortu ad occasum vesperi. *supra* v. 35. i. Ab India ad mare Atlanticum.
32 Meridiem versus vbi s non reddit corporibus vmbram, vt in Syene ciuitate in thiopiæ atque Ægypti, directa & perpendiculari linea sub co sita, sole in Cancro existente, nulla de corporibus fertur vmbra. 33 Vxoris Oceani, pro mari. *Metonymice.* 34 Et deuictis non est quod vltra timeamus. 35 Horrentes & rdore sc. afflato diuinitus in re diuina. 36 Sacrifice: Anerculi sacra, quia coronatus descendit ad inferos. alii ferunt alba populo in ripa Acherontis inuenta sibi coronam ρατὶ δίχων λεύκας ἡρακλέας ἱερὸν ἔρνος.

ACTVS

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES. THESEVS. AMPHITRYON. MEGARA.

Hercules à cæde Lyci reuersus aduocatis Diis sacra faciens in furorem vertitur & ὑπὸ μανιάδος νόσου τὰς φρένας διαστραφεὶς suam vxorem cum liberis occidit, deinde in summum labitur.

VIctrice dextra fusus aduerso Lycus
1 Terram cecidit ore: tum quisquis comes
Fuerat tyranni, iacuit & pœnæ comes.
Nunc sacra patri victor & superis feram,
Cæsisque 2 meritas victimis aras colam.
Te, te laborum socia & adiutrix, precor,
3 Belligera Pallas, cuius in læua ciet
4 Ægis feroces ore saxifico minas.
Adsit 5 Lycurgi domitor & 6 rubri maris,
Tectam virenti 7 cuspidem thyrso gerens:
Geminumque numen, Phœbus & 8 Phœbi soror,
Soror sagittis aptior, 8 Phœbus lyræ;
9 Fraterque quisquis incolit cœlum meus,
Non ex nouerca frater; 10 huc appellite
Greges 11 opimos. 12 quidquid Indorum seges,
Arabesque 13 odoris quidquid arboribus legunt,
Conferte in aras; 14 pinguis exundet vapor.
15 Populea nostras arbor exornet comas;
Te ramus oleæ fronde 16 gentili tegat,
Theseu: Tonantem nostra adorabit manus.

1 Prius ἤδαξ ἕλε.
2 Deorum sic meritorum.
3 Quam belli & consilij Deam (vt quæ clypeo & hasta armata è Iouis cerebro sit nata) Hercules in omni certamine præsentem habuit ducem, præsidem, auxiliatricem.
4 Vide Agamem. v. 524.
5 Bacchus, qui, Lycurgi Thraciæ regis vites omnes e Thracia in Bacchi odium excindere conantis falcem In sua crura conuertit, illique furorem immisit, quo correptus vxorem & liberos trucidauit, ipse denique à Pantheris in Rhodope dilaniatus est. 6 Quod Bacchus transuectus Indiam primus deuicit. Thyest. 370. 7 Pampinis inuiolatam hastam, supra vers. 71. 8 Diana semper venatrix. Apollo Arcitenens & ἑκηβόλος, sed lyræ sibi a Mercurio donatæ sæpe vacans: Musarum sc. præsidio celebris. 9 Et quicunque indigetes Iouis filij sunt, sed non ex Iunone. 10 Admouete huc ô famuli victimas pinguiores, è quibus. 11 Oues *lectæ*, porci *eximij*, boues *egregij* dicebantur vel opimi. 12 Quidquid aromatum vel thuris præbet India terra ferax & Arabia. 13 Odoriferis arboribus, Oedip. 117. 14 E victimis incensis pinguis vapor, id est, κνίσσες exundet, *alij leg.* exudet. *vel* thus pingue. 15 Supra v. 893. 16 Theseus enim rex Athenarum. Olea autem eiusdem vrbis propria est, vtpote pacis symbolum, nata in contentione Palladis cum Neptuno de nomine & tutela vrbis.

Dij 18 conditores vrbis, & 19 siluestria
antra Zethi, nobiles 20 Dirces aquas,
regis aduena Tyrium 21 colens,
ra flammis. AM. Nate 22 manantes prius
ruenta cæde & hostili expia.
inam cruorem 23 capitis inuisi Deis
ssem, gratior nullus liquor
aras. victima haud vlla amplior
axisque opima mactari Ioui,
iniquus. AM. 24 Finiat genitor tuos
etur: detur aliquando otium,
fessis. HER. Ipse concipiam preces,
ue dignas 25 Stet suo cœlum loco,
& æthera astra inoffensos agant
rsus: alta pax gentes alat:
m omne teneat ruris innocui labor,
lateant: nulla tempestas fretum
turbet: nullus irato Ioue
27 ignis: nullus hyberna niue
28 agros amnis euersos trahat:
essent: nulla nociture grauis
mescat herba: non sæui ac truces
tyranni. Si quod etiamnum est scelus
llus, 29 properet; & si quod parat
9 meum sit. 30 Sed quid hoc? medium diem
tenebræ: 31 Phœbus obscuro meat
e vultu. quis diem 32 retro fugat,
in ortus? 33 vnde nox atrum caput
profert? vnde tot stella polum
diurna? 34 primus en noster labor

17 *Alij leg.* Qui &c. & postea. *cælis, Dato thura flammis.*
18 Cadme, qui Iouis monitu primus Thebas condidisti, & Amphion, cui testudinis à Mercurio donatæ sono saxa ad arcis Thebanæ constructionem traxisti.
19 Speluncas Citheronis Bœotiæ montis, quo Dirces vinculis soluta Antiope fugiens peperit enutriuitque Zethum agrestem immanem ἄμουσον cum fratre Amphione. *alij legunt, Ceti, vt sit antrum immanis illius serpentis & ingentis & instar Ceti à Cadmo cæsi, supra v. 259.*
20 Vid. Theb.

21 Ex colens, Id est, qui colis larem regis Cadmi à Tyro huc quæsitum sororem Europam. 22 Nam *sacra manus à cæde recentactare nefas donec te flumine viuo Abluerit.* 23 Tyranni. tecare vt Iupiter finem tandem statuat tuis laboribus. *hæc concipit ac pronunciat Hercules.* Constans & inuiolata mandi machina. 26 Nullus sit ferri vsus nisi in agro colendo, in instrumenta conflentur arma omnia. 27 Fulmen. 28 Sata & prouentus. 29 Me adhuc viuo, me monstrorum domitore, qui ram. 30 Arrogantiam hanc Herculis excipit furor, quo corvidetur, quæ non sunt videre. 31 Obscuratur sol, nulla tamen terposita. 32 Orientem versus. 33 A qua cœli parte? vel vnde edia die oriatur noctis facies, stellæque appareant? 34 Ecce onæ, qui mihi à laboribus primus, iam vero in Zodiaco positus, & iubam stellis rutilam iactans, vno saltu transmitteret tria signa alia, tria Hyemalia, ac duo Verna in Taurum signum Vernale n facturus.

Cœli-

Cœli refulget parte non minima Leo,
Iraque totus feruet, & morsus parat;
Iam rapiet aliquod sidus: ingenti minax
Stat ore, & ignes efflat, 35 rutila iubam
Ceruice iactat: quidquid autumnus 36 grauis
Hyemsque gelido frigida spatio refert,
Vno impetu transiliet: & verni petet
Frangetq; Tauri colla. AM. *Quod subitum hoc malum?*
Quo nata vultus huc & huc acres refers,
37 *Acieque falsum turbida cœlum vides?*
HER. 38. *Perdomita tellus, tumida cesserunt freta,*
Inferna nostros regna sensere impetus:
Immune cœlum est; dignus Alcidæ labor.
In alta mundi spatia sublimis ferar:
Petatur æther, 39 astra promittit pater.
Quid si negaret? 40 non capit terra Herculem,
Tandemque 41 superis reddit. en vltro vocat
Omnis deorum cœtus, & laxat fores,
42 *Vna vetante. 43 recipis, & reseras polum?*
An contumacis ianuam mundi traho?
Dubitatur etiam? 44 vincla Saturno exuam,
Contraque 45 patris impij 46 regnum impotens
Auum resoluam. bella 47 Titanes parent
Me duce furentes: 48 saxa cum siluis traham,
Rapiamque dextra 49 plena Centauris iuga.
Iam 50 monte gemino limitem ad superos agam.

35 Al. leg. *Et rutilam iubam ceruice iactans.*
36 fœcundus fructibus. vel, febrium cohorte grauis.
37 Veluti caligant oculi à sublato de ventriculo vapore: ita vbi halitus turbidi ab atra bile sursum feruntur concipiunturque in cerebri venis, imaginatio læditur, vnde falso iudicant sensationes: & insequitur ϑνεσιάδης παραφροσύνη & μελαγχολία, quæ tamen summis ingeniis plerunq; accidit. sic Herculi cœlum falsum i. obscurum apparebat cum sudum esset. 38 Terra, mari, inferis deuictis restat cœlum viribus meis intentatum, quod opus cum labore meo dignum sit proxime aggrediar. 39 Sup. v. 23. 40 Non est capax mei, nihil habet amplius circa quod versetur labor meus. Imitatur Varronis illud ap. Nonium de Hercule, *scircà quem terra non capit, cœlum recepit.* 41 Vel quia, Ioue genitum. *Vel*, ex disciplina Platonicorum qui animas in cœlis prius fuisse censebant quam in corpora demitterentur. 42 Iunone. 43 Ad quam furens conuenit sermonem, inquiens; verum reserabis-ne. 43 Ad quam furens conuenit sermonem, inquiens; verum reserabisque cœlum ô Iuno, meque recipies? an mauis me obstantis indignantisque cœli ianua diffracta per vim intrare? 44 Ni facias, Saturnum auum meum vinculis illi à filio Ioue iniectis exuam, vt regnum à Ioue occupatum repetat. 45 Patris mei, id est, Iouis in patrem suum impij. 46 Regnum insolenter occupatum, Tyrannidem. 47 Titanis filij, qui paterni regni (quo Titanem expulerat Saturnus) recuperandi causa contra Iouem bella mouerunt. super vers. 79. 48 Al. leg. *Saxa cum syluis feram.* Et lepidius profecto dicat se laturum rupes sylvestres quam tracturum, quamuis etiam ferre dici potuit, pro auferre. 49 Montes Thessaliæ, quos incolunt Centauri supra v. 777. 50 Iter & ascensum ad cœlum struam iniecto Pelio Ossæ, & huic tertium superstruam gradum Olympum, qui si ad cœlum non perueniat montem illum in cœlum iaculabor.

Video sub 51 Ossa 51 Pelion 52 Chiron 53 sinum,
In cælum 51 Olympus tertio positus gradu
Perueniet, aut mittetur. AM. *Infandos procul*
Auerte sensus: pectoris sani parum,
54 Magni tamen, compesce dementem impetum.
HER. *55 Quid hoc? gigantes arma 56 pestiferi mouent.*
57 Profugit vmbras Tityus, ac 58 lacerum gerens
Et inane pectus, 59 quam prope à cœlo stetit?
Labat 60 Cithæron, alta 61 Pallene tremit,
Macetumque 62 Tempe. rapuit hic 58 Pindi iuga.
Hic rapuit 53 Oeten. sæuit 63 horrendum 64 Mimas
65 Flammifera Erynnis 66 verbere excusso sonat,
67 Rogisque adustas propius at propius sudes
In ora tendit. sæua 68 Tisiphone caput
Serpentibus vallata, post raptum canem
Portam vacantem clausit opposita face.
Sed ecce 69 proles regis inimici latet,
Lycis nefandum semen. 70 inuiso patri
Hæc dextra iam vos reddet. excutiat leues
71 Neruus sagittas. tela 72 sic mitti decet
Herculea. AM. *73 Quo se cæcus impegit furor?*
Vastum coactis flexit arcum cornibus,
Pharetramque soluit. stridet emissa impetu
Arundo. medio spiculum collo fugit
Vulnere relicto. HER. *74 Cæteram prolem eruam,*
Omnesque latebras. quid moror? maius mihi
Bellum Mycenis restat: vt 75 Cyclopea
Euersa manibus saxa nostris concidant;
Huc eat & illuc aula disiecto obice,
Rumpatque postes. culmen impulsum labet.

51 Montes Thessaliæ.
52 E Centauris iustissimus, qui in cœlum translatus Sagittarius est. Thyest.
53 Montem quem ipse incoluerat.
54 Vt vt magni.
55 Imaginatur videre Gigantes bella Ioui inferentes.
56 Perniciosi anguipedes.
57 Ruptis vinculis aufugit ex inferis Tityus de quo sup. v. 755.
58 Laniatum & exesum iecur. v. 1206.
59 Quam prope cœlum contigit?
60 Bœotiæ mons.
61 Vrbs Thraciæ.
62 Sup. v. 285.
63 Horrende.
64 Gigas.

65 Face armata furia. 66 Flagello. 67 Intentat faces in rogis accensas. 68 Vltrix furia anguibus crinita loco Cerberi à me rapti ianuam custode vacantem opposita face defendit. 69 Hercules filios suos, quos pernicioso furore correptus Lyci esse existimat, interimit. 70 Demittet vos in Orcum ad patrem à me cæsum. 71 Chorda arcus. 72 Non à scopo proposito aberrantia, verum quodcunque minabuntur, ferientia. vid. Oeteum v. 1652. 73 Amph. Herculem è scena ne pueros coram trucidet exeuntem sequitur obseruatorius quid agat, vedit, narratque, quid intus gestum sit. 74 Prius hic omnia loca abdita scrutabor. deinde excindam Mycenas & vlciscar Eurysthum regem Mycenarum, qui mihi tot duras imperauit. 75 Mycenæ Cyclopum opus perhibentur, eorum, qui turrium construendarum inuentores feruntur numero septem è Lycæa ... τείχεα λαΐνα κυκλώπων ἀρχαῖα τέκτονα ... Eurip. Troad. verum ... ulla magnæ molis opera Cyclopum credebantur, Mœnia magna vides ... fabricata Cyclopum.

Procul

Procumbat omnis regia 76 *hic video abditum*
Gnatum scelesti patris. AM. *En, blandas manus*
Ad 77 *genua tendens, voce miseranda rogat.*
Scelus nefandum, triste, & aspectu horridum,
78 *Dextra precantem rapuit, & circa furens*
Bis ter rotatum misit; ast illi caput
Sonuit: cerebro tecta disperso madent:
At 79 *misera paruum protegens natum sinu*
Megara, furenti similis è latebris fugit.
HER. 80 *Licet Tonantis profuga condaris sinu,*
Petet undecunque temet hæc dextra, & feret.
AM. *Quo misera pergis? quam fugam, aut latebram petis?*
Nullus salutis Hercule infenso est locus:
Amplectere ipsum potius, & blanda prece
Lenire tenta. ME. *Parce iam coniux precor,*
Agnosce 81 *Megaram; natus hic* 82 *vultus tuos,*
Habitusque reddit: 83 *cernis, ut tendat manus?*
HER. 84 *Teneo nouercã:* 85 *sequere,* 86 *da pœnas mihi,*
87 *Iugoque pressum libera turpi Iouem.*
Sed 88 *ante matrem paruulũ hoc monstrũ auferam.*
ME. *Quo tendis amens?* 89 *sanguinem fundes tuum?*
AM. 90 *Pauefactus infans* 91 *igneo vultu patris*
92 *Perit ante vulnus* 92 *spiritum rapuit timor.*
In coniugem nunc claua libratur grauis.
Perfregit ossa: corpori 93 *trunco caput*
Abest, 94 *nec usquam est.* 95 *cernere hoc audes, nimis*
Viuax senectus? si piget luctus, 96 *habes*
Mortem paratam. pectus in tela indue;
97 *Vel stipitem istum cæde monstrorum illitum*

76 *Alterum è liberis suis comprehendit, receditque è scena.*
77 V. Troad. v. 689.
78 *Introspiciens Amphitryon narrat quam miseranda morte perierit puer à patre circumactus & parieti allisus.*
79 *Megara infantem complexa fugit è penetralibus quibus latuerat, quam insequitur Hercules, per furorem Iunonem eam esse putans.*
80 Confugias licet in complexum Iouis tui, ego te insequutus inde eripiam.
81 Me vxorem tuam.
82 Filius hic facie & corpore te patrem suum refert cum meæ pudicitiæ argumẽtum, tum causa satis digna cur & ipsi parcas. 83 Cernis vt ad te tendat manus supplices? 84 *Videtur sibi Iunonem tenere.* 85 Filios tuos ad necem *vel* me trahentem. *Abeuntque è scena intus digna geri.* 86 Tot laborum mihi imperatorum, odiique tui in me. 87 Zelotypæ & rixosæ coniugio. 88 *Vel* in conspectu matris. *vel* priusquam matrem interficiam. 89 Filium quem ipse genuisti. 90 Vide quæ ad v. 991, & v. 1004. 91 Ardentibus & scintillantibus Herc. furiosi oculis. *Et igneo quodam splendore radiasse Herc. oculos tradidit Ion. Chius.* 92 Timore exspirauit infans, antequam percussus sit. 93 Detruncato. 94 Caput claua concisum in minuta frustula & contritum periit, euanuitque *more animæ.* 95 *Cur hæc in tempora durescur diu viuenda ea, quæ nolo video!* Imo cur sustineo videre, aut tam tristi spectaculo supersum? 96 Habes mortem ad manum, portum & libertatem ab his malis. *Stoice,* sup. v. 425. 97 Obiice te clauæ isti Herculis.

* *Conuer*

sum ac nomini turpem tuo
, ne tuæ laudi obstrepat.
99 genitor, obuium morti ingeris?
1 profuge, & obtectus late.
aufer Herculeis scelus.
2 pudendi regis excisa est domus.
m, maximi coniux Iouis,
a persolui libens
Argos victimas alias dabit.
itasti nate: consumma sacrum.
hostia, exspectat manum
beo, occurro, insequor.
c est? 7 errat acies luminum,
betat. 8 an video Herculis
vultus in somnum cadit,
pite summisso labat;
otus ad terram ruit:
mus: 10 aut potius mari
viuis? an leto dedit
fit ad mortem, furor?
procos spiritus motus agit.
pus, 13 vt somno grauis
pectus oppressum tenet,
i 14 tela, ne repetat furens,

* In me,
98 Me patrem tuum falso habitum, cum Iup. vere sit & qui gloriæ tuæ splendorem offuscare possim amoue neci datum, *At hæc dicit irritans & prouocans Herculem vt & eum tollat.*
99 Lipsii liber legit, *senior*. Malo ego vulgatam retinere. putant quidam propter reuerentiam patris nomine à Theseo appellari, ex illo nimirũ more, quo senes obuios patres vocamus: sed errant. Hoc enim vult Theseus,

filio furenti sciens volens occurris, vt parricidij sce- 1 Ne & te patrem occidat. 2 Lyci tyranni, vt pu- c dicit in Iunonis quæ Lyco fauebat irrisionem, *nimis idicat se Iunoni vota soluisse, neque enim quicquam Iuno- votis erat, quam vt vxorem & liberos interimeret. atque tur se modo Iunonem voluisse occidere.* 4 Mihi infestos aui infesto maloque numini. *Vel*, digna te crudeli Argos profectus tibi & Euristheum mactabo. Eurysth. narum rex, sed Argos & Mycenas Poëtæ confundunt. *Amphitryon inquiens*, nondum exsacrificasti nate, non- masti sacrificium: vxori & liberis à te cæsis ego super- lacida ante aras hostia sto mortem à te expectans. *Herc. vehementi labore exagitantis, tremebundus nnum labitur. Sic autem Sophocles Aiacem, Euripides hunc em consopitos peius inducunt, quam furenti restitutos.* v. 1078. 8 Fallor an video? &c. 9 *Antiquam, veluti ntibus ornum*, &c. 10 Aut pars rupis excisæ & ruentis obiectu suo tanquillum reddat mare, portumque effi- *propinquans Amphitryon* inquit, viuis-ne, an idem furor ccidere coëgit, & te interfecit? 12 *Hoc dicit tacita arte- natis spirituum meatibus.* 13 Vide quæ ad v. 1041. rcum, & sagittasve à somno furens repetat.

CHORVS THEBANORVM.

Deos, Sidera, & elementa quæ lymphaticis, lunaticis, & mente captis dominantur, in luctum, commiserationem & auxilium Herculis Chorus aduocat; somnum, qui furorem sedare solet, precatur, vt graui sopore pressum Herc. menti restituat, pueros denique cæsos defle[t].

LVgeat 1 *æther, magnusque parens*
Ætheris alti, tellusque ferax,
Et vaga ponti mobilis vnda.
2 *Tuque ante omnes, qui per terras*
Tractusque maris fundis radios,
Noctemque fugas ore decoro,
Feruide Titan, obitus pariter
Tecum Alcides vidit & ortus,
Nouitque tuas vtrasque domos.
Soluite 3 *tantis animum monstris;*
Soluite superi: rectam in melius
Flectite mentem. tuque ô domitor
Somne 4 *laborum, requies animi,*
Pars humanæ 5 *melior vitæ,*
6 *Volucer, matris genus Astreæ,*
7 *Frater duræ languide Mortis,*
8 *Veris miscens falsa, futuri*
Certus, & idem 9 *pessimus auctor:*
10 *Pater ô rerum, portus vitæ,*
11 *Lucis requies, noctisque comes,*
Qui 12 *par regi famuloque venis,*
Placidus fessum lenisque 13 *foueas;*
Pauidum læti genus humanum
Cogis longam discere 14 *mortem:*
15 *Preme deuictum torpore graui*

1 Cœlum cœlique creator. Cleanthes, Anaximenes aliq; cum philosophi veteres tum poëtæ æthera summum Deum nuncupabant. *Tum pater omnipotens fœcundis imbribus æther,* &c. Aliis Æther Cœli pater, Cœlum Saturni, &c. Cum vero æther siue aër sæpissime pro Ioue ponatur, exponas licebit, Iupiter Iouisque pater Saturnus calamitatem Herc. filij & nepotis lugeant. 2 O sol sup. v. 36. & v. 881. 3 Tam nefando & monstroso furore. 4 Al. leg. *malorum*, quæ somnus vt & labores domare quidem & minuere si non extingere & tollere passim à Poetis decantatur. 5 Quæ nec agit nec cogitat malum, raro patitur. *vel* quoniam quibusdam magnam si non maiorem vitæ partem absumat, quid si dicamus, *maior pars* vt, *at bona pars procerum* pro *magna* Pers. 2. sat. 6 O altare somne. filium autem Iustitiæ Astræi gigantis filiæ vocat, quod beneficio iustitiæ tuto & secure dormitur, qui tamen plerisque Noctis & Erebi filius dicitur. vnde & addit. 7 Frater Mortis, quæ ex eadem progenie. 8 Insomnia vera quandoque, falsa vt quæ ex Eburnea porta. 9 Frequentiora enim somnia vera ex mentis præsagæ metu, quam læta ex spe. 10 Chaos & tenebræ primæ. *Vel*, qui digestionem iuuas, alis, viresque reparas, adeoque genitalis. 11 Laboris diurni. 12 Ex æquo, *Allone*. 13. Al. leg. *foues*. 14 *I. Dent. a fil. legit.* Noctem. *Nox autem longa mors est, cuius somnus imago*, & alioqui cum somnus censeatur mors breuis; haud male dicatur assuefacere nos longæ illi morti & perpetuo dormiendæ. 15 Tantisper dormiat quoad concoxerit perniciosum hunc humorem, qui furoris causa.

Sæpe

et arius;
tora linquat,
priſtina curſum;
cua ſcroti
,mondum eſt
mali:
ins ſolitus
ris 17 vacua
motu iactans
lhuc omnes
,vt ingenti
longos
am vento
r inſanos
pictas,
vel ſit potius
ia motu;
pit: cat.
ſtare poteſt
xima puris
neſcire nefas.
e veuſſa ſouens
mundum ſolitos
erbera pulſcus
militus vaſtos
25 aurâ
ue ſerox
a catena,
averus antro.
re 27 chaos
nda profundis
ua tela tamen

bſeſſa malis
oda leui:
r egna ſaucat,
ac telum
arundo,
date ſaua ſero
a humeros

16 Veluti,ſi quando mare ventorum vi agitatur,etiã ſi ponant venti,non tamen ſtatim ceſſat vndarũ æſtus: ita quamuis Herculis μελαγχολικὸν πάθος ſomno mulceatur ac ſedetur, non tamen plane atrum atque acrem humoré expirauit videte enim quam turbida etiam dormientem vexent inſomnia;per ſomnũ enim clauam quærit, quã dormiturus capiti ſupponere ſolet.

17 Nec enim inuenit, quod quærit. 18 Clauam. 19 Vel etiam furore detineatur. ita nec ipſe quod admiſerit ſcelus agnoſcet, nec crimini dabitur illi, cui furor arbitrij libertatem ademit. 20 Proxime innocentiam eſt ignorantia.quæ,ſi non ſit affectata & malæ diſpoſitionis,reddit facta inuita,& peccata excuſat. maxime vero ſi ſubſequatur dolor: *Chorus itaque Herculem ad pœnitentiam adhortatur.* 21 Plãctu.22 Flagellis. 23 Gemitu teſtetur ſe dolere & pœnitere.24 Cœlum.ſup. v.68. 25 Proſerpina regina inferorum , qui polo Antarctico ſubiecti vulgo creduntur.ſup.v.606.

26 Quem ab Euryſtheo dimiſſum Pluto priſtinæ cuſtodiæ iterum præpoſuerat. 27 Rerum & elementorum confuſio, cuius imago apud inferos.

28 Mare. 29 Melius in eris Stymphalidas miſſa quam in tuos liberos. lis,vel furore,vt ſupra.v.1062. 31 Cœlum,mare, ô Herculis tela,arcus,ſagittæ,&c.

 33 Robora

33 *Robora fortes, 33 stipesque potens*
Duris oneret pectora nodis:
Plangant tantos arma dolores.
34 *Non vos patriæ laudis comites,*
Vlti 35 sæuo vulnere reges.
Non 36 Argiua membra 37 palæstra,
Flectere docti, fortes 37 cæstu.
Fortesque manu; iam tamen ausi
38 *Telum 39 Scythici leue 39 corytis*
Missum certa librare manu,
40 *Tutosque fuga figere ceruos*
41 *Nondumque feræ terga iubatæ,*
Ite ad Stygios vmbræ portus,
Ite innocuæ, quas in primo
Limine vitæ scelus oppressit
Patriusque furor: ite infaustum
Genus, o pueri, 42 noti per iter
Triste laboris, ite, 43 iratos
Visite reges.

33 Claua cædite & grauate pectus, humeros, tergum Herculeis, exigiteque pœnas ab eo, quod vobis abusus sit. 34 Vos ô Herculis pueri misere perijstis, priusquam paternam gloriam possetis per ætatem æmulari, & morte tyrannos plectere. 35 *Legitur &* sæuos, *quod non displicet.* 36 Synecdoche pro *Græca* vt &c. 37 Palæstra & cæstu pro *integro pentathlo*. 38 Sagittas mittere. 39 Pharetræ, qualem gerunt Scythæ *vel*, non minori dexteritate, quam Scytharum pueruli, quos ab infantia parentes sagittis assuefaciebant. Est autem γωρυτὸς τοξοθήκη. per leue telum hic intelligit habile & pondere minus onerosum. 40 Quipedum velocitate freti, salutis fiduciam in fuga ponunt. 41 Nec dum ausi estis leonem iubatum aggredi. 42 Generaliter, vel, noti patri vestro qua descendit, rediitque. 43 Plutonem & Proserpinam patri vestro indignatos propter vim illatam. *vel*, vt v. 61. iratos deos. *vel* Tyrannos quos Herc. demiserat.

ACTVS QVINTVS.

HERCVLES. AMPHITRYON. THESEVS.

Hercules expergefactus & menti restitutus, postquam suos à se interfectos comperisset, manus sibi inferre parat. patris precibus victus sibi parcit. Athenasque Thesei consilio purgandus proficiscitur.

QVis hic locus? quæ regio? quæ mundi plaga?
Vbi sum? sub ortu Solis, an sub 1 cardine
Glacialis Vrsæ? 2 numquid Hesperii maris
Extrema tellus hunc dat Oceano modum?
3 *Quas trahimus auras? quod solum fesso subest?*
Certe rediimus. 4 vnde prostrata domo
Video cruenta corpora? an nondum exuit
Simulacra mens 5 inferna? post reditus quoque

1 Polo Arctico. supra v. 6. 2 Aut in Hispania, vbi Oceanus terræ facit terminum. 3 Superas aut inferas? vel sub quo cœlo? in qua *regione? Quia subdit,* quod solum fesso subest. 4 Videns cadauera humi strata dubitat, *an redierit ab inferis,* necne, tandem ait, certe rediimus. 5 Qualia vidit apud inferos.

ulos turba 6 feralis micet.
eri paueo: nescio quod mihi,
od animus grande præsagit malum.
ens? ubi illa natorum grege
coniux? cur latus læuum vacat
is? quonam abiit 7 tegimen meum,
omno mollis Herculeo thorus?
bi arcus? arma quis 8 viuo mihi
potuit? spolia quis 9 tanta abstulit?
ique quis non Herculis somnum horruit?
m videre victorem, libet.
e victor: quem nouum cælo pater
iecte: cuius incestu stetit
or, quam nostra. quod cerno nefas?
nia cæde confecti iacent;
coniux. 12 quis Lycus regnum obtinet?
Thebis scelera moliri ausus est,
uerso? 13 quisquis 14 Ismeni loca
quisquis arua, qui 16 gemino marê
ita Pelopis regna Dardanij colis,
cuæ cladis autorem indica.
ia hostes. hostis est, quisquis mihi
nstrat hostem. *victor Alcidæ latet?*
8 seu tu vindicas 15 curruus truces?
cruentis, siue 20 Geryonis pecus,
e dominos: nulla pugnandi mora est.
asto, vel meis armis licet
eos. cur meos Theseus fugit
ultus? 22 ora cur condunt sua?
e fletus, quis meos dederit neci
il, profare: quid genitor siles?
Theseu, sed 24 tua Theseu fide.
citus ora pudibunda obtegit,

6 Mortuorum. *feram* enim antiqui mortem dixerunt, vnde quæ ad mortem spectant dicuntur *feralia*.
7 Leonis pellis, qua me interdiu tegere solebam, quæ mihi dormituro strata pro lecto erat.
8 *Emphatice.* ἐμοὶ ζῶντι καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένῳ.
9 Mihi, tā forti.
10 Etiam Herculē dormientē.
11 Si quem me fortiorē genuerit Iupiter adultera & viriata aliqua fœmina per longiorem noctem, quam qua ego genitus sum. supra v.24.
12 Quis tyrānus Lyci similis vel deterior, &c. ille enim me absente regnū occupauit: hic autem reuerso me. 13 Aliquis ex iis qui Bœa-

Peloponnesum incolit, indicet mihi huius cladis authorem. 333. 15 Attica, maritima, ab ἀκτὴ litus: aliis, ab Archide a. 16 Sup. v. 335. 17 Peloponnesum Pelopi filio Tantali regis egnatam, a quo & nomen habuit illa Peninsula. 18 Seu eis interfectum a me Diomedem. sup. v. 225. 19 Iugales carne humana vescebantur. 20 Seu Geryonis abacta pecore. Seu Antæum v. 481. & Atlantis hortos. v. 237. 22 Mam mandum. *vel* præ pudore. 23 Vt supra, *differt amplectar.* n missis lacrymis dicite, quis meos, &c. 24 Emphatice, id mica. Theseus enim amicis erat fidus, vtcunque vxoribus fi- ræstaret.

Furtimque lacrymas fundit. in tantis malis
Quid est pudendum? numquid 25 *Argiuæ potens*
Dominator vrbis? 26 *numquid infestum Lyci*
Pereuntis agmen clade nos tanta obruit?
27 *Per te, meorum facinorum laudem precor,*
Genitor, tuique nominis semper mihi
Numen 28 *secundum; fare, quis fudit domum?*
Cui præda iacui? AM. 29 *Tacita sic abeant mala.*
HE. 30 *Vt inultus ego sim?* AM. *Sæpe vindicta obfuit.*
HER. *Quisquamne* 31 *segnis tanta tolerauit mala?*
AM. 32 *Maiora quisquis timuit.* HE. *His etiam pater*
Quidquam timeri maius aut grauius potest?
AM. 33 *Cladis tuæ pars ista, quam nosti, quota est?*
HER. *Miserere, genitor: supplices tendo manus.*
Quid hoc? 34 *manus refugit.* 35 *hic errat scelus.*
Vnde hic cruor? quid illa puerili madens
Arundo leto; 36 *tincta Lernæa nece?*
Iam tela video nostra. 37 *non quæro manum.*
Quis potuit arcum flectere? aut quæ dextera
Sinuare neruum vix recedentem mihi?
Ad vos reuertor: genitor, hoc nostrum est scelus?
38 *Tacuere, nostrũ est.* AM. 39 *Luctus est istic tuus,*
Crimen nouercæ: casus hic culpa caret.
HER. *Nunc parte ab omni* 40 *genitor iratus tona,*
Oblite 41 *nostri: vindica* 42 *sera manu*
Saltem 43 *nepotes: stelliger mundus sonet,*
Flammas & 44 hic & ille iaculetur polus:
45 *Rupes ligatum* 45 *Caspiæ corpus trahant,*
Atque ales auida. 46 *cur Promethei vacant*

25 Eurysth.
26 Legitur & *Nunquid infestum mihi Parentis agmen?* vt sit, an factio Lyci infesta mihi in patria mea Thebis hanc nobis cladem dedit?
27 *Orde est*, precor te per laudem meorum facinorum.
28 A Ioue, cuius numen mihi primum.
29 Μὴ κρῖνε, μὴ ἐξέταζε Sophoc. Ai. ne inquire curiosius ea quæ nescire præstat. τὰ δ' ἄλλ' ἐᾶν.
30 Ita ne abeant ignota, vt ego non vlciscar?
31 Etiam ignauus?
32 Fortis tamen minora tolerabit, vt maiora deuitet. 33 Quam vides & nosti, cædes, minima pars est calamitatis tuæ, quam non vides. *immanis multo peius esse, quod ab ipso casi sunt.* 34 Manus mea sibi male conscia refugit contactum patris. Sic infra v. 1317. *alij exponunt*, pater refugit tangere meas manus, *non placet.* 35 Scelus, cuius author me latuit, in his manibus errat. Quid si legas *hinc erat scelus*, quandoque enim recipit Iambum quintus locus. 36 Hydræ sanguine & felle tincta. 37 Non ambigo de manu, quæ his vti potuerit, quod nulla valuit præter meam. 38 Φασὶ σιωπῶντες, tacent, consentire videntur. 39 Luctus quidem causa tua est, at crimen est Iunonis. 40 Iupiter. 41 Qui curam non habuisti mei filij tui à mente abalienati & nepotum tuorum à me interfectorum, vel obliuiscere me filium esse tuum. 42 Post admissum scelus, quod ante oportuit. 43 Tuos ex me nepotes à me cæsos. 44 Vterque polus. 45 Montis Caspij, qui Tauri pars fuit. 46 Abripiar in locum Promethei, cuius Caucase catenis alligati iecur renascens assidue depascebatur aquila ob ignem Ioui surreptum, quem tamen iam pœna illa liberauit Iupiter præmonitorijs à Promethео, vt à Thetides connubio abstineret.

Scopu-

Scopuli? 47 paretur vertice immenso feras
Volucresque pascens Caucasi abruptum latus
Nudumque syluis. illa, quæ Pontum Scythen
48 Symplegas arctat, hinc & hinc vinctas manus
Distendat alto: cumque reuocata vice
In se coibunt 48 saxa, quæ in cœlum exprimunt
Actis vtrinque rupibus medium mare,
*49 Ego * inquieta montium iaceam mora.*
50 Quin structum aceruans nemore congesto aggerem,
Cruore corpus 51 impio sparsum cremo?
Sic sic agendum est; inferis 52 reddam Herculem.
AM. *53 Nondum tumultu pectus attonitum caret.*
54 Mutauit iras: quodque habet proprium furor;
In se ipse sæuit. HER. *55 Dira furiarum loca*
Et 55 inferorum carcer, & 55 sonti plaga
Decreta turbæ, & si quod exilium latet
Vlterius 56 Erebo, Cerbero ignotum & 57 mihi,
Huc me abde tellus: Tartari ad finem vltimum
Mansurus ibo pectus 58 ô nimium ferum!
Quis vos per omnem, liberi, sparsos domum
Deflere digne poterit? hic 59 durus malis
Lacrymare vultus nescit. huc ensem date?
Date huc sagittas: stipitem huc vastum date.
60 Tibi tela frangam nostra: tibi nostros puer
Rumpemus arcus; ac tuis stipes grauis
Ardebit vmbris: ipsa 61 Lernæis frequens
Pharetra telis in tuos ibit rogos.
Dent arma pœnas: 62 vos quoque infaustas meis
Cremabo telis, ô nouercales manus.
THE. *Quis nomen vnquam sceleris errori dedit?*
HER. *Sæpe error ingens sceleris obtinuit locum.*

47 In meum supplicium. 48 Symplegades vel Cyaneæ insulæ sunt scopuli in Ponti Euxini ostio, quæ singũtur concurrentes, eo quod non multum à se distantes nauigantibus modo disjungi, modo coire videantur. Optat Hercules, vt vbi hæ inuicem colliduntur, manu altera ipse vtrique alligatus intermedius cõcutiatur. Vide Medeam v. 341. 49 Moram iis iniiciam, corpore, scil. meo ne coeãt, interiecto. * Ios. Scaliger seiungit, & legit *in quieta* & sic exponit, Hercules optat in illa mora, dum coeũt saxa, & mare in cœlũ exprimunt, inter illa intercipi, & ita perire in illo quieto momento. 50 Aut cur non potius ipse in constructam pyram me coniicio? *triste de morte* [illegible] *omen*. 51 Natorum à me impie effuso. 52 Vt qui prius ibi fuerim. 53 Non recessit furor eius in totum. 54 Ab aliis in se. 55 Supplicij loca. 56 Infernalium fluuiorum infimo. 57 Qui omnia ibi perscrutatus sum. 58 Quod non soluatur in lacrymas sed quis vos digne de[f]lere poterit? &c. 59 Induratus malis. 60 *Conuersus ad vnum filiorum* [d]icit, Tibi sagittas frangam: *ad alterum*, tibi arcum: *ad tertium conuersus* [d]icit, tuis manibus quasi inferiæ comburetur claua hæc; *ad quartum*, tuo [ro]go ardebit pharetra, atque ita quatuor Herculem filios (*quorum nomina* [...]*rem, Theremachum, Demochoonta, Creontiadem ferunt) interfecisse* [...]*lt, quos alij duos, alij octo statuunt*. 61 Supra v. 1194. 62 Vosque vna [cre]mabo manus meæ, quæ nimis obsequutæ estis odio nouercæ meæ [Iu]nonis.

THE. 63 Nam

THE. 63 *Nunc Hercule opus est, perfer hãc molem mali.*
HER. 64 *Non sic furore cessit extinctus pudor,*
Populos vt omnes impio aspectu fugem.
Arma, arma, Theseu, flagito propere mihi
Subtracta reddi. 65 sana si mens est mihi,
Referte manibus tela: si remanet furor,
Pater recede. 66 mortis inueniam viam.
AM. 67 *Per sancta generis sacra, per ius 68 nominis*
Vtrumque nostri, siue me altorem vocas,
Seu tu parentem: perque venerandos piis
Canos, senecta parce deserta precor,
Annisque fessis: vnicum lapsæ domus
Firmamen, 69 vnum lumen afflicto malis
Temet reserua. 70 nullus ex te contigit
Fructus laborum. semper aut dubium mare,
Aut monstra timui. 71 quisquis in toto furit
Rex sæuus orbe, manibus, aut aris nocens,
A me timetur. semper absentis pater
Fructum tui, tactumque & aspectum peto.
HER. 72 *Cur animam in ista luce detineam amplius*
Moreturque, nihil est: cuncta iam amisi bona.
Mentem, arma, famam, coniugẽ, natos. 73 manus;
Etiam 74 furorem. nemo polluto queat
Animo mederi: 75 morte sanandum est scelus.
THE. 76 *Perimes parentem?* HER. 77 *facere ne possim, occidam.*
THE. 78 *Genitore coram?* HER. 79 *Cernere hunc docui nefas.*
AM. 80 *Memoranda potius omnibus facta intuens*
Vnius à te criminis veniam pete.
HER. 81 *Veniam dabit sibi ipse qui nulli dedit?*

63 Nũc tibi opus est solita tua tolerantia.
64 Nec tamen adeo mihi pudorem excussit furor, vt tanto sceleri superesse velim, & perfricta fronte occurram hominibus, qui me horrentes fugiant à conspectu meo.
65 Quæ sciat vti armis. *Vel* quæ sentiat quid admiserim, statuatque pœnas sceleris exigere.
66 Etiam absque armis mortem inueniam, mori enim certum est. Aures (inquit Gruterus) radit illa repetitio similis, videtur aliquãto virilius quod extat in vno codice, *Inueni viam.*
67 Per sancta generis iura mutuaque patris precor. *Vel* per sacrificia gentilitia. 68 Alumni & parentis. 69 Te mihi amicis destituto, soli, seni, malis afflicto solamen vnicum reserua. 70 Hactenus de te absente solicitus fui: mihi iam tandem liceat tua præsentia frui. 71 Si quis alicubi terrarum sit tyrannus in homines crudelis, in Deos impius, timui semper, ne tu amandareris ad eum extinguendum, alij legant *manibus aut armis nocens.* 72 Non est cur diutius viuam. 73 Quondam egregia & laude digna aggressus, nunc dedecorosa & scelerata. 74 Quo me tenente nec culpam agnoui, nec dolorem sensi. 75 *Insanæ* menti nulla est nisi à morte medela. 76 An te tollendo eris mihi causa mortis? 77 Imo ipse me occidam, ne quando in furorem relapsus te interficiam, vt nuper, &c. 78 An te occides coram patre? 79 Assuefeci eam huiusmodi spectaculis, qui in conspectu eius interfeci vxorem & natos. 80 Cæteras tuas virtutes perpende, iisque hanc vnam condona. 81 Egone, qui ab aliis sontibus pœnas poposci, mihi ignoscam?

82 Laudanda feci iuſſus, hoc vnum meum eſt.
Succurre genitor, ſiue te 83 pietas mouet,
Seu triſte fatum, ſiue violatæ decus
Virtutis: Effer arma; vincatur mea
Fortuna dextra. THE. *Sunt quidem patriæ preces*
Satis efficaces. ſed tamen noſtro quoque
Mouere fletu. ſurge, & aduerſa impetu
Perfringe ſolito: nunc tuum 84 nulli imparem
Animum malo reſume. nunc magna tibi
85 Virtute agendum eſt; 86 Herculem iraſci veta.
HER. *87 Si viuo, feci ſcelera: 88 ſi morior, tuli.*
Purgare terras propero: iamdudum mihi
89 Monſtrum impium, ſæuumq; & immite, ac ferum
Oberrat: 90 agedum dextra, conare aggredi
Ingens opus, labore biſſeno amplius.
Ignaue ceſſas? fortis in pueros modo,
91 Pauidaſque matres? arma niſi dentur mihi,
Aut omne 92 Pindi Thracis exſcindam nemus,
93 Bacchique lucos, & Cithæronis iuga
Mecum cremabo: tota cum domibus ſuis,
Dominiſque tecta, cum Deis templa omnibus
Thebana ſupra corpus excipiam meum,
Atque vrbe verſa condar. 94 & ſi fortibus
*Leue pondus humeris mœnia * inuerſa incident,*
Septemque opertus non ſatis portis premar,
Onus omne media parte qua mundus ſedet,
Dirimitque ſuperos, in meum vertam caput.
Redde arma. AM. *vox eſt digna 95 genitore Herculis,*
96 Hoc en peremptus ſpiculo cecidit puer:
Hoc, Iuno, telum manibus emiſit tuis:
Hoc nunc ego vtar. TH. *97 Ecce, iam miſerum metu*

82 Ab Euryſtheo iuſſus, laudanda feci, ſcelus hoc à me profectũ eſt.
83 Nepotum cædis pia vindicta. *Vel*, filij tui ſibi & aliis deteſtabilis commiſeratio.
84 Nulli malo inferiorem, imo maiorem.
85 Vt te virum præbeas.
86 Dolorẽ tuũ, iramque vince.
87 Si mihi poſt tale flagitium vitæ vſum indulſero, videbor cõſulto feciſſe & approbare.
88 Si vero morte vlciſcar, credar per vim aliunde illatã & extrinſecus morbi impulſu hoc perpetraſſe.
89 Monſtroſum ſc. ſcelus hoc meum.
90 Aggredere itaque, ô dextra, hoc monſtrum extingue, cuius laboris gloria duodecim illorum à te geſtorum laudem ſuperabit. 91 *Per indignationem dixit*, pro, matrem pauidam. vt Theb. 368. Med. 1045. Agam. 192. 92 Montis in confinibus Theſſaliæ verſus Thraciam. 93 Syluas in cæduas prope Thebas, quæ Baccho conſecratæ ſacrificiis lucent. 94 Quod ſi domus, templa, mœnia, portæ ſeptem, vniuerſa vrbs Thebarum nimis leue pondus ſit ad me opprimendum, vertam ego in caput meum omnia inter terram & cœlum ſummum. *Vel*, molem ipſam terræ, quæ in medio librata ſuo interpoſitu alterum hemiſphærium, ſeu cœli faciem mediam ab altera ſeparat & occulit. * Al. leg. *immerſa.* D. Heinſius leg. *inuerſa.* 95 Quæ & me tum fortis viri patrem fortitudinis admoneat, doceatque mori. *Et cum dicto petit arundinem.* 96 Impia hac & nouercali ſagitta, quam manu tua emiſſam direxit Iuno in natum tuum, vtar ego in me. 97 Ecce, inquit Theſeus, id quod ſine horrore ipſe videre non poſſum, iam Amphitryo parens tuus ſagittam pectori aptauit, vt ſibi inferat manum.

98 Admonuit gutturi suo arundinem pater mori certus si contumax in instituto persistas.
99 Tibi & patri mortem inferendo, idque.
1 Sanus, non per furoris errorem & ignorantiam, vt dudum.
2 Vt iubet: quantum ad me, certū est morte dolores finire.
3 O Theseu.
4 Respicit ad v. 1298. hoc ex mente Dan. Heinsij mutare ausus sum cum displiceret absumptio diphthongi.
5 Miseriorem me reddere non potes tua morte, felicem, mea, modo concedas.

Cor palpitat, corpusque foelicissimum ferit.)
98 *Aptata arundo est: ecce* 99 *iam facies scelus*
1 *Volens, sciensque. pande, quid fieri iubes?*
HER. 2 *Nihil rogamus; noster in tuto est dolor.*
AM. *Natum potes seruare* 3 *tu solus mihi.*
TH. 4 *Sed ipse nondum maximum euasi metum.*
HER. 5 *Miserū haud potes me facere, felicē potes.*
AM. *Sic statue quidquid statuis, vt causam tuam*
Famamque in arcto stare & ancipiti scias
6 *Aut viuis aut occidis. hanc animam* 7 *leuem*
Fessamque senio, nec minus quassam malis,
8 *In ore primo teneo.* 9 *tam tarde patri*
Vitam das aliquis? non feram vlterius moram,
Letale ferro pectus impresso induam:
Hic, hic iacebit Herculis 10 *sani scelus.*
HER. *Iam parce genitor, parce; iam reuoca manum.*
11 *Succumbe virtus, perfer imperium patris.*
Eat ad labores 12 *hic quoque Herculeos labor;*
13 *Viuamus.* 14 *artus alleua afflictos solo*
Theseu parentis: dextra contactus pias
Scelerata refugit. AM. 15 *Hanc manū amplector libens:*
Hac nixus ibo, pectori hanc aegro admouens
Pellam dolores. HE. *Quem locum profugus petam?*
Vbi me recondam? quaue tellure obruam?
Quis 17 *Tanais, aut quis* 18 *Nilus, aut quis* 16 *Persica*
Violentus vnda 19 *Tigris, aut Rhenus* 20 *ferox,*
21 *Tagusue Ibera turbidus* 22 *gaza fluens,*

6 Nisi mutata sententia viuere statuas, mihi caussa eris necis. 7 Quae mihi iam seni misero facile discedat. 8 ψυχὴν ἐπὶ χείλεσιν ἔχω. in primoribus labris, in extrema hac statione, hinc signo quasi dato facile auolaturam. 9 Tantum rogatus, cunctaris adhuc vitam, id est, caussam cur in vita maneam, donare mihi patri? 10 Volentis ac scientis, vt modo v. 1330. 11 Cedat iustitia, quae impietatem meam in natos vindicatura erat; pietati in patrem. 12 Quod dolorem meum vicerim, & quod, vt patrem seruem, tantae impietatis conscientiae superstes esse velim. *Et haec Thesei esse possunt Herculem collaudantis.* 13 Ego, & propter me pater. 14 Tu, ô Theseu, tolle humo patrem; manus meae pollutae non audent tangere. vide sup. v. 1192. 15 Hanc Herculis manum amplector potius. 16 Coegistis me viuere. sed in qua orbis parte latebo, vbique notus? aut quo flumine viuo ablutus expurgabo me, cui alto infixa animo sedet iam dirae impietatis memoria? 17 Scythiae fl. 18 Aegypti fl. 19 Qui in Armenia maiore nascens magnam Asiae partem perfluens in sinum Persicum defertur, fl. rapidissimus, vnde & nomen habet: sagittam enim Persae Tigrin appellant, & hinc ferae nomen. 20 Ipse fl. impetuosus, *vel* propter feroces accolas Gallos & Germanos, quos disterminat. 21 *Fl.* Lusitaniae, quae Iberiae, id est, Hispaniae pars. 22 Aureis *arenis.*

Ablutus

ue dextram poterit? Arctoum licet
Maotis in me gelida transfundat 24 *mare,*
a 25 *Tethys per meas currat manus,*
it altum facinus. in quas impius
e recedet? Ortum, an Occasum petes?
t notus perdidi exilio locum.
e refugit orbis, astra transversos agunt
a cursus; 27 *ipse Titan Cerberum*
e vultu vidit. 28 *ô fidum caput*
, latebram quare longinquam, abditam.
uicunque semper sceleris alieni arbiter
nocentes, gratiam 29 *meritis refer,*
que nostris: redde me infernis precor
e reductum, meque subiectum tuis
ue vinclis. ille me abscondet locus.
r ille novit. THE. 30 *Nostra te tellus manet.*
olutam cade Gradivus manum
uis armis. illa te, Alcide, vocat
r innocentes terra qua superos solet.

23 Palus Scythiæ.
24 Septentrionale, *vel* Euxinũ.
25 Vxor Oceani. *Metonym.* mare. Mari autem polluta cuncta expiari credebantur: Θάλασσα κλύζει πάντα τ' ἀνθρώπων κακά.
26 Homines me abhorrent, dij oderunt.
27 Sol plus obscuratur me viso, quam Cerbero. vid. v.60.
28 Ὦ φίλη κεφαλὴ ωις' ἐπαι-

qui Pirithoo fidus extitisti comes in rapienda Proserpina, mihi ore meo. 29 Ego bene de te merui, cum te catenis infernis trim, supra v.805. tu referes mihi hanc gratiam, si me vinclis illis as. 30 Athenas, quæ patria mea & regnum, profectus expiabere. k ibi Mars à Neptuno in iudicium vocatus de cæde filij sui Hahij omnium deorum sententiis absolutus est.

THYESTES.

Dramatis Personæ.

THYESTES. ATREVS. TANTALV[S]
MEGÆRA. PLISTHENES THYESTIS F.
CHORVS SENVM MYCENÆORVM.
TANTALVS THYESTIS F. } Mutæ Personæ.
ALIVS THYESTIS F. }
SERVVS. NVNCIVS.

ARGVMENTVM.

Alternis annis regnandi vices pacti Atreus & Thyestes Pelopis ex Hippodamia filij Argis imperabant. Thyestes, adiuuante Ærope fratris vxore, quam in adulterium pellexerat, aureum arietem, in cuius possessione erat fatum regni, amouet, & malè conscius in exilium abit. Atreus euasisse dolens, missis suis filiis velle se in gratiam redire simulat, oblata regni parte reditum illi suadet & persuadet. tres Thyestis liberos, quos obsides acceperat ad aras immolatos, partim assos, partim elixos patri nescienti epulandos apponit. mistumque vino cruorem illi præbet. sub finem nefandi conuiuij, quod Sol, ne videret, refugit) capita illi & manus filiorum ostendit, quasque dapes absumpserit, narrat, insultans fratris luctui, dolori, & imprecationibus.

ACTVS PRIMVS.

TANTALI VMBRA. MEGÆRA.

Adducitur ab inferis Tantalus à furiis, cogiturque miscere nefaria odia inter suos ex Pelope nepotes Atreum & Thyestem.

1 *QVis me furor nunc sede ab infausta extrahit,*
Auido fugaces ore captantem cibos?
Quis 2 male deorum Tantalo viuas domos
Ostendit iterum? 3 peius inuentum est siti
Arente in vndis aliquid, & peius fame
Hianti semper? 4 Sisyphi numquid lapis

1 Al. legũt, *Quis me inferorum sede ab infausta abstrahit.* 2 Diis tam mala quam bona imputare Poëtis sólemne. *vel pro* malum, interiectione execrantis, *Hispanice, en hora mala.* D. Heinsius geminam emendat labem, legitque, *Quisnam deorum Tantale antiquas domos, &c.* 3 An grauiorem aliquem mihi excogitauerunt cruciatum, quam, qui mihi iam addictus est? 4 Hippol. v. 1226.

ue humeris lubricus nostris venit?
membra celeri differens cursu rota?
pœna Tityi: qui 7 specu vasto patens
ue atras pascit effossus aues;
reparans quidquid amisit dies,
recenti pabulum monstro iacet.
malum 8 transcribor? ô quisquis noua
a fundis dimes vmbrarum arbiter
: adde, si quid ad pœnas potes,
se 9 custos carceris diri horreat,
æstus Acheron paueat; ad cuius metum
quoque tremamus. quære: iam nostra subit
pe 12 turba, quæ 13 suum vincat genus,
14 innocentem faciat, & 15 inausa audeat,
ione quidquid impia cessat loci,
. 17 nunquam stante Pelopeia domo,
acabit. ME. Perge detestabilis
& penates impios furiis age.
omni scelere, & alterna vice
tur ensis. ne sit irarum modus
mentes cæcus instiget furor;
8 parentum duret, & longum nefas
potes. nec vacet cuiquam vetus
men, semper 19 oriatur nouum;
ns in vno: 19 dumque punitur scelus,
o superbis fratribus regna excidant,
que profugos dubia violenta domus
eges: inter incertos labet.
potente fiat, ex misero potens;
e regnum casus assiduo ferat,
elera pulsi, cum dabit patriam deus
redeant: sintque tam inuisi omnibus,

5 Herc. Fu. 749. 6 Hippol. 1228. Quibusdam placet hæc lectio nec sine authoritate librorum mss. *Aut pœna Tityi semper accrescens iecur, &c.* 7 Illa scil. parte corporis qua admittebat aues rapaces. 8 Translatum ab iis, qui in nouas colonias scripti deducuntur. 9 Cerberus. 10 *Emphatice*, malis indurati, qui in viuis dira fecimus, apud inferos miserrima patimur. 11 Pelope. 12 Atreus & Thyestes. 13 Me progenitorem infando scelere superet. 14 Respectu & comparatione ipsorum. 15 Quæ nec ego, nec alius quispiam ausus est.

a omnia supplicij apud inferos loca progenies mea complebit. diu quisquam superest è nostra familia, & *sana Pelopis domo* scelere contaminata, habebunt quæ torqueant crimina inferni 18 Tantali & Pelopis, *vel indignanter pro* parentis, id est, aui. al ô Tantale, vt Herc. Fur. v. 1283. *pauidas matres.* 19 Ita dum cifcebatur adulterium Thyestæ cum Æropa vx. sua, filios ipsius ndos apposuit. Thyestes vt hoc vindicaret, consulto oraculo, ex æ filiæ Pelopejæ stupro Ægisthum genuit, qui Atreum interfememnonem. 20 Atreo & Thyestæ alternis vicibus regnantibus xcidat, vti Thyestæ, qui corrupta fratris vxore in exilium iuit, lata conciliatione reuocatus est. *Vide Argument.* 21 Vterque ul ac reuocatus fuerit, in scelera redeat,

Quæq;

Quam sibi. nihil sit, ira quod vetitum putet.
22 Fratrem expauescat frater, 23 & natum parens
*Natusque * patrem: liberi 24 pereant male;*
25 Peius tamen nascantur: immineat 26 viro
Infesta coniux. 27 bella trans pontum vehant:
Effusus omnes irriget terras cruor;
28 Supraque magnos gentium exultet duces
Libido victrix. impia stuprum in domo
Leuissimum sit. fratris & fas, & fides,
Iusque omne pereat. non sit à vestris malis
Immune cælum. cum micant stellæ polo,
Flammæque seruant debitum mundo decus;
Nox atra fiat, 29 excidat cælo dies.
Misce penates: odia, cædes, funera
Arcesse, & imple 30 scelere Tantaleam domum,
31 Ornetur altum columen, & lauro fores
Læta virescant; dignus aduentu tuo
Splendescat ignis. 32 Thracium fiat nefas
33 Maiore numero. dextra cur 34 patrui vacat?
Nondum Thyestes liberos deflet suos?
Ecquando tollet ignibus iam subditis
Spumante aheno membra per partes tanto
Discerpta: patrios polluat sanguis focos.
Epulæ instruantur. 35 non noui sceleris tibi
Conuiuæ venies; 36 liberum dedimus diem,
Tuamque ad istas soluimus mensas famem,
Ieiunia exple. 37 mixtus in Bacchum cruor
Spectante te potetur. inueni dapes,
Quas 38 ipse fugeres. Siste, quo præceps ruis?
THY. *Ad stagna, & amnes, & recedentes aquas,*
Labrisque ab ipsis 39 arboris plena fugas,

22 Atreus Thyestè & è contrario.
23 Clytemnæstra Orestem.
* Matrem rectius lege. sic Orestes Clytemnæstram, quam fugiens latuit, tandem reuersus interfecit.
24 Thyestæ filij, quos patruus occidit, vorauit pater.
25 Ex incestu leuiri cum glore, patris cum filia.
26 Clytemnæstra Agamênoni.
27 Agamemnon & Menelaus repetitum Helenã ad Troianũ bellum profecti.
28 Ita Agamemnon magnus dux Græciæ Chryseida & Cassandram deperiit.
29 Mensæ enim Thyesteæ atrocitatem sol videre non sustinens ortus retrocessit.

30 Per promiscuos incestus & stupra. 31 Insimulata conciliatione, quod in festis solet, ornentur postes floribus, frondibus, lauri ramis, lucernis, foco sed crudeli, qui incestum Thyestæ vindicet. 32 Quale admiserunt Progne & Philomela in vindicta Terei regis Thraciæ. vid. Herc. Fu. v. 345. 33 Sed illæ vnum Terei peremere filium Ityn: tu ô Atreu, duos Thyestæ, imo *tres*. 34 Atrei. *& instat furia festinare iubens, vt ipse famelicus cruentis his dapibus exsaties*. Sarcas. 35 Qui filium tuum Pelopem coctum olim diis epulandum apposuisti. 36 Hunc diem à fame tibi vacuum permisi, vt apud tuos ad satietatem vsque conuiuareris. 37 Vinum cruore puerorum Thyestæ mistum. 38 Emphatice tu, quem cæteræ dapes fugiunt, namque hoc audito, Tantalus refugit, reperitque Inferas potius pœnas, quam tales accedat mensas. *furia itaque siste ait, quo præceps ruis?* 39 Arborum fugientem ab ipsis labris.

Abies

strum carceris liceat mei
liceat, si parum videor miser,
tat: aluco medius tuo
thon relinquar, igneo cinctus freto.
e pœnas lege fatorum datas
s: quisquis exeso iacet
b antro, quisque venturi timet
inam: quisquis auidarum feros
uum, & dira 42 Furiarum agmina
horret: 43 quisquis immissas faces
abigis, Tantali vocem excipe
antis ad vos: credite 45 experto mihi,
te pœnas. quando continget mihi
uperos? ME. 47 ante perturba domum,
ecum prælia, & ferri malum
mantem concute insano ferum
nulis. TAN. Me pati pœnas decet,
se pœnam mittor, vt dirus 49 vapor
pta, vel grauem populis luem
estis ducam in horrendum nefas
notes. 50 Magne diuorum parens
quamuis pudeat: ingenti licet
a pœna lingua crucietur, loquar;
acebo; 52 moneo, ne 53 sacra manus
de, neue furiali malo
54 aras, stabo, & arcebo scelus.
ra terres verbere, & tortas ferox
ngues? quid famem infixam intimis
edullis? flagrat incensum siti
ustis flamma visceribus micat.

..., furorem diuide in totam domum.
t ferantur, & suum infensi inuicem

40 Si in nostra ripa non satis miser videar, in magis diras sæuasque me transmitte, modo ne ad has epulas cogar.

41 *Qui rapidis flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethon à ἐκλέγω.*

42 Trium, vt in Herc. Fur. v. 101. quas ab impetu, furore & assiduitate supplicij vocat *agmina sæua sororum*.

43 Qui manu repellis à facie intentatas ab vltricibus furiis, & dæmoniis faces.

44 Festinanter reuertentis ad vos.

45 Qui tuli pœnas inferorum, & ab inferis excitus vidi scelera viuorum.

46 Contenti sitis & amate pœnas, quas datis apud inferos, potius quam reuertamini ad superos. 47 Non reuerteris priusquam domum turbaueris, dissidijque faces nepotibus tuis admoueris. 48 Non as facessere. 49 Exhalatio pestifera. 50 Quamuis te pudeat, ô genuisse hominem tam sceleratum. 51 Vide Herc. Fu. 753. ἐκσφενδονᾶν. 52 Monebo nepotem Atreum & repellam à lere. *Lipsius è vet. codicibus legit,* violate & Aspergite, *è formula* i. Al. violenta. 53 Execranda. Sacra cædes dictum vt sacra fa. Ad aras enim filios Thyestæ Atreus mactauit. 55 *Talia dicenti agello insonat, viperea arrecta comas minitatur se omnes illi inir.* *gues, & famem sitimque auget.* 56 Quantum tu aquam, tantum cruorem, *vel ita vt facis,* sparge furoris & odij semina.

Sitiant

Sitiant cruorem: sensit introitus tuos
Domus, & nefando tota contactu horruit.
57 *Actum est abunde. gradere ad inferna*
Amnemque notum: iam 58 tuo mæstæ p
Terra grauantur. 59 cernis, vt fontes liquo
Introrsus actus linquat; vt ripæ vacent;
Ventusque 60 raras igneus nubes ferat?
Pallescit omnis arbor, ac nudus stetit
Fugiente pomo ramus; & 61 qui fluctibus
Illinc propinquis Isthmos atque illinc frem
Vicina gracili diuidens terra vada,
Longe remotos latus exaudit sonos.
Iam 62 Lerna retro cessit, & 63 Phoronid
Latuere venæ: nec suas profert 64 sacras
65 Alpheus vndas, & 66 Cithæronis iug
Stant parte nulla cana deposita niue,
Timentque 67 veterem nobiles Argi sit
En 68 ipse Titan dubitat, an iubeat sequ
Cogatque habenis ire periturum diem.

57 Satis superq; flammas concitasti, iam redi ad locum supplicij. 58 Lipsius leg. *tuum mæstæ pedem terra grauantur.* Verú haud scio an quadret hæc lectio, si respicias ad *grauantur.* 59 Cernis vt omnes aquæ subsidant tuo conspectu, arboresq; veluti sideratione tactæ arescăt? 60 Sine pluuia, quas in Herc. Fu. v. 862. vocabat *vacuas, vel,* paucas. 61 Binaque maria Ægæum & Ionium, quæ Isthmon C eum vtrinque alluunt, recedunt à litore longiusque remo diuntur ipsorum fremitus. Sic exponunt qui *litus* legun emendat *latus*, approbat Delrius. Sed lectio in contextu est que indiget obelo Aristarchi. Vult auctor ita inhorruisse pe uentu Tantali, vt se subduxerit vtroque latere equis suis nuda lus in agro Argiuorum. 63 Vndæ fl. Inachi filij Phoronei reg 64 Nullus fons numine vacare credebatur, propter perenne namque scaturiginem, vnde & filij deorum dicti fluuij, vel fl. tanquam Deo & Iouis amico (cuius quippe solius aqua a Olympici dilui sancitum) Elei honores habuerunt, signumqu plo Ioui dedicato posuerunt. 65 Fl. Elidis in Arcadia Pisas 66 E Cithæronis iugis solutæ euanuerunt niues. 67 Qua la Argi in loco arido positi, ante inuentos puteos à Danao, vel liabus Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναοὶ θέσαν Ἄργος ἔνυδρον. & hi pœna Danaidum locus. 68 Sol dubitat an curru quadriju iubeat diem procedere, per te periturum, id est, obscurum adeoque descende. neque enim lucescente die dæmonijs, fu brisve vagari permissum. sic Anchisæ vmbra Æneid. 5. *Et equis oriens afflauit anhelis.* & Tiresiæ 2, l. 5. Sat. Horat. *sed me tabit Proserpina, viue, valeque.*

CH

CHORVS.

Chorus ex senibus Mycenæis, vel Argiuis constans (Argos enim Mycenis confundunt Poëtæ) deos vrbium in Peloponneso præsides, vt mala & scelera in domo Pelopis concepta & imminentia prohibeant auertantque, precatur, & Tantali impium facinus ac pœnam canit.

ARgos de superis si quis 1 Achaicum,
2 Pisæasque domos turribus inclytas:
Isthmi si quis amat regna Corinthij,
Et portus 3 geminos, & mare 4 dissidens:
Si quis 5 Taygeti conspicuas niues,
6 Quas, cum Sarmaticus tempore frigido
In summis Boreas composuit iugis,
Æstas 7 veliferis soluit 7 Etesiis:
Quem tangit gelido flumine lucidus
8 Alpheus 9 stadio notus Olympico:
Aduertat placidum numen, & arceat
Alternas scelerum, ne redeant, vices:
Nec succedat auo deterior nepos;
10 Maiorum & placeat culpa minoribus.
Tandem lassa feros exuat impetus
Sicci progenies impia Tantali.
Peccatum satis est, fas valuit nihil,
Aut commune nefas. 11 proditus occidit
Deceptor dominæ Myrtilus, & fide
Vectus qua tulerat nobile reddidit
Mutato pelagus nomine. notior
Nulla est 12 Ioniis fabula 12 nauibus.
13 Exceptus gladio paruulus impio

1 Ad differentiam aliorum, qui decem, huic autem Iuno præest 2 Pisæ ciuitatis in Elide, quæ Ioui curæ propter Olympia, quæ iuxta hanc celebrantur. 3 Ab vtraque parte Isthmi, de quo in Herc. Fu. v. 335. 4 Isthmo interiecto diuidente Ionium & Ægæum. 5 Montis prope Lacedæmona. 6 Quas Boreas à Septentrione vbi Sarmatæ pop. flans hyeme congelauit, Etesiæ venti æstiui ab alia atque alia cœli parte spirantes soluunt, 7 Stati enim venti sunt, & constantes, vnde eos Varro *Nauales* appellat. 8 Sup. v. 116. 9 Certaminibus quæ celebrantur in honorem Iouis apud Olympum in stadio quod pedibus suis 600 meratus est Hercul. vel quod 125 passibus vno spiritu confectis stetisset, stadiumque ἀπὸ τῆς στάσεως nominauit. 10 Ne posteri sequantur vitia maiorum. Nimirum obuiam it decreto Megæræ supra, *Rabies parentum duret, & longum nefas eat in nepotes.* Optant igitur senes Argiui ne id accidat. Al. leg. *Et maior placeat culpa minoribus.* 11 Oenomaus oraculo monitus sibi à genero imminere mortem suorum equorum velocitati confisus filiam vxorem procis proposuit ea lege, vt certans curru auferret Hippodamiam, & pater à tergo lancea insequutus eum si assequeretur conficeret. Pelops Myrtilum, cui primam noctem *vel vt alij partem regni* promiserat, corrupit, vt sublata fibula, qua modiolus axis affigitur, currum caeteret. Oenomao ab equis discerpto, Pelops Hippodamia & regno potitus est. Myrtylus autem eadem fide, quam domino præstiterat, id est, falsa deceptus à Pelope in mare è Geræsto præcipitatus dedit nomen mari Myrtoo, quod tamen à Myrto puella dictum tradit Pausanias in Arcadicis. 12 Nauigantibus Ionium mare. 13 Pelopem filium currentem ad patrium osculum Tantalus pater interfecit, coctumque diis epulandum apposuit, abstinuerunt omnes præter Cererem, &c.

Dum currit patrium natus ad osculum,
Immatura focis victima concidit:
Diuisusque tua est, Tantale, dextera,
Mensas vt strueres hospitibus deis:
14 *Hos æterna fames prosequitur cibos,*
Hos æterna sitis: nec dapibus feris
Decerni potuit pœna decentior.
14 *Stat lusus vacuo gutture Tantalus:*
Impendet capiti plurima noxio
15 *Phineis auibus præda* 16 *fugacior:*
Hinc illinc grauidis frondibus incubat
Incuruata suis fœtibus, ac tremens
17 *Alludit patulis arbor hiatibus:*
Nec, quamuis auidus, nec patiens moræ,
Deceptus toties tangere negligit,
18 *Obliquatq; oculos* 19 *oraque comprimit,*
Inclusisque famem dentibus alligat:
Sed tunc 20 *diuitias omne nemus suas*
Demittit propius, pomaque desuper
Insultant foliis mitia languidis
Accenduntque famem, quæ iubet irritas
Exercere manus: has vbi protulit,
Et 21 *falli libuit; totus in arduum*
22 *Autumnus rapitur, siluaque mobilis.*
Instat deinde sitis non leuior fame;
Quæ cum percaluit sanguis, & igneis
Exarsit 23 *facibus, stat miser obuios*
Fluctus ore 24 *vocans, quos profugus latex*
Auertit, sterili deficiens vado,
Conantemque sequi deserit. 25 *hic bibit*
Altum de rapido gurgite puluerem. 26

14 Vide Herc. Fu. v. 752.
15 Harpyis. Phineus Arcadiæ rex filios suos ex priore vxore, suasu Harpalices superinductæ iis nouercæ, excœcauit. quam impietatem dij vlti & ipsum oculis priuarunt immissis terris his volatilibus ore virgineo; manibus aduncis, quæ cibos eius fœdarent.
16 *Celerique fuga sub sidera lapsæ, &c.*
17 Al. leg. *illudit*, id est, cibum speratum detrahit.
18 Demittit, ne videat, vel limis ocellis aspicit.
19 Ore clauso famem coercet.
20 Omnis arbor poma demittit ad labra, illumque allicit.
21 Nec enim sperabat se posse prehendere: tantum experiri voluit.
22 Pomorum maturi fructus copia, ramique fugaces.
23 Sitis.
24 Lipsius habet, *petens*: id est, captans.
25 Arenas capit pro aqua quæ fugit.
26 Deest huic choro finis.

ACTVS SECVNDVS.

ATREVS. SERVVS.

Atreus vlciscendi fratrem certus de vindictæ ratione cum seruo deliberat, quem ad honesta consulentem non audit, impiam tandem & infandam vltionis rationem excogitat.

IGnaue, iners, eneruis, & (quod maximum
Probrum tyranno 1 rebus in summis reor)
Inulte, post tot scelera, post fratris dolos,

1 In magna potentia & rerum summa.

Fasque

ne ruptum, questibus vanis agis
Argos fremere iam totum tuis
rmis. omnis & 3 geminum mare
ßis: iam tuis flammis agros
urbes decuit; ac strictum undique
rvum. tota sub nostro sonet
ellus 4 equite: non sylua tegant
nec altis montium structa iugis
lictis bellicum totus canat
Mycenis. quisquis inuisum caput
etur, clade funesta occidat.
allens inclyti Pelopis domus
in me, dummodo in fratrem ruat.
e, fac quod nulla posteritas probet;
taceat. aliquod audendum est nefas
entum; 6 tale, quod frater meus
malit. scelera non vlcisceris
cis. 8 & quid esse tam saeuum potest,
res illum? numquid abiectus iacet?
secundis patitur in rebus modum,
tem? noui ego ingenium viri
flecti non potest, frangi potest.
antequam se firmat, aut vires paret,
ltro, ne quiescentem petat.
t, aut peribit. 11 in medio est scelus
ccupanti. SER. *fama te populi nihil*
rret? AT. maximũ hoc regni bonũ est,
sta domini cogitur populus sui
e, tam laudare. SE. quos cogit metus
eosdem reddit inimicos metus.
uoris gloriam veri petit,
nagis quam voce laudari volet.
aus vera, & humili spẽe cõtingit viro
otenti falsa. 13 quod nolunt velint.
4 velit honesta; nemo nõ eadẽ volet.
unq; tantũ honesta dominanti licent,
rio regnatur. SER. Vbi non est pudor,

2 *Hic Argos confundi cum Mycenis vides.*
3 Ionium & Ægæum, quæ Peloponnesũ vtrinque alluunt.
4 Equitatu, equitibus.
5 Thyeste, quem nominare non dignatur.
6 Quale mallet frater se in me fecisse quam me in illum.
7 Nisi maiora scelera facis.
8 Nec tamen video, qua ratione illum vincam, quem nulla domat fortuna aut sui memorem reddit, in aduersis enim rebus non deprimitur: in prosperis supra modum insolescit, neque in laboribus admittit quietem, etiam exul modo machinatur mihi malum.
9 Indomitum.
10 Prius ipsum inuadam, quam ille me.
11 Vterque nostrum meditatur
 ...il autem prior cœperit, melius perficiet. 12 Infimo cuique ...o præbetur laus: potenti etiam immerito. 13 Etiam inuiti laudare. 14 Fac velit, dic regem velle. 15 Non absolute, sed ...arbitrio.

Nec

Nec cura iuris, ſanctitas, pietas, fides;
Inſtabile regnum eſt. AT. Sanctitas, pietas, fides;
16 Privata bona ſunt: 17 qua iuvat reges eant.
SER. *Nefas nocere 18 vel malo fratri puta.*
ATR. *Fas eſt in 19 illo, quidquid in fratre eſt nefas.*
Quod enim reliquit crimen intactum? aut vbi
Sceleri pepercit? coniugem ſtupro abſtulit,
20 *Regnumque furto: ſpecimen antiquum imperi*
Fraude eſt adeptus; fraude turbavit domum.
Eſt Pelopis altis nobile in ſtabulis pecus,
Arcanus aries, ductor opulenti gregis;
Huius per omne corpus infuſo coma
Dependet auro, cuius è tergo novi
21 *Aurata reges ſceptra Tantalici gerunt;*
Poſſeſſor huius regnat: hunc tanta domus
Fortuna ſequitur. tuta ſepoſita 22 ſacer
In parte carpit prata, quæ claudit lapis
Fatale ſaxeo paſcuum muro tegens;
Hunc, facinus ingens auſus, aſſumpta in ſcelus
23 *Conſorte noſtri perfidus thalami avehit;*
Hinc omne cladis 24 mutuæ fluxit malum.
Per regna trepidus exul erravit mea:
Pars nulla noſtri tuta ab inſidiis vacat.
Corrupta coniux, imperij quaſſa eſt 25 fides,
Domus ægra, 26 dubius ſanguis: eſt certi nihil,
Niſi frater hoſtis. 27 quid ſtupes? tandem incipe,
Animoſque ſume; 28 Tantalum & Pelopem aſpice:
Ad hæc manus exempla poſcuntur meæ,
Profare, dirum qua caput mactem via.
SER. *Ferro peremptus ſpiritum inimicum expuat.*
ATR. 29 *De fine pœnæ loqueris, ego pœnam volo.*
30 *Perimat tyrannus lenis. in regno meo*

16 Privatorum propria ſunt bona.
17 Qua placet, pro lubidine ſua.
18 Etiamſi ſcelerate.
19 Tam egregie impio.
20 Iudicium, argumentum, omen regni. arietem ſc. aurei velleris, cum fatale eſſet illum regnaturũ apud quem ille aries eſſet, hunc prius adeptus eſt Atreus interfecto Chryſippo fratre. Codex Cruſerianus legit *ſpecimen antiqui imperij*: vt videre eſt infra Thebaid. v. 184. *Non te vt reducã veteris ad ſpecimẽ domus.* Vbi *veteris domus ſpecimẽ* quod hic *antiqui imperij ſpecimen*.
21 Tantali nepotes Peloponeſiaci reges ſceptrum aurea huius arietis lana ornare ſolent. *Purpureæ enim oues vel inſolito colore indutæ regnum & felicitatem portendere credebantur.* Phialam autem fuiſſe in cuius medio inſculptus prominebat caper, tradit Herodotus Heracleotes apud Athenæum l. 6. c. 4. 22 Propter fatum & oſtentum imperii. 23 Ordo. Ille perfidus auſus ingens facinus auehit hunc arietem, conſorte mei thalami, i. e. vxore mea Ærope in ſcelus aſſumpta & *aſſociata*. 24 Quam vterque noſtrum in alterum molimur. 25 Qua inter nos conueniebat de viciſſitudine regnandi per alternos annos. 26 Incerti filij & hæredes. 27 *Se ad vindictam excitat.* 28 Aude aliquid immane & nefarium, & propone tibi exemplum Tantali, qui Pelopem interfecit, & Pelopis qui &c. ſupra v. 138. 29 Tu de morte reſpondes, ego de genere mortis & cruciatu quæro. 30 Mors cita gratiæ & beneficij loco indulgetur. vide v. 510. Herc. Fu.

Mors

uperatur. SER. *nulla te pietas mouet?*
Excede pietas;(si modo nostra in domo
n fuisti,)dira Furiarum cohors,
ue Erinnys veniat, & 31 geminas faces
quatiens. non satis magno meum
urore pectus: impleri iuuat
monstro. SER. *Quid noui rabidus struis?*
il quod doloris capiat assueti modum.
relinquam facinus; & nullum est satis.
rrum? ATR. *parum est.* SER. *Quid ignis?*
tiamnunc parum est.
onam ergo telo tantus vtetur dolor?
2 Ipso Thyeste. SER. *maius est ira hoc malum.*
ateor. tumultus pectora attonitus quatit,
que voluit: rapior, & quo nescio;
or 33 imo mugit è fundo solum;
ies 34 serenus; ac totis domus
tectis crepuit; & moti 35 lares
vultum: fiat hoc, fiat nefas,
j timetis. SER. *Facere quid tandem paras?*
escio quid animus maius, & solito amplius,
e fines moris humani 36 timet,
pigris manibus: haud, quid sit, scio:
de quiddam est; ita sit, hoc anime incipe,
est Thyeste facinus, & dignum Atreo.
que faciat. vidit infandas domus
sa mensas. fateor; immane est scelus,
ccupatum: maius hoc aliquid dolor
. 40 animum filio inspira parens,
. causa est similis, assiste, & manum
nostram: liberos auidus parens,
que laceret, & suos artus edat.
abunde est. hic placet pœna modus

31 Quæ geminẽt mihi furorem.

32 Ipsius Thyestis in se & suos sæuitia.

33 *Hæc forte propter Tantalum à Megæra excitũ, ipsumque ad furorem ira & vindictæ incitantem.*

34 Quod malum omen. *Fulgura fallaci micuerunt crebra sereno.*

35 Dij domestici, præstites, domus tutelares, Mercurij & Laræ filij.

36 Al. leg. tumet.

37 Ego interficiendo fratris natos, ille comedendo suos.

38 Domus Terei regis Thraciæ, cuius Odrysij incolæ ab Abderis ad Euxinum. v. 145. Herc. Fu.

39 Ab aliis inuentum, & factũ, ego nouum velim.

40 Ios. Scaliger on dubitat locum hunc esse inexplicabilem. Dan. Heinsius legit niro iudicio & ingenij sagacitate) *Animum filio inspira parens,* . Parens procul dubio est Tantalus qui tamen auus erat Atrei, à dicuntur: quemadmodum Medea Med. v. 32. Solem auum suum, & genitorem vocat. *Causa est similis.* Alter enim Pelopem filium ter fratris sui liberos mactat, vterque sanguinem suum. Cum bi exemplum Thracium proponat, quidam malunt in emenda- Delrij ire, *animum similem inspira parens sororque,* id est, animum udelem & impie vindicem inspirate Procne & Philomela. & causa similis est, illa mariti adulterium vlta in sorore, ego vxore.

41 *Tantisp*

41 Tantisper. vbinam est? 42 tam diu cur innocens
Versatur Atreus? tota iam ante oculos meos
43 Imago cædis 44 errat; 45 ingesta orbitas
In ora patris. anime, quid rursus times?
Et ante rem 46 subsidis? audendum est, age:
Quod est in isto scelere præcipuum nefas,
Hoc 47 ipse faciet. SER. *Sed quibus captus dolis*
Nostros dabit perductus in laqueos pedem?
Inimica credit cuncta. ATR. *48 Non poterat capi,*
Nisi capere vellet. regna nunc sperat mea:
Hac spe minanti fulmen occurret Ioui;
Hac spe subibit 49 gurgitis tumidi minas;
Dubiumque 50 Libycæ Syrtis intrabit fretum;
Hac spe, quod esse maximum retur malum,
51 Fratrē videbit. SER. *52 Quis fidem pacis dabit?*
Cui tanta credet? AT. Credula est spes improba.
Gnatis tamen mandata, quæ patruo ferant,
Dabimus: relictis exul hospitiis, vagus,
Regno vt miserias mutet, atque Argos regat
53 Ex parte dominus. si nimis durus preces
Spernet Thyestes; liberos eius rudes,
Malisque fessos grauibus, & faciles capi,
54 Preces mouebunt. hinc vetus 55 regni furor,
Illinc egestas tristis, hinc durus labor,
Quamuis 56 rigentem tot malis subigent virum.
SER. *Iam tempus illi fecit ærumnas leues.*
ATR. *Erras:* Malorum sensus accrescit die.
Leue est miserias ferre, 57 perferre est graue.
SER. *Alios ministros 58 consiliis istis lege;*
Peiora iuuenes facile præcepta audiunt:
In patre facient, quidquid in patruo doces.
Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.
AT. 59 Vt nemo doceat fraudis & sceleris vias,
Regnum docebit. *ni mali fiant, times?*
60 Nascuntur istud. quod vocas sæuum, asperum,

41 Sed interea vbinam est Thyestes? qua ratione illum inuentum adducā, vt partes suas agat in hoc scelere?
42 Cur à nocendo tamdiu moror?
43 Thyestis desitique.
44 Vt oberrat. v. 1145. In Herc. Fu. pro obuersatur.
45 Ipse suos liberos, quibus iam orbatus fuerit, vorabit.
46 Deficis, labascis?
48 Inhiat regno. quod captans ipse vt piscis escam dum capit, capietur.
49 Adriatici maris tempestatibus maxime obnoxij: sic infra vers. 362.
50 Vide Herc. Fu. v. 320.
51 Me. *Emphas.*
52 Quis faciet vt credat?
53 In regni societatem assumptus. 54 Ios. Scal. legit. *Preces mouebunt. hinc vetus,* &c. id est, προδιερμηνεύουσιν: hi pellicient patrueles, qui deinde patris sui obstinatum animum labefactent. 55 Insatiata & immensa regnandi cupiditas. 56 Induratum. 57 Gnauiter, & ad exitum perferre. sic Martialis. *Nam vigilare leue est, peruigilare graue,* 58 *Ios. Scal. emendat,* consiliis tristis lege, *ne sit pes quatuor temporum in quarta sede.* 59 Etsi nemo doceat. 60 Siue ex me nati, siue ex illius adulterio, mali nascuntur, non ad hoc duce vel magistro opus est.

Agitur

ire credis, & nimium impie,
- 61 illic agitur. SER. *Hanc fraudem scient*
ri: tacita tam rudibus fides
annis, detegent forsan dolor.
ere multis discitur vitæ malis.
sue, per quos fallere alium cogitas,
ATR. *At ipsi crimine & culpa vacent.*
est necesse liberos sceleri meo
er nos odia se nostra explicent:
63 recedis animo: si parcis tuis,
illi: consili 64 Agamemnon mei
ister fiat, & patris cliens
laus adsit. 65 prolis incerta fides
atur scelere. si bella abnuunt,
solunt odia, si patruum vocant;
66 eatur. 67 multa *sed* trepidus solet
vultus; magna nolentem quoque
produnt: *nesciant quanta rei*
stri. nostra tu cœpta occule.
d sum monendus: ista nostro in pectore
orque; sed magis claudet fides.

61 Apud Thyestem, id est, forte & ipse Thyestes idē ī me scelus meditatur.
62 Latebis, celabis, vt λάθῃς, participabis filiis quos mittes, consilia?
63 Qui dubitas & filios corrumpere, quibus si parcas, parces & fratri.
64 Fil. Atrei.
65 Etiam hinc experiar, filij ne mei sint, an Thyestis qui vxorem meam corrupit.
66 Ibunt. 67 Et tamen in dubio pediat, eos cōsilij mei esse cōscios, ne forte non bene dissimu- vultu etiam inuiti consilium prodant. Codex Lipsianus leg. atus silet.

CHORVS.

fratrum, qui ad tempus minas com- sumpta occasione, chorus regum ambi- taxat, quis vere rex sit docet, vitam latentem collaudat.

egia nobilis,
genus Inachi,
composuit minas.
os exagitat furor,
dare sanguinem,
m scelere aggredi?
upidi 4 arcium,
quo iaceas loco.
non faciunt opes,
tis 5 Tyriæ color,

1 Nec tamen de genere Inachi fuerunt Tantalidæ, sed successores eius in regno Arguiorū. sup. v. 13.
2 *Adspirat scenæ chorus, videturque pacem sperare missis Agamemnone & Menelao ad Thyestem cum mandatu de conciliatione.*
3 O fratres Atr. & Thyest. *vel* ô reges *generaliter.*
4 Dominationis, quam tur & pro sua lubidine exerceant tyranni, arces in vrbibus colunt. 5 Purpureæ. quo colore claret Tyros in Phœnicia, m, quorum succo tingitur, piscatus vberrimus.

Non frontis 6 nota regiæ.
Non 7 auro nitidæ trabes.
8 Rex eſt, qui poſuit metus,
Et diri mala pectoris;
Quem non ambitio impotens,
Et nunquam ſtabilis fauor
Vulgi præcipitis mouet.
9 Non quidquid fodit Occidens
Aut vnda 10 Tagus aurea
Claro deuehit alueo:
Non quidquid 11 Libycis terit
12 Feruens area meſſibus.
Quem non concutiet cadens
13 Obliqui via fulminis:
Non Eurus rapiens mare
Aut ſæuo rapidus freto
Ventoſi tumor 14 Adriæ.
Quem non lancea militis,
Non ſtrictus domuit 15 chalybs:
Qui tuto poſitus loco,
16 Infra ſe videt omnia:
17 Occurritque ſuo libens
Fato, nec queritur mori.
Reges conueniant licet
Qui ſparſos agitant 17 Dacas;
Qui 18 rubri vada litoris;
Et gemmis mare lucidum
Late 19 ſanguineum tenent:
20 Aut qui Caſpia fortibus
Recludunt iuga 21 Sarmatis:
22 Certet Danubium licet
Audet qui pedes ingredi;
Et quocunque loco iacent
23 Seres vellere nobiles;
Mens regnum bona poſſidet.
24 Nil vllis opus eſt equis;

6 Diadema, faſcia ſeu pannus quo reges caput vid. verſ. 523. redimere ſoliti. 7 Auratæ. 8 Rex eſt qui non ſeruit perturbationibus. 9 Non aurum & argentum quod foditur in Hiſpania. 10 Luſitaniæ fl. aureas voluens arenas. 11 Libya frumenti feracisſima eſt. 12 Natiuum epitheton. eſt enim area in qua frumenta teruntur & areſcunt. feruens à pedibus boum qui exterunt, ἀλωῶσι. qui priſcis triturandi mos erat. vt & hodie plerisque. 13 In obliquũ delati. 14 Maris Adriatici procellis obnoxij, vtpote ventis, maxime Noto expoſiti. 15 Gladius è chalybe. 16 Quia magnanimus & humanis caſibus ſuperior ſub pedibus fortunam videt captiuam omniaque minoris æſtimat quam ſe & conſcientiam rectam. 17 *Ex Stoica illa Nænia quam vbiuis in Epiſtolis ingerit Seneca,* Mortem portum eſſe nunquam recuſandum, aliquando petendum. 18 Populum trans Danubium, qui nunc *Vualachi.* 19 Conueniant licet reges, maris rubri accolæ, quod cum Ἐρυθραῖον diceretur Græcis ab Erythra filio Perſei & Andromedæ qui ibi regnauit, Latini Rubrum verterunt, cuius coloris vel arenas vel vndas eſſe credebant. Heb. סוף id eſt, papyroſum. 20 Et licet conueniant Armenij qui portas, id eſt, iter per iuga Caſpia non claudunt aduerſus Sarmatas, eorum incurſus non timentes. 21 Vide Herc. Fu. v. 538. 22 Licet illi conueniant ac certent, qui Danubium Germaniæ fluuium hiberna glacie concretum pedibus calcare non metuunt. 23 Pop. Scythiæ Aſiaticæ, qui ex arboribus crebra aquarũ aſpergine mollitis lanuginem depectunt, vnde ſericum conficiunt. 24 Ad regnum verum, quod bonæ mentis eſt, nil equis, telis, &c. opus erit.

& 25 inertibus
vocul ingerit
n simulat fugas:
hil est opus
v 26 machinis,
stantibus:
ui metuit nihil,
, quique cupit nihil.
am sibi quisque dat,
ue volet potens
ine lubrico:
uvet quies,
us loco,
r otio:
ota Quiritibus
itum fluat.
sierint mei
epitu dies,
iar senex.
grauis incubat,
tus nimis omnibus;
oritur sibi.

25 Quæ ignauiæ & timiditatis speciem ferant: cum Parthi fugam simulantes *mittant post terga sagittas.* 26 Balistis à quib. πολιορκηταὶ saxa mittunt ad labefactanda & demolienda mœnia. 27 Al. leg. Rex est, qui cupiet nihil. Alij versum hunc prorsus delent, sed necessario est inserendus. Ad absolutam enim sententiæ periodum spectat: nec aliter verè hoc regnũ constat, nisi duplicem affectum adimas, Spem & Metum. 28 Vita à populari aura publicisq; muneribus remota, non nota ciuibus. *Prolepsis, nondum enim erant Romani, Quirites dicti, vel à Curibus, id est, Sabinis in partem urbis receptis, vel à Romulo Quirinato quod hastam, quæ Sabinis Quiris est, gestare solebat, vel à ij volunt.* 29 Aliis conspiciendus propter potentiam: sibi ote, felici fortuna ebrius & ignorantia stupidus, cum sanum nosse debeat.

TVS TERTIVS.

STES. PLISTHENES.
ALVS iunior &
ER tertius } Mutæ Personæ.

*tre Atreo per filios Atrei reuocato redeunti-
uriam non sine diffidentia ac mente malum
e, reuertendi fiduciam addunt filij sui.*

patriæ tecta, & Argolicas opes,
q; summum ac maximũ 1 exulibus bonũ,
natalis, & patrios deos
tamen dij) cerno; 3 Cyclopum sacras
e maius humano decus,

1 Patria omnibus chara: exulibus maxime, quibus interdicitur, quippe *Nitimur in vetitum semper cupimusq;* modo vel isti, vel alij omnino Dij sunt, qui me in exilium as incidere sunt passi. 3 Vide Herc. Fu, v. 996.

Celebrata 4 *iuueni* 5 *stadia, per quæ nobilem*
Palmam paterno non semel curru tuli.
6 *Occurret Argos, populus occurret frequens:*
Sed nempe & 7 Atreus. repete siluestres fugas,
Saltusque densos potius, & mixtam feris
Similemque vitam. 8 *clarus hic regni nitor*
Fulgore non est quod oculos falso auferat.
Cum quid datur spectabis, & dantem aspice.
Modo inter 9 *illa, quæ putant cuncti aspera,*
Fortis fui, lætusque: * *nunc contra in metus*
Reuoluor. animus hæret, ac retro cupit
Corpus referre: moueo nolentem gradum.
PL. *Pigro (quid hoc est?) genitor incessu stupet,*
Vultumque versat, seque in incerto tenet.
TH. *Quid anime pendes? quidue consilium diu*
Tam facile torques? 10 *rebus incertissimis,*
Fratri atque regno credis? ac metuis 11 *mala*
Iam victa, iam mansueta, & ærumnas fugis
12 *Bene collocatas? esse iam miserum iuuat.*
Reflecte gressum, dum licet, teque eripe.
PL. *Quæ causa cogit, genitor, à patria gradum*
Referre visa? cur bonis tantis 13 *sinum*
Subducis? ira frater abiecta 14 *redit;*
Partemque regni 14 *reddit; & laceræ domus*
Componit artus, teque restituit 15 *tibi.*
TH. *Causam timoris, ipse quam ignoro, exigis.*
Nihil timendum video; sed timeo tamen.
Placet ire: pigris membra sed genibus labant,
Alioque, quam quo nitor, abductus feror.
Sic concitatam remige & velo ratem
Æstus, resistens remigi & vento, refert.
PL. *Peruince quidquid obstat & mentem impedit;*
Reducemque quanta præmia expectent, vide.
Pater, potes regnare. TH. 16 *cum possim mori.*
PL. *Summa est potestas.* TH. 17 *nulla, si cupias nihil.*

4 Mihi iuueni.
5 Sup. v. 130.
6 Vrbs visui occurret, vel populus.
7 Quem nollem. Reuertar itaque.
8 Non est cur hic clarus regni nitor animi mei oculos perstringat mentemque auferat, vt spe regnandi occæcatus adeo in perniciosas fortassis insidias ruam. nec tam munus, quam dantem aspice, ἐχθρῶν γὰρ ἄδωρα δῶρα κ' οὐκ ὀνήσιμα.
9 Exilium & pauperiem.
* In regni partem accitus.
10 Fratri inimico & regno, quibus nil magis metuendum.
11 Exilium & pauperiem quæ iam assuefaciendo ac ferendo reddidi mollia.
12 Quæ me docuerunt æquanimitatem & animi magnitudinem. 13 Metaph. ab iis qui sinum vel gremium pandunt captantes missilia, vel quæ decidunt. 14 In gratiam redit, Paronomas. ad *reddit*. 15 Dignitati pristinæ. 16 Atque adeo iam regno, quamdiu mortis arbitrium penes me est. *Stoice & ab inexpectato est.* Quis enim est rex Stoïcorum? Qui mori potest. 17 Neque enim vlla est potestas nullam cupienti, vel lege *Summa* q. d. summa hæc potestas est nil cupere.

PL. Quid

linques. T. 18 non capit regnū duos.
e esse mavult, esse qui fœlix potest?
rde, falsis magna nominibus placent.
etur dura, dum excelsus steti,
mere destiti, atque ipsum 20 *mei*
e 21 *lateris*. o quantum bonum est,
lli capere securas dapes
atrem! scelera non intrant casas,
nensa capitur angusta cibus.
in auro bibitur. 22 *expertus loquor,*
proferre fortunam licet.
vertice alti montis impositam domum,
a ciuitas humilis tremit;
lus splendidum tectis 25 *ebur;*
no defendit excubitor meos:
ibus piscamur; & 27 *retro mare*
e mole; non 28 *ventrem improbum*
uio gentium; nullus mihi
metatur & Parthos ager:
r colimur; nec mea, excluso Ioue,
; 30 *nulla culminibus meis*
at sylua, 31 *nec fumant manu*
ta stagna: 32 *nec somno dies,*
x ducenda peruigili datur
num. tuta sine telo est domus:
ue paruis alta præstatur quies.
e regnum est, posse sine regno pati.
endum est, si dat imperium deus.
etendum. PL. 35 *frater, ut regnes, rogat.*
imendum est: errat hic aliquis dolus.

18 Neque nos fratres capit, neque vos capiet. *Nulla fides regni sociis, omnisque potestas impatiens consortis erit.* μία λόχη οὐ τρέφει δύο ἐριθάκους. Non capit mundus duos soles.
19 Al. leg. *Miser esse mauis, esse qui fœlix potest?* & hæc lectio placet.
20 Vel etiam satellitum, qui latus meū stipabāt.
21 *Nulla aconita bibuntur Fictilibus, tunc illa time cum pocula sumes Gemmata.*
22 Vtramque fortunam expertus, aduersam & secundam.
23 Scena Argiua est. Cum vero Romæ agatur tragœdia, taxatur luxus Romanorum in ædifi-
, balneis, agris, &c. & quæ sequuntur studio quodam desu-
necæ epist. 60, 89, 90, 123. 24 Hic, in humili fortuna ciues
tur arcibus in sublimi positis. inf. v. 640. 25 Eburneum
Dum gula sanit Retibus assiduis penitus scrutante macello
7 Fundamentis in mare iactis quæ ipsum mare angustent &
sces æquora sentiant. 28 Gulam insatiatam & delicatam.
pamus diuinos honores Diis veris negatos. *Caligulam autem,*
aliosque Imperatores Rom. taxare videtur Rom. Poëta.
rimus hortos & pomaria in summis tectorum fastigiis.
nea thermæque vastissimæ instar stagnorum (quas Ocea-
bant) multo labore calefiunt. *Neronis stagnum innuit.*
a naturam viuentes diem somno, noctem compotationibus
Epist. Sen. 122. 33 Humili fortunæ. 34 Maximum impe-
le regno sine difficultate carere. sic Lucan. *Non possunt sine*
omate nostro. *To abide without a Kingdome.* 35 Neque
etas opus est, cum frater vt regnes roget.

PL. Redire pietas, vnde summota est, solet.
Reparatque vires 36 iustus amissas amor.
THY. *Amat Thyestem frater? 37 æthereas prius*
Perfundet 38 Arctos pontus; & 39 Siculi rapax
Consistet æstus vnda, & Ionio seges
Matura pelago surget; & lucem dabit
Nox atra terris; ante cum flammis aquæ,
Cum morte vita, cum mari ventus fidem
Fœdusque iungent. PL. *Quam tamen fraudem times?*
THY. *Omnem. timori quem meo statuam modum?*
Quantum potest, tantum odit. PL. *In te quid potest?*
THY. 40 *Pro me mihi iam metuo: vos facitis mihi*
Atrea timendum. PL. *decipi captus times?*
41. Serum est cauendi tempus in mediis malis.
THY. 42 *Eatur: vnum, genitor, hoc testor tamen;*
Ego vos sequor, non duco. PL. *Respiciat deus*
Bene cogitata. perge non dubio gradu.

36 Necessarius, vt amor, fratrũ post iras firmius resarcitur.
37 Nunquam fiet vt amet. *impossibilis cõditio negat.*
38 Vrsæ autem sidera arctico circulo inclusæ non descendunt sub Horizontem nostrum. non itaque tingi videntur in æquore, vt cæteræ stellæ.
39 Fretum illud rapidissimum inter Italiam & Siciliam prius quiescet. 40 De me, qui mortem contemno, securus: de vobis sollicitus sum. 41 Cum vero nimis appropinquaris, serum est iam reuersum tibi consulere, perge itaque. 42 Al. volunt verbum illud *Eatur* esse Plisth. & Thyest. incipere. *Vnum genitor, hoc testor tamen*; Sed concinenter hæc Thyestes dicit euictus tandem suadela siue precibus liberorum, Age, inquit, eamus, tamen ego hoc pater vobis testor, sequi me, non ducere.

ATREVS. THYESTES.

TANTALVS. F. } Mutæ Personæ.
Tertius frater.

Tacite sibi applaudit Atreus irretitum fratrem, cui obuiam procedit, & simulata in gratiam reditione eum circumuenit.

PLagis tenetur clusa dispositis 1 fera.
Et ipsum, & vna 2 generis inuisi indolem
Iunctam parenti cerno. iam tuto in loco
Versantur odia: veniet in nostras manus
Tandem Thyestes; venit, & 3 totus quidem.
Vix tempero animo, vix dolor frenos capit.
Sic, cum feras vestigat, & longo sagax
4 *Loro tenetur 5 Vmber, ac 7 pressa vias*
Scrutatur ore; dum procul lento suem

1 Thyestes.
2 Filios patrem malum vultu & indole referẽtes.
3 Cum filiis.
4 *In adeasb.*
5 Etsi Argiuæ Scenæ magis cõuenisset Spartanus aut Molossus, cum tamen Romæ agatur, non multum refert, si Vmbrum vt notæ sagacitatis canem citet. 6 In terram inclinato,

Gaudet

paret, tacito locum
errat: præda cum propior fuit;
ugnat, & gestu vocat
erantem, seque retinenti eripit.
ira sanguinem, nescit regi:
ur. 9 *aspice, ut multo grauis*
ltus obruat mœstos coma:
iaceat barba. 10 *præstatur fides.*
at videre: complexus mihi
itas: quidquid irarum fuit,
hoc 11 *sanguis ac pietas die*
imis odia damnata excidant.
ilucre possem cuncta, nisi talis foret.
Atreu, fateor, admisi omnia
i; 13 *pessimam causam meam*
tas fecit: est prorsus nocens,
ifsus tam bona fratri est nocens.
tudum est: supplicem primus vides;
atur 14 *pedibus intacta manus.*
tis iras, & ex animo tumor
: obsides fidei accipe
tes. ATR. *Frater, à genubus manus*
sque potius amplexus pete.
senum præsidia, 15 *vos iuuenes, mea*
o. squallidam vestem exue
e nostris parce, & ornatus cape
lætusque fraterni imperij
m. maior hac laus est mea,
ternum reddere incolumi 17 *decus*
gnum, casus est: virtus, dare.
aria, frater, pretia pro tantis tibi
dant. 18 *regiam capitis notam*
recusat noster; & sceptrum manus
re fugit; liceat in media mihi
rba. ATR. *Recipit hoc regnum duos.*
est credo, quidquid est, frater, tuum est
nfluentis dona Fortunæ abnuis?

7 Vsitatius de auibus dicitur, sed & de quadrupedibus cum à Rodo descendat & de ipso homine, quod etiamdum in Hispanica nostra manet.
8 Affectat.
9 *Superiora apud se, quæ sequuntur conuersus ad fratrem loquitur.*
10 Præsto tibi fidem, quam nunciarunt tibi filij mei.
11 Necessitudo sanguinis.
12 Excusare quidem admissa mea conarer; si te adeo placabilem & ad veniam facilem non cernerem, iam itaque fateor.
13 Tua in me pietas quanto maior, tanto mea in te scelera sunt grauiora.
14 Quæ supplices hucusq; nullius pedes tetigere; tu enim primus me supplicem vides.
15 Alij leg. tot iuuenes, i. Tres:

qui loquebatur, Tantalus, & natu minimus, mutæ personæ.
& 737. inf. 16 Ne videant, non sine lacrymis, squallorem
gnum, 18 Regni insigne diadema. inf. v. 543, 19. Vide Herc.
& 137. 20. Plebe.

THY. *Expertus est quicunque quam facile effluant.*
ATR. *Fratrem potiri 21 gloria ingenti vetas?*
THY. *Tua iam peracta gloria est, restat mea.*
22 Respuere certum est regna consilium mihi.
ATR. *Meam relinquam, nisi tuam partem accipis.*
THY. *Accipio: regni nomen impositi feram:*
Sed 23 iura & arma seruient mecum tibi.
ATR. *Imposita capiti 24 vincla venerando gere.*
Ego destinatas victimas superis dabo.

22 Certum est mihi consilium regna quamuis oblata renuere.
23 Quæcunque ad pacem siue ad bellum spectant, illa omnia vt & ego ipse tibi inseruiemus.
24 Redimiculum siue fasciam ex panno preciosissimo. sic & Græce διάδημα à διαδέω deuincio.

CHORVS.

Inseruiens actui præcedenti Chorus Atrei collaudat pietatem, quæ simultates & dissidia fratrum composuit, non secus ac serenitas tempestatem sequuta.

1 Affectibus non rationi parens.

CRedat hoc quisquam? ferus ille & acer
1 Nec potens mentis, truculentus Atreus
Fratris aspectu stupefactus hæsit.
Nulla vis maior pietate vera est.
Iurgia externis inimica durant,
Quos amor verus tenuit, tenebit.
2 Ira cum magnis agitata causis
Gratiam rupit, cecinitque bellum,
Cum leues frenis sonuere turmæ,
Fulsit hinc illinc agitatus ensis;
3 Quem mouet crebro furibundus ictu
Sanguinem Mauors cupiens recentem,
Opprimit ferrum, manibusque iunctis
Ducit ad pacem pietas negantes.
Otium tanto subitum è tumultu
Quis deus fecit? modo per Mycenas
Arma ciuilis crepuere belli.
Pallidæ matres 4 timuere natis;
Vxor armato timuit marito,
Cum manum 5 inuitus sequeretur ensis,
6 Sordidus pacis vitio quietæ.
Ille labentes renouare muros;
Hic situ quassas stabilire turres;
Ferreis portas cohibere claustris

2 Consanguineos, etsi ad tempus acerrime dissideant, pietas tamen & verus amor in gratiam reducit: alios non item.
3 Quem ensem strinxit vibrauitque ira belli, hūc in vaginam recondit & comprimit pietas.

4 Legunt alii *tremuere*. alii *tenuere*, natos, ne irent ad bellum.
5 Ciuilem scilicet hausurus sanguinem.
6 Rubiginosus.

pauidusque 7 pinnis
i vigil incubabat.
ello timor ipse belli.
ui cecidere ferri;
mur graue 8 classicorum;
dor litui strepentis;
bi renocata laeta est.
to tumuere fluctus,
ro feriente pontum;
fatis resonat cauernis,
in portu timuere nauta,
12 Auster euomit Charybdis;
yclops metuit parentem
e residens in Aetna,
violetur vndis
esonans caminis;
mergi sua posse pauper
, Ithaca trementes;
ecidere vires,
pelagus recumbit;
naus timui- secare
usis spaciosa velis,
patuere cymbae
s numerare pisces;
i modo sub procella
ontum timuere mota.
ga est. dolor ac voluptas
unt, breuior voluptas.
at breuis hora summis.
diadema 17 fronti,
ixa tremuere gentes,

7 Murorum minis. 8 Cornuum seu buccinarum, quibus conuocantur milites ad signa & classes, vnde & nomen habere videntur, etsi plerisque à Calando dictae. Tuba autem conferendi praelij signum dabat. 9 Vento ab Occasu solstitiali flante, adversus Aquilonem, excitante iam mare quod Brutios alluit Italiae extremos iuxta fretum Siculum. 10 Saxum in freto Siculo quod fluctum concursu & illisione in scopulis resonans dedit locum fabulae de Scylla Phorci filia in monstrum hoc conuersa, canibus pube tenus succincta. 11 Al. leg. *mare intortum*. al. *in totum*. Ego solius Lipsij authoritatem & iudicium sequutus leg. *mare in portu*. Quam lectionem, si penitus remetis, veram esse fateberis. Sensus hic est. Cum Scylla saeuit, & tempestas vbique atrox: nautae vix in portu securos se putant, illic etiam timent. at cum serenum rediit, non solum naues sed & cymbae (vt in- e rsultant, & ludunt, in illo ipso freto. 12 Per *Austrum* ligit violentiam illam Charybdis, maxime regnantem respexitque ad illa, quae scripsit ipsemet cap. XVI. *idebis illam fabulosam Charybdin, quamdiu ab Austro vacat is inde ventus spirauit, hiatu magno profundoque nauigia sor-* aerius leg. *Quod rapax haustum reuomit Charybdis*. 13 Polyne pater suus Neptunus, id est, mare extinguat semper ces Aetnae. 14 Timetque suae insulae ne mergatur, Laertes, Rex Ithacae, est enim *Prolepsis ex persona poetae*; *necdum es*. 15 Maria quae, modo procellosa, non ausa est tentare ola nauis; modo paccata, etiam cymbae peruia facta sunt. in cycli formam dispositae in mari Aegaeo ventis moto bsorberentur. 17 Sue. *vel* qui aliis regna distribuit. 18 & Imperio parent remotissimae gentes, Medi, Persae, ectis Solis radiis viciniores, *respicit autem Poeta impe- s, maxime Neronem quocum foedus percusserunt reges ... idates diadema accepit.*

Cuius ad nutum posuere bella
Medus, & Phœbi propioris In
Et 19 *Dacæ Parthis* 20 *equit*
Anxius sceptrum tenet, & m
Cuncta 21 *diuinat; metuitq*
Mobiles rerum, dubiumque te
Vos, quibus rector maris atque
22 *Ius dedit magnum necis a*
Ponite inflatos tumidosque vu
Quidquid à vobis minor extin
23 *Maior hoc vobis dominus*
24 Omne sub regno graui
Quem dies vidit 25 venie
Hunc dies vidit 26 fugien
Nemo confidat nimium
Nemo desperet 27 melio
Miscet 28 hæc illis, proh
30 Stare fortunam. rotat
Nemo tam diuos habuit f
Crastinum vt possit sibi p
Res Deus nostras celeri c
31 Turbine versat.

19 Non pudebit fateri cum egregio viro Iosepho Scaligero me non intelligere quomodo Dacæ sup. v. 369. Parthis in tantum dissitis minentur equitem, *quæ & dura est locutio*. Quid si legamus cum Dan. Heinsio & Dacæ, Parthique equitem minari. 20 Minari equitem dicuntur Parthi, quia eorum equitatus maxime Romanis formidabilis; propter τὸ πολυθρύλλητον Parthici equitatus stratagema: qui cum terga daret, hostem inuadebat. 21 Alij contra versus adeoque sensus rationem legunt *Diuitias*, ego Lipsium & Scaligerum fil. secutus eosque non sine authoritate M.S. librorum emendaui *diuinat*, vt sit sensus: Rex ille vel imper. vtcunque in præsenti potens & tamen sceptrum anxius, animo præsagit casus mouente est, varietatem rerum humanarum τὴν τῶν ἀνθρωπίνω λίαν ἔστι τοι. 22 Deus. 23 Imperium. 24 *Regum ti proprios greges, reges in ipsos imperium est Iouis*. 25 Oriens. 2 27 In rebus aduersis. Nescio an debeat insuper haberi l suggerit Cruserianus: *Nemo desperet meliora lapsus*. 28 Ad dis. 29 Vna è Parcis, Herc. Fu. 558. 30 Diu in eodem st 31 Volubilitate.

ACTVS QVAR

NVNCIVS. CHO

Crudele Atrei facinus & epulas nefandas i ponebantur Thyestæ sui liberi, digna quæ ctatorum sublata intus gererentur, narrat dia præsens.

Q*Vis me per auras turbo præcipitem*
Atraque nube inuoluet, vt tantu
Eripiat oculis? ô domus 1 *Pelopi quoque*
Et Tantalo pudenda! CH. *Quid portas n*
NV. 2 *Quænam ista regio est, Argos &*
Sortita fratres? & 3 *maris gemini preme*

1 Vel ipsis crudelibus tyrannis erubescenda.
2 Ciuilisne, Græcia an barbara, Scythiæ
3 Corinthus sita in Isthmo, i. in angustiis inter Sigeum

3 Corinthum? 4 an feris Ister fugam
it Alanis? 5 an sub æterna niue
ia tellus? an 6 vagi passim Scythæ?
uis hic nefandi est conscius monstri locus?
& istud pande, quodcunque est malum.
Si steterit animus: si metu corpus rigens
tet artus; 8 hæret in vultu trucis
facti. ferte me insanæ procul
procellæ, ferte, quo fertur dies
aptus. CH. 10 Animos grauius incertos tenes.
is quod horres, effer: auctorem indica.
m quæro quis sit, sed vter. effare ocyus.
arce summa Pelopeæ pars est domus
sa ad Austros; cuius extremum latus
e monti crescit, atque 12 vrbem premit,
umacem regibus populum suis
bet sub ictu: fulget hic 14 turba capax
e tectum, cuius auratas trabes
columnæ nobiles maculis ferunt.
a vulgo nota, quæ populi colunt,
ta diues spacia discedit domus.
rcana in imo regio secessu 15 patet
vetustum valle compescens nemus,
netrale regni. nulla quæ latos solet
e ramos arbor, aut 17 ferro colit:
cus & cupressus, & 18 nigra ilice
a nutat sylua; quam supra eminens
tat alte quercus, & 19 vincit nemus.
o auspicari regna Tantalidæ solent,
etere lapsis rebus & dubiis opem.
inhærent 21 dona; vocales tubæ;
actique currus; spolia Myrtoi maris;

4 An Danubius sup. 375. qui fugæ celeri fluit per Alanos crudelissimos Scythiæ populos.
5 An perenni niue vexata adeoque inculta & fera Hyrcania, pardis & tigribus famosa?
6 Vide Herc. Fu. vers. 532.
7 Si animus se collegerit & firmarit, corporis iam metu stupidi organis & membris resolutis.
8 Etiam dum ante oculos versatur trucis imago facti.
9 Ad Antipodas, ad alterum Hemisphærium.
10 Morando & refugiendo, in grauiori metu animos nostros suspendis.
11 Procul dubio alter est è fratribus. sed vter?
12 Vrbi imminam vi reprimit metuque coercet ciues. sup. v. 453. 13 ἐπὶ ξυ... unde telis cogant feriantque rebelles. 14 Huc enim popu... uenire solebat ad munia publica. 15 Si arcana (inquit Lipsius) ...do patet? Patet. sc. in amplitudinem & spatium, non quod omnes ...iantur. 16 Lararium, in quo Dij Penates. 17 Falce putari, vt fructiferæ. 18 Propter frondes opacas, *vel* medullam nigram ... *μελάνδρυον* dicitur Theophrasto l. l. 9. c. 19 Altitudine supe... ...o Per auguria & auspicia sortiri & inire regna. 21 Ἀναθήματα ... donaria & monumenta Diis consecrata affixa huic quercui pen... 22 Currus Oenomai fractus & Pelopis quo Hippodamiam ab... ...sus fraude Myrtili quem petentem mercedem in mare præcipi... ...nde Myrtoum dictum. sup. vers. 138.

Victæque 23 *falsis axibus pendent rotæ;*
Et 24 *omne gentis facinus. hoc Phrygius loco*
Fixus 25 *tiaras Pelopis: hic præda hostium,*
Et 26 *de triumpho picta barbarico chlamys.*
Fons 27 *stat sub umbra tristis, & nigra piger*
Hæret palude. talis est diræ 28 *Stygis*
Deformis unda, 28 *quæ facit cælo fidem.*
Hic nocte tota gemere 29 *ferales deos*
Fama est: catenis lucus excussis sonat,
Vlulantque Manes. Quidquid audire est metus,
Illic videtur. errat antiquis vetus
Emissa bustis turba, & insultant loco
30 *Maiora notis monstra. Quin tota solet*
Micare flamma sylua, & excelsæ trabes
Ardent sine igni. sæpe latratu nemus
31 *Trino remugit: sæpe simulacris domus*
Attonita 30 *magnis.* 32 *nec dies sedat metum.*
33 *Nox propria luco est, &* 34 *superstitio inferûm*
In luce media regnat. Hinc orantibus
Responsa dantur certa, cum ingenti sono
35 *Laxantur adyto fata, & immugit specus*
Vocem Deo soluente. Quo postquam furens
Intrauit Atreus liberos fratris trahens,
Ornantur aræ. quis queat digne eloqui?
Post terga iuuenum nobiles religat manus,
Et mœsta 36 *vitta capita purpurea ligat:*
Non thura desunt, non 37 *sacer Bacchi liquor,*
Tangensve salsa victimam culter 38 *mola.*
Seruatur omnis ordo, ne tantum nefas
Non rite fiat. CHO. 39 *Quis manum ferro admouet?*
NVN. *Ipse est sacerdos. ipse funesta prece*
Letale carmen ore violento canit.
Stat ipse ad aras. ipse deuotos neci
Contrectat, & componit, & 40 *ferro admouet.*

23 Sublata modiolis fibula, *vel* fibula, seu axe secundum alios, plumbea affixa. 24 Tantaleæ gentis facinorũ omne monumentum. 25 Infula Phrygibus in vsu, cuius lobi sub mento connectebantur. & ipse Pelops è Phrygia Elidem aduenerat. 26 Acu picta chlamys, spoliũ Phrygibus adẽptum. 27 Stagnat instar Stygis. 28 Vid. Hercul. Fu. v. 711. 29 Infernales. Her. Fu. 1145. 30 Maiora quã quæ nos vidimus monstra. *Vel* apparent vmbræ maiores humano corpore & augustiores. 31 Velut Cerberi trifaucis latr. 32 Etiam interdiu hæc videntur & audiuntur. 33 Lucus tenebrosus est. 34 Et vana inferorum apparitio hic dominatur mediæ diei luci. 35 Panduntur, emittuntur. 36 Et vitta purpurea obnubit regalium victimarum capita. 37 Vinum capitibus victimarum asperium. 38 Vide Hippol. v. 497. 39 Quis feriebat victimas? 40 Cultros suppositos impellit. *Supponunt alij cultros.* Virgil. 6 Æneid. & 3. Georg. *Suppositi tinguntur sanguine cultri.*

endit ipse. 42 nulla pars sacri perit.
remiscit. tota 43 succussu solo
aula, dubia 44 quo pondus daret,
ctuanti similis. 45 è leuo æthere
cucurrit limitem 46 sidus trahens.
in ignes vina 47 mutato fluunt
ensa Baccho. 48 regium capiti decus
ue lapsum est. fleuit in templis 49 ebur.
ucre cunctos monstra: sed solus sibi
Atreus constat, atque vltro deos
1 minantes. iamque demissa mora
aris, toruum & obliquum intuens.
ylnis qualis in 52 Gangeticis
uencos tigris errauit duos;
usque prædæ cupida, quo primos ferat
morsus, flectit huc rictus suos,
ctit, & famem dubiam tenet;
Atreus capita deuota impiæ
tur iræ quem prius mactet sibi,
secunda deinde quem cæde immolet.
erest: sed dubitat. & tantum scelus
dinare. CH. Quem tamen ferro occupat?
Primus locus, 54 (ne deesse pietatem putes,)
dicatur; 55 Tantalus prima hostia est.
iuuenis animo, quo tulit vultu necem?
Stetit sui securus, & non est preces
ustra passus: ast illi ferus
ere ensem abscondit, & penitus premens
lo manum commisit. educto stetit
dauer: cumque dubitasset diu
te an illa caderet, in patruum cadit.
e ad aras 57 Plisthenem sæuus trahit,
citque fratri: colla percussa amputat.
cæsa truncus in pronum ruit:

41 *Hoc agit*: obseruat pro ritu extispicij, motus gestusque hostiarum ad aras. vide Oedip. v. 352. In sacris enim dicebatur *hoc age*. id est attende. Ipse præcone aut monitore opus non habet. ipsemet *hoc agit*.
42 Nullius sacrificij ritus omittitur.
43 Commoto.
44 In quam partem caderet.
45 E sinistra parte cœli. quod Græcis omen malum, vt quibus auguria capientibus antica pars septentrio: vt Romanis contra bonum omen, quibus in auspiciis pars antica Meridies, cum vtrisque conueniat Orientem esse dextram cœli partem, Occidentem sinistram.
46 Βολὶς, Lam- digiosa trahens vestigium atrum mortis scelerisque imminen- tm. 47 Vino in sanguinem mutato. 48 Diadema non semel è Atrei decidit. 49 Eburneæ statuæ fleuere. 50 Prodigia hæc ter- omnes qui ea in cœlo vel templis animaduerterant. 51 Illi , & his ostentis ab instituto scelere deterrentes. 52 Indiæ syluis in fluit Ganges. 53 *Nescit vtro ruat & ruere ardet vtroque.* 54 . 55 Sup. v. 522. fil. Thyestæ qui aui nomen tulit. 57 In Iugu- ali *capulo tenus abdidit ensem.* 57 Secundum Thyestæ filium. 58 addit, fratri comitem necis,

Quem

Victaque 23 *falsis axibus pendent rotæ;*
Et 24 *omne gentis facinus. hoc Phrygius loco*
Fixus 25 *tiaras Pelopis: hic præda hostium;*
Et 26 *de triumpho picta barbarico chlamys.*
Fons 27 *stat sub umbra tristis, & nigra piger*
Hæret palude. talis est diræ 28 *Stygis*
Deformis unda, 28 *quæ facit cælo fidem.*
Hic nocte tota gemere 29 *ferales deos*
Fama est: catenis lucus excussis sonat,
Ululantque Manes. Quidquid audire est metus.
Illic videtur. errat antiquis vetus
Emissa bustis turba, & insultant loco
30 *Maiora notis monstra. Quin tota solet*
Micare flamma sylua, & excelsæ trabes
Ardent sine igni. sæpe latratu nemus
31 *Trino remugit: sæpe simulacris domus*
Attonita 30 *magnis.* 32 *nec dies sedat metum.*
33 *Nox propria luco est, &* 34 *superstitio inferûm*
In luce media regnat. Hinc orantibus
Responsa dantur certa, cum ingenti sono
35 *Laxantur adyto fata, & immugit specus*
Vocem Deo soluente. Quo postquam furens
Intrauit Atreus liberos fratris trahens,
Ornantur aræ. quis queat digne eloqui?
Post terga iuuenum nobiles religat manus,
Et mœsta 36 *vitta capita purpurea ligat:*
Non thura desunt, non 37 *sacer Bacchi liquor,*
Tangensue salsa victimam culter 38 *mola.*
Seruatur omnis ordo, ne tantum nefas
Non rite fiat. CHO. 39 *Quis manum ferro admouet?*
NVN. *Ipse est sacerdos. ipse funesta prece*
Letale carmen ore violento canit.
Stat ipse ad aras. ipse damnatos neci
Contrectat, & componit, & 40 *ferro admouet*

23 Sublata modiolis fibula, *vel* fibula, seu axe secundum alios, plumbea affixa. 24 Tantaleæ gentis facinorû omne monumentum. 25 Infula Phrygibus in usu. cuius lobi sub mento connectebantur. & ipse Pelops è Phrygia Elidem aduenerat. 26 Acu picta chlamys, spoliû Phrygibus adêptum. 27 Stagnat instar Stygis. 28 Vid. Hercul. Fu. v. 711. 29 Infernales. Her. Fu. 1145. 30 Maiora quâ quæ nos vidimus monstra. *Vel* apparent umbræ maiores humano corpore & augustiores. 31 Velut Cerberi trifaucis latr. 32 Etiam interdiu hæc videntur & audiuntur. 33 Lucus tenebrosus est. 34 Et vana inferorum apparitio hic dominatur mediæ diei luci. 35 Panduntur, emittuntur. 36 Et vitta purpurea obnubit regalium victimarum capita. 37 Vinum capitibus victimarum asperium. 38 Vide Hippol. v. 497. 39 Quis feriebat victimas? 40 Cultros suppositos impellit. *Supponunt alij cultros.* Virgil. 6. Æneid. & 3. Georg. *Suppositi tinguntur sanguine cultri.*

endit ipse. 42 nulla pars sacri perit.
emiscit. tota 43 succussa solo
aula, dubia 44 quo pondus daret,
tuanti similis. 45 è laeuo æthere
cucurrit limitem 46 sidus trahens.
s ignes vina 47 mutato fluunt
nta Baccho. 48 regium capiti decus
ie lapsum est. fleuit in templis 49 ebur.
uere cunctos monstra: sed solus sibi
Atreus constat, atque vltro deos
i minantes. iamque dimissa mora
aris, toruum & obliquum intuens.
lluis qualis in 52 Gangeticis
iencos tigris errauit duos;
sque prædæ cupida, quo primos ferat
morsus, flectit huc rictus suos,
ctit, & famem dubiam tenet;
Atreus capita deuota impiæ
ur iræ quem prius mactet sibi,
secunda deinde quem cæde immolet.
nst: sed dubitat. & tantum scelus
dinare. CH. *Quem tamen ferro occupat?*
rimus locus, 54 (ne deesse pietatem putes,)
dicatur; 55 Tantalus prima hostia est.
iuuenis animo, quo tulit vultu necem?
tetit sui securus, & non est preces
stra passus: ast illi ferus
re ensem abscondit, & penitus premens
lo manum commisit. educto stetit
aner: cumque dubitasset diu
t an illa caderet, in patruum cadit.
ad aras 57 Plisthenem sæuus trahit,
itque fratri: colla percussa amputat.
essa truncus in pronum ruit:

41 *Hoc agit*: obseruat pro ritu extispicij, motus gestusque hostiarum ad aras. vide Oedip. v. 352. In sacris enim dicebatur *hoc age*, id est attende. Ipse præcone aut monitore opus non habet, ipsemet *hoc agit*.
42 Nullus sacrificij ritus omittitur.
43 Commoto.
44 In quam partem caderet.
45 E sinistra parte cœli. quod Græcis omen malum, vt quibus auguria capientibus antica pars septentrio: vt Romanis contra bonum omen; quibus in auspiciis pars antica Meridies, cum vtrisque conueniat Orientem esse dextram cœli partem, Occidentem sinistram.
46 Βολὶς, Lamdigiosa trahens vestigium atrum mortis scelerisque imminenm. 47 Vino in sanguinem mutato. 48 Diadema non semel è trei decidit. 49 Eburneæ statuæ fleuere. 50 Prodigia hæc teromnes qui ea in cœlo vel templis animaduerterant. 51 Illi & his ostentis ab instituto scelere deterrentes. 52 Indiæ syluis n fluit Ganges. 53 *Nescit vtro ruat & ruere ardet vtroque.* 54 55 Sup. v. 522. fil. Thyestæ qui aui nomen tulit. 57 In Iuguli *capulo tenus abdidit ensem.* 57 Secundum Thyestæ filium. 58 addit, fratri comitem necis.

Quis

Querulum cucurrit murmure incerto caput.
CH. *Quid deinde* 59 *gemina cæde perfunctus facit?*
Puerone parcit? an scelus sceleri ingerit?
NVN. *Sylua iubatus qualis Armenia leo,*
In cæde multa victor armento incubat,
Cruore rictus madidus, & pulsa fame
Non ponit iras; hinc & hinc tauros premens,
Vitulis minatur, dente iam lasso piger:
Non aliter Atreus sæuit, atque ira tumet,
Ferrumque gemina cæde perfusum tenens,
Oblitus in quem rueret; infesta manu
Exegit vltra corpus. at pueri statim
Pectore receptus ensis, in tergo 60 *exstitit.*
Cadit ille, & aras sanguine extinguens suo,
Per 61 *vtrumque vulnus moritur.* CH. *O sæuum scelus!*
NVN. *Exhorruistis?* 62 *hactenus non stat nefas.*
Plus est. CH. *An vltra maius aut atrocius*
Natura recipit? NVN. *Sceleris hunc finem putas?*
Gradus est. CH. *Quid vltra potuit? abiecit feris*
Lanianda forsan corpora, atque 63 *igne arcuit.*
NVN. *Vtinam arcuisset!* 64 *ne tegat functos humus,*
Nec soluat ignis, auibus epulandos licet,
Ferisque triste pabulum sæuis trahat;
Votum est sub hoc quod esse supplicium solet.
65 *Pater insepultos spectet. o nullo scelus*
Credibile in æuo, quodque posteritas 66 *neget!*
Erepta viuis exta pectoribus tremunt,
Spirantque 67 *venæ, corque adhuc pauidum salit;*
At ille 68 *fibras tractat, ac* 69 *fata inspicit;*
Et adhuc calentes viscerum venas notat.
Postquam hostiæ placuere, securus 70 *vacat*
Iam fratris epulis. ipse diuisum secat
In membra corpus; amputat trunco tenus
Humeros patentes, & 71 *lacertorum moras;*
Denudat artus dirus, atque ossa amputat:
Tantum ora seruat, & 72 *datas fidei manus.*

59 Tantali & Plisthenis.

60 Alij leg. stetit, alij exiit, id est, emersit.

61 Pectoris & tergi.

62 Nondum attigi nefas.

63 Rogo illis interdixit. Græci, Romani & Barbari cadauera comburebant, igne ea purgari credentes.

64 Non optamus vt sepelisset, non vt combusisset, vtinam auibus & feris abiecisset, neque, &c. & hoc voto dignum est, i. optandum quod alibi est supplicium, vt insepultum parentes & amici videant.

65 Ianus Gruterus horum verborum trigam *Pater insepultos spectet*, Choro adscriptam vult, vt interruperit sermonem Nuncij; coniectante coactum patrem inspectare hanc lanienam filiorum: subiiciatque statim Nuncius: Non, non; nemo coniecturis vllis assequetur scelus illud, adeo est inusitatum, supraque omnem fidem. 66 Neget factum esse, non credat. 67 Arteriæ, in quibus spiritus. 68 Iecinorum venas & radices. 69 Per extispicia disquirit futura. 70 Parandis fratri epulis vacat. 71 Pulpas. 72 Quas dederat, vbi eos fratris obsides Thyestes fratri tradidit.

rubus hærent viscera, & lentis data
minis: illa 74 flammatus latex,
te aheno, iactat: impositas dapes
lit ignis, inque crepitantes focos
regestus, & pati iussus moram,
let. strides in verubus iecur.
dicam, corpora an flamma magis.
piceus ignis in fumos abit:
ius tristis, ac nebula grauis
Etus exit, seque in excelsum leuans,
enates nube deformi obsidet.
be patiens, fugeris retro licet,
uptum merseris cælo diem,
est. 81 laniat gnatos pater,
mandit ore funesto suos.
te madidus vnguento comam,
vino: sæpe 82 præclusa cibum
uces. in malis vnum hoc tuis
, Thyesta, quod mala ignoras tua.
hoc peribit. verterit currus licet
se Titan obuium ducens iter;
e facinus obruat teterrimum 85 nouis,
missa ab ortu 87 tempore alieno grauis;
dendum est. 88 tota patefient mala.

73 Hæc pulpamenta è denudatis artubus partim torret, partim coquit, nam *viscera* proprie interiora sunt pulmo, iecur, cor, ilia, præcordia, & in his *Exta* quæ extant eminentque vel quæ exsecantur: Aruspicibus inspicienda.
74 Aqua calida.
75 Sibilo inter coquendum veluti condolentiã testante. *Pathos vt & de igne qui.*
76 Officio tam nefario defungi abhorruit, ne & ipse, qui alia purgat, contaminaretur. 77 Viheno, ne transiliret. 78 Non in altum rectus ascendit. *quia* 79 Deos domesticos qui prope focum Penatibus enim cura ms credita, qui vitæ symbolum. Sunt enim Penates per quos iramus & animæ rationem habemus. *al.* penes nos nati. 80 O ia complurima videre scelera sustines, hoc tamen in tantum vt etsi propere refugeres, sero tamen occideris. 81 Alij ij *lanias*. 82 Etiam naturæ præsagio non deglutiuere hos cied & hoc bonum, scilicet quod ignoras quas voraueris dapes, eribit, rescies enim. 84 Itineri consueto contrarium Orienet repetens. 85 Insolitis. 86 Occidente sole, vnde ortus dis. 88 Innotescit tibi qualibus dapibus vescebaris.

C H O R V S.

iorus Solem retrocedere obstupescit, vere dissoluta mundi machina omnia in num Chaos recidant.

terrarum superumque parens,
nius ad ortus noctis opaca
us fugit, quo vertis iter,

1 Sol calore tuo quæ in terris ipsosq; homines generas. 2 Quo ortu stellæ fugiunt, i. non apparent.

Media

Medioque diem perdis Olympo?
Cur Phœbe tuos rapis aspectus?
3 *Nondum seræ nuncius horæ*
Nocturna vocat lumina vesper:
4 *Nondum Hesperia flexura rotæ*
Iubet emeritos soluere currus:
5 *Nondum in noctem vergente die*
Tertia misit buccina signum:
Stupet ad subita tempora cœnæ
Nondum fessis bubus arator.
6 *Quid te ætherio pepulit cursu?*
Quæ causa tuo limite certo
Deiecit equos? numquid 7 *aperto*
Carcere Ditis 8 *victi tentant*
Bella gigantes? numquid 9 *Tityus*
Pectore fesso renouat veteres
Sancius 10 *iras? num reiecto*
Latus explicuit 11 *monte Typhoeus?*
Numquid struitur via 12 *Phlegræos*
Alta per hostes? & Thessalicum
13 *Thressa premitur Pelion Ossa?*
Solita mundi periere vices:
Nihil Occasus, nihil Ortus erit.
14 *Stupet Eoos assueta deo*
Tradere frenos, genitrix primæ
Roscida lucis, peruersa sui
Limina regni, nescit fessos
15 *Tingere currus, nec fumantes*
Sudore iubas mergere ponto.
Ipse insueto 16 *nouus hospitio*
Sol auroram videt occiduus,
Tenebrasque iubet surgere, nondum
Nocte parata non succedunt
Astra, nec vllo micat igne polus.
Nec Luna 17 *graues digerit vmbras,*
Sed quidquid id est, 18 *vtinam nox sit.*
Trepidant, trepidant pectora magno
Perculsa metu, 19 *ne fatali*
Cuncta ruina quassata labent,
Iterumque deos, hominesque premat

3 Vesper noctis prænuncius nondum euocauit stellas lucere solitas. 4 Inclinatio currus tui ad occasum vergentis nondum iubet te soluere equos diurnum iter emensos. 5 Buccina non dedit signum vltimæ partis diei, id est, nondum est hora nona. Græci diem in stationes tres quaternis horis emensi noctem in vigilias totidem diuiserunt. Hebræi autem & Romani in quatuor, quarum distinctiones buccinæ vel tubæ sonitus indicabat. 6 Quod horrendum facinus vidisti ô Sol vt refugeres? 7 Diffracto. 8 Gigantes quondam à Diis victi: vel *Ditis victi*, id est, quem iam Gigantes vicerunt, adeoque è vinculis euaserunt. 9 Herc. Fu. v. 755. 10 Bella in Deos. 11 Ætna secundum Pindarum & Ouidium: Virgilio, quem secuti ceteri Latini poëtæ, Inarime ab Homeri *εἰν Ἀρίμοις* insula in sinu Puteolano, quam Typhæo vni è gigantibus superiectam, quod flammas quandoque vomat, ferunt. 12 Herc. Fu. v. 443. 13 Ossa quæ in Thraciam prominet. Herc. Fu. 970. 14 Aurora solita instruere solis orientalis equos stupet sole retrocedente. 15 Herc. Fu. v. 26. 16 Indis exceptus, qui solitus est occidere apud Iberos. 17 Tenebras densas vel graues, id est, noxias nec salubres. Poëtæ enim vmbram pestiferum quiddam esse volunt. 18 Et non defectio naturæ rerumque dissolutio. 19 Ne confusa illa, quæ ab initio, vastitas vel Inanitas omnia, cœlum, & elementa misceat,

Deos

hauſit iterum terras,
r ignes, & 20 vaga piſti
ndi Natura tegat.
te facis euerſu
ſtrorum ſecula ducens
tis Brumaque notae,
Phœbeis obuia flammis
Iſi Luna timores,
que ſui fratris habenas,
25 breuiore limite currens.
vnum congeſta ſinum
rum.
i ſacris peruius aſtris
obliquo tramite 28 zonas,
ns longos Signifer annos,
ebit ſidera labens.
ui nondum vere benigno
phyro vela tepenti,
praeceps ibit in vndas,
auidam vexerat Hellen.
i nitido Taurus cornu
Hyadas, ſecum 34 Geminos
35 curui brachia Cancri.
iferis æſtibus ardens
è cœlo cadet 37 Herculeus.
ras 38 Virgo relictas;
ue cadent pondera Libræ;
que trahens 41 Scorpios acrem.
nervo tenet 42 Æmonio
nex ſpicula 43 Chiron,
perdet ſpicula neruo.

20 Cœli ſtellati errantes necnon fixas ſtellas.
21 Sol anni tempeſtates & ſecula dimenſus.
22 Nec Luna Soli oppoſita per totam noctẽ lucens tollet terrores noctis, quos induerunt tenebræ.
23 Nec luna curſu celeri, vtpote 29 diebus, 12 horis, 44 min. conſequetur ſolem. 24 Per Zodiaci obliquum limitem.
25 Celerius, ſc. 27 diebus 8 horis (vide Theb. v. 536.) curſum ſuũ peraget quam Sol, qui 365 D. 8 S. H. 49 M. 25 Confundentur ſidera & elementa, quæ Stoicis Dij.
26 Zodiacus, ſub quo Sol & Luna decurrunt. *vel* in quo ſigna duodecim Deorum totidem præſidio. *Manil.* 2 lib. 27 Ab vtroque tropico per Æquinoctialẽ tranſuerſo. vnde obliqui anguli. necnon ſigna oblique oriuntur & occidunt.
28 Geminas mediæ Zonæ partes quæ ab vtroque Æquinoctialis latere Tropicis terminantur.
29 Varians anni longitudinem ad motum ſolis per

l annum longum 3600 ſolarium perficiens ſuper ſuos polos. ſub ortu ſolis inducit Zephyrum, quo ſtante tempus nauigaritur. 31 De Zodiaco cadet in mare, &c. alludit autem ad s aurei velleris. vide Troad. 1032. 32 Hippol. v. 202. 33 Sulas 7 Atlantis filias à fratre Hyante (quem deplorantes in nſlatæ ſunt) denominatæ. 34 Signum tertium ſiue Caſtora & , ſeu Iaſonem & Triptolemum. 35 Chelas incurui Cancri, à er aſtra politi quod Hydræ aduerſus Herc. ſubſidiarius fuerit. enim deciderat ex Lunari globo. vide Herc. Fu. v. 83. 37 Ab s & à Iunone in cœlum tranſlatus. 38 Erigone ſeu Aſtræa emidos filia iam recidet in terras quas *cæde madentes* olim . 39 Quæ iuſte ponderat, *vel* quæ noctes diebus æquat. nim Libræ ſpatio pars Scorpij prior. 41 Quod Orionem tenimere, in aſtra relatum. 42 Arcu Theſſalo. 43 Centaurus, agitta quæ forte deciderat ſupra pedem vulneratus, Iouis e in cœlum relatus, dictuſque Sagittarius. 44 Cadente ipſo

45 Pigam

4 5 Pigram referens hiemem gelidus
Cadet 4 6 Ægoceros, frangetque tuam,
4 7 Quisquis es, Vrnam. secum excedent
4 8 Vltima cæli sidera Pisces.
4 9 Monstraque nunquam perfusa mari
Merget condens omnia 5 0 Gurges.
5 1 Et qui medias diuidit Vrsas,
Fluminis instar, lubricus Anguis:
Magnoque 5 2 minor iuncta Draconi
5 3 Frigida duro Cynosura gelu:
Custosque sui 5 4 tardus plaustri
Iam non 5 5 stabilis ruet 5 6 Arctophylax.
Nos è 5 7 tanto visi populo
Digni, premeret quos euerso
Cardine mundus.
In nos ætas vltima venit.
O nos dura sorte creatos,
Seu perdidimus solem 5 8 miseri,
Siue 5 9 expulimus! abeant questus.
Discede timor. vitæ est auidus,
Quisquis non vult, mundo secum
Pereunte, mori.

45 Primum signum Hyemale. 46 Capricornus qui cœlum meruit quod Pan huius specie indutus Gigantes terruerat, ab αἴξ αἰγὸς capra & κέρας cornu. 47 Neq; enim constat de Aquario, an fuerit Deucalion, Cecrops, Hylas an Ganymedes. 48 Vlt. Zodiaci in anni ordine signũ. 49 Arctos. sup. vers. 376. 50 Mare. 51 Ruet anguis ille maximus, &c. Hesperidum quondam custos ab Herc. interfectus. 52 Scil. Vrsa. 53 Ad polum posita. 54 Qui polo positus gyrum minorem lentius oberrat. 55 Prope polum qui stabilis. 56 Custos plaustri Bootes, Arcton enim quæ plaustrum dicitur insequutus agitare videtur. 57 Qui hucusque fuerit. 58 Non nostra culpa, *merita nec morte perimus sed miseri ante diem.* 59 Per scelus nostrum, culpa nostra.

ACTVS QVINTVS.

ATREVS.

Exultans impius Atreus nefariam de fratre vindictam sibi gratulatur, dirisque appositis dapibus de natorum sanguine prabendo deliberat.

Æ Qualis astris gradior, & cunctos super
Altum superbo vertice attingens polum.
Nunc 1 *decora regni teneo, nunc solium patris.*
2 *Dimitto superos: summa votorum attigi.*
Bene est; abunde est; iam sat est 3 *etiam mihi.*
Sed cur satis sit? pergam, & implebo patrem
Funere suorum: 4 *ne quid obstaret pudor,*
Dies recessit. perge, dum cœlum vocat.

1 Iam denique rex, recepto ariete regni fato, sup. v. 222. iam Deus mihi videor, postquam iniurias plene vltus fuerim. 2 Dehinc non precibus fatigo, non votis solicito Deos, voti abunde compos. 3 Emphatice. & iam mihi vltionis cupientissimo. 4 Inuitant sublata cum luce verecundia tenebræ.

Frinam

idem tenere fugientes 5 deos
coactos trahere, vt vlricem dapem
erent! quod sat est, videat 6 pater.
solente discutiam tibi
, miseriæ sub quibus latitant tuæ.
conniuæ securo iaces
vultu: iam satis mensæ datum est,
hecho. 8 sobrio tanta ad mala
yeste. 9 turba famularis fores
axa; festa patefiat domus.
idere, capita natorum intuens
et colores, verba quæ 12 primus dolor
ant 13 vt spiritu expulso stupens
scat. fructus hic operis mei est.
m videre nolo, sed dum fit miser.
5 multa tecta collucent face.
um ipse purpura atque auro incubat,
tum 17 fulciens læua caput,
t. 8 me cælitum excelsissimum,
regem! 19 vota transcendi mea.
1 0 capaci ducit argento merum.
otu, restat etiam nunc cruor
tiarum. veteris 22 hunc Bacchi color
. hoc hac mensa 23 claudatur scypho.
rium sanguinem genitor bibat;
bibisset. ecce iam 25 cantus ciet,
oces; nec satis menti imperat.

5 Solem & cæteras stellas quæ Stoicis Dij, alius faces & lãpades Diis præuiæ.
6 Thyestes.
7 Ignorantiæ tuæ, vt videas quam miser sis. sup. vers. 785.
8 Qui mala sua ἐμπαθοτέρως sentiat vehemẽtiusque doleat quam ebrius.
9 O famuli, aperite fores templi vel domus festæ.
10 Nimium videre vellem, *I would faine see.*
11 Pallescatne an rubescat.
12 Prima doloris apprehensio, primus motus.
13 Velut expulso: sopitis sc. sensibus, vt in animæ deliquio.

um iam factum non tam delectat videre quam vbi primum i incipit. 15 Multis lucernis, quas in festis accendere mos Iam satur & pene potus reclinis in lecto purpureis aureque i stragulis ornato discumbit. 17 *Languidus in cubitum iam reponit.* 18 Præ saturitate & ingluuie ex vescendi auiditate. 1 vltra votum felix sum, plus quam optaram consecutus. teo poculo maiori vinum non dilutum ebibit. 21 Trium tuorum. 22 Sanguis rubro vino mistus non se prodet. am clauserunt veteres poculo quod *boni Genij vel dæmonis* nt. 24 Si potuisset. 25 Παροινεῖ, cantillat potus.

H Y E S T E S.

ulantis cantus: quo insultat se ad læti-
quam tamen mens eius præsaga mali
mittit.

is hebetata malis,
as ponite curas.

Euia

Fugiat 26 *mœror, fugiatque* 27 *pauor,*
Fugiat trepidi comes exilii
Triſtis egeſtas, rebuſque grauis
Pudor afflictis. 28 *magis vnde cadas,*
Quam quo, refert. 29 *magnum, ex alto*
Culmine lapſum, ſtabilem in plano
Figere greſſum: magnum, ingenti
Strage malorum preſſum, fracti
Pondera regni non 30 *inflexa*
Ceruice pati; nec degenerem
Victumque malis, 30 *rectum impoſitas*
Ferre ruinas. ſed iam ſæui
Nubila fati pelle, ac miſeri
Temporis omnes dimitte notas:
Redeant vultus ad læta boni,
Veterem ex animo mitte 31 *Thyeſten.*
Proprium hoc miſeros ſequitur vitium,
32 Nunquam rebus credere lætis,
Redeat felix Fortuna licet,
Tamen afflictos gaudere piget.
Quid me reuocas, feſtumque vetas
Celebrare diem? quid flere iubes
Nulla ſurgens dolor ex cauſa?
Quis me prohibet 33 *flore recenti*
Vincire comam? 34 *prohibet, prohibet.*
Verna capiti 35 *fluxere roſæ;*
Pingui 36 *madidus crinis amomo*
Inter ſubitos 37 *ſtetit horrores;*
38 *Imber vultu nolente cadit.*
Venit in medias voces gemitus;
Mœror lacrymas amat aſſuetas.
Flendi miſeris dira cupido eſt.
Libet infauſtos mittere queſtus,
Libet & Tyrio 39 *ſaturas oſtro*
Rumpere veſtes. vlulare libet.
Mittit luctus ſigna futuri
Mens, ante ſui præſaga mali.
Inſtat nautis fera tempeſtas,
Cum ſine vento tranquilla tument.
40 *Quos tibi vultus, quoſve tumultus*
Fingis demens? credula præſta
Pectora fratri. iam quidquid id eſt,

26 Ex præterito aut præſenti malo.

27 E futuro.

28 Quia felicem fuiſſe, miſerum.

29 Magni animi & fortis eſt, vbi quis è ſublimi rerum ſtatu deciderit, patienter aduerſa tolerare.

30 Non ſuccumbere ceruice, erecto animo.

31 Thyeſtæ, id eſt, meam triſtitiam & mœrorem, quæ me quondam exulē accomitabantur.

32 Quia fortunæ varietatem edocti timent ne *honorum apicem rapax fortuna tollat, & ſuperbos verſat funeribus triumphos.*

33 Florum faſciculis, ſertis coroniſque capita reuincti in conuiuiis potare ſoliti erant: primum quidem hederaceis, vid. Oed. v. 414. & ex apio; mox myrteis, quippe quæ adſtringunt & vinis exhalationes arcent; cum è roſis quæ & grauitatem capitis ſedant & potione æſtuantes refrigerant. Corona inſuper plenitudinis & libertatis ſymbolum feſtis conuiuiiſque competit, & capiti quod rationalis animæ ſedes. Neque me fugit lacertis etiam ſerta, ceruicique τὰς πλέκτας ὑποθυμίδας circumdediſſe ſolitos.

34 Neſcio quis dolor, aliquis certe prohibet.

35 Marceſcunt in capite, vel, deciderunt è capite.

36 Vnguentis delibuti veteres conuiuabantur cum valetudinis cum voluptatis cauſa amomo comas inungentes. 37 Inhorruit, *ſtande on end.* 38 Lacrymæ etiam nolenti excidunt *humor & in genas furtim labitur.* 39 Bis vel plenè tinctas purpura Tyria. ſup. v. 344. 40 Reprehendit ſuum dolorem & metum tanquam inanem.

VA

t causa, vel 41 fera times.
lo infelix; sed vagus intra
berrat; subitos fundunt
letus, nec causa subest.
n metus est? 43 an habet lacrymas
voluptas?

41 Sup.v.486.
42 Nollem quidem timere sed, &c.
43 Habet sane, quæ præ intenso gaudio effluant, frigidas: quæ præ mœrore, calidas, Tolet. 2 de Anima.4, 30.

ATREVS. THYESTES.

festiuitatem simulans fratrem ad poculum inuitat. ienti illi videre liberos quo plenius gauderet, ostencapita & palmas, & quid actum sit aperit, hinc dera, conuicia, execrationes oriæ.

m, germane, consensu pari
us: hic est sceptra qui firmet mea,
amque pacis alliget certa fidem.
Satias dapis me, nec minus Bacchi tenet.
cumulus hic voluptatem potest,
2 meis gaudere felici datur.
Heic esse natos crede in amplexu patris.
at, eruntque; nulla pars prolis tua
trahetur: 3 ora, quæ exoptas, dabo,
que turba iam sua implebo patrem.
is, ne metue: 5 nunc misti meis
mensa sacra iuuenilis colant.
entur. poculum infuso cape
le Baccho. THY. *Capio fraternæ dapis*
7 paternis vina libentur Deis,
urientur. Sed quid hoc? 8 non vult manus
rescit pondus, & dextram grauat.
us ipsis Bacchus à labris fugit,
rictus ore decepto effluit.
trepido mensa subsiluit solo.
t 9 ignis. ipse quin æther grauis
em noctemque 10 desertus stupet.
c? magis magisque concussi labant
cæli. 11 spissior densis coit
nebris, noxque se in 12 noctem abdidit.
une sidus, quidquid est, fratri, precor,

1 *Ambigue.* Thyest. de conciliatione intelligit, Atreus de cæsis nepotibus sentit.
2 Liberis.
3 *Et hæc ambigue.*
4 Ventrem & oculos, corpus & mentem.
5 *Mentitur eos esse in conuiuio cum patruelibus.*
6 Gentis nostræ proprium; quod nos admoneat consanguinitatis & amoris, poculum φιλοτήσιον.
7 Laribus & familiæ Diis prima in festis conuiuiis libamina fiebant, effuso in terram vini pauxillo, vt & dapu parte in focum

8 Præsagio mentis abominatus haustum, sentit poculum fieri & vinum quasi refugere. 9 Cœnationi adhibitus, obsoniis is. 10 A Sole, Luna, sideribus. 11 Condensantur solis tenebræ es. 12 Naturali & visitata tenebricosiorem.

Gnatis

13 *Gnatisque parcat; omnis in vile* 14 *hoc caput*
Abeat procella. redde iam gnatos mihi.
ATR. *Reddam, &* 15 *tibi illos nullus eripiet dies.*
THY. *Quis hic tumultus viscera exagitat mea?*
Quid tremuit intus? sentio impatiens onus,
Meumque gemitu non meo pectus gemit.
Adeste nati, genitor infelix vocat:
Adeste: visis fugiet hic vobis dolor.
16 *Vnde obloquuntur?* ATR. 17 *Expedi amplexus pater.*
Venere. gnatos ecquid agnoscis tuos?
THY. *Agnosco* 18 *fratrem. sustines tantum nefas*
Gestare tellus? non ad infernam 19 *Styga*
Te nosque mergis? 20 *rupta & ingenti via*
Ad chaos inane regna cum rege abripis?
Non tota ab imo tecta conuellens solo
Vertis Mycenas? 21 *stare circa Tantalum,*
Auosque nostros, si quis infra 22 *Tartara est,*
Vterque iam debuimus. hinc compagibus
Et hinc reuulsis huc tuam immani sinu
Demitte vallem, nosque defossos tege
23 *Acheronte toto: noxiæ supra caput*
Animæ vagentur nostrum, & ardenti freto
24 *Phlegethon arenas igneus* 25 *totas agens,*
Exitia supra nostra violentus fluat.
26 *Immota tellus pondus ignauum iaces?*
ATR. 27 *Recipe hosce citius; liberis tandem tuis*
Diu expetitis, nulla per fratrem est mora,
Fruere: osculare: diuide amplexus tribus.
T. 28 *Hoc fœdus? hæc est gratia? hæc fratris fides?*
Sic odia ponis? non peto; 29 *incolumes pater*
Gnatos vt habeam: scelere quod 30 *saluo dari*
Odioque possit, frater hoc fratrem rogo;
31 *Sepelire liceat. redde, quod cernas statim*
Vri. 32 *nihil te genitor habiturus rogo,*
Sed perditurus. ATR. 33 *Quidquid è gnatis tuis*

13 Meis, aut vtriusque.
14 Meum.
15 Vt qui iam in alimentum abierunt, abitque petitum capita.
16 Male præsagus videtur sibi audire filios vocatos è visceribus dare responsum.
17 *Redit Atreus & allata capita Thyesti ostendit.*
18 Te crudelem, impium, perfidum mihi vt semper fratrem.
19 Herc. Fu. v. 711.
20 Annon hiatu facto absorbes Mycenas cum Atreo?
21 Amandari in easdem cum Tantalo pœnas, maioris sceleris rei. v. 750. Herc. Fu.
22 Imam partem terræ, *vel* infra Tartara, vide Herc. Fu. v. 708. & supra v. 830.
23 Vide Agam. 15.
24 Sup. v. 73.

25 Al. leg. *totas*: Sunt qui pene ausint iurare scripsisse *Senecam tostas*. 26 Non recedis vt Sol & sidera, nec tantum scelus detestaris & vlcisceris? 27 *Sarcastice*. Nonnulli hoc excludunt, & recipiunt hoc Hemistichion *Fugere superi*. 28 Itane simulasti te odia deposuisse rediisseque in gratiam? 29 Quod fieri non posse noui cum videam ipsorum capita. 30 Non sublata vindicta & odio tuo. 31 Redde truncos ad sepulturam. 32 Nihil quo fruar, sed quod igne absumam peto. 33 Quod absumptum est habebis: quod assumptum est habes scilicet in ventre, *Hoc autem quid sit nondum intelligis Thyest.*

Superest

abebis: quodque non superest, habes.
mne sanis pabulum alitibus iacent?
seruantur? an pascunt feras,
latus ipse es impia gnatos dape.
est 34 deos quod puduit: hoc egit diem
in ortus: quas miser voces dabo,
quos? quæ verba sufficiant mihi?
rno capita, & auulsas manus,
factis cruribus 35 vestigia.
quod auidus capere non potuit pater.
intus 37 viscera, & clausum, 38 nefas
luctatur, & quærit viam.
ensem. 39 sanguinis multum mei
ferro liberis demus 40 viam.
sis. pectora illiso sonent
a planctu. 42 sustine, infelix, manum;
vmbris. tale quis vidit nefas?
italis Caucasi rupem asperam
bus habitans? quisve 44 Cecropiis metus
rustes? genitor en gnatos premo,
que gnatis. sceleris est aliquis modus?
eri modus debetur, vbi facias scelus,
eponas. *hoc quoque exiguum est mihi,*
ipso 47 sanguinem calidum in tua
ora debui; vt viuentium
uem. 48 verba sunt iræ data;
ro, ferro vulnera impressa dedi.
ue, cæde votiua 49 focos
50 artus, corpore exanimo amputans,
ipsi frusta: & hæc feruentibus
nis: illa lentis ignibus
i. membra, neruosque abscidi

34 Solem & sidera. *Agnoscit iam miser diliquij solaris causam.*
35 Pedes.
36 Sup. vers. 779.
37 Carnes natorum. supra. 763.
38 Nefandus cibus.
39 Meorum lib. sanguinem hausit.
40 Qua exeant.
41 Pugnis & planctu dilaniata dabunt viam.
42 Sed planctu & verberibus abstine. ne & natorum ventri tuo ingestorum sepulchro atque animabus vim facias. *& hoc in quibusdam mss. lib. Atreo tribuitur.* Quod D. Heinsius apprime approbat hac ratione. Thyestes enim præ doloris impatientia, cum dari sibi gladium à fratre
uo suorum saltem funeri, qui in patre erant sepulti, viam
mulque vitam eriperet sibi, crudelis iste sarcastice, Miser,
e id faxis. parce liberorum vmbris. Ne tu manes eorum tur-
ai in isto sepulchro tam placide quiescunt. 43 Popul. ferus
hos in monte Caucaso ab Amphyo & Telechio Castoris &
ηιόχοις, id est, aurigis ortus. 44 Atticæ regionis (à Cecrope
e dictæ) terror Procrustes latro, qui hospites ad lecti sui
vel longiores decurtabat vel breuiores extendebat.
em quippe meum torquent. 46 Minori enim sceleri maior
tur. 47 Natorum tuorum. 48 Dum vindictam nimis festi-
is facta est, id est, *non ad plenum satis feci ira mea.* 49 Deos
ad focos stant, vel quibus in focis sacra fiunt. 50 Hæc
763. Al. leg. *corpora exanime.*

Viuen

Viuentibus; gracilique traiectas veru
50 Mugire fibras vidi, & aggessi manu
Mea ipse flammas. 51 omnia hæc melius pater
Fecisse potuit. 52 cecidit incassum dolor.
Scidit ore natos impio, 53 sed nesciens,
Sed 54 nescientes. THY. *Clusa litoribus vagis*
Audite maria. vos dei audite hoc scelus,
Quocunque 55 diffugistis. audite inferi.
Audite Terræ. Noxque Tartarea grauis
Et atra nube, vocibus nostris vaca.
56 Tibi sum relictus. sola tu miserum vides,
Tu quoque sine astris, vota non faciam improba;
Pro me nihil precabor. ecquod iam potest
Pro me esse? vobis vota prospicient mea.
Tu summe cæli rector, ætheriæ potens
Dominator aulæ, nubibus totum horridis
Conuolue mundum, bella ventorum vndique
Committe; & omni parte violentum intona:
Manuque, non qua tecta & immeritas domos
Telo petis minore; 58 sed qua montium
Tergemina moles cecidit, & 59 qui montibus
Stabant pares Gigantes; hac arma expedi,
Ignesque torque. 60 vindica amissum diem.
Iaculare flammas; lumen ereptum polo
Fulminibus 60 exple. causa, ne dubitas diu,
Vtriusque mala sit: si minus; mala sit mea.
Me pete: 61 trisulco flammeam telo facem
Per pectus 62 hoc transmitte. si gnatos pater
Humare, & igni tradere extremo volo,
Ego sum cremandus. 63 si nihil superos mouet,
Nullumque telis impios numen petit;
Æterna nox permaneat, & tenebris tegat
Immensa longis scelera. nil Titan queror,
Si perseueras. 64 ATR. *Nunc meas laudo manus,*
Nunc parta vera est palma. perdideram 65 scelus,
Nisi sic doleres: liberos nasci 66 mihi

51 Maior fuisset vindicta si te patrem hæc facere coëgissem.
52 Non est adeptus expetitam vltionem.
53 Cum potuissem te sciente hoc fecisse.
54 Cum potuissem ex ipso morientium vulnere sanguinem calidum tibi in os infundere. sup. v. 1051.
55 Sup. v. 890. ne videretis scelus tantum.
56 O Nox.
57 In rem vestram, ne rerum ordo immutetur, vobis præ horrore fugientibus.
58 Sed illa fulminea manu qua perfregisti tres montes Pelion, Ossam, & Olympum, quos gigantes Diis bellum indicentes congestos alios aliis superstruxerant. v. 970. Herc. Fu. & Her. Oet. 847.
59 *Cælo capita alta ferentes Abietibus iuuenes patriis & montibus æquos.* Æneid. 3, & 9. 60 Compensa. *Make good.* 91 Fulmine quod scindit, comburit, afflat. subtili, vrenti fuliginoso. vide Herc. Oet. v. 1993. 62 In quo filij conduntur. 63 Deus *nec bene pro meritis capitur nec tangitur ira.* ex Epicur. & Protagoræ mente. 64 Fugere & latere. 65 Delectationem meam ex hoc scelere. 66 Insultatio confidentiæ plena.

Nunc

Nunc credo; castis nunc fidem reddi toris.
THY. *Quid liberi meruere?* ATR. *Quod fuerant tui.*
T. 67 *Gnatos parenti?* A. *Fateor: & quod me iuuat,*
68 *Certos.* THY. *piorum* 69 *præsides testor deos.*
A. 70 *Quid coniugales?* T. *scelere quis pensat scelus?*
ATR. *Scio quid queraris. scelere prærepto doles;*
71 *Nec quod nefandas hauseris, tangit, dapes:*
Quod non pararis. fuerat hic animus tibi
Instruere similes inscio fratri cibos,
Et adiuuante 72 *liberos* 73 *matre aggredi,*
Similique leto sternere. 74 *hoc vnum obstitit,*
Tuos putasti. THY. *vindices aderunt dei:*
His puniendum vota te tradunt mea.
ATR. *Te puniendum* 75 *liberis trado tuis.*

67 *Sup.* edendo appofuisti?
68 Quos tu non dubitasti tuos esse, sicut ego de meis propter te dubito an mei sint.
69 Iouem ἱκετήσιον & Deos præsides vindicesque piorum natorum.
70 Cur non potius testaris coniugales quos (adulterio violasti? *Ironice*. de coniugalibus Diis vid. Medeam. v. 1. 71. Nec tam doles quod has dapes absumpseris, quam quod mihi non apposueris. 72 Meos. 73 Ærope vxore mea quam corrupisti. 74 Et fecisses nisi putasses illos esse tuos filios. 75 Qui nulli iam, vel qui à te comesi. vers. 1047.

THEBAIS.

Dramatis Personæ.

OEDIPVS. ANTIGONE.
NVNCIVS. IOCASTA.
POLYNICES.

ARGVMENTVM.

Oedipus, sibi oculis vbi scelus suum (de quo vide argumentum Oedipi) agnouisset erutis, in exilium spontaneum profectus amolitur à se filiam Antigonen. quæ patri vitales auras pertæso ducem se viæ offert, vtque mortis cupidinem deponat, multis precibus orat, tandem exorat. Cuius interea filios Eteoclem & Polynicem, violato regnandi per vices fœdere, impia mouentes arma, incassum laborat mater Iocasta in gratiã reducere. *Desunt mutila huic tragœdia catta.*

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS. ANTIGONE.

Oedipum ab instituta morte suadet persuadetq; filia Antigone dux patris cæci.

CÆci parentis regimen, ac fessi vnicum
Patris leuamen, gnata, 1 quam tanti est mihi
Genuisse vel sic; desere infaustum patrem.
In recta quid deflectis 2 errantem gradum?
Permitte labi. melius inueniam viam
Quam quæro solus, quæ me ab hac vita extrahat,
Et hoc nefandi capitis aspectu leuet
Cœlum atque terras. 3 quantulum hac egi manu?
Non video noxæ conscium nostræ diem:
Sed videor. hinc iam solue inhærentem manum,
Et patere 4 cæcum, quà volet, ferri pedem.
Ibo, ibo, quà prærupta protendit iuga
5 Meus Cithæron; quà peragrato celer
Per saxa monte iacuit 6 Actæon, suis
Noua præda canibus; quà per obscurum nemus,
Syluamque opacæ vallis 7 instinctas deo

1 Quam adeo piã, vel, per parricidiũ & ex incestu genuisse precium sit.
2 Errare malẽtẽ.
3 Quasi dicat, paululũ vel nihil potius profeci me mea solũ excæcando manu, & vitæ parcẽdo: nã quamuis diẽ sceleris mei consciũ non videam, videor tamen.
4 Mei cæci.
5 Mons prope Thebas sub meo quondam imperio vel, in quo ego quamprimum natus sum expositus eram. infr. vers. 103
6 Venator in ceruum à Diana quam nudam viderat mutatus atque à canibus suis deuoratus.
7 Bacchi furore percitas.

er, & 9 gaudens malo,
prætulit fixum caput;
it corpus inuisum trahens
, qua per horrentes rubos
is ostentat fugas;
aria vertice immenso premit,
qua 15 scelus fugiens suum,
, mater insiluit freto
m, seque felices, quibus
tam bonas matres dedit!
in siluis locus,
unc petam cursu incito:
is, hoc omni duce
moror 18 sedes meas?
redde, & hospitium mihi
e, vt exspirem senex,
ns. recipe supplicium vetus
ue, crudelis, ferox,
& cum 20 parcis. olim iam tuum
rage mandatum 21 patris,
imus gestit antiqua exequi
gnata. 22 pestifero tenes
quid tenes? 23 genitor vocat.
parce. 24 sanguineum gerens
24 rapti furit.
manibus infestis petit
26 gnata, genitorem vides?
dem spiritum inimicum exue,
tis in partem tui,

8 Agaue Penthei mater & Bacchæ filium eius Pentheum discerpserunt.
9 Furore Bacchico percita vitulum esse putans, qui suus erat filius.
10 Caput Penthei præfixum ferebat hastæ pampinis inuolutæ.
11 Herc. Fu. v. 915.
12 Qua Zethus iuuenis. *Hellenismus* vt ἡ seu μέρος Ἀλκινόοιο cum fratre Amphione taurorum caudis alligatum traxerunt per rubos corpus inuisum Duces inf. v. 116. vel lege *Iuuencus* i. e. taurus cui alligauit Zethus Dircen Oed. v. 610.
13 Lipsius & Iof.

rsum poni volunt post duodecimum. *Ibo, ibo*, &c. supra. 14 m Athamanta, qui furore correptus Learchum alterum rat, fugiens se cum altero filio in mare præcipitauit. 15 s Phryxum & Hellen apud patrem cui illos perseis immisit vt Learchum occideret. 16 Mersura Meliium seque. 17 Quæ filios interficiebant. quod vtinam & nec vixissem futurus parricida, incestus, &c. 18 Inf. v. na, Penthea, Dircen aliosque in Orgiis. 20 Vt mihi nulto melius mori fuisset. 21 Olim quidem patris de iti oraculo, sed & iam matris, quæ mihi necem impreestū. 22 Qui me inuitū in vita manere cogat. 23 Meus, cissus, cuius vmbrā ex phantasia audire videreque videsanguinem rapt. 25 Euulsis sc. oculis. 26 Non tu, inquit, eum vides? Certe ego. Ille enim vt v. 39. genitorem visiam videtur. Age anime, vita & spiritu tandem te pelepetit. 27 O anime pusille, qui imperium & institutam is, fortis in partem tui, sc. oculos, mandata exequere um me desere,

Omitte pœnas languidas longa mora,
28 *Mortemque totam recipe. quid segnis traho?*
Quid viuo? nullum facere iam possum scelus.
Possum miser, prædico, discede à patre;
Discede 29 *virgo. timeo post matrem omnia.*
AN. *Vis nulla, genitor, à tuo nostram manum*
Corpore resoluet. nemo me comitem tibi
Eripiet vnquam. 30 *Labdaci claram domum,*
Opulenta ferro regna 31 *germani petant;*
Pars summa patrii optimi è regno, mea est
Pater ipse. non hunc auferet 32 *frater mihi,*
Thebana rapto sceptra qui regno tenet;
Non hunc cateruas 33 *alter Argolicas agens.*
Non si reuulso Iupiter mundo tonet,
Mediumque nostros fulmen 34 *in nexus cadet,*
Manum hanc remittam, prohibeas genitor, licet:
Regam abnuentem, dirigam inuitum gradum.
In plana tendis? vado. prærupta expetis?
Non obsto, sed præcedo. quo vis vtere
Duce me: 35 *duobus omnis eligitur via.*
Perire sine me non potes; mecum potes.
Heic alta rupes arduo surgit iugo,
Spectatque longe spatia subiecti maris.
Vis hanc petamus? nudus heic pendet silex;
Heic scissa tellus faucibus ruptis hiat.
Vis hanc petamus? heic rapax torrens cadit,
Partesque lapsi montis exesas rotat.
In hunc ruamus: dum prior, quo vis, eo;
36 *Non deprecor, non hortor. extingui cupis,*
Votumque, genitor, maximum mors est tibi?
Si moreris, antecedo: si viuis, sequor.
Sed flecte mentem; pectus antiquum aduoca;
Victasque magno pectore ærumnas doma.
Resiste. tantis in malis vinci malum est.
OE. 37 *Vnde in nefanda specimen egregium domo?*
Vnde ista generi virgo dissimilis suo?
Fortuna, credis? aliquis est ex me pius?
Non esses vnquam (fata bene noui mea)

28 Metaph. à gladiatoribus.
29 Dum virgo, &c. ne & te violem vt matrem.
30 Regnum Thebanum, Labdacus autem erat pater Laij.
31 Fratres mei Polynices & Etheocles.
32 Etheocles qui regnum contra fœdus & pactam fidem occupat.
33 Polynices exercitum ducens soceri sui Adrasti regis Argiuorum contra fratrem.
34 In dextram meã quę te tenet.
35 Tibi non sine me. Ios. Scaliger legit. *quouis vertere duc è duobus. omnis eligitur via*
1 Elige è duobus, siue in plana, siue in præceps. omnis via mihi eligitur.
Lipsius leg. *quouis vertere Duce me; duobus omnis eligitur via.* Age te & verte quo voles, sed non solus. In te vno duo peribunt aut viuent. 36 In vtrumque parata; non suadeo, non dissuadeo. 37 Vnde tantæ pietatis specimen in domo impia?

38 N

i vt noceret. 39 *ipſa ſe in leges nouas*
vertet; r. geret in fontem citas
tus vndas amnis; & noctem afferet
rbea lampas; Heſperus faciet diem,
iſeriis aliquid accedat meas;
que erimus. vnica Oedipodæ eſt ſalus,
e ſaluum. liceat vlciſci patrem.
inultum. dextra quid ceſſas iners
pœnas? 41 *quidquid exactum eſt adhuc,*
ledisti. mitte genitoris manum,
ſa virgo: 42 *funus extendis meum,*
ue 42 *vini ducis* 42 *exequias patris.*
ndo terra corpus inuiſum tege.
43 *honeſta mente: pietatem vocas,*
inſepultum trahere. qui cogit mori
tus 44 *in æquo eſt. quiq; properantem impedit.*
re eſt, vetare cupientem mori.
uen in æquo eſt. 45 *alterum grauius reor,*
perari, quam eripi mortem mihi.
epto, virgo. ius vitæ ac necis
nes me eſt. 46 *regna deſerui libens,*
57 *mei retineo. ſi fida es comes,*
parenti trade; ſed 48 *notum nece*
paterna. tradis? an gnati tenent
no & illum; faciet, vbicunque eſt, ſcelus.
linquo. gnatus hunc habeas meus,
que. flammas potius, & vaſtum aggerem
. in altos ipſe me immittam rogos.
ad ignes funebrem adſcendam ſtruem,
e ſoluam durum, & in cineres dabo
lquid in me viuit. vbi ſæuum eſt mare?
ſit altis prærutum ſaxis iugum,
orta rapidus ducat Iſmenos vada;
fera ſint, vbi fretum, vbi præceps locus,
. illuc ire morituro placet,
alta rupe ſemifero dolos

38 Quod facit illa, mortem meam remorando.

39 Omnia præpoſtera fient; & quod omnium maxime naturæ contrarium eſt, ego ipſe quoque pius ero, vt miſerior ſim & nocentior.

40 Phœbus. Sol.

41 Emi oculos expiaturus ſcelus in matrem, quæ oculis placebat meis.

42 Qui iam dudum mortuus ſum. *Ille enim die nocens moritur quo peccat.*

43 Dum pia & officioſa eſſe velis.

44 Æque peccat. *Inuitum qui ſeruat idem facit occidenti.*

45 Vt nolentem cogat quis viuere.

46 Thebana, externa, aliorum.

47 Animi & voluntatis meæ.

48 Quo patrem Laium occidi.

us Gruterus leg. *vbi torua rapidus ducat Iſmenos vada.* Et vult
n heic per figuram tribuere vadis, quod debebat Iſmeno; ele-
ue *toruus Iſmenus ducat rapida vada*, cum pingantur fluuij fronte
; quæ ſolenniter torua. Iſmenus eſt fluuius Bœotiæ.

50 Sphinx ore nectens, dirige huc gressus pedum,
Heic siste patrem. dira ne sedes vacet.
Monstrum repone maius. hoc saxum insidens
Obscura nostra verba fortuna loquar,
Quæ nemo soluat. 51 quisquis 52 Assyrio loca
Possessa regi 53 scindis, [& Cadmi nemus
54 Serpente notum, sacra quo 55 Dirce latet,
Supplex ad aras quisquis 56 Euroten bibis,
Spartenque 57 fratre nobilem 57 gemino colis;
Quicunque 58 Elim, 59 Parnason,] & Bæotios
Colonus agros vberis tondes soli;
Aduerte mentem: 60 sæua Thebarum lues
Luctifica cæcis verba committens modis,
Quid simile posuit? quid tam inextricabile?
61 Aui gener, patrisque riualis sui,
Frater suorum liberûm, & fratrum parens;
Vno auia partu liberos peperit viro,
Ac sibi nepotes. monstra quis tanta explicet?
Ego ipse, victæ spolia qui Sphingis tuli,
Hærebo, fati tardus interpres mei.
Quid perdis vltra verba? qui pectus ferum
Mollire tentas precibus? hoc animo sedet,
Effundere hanc cum morte luctantem diu
Animam, & tenebras petere. nam sceleri hæc meo
Parum alta 62 nox est. 63 Tartaro condi iuuat,

50 Monstrum facie virginis, corpore volucris, pedibus leonis; quod in monte Sphincio prope Thebas residens viatoribus terror erat, nec habiturum finem, priusquam ænigma ab eo propositum quis soluisset. Scilicet quodnã animal mane quadrupes, meridie bipes, vesperi tripes esset. Quod Oedipus tandem de hominis infantia, iuuẽtute, senio interpretatus Sphingi perniciem, sibi Iocastam cum imperio Thebano præmium (Iocastæ fratre Creonte proponente) tulit, trifaria autem Sphingis fabula: *vel* monstrum fuisse ex dicta fabula, *vel* maritimam fuisse manum, quæ cum duce effera quadam muliere Bœotiæ montem occupasset, ab Oedipo delata est; *vel* denique notham fuisse filiam Laij edoctam à patre oraculum de successione filiorum, quod vbi Oedipus soluisset illa eiecta Oedipo regnum debitum traditum. 51 Quatuor hos versus tanquam νοθεύοντας relicit Ios. Scaliger legitque *Possessa regi scindis & Bœotios Colonus, &c.* D. Heinsius tanquam corruptos sic emendat *Sacra quod Dirce lauat Supplex adoras; quisquis Euroten bibis, Spartamque fratre nobilem gemino colis, Quique Elin & Parnasson.* Sed vide sis Clariss. Iani Rutgersij Var. lect. 3. l. 2. vbi contra quam sentit Scaliger, assertum eat versus istos doctiss. Rutgersius, legitimaque ratione pro legitimis adstruat. 52 Cadmo ex Assyria aduenæ misso quæsitum sororem Europam ab Agenore patre, Phœnicum rege. 53 Arando secas. 54 Herc. Fu. v. 392. 55 Dircen Lycus rex Thebarum Antiona repudiata duxit, quæ Antiopiam à Ioue in Satyrum conuerso grauidam in vincula coniecit, quibus illa commiseratione exuto in Cithæronem confugit vbi Amphiona & Zethum peperit, qui adulti Lycum interfecerunt & Dircen taurorum caudis alligatam per fontes raptarunt, quæ tandem in fontem conuersa est. 56 Flu. prope Lacedæmona. 57 Castore & Polluce. 58 Vrbem Arcadiæ. 59 Montem Phocidos. 60 An Sphinx ipsa tam obscurum ænigma proposuit quam hoc meum est. 61 Hæc Oedipi nuptiis competunt, *durius tamen dicitur patris mortui riualis.* 62 Oculorum erutorum, 63. Hippol. v. 841.

Et si quid ultra Tartarum est, tandem libet,
Quod 64 olim oportet. morte prohiberi haud queo.
Ferrum negabis? noxias lapso vias
Cludes? & arctis colla laqueis inseri
Prohibebis? herbas, quæ ferunt lethum, auferes?
Quid ista tandem cura proficiet tua?
Vbique mors est. *optime hoc cauit Deus.*
Eripere vitam nemo non homini potest;
At nemo mortē. 65 mille ad hāc aditus patēt.
Nil quæro. dextra noster & nuda solet
Bene animus uti. dextra nunc toto impetu,
Toto dolore, viribus totis veni.
66 *Non destino* 63 *unum vulneri nostro locum:*
Totus nocens sum. qua voles, mortem exige.
Effringe corpus corque tot scelerum capax
Euelle. totos viscerum nuda sinus.
Fractum incitatis ignibus guttur sonet;
Laceraue fixis unguibus venæ fluant.
Aut dirige iras, quo soles: hæc vulnera
Rescissa multo sanguine ac tabe irriga.
Hac extrahe animam, duram, inexpugnabilem.
Et tu, parens, ubicunque pœnarum arbiter
Adstas mearum; (non ego hoc tantum scelus
Vlla expiari credidi pœna satis
Vnquam, nec ista morte contentus fui,
Nec me redemi parte: 67 membratim tibi
Volui perire) debitum tandem exige:
Nunc soluo pœnas; 68 tunc tibi inferias dedi:
Ades, atque inertem dexteram introrsus preme,
Magisque merge. timida tum paruo 69 caput
70 *Libauit haustu, vixque cupientes sequi*
Eduxit oculos. 71 *hæret etiam nunc mihi*
72 *Ille animus, hæret; cum recusantem manum*
Pressere vultus. 73 *audias verum, Oedipe:*
74 *Minus eruisti lumina audacter tua,*
Quam præstitisti. nunc manum cerebro indue.

64 Infra v. 258.
65 Patent vndique ad libertatem à necessitate viuendi viæ multæ, breues, faciles, inedia, capitis in parietem illisio, spiritus retentio, &c. Notum est illud Martial. epigr. de Bruti Porcia.
66 Vt in oculis eruendis.
67 Paulatim per membrorum aliorum post alia amisſionem.
68 Oculorum sanguinis libamen, veluti inferias vmbræ tuæ. sunt autem inferiæ sacra quæ Diis manibus inferuntur, vnde & nomen iis inditum, ad placandas sc. defunctorum animas tumulis superfusa, Græcis χοαὶ, infundebant autem lac, mel, aquam, vinum oleum. *Inferimus tepido spumantia cymbia lacte*, quin & flores spargebant. vide Troad. 374. 69 Oculos è capite. 70 Thyest. vers. 981. 71 Nec fortiter peragit institutum. 72 Qui erat mihi timide oculos eruenti. 73 Quod si verum dicam, animo non satis magno oculos euulsi mihi. 74 Dan. Heinsius sic distinguit: *Minus eruisti lumina audacter tua. Quam præstitisti, nunc manum cerebro indue.* Hactenus commodasti manum tantum ipse tibi. ——Nunc ea vtere.

Hac parte mortem perage, qua 75 coepisti s
82 Pauca ô parens magnanime, miserand
Vt verba natæ mente placata audias.
Non te vt reducam veteris ad 76 fastigium
Habitumque regni 77 flore pollentem incly
Peto, aut vt iras, 78 temporum aut ipsa mora
Fractas remisso pectore ac placido feras.
At hoc decebat roboris tanti virum,
Non esse sub dolore, nec victum malis
79 Dare terga. 80 non est, vt putas, virtu
Timere vitam, sed malis ingentibus
Obstare, nec se vertere, ac retro dare.
81 Qui fata proculcauit, ac vitæ bon
Proiecit, atque abscidit, & casus suos
Onerauit; 82 ipsi, ceu deo, nullo est o
83 Quare ipse mortem cupiat, aut q
Vtrumque timidi est velle. 84 contempsit
Qui non cupiscit. 85 cuius haud vltr
Exire possunt, in loco tuto est situs.
Quis iam Deorum (velle fac) quidquam pot
Malis tuis adiicere? iam nec tu potes,
Nisi hoc, vt esse te putes dignum nece.
Non es; nec vlla pectus hoc culpa attigit.
Et hoc magis te, genitor, insontem voca,
Quod 86 innocens es, Dîs quoque inuitis.
Quod te efferarit; quod nouos suffixerit
Stimulos dolori? quid te ad infernas agit
Sedes? quid ex his pellit? 87 vt careas die?
Cares. 88 vt altis nobilem muris domum,
Patriamque fugias? patria tibi viuo periit.
Gnatos fugis, matremque? ab aspectu omniu
Fortuna te summouit: & quidquid potest
Auferre cuiquam mors, tibi hoc vita abstul
Regni tumultus, turba fortunæ prior

75 Pro coepisti. Alii leg. statuisti mori. Sed quia semel volebat etiam discupisti Oedipus; minus placet.
76 Decus subaudi.
77 Inclyte florentem.
78 Quod etiam sæpe imbecillis animi est medicina.
79 Metaph. ab ignauis militibus cedentibus, fugere.
80 Mori enim fugiendo paupertatem vel amorem non est fortitudinis sed ignauiæ.
81 Qui mortem spernit, qui res abiecit, aduersas perferendas suscepit; ille sane mortem & vitam ex æquo habet & quærenti cur, cum mors à vita nihil differat, non moriatur: respondebit cum Thalete; ob hoc ipsum, quia nihil differt. 82 Ipse nulla re indiget, tanqu αὐτάρκης est. Al. leg. ceu video. Dan. Heinsius vero nouam indu nem: ipsi famula nulla est opus, &c. 83 Cur ipse cupiat, i. optet vt tro veniat, aut petat, i. vi illam sibi inferat: vt Virgilius, Pulch tunt per vulnera mortem. Ios. Scaliger. hunc v. interrogatori Non vult mori qui optat. hic mortis fructus est, optare de Deinde cuius miseriæ non possunt maiores fieri, non est cur m fugere velit. 86 Per ignorantiam, neque enim nocens est qui est nocens. 87 An vt luce careas? iam cares, à te ipso excæcatus patriam fugias? iam es in ea nec es, viuum cadauer.

Abscessit ante 89 iusta. quem, genitor, fugis?
OED. *Me fugio; fugio conscium scelerum omnium*
Pectus, 90 manumq; hanc, fugio, & hoc cœlũ; & deos;
Et dira fugio scelera quæ feci. 91 nocens
Ego hoc solum, frugifera quo surgit Ceres,
Premo? has ego auras ore pestifero traho?
Ego laticis haustu satior? aut vllo fruor
92 Almæ parentis munere? ego 93 castam manum
Nefandus, incestificus, execrabilis
Attrecto? ego vllos aure concipio sonos,
Per quos 94 parentis nomen, aut 94 gnati audiam?
Vtinam quidem rescindere has quirem 95 vias,
Manibusque adactis omne, quo voces meant,
Aditusque verbis tramite angusto patet,
Eruere possem, gnata: iam sensum tui,
Quæ 96 pars meorum es criminum, infælix pater
Fugissem. inhæret ac recrudescit nefas
Subinde; & aures ingerunt quidquid mihi
Negastis oculi. cur caput tenebris graue
Non mitto ad vmbras Ditis æternas? quid heic
97 Manes meos detineo? quid terram grauo?
Mistusque superis erro? quid restat mali?
Regnum, parentes, liberi, 98 virtus quoque,
Et 99 ingenij solertis eximium decus
Periere cuncta. sors mihi infesta abstulit.
Lacrymæ supererant. 1 has quoque eripui mihi.
Absiste nullas animus admittit preces,
Nouamque pœnam sceleribus quærit parem.
Et esse par quæ poterit? 2 infanti quoque
Decreta mors est. fata quis tam tristia
Sortitus vnquam? videram nondum diem,
Vterique nondum solueram clusi moras;
Et iam timebar. 3 protinus quosdam edites

89 Funus, exequias, id est ante mortem, tibi viuo.
90 Quæ patrem occidit.
91 Rectissime ita distinguit Clariss. Scriuerius, cum prius corrupte conciperetur.
92 Terræ, quæ fructibus suis omnes alit.
93 Tuam.
94 Vtrumque nomen mihi horrendum; *parentis* qui liberos susceperim ex matre; *gnati*, qui patrem occiderim.
95 Sensorij auditus meatus, & organa, siue neruus sit cum tympano, siue myrix, siue aër innatus.
96 Ex incestu meo nata.
97 Animã meam iamdudum inferis debitam.
98 Fortitudo mea quæ veteribus sola virtus dicebatur, ἀνδρεία ab ἀνὴρ, vt virtus à viro. 99 Quo Sphyngis ænigma solui. 1 Erutis oculis. an & cum his lacrymas? 2 Pater meus Laius ab oraculo præmonitus fore vt manu filij periret, me vt primum natus sum feris exponendum seruo tradidit. is me perforatis plantis ad arborem suspendit, vbi à pastore Polybi Corinthiorum regis Phorbante inuentus seruatusque Meropæ reginæ donatus sum, quæ me pro suo habuit. ego autem vbi idem consulto oraculo accepissem, Corintho profugiens, ne deputatiuum patrem Polybum aliquando interficerem, Phocidem adueni, vbi in triuio de via contendens patrem inscius interfeci. Oedip. 280, & 781. 3 Quamprimum editi sunt, perimuntur aliqui: ego nondum natus morti addictus sum.

Nox occupauit, & noua luci abstulit.
Mors me antecessit. 4 aliquis intra viscera
Materna lethum præcocis fati tulit:
Sed nunquid & peccauit? abstrusum, abditum,
5 Dubiumque an essem, sceleris infandi reum
Deus egit. illo teste damnauit parens,
Calidoque teneros 6 transtulit 7 ferro pedes,
Et in alta nemora pabulum misit feris,
Auibus & auidis, quas Cithæron noxius
8 Cruore sæpe 8 regio attractas alit.
Sed quem 9 Deus damnauit, abiecit pater,
Mors quoque refugit. præstiti 10 Delphis fidem.
Genitorem adortus impia straui nece.
11 Hoc alia pietas redimet? occidi patrem,
Sed matrem amaui. proloqui 12 hymenæum pudet,
13 Tedasque nostras. 14 hac quoque inuitum pati
Te coge 14 pœnas. facinus ignotum, efferum,
Inusitatum effare, quod populi horreant,
Quod esse factum nulla non ætas neget,
Quod 15 patricidam pudeat. in patrios toros
Tuli paterno sanguine aspersas manus;
Scelerisque precium maius accepi scelus.
Leue est paternum facinus. in thalamos meos
Deducta mater, ne parum scelerum foret,
16 Fecunda. nullum crimen hoc maius potest
Natura ferre. si quod etiamnum est tamen;
17 Qui facere possent, dedimus. abieci necis
Precium paterna sceptrum, & hoc iterum manus
Armauit alias. optime 18 regni mei
Fatum ipse noui: nemo sine 19 sacro feret
Illud cruore. magna præsagit mala
Paternus animus. iacta iam sunt semina
Cladis futuræ. spernitur 20 pacti fides.
21 Hic occupato cedere imperio negat:

4 Alij in vtero moriuntur, an forte quia peccaturi, vt ego? 5 Embryonem. 6 Alij, *transtulit*. 7 Gladio, seu subula. 8 Vt Actæonis & Penthei. 9 Apollo edito oraculo. 10 Oraculo Delphico. 11 Ironice. 12 Nuptias. ἀπὸ τοῦ ὑμοῦ ὑφαίνειν τὸν νυμφίον ϰ τὴν νύμφην. *Vel* à membranula illa quæ virginibus in primo Veneris aditu rumpitur. alij ad historiam de Hymenæo quodam Argiuo referunt, & ab eius (quod virginibus Atticis à Pelasgis raptis præstiterat) subsidio institutum, ferunt hymnum, qui Hymenæus dicitur, qualis Romanis Thalassio. 13 Faces quinque, in nuptiis adhibitas, vt & in sacris, è teda arbore de larium genere, è qua succus pice liquidior. *Angl. Tarre.* Vide infra. v. 507. 14 Vt audias quod meminisse horret. 15 Emphatice. 16 Quantuor enim Oedipo peperit liberos: mascul. Eteoclem, Polynicem: fœmin. Antigonen, Ismenen. 17 Filios, qui scientes peccare velint. 18 Herc. Fu. v. 385. 19 Execrando, impie fuso. 20 Vt alternis annis regnarent. 21 Eteocles, sup. v. 56.

Im-

ille, & isti 23 fœderis testes Deos
, & Argos expul, atque vrbes moues
in arma. non leuis fessis venit
Thebis. tela, flamma, vulnera
, & istis si quod est maius malum;
genitos nemo non ex me sciat.
nulla, genitor, causa viuendi tibi est,
ia abunde est, vt pater gnatos regas
r furentes. tu impij belli minas
re vnus, tuque vecordes potes
t iuuenes, ciuibus pacem dare,
quietem, 24 fœderi læso fidem.
tibi ipse si negas, 25 multis negas.
llis parentis vllus, aut æqui est amor,
cruoris, imperij, armorum, doli,
elestis; breuiter vt dicam, 26 meis?
in omne facinus, & pensi nihil
, vbi illos ira præcipites agat,
e nullum, per nefas nati putant.
tris illos tangit afflicti pudor,
tria regno pectus attonitum furit.
o ferantur, quanta moliri parent:
lethi quæro maturi viam,
e propero, dum in domo nemo est mea
ior me. gnata, quid genubus meis
uoluta? quid prece indomitum domas?
um hoc habet fortuna, quo possim capi,
r aliis. sola tu affectus potes
duros, sola pietatem in domo
nostra. nil graue aut miserum est mihi,
t sciam voluisse. tu tantum impera.
dipus 28 Ægæa tranabit freta,
es; flammasque, quas 29 Siculo vomit
te tellus igneos voluens globos,
et ore; seque 30 serpenti offeret,
na furto nemoris Herculeo furit;

22 Polynic[illegible]. 58.
23 Fœdus icere, ferire, percutere dicitur à cæso porco, vt *Liuio*, porca, vt *Virgilio & Suetonio*: sed *& Cic. 2. de legib. Porco femina piaculum dare dixit*, In sacris vero plus valere fœminas victimas obseruatum est. In fœdere itaque Fœcialis siue sacerdos porcum silice feriens dicebat; Iupiter sic populum qui fœdus non seruarit, ferito, vt ego hunc porcum ferio, tantoque magis ferito, quanto magis potens pollesque es, & *à porco fœde & crudeliter cæso Seruius fœdus dici vult.*
24 Modo v. 280.
25 In bello perituris illo, quod tu viuendo inhibere poteris.
26 Empusice, Impiis, vtpote ex incestu geni-

Te tuas preces, tuam pietatem. 28 Mare Europam ab Asia diuidens, ab Ægæo, Thesei patre: alij, à scopulo, qui αἰγὸς, id est, capræ speciem præfert. 29 Ætna. v. 80. Herc. Fu. 30 Draconi vigili, qui furens propter aurea mala ab Hercule surrepta, v. 237. Herc. Fu.

Iubente te 31 prebebit alitibus iecur;
Iubente 32 viuet. ——

31 Vt Tityus Herc.Fu.755. 32 *Emphatice* quod omni cruciatu maius, extremum enim malorum illi vita.

ACTVS SECVNDVS.

NVNCIVS. OEDIPVS. ANTIGONE.

Nuncius à Thebanis missus Oedipum obsecrat vt rediens componat filios, abnuit Oedipus, & in syluas se recipiens filiis diras imprecatur.

1 —— NVN. *Regia stirpe edite.*
Thrbia 2 pauentes arma fraterna inuocant,
Rogantque tectis arceas patriis faces.
Non sunt minæ. iam propius accessit malum.
Nam 3 regna repetens frater & 3 pacti vicem
In bella cunctos Graeciæ populos agit;
4 Septena muros castra Thebanos premunt.
Succurre; prohibe pariter & bellum & nefas.
OED. 5 *Ego ille sum qui scelera committi vetem,*
Et abstineri sanguine à caro manus
Doceam? magister iuris & amoris pij?
Ego sum? meorum exempla facinorum appetunt.
Me nunc sequuntur. laudo & agnosco libens.
Exhortor, aliquid vt 6 patre hoc dignum gerant.
Agite ô propago 7 clara, generosam indolem
Probate factis; gloriam ac laudes meas
Superate: & aliquid facite, propter quod patrem
Adhuc iuuet vixisse. facietis, scio.
Sic estis orti. scelere defungi haud leui,
Haud vsitato, tanta nobilitas potest.
Ferte arma. facibus petite 8 penetrales deos,
Frugemque flamma metite natalis soli.
Miscete cuncta. rapite in exitium omnia.

1 Hoc hemistichium, ne cohæreat cum præcedenti, quod in fine Actus primi, replet ex veteri libro Lipsius. sic, *Exemplum in ingens, regia stirpe edite.* Ego neque temere omni vetustæ aut scriptæ lectioni fidendum puto, & vix est vt à Seneca sic positum dicam. Nam valde inamœnus fit sonus particulæ *in* repetitæ. Præterea & si fatetur ipse Oedipus appetere exempla suorum facinorum in suis natis: non propterea id nuncius dixerit, aut cum malo omine Regem suum salutauerit. 2 Pauentes bella, te tuamque opem inuocant. 3 Sup. v.282. & v.58. 4 Castra septem ducum, qui Adrastus, Tydeus, Polynices, Capaneus, Hippomedõ, Amphiaraus, Parthenopæus. qui singuli singulas portas Thebarum obsedere. 5 Imo vero scelestus cum sim Diisque iratis genitus, qui potius iubeam & doceam. Sui itaque detestatione & stirpis odio diras natis imprecatur. 6 *Emphatice.* me parricida, incesto. 7 Certe mea. vel Ironice, vt & sequentia. 8 Penates. Thyest.773.

Deiicite

moenia, in planum date.
obruite, maculatos 9 lares
o tota confidat domus.
tur. primus à thalamis meis
AN. Mitte violentum impetum
ublica exorent mala,
teida liberis pacis veni.
odesta deditum menti senem?
amantem pacis ad partes vocas?
ira, feruet immensum dolor,
quod casus & iuuenum furor
id cupio. non satis est adhuc
rater in fratrem ruat.
quod debet, vt fiat nefas
11 quod meos deceat 12 toros;
ri, nemo me ex his eruat
pis exesa cauo.
corpus abstrusum tegam.
abor verba rumoris vagi,
bella, quod possum, audiam

9 Imagines Deorum domesticorum aureas, argenteas, æreasve incendiis conflate.

10 Me ne inultas ad sedandas partium iras; ac si essem pacificus? Frustra. Tumet enim animus ira.
11 Immane & inauditum.
12 Quo probent se ex me genitos.
13 Captabo.

CTVS TERTIVS.

* ἀκέφαλος *

A. ANTIGONE. NVNCIVS.

procinctu stare vtramque aciem propere
si fieri possit) in gratiam reducturam.

sgaue, 2 facinus horrendum, manu
gestauit; & spolium tulit
Manas 4 in partes dati.
id misera non vltra suum
ris: hoc leue est; quod sum nocens?
hoc quoque etiam leue est;
deerat ærumnis meis,
amarem. Bruma ter posuit niues,

* Multa desunt in fine præcedentis Actus. Deest etiam huius Actus tertij principium.
1 Sup. v. 17.
2 Thyrso affixum caput Penthei.
3 Bacchis, à

e. 4 Discerpti. 5 Sed illa non vlterius progressa in
lera. vt ego. 6 Lipsius nocentem reponit quia de Oedi-
o est. sed & alias scelus indignanter adaugens pluralem
nit Herc. Fu. 185. Quin & Sophocl. πατέρας de vnico
ρας de Iocasta sola dixit, vel, feci nocentes me & Oedi-
ici enim ius suum armis repetenti faueo.

Et 8 tertia iam falce decubuit Ceres,
Vt exul errat gnatus, & patria caret,
9 Profugusque regum auxilia Graiorum rogat.
Gener est Adrasti, cuius imperio mare,
Quod cingit Isthmon, regitur. hic gentes suas
9 Septemque secum regna ad auxilium trahit
Generi. quid optem, quidve decernam, haud scio.
Regnum reposcit. causa repetentis bona est;
Malas 10 sic petentis, vota quæ faciam parens?
Vtrumque natum video. nil possum pie
Pietate salua facere. quodcunque alteri
Optabo nato, fiet alterius malo.
Sed vtrumque quamuis diligam affectu pari;
Quo causa melior sorsque deterior trahit,
Inclinat animus, 11 semper infirmo fauens.
Miseros magis fortuna conciliat suis.
NVN. *Regina, dum tu flebiles questus cies,*
Terisque tempus, tota nudatis stetit
Acies in armis. 12 æra iam bellum cient,
13 Aquilaque pugnam signifer mota vocat.
Septena reges bella dispositi parant.
Animo pari 14 Cadmea progenies subit.
Cursu citato miles hinc illinc ruit.
Vide, vt 15 atra nubes puluere abscondat diem,
Fumoque similes campus in cœlum erigat
Nebulas, equestri fracta quas tellus pede
Submittit: &, si vera metuentes vident,
Infesta fulgent signa; subrectis adest
16 Frons prima telis: 17 aurea clarum nota
Nomen ducum vexilla præscriptum ferunt.
I, redde amorem fratribus, pacem omnibus,
Et impia arma matris oppositu impedi.
ANT. *Perge, ô 18 parens, & concita celerem gradum,*
Compesce tela, fratribus ferrum excute.

8 Hic Euripidem sequutus inducit Iocastam tertio post anno quam incestum agnouit viuentem: cũ in Oedipo, agnito facinore statim sibi mortem consciscat.

9 Sup. v. 58. & 316.

10 Cõtra patriã arma externa inferentis.

11 Supra v. 370.

12 Tubæ.

13 Romano more vexillum primum Aquilam vocat Poëta. forte & Græci habuerunt. nam & Persæ; à quibus Romani aquilæ vsum sumpsere.

14 Thebani à Cadmo orti.

15 Pulueris ab equitatu excitati.

16 Acies instructa.

17 Aureis characteribus. Non enim solum ducum nomina aureis literis ferebant in vexillis, sed & signo cum minis insertis. 18 Quam parens cum sit, discordes reuereantur filij. Alij tribunt hæc *Nuncio*, non enim, vt aiunt, verisimile est, vt hæc iam Thebis dicat Antigone, quæ nec prece, nec vi à patre auelli poterat, qui in Cithæronis sylua. Sed minus recte. Sunt enim verba minus decora, magisque pathetica, quam vt conueniant nuncio. Ne autem miremur filiam deseruisse patrem, vt succurreret fratribus: sic requirit pietas. & iam morti renunciarat Oedipus: vnde est supra v. 319. *Iubente viues*. Item v. 361. *Hinc aucupabor*, &c.

19 Nu-

inter enses 20 pectus infestos tene.
ellum, mater, 20 aut prima excipe.
& armis obuium opponam caput.
rma. 21 praetere qui fratrem volet,
e matrem. sed, qui fuerit pius,
at matre: qui non est pius,
Feruidos iuuenes anue
um 22 teste me fieri nefas.
& me teste committi potest,
vnum. ANT. 24 Signa collatis micant
clamor hostilis fremit;
pinquo est: occupa, mater, preces.
s fletibus credas meis;
mis segne compositis venit.
s tarda, sed properant duces.
procella turbine insana vehens
uras ventus aethereas aget?
inx, vel 26 atra nube subtexens diem
is, auidis praepetem pennis feret?
alias aëris rapiet vias
cui regis obseruans famem,
s proiiciet raptam duas?
furenti similis, aut etiam furiis
ualis Parthica velox manu
r, qualis insano ratis
vento rapitur, aut qualis cadit
caelo stella, cum 32 stringens polum
tu ignibus rumpit viam;
u fugit, & 33 binas statim
s. victa materna prece
iamque in alternam necem
miscere cupientes manum,
a tela suspensa tenent.
34 omnium ferrum latet
telum vibrat in fratrum manu.
mater ostendit comas;
entes: irrigat fletu genas.
i, qui diu dubitat, potest.

19 Quod nutritionis illos admoneat. v. 447. infr.
20 Aut primum belli ictum excipe.
21 Ferro.
22 Me vidente.
23 Nam & ipsa vna peribo.
24 Quae tria. *Muta* vt vexilla; *vocalia* quae voce humana: *semiuocalia* quae classico, tuba, buccina dantur.
25 Sup. v. 120.
26 Solem obscurans alis expassis. Her. Fu. 1182.
27 Herc. Fu. v. 245.
28 Phinei. v. 253. Thyest.
29 Thyest. v. 383.
30 Vrgente à puppi, secundo vento.
31 *De caelo lapsa serene, Qua si non cecidit potuit cecidisse videri.* Est autem exhalatio superius inflammata deorsum decurrens vt cadit. 32 Aera diuidens. 33 Inter vtramque aciem consistit. 34 ...tas reconditi gladij non vibrantur. 35 Solum tela micant ...nanibus, *Sunt qui legunt, Cessatque telum vibratum fratrum.* quidem approbando sed contra quartae sedis modum.

ACTVS

ACTVS QVARTVS.

IOCASTA. POLINICES.

Iocasta vtrumque filium serio precatur vt simultate posita in gratiam & amorem redire velint. Polynices impie respondet.

IN me arma & ignes vertite. in me omnis ruat
Vnam iuuentus; quaque 1 ab Inachio venit
Animosa muro; quaque Thebana ferox
Descendit arce. ciuis atque hostis simul
Hunc petite ventrem, qui dedit 2 fratres viro,
Mea membra passim spargite, ac diuellite:
Ego vtrumque peperi. 3 ponitis ferrum ocyus
Ac dico, & ex æquo mihi dextras datis?
Date, dum 4 piæ sunt. 5 error inuitos adhuc
Fecit nocentes. 5 omne Fortunæ fuit
Peccantis in nos crimen. hoc primum nefas
Inter scientes geritur. in vestra manu est,
Vtrum velitis. sancta si pietas placet,
6 Donate matrem pace. 7 si placuit scelus,
Maius paratum est; media se opponit parens,
Proinde bellum tollite, aut 8 belli moram.
Sollicita cui nunc mater alterna prece
Verba admouebo? misera quem amplectar prius?
In vtramque partem ducor affectu pari.
9 Hic abfuit. sed 10 pacta si fratrum valent,
11 Nunc alter aberit. ego iam nunquam duos,
Nisi 12 sic, videbo? iunge complexus prior
Tu, tot labores totque perpessus mala,
Longo parentem fessus exilio vides.
Accede propius. claude vagina impium
Ensem; & trementem iamque 13 cupientem excuti
Hastam solo defige. maternum tuo
14 Coire pectus pectori clypeus vetat.
Hunc quoque repone. 15 vinculo frontem exue,
16 Tegimenque capitis triste belligeri leua,
Et ora matri redde. 17 quo vultus refers,

1 Ab Argis, Inacho quondam regnatis.
2 Natos eosdem & fratres Oedipo.
3 An deponitis arma dicto citius?
4 Nec fraterna cæde pollutæ.
5 Quæ hactenus peccata sunt vel à me vel à patre vestro de origine vestra, fortunæ diræ imputanda sunt, adeoque ignorantia excusanda. vos primum scientes peccatis, an etiam volentes in vestra est potestate.
6 Legitur, & *Donate matri pacem*, melius; nisi repugnaret lex carminis.
7 Si pergitis, & frater in fratrem ruit, non ea meta sceleri: maius superest; quia primum interficienda ego mater. Perit neuter vestrum nisi per me potest, quæ me obiicio mediam. 8 Me moram belli mediam. 9 Polynices. 10 Sup. v. 280. 11 Eteocles. 12 Alterum per vices exulantem. 13 Vibratam. 14 Coniungi. 15 Galeæ. 16 Galeam. 17 Quo respicis aut vultum torques, ac si fratrem timeres?

Acie

auida fratris obseruas manum?
um corpus amplexu tegam.
per meum fiet via.
us hares? an times matris fidem?
o: nihil iam iura natura valent.
8 fratrum exempla, ne matri quidem
nda est. IO. *19 Redde iam capulo manum,*
galeam, laua se clypeo ingerat;
r 20 exarmatur, armatus mane:
ne ferrum, causa qui es ferri prior.
iam est, furere si bello placet,
as te mater exiguas rogat,
euerso post fugam nato oscula,
ima, vel 24 suprema dum pacem peto,
ermes: ille te, tu illum times;
que, sed pro vtroque. quid strictum abnuis
ensem? qualibet gaude mora.
ellum cupitis, 25 in quo est optimum
tris fratris infesti dolus?
esse ast fallere, aut falli à suis,
tius ipse, quam faciat, scelus.
ere: mater insidias & hinc
illinc abiget. exoro, an 26 patri
stro? veni, vt arcerem nefas,
derem propius? 27 hic ferrum abdidit
astæ, & arma defixa incubant.
er nunc, nate, maternas feram,
crymas. te eo longo tempore
is ora. te, profugum solo
tates 28 regis externi tegunt:
ot diuersa, tot casus vagum
on te duxit in thalamos parens
rimos, nec sua 39 festas manu
es, nec sua 21 latas faces

18 Fraternæ perfidiæ.
19 Recipe quæ deposueras à me rogatus arma.
20 Legitur &, *est armatus.*
21 O Eteocles, qui violasti fidem pactam.
22 Exiguam saltē belli moram.
23 Post multos annos quibus eum nō viderim *vel* prima futuræ pacis pignora.
24 Perituro fortasse in hoc bello, si bellum gerere persistatis.
25 In quo melius foret occidi, quam iniuriæ fratrisque cædi superesse.
26 Qui absens & cęcus est. ego autem adsum, an vt repellam an vt videam nefarium hoc bellū? infra v. 552.
27 Eteocles precibus meis motus arma deposuit, & hastæ solo defixæ incubat reclinis.

m miles si hostis à sinistro latere appareat, in scutum se in- à dextro, in hastam. 28 Adrasti. 29 Ego non conciliaui tibi on nuptam in thalamum duxi, nec in lecto collocaui. *quod fficium est quæ plerumque mater.* 30 In nuptiis ianuæ festa fron- & sertis ornari solitæ. 31 Sponsa primum ad mariti limen ve- es laneis vittis ornabat eosque adipe suillo vngebat, vnde . pronuba autem vt plurimum sponsæ mater, ademptas nup- nales vittas facibus (quæ quinque, pro numero partus natura- honorem V. deorum, Iouis adulti, Iunonis adultæ, Veneris, Lucinæ præferebantur à pueris patrimis & matrimis apud à sponsæ matre apud Græcos) vrendas implicuit sponsamque ibus vittis redimibat.

Vitta

Vitta reuinxit. dona non auri & graues
Gazas socer, non arua, non vrbes dedit;
Dotale bellum est. hostium es factus gener,
Patria remotus, hospes alieni laris,
Externa consecutus, expulsus tuis,
Sine crimine exul. ne quid è 32 fatis tibi
Deesset paternis, 33 hoc quoque ex illis habes,
Errasse thalamis, nate 34 post multos mihi
Remisse soles; nate, sollicita metus
Et spes parentis; cuius aspectum Deos
Semper rogaui; cum tuus reditus mihi
35 Tantum esset ereptus aduentu tuo,
Quantum daturus; quando pro te desinam,
Dixi, timere? dixit irridens Deus,
Ipsum timebis. nempe, nisi bellum foret,
Ego te carerem: nempe, si tu non fores,
Bello carerem. triste conspectus datur
*Precium tui, durumque: * sed matri placet.*
Hinc modo recedant arma, dum nullum nefas,
Mars saeuus audet. hoc quoque est magnum nefas;
Tam prope fuisse. stupeo, & exsanguis tremo,
Cum stare fratres hinc & hinc video duos
Sceleris sub ictu. membra quassantur metu.
Quam pene mater maius aspexi nefas,
Quam quod miser videre non potuit pater!
Licet timore facinoris tanti vacem,
Videamque iam nil tale, sum infelix tamen,
Quod pene vidi. per 17 decem 38 mensum graues
Vteri labores, perque pietate inclytas
Precor sorores, & per irati sibi
Genas parentis; scelere quas nullo nocens,
Erroris à se dira supplicia exigens,
Hausit; nefandas moenibus patriis faces
Auerte: signa bellici retro agminis
Flecte. vt recedas, magna pars sceleris tamen
Vestri peracta est. vidit hostili grege
Campos repleri patria, fulgentes procul
Armis cateruas: vidit equitatu leui
Cadmea frangi prata, & 29 excelsos rotis

32 Exulere vtrumque sine culpa: oraculo vxorem accipere.

33 Vt Oedipus matris errauit thalamis quos insecuta est pestis, ita tu hostilis vxoris quos comitatur bellum dotale.

34 Post multos mihi reddite dies.

35 Fratre in exilium alternum recessuro.

*

37 Quibus te in vtero gestaui. etsi autem de partus tempore variant, alij menses numerando *Solares* alij *Lunares* & hos quidem vel Peragrationis vel Consecutionis v.838. Thyestis. vel denique Apparitionis: commodius tamen ad menses solares XXX. dierum referunt pariendi tempus, cuius communissimus, mensis nonus; proximus mensis decimus aut septimus. de sexti mensis vitalitate disputant medicorum filij: an mensis vndecimi partus sit legitimus, quaerunt ICti. 38 Legitur & *mensum* ne Amphimacer versui grauet. 39 Sublimes in curribus è quibus pugnare mos veteribus erat.

Volita.

40 igne flagrantes trabes
i qua petunt nostras domos;
s quod nouum 42 & Thebis fuit)
s hoc exercitus,
, & vtraque hoc vidit soror,
:nam pater 43 debet sibi,
stauit. 44 occurrat tibi
o iudice, erroris quoque
e, precor, ferro erue
tes; nunc, quas regere expetis,
is tenet mentem furor?
perdis. vt fiat tua,
s? quin tua causa nocet
rmis vertis infestis solum,
dustas sternis, & totos fugam
mo sic vastat sua.
qua meti gladio iubes,
x fit è vobis vter,
uarite. hac telis petes,
a? poteris has 47 Amphionis
ulla quas struxit manus,
machina ducens onus;
ocis & citharæ sono
venit in summas lapis.
victor? hinc spolia auferes,
48 patris æquales tui?
oniugum rapias sinu
les imposita trahet?
ista captiuo gregi
munus Argolicis eat?
as vincta post tergum datas
præda 49 fraterni vehar?
tus exitio datos
nibus caris potes
e? sanguine & flamma potes
am se um & durum geris
pectus, & nondum imperas?
faciet? pone vesanos, precor,
teque pietati refer.
errem semper? vt patria arcear,
hospes externa sequar?
ud, 51 si fefellissem fidem,

40 Faces incendia Thebis minitantes.

41 Ad cinerem

42 Emphat. & Thebis, quibus nullum fere scelus nouum est.

43 Pro beneficio habet erutos à se oculos ne hæc videat.

44 Si pater etiam ignorantiæ pœnas exegerit, tu vide ne sciens volensque in scelus irruas.

45 Nullus itaque erit.

46 Aduris & sternis, alij leg. *adultas*.

47 *Dictus & Amphion Thebanæ conditor arcis Saxa mouere sono testudinis.* Vid. Hercul. Fu. 260, & 914.

48 Coæuos patris, id est, senes.

49 De fratre acti.

50 Quid quæso facies si quando Rex fueris?

51 Quod fecit Eteocles.

Q.

Si prima feriunt fraudis alienæ dolo
Pensare, at ille præmium ſcelerum ferat?
Iubes [illegible] *imperia diſſipem.*
Ibi, quæ materna regna faciat tua
Reddere ſuperbus [illegible]
Hanc de regno [illegible]
Profare regnum. 52 *coniugi donum datus*
Arbitria thalami dura felicis feram,
Humiliſque ſocero [illegible] *ſequar?*
53 In ſervitutem cadere de regno, grave eſt.
IO. *Si regna quæris, nec poteſt ſceptro manus*
Vacare ſæva, multa, quæ poſſunt peti
In orbe toto, quælibet tellus dabit.
Hinc nota Baccho 54 *Tmolus attollit iuga,*
Qua lata terris ſpatia frugiferis iacent.
Et qua trahens opulentas 55 *Pactolus vadas*
Inundat auro rura: nec lætis minus
56 *Maeander arvis flectit errantes aquas,*
Rapidusque campos fertiles 57 *Hermus ſecat.*
Hinc grata Cereri 58 *Gargara, & dives ſolum*
Quod 59 *Xanthus ambit nivibus Idæis tumens:*
Hinc qua 60 *relinquit nomen Ionii maris,*
Fauces Abydi Seſtos oppoſita premit:
61 *Aut, qua latus iam propius Orienti dedit,*
Tutamque crebris portubus Lyciam videt:
Hæc regna ferro quære, in hos populos ferat
Socer arma fortis, has paret ſceptro tuo
Tradatque gentes. hoc adhuc regnum puta
Tenere patrem. melius exilium eſt tibi,
Quam reditus 62 *iſte. crimine alieno exulas,*
Tuo redibis. melius iſtis viribus
Nova regna nullo ſcelere maculata appetes.
Quin ipſe frater arma comitatus tua,
Tibi militabit. vade, & id bellum gere,
In quo pater materque pugnanti tibi
Favere poſſint. regna cum ſcelere, omnibus
Sunt exiliis graviora. nunc belli mala
Propone; dubias Martis incerti vices.
63 *Licet omne tecum Græciæ robur trahas;*
Licet arma longe miles ac late explicet;
Fortuna belli ſemper ancipiti in loco eſt,
Quodcunque Mars decernit. exæquat duos,

52 In coniugis opulentæ domū ſuſceptum pro-vinciæ locum ha-beam, imo ha-bere & ſubditū factum.
53 V. 523. Thyeſt.
54 Mons Lydiæ à Baccho ſuperatis vitibus & croci ferax.
55 Lydiæ fl. auream trahens arenam.
57 V. 585. Herc. Fu.
58 Fluvius Thraciæ.
58 Montis Idæ cacumina fru-mento fertilis.
59 Scamander fl. Troianus.
60 Et Helleſpontus dici cœpit, in cuius faucibus Abydos à latere Aſiatico oppoſita eſt Seſto à latere Europæo.
61 Aut qua orienti vicinior fluit Xanthus.
62 Per vim & nefas.
63 Exercitu & copiis licet ſis numeroſior & inſtructior, imo melior, non tamen numero, non virtuti militum ſemper reſpōdet fortuna, ſed anceps belli alea, & κοινὸς ἄρης impares æquat & potentioris ſpem impotentioris ſæpe metui ſubiicit.

Licet

dius;& spes & metus
ium incertum petis,
e fac votis Deos
auersi fugam
nesta iacent.
xulies licet,
deiecti geras;
est. Quale tu id bellum putas,
ctor admittit nefas,
vincere infelix cupis,
infaustas, age,
patriam metu,
celeris & fraudis suæ
vt nullas ferat?
nas, & quidem soluet graues.
est pœna? IO. Si dubitas, 66 auo
7 Cadmus hoc dicet tibi,
ceptra Thebarum fuit
nec quisquam 69 fide
n numeres, licet,
O. Numero: 70 & est tanti mihi
O. 71 Te turba exulum
modo inuisus tuis.
vult, esse qui inuisus timet.
litor posuit Deus,
regis, & magni, reor
Iulta dominantem vetat
in iratos licet.
, languida regnet manu.
nperia retinentur diu.
ius imperij reges dabunt;
. Pro regno velim
iugem flammis dare.
uolibet constant bene.

64 Non tamen sincera erit tibi & integra victoria, quia non honesta.

65 Leguntur hæc & absque interpositione personæ, sic. Io. *ne metue: pœnas & quidem solues graues: Regnabit, hæc est pœna. si dubitas, &c.*

66 Laio & Oedipo quorum ille interfectus, hic omni ærumnarũ genere accumulatus.

67 Regno pulsus & in serpentem mutatus. Herc. Fu. v. 392.

68 Ibi. v. 385.

69 Quod fecit Eteocles.

70 Et ego tanti regnum æstimo; vt vel cum his regibus rex mori velim.

71 Si hæc tua sit politice, melior eris exul quam Rex.

62 V. 352. Herc. Fu. Oed. 703.

& subditorum arbitratu qui amari vult. *Et hi duo bris Iocastæ tribuuntur.* 74 Quæcunque, inquit, à te unt regni: sed regum est, non tuum, ista edicere. ræcepta regnandi dabunt, quam tu, qui exul es. Ipsi sponant regna sua: tu (vt modo v. 652.) quomodo m tibi præcepta exsilij quam illis imperij opus

N I S.

gna pars hujus Tragœdiæ,
uæ intercidit,

HERCVLE OETÆVS.

Dramatis Personæ.

HERCVLES. DEIANIRA.
HYLLVS. IOLE
ALCMENA. PHILOCTETE
CHORVS ÆTOLA-RVM Mulier. CHORVS OECH-RVM Virginum
NVTRIX. LICHAS, muta
IOLE & CHORVS OECHAL
sunt προτατικὰ πρόσωπα.

ARGVMENTVM.

Deianira indigne ferens sibi prælatam Iole ti regis Oechaliæ filiam, Herculi tunicam imbutam sanguine Centauri Nessi sagi culis Hydræ felle tincta vulnerati; eff mum credens philtrum præsentissi amoris remedium, quod illam monue riens Nessus. Quam simul ac induisset in Eubœæ promontorio sacrificaturus H ignem concipit virus, vestisque corpo rentis æstus carnem, ossa interiora Nessi fraude intellecta sibi mortem c Deianira. Hercules, interfecto Licha qu lethale attulerat, mandat Philoctetæ (riens arcum & sagittas tradit) extru monte Oeta pyram, in qua se cum clau nis pelle cremat. Alcmenæ denique m paret, ipsamque consolatur iam in cœli merum ascriptus.

ACTVS PRIMVS.

HERCVLES.

protuli patem tibi,
eneue porrigi terras vetat.
dum.perfidi reges iacent.
fregimus, quidquid fuit
dum.sed mihi cœlum, parens,
ur? 2 *parni certe Ioue*
: 3 *teque testata est meum*
rca. quid tamen nectis moras?
timemur? 5 *numquid impositum sibi*
Atlas ferre cum cœlo Herculem?
iter, quid negas? 6 *mors me tibi*
omne 7 *conuersit malum,*
genuit, pontus, aër, inferi.
bes errat Arcadicæ 9 *leo.*
is icta est, 11 *Mænali nulla est fera.*
pius aureum 12 *serpens nemus.*
vires posuit. & notos Hebro
s hospitum fudi 14 *greges:*
traxi spolia 15 *Thermodontia.*
tem fata; nec tantum redij,
lus atrum Cerberum vidit dies,
nullus 18 *Antæus Libys*
mit. 19 *cecidit ante aras suas*
na est Geryon sparsus manu.
populis horridus 22 *centum pauor.*
ellus genuit infestum, occidit,
est dextera. 23 *iratis deis,*
. 24 *si negat mundus feras,*
erca, redde nunc gnato patrem,
nec peto ut monstres iter.
um, genitor; inueniam viam.
terra concipiat feras;

2 Apparui.
3 Quin ipsa Iuno testatur me approbasse te patrem. vid. Her. Fu. v. 36. quo respicit. vt &
4 ad v. 46. Herc. Fu.
5 Numquid ego in cœlum relatus nimio pondere prægrauans vrgebo Atlanta cœlum humeris sustinentem?
6 Non me detinuit infernus sed remisit vt ad te venirem.
7 Abiit, cessit. Al. legunt *omne cum cessit malum*
8 Herc. Fu. 30.
9 Herc. Fu. 223.
10 Herc. Fu. 243.
11 Cerua. Herc. Fu. 221.
12 Draco vigil custos hortorum Hesperidũ. Herc. Fu. 238.
13 Herc. Fu. 240.
14 Thracios
dis: Her. Fu. 225. 15 Amazonis, Hippolytes. Herc. Fu. 245. tona, mortis dominum. Herc. Fu. 720. 17 Herc. Fu. 595, & uni ex terra fil. gigas, Tingitaniæ rex hospites secum pa- prouocans cogensque occidit, quem Hercules cum ani- lassum tactu terræ recreari pectori astrictum expirare coe- Fu. 484. 20 Mei manus, cum ipse tricorpor esset. 21. Her. Fu. 527. 22 Cretæ; vnde vel Peloponnesi, quo tranatauit, vtra- τόμεπολις. vide Agam. 827. 23 Monstra quippe deorum issa sustuli. 24 Si terra non alia sustineat, perferre monstra. no ira desistat placariq; velit: quid obstat quo minus red. paternæ hereditatis, Iouis filius; vel in virtutis præmium domitor?

25 Properet malum quodcunque, dum terra Herculem
Habet, videtque. nam 26 quis inuadet mala?
Aut quis per vrbes rursus Argolicas erit
Iunonis odio dignus? 27 in tutum meas
Laudes recepi. nulla me tellus silet.
Me sensit Vrsæ frigidum 28 Scythicæ genus,
Indusque 29 Phœbo subditus, 30 Cancro Libys.
Te, clare Titan, testor, occurri tibi
31 Quacunque fulges, 32 nec meos lux prosequi
Potuit triumphos. Solis excessi 33 vices.
34 Infraque nostras substitit metas dies.
Natura cessit. terra 35 defecit gradum.
Laxata per me 36 nox, & 37 extremum Chaos
In me incurrit. inde ad hunc orbem redij,
Vnde retro nemo. tulimus Oceani minas,
38 Nec vlla valuit quatere tempestas ratem,
Quacunque pressi. pars quota est, quam prosequor?
Iam vacuus æther non potest odio 39 tuæ
Sufficere 39 nuptæ; quasque deuincam feras
Tellus timet concipere, nec monstra inuenit.
Feræ negantur. Hercules 40 monstri loco
Iam cœpit esse. quanta nunc fregi mala,
Quot scelera nudus? quidquid immane obstitit,
Sola manus strauere. nec iuuenis feras
Timui, nec 41 infans; quidquid est iussum, leue est.
Nec vlla nobis segnis illuxit dies.
O quanta fudi monstra, quæ 42 nullus mihi
Rex imperauit! institit virtus mihi
43 Iunone peior. 44 sed quid impauidum genus
Fecisse prodest? non habent pacem Dei.
Purgata tellus omnis, in cœlo vides
Quodcunque timuit. transtulit Iuno feras.
Ambit peremptus 45 Cancer 46 ardentem plagam,
Libyæque sidus fertur, & messes 47 alit.
48 Annum 49 fugatæ tradit 49 Astrææ leo.

25 Properet edere. 26 Quis nisi Hercules τὰ φοβερὰ occupabit? quis se vltro periculis offeret? al. *inuideat*. minus recte. 27 Non perituras laudes. 28 Reponit Ios. Scaliger. *Scythiæ*, vt sensus & ordo sit *frigidum genus Scythiæ subditum Vrsæ*. Heinsius legit *Scythicæ gelu*. 29 Orienti soli. 30 Cancri tropico subditus Afer. 31 In Oriente seu Occidente. 32 Neque lux tua prosequi potuit me ad Tartara penetrãtem. 33 Cursus, limites per vices obeundos. 34 Itane? de suis columnis hoc gloriabundus, an de ad inferos descensu? 35 Non suppeditauit mihi vbi sisterem. alij malunt *gradu*, alij *deseruit gradum*, id est, dehiscens descensum reditumque mihi præbuit. 36 Tenebrarum regio, Tartarus. 37 Mihi obiectum est Chaos. Herc. Fu. 609. Thyest. 830. 38 Herc. Fu. 320. 39 Iunoni. 40 Nullo labore domiti. 41 Herc. Fu. 213. 42 Nullus Eurystheus. Herc. Fu. 35. & infr. v. 1795. 43 Magis me ad ardua incitans quam Iuno. 44 Sed quid prodest genus humanum metu monstrorum liberasse, cum illa in cœlum Iuno transtulerit? 45 Thyest. 852. 46 Zonam torridam. 47 Calore maturat. 48 Sol Leone egressus intrat Virginem. 49 Thyest. 855.

ille iactans feruidam cœlo iubam
m madentem siccat, & nimbos trahit.
omnis ecce iam cœlum fera,
antecessit. victor è terris meos
labores. astra portentis prius
e Iuno tribuit, vt cœlum mihi
timendum. sparserit mundum licet:
que terris peius, ac peius Styge
aciat; dabitur Alcidæ locus.
feras, post bella, post Stygium canem
m astra merui, 51 Siculus Hesperium latus
52 Pelorus; vna iam tellus erit:
ngabo maria, si iungi iubes.
mittat vndas Isthmus, & iuncto sale
rantur Atticæ puppes via.
r orbis. 54 vallibus currat nouis
r, nouasque 56 Tanais accipiat vias,
tuendos, Iuppiter, saltem deos.
rbis fulmen à parte auferas,
m tuebor: siue glacialem polum,
tueri feruidam partem iubes,
superos parte 57 securos puta.
hea 59 Pæan templa, & æthereum domum
te caso meruit. at quoties iacet
in 60 Hydra? Bacchus & Perseus deis
atulere: sed quota est mundi plaga
ens subactus? aut quota est 62 Gorgon fera?
ra gnatus laudibus meruit suis
& nouerca? 63 quem tuli, mundum peto.
comes laboris Herculei Licha,
64 triumphos, Euryti victos lares,
que regnum: vos pecus rapite ocyus,

50 *Horrentesque iubas & fuluum cerne leonem, Hic vbi contigerit Phœbi violentior axis, Accensa in Cancro iam tum geminabitur æstas. Tunc lymphæ tenues, tunc est tristissima tellus.*
51 Siciliam Italiæ contiguam reddam: vti olim fuit priusquam *vi pontus & vndis Hesperium Siculo latus abscidit.*
52 Vnum è tribus Siciliæ promontoriis quod Italiam spectat.
53 Isthmo Corinthio perfosso, Ægæum Ionio miscebo mare.
54 Alueis.
55 Thyest. 375.
56 Scythiæ fl.
57 A feris quas Iuno in cœlum transtulit.
58 Cultum oraculumque Delphicum (Oed. 269. & cœlum

Apollo, interfecto vno Pythone. 59 Apollo παιὰν aut παιὼν *iæc. Vel* acclamatione Laconæ ἰὲ παῖ cæso Pythone. 60 Numeralo, & binis singulo amputatore pullulante capitibus. 61 A Bacbactus Oed. 114, & 424. 62 Medusa à Perseo deuicta. Med. 829, c0; Fu. 68, 64 Insignia victoriæ & imagines,

65 Cum delubro dicatur, an templum intelligit. Sed legendum [illegible]

Quæ 65 templa tollens ara 66 Cenæi Iouis
67 Austro [illegible] frangit Euboicum mare.

[illegible] Cenæum. Nec [illegible] est Cl. [illegible] Cenæi Iouis, [illegible] Sophocli in Trachiniis, & Æschylo, [illegible] Strabone L. [illegible] Vide ipsum [illegible] Var. lect. 66 Cui templum & cultus in Cenæo Eubœæ promontorio. 67 [illegible] Austro [illegible] qui Euboicum mare [illegible] Euboicæ [illegible].

CHORVS OECHALIDVM Virginum.

IOLE.

Iole chorus Oechalidum misera patriæ excidium, suam [illegible], suam denique seruitutem plangit.

1 Cui in vita semper cum fortuna felicis exitus definitus.
2 Vita in miseriis acta, mors est.
3 Subiectis pedibus, contemplatur mortem & Charontis cymbam.
4 Neque vt spectaculum exornabit victoris hostis triumphum.
5 Vid. Chor. tertium. Agamem. v. 585.
6 Fracta, hians, fatiscens.
7 Maris dominium inter se venti victores partiuntur.
8 Quæ turpem vitam per seruitutem prætulimus morti honestæ.

PAr ille est superis, 1 cui pariter dies
Et fortuna fuit. 2 mortis habet vices,
Lente cum trahitur vita gementibus.
Quisquis 3 sub pedibus fata rapacia,
Et puppem 3 posuit fluminis vltimi,
Non captiua dabit brachia vinculis,
4 Nec pompæ veniet nobile ferculum.
5 Numquam est ille miser, cui facile est mori.
Illum si medio decipiat 6 ratis
Ponto, cum Borean expulit Africus,
Aut Eurus Zephyrum, cum 7 mare diuidunt,
Non puppis laceræ fragmina colligit,
Vt litus medio speret in æquore.
Vitam qui poterit reddere protinus,
Solus naufragium non poterit pati.
8 Nos turpis macies & lacrymæ tenent,
Et crinis patrio puluere sordidus.
Nos non flamma rapax, non fragor obruit.
Felices sequeris Mors, miseros fugis.
9 Stamus, nec patriæ mœnibus heu locus,
At siluis dabitur, lapsaque sordida
Fient templa casæ. iam 10 gelidus Dolops
Hac ducet pecudes, qua tepet obrutus
Stratæ qui super est Oechaliæ, cinis.

9 Legendum: *Stamus nunc patriæ mœnibus, heic locus At siluis dabitur, &c.* Sciendumque quod supra monui, & quod confirmat v. 36 infra, hunc chorum cum Scena præcedente (è qua plerumque elicitur pendetque chorus subsequens) in Eubœa statui. Patria (inquit) in qua nunc sumus mox in syluas abibit, templa in casas. 10 Namque ad *Pindum* in Phthia extrema habitant Dolopes pop. Thessal.

aſtor in oppido
carmina fiſtulas
t tempora flebili.
Deus ſecula contrahit;
quis fuerit locus.
in ſteriles locos,
ugera Theſſali.
ia vocor; ſaxa rigentia,
horrida torridis,
pecori montinago nemus.
melior ſors famulas vocat,
14 transferet Inachias;
colent mœnia, qua fluit
lumine languidus.
tumidi nupſerat Herculis.
Scythiæ, quis genuit lapis?
a ferum te Rhodope tulit,
*9 Athos, te * fera Caſpia,*
a tibi præbuit vbera?
geminis fabula noctibus,
tit ſidera longius,
ices Lucifer Heſperos,
uit Delia tardior.
. 23 peruia 24 monſtra ſunt,
hebes; lentior eſt chalybs,
corpore frangitur,
t, fataque negligit,
omiſſo corpore prouocat.
erant figere cuſpides,
Scythica tonſus arundine,
ferit 26 Sarmata frigidus;
olifera ſuppoſitus plaga
bathæ vulnera dirigit
noſſiacis certior ictibus.
ia 30 corpore propulit.
let: vincere quod parat,
quota pars vulnere concidit?
auit vultus iniquior,
eſt Herculeas minas.
us 33 Briareus, qui tumidus

11 Vrbem Theſſaliæ ab Hercule in aſpero & ſaxoſo ſolo conditam Troad. v. 816.
12 Capris. aut etiam capreis.
13 Quod ſi quæ noſtrûm melioris ſoli dominum ſortitæ fuerint. 14 Ad vrbes Inachias, id eſt, Argos Mycenaſve transferet.
15 Thebas Bœotiæ. à Dirce fonte. Theb. 126.
16 Alcmena nupta Amphitryoni.
17 Γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα Πέτραι τ᾽ ἠλίβατοι, ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής. Iliad. π. *duris genuit te cautibus horrens Caucaſus, * Hyrcanæque admorunt vbera tigres.*
18 Aliquiſne de Titanum genere, & in rupe quapiam ſeu monte genitus; Rhodope ſc. aut Atho?
19 Med. v. 719.
20 Maculis diſperſa.
21 Neque enim verum eſt Iouem geminæ noctis opera te genuiſſe. Herc. Fu. 24 Agamem. 809.
22 Luna tardius progreſſa non ceſſit diei.
23 Penetrabilia.
24 *Membra*, legunt alij.
25 Herc. Fu. 1126.
26 Herc. Fu. 538.
27 Orientali ſeu Auſtrali.
28 Incolæ, Arabiæ Petreæ. verum diſplicit tum ἀγεωγραφησία, tum locutio parum Latina.
29 Cretenſibus. Herc. Fu. 18 qui ſagittandi peritiſſimi. Hippol. 812.

abſque machina. 31 Ea vis & virtus Herculis, vt vultus eius ro facto: & vidiſſe eius minas, ſufficiat in mortem. Oculi & elum. 32 Quid ipſi Breareus & Gyges, qui diis bellum in- n mirum eſt ſi victi riguerint hoc vultu Herculis irati. 33 Αἰγαίων. 34 Giges Briarei frater, terræ fil.

Supra Thessalicum culmina [illegible]
Et caelo [illegible] 36 [illegible]
Hoc [illegible]
Magnae magna parens, nil superest mali.
Iratam miseri vidimus Herculem.
IOL. At ego infelix, non templa suis
Collapsa deis, sparsosve focos,
Natis mixtos arsisse patres,
Hominesque deis, templa sepulchris;
Nullum querimur commune malum.
Alio nostras fortuna vocat
Lacrymas, alias flere ruinas
Mea fata iubent. Quae prima querar?
Quae summa gemam? 37 pariter cuncta
Deflere iuvat, nec plura dedit
Pectora tellus, ut digna sonent
Verbera plantis. 38 me vel Sipyli
Flebile saxum fingite, superi,
Vel in 39 Eridani ponite ripis,
Ubi maesta sonat Phaethontiadum
Turba sororum: me vel Siculis
Addite saxis, ubi 40 fata gemat
41 Thessala 42 Siren: vel in 43 Edonas
Tollite silvas, qualis natos
44 Daulias ales solet Ismaria
Flere sub umbra: formam lacrymis
Aptate meis, resonetque malis
Aspera 45 Trachin. Cyprias lacrymas
46 Myrrha tuetur: raptum 47 coniunx
Ceyca gemit. 48 sed Tantalis est
Facta superstes. 49 fugit vultus
Philomela suos, natumque sonat
Flebilis Ityn. cur mea nondum
Capiunt volucres brachia plumas?
50 Felix, felix, cum silva domus
Nostra feretur, patrioque sedens
Ales in agro referam querulo
Murmure 51 casus, volucremque Iolen
52 Turba loquetur. vidi, vidi
Miseranda mei fata parentis,
Cum lethifero 53 stipite pulsus
Tota iacuit 54 sparsus in aula.

35 Montes Pelion, Ossam, Olympum [illegible] Herc. Fu. 970. Troad. 827.
36 Serpentium pedes habent [illegible] gigantes illi, unde Anguipedes.
37 Subaudi verbum hoc in loco deficiens, quem supplet hanc in modum: [illegible] Desire iuvat, nec [illegible] Verum nil certi est. quorsum enim oculi ad planctum?
38 Ut Nioben. Herc. Fu. 389. Agam. 370.
39 Padi fl. Italiae, cuius in ripis sorores Phaetontis casum fratris lugentes in alnos seu populos mutatae sunt.
40 Se a musis, quibuscum contendere ausae sunt, deplumatas. Vel quod Proserpinam raptam non indicaverint.
41 A patre Acheloo, qui e Thessalia.
42 Med. 355.
43 Thracias ab Edone monte.
44 Philomela (vel ut alij Procne) in lusciniam conversa. a Daulide opp. Phocidos sub ditione Terei. Agam. v. 665.
45 Troad. v. 856. & supra v. 356.
46 Cynarae regis filia a patre inscio impraegnata: cuius, ubi rescisset, iram fugiens in Sabaeam, mutata est in Myrrham arborem.

47 Ceycem. v. 624. 48 In lapidem quippe obduruit qui formam Niobes retinet, lacrymasque videtur. 49 Mutata sc. in avem. sup. v. 197. 50 O foelix [illegible], si et illis ego avis facta in sylvis casus meos garriam. 51 Al. [illegible] casus. 52 Al. fama loquetur. 53 Clava Herculis. 54 Contritus & in frusta concisus.

ulum fata dedissent,
iitor quæ endus erat!
a spectare noctem,
as 56 vestite genas,
sanguine 57 Toxeu?
fata, parentes,
tum mors æqua tulit?
mas fortuna rogat.
ina captiua color
pro, 59 sæue decor,
erit paritura mihi.
domus concidit 60 vni,
mitor negat Alcidæ,
eus socer esse timet.
na tecta petantur.
tui clara parentis,
is respicis amens?
ius fortuna prior.
quisquis nouit famulum
i, vultusque suos
ires 65 pepulit
li, casus animo
o.

55 Imitatur illud vers. 1256, & 1269. Hippol.
56 Barbate.
57 Frater Ioles.
58 Neque enim dolorem sentitis, quod ego facio.
59 Sic & apud Sophoc. queritur ὅτι τὸ κάλλος αὐτῆς τὸν βίον διώλεσεν.
60 Mea solius causa.
61 Repudiatus enim ab Euryto Hercules filiam eius Iolen vxorem ambiens Oechaliā expugnauit, regēq; cum suis interfecit.
62 Noli recordari, vel dissimula fortunam priorem.
63 Heinsius legit: *Sapiens*.
64 Quicunque è regni fastigio in seruitutem deturbatus fortunam mutatam æquo animo ferre potest; vultumque ic... adaptare, multo leuius

quod corrigere est nefas. 65 Al: *Pertulit.*

S SECVNDVS.

IX. DEIANIRA.

HAS muta persona.

pia Deianira conspecta Iole vindictam me... ... que venenatam Herculi mittit.

ventus fœminæ stimulat dolor,
it vna pellici & nupta domus!
rybdis Siculacontorquens freta
da, nulla non melior fera est.
xit pellicis capta decus,
alis 2 innubis dies,
noctibus 3 sidus micat:
ilis, ac torunm intuens
fœta vt Armenia iacens
hoste conspecto exsilit:
sum quatere, conceptum ferens

1 Thyest. v. 577.
2 ἀνέφελος serena, candida.
3 Luna, seu aliud sidus.
4 Venatore, vel ipsa præda.
5 Enthea, inflata Bacchi numine & hastam pampinis inuo-

6 Manas

Si peierassem? fraudis aliena dabo
Pœnas; at ille premium scelerum feret?
Iubes abire: matris imperio obsequor.
Da, quo reuertar. regia frater mea
Habitet superbus; parua me abscondat casa?
Hanc da repulso. liceat exiguo lare
Pensare regnum. 52 coniugi donum datus
Arbitria thalami dura felicis feram,
Humilisque socerum lixa dominantem sequar?
53 In seruitutem cadere de regno, graue est.
IO. *Si regna quaeris, nec potest sceptro manus*
Vacare saeuo; multa, qua possunt peti
In orbe toto, quaelibet tellus dabit.
Hinc nota Baccho 54 Tmolus attollit iuga,
Qua lata terris spatia frugiferis iacent.
Et qua trahens opulentas 55 Pactolus vada
Inundat auro rura: nec latis minus
56 Maeandros aruis flectit errantes aquas,
Rapidusque campos fertiles 57 Hebrus secat.
Hinc grata Cereri 58 Gargara, & diues solum
Quod 59 Xanthus ambit niuibus Idaeis tumens:
Hinc qua 60 relinquit nomen Ionij maris,
Fauces Abydi Sestos opposita premit:
61 Aut, qua latus iam propior Orienti dedit,
Tutamque crebris portubus Lyciam videt:
Haec regna ferro quaere, in hos populos ferat
Socer arma fortis, has paret sceptro tuo
Tradatque gentes. hoc adhuc regnum puta
Tenere patrem. melius exilium est tibi,
Quam reditus 62 iste. crimine alieno exulas,
Tuo redibis. melius istis viribus,
Noua regna nullo scelere maculata appetes.
Quin ipse frater, arma comitatus tua,
Tibi militabit. vade, & id bellum gere,
In quo pater materque pugnanti tibi
Fauere possint. regna cum scelere, omnibus
Sunt exiliis grauiora. nunc belli mala
Propone; dubias Martis incerti vices.
63 Licet omne tecum Graeciae robur trahas;
Licet arma longe miles ac late explicet;
Fortuna belli semper ancipiti in loco est,
Quodcunque Mars decernit. exaequat duos,

52 In coniugis opulentae domũ receptus pro vxore heram habeam. imo habear & inserui á socero.
53 V. 923. Thyest.
54 Mons Lydiae á Baccho superatus vitium & croci ferax.
55 Lydiae fl. aureas trahens arenas.
57 V. 683. Herc. Fu.
58 Fluuius Thraciae.
58 Montis Idae cacumina frumento fertilia.
59 Scamander fl. Troianus.
60 Et Hellesp. pontus dici coepit. in cuius faucibus Abydus á latere Asiatico opposita est Sesto à latere Europaeo.
61 Aut qua orienti vicinior fluit Xanthus.
62 Per vim & nefas.
63 Exercitu & copiis licet sis numerosior & instructior, imo melior. non tamen numero, non virtuti militum semper respõdet fortuna, sed anceps belli alea, & κοινὸς ἄρης impares aequat & potentioris spem impotentioris saepe metui subiicit.

es sint, gladius; & spes & metus
ersat. præmium incertum petis,
lus. * *fanisse fac votis Deos*
cessere, & auersi fugam
es clade funesta iacent.
os miles. Exultes licet,
fratris spolia deiecti geras;
nda palma est. Quale tu id bellum putas,
randum victor admittit nefas.
unc, quem vincere infelix cupis,
t, lugebis. infaustas, age,
gnas. libera patriam metu,
tres. PO. *Sceleris & fraudis suæ*
ndas frater vt nullas ferat?
metue; pœnas, & quidem soluet graues.
PO. *Hæcne est pœna?* IO. *Si dubitas, 66 auo*
e crede. 67 Cadmus hoc dicet tibi,
oles. 68 sceptra Thebarum fuit
lli gerere; nec quisquam 69 fide
bat illa. iam numeres, licet,
ter istos. PO. *Numero: 70 & est tanti mihi*
s iacere. IO. *71 Te turba exulum*
egna, dummodo inuisus tuis.
egnare non vult, esse qui inuisus timet.
mundi conditor posuit Deus,
c regnum. regis, & magni, reor
remere. Multa dominantem vetat
rum. *plus in iratos licet.*
ult amari, languida regnet manu.
nquam imperia retinentur diu.
ecepta melius imperij reges dabunt;
ispone. PO. *Pro regno velim*
nates, coniugem flammis dare.
precio quolibet constant bene.

64 Non tamen sincera erit tibi & integra victoria, quia non honesta.
65 Leguntur hæc & absque interpositione personæ sic. Io. *ne metue: pœnas & quidem soluet graues: Regnabit, hæc est pœna. si dubitas, &c.*
66 Lajo & Oedipo quorum ille interfectus, hic omni ærumnarũ genere accumulatus.
67 Regno pulsus & in serpentem mutatus. Herc. Fu. v. 392.
68 Ibi. v. 385.
69 Quod fecit Eteocles.
70 Et ego tanti regnum æstimo; vt vel cum his regibus rex mori velim.
71 Si hæc tua sit politice, melior eris exul quam Rex.
62 V. 352. Herc. Fu. Oed. 703.

io regnat & subditorum arbitratu qui amari vult. *Et hi duo nonnullis libris Iocastæ tribuuntur.* 74 Quæcunque, inquit, à te præcepta sunt regni: sed regum est, non tuum, ista edicere. o melius præcepta regnandi dabunt, quam tu, qui exul es. Ipsi uomodo disponant regna sua: tu (vt modo v. 652.) quomodo degas. Tam tibi præcepta exsilij quam illis imperij opus

FINIS.

eest & magna pars hujus Tragœdiæ, quæ intercidit,

H. E. K. C. V.

HERCVLES OETÆVS.

Dramatis Personæ.

HERCVLES. DEIANIRA.
HYLLVS. IOLE
ALCMENA. PHILOCTETES.
CHORVS ÆTOLA-RVM Mulier. CHORVS OECHALIARVM Virginum.
NVTRIX. LICHAS, muta persona
IOLE & CHORVS OECHALIDVM sunt προτατικὰ πρόσωπα.

ARGVMENTVM.

Deianira indigne ferens sibi prælatam Iolen Euryti regis Oechaliæ filiam, Herculi tunicam mittit imbutam sanguine Centauri Nessi sagitta Herculis Hydræ felle tincta vulnerati; efficacissimum credens philtrum præsentissimumque amoris remedium, quod illam monuerat moriens Nessus. Quam simul ac induisset in Cenæo Eubœæ promontorio sacrificaturus Hercules, ignem concipit virus, vestisque corpori adhærentis æstus carnem, ossa interiora absumit. Nessi fraude intellecta sibi mortem consciscit Deianira. Hercules, interfecto Licha qui munus lethale attulerat, mandat Philoctetæ (cui moriens arcum & sagittas tradit) extrui sibi in monte Oeta pyram, in qua se cum claua ac leonis pelle cremat. Alcmenæ denique matri apparet, ipsamque consolatur iam in cœlitum numerum ascriptus.

ACTVS PRIMVS.

HERCVLES.

Scena hæc prima cum choro seq. in Eubœa statuitur, vbi *Hercules in Cenæo promontorio sacrificaturus, vota de victoria quod rebus gestis (quas enumerat) meruisse se gloriatur, concipit.* reliquæ Tragœdiæ scena est Trachine.

SAtor Deorum, cuius excussum manu
a Vtraque Phœbi sentimus fulmen domus,

a Oriens & Occidens. Vel vtrũq; hemisphærium.

vtram

:protuli patem tibi,
lereus porrigi terras vetat.
:dum. perfidi reges iacent,
.fregimus, quidquid fuit
ndum. sed mihi cœlum, parens,
ur? 2 parui certe Ioue
r: 3 teque testata est meum
rca. quid tamen nectis moras?
timemur? 5 numquid impositum sibi
Atlas ferre cum cœlo Herculem?
nitor, quid negas? 6 mors me tibi
.onec 7 concessit malum,
genuit, pontus, aër, inferi.
rbes errat Arcadicus 9 leo.
lis icta est, 11 Mænali nulla est fera.
pius aureum 12 serpens nemus,
vires posuit. & notos Hebro
es hospitum sudi 14 greges:
traxi spolia 15 Thermodontiæ.
item fata; nec tantum redij,
lus atrum Cerberum vidit dies,
nullus 18 Antæus Libys
msit. 19 cecidit ante aras suas
na est Geryon sparsus manu.
populis horridus 22 centum pauor.
tellus genuit infestum, occidit,
m est dextera. 23 iratis deis,
. 24 si negat mundus feras,
terra, redde nunc gnato patrem,
. nec peto vt monstres iter.
um, genitor; inueniam viam.
e terra concipiat feras;

1 Apparui.
3 Quia ipsa Iuno testatur me approbasse te patrem. vid. Her. Fu. v. 36. quo respicit. vt &
4 ad v. 46. Herc. Fu.
5 Numquid ego in cœlum relatus nimio pondere prægrauans vrgebo Atlanta cœlum humeris sustinentem?
6 Non me detinuit infernus sed remisit vt ad te venirem.
7 Abiit, cessit. Al. legunt *omne cum cessit malum*
8 Herc. Fu. 30.
9 Herc. Fu. 223.
10 Herc. Fu. 243.
11 Cerua. Herc. Fu. 221.
12 Draco vigil custos hortorum Hesperidũ. Herc. Fu. 238.
13 Herc. Fu. 240.
14 Thracios

edis: Her. Fu. 225. 15 Amazonis, Hippolytes. Herc. Fu. 245, utona, mortis dominum. Herc. Fu. 720. 17 Herc. Fu. 595, & tuni ex terra fil. gigas, Tingitaniæ rex hospites secum pae prouocans cogensque occidit, quem Hercules cum anilassum tactu terræ recreari pectori astrictum expirare coe- Fu. 484. 20 Mei vnius, cum ipse tricorpor esset. 21. Her. Fu. .517. 22 Cretæ; vnde vel Peloponnesi, quo tranatauit, vtraετόμπολις. vide Agam. 817. 23 Monstra quippe deorum nissa sustuli. 24 Si terra non alia sustineat, perferre monstra, no ira desistat placariq; velit: quid obstat quo minus rede paternæ hereditatis, Iouis filius; vel in virtutis præmium domitor?

25 Properet malum quodcunque, dum terra Herculem
Habet, videtque. nam 26 quis inuadet mala?
Aut quis per vrbes rursus Argolicas erit
Iunonis odio dignus? 27 in tutum meas
Laudes recepi. nulla me tellus silet.
Me sensit Vrsæ frigidum 28 Scythicæ genus,
Indusque 29 Phœbo subditus, 30 Cancro Libys.
Te, clare Titan, testor, occurri tibi
31 Quacunque fulges, 32 nec meos lux prosequi
Potuit triumphos. Solis excessi 33 vices.
34 Infraque nostras substitit metas dies.
Natura cessit. terra 35 defecit gradum.
Laxata per me 36 nox, & 37 extremum Chaos
In me cucurrit. inde ad hunc orbem redij,
Vnde retro nemo. tulimus Oceani minas,
38 Nec vlla valuit quatere tempestas ratem,
Quacunque pressi. pars quota est, quam prosequor?
Iam vacuus æther non potest odio 39 tuæ
Sufficere 39 nuptæ; quasque deuincam feras
Tellus timet concipere, nec monstra inuenit.
Feræ negantur. Hercules 40 monstri loco
Iam cœpit esse. quanta nunc fregi mala,
Quot scelera nudus? quidquid immane obstitit,
Sola manus strauere. nec iuuenis feras
Timui, nec 41 infans; quidquid est iussum, leue est.
Nec vlla nobis segnis illuxit dies.
O quanta fudi monstra, quæ 42 nullus mihi
Rex imperauit! institit virtus mihi
43 Iunone peior. 44 sed quid impauidum genus
Fecisse prodest? non habent pacem Dei.
Purgata tellus omnis, in cœlo vides
Quodcunque timuit. transtulit Iuno feras.
Ambit peremptus 45 Cancer 46 ardentem plagam,
Libyæque sidus fertur, & messes 47 alit.
48 Annum 49 fugatæ tradit 49 Astrææ leo.

25 Properet edere.
26 Quis nisi Hercules τὰ φοβερὰ occupabit? quis se vltro periculis offeret? al. *inuideat*. minus recte.
27 Non perituras laudes.
28 Reponit Ios. Scaliger. *Scythiæ*, vt sensus & ordo sit *frigidum genus Scythiæ subditum Vrsæ*. Heinsius legit *Scythicæ gelu*.
29 Orienti soli.
30 Cancri tropico subditus Afer.
31 In Oriente seu Occidente.
32 Neque lux tua prosequi potuit me ad Tartara penetrãtem.
33 Cursus, limites per vices obeundos.
34 Itane? de suis columnis hoc gloriabundus, an de ad inferos descensu?
35 Non suppeditauit mihi vbi sisterem. alij malunt *gradu*, alij *deseruit gradum*, id est, dehiscens descensum reditumque mihi præbuit. 36 Tenebrarum regio, Tartarus. 37 Mihi obiectum est Chaos. Herc. Fu. 609. Thyest. 830. 38 Herc. Fu. 320. 39 Iunoni. 40 Nullo labore domiti. 41 Herc. Fu. 213. 42 Nullus Eurystheus. Herc. Fu. 35. & infr. v. 1795. 43 Magis me ad ardua incitans quam Iuno. 44 Sed quid prodest genus humanum metu monstrorum liberasse, cum illa in cœlum Iuno transtulerit? 45 Thyest. 852. 46 Zonam torridam. 47 Calore maturat. 48 Sol Leone egressus intrat Virginem. 49 Thyest. 855.

Al

ētant feruidam cœlo iubam
dextem siccat, & nimbos trahit,
ecce iam cœlum fera,
ſsit. victor è terris meos
. aſtra portentis prius
tribuit, vt cœlum mihi
dum ſparſerit mundum licet:
ris peius, ac peius Styge
dabitur Alcidæ locus.
oſt bella, poſt Stygium canem
merui, 51 Siculus Heſperium latus
elorus ; vna iam tellus erit :
maria, ſi iungi iubes.
t vndas Iſthmus, & iuncto ſale
r Attica puppes via.
. 54 vallibus currat nouis
ſque 56 Tanais accipiat vias,
t, Iuppiter, ſaltem deos.
lmen à parte auferas,
bor: ſiue glacialem polum,
feruidam partem iubes,
vos parte 57 ſecuros puta.
9 Pæan templa, & athercam domum
meruit. at quoties iacet
Hydra? Bacchus & Perſeus deis
e: ſed quota eſt mundi plaga
hactus? aut quota eſt 62 Gorgon fera?
tus laudibus meruit ſuis
rca? 63 quem tuli, mundum peto.
laboris Herculei Licha,
mphos, Euryti victos lares,
gnum: vos pecus rapite ocyus,

50 *Nemeæiſque iubas & fuluum cerne leonem, Hūc vbi contigerit Phœbi violentior axis, Accenſa in Cancro iam tum geminabitur æſtas. Tunc lympha tenues, tunc eſt triſtiſſima tellus.*
51 Siciliam Italiæ contiguam reddam: vti olim fuit priuſquam *vi pontus & vndis Heſperium Siculo latus abſcidit.*
52 Vnum è tribus Siciliæ promontoriis quod Italiam ſpectat.
53 Iſthmo Corinthio perfoſſo, Ægæum Ionio miſcebo mare.
54 Alueis.
55 Thyeſt. 375.
56 Scythiæ fl.
57 A feris quas Iuno in cœlum tranſtulit.
58 Cultum oraculumque Delphicum (Oed. 269. & cœlum
lo, interfecto vno Pythone. 59 Apollo *παιὼν* aut *παιὰν* *Vel* acclamatione Laconæ ἴε παῖ cæſo Pythone. 60 Nume-
k binis ſingulo amputatore pullulante capitibus. 61 A Bac-
Oed. 114, & 424. 62 Meduſa à Perſeo deuicta. Med. 829,
68, 63 Inſignia victoriæ & imagines,

Quà 65 templa tollens ara 66 Cenæi Iouis
67 Austro timendum spectat Euboicum mare.

65 Cum absurde dicatur, *ara templum tollere*. Ios. Scal. legendum coniicit *ara*. *Cen.* i. acron Cenæon. Nec vana est Cl. Rutgersij coniectura, *Acta Cenæi Iouis*, valide sc. fulta autoritate gemina, Sophoclis in Trachinis, & Æschyli, citante Strabone l. 10 Vide ipsum Rutg. l. 2, c. 6. Var. lect. 66 Cui templum & cultus in Cenæo Eubœæ promontorio. 67 Austro flante. alij leg. *Astro*. exponuntque *Arturo* qui Euboico mari dominatur. Æn. 11. *Scit triste Mineruæ Sidus & Euboicæ cautes.*

CHORVS. OECHALIDVM Virginum.

IOLE.

Iole choro Oechalidum mista patriæ excidium, suorum internecionem, suam denique seruitutem plangit.

PAr ille est superis, 1 cui pariter dies
Et fortuna fuit. 2 *mortis habet vices,*
Lente cum trahitur vita gementibus.
Quisquis 3 sub pedibus fata rapacia,
Et puppem 3 posuit luminis ultimi,
Non captiua dabit brachia vinculis,
4 Nec pompæ veniet nobile ferculum.
5 Nunquam est ille miser, cui facile est mori.
Illum si medio decipiat 6 ratis
Ponto, cum Boream expulit Africus,
Aut Eurus Zephyrum, cum 7 mare diuidunt,
Non puppis laceræ fragmina colligit,
Vt littore medio speret in æquore.
Vitam qui poterit reddere protinus,
Solus naufragium non poterit pati.
8 Nos turpis macies & lacrymæ tenent,
Et crinis patrio puluere sordidus.
Nos non flamma rapax, non fragor obruit.
Felices sequeris Mors, miseros fugis.
9 Stamus, nec patriæ mœnibus heu locus,
At siluis dabitur; lapsaque sordida
Fient templa casæ. iam 10 gelidos Dolops
Hac ducet pecudes, qua tepet obrutus,
Strata qui super est Oechaliæ, cinis.

1 Cuius vita simul cum fortunæ felicis exitu desinit.
2 Vita in miseriis acta, mors est.
3 *Subiecit pedibus*, contempsit mortem & Charontis cymbam.
4 Neque vt spectaculum exornabit victoris hostis triumphum.
5 Vid. Chor. tertium. *Agamem.* v. 585.
6 Fracta, hians, fatiscens.
7 Maris dominium inter se venti victores partiuntur.
8 Quæ turpem vitam per seruitutem prætulimus morti honestæ. 9 Legendum: *Stamus nunc patriæ mœnibus, heic locus At siluis dabitur, &c.* Sciendumque quod supra monui, & quod confirmit v. 36 infra, hunc chorum cum Scena præcedente (è qua plerumque elicitur penderque chorus subsequens) in Eubœa statui. Patria (inquit) in qua nunc sumus mox in syluas abibit, templa in casas. 10 Namque ad *Pindum* in Phthia extrema habitant Dolopes pop. Thessal.

icus pastor in oppida
erens carmina fistulas
a canet tempora flebili.
unca Deus secula contrahit:
patria quis fuerit locus.
lui non steriles locos,
soli ingera Thessali.
rachyna vocor, saxa rigentia,
iugis horrida torvidis,
n 12 pecori montivago nemus.
quas melior sors famulas vocat,
olucer 14 transferet Inachus;
Dircæa colent mœnia, qua fluit
enui flumine languidus.
mater tumidi nupserat Herculis.
antes Scythiæ, quis genuit lapis?
Titana ferum te Rhodope tulit,
*tus 19 Athos, te * fera Caspia,*
virgata tibi præbuit ubera?
est de geminis fabula noctibus,
n tenuit sidera longius,
que vices Lucifer Hespero,
es venit Delia tardior.
lueerib. 23 pervia 24 monstra sunt,
ensit hebes; lentior est chalybs,
gladius corpore frangitur,
resilit, fataque negligit,
m indomito corpore provocat.
m poterant figere cuspides,
er 25 Scythica tensus arundine,
tela gerit 26 Sarmata frigidus;
i 27 solifera suppositus plaga
8 Nabathæ vulnera dirigit
29 Cnossiacis certior ictibus.
Oechaliæ 30 corpore propulit.
re valet: vincere quod parat,
ū est. quota pars vulnere concidit?
fato potuit vultus iniquior,
te sat est Herculeas minas.
vastus 33 Briareus, qui tumidus
Gyges,

11 Vrbem Thessaliæ ab Hercule in aspero & saxoso solo conditam Troad. v. 816.
12 Capris. aut etiam capreis.
13 Quod si quæ nostrûm melioris soli dominum sortitæ fuerint. 14 Ad vrbes Inachias, id est, Argos Mycenasve transferet.
15 Thebas Bœotiæ. à Dirce fonte. Theb. 126.
16 Alcmena nupta Amphitryoni.
17 Γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα Πέτραι τ' ἠλίβατοι, ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής. Iliad. π. duris genuit te cautibus horrens Caucasus, * Hyrcanaque admorunt vbera tigres.
18 Aliquisne de Titanum genere, & in rupe quapiam seu monte genitus; Rhodope sc. aut Atho?
19 Med. v. 719.
20 Maculis dispersa.
21 Neque enim verum est Iouem geminæ noctis opera te genuisse. Herc. Fu. 24 Agamem. 809.
22 Luna tardius progressa non cessit diei.
23 Penetrabilia.
24 *Membra*, legunt alij.
25 Herc. Fu. 1126.
26 Herc. Fu. 538.
27 Orientali seu Australi.
28 Incolæ, Arabiæ Petreæ. verùm displicit tum ἀγεωγραφησία, tum locutio parum Latina.
29 Cretensibus. Herc. Fu. 18 qui sagittandi peritissimi. Hippol. 812.

-mis absque machina. 31 Ea vis & virtus Herculis, vt vultus eius sit pro fato: & vidisse eius minas, sufficiat in mortem. Oculi & ius, telum. 32 Quid ipsi Breareus & Gyges, qui diis bellum int. non mirum est si victi riguerint hoc vultu Herculis irati. 33 χεῖρες Αἰγαίων. 34 Giges Briarei frater, terræ fil.

Supra Thessalicos excelsitis 35 aggeres,
Vt cœlo insereret 36 viperens manus,
Hoc vultu riguit. commoda cladibus
Magnis magna patent. nil superest mali.
Iratum misera vidimus Herculem.
IOL. *At ego infelix, non templa suis*
Collapsa deis, sparsosve focos,
Natis mistos arsisse patres,
Hominique deos, templa sepulchris;
Nullum querimur commune malum.
Aliò nostras fortuna vocat
Lacrymas, alias flere ruinas
Mea fata iubent. Quæ prima querar?
Quæ summa gemam? 37 pariter cuncta
Deflere iuuat, nec plura dedit
Pectora tellus, vt digna sonent
Verbera planctu. 38 me vel Sipyli
Flebile saxum figite, superi,
Vel in 39 Eridani ponite ripis,
Vbi mœsta sonat Phaëtontiadum
Turba sororum: me vel Siculis
Addite saxis, vbi 40 fata gemit
41 *Thessala 42 Siren: vel in 43 Edonas*
Tollite syluas: qualis natura
44 *Daulias ales solet Ismaria*
Flere sub vmbra, formam lacrymis
Aptare meis, resonetque malis
Aspera 45 Trachin. Cyprias lacrymas
46 *Myrrha tuetur: raptum 47 coniux*
Ceyca gemit. 48 sibi Tantalis est
Facta superstes. 49 fugit vultus
Philomela suos, natumque sonat
Flebilis Itym. cur mea nondum
Capiunt volucres brachia plumas?
50 *Felix, felix, cum silua domus*
Nostra feretur, patrioque sedens
Ales in agro referam querulo
Murmure 51 questus, volucremque Iolen
52 *Turba loquetur. vidi, vidi*
Miseranda mei fata parentis,
Cum lethifero 53 stipite pulsus,
Tota iacuit 54 sparsus in aula.

35 Montes Pelion, Ossam, Olympum accumulatos. Herc. Fu. 970. Troad. 817.

36 Serpentinos pedes habere dicebantur gigantes illi, vnde Anguipedes.

37 Subolet Heinsio hoc in loco defectus, quem supplet hunc in modum: *pariter cuncta Deflere iuuat: Cur non oculos Plures nobis natura dedit, Nec plura dedit pectora tellus Vt digna sonent verbera plãctu.* Verum nil tanti est. quorsum enim oculi ad planctum?

38 Vt Nioben. Herc. Fu. 389. Agam. 370.

39 Padi fl. Italiæ, cuius in ripis sorores Phaëtontis casum fratris lugentes in alnos seu populos mutatæ sunt.

40 Se à musis, quibuscũ contendere ausæ sunt, deplumatas. *Vel* quod Proserpinam raptam non inuenerint.

41 A patre Acheloo, qui è Thessalia.

42 Med. 355.

43 Thracias ab Edone monte.

44 Philomela (vel vt alij Procne) in lusciniam cõuersa. à Daulide opp. Phocidos sub ditione Terei. Agam. v. 665.

45 Troad. v. 816. & supra v. 136.

46 Cynaræ regis filia à patre inscio imprægnata: cuius, vbi resciisset, iram fugiens in Sabæam, mutata est in Myrrham arborẽ.

47 *Agam.* v. 674. 48 In lapidem quippe obduruit qui formam Niobes retinet, lacrymareque videtur. 49 Mutata sc. in auẽ sui v. 192. 50 O felicem populum, si vt illi ego auis facta in syluis casus meos querar. 51 Al. *legunt Murmure fletus.* 52 Al. *forma loquetur.* 53 Claua Herculis. 54 Contritus & in frusta concisus.

mmulum fata dedissent,
rgenitor quam eudus erat!
nam spectare necem,
enecae 56 vestite genae,
ortis sanguine 57 Toxeu?
querar fata, parentes,
totum mors aqua tulit?
crymas fortuna rogat.
omina captiua colos
gami prô, 59 saeue decor,
artem parituria mihi.
cta domus concidit 60 vni,
e genitor negat Alcidae,
rculeus socer esse timet.
mina tecta potantur.
yna tui clara parentis,
tuos respicis annos?
ulius fortuna prior.
64 quisquis nouit famulum
pati, vultusque suos
t. vires 65 pepulit
mali, casus animo
quo.
am quod corrigere est nefas. 65 Al. *Pertulit.*

55 Imitatur illud vers. 1256, & 1269. Hippol.
56 Barbate.
57 Frater Ioles.
58 Neque enim dolorem sentitis, quod ego facio.
59 Sic & apud Sophoc. queritur ὅτι τὸ κάλλος αὐτῆς τὸν βίον διώλεσεν.
60 Mea solius causa.
61 Repudiatus enim ab Euryto Hercules filiam eius Iolen vxorem ambiens Oechaliã expugnauit, regẽq; cum suis interfecit.
62 Noli recordari, vel dissimula fortunam priorem.
63 Heinsius legit: *Sapiens.*
64 Quicunque è regni fastigio in seruitutem deturbatus fortunam mutatam æquo animo ferre potest; vultumque ic[illegible]e adaptare, multo leuius

VS SECVNDVS.

RIX. DEIANIRA.

CHAS muta persona.

otypia Deianira conspecta Iole vindictam me[illegible]
stemque venenatam Herculi mittit.

cruentus foeminae stimulat dolor,
atuit vna pellici & nupta domus!
harybdis Siculaconi torquens freta
uenda, nulla non melior fera est.
elaxit pellicis capta decus,
ypualis 2 innubis dies,
ris noctibus 3 sidus micat:
similis, ac torunm intuens
ax: fera vt Armenia iacens
r, 4 hoste conspecto exsilit:
hyrsum quatere, conceptum ferens

1 Thyest. v. 577.
2 ἀνέφελος serena, candida.
3 Luna, seu aliud sidus.
4 Venatore, vel ipsa præda.
5 Enthea, inflata Bacchi numine & hastam pampinis inuo-

 6 *Manas*

6 Mænas 7 Lyæum, dubia quo gressus agat,
Hæsit parumper: tum per Herculeos lares
8 Lymphata rapitur; tota vix satis est domus.
9 Incurrit, errat, sistit. in vultus dolor
Processit omnis: pectori pene intimo
Nihil est relictum. fletus insequitur genas.
Nec vnus habitus durat, aut vno furit
Contenta vultu. nunc inardescunt genæ;
Pallor ruborem pellit, & formas dolor
Errat per omnes. queritur, implorat, gemit.
10 Sonuere postes: ecce præcipiti gradu
Secreta mentis ore confuso exerit.
DE. *Quamcunque partem sedis æthereæ premis*
11 Coniux Tonantis, mitte in Alcyden feram,
Quæ 12 mihi satis sit: 13 si qua fœcundum caput
Palude tota vastior serpens mouet,
Ignara vinci: si quid excessit feras,
Immane, dirum, horribile, quo viso Hercules
Auertat oculos; 14 hoc sinu immenso exeat.
Vel si feræ negantur, 15 hanc animam precor
Conuerte in aliquid; quodlibet possum malum
16 Hac mente fieri. 17 commoda effigiem mihi
Parem dolori. non capit pectus minas.
Quid excutis telluris extremæ 18 sinus,
Orbemque versas? quid rogas Ditem mala?
Omnes in isto pectore inuenies feras,
Quas timeat. odiis accipe 19 hoc telum tuis.
20 Ego sum nouerca: perdere Alciden potes.
Profer manus quocunque. quid cessas, Dea?
21 Vtere furente. quod iubes fieri nefas?
Reperi. quid hæres? ipsa iam cesses licet,
22 Hæc ira satis est. NVT. *Pectoris sani parum,*
Alumna, questus comprime, & 23 flammas doma.
Frena dolorem. coniugem ostende 24 Herculis.
DE. *Iole meis captiua germanos dabit*
Natis? Iouisque fiet è famula nurus?

6 Oedip. 436.
7 Oed. 471.
8 Med. 186.
9 Vide initium actus 3. Medeæ, cuius loci affectuũ hæc adumbratio.
10 Crepuere fores. à veteri Græcorum more: apud quos cum fores aperirentur in viã, exituri digitis ostium intus pulsantes velle aliquem prodire significabant, vt forte ad stantes vel prætereuntes cauerent sibi ne à foribus in vicum deiectis læderentur.
11 Iuno.
12 Ad iram meam explendam: tui enim odij feras superauit omnes.
13 Si quod numerosius Hydra malum inuictum. Hercul. Fu. 240.
14 Hic sinuosus immensis spiris serpens exeat. *vel* è sinu terræ *inquit Heinsius. Vel* ex hoc pectore meo. Sic infra v. 267, & 269. 15 Meam me. 16 Irata, furiata. 17 Da huic animæ meæ aptam & parem monstrosi corporis effigiem, quæ conceptam exequatur malitiam. 18 Al. *specus*. 19 Hoc pectus meum. 20 *Emphatice*, Ego iam nouerca liberis ex pellice Herculis, furore meo nouercali superabo tuum in pellices & Iouis furta odium. 21 Me instrumento vsa perdere Herc. potes. 22 Mea hæc. 23 Irarum. 24 Dignam Hercule heroe.

15 Nam

n. 26 *flamma cursus pariter & torrens ferent,*
versa pontum sicca cæruleum bibet.
e inulta; 28 *gesseris cælum licet,*
ue pacem debeat mundus tibi:
aliquid Hydra 30 *potius:irata dolor*
31 *Quis ignis tantus in cælum furit*
tis Ætna? 32 *quidquid est victum tibi,*
ncet animus. 33 *capta præripiet toros?*
dhuc timebam monstra. iam nullum est malum.
pestes. in locum venit feræ
pellex. summe prô rector deûm,
e Titan, Herculis tantum fui
35 *timentis. vota quæ superis tuli,*
36 *capta.* 36 *pellici felix fui:*
i meas audistis, ô superi, preces:
columis illi remeat. ô nulla dolor
te pœna, quære supplicia horridas
atas infanda, Iunonem doce,
dia valeant. nescit irasci satis.
38 *gerebas bella. propter me vagas*
ous 39 *vndas sanguine infecit suo,*
nta serpens fieret; in taurum trucem
flecteret serpente deposita minas;
le in hoste vinceres vno feras.
isplicemus. capta prælata est mihi.
ræferetur. qui dies thalami vltimus
est futurus, hic erit vitæ tuæ.
id hoc? recedit animus, & ponit minas.
sit ira, quid miser langues dolor?
furorem? 41 *coniugis sanctæ fidem*
eddis iterum. quid vetas 41 *flammas ali?*
angis 42 *ignes? hunc mihi serua impetum.*
res eramus, non erit votis opus.

25 Non fiet. Atque hic locus medicam agnoscit manum I. Rutgersii, quem adi, l.2, c. 6. Var. Lect.

26 *Ante cum flammis aqua, &c. fidem fœdusque iungent.* Thyest. 479.

27 *Prius perfundet Arctos pontus.* vide Thyest. 476.

28 Herc. Fu. 68, & 881.

29 Sentiet tamen esse monstrum Hydra peius, dolorem sc[illegible] coniugis *quæ viduata tædis ardet & odit.* Med. 581.

30 Al. *prius.*

31 Neque enim Ætnæ ignes furunt quantum offensæ vxoris iræ.

32 Melius qui legunt: *Quidquid inuictum est tibi.*

33 Mihine captiua præripiet tori gaudia?

actenus, prius. 35 Anxij, dum monstra domanda aggrederetur, il-
ero incolumis aliæ mihi gaudia præripiunt, infr. v. 295. 36 In bonû
litatem Ioles captiuæ. 37 Supra v. 292. illi incolumis, mihi non
8 Cum Acheloo Acarnaniæ fluv. qui me vxorem ambiuit, seque
is Herculi inferiorem perspiciens in varias se mutauit formas
τῶν ἐναργὴς, ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος Δράκων ἑλικτὸς, ἄλλοτ'
ιῳ τύπῳ Βούκρανος infra v. 585. 39 In quas se transformauerat
lous. 40 Coarguit se, quod iram remiserit. 41 Quæ sanctam
m deceat. 42 Furoris & iræ. 43 Ira Herculem æquaui, quæ mihi
neat, non erit opus auxilium diuinum inuocare, aderit enim vel
vocata.

Alcide 44 [illegible]
[illegible] NV. Quem [illegible]?
[illegible] 45 [illegible]
45 Primasque laudes [illegible], & 46 [illegible]
[illegible] fama [illegible]?
[illegible] 47 [illegible]
48 [illegible] & [illegible]
[illegible] 49 [illegible] & [illegible]
[illegible]
[illegible]?
[illegible]
Te passo: [illegible] Alcide [illegible].
[illegible] 50 [illegible]
Spolia, & 51 [illegible].
[illegible]
Dominator 52 [illegible] 53 [illegible] Alcide [illegible].
[illegible]
Hic [illegible]. DE. Maximum fuit scelus
Et ipse [illegible] sed dolor fecit locum.
NV. Morieris. DE. Morior 54 Herculis nempe inclyti
Coniunx: nec vllus nocte 55 discussa dies
Viduam notabit, nec meos pellex thoros
Captiua capiet. ante ab Occasu dies
Nascetur Indis, ante glacialem polum
Scythasque tepida Phoebus afficiet rota;
Quam me relictam Thessalae aspiciant nurus.
Meo 56 iugales sanguine extinguam 56 faces.
Aut pereat, aut me perimat: elisis feris
Et coniugem addat inter Herculeos licet
Me quoque labores. Alcidae toros
Moritura certe corpore amplectar meo.
Ire, ire ad umbras Herculi sanctum libet;
Sed non inultam: si quid è nostro Hercule
Concepit Iole, manibus euellam meis
Ante, & per ipsas pellicem inuadam faces.
Me nuptiali victimam feriat die
Infestus, Iolen dum supra exanimem ruam.
57 Felix iacet, quicumque quos odit, premit.

44 Iuno.
45 [illegible] Hercules. [illegible]
46 Fama [illegible]
47 Terra [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible] populi tela, [illegible] & [illegible] ministrat. [illegible] v. 271.
50 Fulmina.
51 E [illegible] percussus, [illegible] & fulmine [illegible], quae tamen semel facta visa non [illegible] in [illegible] percipit, [illegible] vero [illegible] quia per [illegible].
53 In morte seu mortis regione, id est, inferis.

53 Pluto frater Iouis, qui patet Herc. 54 Emori me malo quam repudiatam videre ac relictam videre captiuam vel pellicem vel nuptam Herculi. infr. v. 558, & 554. 55 Facibus victa nuptialibus. 56 Quae in Ioles nuptiis praeferuntur, vide Theb. 263, & 507. 57. Vide Agam. 200.

NVT. Quid

Quid ipsa flammas pascis? & vastum foues
lorem misera? quid cassum times?
Iolen; nempe dum starent lares,
e natam peteret. in famulæ locum
ecidit. perdidit vires amor,
ltumque ab illo traxit infelix statu.
a amantur: excidit quidquid licet.
rtuna amorem peior inflammat magis.
nat vel ipsam, quod caret patrio lare,
dus auro c·inis & gemma iacet:
isericors forsan ærumnas amat.
T. *Hoc vsitatum est Herculi, captas amat.*
ecta Priami nempe Dardanij soror
famulo est. adice, quot nuptas prius,
gines dilexit. errauit vagus.
cadia nempe virgo, Palladios choros
ectit Auge, vim stupri passa excidit,
que amoris retinet Herculei notam.
n quid alias? 63 mene Thespiades vocant?
e in illas arsit Alcides face.
64 *Timoli* 65 *Lydiam fouit* 65 *nurum,*
re captus, ad leues sedit colos,
m feroci stamen intorquens manu.
67 *illa ceruix* 68 *spolia deposuit feras*
ue mitra pressit, & famulus stetit,
Sabæa marcidus myrrha comam.
aluit, sed 69 *leui calvit face.*
rre amantes post vagos ignes solent.
mne & bestiis præferet gnatam tibi?
Vt alta syluas forma vernantes alit,
more nudo primus inuestit tepor;
solutos expulit Boreas Notos,
totas Bruma decussit comas,

58 Amoris illius ardorem diminuit sedauitque Ioles seruilis conditio, quam, quia facilem & licitam contemnet.

59 Vel ob hoc ardentius amat, quia miseriarum illius commiseratione illi compatitur.

60 Et hunc versum Deianiræ tribuas.

61 Hesionem quidem ceto ereptam posteaque vna cum Troia captam (Herculique vt innuit amatam) concessit Hercules comiti suo Telamoni τὰ πρῶτα καὶ λιστῆρας &c. ἀριστεύσαντι στρατῷ quod primus murum occupasset.

62 Quin & Augen Aloci Arcadis filiam Mineruæ sacerdotem compressit, sed

glectam cum partu (Telepho) arca inclusam mari exposuit. 63
icam filias quinquaginta Thespij quas totidem (vel vt alij, vna)
s compressit? 64 Tmoli montis Lydiæ. 65 Omphalem. Herc.
65 66 Saliua vel aqua cui interluendum digitos immergere so-
l. leg. *vtrumque forti.* 67 *Emphatice.* Leonis exuuias gestare solita.
nis pellem. 69 Inconstanti, breui. 70 Sistere figereque solent
amores prius vagos, quod inte faciet libentius quam in captiua.
ne occasio differtationis longæ satis Deianiræ suæ diffidenti formæ. 71
lia syluas, id est, vt alta syluæ forma est tepido afflata veris co-
lia vbi hybernus Boreas humidos terramque soluentes Notos
rit, sic nostra longum, &c.

72 *Deforme solis aspice truncis nemus:*
Sic nostra longum forma percurrens iter,
Deperdit aliquid semper, & fulget minus:
73 *Malisque minus est. quidquid in nobis fuit*
Olim petitum, cecidit & partu labat;
74 *Materque multum rapuit ex illo mihi.*
75 *Ætas citato senior eripuit gradu.*
Vides vt altum famula non perdat decus?
76 *Cessere vultus penitus, & pedor sedet;*
Tamen per ipsas fulget ærumnas decor.
Nihilque ab illa casus & fatum graue
Nisi regna traxit. hinc meum pectus timor,
77 *Altrix, lacessit; hinc rapit somnos pauor.*
Præclara 78 *totis gentibus coniux eram;*
Thalamosque nostros inuido fato nurus
Optabat omnis: 79 *quo nimis quisquis deos*
Orabat vllos. 80 *nuribus Argolicis fui*
Mensura voti. quem Ioui socerum parem
Altrix, habebo? quis sub hoc 81 *mundo mihi*
Dabitur maritus? ipse qui Alcidæ imperat,
Facibus suis me iungat Eurystheus licet,
Minus est. 82 *toro caruisse regnantis leue est.*
Alte illa cecidit, quæ viro caret Hercule.
NVT. *Conciliat animos coniugum partus fere.*
DE. 83 *Sic ipse forsan diuidet partus toros.*
NVT. 84 *Famula illa trahitur interim donum tibi.*
DE. 85 *Hic quem per vrbes ire præclarum vides,*
Et 86 *viua tergo spolia gestantem feræ,*

72 Al. leg. *Deforme solis aspice truncis nemus*, vtrumque intellige de sylua foliis nudata.
73 Facieque minus inest formæ. ita apud Soph. ἐξαῦ γὰρ ἄλλην. Τὴν μὲν ἐξερπούσαν ... Τὴν δὲ φθίνουσαν.
74 Matris in pariendo officium. partus.
75 Al. *Ætasque tacito senior.*
76 Cessit è priore statu vultus. *vel vt alii* cultus, id est, *ornatus.* pulchra tamen est.
77 O nutrix,
78 Omnium gentium opinione.
79 Delrius legit *Quod nimis quisquis.* Scal. *Quæ nimis quicquam deos Orabat vllos.* id est, quæcunque immodica vota diis concipiebat, nihil magis optabat quam nuptias nostras, quas ideo appellarat ἐπιφθόνους. Heins. legit: *quo minus quisquis deos Orabat vllos*, id est, Quæ maxime à Diis etiam peteret, minus tamen petebat, &c. aduerte autem τὸ *Quisquis* veteribus pro *Quæcunque* vsurpatum in fœminino. Ianus Gruterus aliam quasi hariolari videtur lectionem. *Omnis, comminus quisquis deos Orabat vllos.* hoc sensu: Si quæ, metu ne audiretur ab astantibus, insinuaret se propius deorum statuis, & iis veluti solis notum esse volebat votum suum, eam scires expetere tacito illo voto coniugium Herculis. 80 Optabant sibi maritum meo parem. 81 Cœlo. 82 Vel regis toros Herculis thalamis posthabeo. alij hab. *toros meruisse regnantis leue est.* verum alia lectio elegantius conuenit τῷ *caret* quod sequitur. 83 Sic (inuertitque nutricis argumentum) Iole vbi peperit firmabit sibi & retinebit Herculem, me in totum reiecta. 84 Hoc si vsque adeo metuas, pellicem potius vita tolle quam maritum, quæ tibi dono data in tua manu est. 85 Quorsum vero illud, si more suo nouum exquirat amorem? quin furens vel furere se simulans me aliquando tollet vt quondam Megaram.

Qui

vis donat & celsis rapit,
horridam clava manum,
is ultimi 87 Seres canunt,
is orbe 88 conseptu iacet;
re illum gloriæ stimulat decor.
u, non ut æquetur Ioui,
res 90 magnus Argolicæ east:
uivit, virginum thalamos petit:
a, rapitur, in populos furit;
inis quæris: & vitium impotens,
91 cecidit Oechalia inclyta,
vidit atque unus dies
dentem: causa bellandi est amor.
rbit, Herculi ynatam parens,
t, hostis est, quoties socer
gener non est, furit.
92 istas innocens ferro manus,
s simulet, ac sæua manu
93 meque 94 natumque opprimat?
s expellit Alcides suas:
dia! 96 nec potest fieri nocens.
eleribus causam suis
. quid stupes segnis furor?
pandum est: perge, dum feruet manus.
maritum? DE. 98 Pellicis certe meæ.
reasū. DE. Nēpe & 99 Alcmena satū.
E. ferro. N. Si nequis? DE. perimā dolo.
uror est? DE. Quem meus cōiux 1 docet.
re nouerca potuit, hunc perimes virum?
ira quos premit, miseros facit;
ullos. NVT. Parce miseranda, & time.
sit omnes ille, qui mortem prius.
ts. NVT. Maior admisso tuus,
est, culpa par odium exigit.
licii statuis? ut passa es, dole.
redis pellicis nuptæ malum?

87 Thyestes, v. 378.
88 Oceani vndis incluso. al. leg. consumpto.
89 In amore multiuolus. ἀλλοπρόσαλλος.
90 Virtutis gloria insignis.
91 Sup. v. 222.
92 Meas.
93 Vt quondam Megaram liberosq; suos, Herc. Fu. act. 4.
94 Hyllum.
95 Cæde.
96 Amouetque cæsæ suæ coniugis cum liberis scelus in Iunonem: quasi illa immisisset illi furorem. Herc. Fu. act. 5.
97 Vide Agamem. v. 191. Thyest. v. 203.
98 Imo pellicis meæ maritum.
99 Mortali, idque per adulterium.
1 Exemplum furoris præbens in cæde vxoris suæ Megaræ.
2 Nullos facit, id est, tollit, vt

tque hoc Iunonis ira mitior mea, quæ miseris eum exi-
ctis modicis pœnam tam sæuam irrogas?

Quidquid dolorem pascit, id 3 nimium puta.
NVT. Amorne clari 4 fugit Alcidae 4 tibi?
DE. Non fugit, altrix: remanet, et penitus sedet
Fixus medullis, crede; sed magnus dolor,
Iratus amor est. NVT. 5 Artibus magicis fere
Coniugia nuptae precibus admixta ligant.
6 Vernare iussi frigore in medio nemus:
Missumque fulmen stare. concussi fretum
Cessante vento, turbidum explicui mare;
Et sicca tellus fontibus patuit novis.
Habuere motum saxa: discussi fores.
Umbrae stetistis: et mea iussi prece
Manes loquuntur. semuit infernus canis.
Mare, terra, caelum, et Tartarus servit mihi.
Nox media solem vidit, et noctem dies:
7 Nihilque leges ad meos cantus tenet.
Flectemus illum. carmina invenient iter.
DE. Quas 8 Pontus herbas generat, aut quas 9 Thessala
Sub rupe Pindus? aut ubi inveniam malum,
Cui cedat ille? carmine in terras mago
10 Descendat astris luna desertis licet,
Et bruma messes videat, et cantu fugax
Stet deprehensum fulmen, et versa vice
Medius coactis fugerit stellis dies:
Non flectet 11 unum. NV. 12 Vicit & superos am
DE. Vincetur uni forsan, et 13 spolium dabit,
Amorque summus fiet Alcidae labor.
Sed te per omne caelitum numen precor,
Per hunc timorem; quidquid arcani apparo,
Penitus recondas, et fide tacita premas.
NVT. Quid istud est, quod esse secretum iubes?
DE. Non tela sunt, non arma, non ignis minax.
NVT. Praestare fateor posse me tacitam fidem,
Si scelere careat. 14 interim scelus est fides.
DE. Circumspice, agedum, nequis arcana 15 aucupet
Partemque in omnem vultus inquirens eat.
NVT. En locus ab omni tutus arbitrio vacat.
DE. Est in remoto regiae sedis loco
Arcana tacitus nostra defendens specus.
16 Non ille primos accipit soles locus,

3 Rectius legas minimum.
4 A te, tibi excidit.
5 Quos non concordis mixti Alligat vlla tori blandaque potentia formae Traxerunt torti magica vertigine fili: Sed hoc ex veterum superstitione, neque enim cogitur voluntas, sensibus quidem apertius quandoque allicitur, philtra sane & veneficia amatoria non paucos ad insaniam impulerunt.
6 Daemonomagiae vires, vid. Med. 753.
7 Nihil tenet naturae suae leges aduersus mea carmina.
8 Qui malarum herbarum ferax. Has herbas atque haec Ponto mihi lecta venena, &c.
9 In Thessalia, quae veneficiis infamis.
10 Hippol.
11 Herculem
12 Vincet tamen eum amor qui & superos vicit.
13 Arcum vel sagittas cedet Herculi spolium Cupido. 14 Alioqui vel interdum seu non nunquam. hoc. n. valet interim apud tertiae aetatis Latinae authores, cuius haec tragoedia foetus videtur. 15 Al. leg. occupet. 16 Soli orienti non exponitur, non occidenti,

16 Non

16 Non ille feros cum ferens Titan diem,
Lassam 17 rubenti 18 mergit Oceano rotam,
Illic 19 amoris pignus Herculei latet,
Altrix, fatebor, 20 Nessus est auctor mali
Quem grauida nubes 21 Thessalo genuit 21 duci,
Qua celsus astris inserit 22 Pindus caput,
Vltraque nubes 22 Othrys eductus riget.
Namque vt subactus Herculis claua horridi
Achelous, omnes facilis in species 23 dari,
Tandem peractis omnibus patuit feris,
Vnoque 24 turpis subdidit cornu caput:
Me coniugem dum victor Alcides habet,
Repetebat Argos. forte per campos vagus
25 Euenus altum gurgitem in pontum ferens
Iam pene summis turbidus ripis erat.
Transire Nessus verticem solitus vadis,
Pretium poposcit: meque iam dorso ferens,
Qua iungit hominem spina deficiens equo;
Frangebat ipsas fluminis tumidi 26 minas,
Iam totus vndis Nessus exierat ferox,
Medioque adhuc errabat Alcides vado,
Vasto rapacem verticem scindens gradu,
Ast ille vt esse vidit Alciden procul,
Tu præda nobis, 27 inquit, & coniux eris,
28 Prohibetur vndis; meque complexam ferens
29 Gressum citabat. non tenent vndæ Herculem:
30 Infide vector, inquit, immisti licet
31 Ganges & 31 Ister vallibus iunctis eant;
Vincemus ambos. consequar telo 32 fugam.
33 Præcessit arcus verba. 34 tum longum ferens
Arundo vulnus, tenuit hærentem fugam;
Mortemque fixit. ille iam 35 quærens diem
Tabem fluentis vulneris dextra excipit,
Traditque nobis 36 vngula insertam sua,
Quam forte sæua sciderat auulsam manu.
Tum verba moriens addit: hoc inquit, magæ
Dixere amorem posse defigi 37 malo.
Hoc 38 docta Mycale 39 Thessalas docuit nurus,

17 A solis vicini radiis.
18 Herc.Fu. v. 25.
19 Venenum reuocandi Herculei amoris vim habens.
20 Centaurus quem e nube, quam Ixion cum Iunonem de stupro interpellasset Iupiter pro Iunone supposuerat, editum esse vt & natos Centauros narrant. vide Herc. Fu. v.777, & v. 749.
21 Ixioni.
22 Mons Thessaliæ ὄρεος.
23 Transformari sup.v.300.
24 Namque in taurum conuerso Acheloo Herc. cornu auulsit.
25 Ætoliæ fl. ποταμὸς βαθύῤῥοος.
26 Impetus.
27 Inquit Nessus.
28 Hercules prohibetur vndis.
29 Nessus celeriter fugiebat.
30 O Nesse, inquit Herc.
31 Fl.max. hic Germaniæ, ille Indiæ. 32 Te fugientem. 33 Sagitta arcu emissa prius Nessum percusserat, quam verba audiuisset. 34 E longe. 35 Moriens. *oculisque errantibus alto quæsiuit cælo lucem.* 36 Frigida enim venena vngulis solis seruari posse feruntur. 37 Veneno incantato. 38 Veneficiorum & magiæ perita, 39 Mulieres Thess. incantamentis famosas.

Vnam

Vnam inter omnes 40 *Luna quam sequitur magam,*
Astris relictis. illitas vestes dabis
Hæc, inquit, ipsa tabe, si pellex tuos
Inuisa thalamos tulerit, 41 *& coniux leuis*
Aliam parenti dederit altisono nurum.
42 *Hoc nulla lux aspiciat. hoc tenebræ tegant*
Tantum remota: sic potens vires suas
Sanguis tenebit: 43 *verba deprendit quies,*
Mortemque lassis intulit membris sopor.
Tu, quam meis admisit arcanis fides,
Perge, vt nitentes vlnus in vestes satum,
Mentem per artus adeat, & tactu intimas
Intret medullas. NVT. *Ocyus iussa exequar,*
Alumna precibus tu 44 *Deum inuictum aduoca,*
Qui certa tenera tela demittit manu.
DE. *Te te precor,* 45 *quem mundus & superi timent;*
Et æquor, & 46 *qui fulmen Ætnæum quatit,*
Timende 47 *matri* 48 *teliger sæue* 46 *puer;*
Intende certa spiculum velox manu:
Non è sagittis leuibus, è 49 *neruo, precor,*
Grauiore profer, 50 *quod tuæ nondum manus*
Misere in aliquem. non leui telo est opus,
Vt amare possit Hercules. rigidas manus
Intende, & arcum cornibus iunctu para.
Nunc nunc sagittam prome, qua quondam horridus
Iouem petisti; fulmine abiecto Deus
51 *Cum fronte subita tumuit,* 52 *rapidum mare*
Taurus puellæ vector Assyriæ scidit.
Immitte amorem. vincat exempla 53 *omnia.*
Amare discat 54 *coniuges. si quas decor*
Immisit Ioles pectori Herculeo faces,
Extinguat totas. perbibat flammas mei.
Tu fulminantem sæpe domuisti Iouem,
Tu 55 *furuæ nigri sceptra gestantem poli,*
Turbæ 55 *ducem* 56 *maioris, &* 57 *dominum Stygis.*
Tu, qui 67 *nouerca es grauior irata Deus,*

40 Incantata. Hippol. 420.
41 Et Hercules aliam duxerit vxorem Ioui nurum futuram.
42 Μήδ' ὀψεταί νιν μήτε φέγγος ἡλίου Μηθ' ἕρκος, ἱερὸν μηΤ' ἐφήστιον σέλας.
43 Hæc Nessi verba mors excepit, insequuta est.
44 Cupidinem.
45 Quem numina, animaliaque cœlestia, terrena & maritima timent.
46 Iupiter, qui fulmina Cyclopibus in Ætnæis antris fabricata torquet.
47 Τοὺς γὰρ ἄλλους θεοὺς, κατηγωνίσω ἅπαντας ὦ Ἔρως, τὸν Δία, τὸν ποσειδῶ τὸν ἀπόλλω, τὸν ἥραν, ἐμὲ τὴν μητέρα. Venus apud Lucianum.
48 ἔρως τοξότης.
49 Arcu. arcus chorda.

50 Ἀβλῆτα ἰὸν ἔϊςιν. 51 Cum Ioui in taurum verso erumpebant subito cornua, &c. Hippol. 302. 52 Fretum è Phœnicia in Cretam traiiciens. 53 Omnium qui amore insaniuerunt. 54 Quas (pellicibus dediteur) contemnere solet: vt Megaram & me. 55 Plutionem. Agam. 750. 56 Mortuorum enim maior quam viuorum numerus. Herc. Fu. 559. 57 Herculi semper Amor nocentior quam Iuno irata, *Plus tibi quam Iuno nocuit Venus.*

Cape.

une triumphum, solus euince Herculem.
rolata 58 vis est, 59 quaque 60 Palladia colu
t omnem texta famularem manum.
ongeratur virus, vt vestis 61 bibat
ea pestem. 62 precibus augebo malum;
pore ipso gnauus occurrit Lichas.
a vis est, illa ne pateant mala.
s 63 quod superbæ non habent vnquam domus,
semper regibus 64 nomen, Licha,
is amictus, 65 nostra quos nevit manus,
agus in orbem fertur, & victus mero
feroci 66 Lydiam gremio nurum,
oscit Iolem. sed 67 iecur fors horridum
s 68 emerendo. merita vincunt & malos.
te vestes induat coniux iube,
hure flammas spargat, & poscat deos,
a rigentem populo vinctus comam.
penates regios gressus feram,
sque Amoris horridi matrem colam.
e paternis exuli comites focis,
ydonia, deflete lugendas 71 vices.

58 Venenum il-lud tantæ poten-tiæ.
59 Et vestis, quæ &c.
60 A Pallade inuenta. vid. Hip-pol. 102.
61 Imbibat ve-nenum.
62 Imprecatio-nibus magicis.
63 Namque in tot populis vix vna fides. inf. v. 608.
64 Seruitium, fa-mulæ.
65 πέπλον τῆς ἐμῆς χειρός.
66 Omphalen. Herc. Fu. 465.
67 Cupiditatum sedem, maxime qui è flaua bile oritur, quæ calidæ aridæque naturæ igni in ho-
emperatura respondet. vnde poëtis familiare amoris nomen *Ig-*
Meritis & beneficiis meis. 69 Alba populo, Herc. Fu. v. 892. 70
es. Calydon n. regia Ætolorum vrbs. 71 Meas, quod faciunt in
i Cho ro.

IORVS ÆTOLARVM

Virginum.

s Calydoniæ Deianiræ sortem deflent.
itionem, Auaritiam, Luxum, cætera-
mortalium studia inania detestantur,
tam fortunam laudant.

us casus, 1 Oenei, tuos
itum primos turba per annos
2 dubios, miseranda, toros,
Acheloi tecum solitæ
vadum, cum iam tumidas
acto poneret vndas,
ue vado serperet æquo,
tipitem volueret amnem
s rapido fonte Lycormas.

1 O Deianira filia regis Oenei.
2 Repudium timentes.
3 Sup. v. 300. & 500.
4 Arenis flauus Lycor-mas fluuius Ætoliæ, qui postea Euenus dictus.

Nec

Quidquid dolorem pascit, id 3 *nimium puta.*
NVT. *Amorne clari* 4 *fugit Alcidæ* 4 *tibi?*
DE. *Non fugit, altrix, remanet, & penitus sedet*
Fixus medullis, crede; sed magnus dolor
Iratus amor est. NVT. 5 *Artibus magicis fere*
Coniugia nuptæ precibus admistis ligant.
6 *Vernare iussi frigore in medio nemus:*
Missumque fulmen stare, concussi fretum
Cessante vento, turbidum explicui mare:
Et sicca tellus fontibus patuit nouis.
Habuere motum saxa, discussi fores.
Vmbræ stetistis: & mea iussi prece
Manes loquuntur. sonuit infernus canis.
Mare, terra, cælum, & Tartarus seruit mihi.
Nox media solem vidit, & noctem dies:
7 *Nihilque leges ad meos cantus tenet.*
Flectemus illum. carmina inuenient iter.
DE. *Quas* 8 *Pontus herbas generat, aut quas* 9 *Thes*
Sub rupe pindus? aut vbi inueniam malum,
Cui cedat ille? carmine in terras mago
10 *Descendat astris luna desertis licet,*
Et bruma messes videat, & cantu fugax
Stet deprehensum fulmen, & versa vice
Medius coactis fugerit stellis dies:
Non flectet 11 *vnum.* NV. 12 Vicit & superos
DE. *Vincetur vni forsan, &* 13 *spolium dabit,*
Amorque summus fiet Alcidæ labor.
Sed te per omne cælitum numen precor,
Per hunc timorem; quidquid arcani apparo,
Penitus recondas, & fide tacita premas.
NVT. *Quid istud est, quod esse secretum iubes?*
DE. *Non tela sunt, non arma, non ignis minæ.*
NVT. *Præstare fateor posse me tacitam fidem,*
Si scelere careat. 14 *interim scelus est fides.*
DE. *Circumspice, agedum, nequis arcana* 15 *aucu*
Partemque in omnem vultus inquirens eat.
NVT. *En locus ab omni tutus arbitrio vacat.*
DE. *Est in remoto regiæ sedis loco*
Arcana tacitus nostra defendens specus.
16 *Non ille primos accipit soles locus,*

3 Rectius legas *minimum.*
4 A te, tibi excidit.
5 *Quos non concordia mixti Alligat vlla tori blandaque potentia formæ Traxerunt torti magica vertigine fili:* Sed hoc ex veterum superstitione, neque enim cogitur voluntas, sensibus quidem appetitus quandoque allicitur, philtra sane & veneficia amatoria non paucos ad insaniam impulerunt.
6 Dæmonomagiæ vires, vid. Med. 753.
7 Nihil tenet naturæ suæ leges aduersus mea carmina.
8 Qui malarum herbarum ferax. *Has herbas atque hæc Ponto mihi lecta venena,* &c.
9 In Thessalia, quæ veneficiis infamis.
10 Hippol.
11 Herculem
12 Vincet tamen eum amor qui & superos vicit.
13 Arcum vel sagittas cedet Herculi spolium Cupido. 14 Alioqui. *vel* interdum seu nunquam. hoc. n. valet *interim* apud tertiæ ætatis Latinæ authores, c hæc tragœdia fœtus videtur. 15 Al. leg. *occupet.* 16 Soli orienti non ponitur, non occidenti,

16 Non ille feros cum ferent Titan diem,
Lassam 17 rubenti 18 mergit Oceano rotam,
Illic 19 amoris pignus Herculei latet,
Altrix, fatebor, 20 Nessus est auctor mali
Quem gravida nubes 21 Thessalo genuit 21 duci,
Qua celsus astris inserit 22 Pindus caput,
Vltraque nubes 22 Othrys eductus riget.
Namque ut subactus Herculis claua horridi
Achelous, omnes facilis in species 23 dari,
Tandem peractis omnibus patuit feris,
Vnoque 24 turpi subdidit cornu caput:
Me coniugem dum victor Alcides habet,
Repetebat Argos. forte per campos vagus
25 Euenus altum gurgitem in pontum ferens
Iam pene summis turbidus ripis erat.
Transire Nessus verticem solitus vadis,
Pretium poposcit: meque iam dorso ferens,
Qua iungit hominem spina deficiens equo;
Frangebat ipsas fluminis tumidi 26 minas,
Iam totus undis Nessus exierat ferox,
Medioque adhuc errabat Alcides vado,
Vasto rapacem verticem scindens gradu,
Ast ille ut esse vidit Alcidem procul,
Tu præda nobis, 27 inquit, & coniux eris,
28 Prohibetur undis; meque complexam ferens
29 Gressum citabat. non tenent unda Herculem:
30 Infide vector, inquit, immisti licet
31 Ganges & 31 Ister vallibus iunctis cavis;
Vincemus ambos, consequar telo 32 fugam.
33 Præcessit arcus verba. 34 tum longum ferens
Arundo vulnus, tenuit hærentem fugam;
Mortemque fixit. ille iam 35 quærens diem
Tabem fluentis vulneris dextra excipit,
Traditque nobis 36 ungulæ insertam suæ,
Quam forte sæva sciderat avulsam manu.
Tum verba moriens addit: hoc inquit, magæ
Dixere amorem posse defigi 37 malo.
Hoc 38 docta Mycale 39 Thessalas docuit nurus,

17 A solis vicini radiis.
18 Herc. Fu. v. 25.
19 Venenum reuocandi Herculei amoris vim habens.
20 Centaurus quem è nube, quam Ixion cum Iunonem de stupro interpellasset Iupiter pro Iunone supposuerat, editum esse ut & natos Centauros narrant. vide Herc. Fu. v. 777, & v. 749.
21 Ixioni.
22 Mons Thessaliæ ὄρειος.
23 Transformari sup. v. 300.
24 Namque in taurum conuerso Acheloo Herc. cornu auulsit.
25 Ætoliæ fl. ποταμὸς βαθύρροος.
26 Impetus.
27 Inquit Nessus.
28 Hercules prohibetur vndis.
29 Nessus celeriter fugiebat.
30 O Nesse, inquit Herc.
31 Fl. max. hic Germaniæ, ille Indiæ. 32 Te fugientem. 33 Sagitta arcu emissa prius Nessum percusserat, quam verba audiuisset. 34 E longe. 35 Moriens. *oculisque errantibus alto quæsiuit cælo lucem.* 36 Frigida enim venena vngulis solis seruari posse feruntur. 37 Veneno incantato. 38 Veneficiorum & magiæ perita. 39 Mulieres Thess. incantamentis famosas.

Vnam inter omnes 40 *Luna quam sequitur magam,*
Astris relictis. illitas vestes dabis
Hac, inquit, ipsa tabe, si pellex tuos
Inuisa thalamos tulerit, 41 *& coniux leuis*
Aliam parenti dederit altisono nurum.
42 *Hoc nulla lux aspiciat, hoc tenebræ tegant*
Tantum remotæ: sic potens vires suas
Sanguis tenebit: 43 *verba deprendit quies,*
Mortemque lassis intulit membris sopor.
Tu, quam meis admittit arcanis fides,
Perge, vt nitentes virus in vestes satum,
Mentem per artus adeat, & tactu intimas
Intret medullas. NVT. *Ocyus iussa exequar,*
Alumna precibus tu 44 *Deum inuictum aduoca,*
Qui certa tenera tela demittit manu.
DE. *Te te precor,* 45 *quem mundus & superi timent;*
Et æquor, & 46 *qui fulmen Ætnæum quatit,*
Timende 47 *matri* 48 *teliger sæuè* 48 *puer;*
Intende certa spiculum velox manu:
Non è sagittis leuibus, è 49 *neruo, precor,*
Grauiore profer, 50 *quod tuæ nondum manus*
Misere in aliquem. non leui telo est opus,
Vt amare possit Hercules. rigidas manus
Intende, & arcum cornibus iunctis para.
Nunc nunc sagittam prome, qua quondam horridus
Iouem petisti; fulmine abiecto Deus
51 *Cum fronte subita tumuit,* 52 *rapidum mare*
Taurus puellæ vector Assyriæ scidit.
Immitte amorem. vincat exempla 53 *omnia.*
Amare discat 54 *coniuges. si quas decor*
Immisit Ioles pectori Herculeo faces,
Extingue totas. perbibat flammas mei.
Tu fulminantem sæpe domuisti Iouem,
Tu 55 *furua nigri sceptra gestantem poli,*
Turba 55 *ducem* 56 *maioris, &* 57 *dominum Stygis.*
Tu, qui 67 *nouerca es grauior irata Deus,*

40 Incantata. Hippol. 420.
41 Et Hercules aliam duxerit vxorem Ioui nurum futuram.
42 Μηδ' ὀψεταί μιν μήτε φέγγος ἡλίου Μηθ' ἕρκος, ἱερὸν μηδ' ἐφέστιον σέλας.
43 Hæc Nessi verba mors excepit, insequuta est.
44 Cupidinem.
45 Quem numina, animaliaque cœlestia, terrena & maritima timent.
46 Iupiter, qui fulmina Cyclopibus in Ætnæis antris fabricata torquet.
47 Τοὺς γὰρ ἄλλους θεοὺς κατηγωνίσω ἅπαντας ὦ Ἔρως, τὸν Δία, τὸν Ποσειδῶ, τὸν Ἀπόλλω, τὴν Ῥέαν, ἐμὲ τὴν μητέρα. Venus apud Lucianum.
48 ἔρως τοξότης.
49 Arcu. arcus chorda.
50 Ἄβλητα ἰὸν ἐξείλετο. 51 Cum Ioui in taurum verso erumpebant subito cornua, &c. Hippol. 302. 52 Fretum è Phœnicia in Cretam traiciens. 53 Omnium qui amore insaniuerunt. 54 Quas (pellicibus deditus) contemnere solet: vt Megaram & me. 55 Plutionem. Agam. 750. 56 Mortuorum enim maior quam viuorum numerus. Herc. Fu. 559. 57 Herculi semper Amor nocentior quam Iuno irata, *Plus tibi quam Iuno nocuit Venus.*

bunt triumphum, solus euince Herculem.
Prolata 58 vis est, 59 quaque 60 Palladia colu
ait omnem texta famularem manum.
congeratur virus, vt vestis 61 bibat
ilea pestem. 62 precibus augebo malum;
npore ipso gnauus occurrit Lichas.
da vis est, illa ne pateant mala.
O, 63 quod superba non habent vnquam domus,
semper regibus 64 nomen, Licha,
bos amictus, 65 nostra quos neuit manus,
vagus in orbem fertur, & victus mero
feroci 66 Lydiam gremio nurum,
poscit Iolen. sed 67 iecur fors horridum
m 68 emerendo. merita vincunt & malos.
nte vestes induat coniux iube,
thure flammas spargat, & poscat deos,
na rigentem populo vinctus comam.
d penates regios gressus feram,
usque Amoris horridi matrem colam.
tas paternis exuli comites focis,
alydonia, deflete lugendas 71 vices.

58 Venenum illud tantæ potentiæ.
59 Et vestis, quæ &c.
60 A Pallade inuenta. vid. Hippol. 102.
61 Imbibat venenum.
62 Imprecationibus magicis.
63 Namque in tot populis vix vna fides. inf. v. 608.
64 Seruitium, famulæ.
65 Πέπλον τῆς ἐμῆς χειρός.
66 Omphalen, Herc. Fu. 465.
67 Cupiditatum sedem, maxime
s qui è flaua bile oritur, quæ calidæ aridæque naturæ igni in ho-
temperatura respondet. vnde poëtis familiare amoris nomen *Ig-*
Meritis & beneficiis meis. *69* Alba populo, Herc. Fu. v. 892. 70
les. Calydonn. regia Ætolorum vrbs. 71 Meas, quod faciunt in
ati Choro.

HORVS ÆTOLARVM

Virginum.

es Calydonia Deianira sortem deflent.
bitionem, Auaritiam, Luxum, cætera-
mortalium studia inania detestantur,
atam fortunam laudant.

nus casus, 1 Oenei, tuos
nitum primos turba per annos
2 dubios, miseranda, toros.
Acheloi tecum solita
vadum, cum iam tumidas
racto poneret vndas,
sque vado serperet aquos
ecipitem volueret amnem
us rapido fonte Lycormas.

1 O Deianira filia regis Oenei.
2 Repudium timentes.
3 Sup. v. 300. & 500.
4 Arenis flauus Lycormas fluuius Ætoliæ, qui postea Euenus dictus.

Nos

Nos 5 Palladias ire per aras,
Et virgineos celebrare choros:
Nos 6 Cadmeis 7 orgia ferre
Tecum solitæ condita 8 cistis,
9 Cum iam pulso sidere Brumæ
Tertia soles euocat æstas,
Et 10 spicifera concessa dea
Attica 11 mystas 12 claudit 13 Eleusis:
Nunc quoque fatum quodcunque times,
Fidas 14 comites accipe fatis.
Nam rara fides, vbi iam melior
Fortuna ruit.
Tu quicunque es, qui sceptra tenes,
Licet omne tua vulgus in aula
15 Centum pariter limina pulset:
Cum tot populis stipatus eas,
In tot populis vix vna fides.
Tenet auratum limen 16 Erinnys.
Et cum magnæ patuere fores,
Intrant fraudes, cautique doli,
Ferrumque 17 latens. cumque in populos
Prodire parat, comes inuidia est.
18 Noctem quoties summouet Eos,
Regem toties crediti nasci.
19 Pauci reges, non regna colunt:
Plures fulgor conuocat aulæ.
Cupit hic regi proximus ipsi
Clarus claras ire per vrbes:
Vrit miserum gloria pectus.
Cupit hic gazis implere famem:
Nec tamen omnis plaga gemmiferi
Sufficit 20 Istri; nec tota sitim
21 Lydia vincit; 22 nec quæ Zephyro
Subdita tellus stupet 23 aurato
Flumine clarum radiare 23 Tagum;
Nec si totus seruiat 24 Hebrus;
Ruraque diues cingat 25 Hydaspes;
Intraque suos currere fines
Spectet toto flumine 26 Gangem.
Auidis, auidis 27 natura parum est.
Colit hic regem, regumque lares,
28 Non vt presso vomere semper

5 In Palladis honorem exstructas.
6 Bacchi Thebis à Cadmo institutis nati cultuique.
7 Liberi patris ceremonias; & sacra Oedip. 431.
8 Canistris; quæ ferebant κανηφόροι virgines.
9 Cum iam pulsato hyemali Piscium sidere tertij anni solstitium æstiuum calores inducit. *vbi audito stimulant Trieterica Baccho Orgia.* tertio quoque anno iterata in memoriam victoriæ Indicæ patris Liberi trienni expeditione partæ.
10 Cereri à Triptolemo concessa.
11 Herc. Fu. 846.
12 Vt secrata sint Eleusinia sacra.
13 Hippol. 835. Herc. Fu. 301.
14 Nos.
15 Multa, propter satellitum & ministrorum frequentiam.
16 Furia Agam. v. 82.
17 Ad insidias.
18 Quoties rex insidias noctis & mortem euaserit, toties nouum alium nasci credite, tantum periculi regibus minantur noctes singulæ.
19 Plures colunt regias fortunas quam personas.
20 Fl. Europæ maximi.
21 *Non Tartessiacis illum satiaret arenis Tempestas pretiosa Tagi;* 22 *Non stagna rubentis* 23 *Aurea Pactoli, totumque exhauserit Hermum, Ardebit maiore siti.* 24. Herc. Fu. 1324. v. Thyest. v. 353. 25 Thraciæ; cuius Hebrus fl. 26 Indiæ fl. 27 Omne quod produxit natura. 28 Nō vt multa aret, possideat, acquirat, sed vt habeat quas largiatur opes.

Nunquam

ſet curuus arator,
ts arma coloni :
ias donet,opes.
,29 *calces vt omnes,*
quos,nullumque leuet.
tocear,cupit eſſe potens.
oritur 30 *tempore fati !*
s 31 Cynthia vidit,
os abitura dies.
elix,idemque ſenex.
Tyrio mollior oſtro,
idos ducere ſomnos.
unt tecta quietem ,
trahit purpura noctes,
: pectora dirum,
us ſublimis agit
us!33 *Brutia Coro*
um mitior vnda eſt.
per ſecura gerit.
atula pocula fago,
ida tenet ipſa manu.
iles vileſque cibos
ſtrictos reſpicit enſes.
iſcet pocula ſanguis.
ice nupta marito
o clara monili
38 *dona* 39 *rubentis,*
eras detrahit aures
: lectus in vnda ;
nio mollis aheno
bibit læna rubores ;
a diſtinguit acu
ebris ſubditus Euris
s 44 *Ser arboribus.*
bæ tinxere colos,
a neuere manus :
dubios fouet illa toros.
dira lampade Erinnys
uli coluere diem.
Felix pauper habetur,
ecidiſſe videt.
dium defugit iter,

29 Vt multos premat opprimatque.
30 *Sed miſera ante diem nec ſicca morte.*
31 Præcedentis noctis Luna.
32 Terra gramine herbiſque virens.
33 Fretum Siculum. Thyeſt. v. 578.
34 Cui *Terra rubens crater, pocula fagus* ſecuritatem præſtant.
35 Dapes inemptas.
36 *Rarus venit in cœnacula miles.* vel ad enſem reſpicit Damoclis ceruici iuſſu Dionyſij impendentem.
37 *Helleniſm.* χρύσεον αἷμα κεκέρασθ᾽ ἐν σκύφοις. lethum ſeu lethale venenum aureis miſcetur poculis.
38 Gemmas.
39 Erythræi maris, Thyeſt. v. 370.
40 Elenchus è margarita Indica.
41 Thyeſt. v. 344.
42 Dibapha, Tyrio bis murice tincta.
43 Orientalibus.
44 Thyeſt. v. 378.
45 Non ſuſpectos adulterij, vel re[illegible]udium timentes. vt ſup[illegible] 590.
46 Sed diſcors furia inauſpicata tæda nuptiali (Theb. v. 263, & 507. vel face furiali (Herb. Fu. v. 87.) eorum thalamos perſequitur, quorum nataliria celebrantur, id eſt, principium. 47 Tum ſe beatum uper, vbi potentes ex alto gradu videt cecidiſſe.

Stabili

stabili nunquam tramite curret.
Dum petit unum præbere diem,
Patriosque 48 *puer concitat axes,*
Nec per solitum percurrit iter,
Sed Phœbeis ignota secat
Sidera flammis errante rota,
Secum pariter perdidit orbem.
Medium cœli dum sulcas iter,
49 *Tenuit Latias Dædalus oras,*
50 *Nullique dedit nomina ponto.*
Sed dum 51 *volucres vincere veras*
Icarus audet, patriasque puer
52 *Despicit alas,* 53 *Phœboque volat*
Proximus ipsi; 54 *dedit ignoto*
Nomina ponto.
Male pensantur magna ruinis.
55 *Felix alius, magnusque volet;*
Me nulla vocet turba potentem.
56 *Stringat tenuis littora puppis.*
Nec magna meos aura phaselos
Iubeat medium scindere pontum.
Transit tutos Fortuna sinus,
Medioque rates quærit in alto,
Quarum feriunt 57 suppara nubes.
Sed quid pavido territa vultu
58 *Qualis Baccho saucia Thyas,*
Fertur rapido 59 *regina gradu?*
Quæ te rursus fortuna rotat.
Miseranda refer. licet ipsa neges,
Vultus loquitur, quodcunque tegis.

48 Phaeton.
49 *Dæd. fugiens Minoia regna Præpetibus pennis ausus se credere cælo, Chalcidicaque levis tandem super adstitit arce.* id est, Cumis, quæ in Italia. pro cuius parte, quæ magna Græcia dicebatur, Latium ponit.
50 Quod fecit filius eius Icarus.
51 Altius volitare quam volucres veræ.
52 Altius subvectus patrem infra volitantem videt.
53 Cuius calore liquefacta qua conglutinabantur alæ cera in mare decidit.
54 Vide Oed. v. 893.
55 Volitet alius felix & magnus
56 Radat. legat littora.
57 Medea v. 328.
58 *Qualis commotis excita sacris Bacchatur Thyas.* vid. Oed. 442. 59 Deianira.

ACTVS TERTIVS.

DEIANIRA. CHORVS.

Deianiram, periculo venen' ad solem expositi flammasque concipientis facto, consilii sui pœnitet.

1 *Vagus per artus errat excussos tremor.*
2 *Erectus horret crinis. impulsis adhuc*
Stat terror animis, & 3 *cor attonitum salit,*

1 *Gelidusque per ima cucurrit Ossa tremor.*
2 Commeante sc. ad cordis (quod corporis arx est) subsidium calore, externa algescunt fitque horripilatio: nec non 3 Καρδίας παλμός, qui inter diuinationes f..rtorias.

…as largiatur opes. Pa…
Nunquam…

ue trepidis palpitat venis iecur.
ctus Austro pontus etiamnum tumet,
uiescat languidis ventis 4 dies:
dhuc vexatur excusso metu.
rofecto premere felices deus
pit, vrget. 5 hos habēt magna exitus.
tam impotens, ô misera, te casus rotat?
issa palla est, tabe Nessea illita,
ue mærens intuli gressum meis,
d animus timuit, & fraudem 6 struit.
ibi. 7 solibus virus ferum
ue Nessus sanguinem ostendi arcuit.
fraudes esse præmonuit 8 deus,
ulla nube respersus iubar
rdens feruidum Titan diem.
elui patitur etiam nunc timor)
ignes solis, & claram facem
fuerat palla, vestisque illita,
horret 9 sanguis, & Phœbi 10 coma
ardet. vix queo monstrum eloqui.
Eurus soluit aut tepidus Notus,
primo lubricus perdit 11 Mimas;
olutos frangit Ionio salo
uctus 12 Leucas, & 13 laxus tumor
ipso spumat: aut cœlestibus
pidis thura laxantur focis:
t omne virus, & perdit 14 comam.
psa miror, 15 causa mirandi perit.
tellus spumeas motus agit,
id illa tabe contactum est, labat.
ensque tacita sequitur, & quassat caput.]
uentem cerno & ardenti pede
rentem. prome, quid portes noui.

4 Tempestas.
5 Conatus grandes, anxios plerunque & calamitosos habent exitus.
6 Al. *Astruit*. i.e. asserit me deceptam esse posse.
7 Sup. v. 536.
8 Ipse Nessus, quem eadem Deianira θεὸν χείρωτα dixit in Sophoc. Trachinij. vid. Thyest. v. 859. q. d. vel ipse Nessus δολοπειὸς, id est, fraudulenti & hostilis erga Herculem animi me mouere potuisset sub. esse fraudem. *vel* simpliciter intellige de deo, seu dæmone.
9 Nessi sanguis Hydræ felle, quo tinctæ fuerant Herculis sagittæ, mistus.
10 Radiis. Hippol. v. 751.
11 Ioniæ mons niuosus.
12 Leucates. vi-
l. v. 1011. 13 Vnda reiecta & dissoluta. al. *lassus* & *lapsus*. 14
ua inunxerat pallam. τὸ κάταγμα τῆς οἰὸς, ὦ προὔχριε.
est, panniculum velleris quo vestem perunxisset. 15 Lana illa.
τος hic versus, atque legendum *Timeusque*.

HYLLVS

HYLLVS. DEIANIRA. NVTRIX.

Intellecto ex Hyllo funesti muneris malo Deianira sibi mortem constituit.

I *Profuge, quære si quid vlterius patet*
Terris, freto, sideribus, Oceano, inferis.
Vltra 1 *labores, mater, Alcidæ fuge.*
DE. *Nescio quod animus grande præsagit malum.*
HYL. 2 *Regna, triumpha, templa Iunonis pete:*
Hæc tibi patent, delubra præclusa omnia.
DE. *Effare, qui me casus insontem premat.*
HYL. *Decus illud orbis, atque præsidium vnicum,*
Quem fata terris in locum dederant 3 *Iouis,*
O mater, 4 *abiit: membra, & Herculeos toros*
Vrit lues 5 *Nessea. qui domuit feras,*
Ille ille victor, vincitur, mæret, dolet.
Quid quæris vltra? DE. Miserias properant suas
Audire miseri. *fare, quo posita in statu*
Iam nostra domus est. O lares, miseri lares!
Nunc vidua, nunc expulsa, nunc ferar obruta!
HYL. *Non sola mœres. Hercules toto iacet*
Mundo gemendus, fata ne, mater, tua
Priuata credas. iam 6 *genus totum obstrepit.*
Hunc eiulatu, quem gemis, cuncti gemunt.
Commune terris omnibus pateris malum.
Luctum occupasti prima: non sola Herculem
Miseranda mœres. DE. *Quam prope à leto tamen,*
Ede, ede, (quæso) iaceat Alcides meus.
HYL. *Mors refugit illum,* 7 *victa quæ in regno suo*
Semel est: nec audent fata tam vastum nefas
Admittere. ipsa forsitan trepida colus
8 *Clotho manu proiecit, & fatum Herculis*
Timet peragere. pro diem! infandum diem!
Hocne ille summo magnus Alcides eat
Ad fata & vmbras, atque 9 *peiorem polum!*
DE. *Præcedere in illum dicis? an possum prior*
Mortem occupare? fare, si nondum occidit.

1 Regiones Herculis laboribus insignes.
2 Sarcastice, triumpha quasi re strenue gesta: sacrifica, sed Iunoni soli cui Herculis mors læta obtigit, cæteris Diis mœsta. inf. v. 1547.
3 Liberatoris, auxiliatoris. atque æstimare videtur Etym. vulgatam cui Iupiter. q. Iuuans pater melius tamen Iouis pater. Iouis ab Heb. יהוה addito pater. sic enim Diespiter, Neptunus pater, Saturnus pater, Marspiter, &c.
4 Al. *obiit.* necdum autem obierat: de vita vero Herculis desperat Hyllus.
5 Al. *Nescio quæ,* Nesciebat enim adhuc Hyllus quæ lues Herculem vreret. quod vt modulis concinat emendare laborat Raphelengius. legitque *Nescio quæ.* 6 Humanum genus. 7 Ab eodem Hercule ad inferos descendente. 8 E tribus Parcis illa quæ colum tenet. Herc. Fu. v. 558. Deteriorem polum, nigrum, Antarcticum. vide Herc. Fu. vers. 605 id est, ad inferos.

Euboica tellus vertice immenso tumens
animi lauere. 11 *Phryxeum mare*
Caphareus, seruit hoc Austro latus.
niuosi patitur Aquilonis minas,
pus vndas flectit instabiles vagus,
ue cursus flectit, & totidem refert.
sa Titan 13 *mergat Oceano iuga.*
rupe celsa, nulla quam nubes ferit,
, Sylgeni templa 15 *Cenai Iouis.*
ad aras omne votiuum pecus,
e tantis gemuit armentis nemus;
leonis sordidum tabo exuit,
se clauæ pondus, & pharetra graues
humeros. 16 *veste tunc fulgens* 16 *tua,*
reuinctus populo horrentem comam,
aras. Accipe has, inquit, focis
e 18 *messes genitor, & largo sacer*
cat ignis thure, quod 19 *Phœbum colens*
Sabæis colligit truncis 20 *Arabs.*
llus, inquit, & cælum, & freta;
ctis omnibus victor redit.
me fulmen, gemitus in medias preces,
& ipso, cecidit, hic cælum horrido
omplet. 22 *qualis impressa fugax*
peoni vulnus & telum ferens,
asto trepida mugitu replet,
e mundo fulmen emissum tonant;
mitus sidera & pontum ferit:
3 Calpe sonuit: & voces 24 *Cyclas*
mnis. Hinc petra 25 *Capharides;*
e voces reddit Herculeas nemus.
videmus. 26 *vulgus* 27 *antiquam putat*

10 Sophocl. illud in Trachiniis adumbrare voluit: Ἀκτή τις ἀμφίκλυστος Εὐβοίας ἄκρον Κηναῖον ἐστιν: nec tamen consequitur, neque vera est hæc Eubœæ descriptio. Caphærei enim promontorium ad ortum est, & Euripus ad occasum, nec dici potest. *Aquilonis minas pati.*
11 Hellespontum. vid. Troad. vers. 1031.
12 Herc. Fur. 377.
13 Her. Fu. v. 15.
14 Ioui in summis montibus sacra facere solenne, vtpote Deorum summo.
15 In Cenæo Eubœæ promontorio culti. *Victor ab Oechalia*

tra parabat Vota Ioui. 16 Palla à te missa. 17 Alba populo. u. v. 892. 18 Thura, cinnama, odores. 19 Solem orientem vid. Troad. 10. *vel* orientalis. 20 Arabes à Sabæis distinguere ta Virgil. 8. Æneid. *Omnis Arabs, omnes vertebant terga Sabæi.* n felicis Arabiæ incolæ. *Solis est thurea virga Sabæis.* 21 Ne- n illo opus est, subactis à me tyrannis. 22 *Quales mugitus saucius aram Taurus; & incertam excussit ceruice securim.* rbole insolentior nec ferenda; lege ex correctione Lipsij, æ Euripo vicinior, & si non vero, verisimili saltem consonan- 24 Cyclada & Capharidas subiungat. 25 Thyest. v. 593. ulorum. 27 Qua correptus Megaram & filios interemerat. Act. 4.

Rabiem

Rabiem rediſſe: tunc fugam famuli petunt.
At ille vultus ignea torquens face,
Vnum inter omnes quærit & ſequitur 28 *Licham.*
Complexus aras ille tremebunda manu,
Mortem metu 29 *conſumpſit, & paruum ſui*
Pœnæ reliquit, dumque tremebundum manu
Tenuit 30 *cadauer,* 31 *Hac manu, inquit, hac ferar*
(O fata!) victus? Herculem perimit 32 *Lichas.*
33 *Ecce alia clades; Hercules perimit Licham.*
Fata 34 *inquinantur.* 35 *fiet hic ſummus labor.*
In aſtra miſſus fertur, & nubes vago
Spargit cruore. talis in cœlum exſilit
Arundo, 36 *Getica viſa dimitti manu;*
Aut quam 37 *Cydon excuſſit;* 38 *inferius tamen*
39 *Fugiet arundo. corpus in pontum cadit.*
In ſaxa ceruix. funus 40 *ambobus iacet.*
Reſiſtite, inquit, non furor mentem abſtulit.
Furore grauius iſtud atque ira malum eſt.
41 *In me iuuat ſæuire. vix* 41 *peſtem indicat,*
Et ſæuit. artus ipſe dilacerat ſuos,
Et membra vaſta carpit auellens manu.
Exuere amictus quærit. 42 *hoc ſolum Herculem*
Non poſſe vidi. trahere conatus tamen,
43 *Et membra traxit,* 44 *corporis palla horridi*
Pars eſt, & 44 *ipſa veſtis immiſcet cutem,*
Nec cauſſa diræ cladis in medio patet:
Sed cauſſa tamen eſt, vixque ſufficiens malo.
Nunc 45 *ore terram languidus prono ferit;*
Nunc poſcit vndas. vnda non vincit malum.
46 *Et nota quærit littora, & pontum occupat.*
Famularis illum retinet errantem manus.
O ſortem acerbam! fuimus Alcidæ 47 *pares.*
Nunc 48 *puppis illum littore Euboico refert,*
Auſterque lenis pondus Herculeum rapit.
DE. 49 *Deſtituit animus membra, nox oculos premit.*

28 Miniſtrum qui tunicam attulerat.
29 Metu pene exanimatus.
30 Morti deſtinatum Licham, vel præ timore iam ferme mortuum.
31 Tam abiecti hominis manu.
32 Vilis famulus.
33 Ecce alia non minor indignitas, ego ille monſtrorum domitor Hercules perimo viliſſimum ſeruitium Licham.
34 Tam contempti famuli cæde. vel lege *Facta*, quaſi dicat, Geſta mea inquinantur.
35 Cum contemptu indignatur ſibi contingere ſupremum hunc laborem.
36 Getæ pop. Scythiæ Ponto vicini, ſagittandi peritiſſimi.
37 Cretenſis ab vrbe Cydone. vid. Hippol. verſ. 812. 38 Altius tamen Lichas proiectus quam arundo Getica vel Cydonia. 39 Al. leg. *Et tela fugiunt. truncus in pontum cadit.* 40 Capiti & trunco. 41 Non in alios, vt quondam, furens. 42 Virus. 43 Non poſſe amictus exuere. 44 *Qua trahitur trahit illa cutem, &c.* Ouid. 9 Metam. 45 Adhæret ac ſi corporis pars eſſet. 46 ἐσπᾶτο πέδονδ' εἰς, καὶ μετάρσιος βοῶν. 47 Al. leg. *Fluctiſona quærit littora, &c.* 48 Poſtquam illi vires ademiſſet virus. 49 A Cenæo Eubœæ promontorio nauicula ad Oetam vectus eſt, vbi expirauit. Hunc verſum Hyllo tribuunt alij. vtrique probe.

Quid,

cessas? quid stupes factum scelus?
scit Iuppiter, 50 Iuno æmulum.
rbi est. quid potest reddi, exhibe.
r ensis exactus meos.
um est. 51 tam leuis pœnas manus
cit? tolle fulminibus, 52 socer,
celestam. 54 nec leui telo manus
illud fulmen exsiliat polo,
t genitus Alcides tibi,
crenasses; pestem ut insolitam 56 feri,
a peius irata malum.
57 quale in errantem prius
57 missum est. perdidi erepto Hercule
los. quid rogas telum deos?
socero, coningem Alcidæ necem
t. hæc erit votum, manus,
r. occupa ferrum ocyus.
rrum. quidquid in mortem trahit
nde. rupe ab ætheria ferar.
tum prima quæ poscit diem,
atur. corpus hinc mitti placet.
tes scindat, & partem mei
xum. pendeant laceræ manus,
beat asperi montis latus.
ors est. leuis, at extendi potest.
anime, cui telo incubes.
utinam 60 fixus in thalamis meis
is! huic decet ferro immori.
xtera nobis sat est!
61 saxa & incensas faces
is. nulla nunc cesset manus.
vindicem vestrum abstuli.
aui sceptra iam reges gerent.
am nascetur indomitum malum.
3 aræ cernere assuetæ hostiam
colenti. sceleribus feci viam.
yrannis, regibus, monstris, feris,
to vindice, opposui deis.

50 A Iunone immissa monstra & labores vincentem. ἥρας κλέος.
51 Lips. legit. *tam leues pœnas manus Tantis*) id est, sceleribus) *reposcit?*
52 Iupiter.
53 Me.
54 Fulminum alia alba vel nigra, quæ cæterorum deorum sunt: alia rubra quæ Iouis solius. atque ex his quædam minora quæ moueant; maiora altera quæ cum fragore missa discutiant; tertia maxime ignita, quæ adurant.
55 Quam Hercules excussit. Her. Fu. v. 241.
56 Percute me, Iunone illi nocentiorem.
57 Vbi *Sæuos compescuit ignibus ignes.* Sup. v. 688.
58 Ioui, ne impendat tibi fulmen.
59 Herc. Fu. v. 132.
60 *Arma viri thalamo quæ fixa reliquit*. Dido, 4
.32. 62 Sublato tyrannorum vindice ac monstrorum domi-
. 63 Innuit *illaudati Busiridis aras*. Herc. Fu. v. 484. 64 Hu-
Mortales.

cessas

Cessas. 66 *Tonantis socia? non spargis facem,*
67 *Imitata fratrem, & mitis ereptam Ioui?*
Meque ipsa perdis 68 *laus tibi erepta inclyta est,*
Ingens triumphus æmuli, Iuno, tui
Mortem occupaui. NVT. 69 *Quid domũ impulsam trahis?*
70 *Erroris istuc omne, quodcunque est, nefas.*
Haud est nocens, quicunque non sponte est nocẽs.
DE. Quicunque fato ignoscit, & parcit sibi,
Errare meruit. *morte damnari placet.*
NVT. Nocens videri qui petit, mortem cupit.
DE. 71 Mors innocentes sola deceptos facit.
NVT. *Titana fugies?* DE. *Ipse me Titan* 72 *fugit.*
NVT. *Vitam relinques misera?* DE. *At Alcidem sequar.*
NVT. *Superest, & auras ille cœlestes trahit.*
DE. 73 *Vinci Hercules cum potuit, hinc cœpit mori.*
NVT. *Natum relinques, fataque abrumpes tua?*
DE. 74 *Quamcunque natus sepelit, hæc vixit diu.*
NV. *Virum* 75 *sequeris?* DE. *Prægredi castæ solent.*
NV. *Si te ipsa damnas,* 76 *misera sceleris te arguis.*
DE. Nemo nocens sibi ipse pœnas irrogat.
NV. Multis remissa est vita, quorum error nocens
Non dextra fuerat. *fata quis damnat sua?*
DE. *Quicunque* 77 *fata iniqua sortitus fugit.*
NV. *Hic ipse Megaram nempe confixam suis*
Strauit sagittis, atque 78 *notorum indolem,*
79 *Lernæa figens* 79 *tela furibunda manu.*
80 *Ter parricida factus, ignouit tamen*
Sibi. nam furoris fonte 81 *Cyniphio scelus*
Sub axe Libyco tersit, & dextram abluit.
Quo misera pergis? quid tuas damnas manus?
DE. *Damnat meas deuictus Alcides manus.*
82 *Fraudem placet punire.* NV. *Si noui Herculem,*
83 *Aderit cruenti forsitan victor mali,*
Dolorque fractus cedet Alcidæ tuo.

66 Soror & coniux Iouis. 67 Med. v. 59. 68 Quam petebas gloriam & triumphum ex interfecto Hercule tibi inuiso ego præripui tibi. 69 Cur in ruinam trahis familiam nostram patris iam nece quassatam? 70 Al. *Erroris est hoc omne quodcunque est nefas.* 71 Mors sola approbat eos esse innocentes, qui per errorem peccarunt. 72 Non sustinet me sceleratam contueri. 73 Vbi primum cedere cœpit Nessæo veneno, tum mori cœpit. quod latius intelligi potest. 74 Al. leg. *Quæcunque natum sepelit, hæc vixit diu.* 75 Morte. 76 Ream sceleris & causæ mortis. 77 Mortem petit, vt iniqua fata vel fugiat, vel vindicet. 78 Natos ex Megæra. Hellenism. μένος Ἀλκιδάο. 79 Sagittas Hydræ felle tinctas. 80 Tres natos occiderat, vel vt alij duos cum vxore. vide Herc. Fu. Act. 5. 81 Africæ fluvio inter duas Syrtes. innuere autem videtur Iouis Ammonis fontem. sed Athenis Herculem expiasse dictum. v. 1341. Herc. Fu. 82 Quod à Nesso decepta Herculem deuicerim, credulitatis pœnas à me iubet exposcere. 83 Hercules euincet Nessæum hoc virus, vt alia pleraque mala.

DE. Ex

rtus virus, vt fama est, Hydræ.
is coniugis membra abstulit.
itis illi virus enecta antumas
inci, qui malum & viuum tulit?
n, dente cum infixo stetit
victor, 84 effuso obrutus
o. sanguis hunc Nessi opprimet,
us horridas Nessi manus?
tenetur ille, qui statuit mori.
ns fugere decretum est mihi.
icunque cum Alcide occidit.
r has anilis ecce te supplex comas,
t ista 86 pene materna obsecro,
das pectoris lasi minas,
a expelle decretum horridum.
ue misero forte dissuadet mori,
t. 87 interim pœna est mori.
donum in pluribus venia fuit.
fende 90 saltem dexteram, infelix, tuam
icinus esse, non nupta, sciat.
r 90 illic. inferi soluent ream.
mmer, purget has Pluto manus.
pas 91 immemor, 91 Lethe, tuas,
lis coniugem excipiam meum.
3 migrantis regna qui torques poli,
rem, scelera qua quisque ausus est;
r. Iuno non ausa Herculem est
. horridam pœnam para.
ceruix cesset, & nostros lapis
eros. me 96 vagus fugiat latex,
llax vnda decipiat sitim.
s prabere 97 turbinibus tuis,
egem Thessalum torques, rota.
auidus hinc & hinc vultur fibras.
na Danais; has ego explebo vices.
unes. recipe me comitem tui,

84 Membra habeat suffusa veneno, quod in illum euomuit Hydra.
85 *Instat anus canasque suas & inania nudans Vbera, per cunas alimentaque prima precatur*, vide Hippol. v. 245.
86 Magnam enim habet matris partem nutrix.
87 Interdum sup. v. 486. quatenus mori cupiens vetatur.
88 Pœna est & mors quæ tamen sæpe in partem veniæ conceditur. Al. *hunc versum Nutrici tribuunt sed minus recte*.
89 Sed dextram cohibe, ne iam voluntarij sceleris conscia fit, quæ prius decepta alienæ fraudis ministra tantum fuit.
90 Apud inferos.
91 Herc. Fu. vers. 679.

3 Agam. v. 750. 94 Cruciatum meô dignum errore, qui omni vitia superat. 95 Hyppol. v. 1126. 96 Thyest. v. 152 97 Ro- & reuolutionibus tuis, ô rota, qua voluitur Ixion. Herc. 8 Hyppol. v. 1228. 99 Omnes Danaides crudelitatis suæ pæferos dant, vna excepta: vt Herc. Fu. v. 499. vna ergo vacat ergo locum cum vacat, occupare Deianira postulat ipsa quæis eiusdem rea. *Vt mihi sit spatium, laxatque fores, 6 Æneid.

x Plu

1 Phasiaca coniux. peior hæc, peior tuo
Vtraque dextra est. scelere, 2 seu mater nocens,
3 Seu dira soror es, adde me comitem tuis,
4 Threicia coniux, sceleribus. 6 gnatam tuam,
5 Althæa mater, recipe: nunc veram tuam
Agnosce 6 prolem. quid tamen tantum manus
7 Vestræ abstulerunt? claudite 8 Elysium mihi,
Quæcunque fidæ coniuges nemoris sacri
Lucos tenetis. si qua respersit manus
Viri cruore, nec memor castæ facis
Stricto cruenta 9 Belias ferro stetit,
In me suas cognoscat & laudet manus.
In hanc abire coniugum turbam libet.
Sed & illa fugiet turba tam diras manus.
Inuicte coniux, innocens animus mihi,
Scelesta manus est. prô nimis mens credula,
10 Prô Nesse fallax! namque semiferi dolis
Auferre cupiens pellici, eripui mihi.
Recede, 11 Titan; tuque quæ blanda tenes
In luce miseros, vita: carituræ Hercule
Lux vilis ista est. exigam pœnas tibi,
Reddamque vitam? fatane extendo mea?
Mortemque coniux 12 in tuas seruo manus?
Virtusne super est aliqua, 13 & armata manus
Intendere arcum tela missurum valent?
14 An arma cessant, teque languenti manu
Non audit arcus? si potest letum dare,
Animose coniux, dexteram exspecto tuam.
15 Mors differatur: frange vt insontem Licham;
Alias in vrbes sparge; & ignotum tibi
Emitte in orbem. perde, vt 16 Arcadiæ nefas,
Et quidquid aliud restitit. 17 ab illis tamen
Coniux redisti. HYL. *Parce iam, mater, precor,*
Ignosce fatis. error à culpa vacat.
DE. *Si vera pietas, Hylle, quærenda est tibi,*
Iam perime matrem. pauida quid tremuit manus?

1 Medea Colchis. *Hippol.* v. 561. & *tota Med.*
2 Vbi filios interfecisti, Med. act. 5.
3 Vbi Absyrtum fratrem discerpsisti, Med. v. 44. & 131.
4 Procne Terei regis Thracii vxor. Aga. v. 665. & supra v. 191.
5 Medea, v. 779. Aga. v. 208.
6 Sceleris tui æmulam. sic apud Ouid. *Tu quoque cognosces in me Meleagre sororem.*
7 Si cum meis conferantur quæ illum Heroa Herculem sustulerunt.
8 Beatorum sedes, Tro. v. 942.
9 Beli neptis, Danai filia. Her. Fu. v. 498.
10 Centauri biformis Nessi.
11 Sol. *Med.* v. 5.
12 Vt à te interficiar.
13 Respicit Megaram & liberos ab Herc. Fu. interfectos. Al. leg. *Virtusne superest aliqua Sarmatica? & manus? Intendere arcum tela missurum valet?* hoc sensu. Si adhuc viribus pares non tibi ipsi, nec virilioribus, sed fœminis Amazonibus, & arcum iis ereptum tendere potes in meam mortem; dextra mea non vtar. Sarmatas fuisse Amazonas, vsasque arcu & sagittis legi est, Agamem. v. 844. 14 An forte veneni vi victus arcum tendere & sagittas mittere non vales? 15 Mea manu decreta. 16 Mænalium suem. 17 Victor, quod à meo scelere non potes.

Quid

lectis? hoc erit pietas scelus.
bitas? Herculem eripui tibi.
eremit dextra, cui debes patrē
nantem. 18 *maius eripui decus,*
luce tribui. si tibi ignotum est nefas,
disce. seu tibi iugulo placet
errum, siue maternum libre
uterum; mater intrepidum tibi
animum. non erit totum scelus
actum. dextera stemar tua,
e nostra. 19 *natus Alcide times?*
ulla peragas iussa, nec frangens mala
orbem, siqua nascetur fera;
parentem. dexteram intrepidam paras.
te plenum pectus ærumnis. feri.
mitto. dextera parcunt tua
enides ipsa. 22 *verberum crepuit sonus.*
ista 23 *torquens angue viperea comam*
hæc atras squallidis pinnas quatit?
a me flagrante persequeris face,
era? pœnas poscit Alcides. dabo.
5 *inferorum,* 26 *Diua, sedere* 25 *arbitri?*
diras carceris video fores.
iste saxum immane detritis gerit
iar humeris? ecce, iam victus lapis
elabi. 27 *membra quis præbet rota?*
e pallens dira 28 *Tisiphone stetit,*
poposcit. parce verberibus, precor,
parce; sustine Stygias faces.
us est amoris. sed quid hoc? tellus labat
tectis crepuit excussis. 30 *minax*
e cœtus? totus in vultus meos
orbis, hinc & hinc populi 31 *fremunt.*
e poscit vindicem mundus suum.
citè, urbes. quo fugam præceps agam?
ola portus. *dabitur ærumnis locus.*
itentis flammeam Phœbi rotam,
que testor, Herculem terris adhuc
a linquo. HYL. 32 *Fugit attonita. hei mihi!*

18 Patrem tollendo quam te in lucem pariendo.
19 Emphatice, q. d. ab intrepido patre degeneras si timeas.
20 *Adiurantis.* Sic nulla vnquam, per orbem vagans iussusque vt pater tuus ab Eurystheo, perdas monstra, si mihi parcas. Sic patrem monstrorum domitorem referas ac repræsentes, vt me intrepidus peremeris.
21 Furiæ vltricea quæ scelera persequi solent, respicitque poëta ad Orestis furias.
22 Furens ade se sibi furias imaginatur.
23 Thyest. v. 78, & 97. Agam. v. 82. Herc. Fu. 100.
24 ἀπὸ τῦ μεγαίρειν.
25 Herc. Fu. 733.
26 O furia.
27 Sisyphum sibi vidisse videtur & Ixiona. 28 ἀπὸ τῦ τίειν τὸς φόνους. 29 Vt Her-
norem à pellice ad me transferrem. 30 Furenti videtur irrue-
alus, qui non irruit. 31 Al. *premunt.* 32 *Recessit scilicet è scena ne*
n populo trucidaret.

29 Πᾶν τὸ γινόμενον φθαρτόν. omne ortum occidit. Cui enim contigit nasci, contigit mori.

30 Africam.
31 Interioris Libyae incola vagus.

32 Et Quidquid Borea [illegible] & igne [illegible], subijcitur, [illegible] flante Borea.

33 Sidera, stellas, Thyest. v. 890. vel Deosque soci- cis mortales.
34 Herc. Fu. v. 609.
35 Mors fati domina & ipsa peribit.
36 Sphaeras coelestes, pulchramque hanc machinam.
[redacted]
37 Quis locus capiet dissolutum iam triplex regnum Iouis, Neptuni, Plutonis?
38 Missa iam &c confusa.

[redacted]

29 Quod natum est, poterit mori.
Fati [illegible] Tonantis
Demittet lethi Herculem.
Iam iam legibus obrutis
Mundo cum veniet dies,
Australis polus obruet
Quidquid per 30 Libyam iacet,
Et 31 sparsus Garamas tenet.
Arctous polus obruet
Quidquid subiacet axibus,
32 Et siccus Boreas ferit.
Amissum trepidus polo
Titan excutiet diem.
Caeli regia concidens
Ortus atque obitus trahet.
Atque omnes pariter 33 deos
Perdet mors aliqua & 34 chaos.
Et 35 mors fata nouissima
In se constituet sibi.
Quis 36 mundum capiet locus?
Discedet via tartari,
Fractis vt pateat polis?
An quod diuidit aethera
A terris spatium, sat est
Et mundi nimium malis?
37 Quis tantum capiet nefas
Fatorumque quis superis locus?
Pontum, sidera, tartara
38 Regna unus capiet tria.
Sed quis non modicus fragor
Aures attonitas mouet?
Est est Herculeus sonus.

ACTVS QVARTV[S]

HERCVLES. CHORVS

Eiulans Hercules conqueritur, indigne se non in [illegible] morte perire, foeminei scilicet dolis.

1 Absentia tua.
2 Noctis nubiumque velum tendatur, ne morientem me Iuno videns triumphet.

CONVERTE, *Titan clare, anhelantes equos,*
1 Emitte noctem. 2 pereat hic mundo di[es]
Quo morior. 3 atra nube inhorrescat polus.
Obsta nouercae. nunc, pater, caecum chaos

Reddi decebat. hinc & hinc compagibus
Ruptis vterque debuit frangi polus.
3 *Quid parcis astris? Herculem amittis, pater,*
Nunc parte in omni, Iupiter, specta poli,
Ne quis gigas Thessalica iaculetur iuga,
Et fiat 4 *Othrys pondus Encelado leue.*
Laxabit atri carceris iamiam fores
Pluton superbus: vincula excutiet 5 *patri,*
Cœlumque reddet. ille, qui 6 *pro fulmine*
Tuisque facibus, natus in terris eram,
7 *Ad Styga reuertor. surget Enceladus ferox,*
8 *Mittetque, quo nunc premitur in superos onus.*
Regnum omne genitor, ætheris 9 *dubium tibi*
Mors nostra faciet. antequam 10 *spolium tui*
Cœlum omne fiat, conde me tota pater,
Mundi ruina. 11 *frange, quem perdis, polum,*
CH. *Non vana times, nate Tonantis.*
Iam 12 *Thessalica Pelion Ossa*
Premet; & Pindo congestus Athos
Nemus ætheriis inferet astris.
Vincet scopulos inde 13 *Typhoeus,*
Et Tyrrhenam feret 13 *Inarimen.*
Feret 14 *Ætnæos inde caminos,*
Scindetque latus 15 *montis aperti,*
Nondum Enceladus fulmine victus.
Iam te cœli signa sequentur.
HER. *Ego, qui* 16 *relicta morte contempta Styge,*
Per media Lethes stagna cum 17 *spolio redij,*
Cum pene trepidis excidit Titan equis:
Ego, quem 18 *deorum regna senserunt* 18 *tria,*
Morior: 19 *nec vllus per meum strides latus*
Transmissus ensis: haud mea telum necis
Saxum est, nec 20 *instar montis abrupti latus,*
Aut totus 21 *Othrys, non truci vultu* 22 *Gyges*
Pindo cadauer obruit toto meum.
Sine hoste vincor: quodque me torquet magis,

3 Cur autem non polos frangas, cur cœlo parcas? cur, sublato iam Hercule, bellum ex noua inferent Gigantes. Herc. Fu. v. 970.
4 Encelado quidem Ætna imposita. Her. Fu. 80. Sed Othryn dixit pondus leue quod torqueat & iaculetur in deos Enceladus. sic infr. v. 1146.
5 *Saturno tenebrosa in Tartara misso.* vid. Herc. Fu. 964.
6 Loco fulminis tui in sæuos tyrannos. sup. v. 5.
7 Vnde prius reuersus Cerberum extraxi.
8 Iaculabitur Ætnam. Herc. Fu. v. 80.
9 Incertas possessiones propter Gigantes.
10 Tibi ereptũ.
11 Frange potius quam perdas cœlum.
12 Herc. Fu. vers. 970. Agam. v. 331.

13 Thyest. v. 807. *Durumq; cubile Inarime Iouis imperiis imposta Typhoea.* 14 H. Fu. 106. 15 Ætnæ. 16 Her. Fu. 611. 17 Cerbero. 18 Iouis, Neptuni, Plutonis. in æthere n. Stymphalidas, in aquis Hydrã, in inferno Cerberũ vicerat. 19 Κοὐ ταῦτα λόγχη πεδιάς. οὔθ' ὁ γηγενὴς στρατὸς γιγάντων, &c. Γυνὴ δὲ θῆλυς οὖσα κἄνανδρος φύσιν Μόνη με δὴ καθεῖλε φασγάνου δίχα. 20 Delrius emend. *instar.* 21 Mons Thessaliæ. 22 Gigas Briarei frater.

(23 O misera virtus!) summus Alcidæ dies
Nullum malum prostrauit. 24 impendi, heu mihi,
In nulla vitam facta. prô mundi arbiter,
Superique, quondam dextera testes meæ!
Prô cuncta tellus, Herculis vestri placet
Mortem perire? dirus ô nobis pudor,
O turpe fatum! fœmina Herculeæ necis
Auctor feretur, auctor Alcides 25 quibus?
26 Inuicta si me cadere fœminea manu
Voluere 26 fata, 27 perque tam turpes colos
Mea mors cucurrit, cadere potuissem, hei mihi,
Iunonis odio: fœmina caderem minis,
Sed cælum habentis. si nimis superis fuit,
Scythico sub axe genita domuissent meas
Vires 28 Amazon. 29 fœmina cuius manu
Iunonis hostis vincor? 30 hinc grauior tuis
Nouerca, pudor est. quid diem hunc lætum vocas?
31 Quid tale tellus genuit irata tibi?
Mortalis odia fœmina excessit tua.
Adhuc furebas esse te Alcidæ imparem.
32 Victa es duobus: 33 pudeat irarum deos,
Vtinam meo cruore satiasset suos
34 Nemeæ rictus pestis! aut 35 centum anguibus
Vallatus Hydram tabe pauissem mea!
Vtinam fuissem præda 36 Centauris datus!
Qui inter vmbras vinctus, 37 æterno miser
Saxo sederem, 38 spolia cum traxi 38 vltima
Fato stupente. nunc 39 ab inferna Styge
Lucem recepi, Ditis euici moras.
Vbique me mors fugit, 40 vt leto inclyto
Fortis carerem. ô feræ victæ, ô feræ!
Non me triformis 41 sole conspecto canis
Ad Styga reduxit, non sub Hesperio polo

23 ὦ τλῆμον ἀρετὰ, λόγος ἄρ' ᾔδεα ἄλλως· ἐγὼ δέ σε ὡς ἔργον ἤσκουν. 24 Δυσχεραίνει γὰρ τὸν τοιοῦτον θάνατον. &c. etiã fortis ægre fert sibi non viriliter pereundum, atq; vbi viribus non est locus. 25 Monstris, tyrannis, gigantibus, feris? 26 Inexorabile fatum. 27 Tã ingloria Parcarum de me decreta, vt fœminea perirẽ manu. 28 Hyppolyte, Herc. Fu. v. 542. 29 Nunc autem quam vilis fœminæ manu pereo, qui Iunoni, dignus visus sum hostis? 30 Cum me perdat mulierenla, quod tu facere non potuisti. 31 Quod monstrum genuit tellus in tui mihi infestæ gratiam perniciosius quam Deianiram? 32 A me prius, nunc à Deianira, quæ plus in meam perniciem valuit quam tu Dea. 33 Si mortales plus possint. 34 Leo Nemeæus, Herc. Fu. v. 223. 35 Circumdatus fœcundæ capitibus Hydræ mortem extimuissem, sanguine meo ab Hydræ veneno in tabem verso. 36 Quos in monte Pholoe occidi & profligaui. 37 Respicit ad saxum cui adhæsit Theseus. *Sedet æternumque sedebit Infelix Theseus.* 38 Cerberum, id est, mortem, rerum terminum. Herc. Fu. vers. 289. 39 Ab inferis redij Herc. Fu. vers. 611. 40 Lipsius ex M.S. *Vt telo inclytæ Mortis carerem.* 41 Herc. Fu. v. 813.

42 *Ibera*

41 Ibera vicit turba 42 pastoris feri;
Non 43 gemina serpens. perdidi mortem, hei mihi,
Toties honestam. 44 titulus extremus quis est?
DH. *Viden, vt laudis conscia virtus*
45 Non Letheos horreat amnes?
Pudet auctoris, non morte dolet,
Cupit extremum finire diem
Vasta pressus mole Gigantum,
Et 46 montiferum Titana pati,
Rapidaque necem debere feræ.
47 Si tua caussa est miseranda necis,
Quod nulla fera est, nullusque Gigas,
Iam quis dignus necis Herculeæ
Superest auctor: nisi dextra tui?
HER. *48 Heu qualis intus Scorpius, quis 49 feruida*
Plaga reuulsus Cancer infixus meas;
Vrit medullas? sanguinis quondam capax
Tumidi iecur pulmonis arentes fibras
Distendit: ardet felle siccato iecur,
Totumque lentus sanguinem auexit 50 vapor;
Primam cutem consumpsit, hinc aditus nefas
In membra fecit, abstulit costis latus,
Exedit artus penitus, & totas 51 malum
Hausit medullas. ossibus vacuis sedet.
Nec ossa durant ipsa, sed 52 compagibus
Discussa ruptis mole collapsa fluunt.
Defecit ingens corpus, & 53 pesti satis
Herculea non sunt membra. pro, quantum est malum
Quod esse vastum fateor? ô dirum nefas!
En cernite, vrbes, cernite ex 54 illo Hercule
Quid iam supersit. Herculem agnoscis, pater?
55 His ne ego lacertis spolia 56 Nemeæi mali
Elisa pressi? tensus hac arcus manu
Astris ab ipsis 57 depulit 58 Stymphalydas?
His ego 59 citatam gressibus vici feram,

42 Geryonis trigemini. Her. Fu. v. 232.
43 Angues duo, quos à Iunone immissos elisi iam in cunis vagiens. Herc. Fu. v. 215. *vel* Hydra & Atlamtica.
44 Atque ecce inhonesta tandem morte pereo.
45 Mortem non horret, sed inglo, riæ mortis generis pudet. supra v. 1172.
46 Enceladum, Typhoea, Gygen. supra v. 1167. Al. *monstriferum.*
47 Ios. Scal. suspicatur legendum. *Si causa est tua miseranda necis.*
48 Al. leg. *Eheu quis intus, &c.*
49 E Zodiaco, in quem Iuno Cancrum transtulerat. Thyest. vers. 852. in pœnas meas reuersus.
50 Aalor veneni.
51 Nefandum virus.
52 Neruis, ligamentis, tendonibus. 53 Grassante veneno. 54 Victore, domitore. 55 *His elisa iacet moles Nemeaa lacertis, &c.* 56 Herc. Fu. v. 223. 57 Al. leg. *detulit.* 58 Herc. Fu. v. 243. 59 Ceruam aureis radiantem cornibus, Herc. Fu. v. 221.

Radiante clarum fronte gestantem caput?
His fracta 60 Calpe manibus elisis fretum?
His tot feras, tot scelera, tot reges iacent?
61 *His mundus humeris sedit? 62 hæc moles m*
Hæc ne illa ceruix? has ego opposui manus
Cælo ruenti? 63 cuius, ô, custos manu
Trahetur vltra Stygius? 64 ô, vires prius
In me sepultæ! quid patrem appello Iouem?
Quid per Tonantem vindico cælum mihi?
Iam iam meus credetur Amphitryo pater.
Quæcunque pestis viscere in nostro lates,
Procede quid me vulnere occulto petis?
65 *Quis te sub axe frigido pontus Scythes,*
Quæ pigra Tethys genuit, 65 aut Maurum prem
Ibera Calpe litus? ô dirum malum!
Vtrumne serpens squallidum crista caput
Vibrans? an aliquod est mihi ignotum malum?
Numquid cruore es genita 66 Lernææ feræ?
67 *An te reliquit Stygius in terris canis?*
68 *Omne es malum, 69 nullumque. quis vult*
Concede saltem scire, quo pereamus malo.
70 *Quæcunque pestis, siue quæcunque es feras*
71 *Palam timeres: quis tibi in medias locum*
Fecit medullas? ecce, dirupta cute
Viscera manus detexit, vlterior tamen
Inuenta latebra est. ô malum 72 simile Hercul
Vnde iste fletus? vnde in has lacrymæ genas?
Inuictus olim vultus & nunquam malis
Lacrymas suis præbere consuetus (pudet!)
Iam flere didicit. quis dies fletum Herculis,
Quæ terra vidit? 73 siccus ærumnas tuli.
74 *Tibi illa virtus, quæ tot elisit mala,*
74 *Sibi cessit vni. prima, & ante omnes, mihi*
Fletum 75 abstulisti. durior saxo horrida
Et chalybe vultus, & vaga 76 Symplegades
Rictus meos infregit, & lacrymam extulit.
Flentem, gementem, 77 summe pro rector po
Me terra vidit, quodque me torquet magis,
Nouerca vidit. vrit ecce iterum fibras,
Incaluit ardor. vnde nunc 78 fulmen mihi?
CHO. *Quid non possit superare dolor?*
Quondam 79 Getica durior 79 Æmo,

60 Bimaris è columnis Herculis vna. vide Her. Fu. v. 236.
61 Her. Fu. v. 68 *Hæc cælum ceruice tuli?*
62 Hoccine corpus illud meum quondam torosum?
63 Quis posthac Cerberum ab inferis extrahet?
64 Lips. *vbi vires prius in me? sepultæ.*
65 Vnde hoc venenum? à mari Scythico, Boreali, aut Atlantico?
66 Hydræ.
67 An Aconitum illud es, è Cerberi spuma?
68 Ex effectu.
69 Quia non appares.
70 Al. *Quæcunque pestis siue quæcunque es fera.*
71 Prodires saltem meque aperto Marte aggredereris.
72 Inuictum, indomitum.
73 Siccis oculis, non lacrymantibus.
74 O virulenta pestis.
75 Extorsisti
76 Herc. Fu. v. 2210. Med. v. 341.
77 Ios. Scal. *Summa, pro rector cæli, Me terra vidit.* 78 Quo peream 79 Traclo mon

Parrhasio 81 *lenior axe,*
ßit membra dolori;
que mouens per colla caput
alterno pondere flectit.
tum virtus sæpe resoluit.
Ēto ss laxare niues,
is tepido sidere Titan
men audet, vicitque 83 *faces*
busti glaciale iubar.

80 Septentrionali, iuxta quem Calistho è Perrhasia vrbe Arcadiæ in vrsam versa, cum filio Arcade. Herc. Fu. v. 129.
81 Heinſ. leg. *lenior.*.
82 Lacrymas iam fluere paratas animi robus absumit: non secus ac glaciem strigus Boreale nec à Solis radiis solui patitur. Lipsius itaque legen- iniicit *resorbet*, & pro *virtus* alij hab. *luctus*. 83 Al. *nefas*, i. nefan- igus glaciale vincit radios solis adusti. Si retineas *faces*, ita *glaciale iubar* id est, splendor aquæ in glaciem pellucidam in- e non dissoluitur sole.

CVLES. ALCMENA.

miem Herculem solatur Alcmena.

Conuerte vultus ad meas clades, pater.
Nunquam ad tuas confugit Alcides manus;
m per artus Hydra fecundum meos
explicaret. inter infernos lacus
et atra nocte cum fato stetit;
uocaui. tot feras vici horridas,
tyrannos; 1 *non tamen vultus meos*
to-si semper hæc nobis manus
m spopondit. nulla 3 *propter me sacro*
e cœlo fulmina. hic aliquid dies
iussit. primus audieris preces,
e summus. vnicum fulmen peto.
nta crede. non minus cœlum mihi
re potui. dum patrem verum puto,
eperci. siue crudelis pater,
misericors, commoda grato 5 *manum.*
a ante mortem, & 6 *occupa hanc laudem tibi.*
iget, manusque detrectat nefas,
7 *Siculo vertice ardentes, pater,*
in me, qui manu Pindum ferant,
Ossa; qui me monte proiecto opprimant.
pe & 8 *Erebi claustra. me stricto petat*

1 Non implorans opem tuam suspexi.
2 Certam fecit victoriæ spem.
3 In omen, aut auxilium meum qui ipse tui fulminis vice fuerim. Sup. 1144.
4 Crede me esse vnum è gigantibus, fulminaque. nam ego his potentior cœlum perfringere potui, nisi pepercissem, quod te verum mihi patrem credidissem.
5 Fulminantem.
ipe necis meæ laudem mulierculæ. 7 Typhoea, Enceladum, & ... alios Ætnæ subiectos. 8 Inferni Ætnæ subiectos.

9 *Bellona ferro.mitte* 10 *Gradiuum truce*
Armetur in me dirus;& 11 frater quide
Sed ex nouerca.tu quoque 12 Alcidæ sor
Tantum ex parente,cuspidem in 13 fratre
Iaculare.Pallas.supplices tendo manus
Ad te,nouerca.sparge tu saltem,precor,
Telum.perire fœminæ possum manu.
Iam fracta,iam satiata,quid pascis minas?
Quid quæris vltra?supplicem Alciden vid
Et nulla tellus,nulla me vidit fera
Te deprecantem.nunc mihi irata quidem
Opus est nouerca.nunc tuus cessat dolor.
Nunc odia ponis.parcis,vbi votum est mori
O terræ & vrbes!non facem quisquam Her
Non arma tradet?tela subtrahitis mihi?
14 *Ita nulla sæuas terra concipiat feras*
Post me sepultum.nec meas vnquam manu
Imploret orbis.si qua nascetur fera,
Nascatur 15 *alius.vndique infelix caput*
Mactate saxis, 16 *vincite ærumnas meas.*
Ingrate cessas orbis? excidimus tibi?
Adhuc malis ferisque suppositus fores,
Ni me tulisses vindicem vestrum malis.
17 *Eripite,populi.* 18 *tempus hoc vobis da*
Pensate merita.mors erit pretium omniu
AL. Quas misera terras mater Alcidæ peta
Vbi natus,vbinam est? 19 *certa si visus no*
Reclinis ecce corde anhelanti æstuat.
Gemit.peractum est, membra complecti v
O nate,liceat. 20 *spiritus fugiens meo*
Legatur ore.brachia in amplexus cape,
Vbi membra sunt?vbi illa,quæ mundum t
Stelligera ceruix?quis sibi exiguam tui
Partem reliquit?HER. Herculem spectas q
Mater; 21 *sed vmbra simile nescio quid*
Agnosce,mater, ora quid flectis retro,
Vultumque mœrens?Herculem dici tuum
Partum erubescis?AL. Quis feram mundus
Quæ terra genuit? quodue tam dirum nef
De te triumphat; 22 *victor Herculeus quis*

9 Agam. v. 81.
10 Martem, à gradiendo in bello vltro citroque: siue à κραδάω vibro. aliis quidem grandem diuum.
11 Vid. Herc. Fu. v. 906. Martem autem concepit Iuno tacto flore in campis Oleniis.
12 Pallas è cerebro Iouis nata. ἀπατόρια patrima virgo, ἀμήτωρ.
13 Me.
14 *Optantis & imprecantis est,* & c. vt.
15 Alius Herc. vindex.
16 Interficiendo liberate me ærumnis.
17 *Al.* Excipite.
18 Exoluendi vos ingratitudinis labe.
19 Res certas.
20 Apud veteres amicissimus quisque & proximus parens expirarem deosculatus fugientem ore animã extremumque spiritum excipit. *Extremo si quis super halitus errat, Ore legam.*
21 Quam tamen potius agnoscas Herculis animam Herculem ipsum.
22 Victor Herculis.

HE

3 Nupta iacentem cernis Alcidem dolis,
s tantus est, qui vincat Alciden, dolus ?
u, cunque, 24 mater, fœmina irata sat est.
s vnde in artus pestis aut ossa incidis?
dditum veneris palla fœmineis dedit.
nam ipsa palla est? membra nudata intuer.
sumpta mecū est. AL. tantane inuenta est lues?
mater, Hydram, & mille cum Lerna feras
mediis 25 credo visceribus meis.
ta nubes flamma 26 Sicanias bibit?
Lemnos ardens? quæ 28 plaga igniferi poli,
at flagranti currere in Zona diem?
me iactate, prò comites, freta,
que in amnes. quis sat est 30 Ister 31 mihi?
32 terris maior Oceanus meos
33 vapores. omnis in nostris malis
humor, omnis arescet latex.
ctor Erebi, me remittebas Ioui?
tenere. redde me tenebris tuis.
m subactis Herculem ostende inferis
inde ducam. quid times iterum Herculem ?
ade mors non trepida. iam possum mori.
pesce lacrymas saltem, & ærumnas doma,
ne tantis Herculem indomitum refer,
que vince. quod soles, vince inferos.
7 Si me 38 catenis horridus vinctum suis
t auida Caucasus volucri dapem
hia gemente; flebilis gemitus mihi
tuitisset. 40 si vaga Symplegades
premerent rupe; redeuntis minas
em ruina. 42 Pindus incumbat mihi
Emus, & qui Thracios fluctus Athos
43 Iouisque fulmen excipiens Mimas.
se si in me, mater, hic mundus ruat,
e nostros flagret incensus rogos
bens axis, degener mentem Herculis

23 Deianiræ.
24 O mater.
25 Al. *crede.*
26 Siculas, Ætnæ super volitantes, q.d. non Ætna flammas eructans ——
27 non Lemnos Ægæi maris insula Vulcano sacra crebris æstuans incendiis.
28 non plaga torrida maiori ardet igne quam pectus meum. alij leg. *Inferni* & Pyriphlegethonta intelligunt.
29 Ex opinione veterum Astrologorum, qui diem semper stare putabant & nunquam currere sub ardenti plaga. *Semper vbi æterna vertigine clara nitet Lux.*
30 Fl. Europæ max.
31 Ad me refrigerandum.
32 Terram enim circumcingere creditur.
33 Calores, ardores.

ictum, miserum. 35 Vt olim Cerberum. 36 Al. *Inuade mors, non* 37 Si viderem hostem scirenque quid me cruciaret, &c. 38 Vt heum. Herc. Fu. v. 1206. 39 Ipsis Scythis mei commiserentibus c. Fu. v. 1210. 41 Sine questu aut gemitu. 42 Mons Thess. 43 *Feri- m summos fulmina montes.* 44 Solis currus.

Clamorq

Clamor domaret. mille decurrant feras
Pariterque lacerent; hinc feris clangoribus
Aetheria me 45 Stymphalis; hinc 46 taurus minax
Ceruice tota pulset, & quidquid furit.
Solum quoque ingens surgat, hinc illinc frementes,
Artusque nostros dirus imminuat dolor.
47 Sparsus silebo. non ferae excutient mihi,
Non arma gemitus. nil, 48 quod impelli potest.
AL. *Non virus artus, nate, femineum coquit;*
Sed dura series operis; & longus tibi
49 Fauet 50 cruentis forsitan morbis dolor.
HER. *Vbi mors? ubi 51 illa? testis est aliquis mali?*
Intendat arcus. 52 nuda sufficiet manus.
53 In orbe mecum veniat huc aliquis mihi.
Procedat, agedum, huc. AL. *Hei mihi, sensus quoque*
Excussit ille nimius 54 impulsu dolor.
Remouete, quaeso, tela, & infesta, precor,
Rapite hinc sagittas. 55 igne suffusae genae
Scelus minantur. qua fuga latebras petam?
Dolor iste furor est. Herculem solus domat.
Cur deinde latebras aut fugam vecors petam?
Obire forti meruit Alcmene manu.
Vel scelere pereat, antequam letum mihi
Ignauus aliquis mandet, ac turpi manu
De me triumphet. 56 ecce, lassatus malis
Sopore fessas alligat venas dolor,
Grauique anhelum pectus impulsu quatit.
Fauete, superi. si mihi gnatum inclytum
Misera negatis; vindicem saltem precor
Seruate terris. abeat excussus dolor,
Corpusque vires reparet Herculeum suas.

...erc. Fu. v. ...gani. v. 327. ...lumi stratus. ...n quod vires ...rcere potero ...n victoriae ...e. ... Al. *Feruet.* ... Crucis. ... Mors, *vel* ...Deianira. 52 Inermis. 53 Alij leg. *in orbem veniat.* hicine quidem immodulato, mente aliquanto saniori. nec planè assequor locutionem nisi dicat *in certamen descendat.* manus enim conferturi pugiles μονόμαχοι lineas sibi & cancellos circumscribunt. quos nec ipsis transire nec spectatorum coronae in orbem cingenti liceat ingredi. videat lector.

54 Al. *impulsos.* 55 Rubore, sanguine, ardore. 56 Act. 4 Herc. Fu. v. 1045.

ALCMENA. HERCVLES. HYLLVS. PHILOCTETES muta persona.

Reuersus Hyllus nunciat Herculi, Deianiram, postquam se Nessi dolo deceptam comperisset, sibi mortem consciuiss...

PRô lux acerba, prô capax scelerum 1 dolor!
2 Nurus Tonantis occidit. 3 natus iacet.
Nepos supersum. scelere materno hic periit;

1 Al. *dies.* Sic inf. v. 1404. 2 Deianira. 3 Hercules.

Fraude illa capta est. quis per annorum vices,
Totoque in auo poterit arumnas senex
Referre tantas? unus eripiet dies
Parentem utrumque, catera ut sileam mala,
Parcamque fatis, Herculem amitto patrem.
AL. *Compesce voces inclytum Alcida genus,*
4 *Miseraque fato similis Alcmena nepos.*
5 *Longus dolorem forsitan vincet sopor.*
Sed ecce lassam deserit mentem quies,
Redditque 6 *morbo corpus, & luctus mihi.*
HER. 7 *Quid hoc? rigenti cernitur* 8 *Trachin iugo?*
Et inter astra positus evasi genus
Mortale tandem. quis mihi calum parat?
Te te, pater, iam video: placatam quoque
Specto novercam. qui 9 *sonus nostras ferit*
9 *Caelestis aures? Iuno me* 10 *generum vocat.*
Video nitentem regiam clari atheris,
Phœbique 11 *tritam flammea zonam rota.*
12 *Cubile video noctis.* 13 *hinc tenebras vocat.*
Quid hoc? quis axem cludit, & ab ipsis, pater,
Deducit astris? ora Phœbeus modo
Afflabat axis. 14 *tam prope à cælo fui.*
Trachina video. quis mihi terras dedit?
Modo nempe me infra steterat, ac totus mihi
Suppositus orbis. tam bene 15 *exciderat, dolor.*
Cogis fateri. 16 *parce, & hanc vocem occupa.*
Hac, Hylle, dona 17 *matris, hoc munus parat.*
Utinam liceret stipite ingesto impiam
Effringere animam, quale 18 *Amazonium malum*
Circa nivalis Caucasi domui [illegible]us.
O clara Megara, 19 *tunc, cum furerem, mihi*
Coniux fuisti? stipitem atque arcus date.
Dextera inquinetur; laudibus maculam imprimam.
Summus legatur fœmina Herculeus labor.
HYL. *Compesce diras, genitor, irarum minas.*
20 *Habet. peractum est. quas petis pœnas, dedit.*
Sua perempta dextera mater iacet.

4 Æque misera atque ego. Al. leg. *Miseraq; nato.*
5 Herc. Fu. 1077.
6 Dolori, seu furori.
7 *Discusso sopore, Hercules apotheosin suam velut extasi raptus cernere videtur, seu propinqua morte vaticinatur.*
8 Supra v. 155.
9 E Pythagoræorum sententia, qui concentum quendam & harmoniam effici corporum cœlestium motu credebant.
10 Hebe mihi desponsa.
11 Zonam torridam.
12 *Redditus oris videtur.*
13 Al. *in.*
14 Ita Herc. Fu. v. 977.
15 Mihi modo in cœlos per extasin rapto.
16 Melius occidisses me priusquam emisissem indignam hanc Hercule vocem; *cogis fateri*: quis enim me cogat? *vel*, innuit vocem illam qua minatur se fœminam interfecturum. 17 Tuæ. id est, Deianiræ. 18 Amazonum insolentiam. ipsas Amazonas. Her. Fu. v. 542, Hippol. v. 397. 19 Dignior sane fuit Deianira quæ furentis Herc. uxor esset. 20 Agamemn. v. 895.

HER. 21 Caci

HER. 21 *Caci dolores. manibus irati Herculis*
Occidere meruit, perdidit 22 comitem Licham,
Saeuire in ipsum corpus exanime impetus
Atque ira cogit. cur minis nostris caret?
Ipsum cadauer pabulum accipiant ferae.
HYL. 23 *Plus misera laeso doluit.* 24 *huic aliquid q*
Detrahere velles. occidit dextra sua,
25 *Tuo dolore. plura, quam poscis, tulit.*
Sed non cruenta sceleribus nuptae iaces:
Nec fraude matris. Nessus hos struxit dolos
Ictus sagittis qui tuis vitam expulit.
Cruore tincta est palla 26 *semiferi, pater,*
Nessusque nunc has exigit poenas 27 *sibi.*
HER. 28 *Habet. peractum est. fata se nostra explicant.*
Lux ista summa est. 29 *quercus hanc sortem mihi*
Fatidica quondam dederat, & Parnassia
30 *Cirrhea quatiens templa* 31 *mugitu nemus:*
„ 32 *Dextra peremptus, victor Alcide, viri*
„ *Olim iacebis. hic tibi emenso freta,*
„ *Terrasque & vmbras, finis extremus datur.*
Nil querimur vltra. decuit hunc finem dari,
Ne quis superstes Herculis victor foret.
Nunc mors 33 *legatur clara, memoranda, inclyta,*
Me digna prorsus. nobilem hunc faciam diem.
Caedatur omnis sylua, & Oetaeum nemus
Suscipiat ignis, Herculem accipiat rogus.
Sed ante mortem, tu 34 *genus Paeantium,*
Hoc 35 *triste nobis, iuuenis, officium appara.*
Herculea totum flamma succendat diem.
Ad te preces nunc, Hylle, supremas fero.
36 *Est clara, captas inter* 37 *incultas,* 38 *genus*
Regnumque referens, 39 *Euryto virgo edita,*
Iole. tuis hanc 40 *facibus & flammis para.*
Victor 41 *cruentus abstuli patriam, lares,*
Nihilque misera praeter Alciden dedi;

21 Heinsius ita hunc locum censet legendum *Sua peremptus dextra mater iacet Laeso dolore.* Herc. *manibus irati Herc.* &c. tui sc. laesi, i. e. dolens quod te laeserit. Sic mox v. 1465. *Occidit dextra sua, tuo dolore.*
22 Me, vel lege *perdidit comitem Licham* i. Lichae necis causa fuit.
23 Plus vel te, quem laesit.
24 Al. *hinc.* i. doloris sui aliquid.
25 Quem de te conceperat, dolore.
26 Centauri.
27 Suae necis vltionem.
28 Bene habet, satis est.
29 Med. v. 349.
30 Oed. v. 269.
31 Oraculi Delphici responso. *ex adyto Cumaea Sibylla Horrendas canit ambages, antroque remugit.*
32 ἐμοὶ γὰρ ἦν πρόφαντον ἐκ πατρὸς πάλαι, πρὸς τῶν πνεόντων μηδενὸς θανεῖν ὕπο. Ἀλλ' ὅστις ᾅδου φθίμενος οἰκήτωρ πέλοι. Haec sunt verba oraculi Dodonaei, quod Herculi olim datum fuit; nempe quod ab hoste defuncto esset interficiendus.
33 Appareteur vel memoretur.
34 Philoctetа, Paeantis fil.
35 Funebre, vt pyram extruat.
36 Al. *Est clara captas inter, inclytum genus Regni.* Ios. Scal. legendum monet; *Oechaliae genus Regemque referens,* &c.
37 Al. leg. *Oechaliae.*
38 Regium genus; ἐν δὲ δυοῖν.
39 Rege Oechaliae.
40 Nuptialibus, Thebaid. v. 263, & 507.
41 Patrem illius & fratres interficiens.

Et iste rapitur. penset ærumnas suas:
Iouis 42 nepotem foueat, & 42 natum Herculis.
Tibi illa pariat quidquid ex nobis habet.
Tuque ipsa planctus pone funebres, precor,
O clara genitrix: viuet Alcides tuus.
43 Virtute nostra pellicem feci tuam
Credi nouercam. siue nascente Hercule
Nox 44 illa certa est, 45 siue mortalis meus
Pater est: licet sit falsa progenies mihi;
Materna culpa cesset, & crimen Iouis.
Merui parentem, 46 contuli cælo decus.
Natura me concepit in laudes Iouis,
Quin ipse quanquam Iupiter credi meus
Pater esse gaudet. parce iam lacrymis, parens
Superba matres inter Argolicas eris.
Quid tale Iuno peperit, ætherium gerens
Sceptrum, & Tonanti nupta? mortali tamen
Cælum tenens inuidit? Alciden suum
Dici esse voluit. perage nunc, Titan, vices
Solus relictus. ille, qui vester comes
47 Vbique fueram, Tartara & manes peto.
Hanc tamen ad imos perferam laudem inclytam.
Quod nulla pestis vicit Alciden palam,
Omnemque pestem vicit Alcides palam.

42 Te.

43 Approbando me ex te natum Iouis esse filium magis ingenuum quam quos ex Iunone genuit. mox v. 1509.

44 Geminata. Herc. Fu. vers. 24.

45 Etiamsi mortalis quispiam fuisset pater non Iupiter, virtute tamen mea feci vt Iouis credat progenies.

46 Virtute mea cœlum decoraui.

47 Sup. v. 41.

CHORVS.

Solem orat vt toti mundo Herculis mortem nunciet. Herculis apotheosim prædicit, Iouemque precatur, vt vel nulli producantur tyranni, feræ, monstra, vel alius sufficiatur Herc. malorum vindex.

O Decus mundi, radiate Titan,
Cuius ad 1 primos 2 Hecate vapores
Lassa nocturna leuat ora 3 biga,
Dic sub aurora positis 4 Sabæis,
Dic sub occasu positis 5 Iberis,
Quique 6 ferucentem patiuntur axem,
Quique sub 7 plaustro 8 patiuntur 9 Vrsæ?
Dic ad æternos properare Manes
Herculem, & regnum Canis 10 inquieti,
Vnde non vnquam remeauit vllus.
11 Sume, quos nubes radios sequantur.

1 Auroram tepidos recipientem radios.

2 Luna. *Hipp.* v. 411.

3 *Agamem.* v. 812.

4 Arabiæ Fœlicis incolis.

5 Hispanis.

6 Torridam zonam, quam tamen veteres sentiebant non habitabilem præ nimio calore.

7 Septem stellis in plaustrum ἁμαξαν formatis.

8 Ios. Scalig. legendum censet, *pariuntur*, ne repetatur τὸ *patiuntur*. 9 Herc. Fu. v. 129. 10 Peruigilis, vel, qui *latratu ora regna trifauci Personat*. 11 Sume nubilam faciem & tristem.

Pallidus

Pallidus moestas speculare terras
Et caput turpes nebula peremens.
Quando, prô Titan, 12 vbi, quo vel summo,
13 Herculem in terris alium sequeris?
Quas manus, orbis miser, inuocabis,
Si qua sub terra 14 numerosa pestis
Sparget infestam rabiem draconis?
15 Arcadum si quis 15 populis vetustis
Fecerit syluas 16 aper inquietas?
17 Thraciæ si quis Rhodopes alumnus
Durior terris Helices niuosa
Sparget humano stabulum cruore?
Quis dabit pacem populo timenti?
Si quid irati superi per vrbes
Iusserint nasci? iacet omnibus 18 pars
Quem 19 parem tellus genuit Tonanti.
20 Planctus immensas resonet per vrbes
20 Et comas nullo cohibente nodos
Femina exertos feriat lacertos?
21 Solaque obductis foribus Deorum
Templa secura pateant nouercæ.
22 Vadis ad Lethen Stygiumque littus
Vnde te nulla referent carinæ.
Vade ad manes miserandus, vnde
Vadis ad manes miserandus triumphum
23 Morte deuicta tuleras triumphans
Vmbra 24 nudatis venies 24 lacertis
Languido vultu, trepidoque collo:
Teque 25 non solum feret illa puppis.
Non tamen viles eris inter vmbras,
Æacumque inter, 26 geminosque Cretas
27 Facta discernes: 28 feri tyranni
Parcite, ô dites, inhibete dextras.
Laudis est, 29 purum tenuisse ferrum.
Dumque regnabas, 30 minimum cruentis
In tuas vrbes licuisse satis.
Sed locum virtus habet inter astra.
31 Sedis Arctoæ spatium tenebis?
An grauis Titan vbi promit æstus?
An sub Occasu tepido nitebis?
Vade 32 commisso resonare ponto
Audies Calpen? loca quæ sereni-

12 Vbi? Al. quo *suo axe*
13 Herculis quidem nomen strenui, omnibus & claris viris à veteribus tributum, quos alij 63, alij 43 numerant.
14 Hydra, numerosum malum. Herc. Fu. 240.
15 Hippol. 783.
16 Sus Mænalius.
17 Diomedes Thraciæ rex. Herc. Fu. 225.
18 Robore & fortitudine modo, vel moriens sicut alij.
19 Sup. v. 6.
20 Pro more lugentium. vid. Troad. v. 82.
21 Sup. v. 746.
22 ἀπεανθον εἰς ἀδην ἡνιοχας.
23 Herc. Fu. act. 5.
24 Vmbras enim quam in viuis habuerant imaginem retinere credebant veteres.
25 Vt quondam, ne mergeretur gemés *Cymba sutilis sub pondere.*
26 Rhadamanthum & Æacum Cretæ reges; quos propter iustitiam inferis vmbrarum iudiciis præfecit Iupiter. Herc. Fu. 732.
27 Al. Facta. id est, *Quia quis apud superos Furio latrur inani gesserit.*
28 Al. *Feries tyrannos.* id est, quartus statueris iudex. vel ea tibi mens manebit, quæ in vita, feriendi tyrannos.
29 Incruentum, innocés.
30 Minimum permittere tuæ licentiæ in subditorum vitas.

31 *Tibi numine ab omni Cedetur, iurisque tui natura relinquet Quis deus velit, vbi regnum ponere mundi. Sed neque in Arctoo sedem sibi leg[e] orbe, Nec polus aduersi calidus qua vergitur Austri.* 32 Gaditano vt[i]que freto resonare Calpen bimarem audies, vid. & Herc. Fu. 236.

uis erit recepto
inter astra?
cul 34 à Leone
doque 34 Cancro;
facta leges
trepidetque Titan.
tas repentis
hyemes recident,
renocanit astas;]
ugiente cedent,
t vetustas.
ques ibis astris,
in profundo,
resonabit vndas
glacialis Vrsa
ito fcietur,
puli 38 quiescant.
i precamur,
nulla pestis.
miseranda tellus
dominetur aula
s esse regni,
n tenuisse ferrum.
m timetur,
us relicta.
lus sonat;ecce, maeret,
an Deorum
? timida nouerca?
t astra Iuno?
titubanis Atlas?
cre Manes
canis inferorum
e catenis?
ecce,vultu,
humerisque tela
dis pharetram,

33 *Ætheris immensi partem si presseris vnam, sentiet axis onus. librati pondera cœli Orbe tene medio: pars ætheris illa sereni Tota vacet.*
34 Thyest. v. 852.

35 Arboribus frondes.

36 Prius mare dulcescet
37 Thyest. v. 476.

38 Taceant.
39 Tyrannos.
40 I. Lipsius tibiæ adaptat versum legendo, *Horreat nulla dom.* Ios. Scalig. nihil mutandum censet, cum *Habeat nec*, totidem habeat tempora quot. *Horreat.*
41 Ferro non parcere, alij *intensum* leg.
42 Iunonis me in cœlum ascendentem timentis.
43 Cœlum quod humeris sustinere Atlanta Mauritaniæ regem Promethei fratrem fingunt; quod Astrologiam sphæramque inuenisset. duriuscula autem locutio *lassus pondus.*
44 Philoctetes, qui Hercules moriens sagittas legauit.

ACTVS

ACTVS QVINTVS.

NVTRIX. PHILOCTETES.

Philoctetes Herculis mortem atque funus nunciat.

Effare casus, iuuenis, Herculeos precor,
Vultuque quonam tulerit Alcides necem.
PH. 1 *Quo nemo vitam.* NVT. *Laetus adeone vltimos*
Inuasit ignes? PH. *Esse iam flammas nihil*
Ostendit ille, qui sub 2 occasu Herculis
Virtute vinci docuit indomita omnia.
NVT. *Inter 3 vapores quis fuit forti locus?*
PH. 4 *Quod vnum in orbe vicerat nondum malum,*
Et flamma victa est. haec quoque accessit feris.
Inter labores ignis Herculeos abiit.
NVT. *Edissere agedum, flamma quo victa est modo.*
PH. *Vt omnis Oeten maesta corripuit 5 manus,*
Hinc fagus 6 vmbras perdit, & toto iacet
Succisa trunco: 7 flexit hinc pinum ferox
Astris minantem, & nube de media vocat;
Ruitura cautes mouit, & 8 syluam trahit
Secum minorem. 9 Chaonis quondam loquax
Stat vasta late quercus, & 10 Phoebum vetat
Vltraque 11 totos porrigit ramos nemus.
Gemit illa multo vulnere impresso minax:
Frangitque cuneos. resilit excussus chalybs,
12 *Vulnusque ferrum patitur, & truncum fugit.*
Commota tandem est. nunc cadens lenta mora
Duxit ruinam, protinus 13 radios locus
Admisit omnes. sedibus pulsae suis,
Volucres pererrant nemore succiso 14 diem,
Quaeruntque lassis garrula pinnis nemus.
Iamque omnis arbor sonuit, & 15 sacrae quoque
Sensere quercus horridam ferro manum,
Nullique priscum profuit ligno nemus.
Aggeritur omnis sylua, & 16 alternae trabes
In astra tollunt Herculi 17 angustum rogum.
Rapit alta flammas pinus, & robur 18 tenax,
Et breuior ilex sylua. contexit pyram

1 Laetiori vultu mortem tulit, quam alius quispiam vitam. 2 Suo. Ios. Scal. itaque legit *Herculis*. 3 Ignes. 4 Ignis, quocum Hercules non dimicauit hactenus. vid. sup. v. 1401. 5 Multitudo comitum famulorum Hercul. succidere arbores ad regum iussa. 6 Succisa enim. 7 Ios. Scal. emẽdat, *flexit hinc pinus ferox Astris minantem nube de media comam*, id est, aërium verticem flexit casura. 8 *Corruit & mediam prostrauit pondere syluam.* 9 In hac sylua erat ingens quercus; non minor Dodonaea illa in Chaonio Epiri nemore. de qua vide Med. v. 346. & Oed. 726. 10 Solis radios arcet. 11 Al. *totum*. 12 Hebetatur nec diffindere valet. 13 Quod supra v. 1619. dixit *fagus vmbras perdit*. 14 Al. leg. *domus*. 15 Incaeduae & Ioui consecratae. 16 Alternatim positae. 17 Al. *Augustum*. Qui *angustum* retinẽt exponunt *Herculis nimis arctum*, expositio nimis arcta & pressa, non placet. ego dici arbitror *pyramidali ascendentem forma in altum & angustum*. 18 Solidum,

lua, 19 frondis Herculeæ nemus.
gens nemore suo 20 Nasamonia
pectore admugit leo,
lum credas ad flammas rapi?
is astra, non ignes, erant.
m, ac suis oculis rogum
ues 21 fregit impositus trabes,
cit: Accipe hæc, inquit, 22 sate
munus Alcida cape.
sit. his iacent 23 Stymphalydes,
ind eminus vici malum.
lix: hæc enim 25 nunquam irritas
ts. siue de media voles
cres nube, descendent aues,
m tela de cælo ferent.
uam dexteram hic arcus tuam:
didicit, & certam dare
, ipsa non fallunt iter
tela. tu tantum, precor.
gnes, & 26 facem extremam mihi.
, inquit, nulla quem capiet manus,
tem flectet, hoc telum Herculem
tur. hoc quoque acciperes, ait,
adiuuet domini rogum.
tum 28 spolia Nemeæi mali
29 latuit in spolio rogus.
is turba: nec lacrymas dolor
sit. mater 30 in luctum furens
idum pectus, atque utero tenus
vbera in planctus ferit;
ipsum vocibus 32 pulsans Iouem
tem voce fœminea locum.
m mater Herculeum facis:
lacrymas, inquit: intro suus dolor
at. Iuno cur lætum diem
ucat? pellicis gaudet suæ
mas. contine infirmum 35 iecur
t 36 vbera atque uterum tibi
ne gemuit. 37 & dirum fremens

19 Herc. Fu. v. 892.
20 Libyco. Nasamones autem Libyæ pop. ex naufragiis & rapto ad Syrtes viuentes.
21 Pondere suo.
22 Philoctetа.
23 He. Fu. v. 243.
24 Lips. ex. me. s. l. *virtute felix iuuenis, has nunquam irritas*, &c.
25 Herc. Fu. v. 989.
26 Funebrem qua rogus accendebatur. id est, incende mihi rogum, quod defuncto necessitudine deuincti præstabant officium, sed aduersa facie.
27 Claua Apoll. στιβαρὸν δ᾽ ἔχεν ὄζον ἐλαίης.
28 Pellem leoni Nemeæi.
29 Pellis rogum summum texit.
30 Luctui nimium indulgens.
31 Planctus & pœnæ auidum.
32 Compellans.
... ως Δάκρυε. κάρτατοι φιλόδικτιστον γυνή. 34 Tuis insul... 35 Affectus, quorum iecur sedes supra v. 579. 36 Pro ...ium. vide Troad. v. 82. 37 Et hoc dicto, Herc. dirum fre... duxit, &c. Herc. Fu. v. 809.

Qua

Qualis per vrbes duxit Argolicas canem,
Cum victor Erebi Dite contempto rediit
Tremente fato; talis incubuit rogo.
Quis 38 *sic triumphans lætus in curru stetit*
Victor? quis 39 *illo gentibus vultu dedit*
Leges 40 *tyrannus? quanta pax obitus tulit?*
41 *Hæsere lacrymæ, cecidit expulsus dolor*
Nobis quoque ipsis. nemo morituro ingemit.
Iam flere pudor est. ipsa, quam sexus iubet
Mœrere, 42 *siccis hæsit Alcmene genis;*
Stetitque nato pene iam similis parens.
NVT. *Nullasne in astra misit ad superos preces*
Arsurus, aut in vota respexit Iouem?
PH. *Iacuit sui securus, & cælum intuens,*
Quæsiuit oculis 43 *arce an ex aliqua pater*
Despiceret illum. tum manus tendens ait:
Quacumque 43 *parte prospicis natum, pater,*
44 *Iste est pater, quem nocte commissa dies*
Quæsiuit vnus, si meas laudes canit
45 *Vterque Phœbi litus, &* 46 *Scythia genus,*
Et omnis 47 *ardens ora, quam torret dies.*
Si pace tellus plena, si nulla 48 *gemunt*
Vrbes, nec aras 49 *impius quisquam inquinat;*
50 *Si scelera desunt, spiritum admitti hunc precor*
In astra. 51 *nec me mortis inferna locus,*
Nec mœsta nigri regna conterrent Iouis:
*Sed ire ad illos * umbra, quos vici, Deos*
Pater, erubesco. nube discussa diem
Pande, vt Deorum vultus ardentem Herculem
Spectet: licet tu sidera & mundum neges
Vltro, pater, cogere. 53 *si voces dolor*
Abstulerit vllas, pande tum Stygios lacus,
Et redde 54 *Fatis. approba gnatum prius.*
55 *Vt dignus astris videar, hic faciet dies.*
Leue est quod actum est. Herculem genitor prius
56 *Inuenit, an damnauit?* 57 *hoc postque addidit;*
Nouerca cernat, quo feram flammas modo.
Flammas poposcit. hoc age 58 *Alcidæ comes;*
Non segnis, inquit, corripe Oetæam 59 *facem.*

38 Vt ille rogo. 39 Tam læto & sereno. 40 Rex, τύραννος. sic enim primitus Græcis vsurpatum. 41 Cessauere. 42 Non lacrymantibus. 43 Cœli. 44 Ego sum filius ille tuus quē geminata nocte genuisti. Her. Fu. v. 21. 45 Oriens & occidens. 46 Septentrio. 47 Meridies. 48 A tyrannis oppressæ. 49 Al. *Impius*, vtrumq; recte intelligit autem Busiridis aras. 50 Si scelerati homines mea opera deuicti cessent. * τύπος εἴδωλον, nudum simulachrum, quod (anima vel in cœlum, vnde deducta est, vel in alia corpora migrante corpore, quod in elementa dissoluitur) petit inferos. 53 Reuocat, corrigitque supremam vocem *cogere*. 54 Inferis, mortis loco. 55 Quæ per vitam strenue feci non tam astra merentur, quam mors hæc acerba, quam fortiter fero. 56 Immortalitatene donauit, an ad pœnas damnauit. 57 Scilicet *Nouerca cernat quo feram flammas modo*. 58 Philoctetа. 59 Supra v. 1660.

Quid

ra tremuit:num manus pauida impium
ugit?redde iam pharetras mihi,
ers, inermis. 60 en nostros manus
at arcus. quis sedet pallor genis?
aces inuade; quo Alciden vides
ere: respice arsurum, miser.
t ecce iam me genitor, & pandit polos.
er, vultusque non idem fuit.
62 pinum dextera ardentem impuli.
gnis, & reluctantur faces,
mbra vitant: sed recedentem 63 Herculem
r ignem. 64 Caucasum, aut 65 Pindum, aut
edas. nullus erumpit sonus. (66 Athon
67 ingemiscit ignis ad durum iecur,
m in illo positus immanis rogo
ipse, 69 quique conuulsam solo
humeris Ossam Enceladus ferox.
edius inter exsurgens faces
ac laniatus, intrepidus, rubens;
arens Herculea, 70 sic stare ad rogum
inquit, 70 sic decet fieri Herculem.
pores positus, & flamma minas,
inconcussus, in neutrum latus
lectens membra, adhortatur, monet.
aliquid ardens: omnibus fortem addidit
ministris. 72 vrere ardentem putes.
nne vulgus, 73 vix habens flamma fidem:
ida frons est, tanta maiestas viro.
roperat vri. cumque iam forti datum
pensauit, igniferas trabes
traxit, 75 minima quas flamma occupat;
in ignem vertit, & qua plurimus
ignis, recipit intrepidus, ferox.
flammis implet. ast illi graues
rba: cumque iam vultum minax
et ignis, lamberent flammae caput,
sit oculos. Sed quid hoc? mœstam intuor
gerentem reliquias magni Herculis.
nque iactans squallidum Alcmene gemit.

60 Tuæ ne manus dignæ arcu & sagittis meis, quæ trepidat rogum meum incendere.
61 Al. *rogat*. Sed minus decorum est vt Iupiter roget.
62 Tum faciem rogo subdidi.
63 Deuitant Herculem quasi non tentare ausæ.
64 Montem Scythiæ.
65 Thessaliæ montem.
66 Montem inter Macedoniam & Thraciam.
67 V. Tyest. v. 768.
68 Gigas Medeæ v. 772.
69 Herc. Fu. v. 80.
70 Intrepide non lacrymis, non gemitu.
71 Ne nihil agens moriatur, alios ad virtutem adhortatur, monet.
72 Crederes ipsum ira ardentem in ignem agere, non ab eo pati.
73 Vix credebant eum esse ignem,

pœnæ eriperetur. 75 Lipsius legit *minima*. 76 Ad vtrumque
n spectabat, relliquias coligere, sinu fouere, & componere, de
na vide Troad. v. 797. 77 Al. *i* erat mens I. L. cum reponeret
ia. squ. Alc. gerit. neque enim simul gesit & iactauit cineres,
iam crudelitatis fuisset,

ALCME

ALCMENE. PHILOCTETES.

[illegible] Alcmena [illegible].

T*imete 1 superi fata, tam 2 parvus cinis*
Herculeus est, huc ille 3 decrevit gigas.
4 O quanta Titan, in nihil moles abit!
Anilis heu me recipit Alcides sinus.
Hic tumulus illi est. ecce vix totam Hercules
Complevit urnam. quam 5 leve est pondus mihi,
6 Cui totus aether pondus incubuit leve!
Ad Tartara olim regnaque o nate ultima
Rediturus ibas. quando ab inferna Styge
Remeabis iterum? non ut 7 spolium trahas,
Rursusque 8 Theseus debeat lucem tibi:
Sed quando solus? 9 mundus impositus tuas
Compescet umbras, teque Tartareus canis
Inhibere poterit? quando Taenarias fores
Pulsabis? ah, quas mater ad fauces agar?
Qua mors aditur? vadis ad Manes iter
10 Habiturus 10 unum. quid diem questu tero?
Quid misera duras vita? quid lucem hanc tenes?
Quem parere rursus Herculem possum Iovi?
Quis me parentem natus Alcmenam suam
Tantus vocabit? o nimis felix, nimis,
11 Thebane coniux. Tartari intrasti loca
Florente nato, teque venientem inferi
Timuere forsan, quod pater tantum Herculis
Vel 12 falsus aderas. quas petam terras anus,
Invisa 13 saevis regibus? si quis tamen
Rex est relictus saevus, heu misera mihi.
Quicunque 14 caesos ingemunt nati 14 patres,
A me petent supplicia, me cuncti obruent.
Si quis 15 minor Busiris, aut si quis 16 minor
Antaeus urbes 17 perfidae terret plagae,
Ego praeda ducar. 18 si quis Ismarios greges
Thracis 19 cruenti vindicat, carpent greges
Mea membra diri. forsitan poenas petet

1 Hercules qui [illegible] Creta & Bacchi [illegible]
2 [illegible] capitis [illegible].
3 Decrescendo devenit.
4 *O Sol, quanta moles in nihil abiit, sufficit tamen hunc locum, & Titana de Hercule ab autore conceptum fuisse.*
5 *Quod digitis quinque levatur onus.*
6 Coelum. Herc. Fu. v. 63.
7 Cerberum.
8 Herc. Fu. v. 805. Hyppol. 840.
9 Infernus.
10 Vnicum, non remeabile, *vel* aeque ab omni orbis regione distans, inquiunt interpretes. Quid si dicamus *solum*, i. *sine me*? dispiciat lector ex iis quae sequuntur.
11 Amphitryo Thebanorum dux mihi coniux. Herc. pater (putatiuus) tu felix, qui intrasti, &c.
12 Putatiuus.
13 Tyrannis.
14 Patres tyrannos ab Hercule caesos.
15 Filius Busiridis.
16 Antaei filius.
17 Afrorum, Poenorum, quorum perfidia abiit in gentis notam.
18 Si quis Diomedis filium patrem suis equis obiectum vindicare voluerit; Herc. Fu. v. 225.
19 Humana carne pasti,

o.totus 20 vritur dolor.
icto tandem ab Alcide vacat.
persum, 21 supplicia de qua exigat,
parere possem, fecit hic gnatus mihi
imendum. qua petam Alcmene loca?
ocus, quæ regio, quæ mundi plaga
? aut quas mater in latebras agar?
vte nota. si patriam petam,
que miseros Argos Eurystheus tenet.
hebas, 24 regnum & Ismenum petam,
que nostros, in quibus quondam Iouem
idi? prô nimis felix, nimis,
minantem & ipsa sensissem Iouem!
meis visceribus Alcides foret
nfans! nunc datum est miseræ, datum,
atum laude certantem 26 Ioui:
daretur scire, quod fatum mihi
osset! quis memor viuet tui,
populus? omne iam ingratum est genus.
8 Cleonas? Arcadum an populos petam!
e 29 terram nobilem quæram tuis?
dira serpens cecidit, 31 heic ales fera?
ex cruentus; 33 heic tua fractus manu
pulso 33 possidet cælum, leo.
rra est, populus Alcmenam tuam
omnis. Thracias gentes petam,
populos? hæc quoque est meritis tuis
sa tellus. stabula cum regno iacent.
cruento rege prostrato data est.
nim negata est? quod tibi infelix anus
sepulchrum? de tuis totus rogis
orbis reliquias magni Herculis
lue, aut quæ templa, quæ gentes colent?
petet, quis poscet 36 Alcmenes 36 anus
sepulchra gnate, quis tumulus sat est?
orbis fama erit tumulus tibi.
me trepidas? Herculis cineres tene.
ere ossa, reliquiæ auxilium dabunt.
tis præsidia. terrebunt tua

20 Consumetur, impendetur in me.
21 Vt in me iras exerceat.
22 Ne partus pœnam à me exigat Iuno.
23 Domum patris mei Electryonis.
24 Thebanum quod alluit Ismen. fluv.
25 Si ipso concubitu periissem fulmine vt Semele. Herc. Fu. v. 455.
26 Cum Ioue. Hellenism.
27 Te mihi ita fulminatæ ac mortuæ superstitem esse.
28 Oppidum inter Argos & Corinthum iuxta quod sylua Nemeæa.
29 Heins. *Lernam* legendum coniicit vel lege *Terras nobiles*.
30 In Lerna palude Argiua.
31 In Arcadia Stymphalis volucris, vel cerua æripes alata.
32 In Ægypto, Lybia, Busiris, Diomedes, Antæus. 33 Herc. Fu. v. 223. Thyest. 4 Interfecto Diomede. Her. Fu. v. 225. 35 Lips. *Vbi ea negata est*, acie vniuersæ data est pax postquam Diomedi vni negata est, tecenit. 36 Vrnā Herculis continentem reliquias quam gesto,

Vna inter omnes terra quae matres regit,
44 Votis peperci: nil ego à superis petii
Incolume nato. quid dare Herculeus mihi
Non poterat 45 ardor? quis Deus quidquam mihi
Negare poterat? vota in hac fuerant manu:
Quidquid negaret Iupiter, daret Hercules.
Quis tale genitrix vlla mortalis tulit?
Desleuit 46 aliqua 47 mater, & toto stetit
Succisa fetu, bisque septenum gregem
Deplanxit vna; 48 gregibus aequari meus
Quot ille poterat? matribus miseris adhuc
Exemplar ingens derat: Alcmene 49 dabit.
Cessate matres pertinax si quas dolor
Adhuc iubet lugere, quas luctus grauis
50 in saxa vertit. cedite his cuncta malis.
Agedum, senile pectus ô miserae manus
Pulsate. & vna funeri tanto sat est
Grandaeua anus defecta, quod totus breui
Iam quaeret orbis? expedi in planctum tamen
Defessa quanquam brachia. 51 inuidiam vt De[is]
Lugendo facias, aduoca in planctum 52 genus.

...ti sunt, sed ii qui nihil in vita egerunt, quo posteris se bene vixisse testentur.
39 Ego mater illius.
40 Sol rubens.
41 Orientem & occidentem, Indicum & Gaditanum.
42 Curru splendido.
43 Per filium regum victorem.
44 Non votis Deos fatigaui, neque enim opus, cum nihil non mihi filius suppeditaret.
45 Ardens amor & virtus.
46 Nescio quae, nimirum Niobe. al. olim 47 Herc. Fu v. 380. 48 Notorum. 49 Exe[mplum] miserae matris. 50 Vt Nioben. 51 Inuidiam factura parens. vid. 9.290. 52 Humanum, vel Herculis. vt in sequenti naenia, alij gen[us]

ALCMENA.

Tristis Alcmena naeniam canit.

t 2 Est ipsa 3 quiddam
ce perit.tota pariter
e gentes,quarum saeuos
nnos iussit Stygias
are domos, populisque 4 madens
ferrum.fletum meritis
tantis.totus,totus
orbis.fleat Alciden
la Crete;magno tellus
Tonante.6 centum populi
pulsent.
Curetes,nunc 8 Corybantes,
a Idea quassate manu 9
mis illum lugere decet.
nunc funus plangite 11 verum 1
lcides non minor ipso
Tonante.
rculeos,Arcades,obitus,
u 12 Phœbe nascente genus.
13 Parthenii 14 Nemeaq; sonent?
que graues 15 Mænala planctus,
magno Alciden gemitu:
vestris 16 setiger oris:
esque sequi iussa sagittas
ium pinnis velata diem.
galiti;flete, 19 Cleonæ;
entem mœnia quondam
onem fregit nostri
nati.Date Sithoniæ 20
a matres gelidusque sonet
bus Hebrus. flete Alciden,
on stabulis 21 nascitur infans,
stra greges viscera carpunt.
2 Antæo libera tellus,
ta fero 23 plaga Geryone.
miseræ plangite gentes:

2 Aurora. 3 Hercules, propter quem illius diei lux perit. 4 Subditorum cæde madens. 5 Insula clara incunabulis Iouis cui Herc. filius, *vel* propter taurū Cretensem ab Herc. interfectum. Agamem. v. 827. 6 Cretæ ἑκατομπόλεως. 7 Popul. Cretæ qui ex Ida Phrygiæ manſere in Cretam traiecerunt *vel vt alij* ex Ida Cretæ monte Opis digitis tacta nati sunt, vnde & dactyli Idæi dicti, qui quod ἐνόπλιον saltantes vel cymbala pulsantes Iouis vagitum celarent ἀπὸ τῆς κουροτροφίας nomen sortiti sunt. aliis ἀπὸ τῆς κουρᾶς dicti quod anteriorem partem capitis detonsi posteriorē fouebant, *vel* quod mollium puellarum ritu comam fouerent;quam quia inter saltandum rotarent. 8 Corybantes dicti. q.κορύπτοντες;aliis tamē à κόρη pupilla,quod vigiles Iouem custodirent;aliis παρὰ τὴν κόρυθα quod galeati incederent. Lucianus tamē Corybantes Phrygiæ Cybeles, Curetas Cretēses Iouis sacerdotes esse vult. 9 Cymbala,tibiam, tympana,buxū Berecynthiam, *vel simpliciter*,arma.Curetes enim primum ἐνόπλιον dicuntur, vt Iouis vagitum armorum strepitu obtegerent. 10 n scilicet fortem. 11 Non falsum & imaginarium,vt Iouis quon-2 Scribendum *Phœbe*.i.Arcades προσέληνοι.vid.Hippol.v.785. ntis Arcadiæ.14 Syluæ inter Cleonas & Phlinotem,in qua Hern interfecit. 15 Arcadiæ mons.16 Aper Erymanthius,Mænaliu us. 17 Stymphalides quæ Solis radios pennis obumbrarunt fa-Herc. vel vt alij ærei crotali crepitu pulsæ.Thebaid.v.422. 18 v.1654. 19 Sup.v.1811.20 Thressæ à Sithone monte Thraciæ 21 itur pabulū futurum equis Diomedis,passiue vel per Hyppala pſ. *nascitur*. 22 Sup.v.24.23 Hispania.vid.Herc.Fu.v.232.

24 Audiat iſtos vtraque Tethys.
Vos quoque mundi 25 turba citati,
Flete Herculeos, numina, caſus.
Veſtrum Alcides 26 ceruice meus
Mundum, ſuperi, cælumque tulit:
Cum ſtelligeri vector Olympi,
Pondere liber ſpirauit Atlas.
Vbi nunc veſtræ, Iupiter, arces?
Vbi promiſſi regia mundi?
Nempe Alcides mortalis obit,
Nempe ſepultus, quoties 27 telis
Facibuſque tuis ille pepercit!
Quoties ignis ſpargendus erat?
In me ſaltem iaculare faces,
28 Semelemque puta. Iamne 29 Elyſias,
O gnate, domus, iam litus habes,
30 Ad quod populos natura vocat.
31 An poſt raptum Styx atra canem
Præcluſit iter;
Teque in primo limine Ditis
Fata morantur? 32 quis nunc Vmbras,
Gnate, 32 tumultus, Maneſque tenet?
33 Fugit abducta nauita cymba,
Et Centauris Theſſala motis
Ferit attonitos vngula Manes?
Angueſque ſuos Hydra ſub vndis
Territa merſit? teque labores
O gnate, timent?
Fallor, fallor, veſana parens,
Nec te Manes vmbræque timent.
34 Non 35 Argolico rapta leoni
Fulua pellis contecta iuba
Læuos operit dura lacertos:
Vallantque 36 feri tempora dentes.
Donum pharetræ ceſſere tuæ,
Telaque mittet iam 37 dextra minor.
Vadis inermis, gnate, per vmbras,
Ad quas ſemper manſurus eris.

24 Solem Orientem emittens & Occidentem excipiens. Vide Herc.Fu. verſ.25.

25 Cælicolæ.

26 Herc.Fu.v.68.

27 Sup.v.6.

28 Sup.v.1804.

29 Thread.v.942.

30 Mortis communem omnibus portum.

31 An quod olim Cerberum rapuiſti aditum iam tibi negant, ingredique prohibent?

32 Te ſecundo iam aduentiente.

33 Fugitne Charon monſtrorumque ſimulachra vt quondam? Herc. Fu. v. 769.

34 Non enim deſcendis armatus vt quondam,

35 Cleonæo, ſup. verſ. 1811.

36 Rictus leonis galeæ loco gerebat. Herc. Fu.v. 797.

37 Philoctetæ dextra, tua minus valida.

HERCVLES. ALCMENA.

Solatur lugentem matrem Hercules in deorum collegium translatus, machina autem demissus Herc. ex editiore loco supra episcenium inducitur.

QVid me 1 tenentem regna sidereï poli,
2 Cœloque tandem 2 redditum, 3 planctu iubes
Sentire fatum? parce. nam virtus mihi
In astra, & ipsos fecit ad superos iter.
AL. Vnde sonus trepidas aures ferit?
Vnde meas inhibet lacrymas fragor?
Agnosco, agnosco, victum est 4 chaos.
A Styge, gnate, redis iterum mihi:
Fractaque non semel est mors horrida.
Vicisti rursus Noctis loca,
5 Puppis & inferna vada tristia.
Peruius est 6 Acheron iam languidus
Et remeare licet soli tibi,
Nec te Fata tenent post funera.
7 An tibi praeclusit Pluton iter,
Et 8 pauidus regni metuit sibi?
Certe ego te vidi flagrantibus
Impositum syluis, cum pluribus
In cœlum fureret flamma minis:
Arsisti certe; verum 9 vltima
Non tenuere tuas vmbras 9 loca.
10 Quid timuere tui manes precor?
Vmbra quoque est, Diti nimis horrida.
HER. Non me rigentis stagna 11 Cocyti tenent,
Non puppis vmbras furua transuexit meas.
Iam parce, mater, questibus. Manes 12 semel
Vmbrasque vidi: 13 quidquid in nobis tui
Mortale fuerat, ignis iniectus tulit.
Paterna cœlo pars data est; flammis tua.
Proinde planctus pone, 14 quos gnato parit
Genitrix inerti. luctus in turpes eat.
15 Virtus in astra tendit, in mortem timor.
Praesens ab astris, mater, Alcides 16 cano;

1 Herculem in cœlum relatum alij Eugonasim, alij Martis stellam putant.
2 Vel quod Ioue satus fuerit. vel ex opinione Platonica, animas priusquam in corpora demitterentur in cœlo fuisse.
3 Viuentium planctu luctuque nimio manes offendi credidere. *Tu manes ne laede meos & parce solutis crinibus, & teneris Delia parce genis. Tibull.*
4 Infernum & mors.
5 Cymbae Charontis.
6 Agam. v. 12.
7 Sup. v. 1920.
8 Ne regnum illi eriperes metuens.
9 Inferna, Tartara.
10 Quam tui partem timuere manes? an & vmbram tuam? vid. sup. quae ad v. 1706. 11 Agam. v. 22. 12 Dum in viuis eram. 13 Anima cælum petiit, corpus in cognata elementa, vnde ortum, abiit. putabant autem ἀποθεώσεως illi fautores oportere terrenum illud omne corpori admixtum conburi vt immortalis quis fieret. 14 Supra v. 1835. 15 Fortes virtus sua cœlo & immortalitate beat, ignauorum memoriam vnà cum corpore mors absorbet. 16 Tibi praedico.

ACTVS QVINTVS.

NVTRIX. PHILOCTETES.

Philoctetes Herculis mortem atque funus nunciat.

Effare casus, iuuenis, Herculeos precor,
Vultuque quonam tulerit Alcides necem.
PH. 1 *Quo nemo vitam.* NVT. *Laetus adeone vltimos*
Inuasit ignes? PH. *Esse iam flammas nihil*
Ostendit ille, qui sub 2 *occasu Herculis*
Virtute vinci docuit indomita omnia.
NVT. *Inter* 3 *vapores quis fuit forti locus?*
PH. 4 *Quod vnum in orbe vicerat nondum malum,*
Et flamma victa est. haec quoque accessit feris.
Inter labores ignis Herculeos abiit.
NVT. *Edissere agedum, flamma quo victa est modo!*
PH. *Vt omnis Oeten maesta corripuit* 5 *manus,*
Hinc fagus 6 *vmbras perdit, & toto iacet*
Succisa trunco: 7 *flexit hinc pinum ferox*
Astris minantem, & nube de media vocat;
Ruitura cautes mouit, & 8 *syluam trahit*
Secum minorem. 9 *Chaonis quondam loquax*
Stat vasta late quercus, & 10 *Phoebum vetans,*
Vltraque 11 *totos porrigit ramos nemus.*
Gemit illa multo vulnere impresso minax:
Frangitque cuneos. resilit excussus chalybs,
12 *Vulnusque ferrum patitur, & truncum fugit.*
Commota tandem est. tunc cadens lenta mora
Duxit ruinam, protinus 13 *radios locus*
Admisit omnes. sedibus pulsae suis
Volucres pererrant nemore succiso 14 *diem,*
Quaeruntque lassis garrula pinnis nemus.
Iamque omnis arbor sonuit, & 15 *sacrae quoque*
Sensere quercus horridam ferro manum,
Nullique priscum profuit ligno nemus.
Aggeritur omnis sylua, & 16 *alternae trabes*
In astra tollunt Herculi 17 *angustum rogum.*
Rapit alta flammas pinus, & robur 18 *tenax,*
Et breuior ilex sylua. contexit pyram

1 Laetiori vultu mortem tulit, quam alius quispiam vitam.
2 Suo. Ios. Scal. itaque legit *Herculis*.
3 Ignes.
4 Ignis, quocum Hercules non dimicauit hactenus. vid. sup. v. 1401.
5 Multitudo comitum famulorum Hercul. succidere arbores ad rogum iussa.
6 Succisa enim.
7 Ios. Scal. emẽdat, *flexit hinc pinus ferox Astris minantem nube de media comam*, id est, aërium verticem flexit casura.
8 *Corruit & mediam prostrauit pondere syluam.*
9 In hac sylua erat ingens quercus; non minor Dodonaea illa in Chaonio Epiri nemore, de qua vide Med. v. 346. & Oed. 726.
10 Solis radios arcet. 11 Al. *totum*. 12 Hebetatur nec diffindere valet. 13 Quod supra v. 1619. dixit *fagus vmbras perdit*. 14 Al. leg. *domus*. 15 Iouis & Ioui consecratae. 16 Alternatim positae. 17 Al. *Augustum*. Qui *angustum* retinẽt exponunt *Herculis nimis actum*. expositio nimis arcta & pressa, non placet. ego dici arbitror *pyramidali ascendentem forma in altum & angustum*. 18 Solidum,

19 Pote

a ſylua, 19 frondis Herculeæ nemus.
t ingens nemore ſuo 20 Naſamonij
ini pectore admugit leo,
is illum credat ad flammas rapi?
entiis aſtra, non ignes, erant.
Oeten, ac ſuis oculis rogum
omnes 21 fregit impoſitus trabes,
e poſcit: Accipe hæc, inquit, 22 ſate
ma; munus Alcidæ cape.
ſenſit. his iacent 23 Stymphalydes,
id aliud eminus vici malum.
e felix: has enim 25 nunquam irritas
hoſtes. ſiue de media voles
olucres nube, deſcendent aues,
adam tela de cælo ferent.
vnquam dexteram hic arcus tuam:
am didicit, & certam dare
ittis, ipſa non fallunt iter
no tela. tu tantum, precor.
da ignes, & 26 facem extremam mihi.
dus, inquit, nulla quem capiet manus,
r ignem ſeget, hoc telum Herculem
quatur. hoc quoque acciperes, ait,
ſſes. adiuuet domini rogum.
a ſecum 28 ſpolia Nemeæi mali
ſcit. 29 latuit in ſpolio rogus.
mnis turba: nec lacrymas dolor
emiſit. mater 30 in luctum furens
1 auidum pectus, atque vtero tenus
ſtos vbera in planctus ferit;
& ipſum vocibus 32 pulſans Iouem
omnem voce fœminea locum.
letum mater Herculeum facis:
ſce lacrymas, inquit: intro ſuus dolor
abeat. Iuno cur lætum diem
ite ducas? pellicis gaudet ſuæ
acrymas. contine infirmum 35 iecur
as eſt 36 vbera atque vterum tibi
ui me genuit. 37. & dirum fremens

19 Herc. Fu. v. 892.
20 Libyco. Naſamones autem Libyæ pop. ex naufragiis & rapto ad Syrtes viuentes.
21 Pondere ſuo.
22 Philoctetа.
23 He. Fu. v. 243.
24 Lipſ. ex. me. s. l. *virtute felix iuuenis, has nunquam irritas,* &c.
25 Herc. Fu. v. 989.
26 Funebrem qua rogus accendebatur. id eſt, incende mihi rogum. quod defuncto neceſsitudine deuincti præſtabant officium, ſed aduerſa facie.
27 Claua Apoll. ςιδαρὴν δίχειν ὅλον ἐλαύνς.
28 Pellem leoni Nemeæi.
29 Pellis rogum ſummum texit.
30 Luctui nimium indulgens.
31 Planctus & pœnæ auidum.
32 Compellans.

ευγῦυς Δάκρυε. κάρτωτοι φιλόικτιςον γυνή. 34 Tuis inſul-
ymis. 35 Affectus, quorum iecur ſedes ſupra v. 579. 36 Pro
entium. vide Troad. v. 82. 37 Et hoc dicto, Herc, dirum fre-
alis duxit, &c. Herc. Fu. v. 809.

Qua

ALCMENE, PHILOCTETES.

Suam ex Herculis morte cladem Alcmena dolet.

TImete 1 superi fata. tam 2 paruus cinis
Herculeus est; huc ille 3 decreuit gigas.
4 O quanta Titan, in nihil moles abiit!
Anilis, heu me, cepit Alciden sinus.
Hic tumulus illi est. ecce vix totam Hercules
Compleuit vrnam. quam 5 leue est pondus mihi,
6 Cui totus æther pondus incubuit leue!
Ad tartara olim regnaque, ô gnate, vltima
Rediturus ibas. quando ab inferna Styge
Remeabis iterum? non vti 7 spolium trahas,
Rursumque 8 Theseus debeat lucem tibi:
Sed quando solus? 9 ignis impositus tuas
Compesce vmbras, teque Tartareus canis
Inhibere poterit? quando Tænareas fores
Pulsabis? ah, quas mater ad fauces agar?
Qua mors aditur? vadis ad Manes, iter
10 Habiturus 10 vnum. quid diem questu tero?
Quid misera duras vita? quid lucem hanc tenes?
Quem parere rursus Herculem possum Ioui?
Quis me parentem gnatus Alcmenam suam
Tantus vocabit? ô nimis felix, nimis,
11 Thebane coniux. Tartari intrasti loca
Florente gnato; teque venientem inferi
Timuere forsan, quod pater tantum Herculis
Vel 12 falsus aderas. quas petam terras anus,
Inuisa 13 sæuis regibus? si quis tamen
Rex est relictus sæuus. hei misera mihi.
Quicunque 14 cæsos ingemunt gnati 14 patres,
A me petent supplicia. me cuncti obruent.
Si quis 15 minor Busiris, aut si quis 16 minor
Antæus vrbes 17 perfida terret plaga,
Ego præda ducar. 18 si quis Ismarios greges
Thracis 19 cruenti vindicat, carpent greges
Mea membra diri. forsitan pœnas petet

1 Mortales qui supera aura vescimini. *vel* Dij, namque Iouis sepulchrum ostendit Creta & Bacchi simulachrum inferos adiit.
2 Quem parua capiat vrna.
3 Decrescendo deuenit.
4 O Sol, quanta moles in nihil abiit, *suspicor tamen hunc locum, & Titana de Hercule ab autore conceptum fuisse.*
5 *Quod digitis quinque leuatur onus.*
6 Cœlum. Herc. Fu. v. 68.
7 Cerberum.
8 Herc. Fu. v. 805. Hyppol. 840.
9 Infernus.
10 Vnicum, non remeabile. *vel* æque ab omni orbis regione distans, inquiunt interpretes. Quid si dicamus *solum*, i. sine me? dispiciat lector ex iis quæ sequuntur. 11 Amphitryo Thebanorum dux mihi coniux, Herc. pater (putatiue) cu felix, qui intrasti, &c. 12 Putatiuus. 13 Tyrannis. 14 Patres tyrannos ab Hercule cæsos. 15 Filius Busiridis. 16 Antæi filius. 17 Afrorum, Pœnorum, quorum perfidia abiit in gentis notam. 18 Si quis Diomedis filium patrem suis equis obiectum vindicare voluerit, Herc. Fu. v. 225. 19 Humana carne pasti,

mo.totus 20 vretur dolor.
victo tandem ab Alcide vacat.
superſum, 21 ſupplicia de quæ exigat.
parere poſſem, fecit hic gnatus mihi
timendum. quæ petam Alcmene loca?
locus, quæ regio, quæ mundi plaga
et? aut quas mater in latebras agar?
certe nota. ſi patriam petam,
ſque miseros Argos Euryſtheus tenet.
Thebas, 24 regnum & Iſmenum petam,
oſque noſtros, in quibus quondam Iouem
vidi? prô nimiu felix, nimis,
ulminantem & ipſa ſenſiſſem Iouem!
meis viſceribus Alcides foret
infans! nunc datum eſt miseræ, datum,
natum laude certantem 26 Ioui:
oc daretur ſcire, quod fatum mihi
poſſet! quis memor viuet tui,
populus? omne iam ingratum eſt genus.
28 Cleonas? Arcadum an populos petam!
que 29 terram nobilem quæram tuis!
dira ſerpens cecidit, 31 heic ales fera?
rex cruentus; 33 heic tua fractus manu
ſepulto 33 poſſidet cœlum, leo.
terra eſt, populus Alcmenam tuam
at omnis. Thracias gentes petam,
populos? hæc quoque eſt meritis tuis
enſa tellus. ſtabula cum regno iacent.
ax cruento rege proſtrato data eſt.
enim negata eſt? quod tibi infelix anus
ſepulchrum? de tuis totus rogis
lat orbis reliquias magni Herculis
pulus, aut quæ templa, quæ gentes colent?
m petet, quis poſcet 36 Alcmenes 36 onus
i ſepulchra, gnate, quis tumulus ſat eſt?
us orbis fama erit tumulus tibi.
ime trepidas? Herculis cineres tene.
ere oſſa. reliquiæ auxilium dabunt.
ſatis præſidia. terrebunt tua

20 Conſumetur, impendetur in me.
21 Vt in me iras exerceat.
22 Ne partus pœnam à me exigat Iuno.
23 Domum patris mei Electryonis.
24 Thebanum quod alluit Iſmen. flur.
25 Si ipſo concubitu periiſſem fulmine vt Semele. Herc. Fu. v. 455.
26 Cum Ioue: Helleniſm.
27 Te mihi ita fulminatæ ac mortuæ ſuperſtitem eſſe.
28 Oppidum inter Argos & Corinthum iuxta quod ſylua Nemea.
29 Heinſ. *Lernam* legendum conijcit vel lege *Terras nobiles*.
30 In Lerna palude Argiua.
31 In Arcadia Stymphalis volucris. vel cerua æripes alata.
32 In Ægypto, a, Lybia, Buſiris, Diomedes, Antæus. 33 Herc. Fu. v. 223. Thyeſt. 34 Interfecto Diomede. Her. Fu. v. 225. 35 Lipſ. *Vbi ea negata eſt* racia vniuerſæ data eſt pax poſtquam Diomedi vni negata eſt intercemit. 36 Vrnā Herculis continentem reliquias quam geſto.

Vna inter omnes terra quas matres regit,
44 *Votis peperci:nil ego à superis petii*
Incolume nato.quid dare Herculeus mihi
Non poterat 45 *ardor? quis Deus quidquam mihi*
Negare poterat? vota in hac fuerant manu:
Quidquid negaret Iupiter, daret Hercules.
Quid tale genitrix vlla mortalis tulit?
Desleuit 46 *aliqua* 47 *mater, & toto stetit*
Succisa fetu, bisque septenos greges
Deplanxit vna; 48 *gregibus aequari meus*
Quot ille poterat? matribus miseris adhuc
Exemplar ingens deerat: Alcmene 49 *dabit.*
Cessate matres pertinax si quas dolor
Adhuc iubet lugere, quas luctus grauis
50 *in saxa vertit. cedite his cuncta malis.*
Agedum senile pectus ô misera manus
Pulsate. & vna funeri tanto sat est
Grandaeua anus defecta; quod totus breui
Iam quaeret orbis? expedi in planctus tamen
Defessa quanquam brachia. 51 *inuidiam vt Deis*
Lugendo facias, aduoca in planctum 52 *genus.*

qui nihil in vita egerunt, quo posteris se bene vixisse testentur.
39 Ego mater illius.
40 Sol rubens.
41 Orientem & occidentem, Indicum & Gaditanum.
42 Curru splendido.
43 Per filium regum victorem.
44 Non vocis Deos fatigaui. neque enim opus, cum nihil non mihi filius suppeditaret.
45 Ardens amor & virtus.
46 Nescio quae. nimirum Niobe. al. *olim* 47 Herc. Fu v. 389. 48 Notorum. 49 Exemplum miserae matris. 50 Vt Nioben. 51 *Inuidiam facito-parens.* vid. v. 290. 52 Humanum, *vel* Herculis, vt in sequenti naenia, alij *genus*

ALCMENA.

Dispit Alcmena naeniam canit.

E*Rete Alcmenaen, magnique Iouis*

t 2 Eos:ipsa 3 quiddam
ce perit.tota pariter
e gentes,quarum saeuos
nnos iussit Stygias
are domos, populisque 4 madens
ferrum.fletum meritis
tantis.totus,totus
orbis.fleat Alciden
la Crete;magno tellus
Tonante.6 centum populi
pulsent.
Curetes,nunc 8 Corybantes,
a Idea quassate manu e
nis illum lugere decet.
nunc funus plangite 11 verum:
lcides non minor ipso
Tonante.
rculeos,Arcades,obitus,
u 12 Phœbe nascente genus.
13 Parthenii 14 Nemeaq; sonent?
que graues 15 Mænala planctus.
magno Alciden gemitu:
vestris 16 setiger ruis:
sque sequi iussa sagittas,
num pinnis velata diem.
rgolici;flete, 19 Cleonæ;
entem mœnia quondam
onem fregit nostri
nati.Date Sithoniæ 20
matres gelidusque sonet
bus Hebrus. flete Alciden,
n stabulis 21 nascitur infans,
bra greges viscera carpunt.
2 Antæo libera tellus,
ta fero 23 plaga Geryone.
misera plangite gentes:

2 Aurora. 3 Hercules, propter quem illius diei lux periit. 4 Subditorum cæde madens. 5 Insula clara incunabulis Iouis cui Herc. filius, *vel* propter taurũ Cretensem ab Herc. interfectum. Agamem. v. 827. 6 Cretæ ἑκατομπόλεως. 7 Popul. Cretæ qui ex Ida Phrygiæ monte in Cretam traiecerunt *vel vt alij* ex Ida Cretæ monte Opis digitis tacta nati sunt, vnde & dactyli Idæi dicti, qui quod ἐνόπλιον saltantes vel cymbala pulsantes Iouis vagitum celarent ἀπὸ τῆς κουροτροφίας nomen sortiti sunt. aliis ἀπὸ τῆς κουρᾶς dicti quod anteriorem partem capitis detonsi posteriorẽ fouebant, *vel* quod mollium puellarum ritu comam fouerent; quam quia inter saltandum rotarent. 8 Corybantes dicti. q. κορύπτοντες; aliis tamẽ à κόρη pupilla, quod vigiles Iouem custodirent: aliis παρὰ τὴν κόρυθα quod galeati incederent. Lucianus tamẽ Corybantes Phrygiæ Cybeles, Curetas Cretẽses Iouis sacerdotes esse vult. 9 Cymbala, tibiam, tympana, buxũ Berecynthiam, *vel simpliciter*, arma. Curetes enim primum ἐνόπλιον dicuntur, vt Iouis vagitum armorum strepitu obtẽgerent. 10 scilicet fortem. 11 Non falsum & imaginarium, vt Iouis quon- 2 Scribendum *Phœbe*. i. Arcades προσέληνοι. vid. Hippol. v. 783. ntis Arcadiæ. 14 Syluæ inter Cleonas & Phlinotem, in qua Her. interfecit. 15 Arcadiæ mons. 16 Aper Erymanthius, Mænalius. 17 Stymphalides quæ Solis radios pennis obumbrarunt sa- lerc. vel vt alij ærei crotali crepitu pulsæ. Thebaid. v. 422. 18 .1654. 19 Sup. v. 1811. 20 Thressæ à Sithone monte Thraciæ 21 tur pabulũ futurum equis Diomedis, passiue vel per Hyppala ol. *nascitur*. 22 Sup. v. 24. 23 Hispania. vid. Herc. Fu. v. 232.

24 Audiat iſtius vtraque Tethys.
Vos quoque mundi 25 turba citati,
Flete Herculeos, numina, caſus.
Veſtrum Alcides 26 ceruice meus
Mundum, ſuperi, cælumque tulit:
Cum ſtelligeri vector Olympi,
Pondere liber ſpirauit Atlas.
Vbi nunc veſtra, Iupiter, arces?
Vbi promiſſi regia mundi?
Nempe Alcides mortalis obit,
Nempe ſepultus, quoties 27 telis
Facibuſque tuis ille pepercit!
Quoties ignis ſpargendus erat?
In me ſaltem iaculare faces,
28 Semelemque puta. Iamne 29 Elyſias,
O gnate, domus, iam litus habes,
30 Ad quod populos natura vocat.
31 An poſt raptum Styx atra canem
Præcluſit iter;
Teque in primo limine Ditis
Fata morantur? 32 quis nunc Vmbras,
Gnate, 32 tumultus, Maneſque tenet?
33 Fugit abducta nauita cymbas
Et Centauris Theſſala motis
Ferit attonitos vngula Manes
Angueſque ſuos Hydra ſub vndis
Territa merſit? teque labores
O gnate, timent?
Fallor, fallor, veſana furtus;
Nec te Manes vmbræque timent.
34 Non 35 Argolica rapta leoni
Fulua pellis contecta iuba
Læuos operit dura lacertos;
Vallantque 36 feri tempora dentes.
Donum pharetræ ceſſere tuæ.
Telaque mittet iam 37 dextra minor,
Vadis inermis, gnate, per vmbras,
Ad quas ſemper manſurus eris.

24 Solem Orientem emittens & Occidentem excipiens. Vide Herc. Fu. verſ. 25.
25 Cælicolæ.
26 Herc. Fu. v. 68.
27 Sup. v. 6.
28 Sup. v. 1804.
29 Thoad. v. 942.
30 Mortis communem omnibus portum.
31 An quod olim Cerberum rapuiſti aditum iam tibi negant, ingredique prohibent?
32 Te ſecundo iam aduenieute.
33 Fugitne Charon monſtrorumque ſimulachra vt quondam? Herc. Fu. v. 769.
34 Non enim deſcendis armatus vt quondam,
35 Cleonæo, ſup. verſ. 1811.
36 Rictus leonis galeæ loco gerebat. Herc. Fu. v. 797.
37 Philoctetæ dextra, tua minus valida.

RCVLES. ALCMENA.

...tatem matrem Hercules in deorum collegium *...us*, machina autem demissus Herc. ex editio- ... supra episcenium inducitur.

...ne 1 *tenentem regna siderei poli,*
...eloque tandem 2 *redditum,* 3 *planctu iubes*
...tum? parce. nam virtus mihi
...r ipsos fecit ad superos iter.
...sonus trepidas aures ferit?
... inhibet lacrymas fragor?
...agnosco, victum est 4 *chaos.*
...nate, redis iterum mihi:
...non semel est mors horrida.
...us Noctis loca,
...& inferna vada tristia.
...t 6 *Acheron iam languidus*
... licet soli tibi,
...a tenent post funera.
... praeclusit Pluton iter,
...dus regni metuit sibi?
...e vidi flagrantibus
... syluis, cum pluribus
...furerent flamma minies
...te; verum 9 *vltima*
...re tuas vmbras 9 *loca.*
...imuere tui manes precor?
...que est, Diti nimis horrida.
...me rigentis stagna 11 *Cocyti tenent,*
...u vmbras furua transuexit meas.
... mater, questibus. Manes 12 *semel*
... vidi: 13 *quidquid in nobis tui*
...erat, ignis iniectus tulit.
...lo pars data est; flammis tua.
...anctus pone, 14 *quos gnato pari*
...erti. luctus in turpes eat.
...s in astra tendit, in mortem timor.
... astris, mater, Alcides 16 *cano;*

1 Herculem in coelum relatum alij Engonasim, alij Martis stellam putant.
2 *Vel* quod Ioue satus fuerit. vel ex opinione Platonica, animas priusquam in corpora demitterentur in coelo fuisse.
3 Viuentium planctu luctuque nimio manes offendi credi... *Tu manes ne ... meos & parce solutis crinibus, & teneris Delia parce genis. Tibull.*
4 Infernum & mors.
5 Cymbae Charontis.
6 Agam. v. 12.
7 Sup. v. 1920.
8 Ne regnum illi eriperes metuens.
9 Inferna, Tartara.
10 Quam tui partem timuere manes? an & vmbram tuam? vid.
... v. 1706. 11 Agam. v. 22. 12 Dum in viuis eram. 13 Anima ...iit, corpus in cognata elementa, vnde ortum, abiit. putabant ...Στώϊκοι illi fautores oportere terrenum illud omne corpo...m conburi vt immortalis quis fieret. 14 Supra v. 1835. 15 ...tus sua coelo & immortalitate beat, ignauorum memoriam ...orpore mors absorbet. 16 Tibi praedico.

17 Poenas cruentus iam sibi Eurysthens dabit.
Curru superbum vecta transcendens caput.
Me iam decet subire coelestam plagam,
Inferna 18 vinco cursus Alcides loca.
AL. Mane parumper. cessit; ex oculis abiit;
In astra fertur. fallor, an vultus putat
Vidisse gnatum? 19 misera mens incredula est
Et numen, & te mundus atque tenet.
19 Credo, 20 triumphas; regna Thebarum petam,
Nouumque templis additum numen canam.

17 Ab Herculis filiis enim & Iolao apud Marathonem postea deuictus est. vel vt alij eius ab Hyllo interempti caput ad Alcmenam allatum.
18 Alii Vito.
19 Alij. Misera mens est credula. vid. v. 312. Herc. 20 Ex authoritate Ios. Scal. scribe Credo, triumph cum prius legeretur. Credo, triumphis.

CHORVS.

Herculis ἀποθέωσιν adspirat Chorus, num que numen adorat.

1 NVnquam Stygias fertur ad
2 Inclyta virtus. viuite fortes;
Nec Lethaeos saua per amnes
Vos fata trahent: sed cum summas
Exiget horas consumpta dies,
Iter ad superos gloria pandet.
Sed 2 tu domitor magne ferarum,
Orbisque simul pacator ades.
Nunc quoque nostras respice terras:
Et si qua nouo 3 bellua vultu
Quatiet populos terrore graui,
4 Tu fulminibus frange 5 trisulcis.
Fortius ipso genitore tuo
Fulmina mittes.

1 Sup. v. 1855. & 1969.
2 Hercules.
3 Monstrum, tyrannus.
4 Supra v. 6.
5 Trisulcum dicitur fulmen, propter ignes trium superiorum siderum ad terram deciduos, quorum summus ex nimio Saturni humore infuscat, ἀργής: imus ex ardore Martis cremat dissipatque, ψολόεις medius è clara Iouis subtilitate penetrat etiã illæsis operimentis, καταιβάτης: Ioui rursus tres datæ sunt manubiæ, Minores, quæ moueant; Maiores quæ XII deorum concilio missæ dis tiant: Maximæ, quas Iupiter eorundem nutu iaculatus, accendit, dissp dit, imis summa commutat.

OCTAVIA.

Perſonæ.

OCTAVIA.	POPPEA.
NVTRIX OCTAVIÆ.	NVTRIX POPPEÆ.
CHORVS Romanorum.	AGRIPPINA.
SENECA.	NERO.
PRÆFECTVS.	NVNCIVS.

ARGVMENTVM.

Claudius Druſus Cæſar Meſſalinæ, quæ illi Britannicum & Octauiam pepererat, quod Silio nupſiſſet, mori iuſſæ, Agrippinam filiam fratris ſui Hermanici, viduam Cn. Dom. Ænobarbi Neronis ſuperinduxit; cuius filio Neroni Octauiam ſuam in matrimonium dedit. Claudio & Britannico veneno ſublatis, Nero Imp. Octauiam quam oderat repudiat, Poppeam Sabinam ducit. cuius diuortij cauſa commoti populi tumultum multa cæde reprimit, & Octauiam in Pandatariam ablegatam interfic iubet.

ACTVS PRIMVS.

OCTAVIA.

Vita pertæſa miſerias ſuas deflet Octauia.

IAm vaga cælo ſidera fulgens,
Aurora fugat : ſurgit Titan
Radiante coma, mundoque diem
Reddit clarum.
Eia age, tantis onerata malis
Repete aſſuetos iam tibi queſtus,
Atque æquoreas vince [1] Alcyonas;
Vince & [2] volucres [2] Pandionias :
Grauior namque his fortuna tua eſt.
Semper [3] genitrix [4] deflenda mihi,
Prima meorum cauſa malorum.
Triſtes queſtus
Nata exaudi, [5] ſi quis remanet

1 Vide Agam. v. 674.
2 Luſciniam & hirundinem, in quas mutatæ Procne & Philomela Pandionis regis Athenarum filiæ. Agamem. v. 665.
3 Meſſalina.
4 Dedecore tuo *vel* morte *propter ſeq.*
5 Poetis hoc familiare vt ſimulacris hiſce apud inferos maneant memoria & affectus.

Sensus in umbris. utinam ante manu
Grandaeua sua 6 mea rupisset
Stamina Clotho; 7 tua quam moerens
Vulnera vidi,
Oraque fœdo sparsa cruore!
O lux semper funesta mihi!
Tempore ab illo lux est tenebris
Inuisa magis.
Tulimus saeuae iussa 8 nouercae,
Hostilem animum, vultusque truces.
Illa illa meis 9 tristis Erinnys
Thalamis Stygios praetulit ignes:
Teque 10 extinxit, miserande 11 pater,
Modo 12 cui totus paruit orbis
Vltra Oceanum; cuique Britanni
Terga dedere,
13 Ducibus nostris ante ignoti,
Iurisque sui.
14 Coniugis (heu me) pater insidiis
Oppresse iaces; seruitque domus
Cum prole tua capta 15 tyranno!

6 Vitæ meæ abscidisset telam Parca. Herc. Fur. v. 558.
7 Claudius Valeriam Messalinam repudiatis Herculanilla & Ælia Petina vxorem duxit. Infatiatæ libidinis mulier præter alia dedecora C. Silio nupsit, quod vbi comperisset Imperator supplicio affecit; illa autem cum timide & frustra ferrum pectori & iugulo admouisset, à tribuno tandem confossa interiit.
8 Agrippinæ.
9 Vid. Med. v. 17.
10 Boleto venenato Claudium Agrippina sustulit.
11 T. Claudij.
12 Namque *Ille Britannos vltra noti Litora ponti & cæruleos Scuta Brigantas dare Romuleis Colla catenis iussit, &c.* 13 Noti & quidem tentati Iulio Cæsari, sed non subacti: vt & Augusto. 14 Tuæ, Agrippinæ, supra v. 21. 15 Neroni.

NVTRIX OCTAVIÆ.

Propter alumnæ suæ Octauiæ calamitatem sublimis & aulicæ vitæ conditionem execratur.

FVlgore primo captus, & 1 fallaci bono
Fallacis aulæ, quisquis attonitus stupet,
Subito 2 latentis ecce Fortunæ impetu
Modo praepotentem cernat euersam domum,
Stirpemque Claudij, cuius imperio fuit
Subiectus orbis; paruit 3 liber diu
3 Oceanus, & recepit inuitus 4 rates.
En 5 qui Britannis primus imposuit iugum,
Ignota tantis classibus texit freta,
Interque gentes barbaras tutus fuit,
Et saeua maria; coniugis scelere occidit.
Mox illa 6 gnati. cuius extinctus iacet
7 Frater veneno: moeret infelix soror,
8 Eademque coniux. nec graues luctus valet

1 Leui vel quod etiam malis citra virtutem cōtineat.
2. Al. *Labantis.*
3. Pop. Britanniæ diu liberi.
4 Nostras, Romanas.
5 Sup. v. 25.
6 Neronis. inf. v. 305.
7 Britannicus frater Octauiæ vterinus. Neronis, per adoptionem Claudij: quem Nero, vt imperium solus & sine æmulo obtineret, Locustæ veneficæ opera sustulit. 8 Octauia quam duxerat adoptatus à Claudio Nero.

ἑta tegere 9 crudelis viri
refugit semper, atque 10 odio pari
mariti, mutua flagrat face.
um dolentis nostra solatur fides,
ue frustra. 11 mutat immitis dolor
nostra. nec regi mentis potest
sus ardor, sed malis vires capit.
am nefandum prospicit noster timor
quod vtinam numen auertat Deûm!

9 Maritum auersata, non sustinet sola cum illo esse.
10 Octauia Neronem haud minus odit quam ipsam Nero.
11 Dolor facit vt Octauia meorum consiliorum immemor vltionem meditetur.

OCTAVIA. NVTRIX.

item Octauiam nutrix consolatur, & à ndicta quam cogitat dehortatur.

Mea 1 nullis aquanda malis
Fortuna! licet repetam 2 luctus
tuos tibi mærenti
licuit flere parentem;
ulcisci vindice fratre,
m pietas 3 hosti rapuit,
et fides me crudeli
arentis raptos prohibet
imor, 4 fratrisque necem
re vetat, in quo fuerat
a mihi.
e malorum breue solamen.
luctus seruata meos,
resto nominis vmbra.
ox en nostras perculit aures
alumna.
alamis inferre gradus
senectus? OCT. Excipe nostras
s, nutrix, testis nostri
loris. NVT. Quis te tantis
uis, miseranda, dies?
Qui me Stygias mittet ad vmbras.
Omina, (quæso) sint ista procul.
on vota meos tua nunc casus,
regunt. NVT. Dabit afflictæ
Deus tempora mitis:
blando vince obsequio

1 Omnibus maior.
2 Electra enim apud Sophoclem largiter Agamemnonem ab Ægistho & Clytemnestra cæsum deflet, expectans interim vt Orestes aliquando reuersus patris cædem vlcisceretur.
3 Matri & Ægistho, vide Agam. v. 920.
4 Britannici sup. v. 44.
5 Quod tyrannicum & acerbum est.

6 *Stat magni nominis vmbra. & vt quercus trunco non frondibus efficit vmbram.* Lucan. de Pompeio.

7 Mea, id est, cur ego senio tarda cesso thalamos Octauiæ ingredi?

8 Dies sc. ille quo moriar;

Placata virum. OCT. *Vincam saeuos*
Ante leones, tigresque truces,
Fera quam saeui corda tyranni.
Odit genitos sanguine claro,
Spernit superos hominesque simul,
9 *Nec fortunam capit ipse suam,*
Quam dedit illi per 10 *scelus ingens*
Infanda parens. 11 *licet ingratum*
Dirae pudeat munere matris,
Hoc imperium cepisse; licet
Tantum munus morte rependat:
Feret hunc 12 *titulum post fata tamen*
Foemina longo semper in aeuo.
NVT. *Animi retine verba furentis,*
Temere emissam comprime vocem.
O. *Toleranda* 13 *quamuis patiar, haud vnq*
Nisi morte tristi, nostra finiri mala.
Genitrice caesa, per scelus rapto patre.
Orbata fratre, miseriis, luctu obruta,
Maerore pressa, coniugi inuisa, ac meae
Subiecta 14 *famulae, luce non grata fruor*
Trepidante semper corde, non mortis metu,
Sed sceleris. 15 *absit crimen à fatis meis*
Mori iuuabit. poena nam grauior nece est,
Videre tumidos & truces miserae mihi
Vultus tyranni, iungere atque hosti oscula,
Timere nutus; cuius obsequium meus
Haud ferre posset, fata post fratris, dolor
Scelere interempti; cuius imperium tenet
Et 16 *morte gaudet auctor infandae necis,*
Quam saepe tristis 17 *vmbra germani meis*
Offertur oculis, 18 *membra cum soluit quie*
Et fessa fletu lumina oppressit sopor!
Modo facibus atris armat infirmas manus
Oculosque, & ora 19 *fratris infestus petit:*

9 Secunda Fortuna ebrius & elatus sibi temperare non potest, nec se intra officij fines continere.

10 Caedem Claudij mariti & Britannici priuigni. Sup. v. 45.

11 Licet matrem Agrippinam, cuius maleficiis imperiū adeptus est, mori iusserit. infra v. 305.

12 Parti filio imperij quod per matris suae scelus imperat Nero.

13 Lips. emendat *Quaeuis.* haec mēte: animo meo moderari & linguam coercere vis; possem equidem si toleranda, & quae sola mors finiat.

14 Poppeae, è familia concubinae (Inf. v. 191.) equiti quidem Rom. ante nuptae, quam superinduxit Nero die duodecimo post diuortium Octauiae infr. v. 719. 15 Nullum praetexatur crimen. quam tamen adulterij criminis postea a demter insimulauit vt omnibus in quaestione negantibus, Ani à se dolo stupratam fateretur. Quin & adulterij cum Alexandr ne & abacti partus falso criminabatur. 16 Imperij sorte & par si ex morte Britannici obtigerat. Lips. itaque *sorte* legendum 17 Homicidae scelerum suorum conscientia territi opinioni d occisorum vmbris sceleratos persequentibus viam fecerunt. 1 Ais. 19 Neronis illi per adoptionem fratris.

pidus idem refugit in thalamos meos.
tur hostis, atque inhærenti mihi.
ntus ensem per latus nostrum rapit.
mor & ingens excutit somnos pauor,
que luctus & metus misera mihi.
is superbam pellicem, 21 nostra domus
itentem, cuius in munus suam
æ parentem natus imposuit 22 rati;
ra post naufragia superato mari
23 intercmit, sæuior pelagi 24 fretis.
salutis post 25 nefas tantum mihi?
victrix, imminet thalamis meis;
nostri flagrat, & 26 pretium stupri
ritum coniugis captat caput.
undis, & fer auxilium tuæ
uocanti, genitor; aut Stygios sinus
upta pande, quo præceps ferar.
ustra parentis inuocas manes tui,
la; frustra. 27 nulla cui prolis suæ
rter umbras cura: qui 28 gnato suo
potuit 29 sanguine alieno satum,
tamque fratris coniugem captus sibi
nefandis 32 flebili iunxit 32 face.
series facinorum, cædis, doli,
pido sanguinis diri sitis:
soceri concidit thalamis 33 gener
tuis ne fieret 34 hymenæis potens.
nus ingens! 35 femina est munus datus
& cruore fœdauit suo
enates, 36 criminis ficti reus
37 hostis (heu mihi) captam domum
38 nouerca, 39 Principis factus gener,
40 gnatus, iuuenis infandi ingenij
e scelerum, 41 dira cui genitrix facem

20 Celeriter agere videtur ensem in latus meum dum petit Neronem mihi inhærentem vt se tueatur.
21 Augustæ, imperialis.
22 Solutili, cuius laxatæ naufragio periret. inf. v. 307.
23 Inf. v. 150.
24 Quæ illi pepercerant.
25 Matris suæ cædem.
26 A marito poscit caput meum, quæ vera coniux sum, in præmium stupri.
27 Cui nulla prolis cura, nedum mortuo.
28 Britannico.
29 Neronem quem peperit Agrippina filia Germanici Neroni filio Antoniæ.
30 Al. *Gnatamque fratris coniugem captam sibi*: Al. *Gnatamque fratre*, i. e. Agrippinam sui fratris Germanici, cuius per ius osculi & occasiones earum amore captus est. 31 Ad id tempus Romæ iniustis & illum vero Imp. Claudij gratia Senatus consulto permissis. vix reperti qui exemplum sequerentur. 32 Tristibus & infaustis Theb. v. 263, & 507. Med. v. 17. adde quod XXX. Senatorum & rum equitum innumerorum cæde nuptias has celebrauit, inter 33 L. Sillanus Octauiæ sponsus funesto illo nuptiarum die interit. 34 Theb. v. 162. 35 Agrippinæ pro munere & victima datus. 36 Incestus criminis conficti & à Vitellio illi obiecti. 37 hospes, alienus. vt sup. v. 137. 38 Agrippinæ. 39 Tr ò in vxorem accepta. 40 Per adoptionem. 41 Med. v. 16.

Ardens, 73 cometam pandere infestam facem,
74 Qua plaustra tardus noctis aterna vice
Regit Bootes frigido Arctoo rigens.
En ipse diro 75 spiritu sani ducis
Polluitur æther, 76 gentibus clades nouas
Minantur astra, quas regit 77 dux impius,
Non tam ferum 78 Typhona neglecto Ioue
Irata tellus edidit quondam parens.
Hac grauior illo pestis. 79 hic hostis deûm
Hominumque, 80 templis expulit superos suis
Ciuesque patria; spiritum fratri abstulit;
Hausit cruorem matris; & lucem videt,
Fruiturque vita, noxiam atque animam trahit?
Prô, summe genitor, tela cur frustra iacis
81 Inuicta toties temere 82 regali manu?
In tam nocentem dextra cur cessat tua?
83 Vtinam suorum facinorum pœnas luat
84 Nero, ipse Diuo Domitio genitus patre,
Orbis tyrannus, quem premit turpi iugo;
Morumque vitiis nomen Augustum inquinat.
NVT. *Indignus ille (fateor) est thalamis tuis;*
Sed cede fatis atque fortuna tuæ,
Alumna, quæso; neve violenti moue
Iram mariti. forsitan vindex Deus
Exsistet aliquis; latus & veniet dies.
OCT. *Graui deorum nostra iam pridem domus*
Vrgetur ira: prima quam pressit Venus.
85 Furore misera dira genetricis meæ:
86 Quæ nupta demens nupsit incesta face,
Oblita 87 nostri, coniugis, 88 legum immemor;
Illo soluta crine, succincta anguibus,
89 Vltrix Erinnys venit ad 90 Stygios toros,

73 Sex enim mensibus hic, quem nos Neronis principatu lætissimo legendum credo *lætissimi*, nam cap. 17. dixerat detraxisse hunc Cometæ inuidiam) spectandum se præbuit. Sen. 7. nat. quæst. cap. 21.

74 In Septentrione Med. vers. 315. semper autem Septentrionem versus apparent Cometæ, vnde & hic motus sui initium fecit, & per Occidentem in Meridiana peruenit, vbi cursum erigens suum obliuit. c. 29 l. 7, natur. quæst. * Al. leg. *Frigore Arctoo.*

75 Alludit ad causam Cometarum, vbi plurimum exhalationis calidæ & pinguis ad supremam aëris regionem eleuatur. Sic Ocd. vers. 36. 76 *Ventorum quoque certa dabunt tibi signa Cometæ, Illi etiam belli motus feraque arma minantur, magnorum & clades populorum, & funera Regum.* 77 Tyrannus Nero. 78 Gigantem terræ filium. Thyest. v. 807. ventum item ignescentem à τύφω. 79 Nero. 80 Vasa enim sacra & deorum simulachra conflauit. 81 Fulmina quibus nihil potest resistere. 82 Qua cuncta regis. 83 Melius hæc è nutricis persona, sedatiora enim quam quæ conueniant præcedentibus Octauiæ. 84 Al. *Genere insitiuo.* id est, qui in meliorem stirpem insertus stolo spurius vitiis suis familiam Cæsaream in quam adoptatus est inquinat. 85 Libidine. *qualis solet matres furiare equorum.* 86 Quæ Claudio nupta, profecto illo ad Hostiam, C. Silio nupsit. sup. v. 16. 87 Britannici, meique. 88 Non permittentium vt mulier viuo marito nec repudiata alteri nubeat. 89 Med. v. 16. 90 Lethales nuptias, vtrique enim causa exitij fuerunt.

91 Reges

91 Raptasque thalamis sanguine extinxit faces:
Incendit ira 92 Principis pectus truci
Cædem in nefandam 93 cecidit infelix parens
[Heu) nostra ferro, 94 meque perpetuo obruit
Extincta luctu coniugem 95 traxit suum,
Natumque ad umbras; 96 prodidit lapsam domum.
NVT. *Renouare luctus parce cum fletu pios,*
97 Manes parentis neve 98 sollicita tuæ,
Graues 99 furoris quæ sui pœnas dedit.

91 Ita Cydipp. apud Ouid. *Et face pro thalami fax mihi mortis adest.* 92 Claudij. 93 Sup. v. 16. 94 Namque illa extincta duxit Claudius Agrippinam cuius scelere pater meus & frater veneati, ego inuita Neroni nupta fui. 95 Al. *traxit.* 96 Lips. *perdidit.* 97 Herc. Oet. v. 1940. 98 Med. v. 272. 99 Sup. v. 255.

CHORVS.

Poppeæ nuptias detestatur Chorus Octaviæ fautor degenerem, lentam nimis & seruilem Romanorum arguit patientiam, & in scelera Neronis inuehitur.

QVæ fama modo venit ad aures,
Vtinam falso credita, 1 perdat
Frustra toties iactata 1 fidem?
Nec noua nostri coniux thalamos
Principis intret. 2 teneatque suos
Nupta penates Claudia proles 2
Edat partu pignora pacis,
Qua tranquillus gaudeat orbis,
Seruetque 3 decus Roma æternum.
4 Fratris thalamos sortita tenet
Maxima Iuno. soror 4 Augusti
Sociata toris, cur à patria
Pellitur aula? sancta quid illi
Prodest pietas; 5 Diuusque pater?
[Quid virginitas castusque pudor?
Nos quoque nostri sumus immemores
Post fata ducis, enim prodimus
Stirpem 6 sæuo suadente metu.
Vera priorum virtus quondam
Romana fuit, verumque genus
7 Martis in illis sanguisque viris.
Illi 8 reges hac expulerant
Vrbe superbos; vltique tuos
Sunt bene manes, 9 virgo, dextra

1 Vtinam non vera sit fama quæ venit, &c.
2 Octauia Claudij filia maneat Neroni iuncta, cui pariat liberos amoris mutui pignora & quietæ successionis.
3 Imperij decus ætern.
4 Sup. v. 216. Neronis.
5 Claudius ex more Rom. Imperatorum in deorum numerum relatus, quem tamen rursus detrusum ad inferos iocatur Seneca in Apocolocyntosi.
6 Propter tyranni Neronis metum.
7 Propter Romulum & Remum Martis ac Iliæ filios Romæ conditores.
8 Tarquinium superbum cum filiis, & Decemviros.
9 Virginia, cuius forma captus Appius Claudius Xvir, illam per libertum, qui eam ex ancilla natam falso asseuerabat, in seruitutem redigere conatus est; cui cum pater Virginius resistere non posset, cultro è proxima laniena arrepto, filiam propria manu iugulauit potius quam turpe seruitium subiret. quo facinore commotus populus Xviros abire magistratu coëgit.

Cæsa

Cęsa parentis, ne seruitium
Paterere graue, aut improba ferret
Pręmia victrix dira libido.
Te quoque 10 bellum triste secutum est;
11 Mactata tua miseranda manu
Nata Lucretij; stuprum sęui
Passa tyranni. dedit infandi
12 Sceleris pœnas cum Tarquinio
Tullia coniux? quę per cęsi
Membra parentū sęuos rę't
Impia currus, laceroque seni
Violenta 13 rogos nata negauit.
14 Hoc quoque nostra videre n. fas
Secula; magnum cum Tyrrhenum
Rate ferali princeps captam
Fraude parentem misit in ęquor.
Properant placidos linquere portus
Iussi nautę;
Resonant remis pulsata freta;
Fertur in altum prouecta ratis,
Quę resoluto robore labens
Pressa dehiscit, sorbetque mare.
Tollitur ingens
Clamor ad astra cum fœmineo
Mistus planctu. mors ante oculos
Dira vagatur. quęrit leti
Sibi quisque fugam:
Alij lacerę puppis tabulis
Hęrent nudi, fluctusque secant:
Repetunt alij litora nantes:
Multos mergunt fata profundo:
Scindit vestes 15 Augusta suas,
Laceratque comas, rigat & mœstis
Fletibus ora.
Postquam spes est nulla salutis,
Ardens ira, iam victa malis;
Hęc, 15 exclamat, mihi pro 16 tanto
Munere reddis pręmia, nate?
Hac sum, fateor, digna carina,

10 A Porsena Hetruscorum rege qui Tarquinios propter Lucretiam à Sexto Tarq. regis filio violatum exactos reducere contendebat.

11 Aduocatis marito & parente propria manu sibi mortem consciuit ne adulterio cōsensisse videretur.

12 Quod Seruium Tullium socerum Tarq. Sup. vxoris consilio interfecit, vt solus regnaret, filiaque scelerata patris in vico Cyprio stratum cadauer carpento pręteruecta est.

13 Solenne funus, sepulturę ritum & monumentum patri negauit.

14 Quo melius appareat locus adieci Tranquilli verba. Nero matrem dicta factaque sua exquirentem acerbius & corripientem grauatus primum honore priuauit, mox omni modo vexauit, denique tollere statuit. Quod cum veneno ter tentasset sentiretq; antidotis pręmunitam; lacunaria, quę noctu super dormientem laxata machina deciderent, parauit. Hoc consilio per socios parum celato, ratem solutilem cuius naufragio periret commentus est: atque ita simulata reconciliatione iucundissimis literis Baias euocauit ad solennia quinquatrium simul celebranda, &c. vnde repetentem Baulos machinoso illo nauigio nimis sero à ministris sceleris dissoluto vbi illam nando euasisse comperit, inops consilij L. Agerinum libertum Agrippinę saluam & incolumem cum gaudio nuncianteim obiecto clam pugione, vt percussorem sibi subornatum arripi constringique iussit, matremque occidi; quasi deprehensum crimen voluntaria morte vitasset, vide & Tacit. 14 Annal. 15 Agrippina. 16 Imperio supra v. 45, & 93.

Quę

enui, qua tibi lucem
mperium nomenque dedi
meas. exere vultus
te tuos, pœnisque meis
17 *coniux: ego causa tua,*
le, necis; gnatoque tuo
uctor.
verni, ferar ad manes
a tuos,
emis aquoris vndis.
luctus ora loquentis.
pelagus, rursumque salo
surgit. 18 *pellit palmis*
metu fata, & cedit
vri, 19 *mansit tacitis*
ibus freta tristi
te fides. multi dominæ
xilium pelago fractis
ndent, brachia quamuis
hentem, voce hortantur,
que leuant. quid tibi saui
aris profuit vndas?
gnati moritura tui:
e facinus vix posteritas,
nper credula, credet.
eptam pelagoque dolet
atrem
ingens geminatque nefas.
misera fata parentis,
ue moram sceleris nullam.
ue peragit iussa 21 *satelles*
domina pectora ferro:
s moriens illa ministrum
felix, vtero dirum
t ensem.
hic est fodiendus, ait,
nstrum qui tale tulit.
c vocem cum supremo
gemitu
s tandem per fera tristem
reddit.

17 Claudi.

18 Natando se morte eripere tentat.

19 Famulorum spectantiumque in litore plerique fidei in Agrippinam Neronis iram posthabentes illi succurrebant.

20 Ita immane & horrendum vt vix apud posteros fidem sit habiturum.

21 Anycetus libertus pueritiæ Neronis educator iamque classis apud Misenum præfectus cum Herculeo trierarcho, & Oloarito centurione missi ad Agripp. interficiendam.

22 Habentur hæc fere ad verbum in Tacit. 14 Annal. *Exclamauit rogans ministrum, vt vtero dirum ensem conderet, adiiciens, hic est hic est fodiendus ferro monstrum qui tale tulit, post, hanc vocem cum supremo mixtam gemitu animam tandem per fera tristem vulnera reddidit.*

NE. 6 Iusto esse facile est, cui vacat pectus metu.
SE. Magnum timoris remedium clementia est.
NE. Extinguere hostem, maxima est virtus ducis.
SE. Seruare ciues maior est 7 patriæ patri.
NE. 8 Præcipere mitem conuenit pueris senem.
SE. Regenda 9 magis est feruida adolescentia.
NE. 10 *Ætate in hac satis esse consilij reor.*
SE. *Vt facta superi comprobent semper tua.*
NE. 11 Stulte verebor, ipse cum faciam, deos.
SE. *Hoc plus verere, quod licet tantum tibi.*
NE. *Fortuna nostra cuncta permittit mihi.*
SE. *Crede obsequenti parcius:* 12 *leuis est dea.*
NE. *Inertis est nescire quid liceat sibi.*
SE. 13 Id facere laus est, quod decet, non quod licet.
NE. Calcat iacẽtem vulgus. SE. inuisum opprimet.
NE. Ferrum tuetur principem. SE. melius fides.
NE. Decet timeri Cæsarem. SE. at plus 14 diligi.
NE. Metuant necesse est. SE. quidquid exprimitur, graue est.
NE. *Iussisque nostris pareant.* SE. *iusta impera.*
NE. 15 *Statuam ipse.* SE. 16 *quæ consensus efficiat rata.*
NE. 17 *Despectus ensis faciet.* SE. *hoc absit nefas.*
NE. *An patiar vltra, sanguinem nostrum* 18 *peti*
18 *Inuictus, & contemptus vt subito opprimar?*
Exilia non frangere summotos procul
Plautum atque Sullam; pertinax quorum furor
Armat ministros sceleris in cædem meam.
19 *Absentium cum maneat etiam ingens fauor*
In vrbe nostra, qui 20 *fouet spes exulum;*
Tollantur hostes 21 *ense suspecti mihi.*
Inuisa coniux pereat, & carum sibi
Fratrem sequatur. 22 *quidquid excelsum est, cadat.*

6 Si tibi qui mihi, imminerent pericula & metus non omnia ex iusto præciperes.
7 Bono Imperatori & principi.
8 Languida hæc tua præcepta magis conuenirent pueris.
9 Quam pueritia.
10 Nempe *Ingenium & rerum prudentia velox Ante pilos venit.*
11 Quorsum timeam deos quos sibi quisque ea superstitione sua facit, qualisque Claudius est quẽ ego nuper indigetẽ consecraui?
12 Inconstans dea est Fortuna.
13 *Nec tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit Occurrat.*
14 οἱ φίλοι περὶ σκῆπτρον εἰσι βασιλεῦσιν ἀληθέστατον, καὶ ἀσφαλέστατον.

15 *Non sic excubiæ non circumstantia pila Vt tutatur amor.* 16 Quæ imperata eiusmodi quæ proben: ordines Senatorũ & equitũ sciatque plebs. 17 Autoritas & prærogatiua mea Imperatoria cuius insigne ensem gero, quem quia non satis sæuit contemnunt, eos consentire coget. al. *Despectus.* 18 A coniurantibus in vitam meam. al. *inuisus.* 19 Coniuratorum quos in exilium misi. 20 Vt me tandem cæso reuocentur ab exilio. 21 Vulgus securi feriebatur, nobiles gladio. 22 Tyrannicum scitum ὡς τοὺς ὑπερέχοντας στάχυας κολάζοντα καὶ τοὺς ὑπερέχοντας τῶν πολιτῶν ἀναιρεῖν.

SE. Pal

lchrū eminere est inter illustres viros;
lere patriæ; parcere afflictis;fera
abstinere;tempus atque iræ dare;
uietem ; sedulo pacem suo.
umma virtus:petitur hac cœlum via.
ille patriæ 24 primus Augustus parens
xus astra est, colitur & templis Deus.
amen Fortuna iactauit diu
mrique per graues belli vices;
25 parentis donec oppressit sui.
i numen incruenta summittit suum;
t habenas imperii facili manu,
e, terras, maria, subiecit tuo.
idia tristis victa consensu pio
enatus, equitis accensus fauor
ue votis, atque iudicium patrum est.
is auctor, generis humani arbiter
, orbem tu sacra specie regis
parens:quod nomen,vt serues, petit
cives Roma commendat tibi.
Munus Deorum est, ipsa quod seruit mihi
& senatus; 29 quoque ab inuitis preces,
sque voces exprimit nostri metus.
uare ciues principi & patriæ graues
umentes genere,qua dementia est,
eat vna voce suspectos sibi
beie? Brutus in cædem 31 ducis,
32 salutem tulerat,armauit manus,
s acie,gentium domitor, 33 Ioui
e alios sæpe per honorum gradus,
efando ciuium scelere occidit.
m cruoris Roma tunc vidit sui,
totiesl ille. 34 qui meruit pia
cœlum Diuus Augustus,viros

23 His virtutibus, clementia, &c.

24 Primus è principib. Patet patriæ salutatus, ante vero M.Cato. ante *Roma patrē patriæ Cicerone libera dixit.*

25 Iulij Cæsaris qui Octauium sororis suæ filiū adoptauit.

26 Fortuna submisit tibi numen suum sine bello.

27 Al. distinguunt *Inuidia tristis victa consensu Pio Cessit Senatus, equitis accensus fauor; Plebisque votum; atque iudicium patrum.*

28 Diis imperiū acceptum potius refert (quos tamen supra v. 440.contempsit) quam se quid Romanis debere agnoscat.

29 Quem de

ceperunt, metus eos vel inuitos in officio continet. 30 Seruare ciues factiosos, coniuratos in patriæ & principis perniciem,no- sua fretos superbosque, quæ dementia.31 C.Iulij Cæs. Imp.32 m vel etiam priuatam cum eum semper dilexisset , heredemque e scripsisset, vnde & confossos ingemuit, *Et tu Brute?* 33 *Iupiter is, Cæsar regit omnia terris.* 34 Primus è Rom.Impp.in deorum nu- relatus Aug.

35 Quos

35 Quot interemit nobiles, iuuenes, senes,
Sparsos per orbem, cum suos mortis metu
Fugerent penates, & 36 trium ferrum ducum
37 Tabula notante deditos tristi neci?
38 Exposita rostris capita cæsorum patres
Videre mœsti: flere nec licuit suos,
Non gemere, dira tabe polluto foro,
Stillante sanie per putres vultus graui.
Nec finis heic cruoris aut cædis stetit.
39 Pauere volucres & feras sæuas diu
Tristes Philippi. 40 hausit & Siculum mare
Classes, 41 virosque sæpe cedentes suos
Concussus orbis viribus. 42 Magnis ducum
Superatus acie puppibus 43 Nilum petit
Fugæ paratis, ipse periturus breui.
Hausit cruorem 44 incesta Romani ducis
45 Ægyptus 46 iterum, nunc leues 47 vmbras tegit.
Illic 48 sepultum est impie gestum diu
Ciuile bellum: condidit tandem suos
Iam fessus enses victor, hebetatos feris
Vulneribus, & continuit imperium metus.
Armis, fideque militis tutus fuit.
49 Pietate gnati factus eximia Deus
Post fata consecratus, & templis datus.
50 Nos quoque manebunt astra, si sæuo prior
Ense occupare quidquid infestum est mihi,
Dignaque nostram sobole fundare domum.
SE. *Implebit aulam stirpe cœlesti tuam*
51 Generata Diuo, Claudiæ gentis decus,
Sortita fratris, more Iunonis, toros.
NE. *52 Incesta genitrix detrahit generi fidem,*
Animusque nunquam coniugis iunctus mihi.
SE. *Teneris in annis haud satis clara est fides.*

35 Cum bello tum proscriptione, cui aliquandiu restitit, inceptam crudelius exercuit. 36 Triumvirum, Lepidi, Antonij, Octauij. 37 Tab. dictante proscriptos. 38 Senatores viderunt capita Ciceronis, L. Pauli, aliorumque illustrium virorum affixa suggesto in foro, quod ex rostris nauium Antiatum. 39 Cadaueribus Rom. cæsorum in campis Philippicis in Macedonia vbi pugnatum ab Octauio & Antonio contra Brutum & Cassium. 40 In prœlio nauali contra Sext. Pompeium. 41 Ciues, imo fratres cognatosque suos, quod sæpe in ciuilibus bellis fit. 42 Sic locum hunc distinguit Ia. Rutgersius, quem adi c. 15. l. 1. Var. lect. atque intelligi vult de Sexto Pompeio qui ab Agrippa primum, ab Augusto denuo victus nauali prœlio e Sicilia in Asiam fugit: vbi a Titio ex mandato Antonij interfectus est. Quamuis illa. 43 De Nilo. 44 *Ægypto.* 45 *Vmbris belli ciuili sedato.* M. Antonij fugam & necem innuere videntur. 46 Semel Cn. Pompeij, iterum M. Antonij. 47 Propter Cleopatram Ptolemæo fratri nuptam. 48 Sedatum, finitum. 49 A Tiberio filio adoptiuo Diuus consecratus, sup. v. 496. 50 Et me quoque suo excipient Dij consortio, si prius inimicos sustulero. 51 Octauia sup. v. 216. 52 Messalina, vulgatum illud prostibulum, suspectam mihi reddit Octauiam & prolem incertam. *exspectas vt tradat mater honestos, Aut alios mores quam quos habet?*

ctus cum tegit flammas amor.
lem & ipse credidi frustra diu,
amuis pectore insociabili
a proderent odium mei.
uod ardens statuit vlcisci dolor:
alamis coniugem inueni meis
formæ, 55 v. Eta cui cedat Venus,
ex, vt ferox armis Dea.
fidesque coniugis, mores, pudor,
ito; sola perpetuo manent
mentis atque animi bona:
coris singuli carpunt dies.
es in vnam contulit laudes Deus,
sci fata noluerunt mihi.
i te, temere ne credas amor.
imouere 58 fulminis dominus nequit,
n, freta qui penetrat 59 freta.
egna, detrahit superos polo.
esse amorem fingit, immitem Deum,
r, armat & telis manus,
res miscuit sæua face;
edit Venere, Vulcano satum.
tatis, blandus atque animi calor,
enta gignitur; luxu, otio
r læta fortunæ bona.
re atque alere desistas, cadit,
s perdit extinctus suas.
esse vitæ maximam caussam reor,
luptas oritur: interitu caret,
ur semper humanum genus
62 qui truces mulcet feras.
iugales præferas tædas Deus,
tris igne Poppeam toris.
cere posset hos thalamos dolor
sancta nec pietas sinat!
r vnus 64 facere, quod cunctis licet?
ra populus semper à summo exigit.

53 Vbi verecundia impedit, quo minus amorem ostendat suum.
54 Quo vltionis genere suum mei contemptum referre statui.
55 Cui tres illæ Deæ cedant, vt quondam duæ Veneri sub Paride iudice.
56 *Forma bonum fragile*, &c. *Capitur & spacio fit minor ipsa suo.*
57 Huic (teste Tacito) cuncta alia fuere præter honestum animum: forma, opes, sermo comis, &c.
58 Iup. vide Hippol. v. 186. vnde hæc.
59 Nereides, Rhetis, Tethys, atque ipse *flagrat Neptunus in vndis*, Hipp. v. 332.
60 In Proserpinam.
61 Vt sui simile generet.
62 *Omne adeo genus in terris, hominumque ferarumque, Et genus æquoreum, pecu-*
volucres In furias ignemque ruunt. Hipp. v. 337. 63 Cupido
præferat faces nuptiales: vide Theb. v. 263, & 507. 64 Re-
em? 65 A principibus, in sublimi specula atque in oculis
tis, exspectant alij ingens vitæ & morum exemplar, multa
ermittit populus, quę tamen principi nequaquam permittit.

NE. *Libet experiri, viribus fractus meis*
An cedat animis temere conceptus fauor.
SE. *Obsequere potius ciuibus placidis tuis*
NE. *Male imperatur, cum regit vulgus duces.*
SE. *Nihil impetrare cum valet, iuste dolet.*
NE. *Exprimere ius est, 66 ferre quod nequeunt preces.*
SE. *67 Negare durum est.* NE. *principem cogi nefas.*
SE. *68 Remittat ipse.* NE. *fama sed victum feret.*
SE. *Leuis atque vana,* NE. *si licet, multos notat.*
SE. *Excelsa metuit.* NE. *Non minus carpit tamen.*
SE. *Facile opprimetur; merita te 69 Diui patris,*
Ætasque 70 frangat coniugis, probitas, pudor.
NE. *Desiste tandem iam grauis nimium mihi,*
Instare. liceat facere quod Seneca improbat.
Et ipse 71 populi vota iampridem moror,
Cum portet vtero pignus, & partem mei.
Quin destinamus proximam thalamis diem?

66 Al. *ferre, quod;* male. alij *facere quod nequeunt.*
67 Lips. *Necare* hoc enim minatus Nero in versu anteriore.
68 Ipse princeps cedat aliquantulum de iure suo: etsi flecti reges, quam vinci non minus turpe existiment. Hipp. v. 135.
69 Claudij patris Octauiæ qui se adoptauit.
70 Animum tuum auertat à Poppea. 71 Desiderantis ex me prolem legitimam quæ firmet etiam imperium.

ACTVS TERTIVS.

AGRIPPINA.

Ab inferno prodit Agrippina, dira auspex faces exitiales præferens nuptiis Poppeæ & Neronis, cuius mortem prædicit.

1 *TEllure rupta Tartaro gressum extuli,*
2 Stygiam cruenta præferens dextra facem
Thalamis scelestis: 2 nubat his flammis meo
Poppea gnato iuncta, quas vindex manus,
Dolorque matris 3 vertet ad tristes rogos.
4 Manet inter vmbras impia 5 cædis mihi
Semper memoria, manibus nostris grauis
Adhuc inultis, reddita & meritis meis
Funesta merces puppis & precium 6 imperij
Nox illa, qua naufragia 7 defleui mea
8 Comitum necem, natique crudelis nefas
Deflere votum fuerat: haud tempus datum est
Lacrymis, sed ingens scelere geminauit nefas,
Perempta ferro, fœda vulneribus, 9 sacros
Intra penates spiritum effudi grauem

1 In scene exsiliebant vmbræ scalis Charoniis.
2 Funestam, exitialem, Med. v. 16.
3 Vertat nuptialem facem in feralem & funebrem. supra v. 260.
4 *Curæ non ipsa in morte relinquunt* Oed. v. 615.
5 Sup. v. 360.
6 Neroni mea opera parti. sup. 327.
7 Sup. v. 315. 8 Creperij Galli; & Acceroniæ, 9 In villa Augusta Lucrini lacus

Empta

Erepta pelago, ſanguine extinxi meo
Nec odia gnati. 10 *ſæuit in nomen ferus*
Matris tyrannus, obrui meritum cupit:
11 *Simulacra, titulos destruit, mortis metu,*
Totum per orbem, 12 *quem dedit pœnam in meam*
Puero regendum noſter infelix amor.
Extinctus umbras agitat infeſtus meas
Flammiſque vultus noxios 13 *coniux petit,*
Inſtat, minatur, imputat 14 *fatum mihi*
Tumulumque 15 *gnati; poſcit* 16 *auctorem necis.*
Iam, parce, dabitur. tempus haud longum peto.
Vltrix Erinnys impio dignum parat
Lethum tyranno; 17 *verbera, &* 18 *turpem fugam,*
Pœnaſque queis & 19 *Tantali vincat ſitim,*
20 *Dirum laborem Siſyphi,* 21 *Tityi alitem,*
22 *Ixioniſque membra rapientem rotam.*
Licet exſtruat marmoribus, atque auro tegat
Superbus aulam, limen armatæ ducis
Seruent cohortes, mittat immenſas opes
23 *Exhauſtus orbis,* 24 *ſupplices dextram petant*
Parthi cruentam, regna, diuitias, ferant:
Veniet dies tempuſque, quo reddat ſuis
Animum nocentem 25 *ſceleribus,* 26 *iugulum hoſtibus*
27 *Deſertus, & destructus, &* 28 *cunctis egens.*
Heu quo labor, quo vota ceciderunt mea?
Quo te furor prouexit attonitum tuus,
Et fata, gnate? cedat vt tantis malis
Genetricis ira, quæ tuo ſcelere occidit!
Vtinam antequam te paruulum in lucem edidi,

10 Natalem Agrippinæ inter nefaſtos referri dies à Senatu impetrauerat Nero, ſtatuas demolitus, nomen & titulos vbique, ipſamque eius memoriam delere conabatur.
11 Mortem iis minatus quicunque mei ſimulacra habuerint.
12 Cuius orbis imperium ego infelix illi dedi, vt & mihi vitam eripere poſſet.
13 Claudius.
14 Al. *fatum mihi Tumulumque gnati poſcit authorem necis.* Quæ lectio hiſtoriam reſpicit. Mors enim eius celata eſt, dilataque ſepultura, donec circa ſucceſſorem omnia ordinarentur.

15 Britannici. 16 Neronem. 17 Vbi deſciuiſſe Galbam & Hiſpanias cognouit, collapſus diu inter mortuos iacuit; vt reſipuit, capite conuerberato, actum de ſe pronunciauit. 18 Hoſtis à Senatu iudicatus & quæſitus vt puniretur more maiorum, nudo pede & tunicatus conſcenſo equo fugit ad Phaontis ſuburbanum, in quod, vt clam introiuit quadrupes per effoſſæ cauernæ anguſtias receptus eſt. 19 Thyeſt. v. 151. Nero autem, dum clandeſtinus ad villam introitus pararetur, aquam ex ſubiecta lacuna potaturus manu hauſit, & *hæc* inquit *eſt decocta Neronis*. 20 Hippol. v. 1226. 21 Hippol. v. 1228. 22 Herc. Fu. v. 750. 23. Exactionibus. 24 Quod non fecerunt, rebellantes autem Armeniam inuaſerunt. 25 Suppliciis, quæ tantis ſceleribus debentur. 26 Vbi appropinquaſſe equites audiit, quibus præceptum vt viuum eum attraherent, ferrum trepidanter iugulo adegit. 27 Fugientibus cuſtodibus, nec reperto cuius manu periret percuſſoris, *Ergo*, inquit, *nec amicum habeo, nec inimicum*. 28 Fame & ſiti interpellante, panem quidem ſordidum oblatum aſpernatus eſt, aquæ autem tepidæ aliquantum bibit.

29 [illegible]

30 Nouerca Britannici, coniux Claudii, Neronis mater.

Aluique, saeuae nostra lacerassent ferae
Viscera, sine ullo scelere, sine sensu innocens
Meus occidisses: iunctus atque haerens mihi
Semper quietae cerneres sedem inferum,
Proauos, patremque, nominis magni viros:
Quos nunc pudor luctusque perpetuus manet
Ex te nefande, meque quae talem tuli.
Quid tegere cesso Tartaro vultus meos
Nouerca, coniux, mater infelix meis?

OCTAVIA. CHORVS.

Octauia dissimulat tristitiam [illegible] principis [illegible]. Chorus tamen ipsius [illegible].

1 Principio nuptiali, geniali.

2 Poppea. sup. v. 103.

3 Certe saeuum, [illegible] vide Marc. [illegible]

4 Sed vnde tibi, ô demens Octauia, vitae spes, si ad memoriam reuocaris Claudium patrem meum, Neronis socerum, & Appium Silanum patrem Iunij Silani mihi desponsi, & pro victima nuptiali caesi. sup. vers. 14. à Nerone ad firmandas nuptias trucidatos? Idem te manet lectum seruatam victimā in hunc nuptiarum diem. Raphelengius ex fide codicum Ortelij legit Scelerum diri, &c.

5 Octauia Claudij filia

PArcite lacrymis 1 festo
Laetoque die: ne tantus amor,
Studiumque mei principis acres
Suscitet iras, vobisque ego sim
Causa malorum. non hoc primum
Pectora vulnus mea senserunt:
Grauiora tuli. dabit hic nostris
Finem curis vel morte dies.
Non ego saeui cernere cogar
2 Coniugis ora, non inuisos
Intrare mihi thalamos famulae.
3 Soror Augusti, non vxor, ero.
Absint tantum tristes poenae,
Letique metus. 4 Scelerum diri
Miseranda viri potes haec demens
Sperare memor? hos ad thalamos
Seruata diu, victima tandem
Funesta cades. sed quid patrios
Saepe penates respicis vdis
Confusa genis? propera tectis
Efferre gradus: linque cruentam
Principis aulam. CH. En illuxit
Suspecta diu fama toties
Iactata dies. cessit thalamis
5 Claudia diri pulsa Neronis,
Quos iam victrix Poppaea tenet,
Cessat pietas dum nostra graui

Compressa

Compressa metu, segnisque dolor.
Vbi Romani vis est populi?
Fregit claros quæ sæpe 6 duces;
Dedit inuictæ leges patriæ;
Fasces dignis ciuibus olim;
Iussit bellum, pacemque; feras
Gentes domuit; captos reges
Carcere clusit: grauis en oculis
Vndique nostris iam Poppeæ
Fulget imago iuncta Neroni:
7 Affigat humo violenta manus
Similes nimium vultus dominæ:
Ipsamque thoris detrahat altis:
Petat infelix mox & flammis
Telisque 8 feri principis aulam.

6 Siphacem, Perse... gurtham, Heroden...

7 Lege *Affligat* v... 785. id est, Quin ... has imagines man... stra illidat.

8 Tyranni, Nero...

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX. POPPEA.

Territa in somno Poppea nutrici narrat somnium; quam illa vana somnium eludens interpretatione solatur.

QVo trepida gressum coniugis thalamis tui
Effers alumna? quodve secretum petis
Turbata vultu? cur genæ fletu madent?
Certe petitus precibus & votis dies
Nostris refulsit: Cæsari iuncta es tuo
Tæda iugali. quem tuus cepit decor,
Et 1 culpa Senecæ; tradidit vinctum tibi
Genitrix amoris 2 maximum numen Venus.
O qualis, altos quanta pressisti 3 toros
Residens in aula! Vidit attonitus tuam
Formam Senatus, 4 thura cum superis dares,
Sacrasque grato spargeres aras mero,
Velata summum 5 flammeo tenui caput.

1 Quæna... Senecæ cu... quod diffu... Neronem,... terui iun... magis ac... bat animu... (quod soli... licta dif... rum conf... magistros)... tur Senec... tam erudi... dolem N... quam ar... sæuitiam? an Senecam mortis Agrippinæ insimulat, quæ vna m... his nuptiis obstabat? Namque & Senecæ crimini datum, scribi... quod Agrippinæ congrederetur, deinde Neronem ad cædem eiu... tasse, vt suspicionem hanc à se deriuaret. *Prima ratio personæ con... tior, cætera validiores.* 2 Μεγάλη ἀοθίνες Κύπρις, ἐκφέρεται νίκα... 3 Discubitorios. 4 In nuptiis aquæ & ignis sacramenta adhibi... calorem & humorem ad fœtum denotarent, hinc faces & thura; ... vini libatio, neque enim vxor nisi peractis sacrificiis ducebatur. ... lamento luteo seu rubeo quo noua ad nuptias tegi moris erat, p... gratiæ, vel subiectionis symbolum.

Et ipse lateri iunctus atque hærens tuo
Sublimis inter ciuium 6 *læta omnia*
Incessit, habitu atque ore lætitiam gerens
Princeps superbo. 7 *Talis emersam freto*
Spumante Peleus coniugem accepit Thetin,
Quorum toros celebrasse cælestes ferunt,
Pelagique numen omne consensu pari.
Quæ subita vultus causa mutauit tuos?
Quid pallor iste, quid ferant lacrymæ, doce.
POP. *Confusa tristi proxima noctis metu*
Visuque, nutrix, mente turbata feror,
Defecta sensu. læta nam postquam dies
Sideribus atris cessit, & nocti polus,
Inter Neronis iuncta complexus mei
Somno resoluor: nec diu placida frui
Quiete licuit. visa thalamos meos
Celebrare turba est mœsta; 8 *resolutis comis*
Matres Latinæ flebiles planctus dabant;
Inter tubarum sæpe terribilem sonum
Sparsam cruore 9 *coniugis genitrix mei*
10 *Vultu minaci sæua quatiebat facem:*
Quam dum sequor coacta præsenti metu,
Diducta subito patuit ingenti mihi
Tellus hiatu: 11 *lata quo præceps, toros*
Cerno iugales pariter & miror meos,
In queis resedi fessa. venientem intuor
Comitante turba 12 *coniugem quondam meum,*
13 *Gnatumque; properat petere complexus meos*
14 *Crispinus, intermissa libare oscula;*
Irrumpit intra tecta cum trepidus 15 *meas*
Ensemque iugulo condidit sæuum Nero.
Tandem quietem magnus excussit timor:
Quatit ora & artus horridus nostros tremor,
Pulsatque pectus: 16 *continet vocem timor,*
Quam nunc fides pietasque produxit tua.
Heu quid minantur Inferûm manes mihi,
Aut quem cruorem coniugis vidi mei?
NVT. 17 *Quæcunque mentis agitat infestus vigor,*
Ea per quietem sacer & arcanus 18 *refert*

6 Vide Med. vers. 58.
7 Πᾶσαι δὲ κυδαίνουσαι θεῶν ἕσπετο γενέθλη Αὐτοκασιγνήτην λευκώλενον Ἀμφιτρίτης, &c. Coluth.
8 Quod in luctu fieri solet. Troad. 83.
9 Neronis mater Agrippina.
10 Sup. v. 585.
11 Hac ego delata præceps.
12 Crispinum equitem Romanum.
13 Rufum Crispinum Poppeæ gnatum quem impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus & imperia ludere, mergendum mari dũ piscaretur, seruis ipsius demandauit Nero.
14 Coniux, al. leg. *Prislinus.* al. *Peslinus.*
15 Nona illa apud inferos. Lips. *meus.* sc. Nero. Rapheleng. *meo Ensemque iugulo.*
16 *Vox faucibus hæsit.*
17 Ἀντίτυπον γὰρ ἔργον ὅπερ τελέει τις ἐν ἤματι νυκτὶ δ' ὀνείρῳ. *Somnia nam cum referunt nocturna diurna,* 18 Reducit ad phantasiam.

Velox

Velox que sensus, coniugem, thalamos, rogos
Vidisse te miraris, amplexu noui
Hærens mariti? 19 sed mouent læto die
Pulsata palmis pectora, & fusa coma.
Octauiæ desidia planxerunt sacros
Intra penates 20 fratris, & 21 patrium larem
Fax illa, quam secuta est 22 Augustæ manus
Prælata: claram nomen inuidia tibi
Partum ominatur: 23 Inferûm sedes, toros
Stabiles futuros spondet æternæ domus.
Iugulo quod ensem condidit 24 princeps tuus?
Bella haud mouebit, pace sed ferrum teget.
Recollige animum, recipe lætitiam, precor:
Timore pulso, redde te thalamis tuis.
POP. Delubra & aras petere constitui sacras,
Cæsis 25 litare victimis numen 26 deum,
Vt expientur noctis & somni minæ,
Terrorque in hostes redeat attonitus meos.
Et vota pro me suscipe, & precibus piis
Superos adora, 27 maneat vt præsens metus.

19 Populi autem planctus super Octauiæ diuortio tibi in somno repræsentatus est.
20 Neronis.
21 Claudij.
22 Agrippinæ.
23 Terra, cum sit immobilis. vel inferni leges cũ æternæ sint.
24 Nero. al. legunt, tuo, sc. iugulo.
25 Romani mola salsa, Græci viuo flumine nocturnos terrores expiabant.
26 ἀλεξικάκων deorum Auerruncorum; Iouis prodigialis, Apollinis, Telluris; Heroum, vt Herculis, Castoris & Pollucis, &c. qui placati infausta somniorum omina credebantur auertere. 27 Defluat, abeat, à maneo, as.

CHORVS.

Laudat Chorus Poppeæ formam.

SI vera loquax fama tot initu
1 Furta & 2 gratos narrat amores,
3 Quem modo Leda pressisse fauens:
Tectum plumis pinnisque ferant:
4 Modo per fluctus raptam Europen,
Taurum tergo portasse trucem;
5 Quæ regit, & nunc deseret astra,
Petet amplexus Poppeæ tuos:
Quos & Leda præferre potest:
Et tibi quondam, 6 cui miranti
Fuluo Danaë fluxit in auro.
Formam Spartæ iactet 7 alumnæ
Licet; & 8 Phrygius 9 præmia pastor;
Vincet vultus hæc 10 Tyndaridos,
11 Qui mouerunt horrida bella.

1 Furtiuos amores stupris.
2 A fronte quidem gratos, bellos ac mellitos primum; μελανόφρυς & γλυκύπικρος, quorum exitus amarus super aloën & absynthium.
3 Hippol. v. 300.
4 Hipp. v. 302.
5 Ord. Deseret astra quæ nunc regit & petet tuos amplexus ô Poppea.
6 Cui nouitatem rei stupenti in gremium per aureum impluuium cecidit. sup. v. 203.
7 Helenes, candidæ quidem vtpote Ioue cygno genitæ, teneræ vtpote ouo exclusæ. 8 Paris. 9 Helenam. 10 Helenæ Tyndari putatiuæ filiæ. 11 Qui vultus mouerunt hæc bella.

Phrygiaque sola regna dedere.
Sed quis gressu ruit attonito?
Aut quid pectore portat anhelo?

NVNCIVS. CHORVS.

Motum populi nunciat ob repudiatam Octauiam nuptiasque Poppeæ.

1 *QVicumque tectis miles* 2 *exsultat ducis,*
Defendat 3 *aulam, cui furor populi imminet.*
4 *Trepidi cohortes ecce præfecti trahunt*
Præsidia ad vrbis; 5 *victa nec cedit metu*
Concepta rabies temere; sed vires capit.
CHO. *Quis iste mentes agitat attonitus furor?*
NVN. *Octauiæ furore perculsa* 6 *agmina,*
Et efferata per nefas ingens ruunt.
CHO. *Quid ausa facere, quove consilio, doce.*
NVN. 7 *Reddere penates Claudiæ Diui parant,*
Torosque fratris debitam partem imperij.
CHO. *Quos iam tenet Poppea concordi fide?*
NVN. 8 *Hic vrit animos pertinax nimium furor,*
Et in furorem temere præcipites agit.
Quæcunque claro marmore effigies stetit;
Aut ære fulgens, ora Poppeæ gerens
Afflicta vulgi manibus, & sæuo iacet
Euersa ferro; membra per partes trahunt
9 *Diducta laqueis; obruunt turpi diu*
Calcata cœno. verba conueniunt feris
Immista factis, quæ timor recipit meus.
10 *Sepire flammis principis sedem parant,*
Populi nisi iræ coniugem reddat nouam,
Reddat penates Claudiæ victus suos.
Vt noscat ipse ciuium motus, mea
Voce haud morabor iussa præfecti exsequi.
CHO. *Quid fera frustra bella mouetis?*
Inuicta gerit tela Cupido.
Flammis vestros obruet ignes
11 *Queis extinxit fulmina sæpe,*
Captumque Iouem cœlo traxit.
12 *Læsi tristes dabitis pœnas*
Sanguine vestro, non est patiens
Feruidæ iræ facilisque regi,

1 Quotquot stationis Palatini milites estis.
2 Propter insolentiam σωματοφυλάκων. Raphelengius emendat *Excubat.*
3 Palatium.
4 Præfecti vel tribuni Prætoriani ducunt cohortes suas ad præsidia vrbis.
5 Nec populi etiam victi furor & motus cedit.
6 Multitudo populi.
7 Reddere Octauiæ penates Claudij & Neronis nuptias.
8 Indignatio ex his nuptiis.
9 καθαιρεθέντα, resti & laqueis ex alto deiecta, *descendunt statuæ restemque sequuntur.*
10 Circumdare.
11 *Ille suos sæuos compescuit ignibus ignes sæpe Iouis.*
12 Offensi Neronis, vel vos læsi dab, itaq; alij,

13 Ille 14 ferocem iussit Achillem
Pulsare lyram: fregit 15 Danaos;
Fregit 16 Atridem; regna euertit
Priami; claras diruit vrbes,
17 Et nunc animus quid ferat horret
Vis immitis violenta Dei.

13 Amor.
14 Propter ereptam Briseïda iratum. Troad. v. 221. vel simpl.
15 Diutino bello Troiam expugnantes recuperandæ Helenæ gratia. 16 Agamnem. v. 81. 17 Timeo nouamantis Neronis ira sæuum quid moliatur.

ACTVS QVINTVS.

NERO. PRÆFECTVS.

Æstuans ira Nero propter tumultum populi, in ipsum sæuiri iubet, & Octauiam veluti motus causam, deportatam in Pandatariam, interfici.

O Lenta nimium militis nostri manus,
Et ira patiens post 1 nefas tantum mea;
Quod non cruor ciuilis accensas faces
Extinguit in nos; cæde nec populi madet
2 Funerea Roma, quæ viros tales tulit!
Admissa sed iam morte puniri parum est,
3 Grauiora meruit impium plebis scelus,
Et 4 illa, cui me ciuium subiicit furor,
Suspecta coniux & soror semper mihi,
Tandem dolori spiritum reddat meo,
Iramque nostram sanguine extinguat suo,
5 Mox tecta flammis concidant vrbis meis:
Ignes, ruinæ, noxium populum premant,
Turpisque egestas, sæua cum luctu fames.
6 Exultat ingens seculi nostri bonis
Corrupta turba: nec capit clementiam
Ingrata nostram, ferre nec pacem potest,
Sed inquieta rapitur: hinc audacia,
Hinc temeritate fertur in præceps sua.
Malis domanda est, & graui semper iugo
Premenda, ne quid simile tentare audeat,
Contraque 7 sanctos coniugis vultus meæ
Attollere oculos fracta per pœnas metu
Parere discet principis 8 nutu sui.
Sed adesse cerno, 9 rara quem pietas 9 virum
Fidesque castris nota præposuit meis.
PRÆ. *Populi furorem cæde paucorum, diu*
Qui restiterunt temere, compressum 10 affero.

1 Motum pop.
2 Funeribus opplera.
3 Mox. v. 821.
4 Octauia.
5 Hoc postea fecit incendiarius Imperator, & sæuientem iam per sex dies septemque noctes ignē ac incendium ipse è turri Mæcenatiana prospectans, lætus flammæ pulcritudine, ἅλωσιν Ilij in illo suo scenico habitu decantauit.
6 Luxuriat (scilicet) ex clementia principis (tyranni) nec patitur longæ pacis mala.
7 Augustos.
8 Nutui.
9 Tigillinum præfectum prætorio; æqualem Imperatori pietate, 10 Annuncio.

35 *Quos interuenit nobiles, iuuenes, senes,*
Sparsos per orbem, cum suos mortis metu
Fugerent penates, & 36 *trium ferrum ducum*
37 *Tabula notante deditos tristi neci?*
38 *Exposita rostris capita caesorum patres*
Videre maesti: flere nec licuit suos,
Non gemere, dira tabe polluto foro,
Stillante sanie per putres vultus graui.
Nec finis heic cruoris aut caedis stetit.
39 *Pauere volucres & feras saeuas diu*
Tristes Philippi. 40 *hausit & Siculum mare*
Classes, 41 *virosque saepe cedentes. suos*
Concussus orbis viribus. 42 *Magnis ducum*
Superatus acie puppibus 43 *Nilum petit*
Fugae paratis, ipse periturus breui.
Hausit cruorem 44 *incesta Romani ducis*
45 *Aegyptus* 46 *iterum, nunc leues* 47 *vmbras tegit.*
Illic 48 *sepultum est impie gestum diu*
Ciuile bellum: condidit tandem suos
Iam fessus enses victor, hebetatos feris
Vulneribus, & continuit imperium metus.
Armis, fideque militis tutus fuit.
49 *Pietate gnati factus eximia Deus*
Post fata consecratus, & templis datus.
50 *Nos quoque manebunt astra, si saeuo prior*
Ense occuparo quidquid infestum est mihi,
Dignaque nostram sobole fundaro domum.
SE. *Implebit aulam stirpe caelesti tuam*
51 *Generata Diuo, Claudiae gentis decus,*
Sortita fratris, more Iunonis, toros.
NE. 52 *Incesta genitrix detrahit generi fidem,*
Animusque nunquam coniugis iunctus mihi.
SE. *Teneris in annis haud satis clara est fides,*

35 Cum bello cum proscriptione, cui aliquandiu restitit, inceptam crudelius exercuit. 36 Triumvirum, Lepidi, Antonij, Octauij. 37 Tab. distante proscriptos. 38 Senatores viderunt capita Ciceronis, L. Pauli, aliorumque illustrium virorum affixa suggesto in foro, quod ex rostris nauium Antiatum. 39 Cadaueribus Rom. caesorum in campis Philippicis in Macedonia vbi pugnatum ab Octauio & Antonio contra Brutum & Cassium. 40 In proelio nauali contra Sext. Pompeium. 41 Ciues, imo fratres cognatosque suos, quod saepe in ciuilibus bellis fit. 42 Sic locum hunc distinguit Ia. Rutgersius, quem adi c.15. l.1. Var. lect. atque intelligi vult de Sexto Pompeio qui ab Agrippa primum, ab Augusto denuo victus nauali proelio e Sicilia in Asiam fugit: vbi a Titio ex mandato Antonij interfectus est. Quamuis illa 43 De Nilo. 44 Aegypto. 45 *Vmbris belli ciuili sedato.* M. Antonij fugam & necem innuere videntur. 46 Semel Cn. Pompeij, iterum M. Antonij. 47 Propter Cleopatram Ptolemaeo fratri nuptam. 48 Sedatum, finitum. 49 A Tiberio filio adoptiuo Diuus consecratus, sup. v. 496. 50 Et me quoque suo excipient Dij consortio, si prius inimicos sustulero. 51 Octauia sup. v. 216. 52 Messalina, vulgatum illud prostibulum, suspectam mihi reddit Octauiam & prolem incertam. *exspectat vt tradat mater honestos, Aut alios mores quam quos habet?*

e victus cum tegit flammas amor.
quidem & ipse credidi frustra diu,
quamuis pectore insociabili
signa proderent odium mei.
54 *quod ardens statuit vlcisci dolor:*
ae thalamis coniugem inueni meis
que forma, 55 *victa cui cedat Venus,*
coniux, vt ferox armis Dea.
tas, fidesque coniugis, mores, pudor,
marito; sola perpetuo manent
ulli, mentis atque animi bona:
ns decoris singuli carpunt dies.
Omnes in vnam contulit laudes Deus,
nasci fata voluerunt mihi.
lat à te, temere ne credas amor.
subnouere 58 *fulminis dominus nequit,*
mum, freta qui penetrat 59 *freta.*
que regna, detrahit superos polo.
rem esse amorem fingit, immitem Deum,
rror, armat & telis manus,
sacros miscuit saua face;
ue credit Venere, Vulcano satum.
mentis, blandus atque animi calor,
iuuenta gignitur; luxu, otio
inter lata fortuna bona.
fouere atque alere desistas, cadit,
vires perdit extinctus suas.
hanc esse vita maximam caussam reor,
voluptas oritur: interitu caret,
cetur semper humanum genus
ato, 62 *qui truces mulcet feras.*
ihi iugales praferas tedas Deus,
nostris igne Poppeam toris.
ustinere posset hos thalamos dolor
:sancta nec pietas sinat!
bor vnus 64 *facere, quod cunctis licet?*
aiora populus semper à summo exigit.

53 Vbi verecundia impedit, quo minus amorem ostendat suum.
54 Quo vltionis genere suum mei contemptum referre statui.
55 Cui tres illæ Deæ cedant, vt quondam duæ Veneri sub Paride iudice.
56 *Forma bonum fragile,* &c. *Capitur & spatio fit minor ipsa suo.*
57 Huic (teste Tacito) cuncta alia fuere præter honestum animum: forma, opes, sermo comis, &c.
58 Iup. vide Hippol. v. 186. vnde hæc.
59 Nereides, Rhetis, Tethys, atque ipse *flagrat Neptunus in vndis,* Hipp. v. 332.
60 In Proserpinam.
61 Vt sui simile generet.
62 *Omne adeo genus in terris, hominumque ferarumque, Et genus æquoreum, pecu- ...ne volucres In furias ignemque ruunt.* Hipp. v. 337. 63 Cupido ex præferat faces nuptiales: vide Theb. v 261, & 507. 64 Re... xorem? 65 A principibus, in sublimi specula atque in oculis positis, exspectant alij ingens vitæ & morum exemplar, multa i permittit populus, quę tamen principi nequaquam permittit.

NE. *Libet experiri, viribus fractus meis*
An cedat animis temere conceptus furor.
SE. *Obsequere potius ciuibus placidus tuis*
NE. *Male imperatur, cum regit vulgus duces.*
SE. *Nihil impetrare cum valet, iuste dolet.*
NE. *Exprimere ius est, 66 ferre quod nequeunt preces.*
SE. 67 *Negare durum est.* NE. *principem cogi nefas.*
SE. 68 *Remittat ipse.* NE. *fama sed victum feret.*
SE. *Leuis atque vana,* NE. *si licet, multos notat.*
SE. *Excelsa metuit.* NE. *Non minus carpit tamen.*
SE. *Facile opprimetur: merita te 69 Diui patris,*
Ætasque 70 frangat coniugis, probitas, pudor.
NE. *Desiste tandem iam grauis nimium mihi,*
Instare. liceat facere quod Seneca improbat.
Et ipse 71 populi vota iampridem moror,
Cum portet vtero pignus, & partem mei.
Quin destinamus proximam thalamis diem?

66 Al. *ferre, quod;* male. alij *facere quod nequeunt.*
67 Lips. *Netare* hoc enim minatus Nero in versu anteriore.
68 Ipse princeps cedat aliquantulum de iure suo: etsi flecti reges, quam vinci non minus turpe existiment. Hipp. v. 135.
69 Claudij patris Octauiæ qui te adoptauit.
70 Animum tuum auertat à Poppea. 71 Desiderantis ex me prolem legitimam quæ firmet etiam imperium.

ACTVS TERTIVS.

AGRIPPINA.

Ab inferno prodit Agrippina, dira auspex faces exitiales præferens nuptiis Poppeæ & Neronis, cuius mortem prædicit.

1 T*Ellure rupta Tartaro gressum extuli,*
2 *Stygiam cruenta præferens dextra facem*
Thalamis scelestis: 2 nubat his flammis mea
Poppea gnato iuncta, quas vindex manus,
Dolorque matris 3 vertet ad tristes rogos.
4 *Manet inter vmbras impiæ 5 cædis mihi*
Semper memoria, manibus nostris grauis
Adhuc inultis, reddita & meritis meis
Funesta merces puppis & precium 6 imperij
Nox illa, qua naufragia 7 defleui mea
8 *Comitum necem, natique crudelis nefas*
Deflere votum fuerat: haud tempus datum est
Lacrymis, sed ingens scelere geminauit nefas,
Perempta ferro, fœda vulneribus, 9 sacros
Intra penates spiritum effudi grauem

1 In scene exsiliebant vmbræ scalis Charoniis.
2 Funestam, exitialem, Med. v. 16.
3 Vertat nuptialem facem in feralem & funebrem. supra v. 260.
4 *Curæ non ipsa in morte relinquunt* Oed. v. 615.
5 Sup. v. 360.
6 Neroni mea opera parti. sup. 327.
7 Sup. v. 323. 8 Creperij Galli, & Acerroniæ. 9 In villa Augusti Lucrini lacus.

Erepta

Erepta pelago, sanguine extinxi meo
Nec odia gnati. 10 *sæuit in nomen ferus*
Matris tyrannus. obrui meritum cupit:
11 *Simulacra, titulos destruit, mortis metu,*
Totum per orbem, 12 *quem dedit pœnam in meam*
Puero regendum noster infelix amor.
Extinctus umbras agitat infestus meas
Flammisque vultus noxios 13 *coniux petit,*
Instat, minatur, imputat 14 *fatum mihi*
Tumulumque 15 *gnati; poscit* 16 *auctorem necis.*
Iam, parce, dabitur. tempus haud longum peto.
Vltrix Erinnys impio dignum parat
Lethum tyranno; 17 *verbera, &* 18 *turpem fugam,*
Pœnasque queis & 19 *Tantali vincat sitim,*
20 *Dirum laborem Sisyphi,* 21 *Tityi alitem,*
22 *Ixionisque membra rapientem rotam.*
Licet exstruat marmoribus, atque auro tegat
Superbus aulam, limen armata ducis
Seruent cohortes, mittat immensas opes
23 *Exhaustus orbis,* 24 *supplices dextram petant*
Parthi cruentam, regna, diuitias, ferant:
Veniet dies tempusque, quo reddat suis
Animum nocentem 25 *sceleribus,* 26 *iugulum hostibus*
27 *Desertus, & destructus, &* 28 *cunctis egens.*
Heu quo labor, quo vota ceciderunt mea?
Quo te furor prouexit attonitum tuus,
Et fata, gnate? cedat vt tantis malis
Genetricis ira, quæ tuo scelere occidit!
Vtinam antequam te paruulum in lucem edidi,

10 Natalem Agrippinæ inter nefastos referri dies à Senatu impetrauerat Nero, statuas demolitus, nomen & titulos vbique, ipsamque eius memoriam delere conabatur. 11 Mortem iis minatus quicunque mei simulacra habuerint. 12 Cuius orbis imperium ego infelix illi dedi, vt & mihi vitam eripere posset. 13 Claudius. 14 Al. *fatum mihi Tumulumque gnati poscit authorem necis.* Quæ lectio historiam respicit. Mors enim eius celata est, dilataque sepultura, donec circa successorem omnia ordinarentur.

15 Britannici. 16 Neronem. 17 Vbi desciuisse Galbam & Hispanias cognouit, collapsus diu inter mortuos iacuit; vt resipuit, capite conuerberato, actum de se pronunciauit. 18 Hostis à Senatu iudicatus & quæsitus vt puniretur more maiorum, nudo pede & tunicatus conscenso equo fugit ad Phaontis suburbanum, in quod, vt clam introiuit quadrupes per effossæ cauernæ angustias receptus est. 19 Thyest. v. 151. Nero autem, dum clandestinus ad villam introitus pararetur, aquam ex subiecta lacuna potaturus manu hausit, & *hæc* inquit *est decocta Neronis*. 20 Hippol. v. 1226. 21 Hippol. v. 1228. 22 Herc. Fu. v. 750. 23. Exactionibus. 24 Quod non fecerunt, rebellantes autem Armeniam inuaserunt. 25 Suppliciis, quæ tantis sceleribus debentur. 26 Vbi appropinquasse equites audiit, quibus præceptum vt viuum eum attraherent, ferrum trepidanter iugulo adegit. 27 Fugientibus custodibus, nec reperto cuius manu periret percussoris, *Ergo*, inquit, *nec amicum habeo, nec inimicum*. 28 Fame & siti interpellante, panem quidem sordidum oblatum aspernatus est, aquæ autem tepidæ aliquantum bibit.

Aluique, sana nostra lacerassent fera
Viscera. sine vllo scelere, sine sensu innocens
29 *Meus occidisses: iunctus atque hærens mihi,*
Semper quietam cerneres sedem Inferûm,
Proauos, patremque, nominis magni viros.
Quos nunc pudor, luctusque perpetuus manet,
Ex te nefande meque, quæ talem tuli.
Quid tegere cesso Tartaro vultus meos.
30 *Nouerca, coniux, mater infelix meis?*

29 Emph. à me non ablegandus. al. *mecum occidisses*, id est, mihi cõmortuus fuisses infans & innocens.
30 Infelix Britannici nouerca, Claudij coniux, Neronis mater,

OCTAVIA. CHORVS.

Octauia dissimulata tristitia fauentem sibi populum orat ne diuortium sui lugeat. Chorus tamen ipsius vicem dolet.

PArcite lacrymis vrbis 1 festo
Lætoque die: ne tantus amor,
Nostrique fauor, principis acres
Suscitet iras, vobisque ego sim
Causa malorum. non hoc primum
Pectora vulnus mea senserunt:
Grauiora tuli. dabit hic nostris
Finem curis vel morte dies.
Non ego sæui cernere cogar
2 *Coniugis ora, non inuisos*
Intrare mihi thalamos famulæ.
3 *Soror Augusti, non vxor, ero.*
Absint tantum tristes pœnæ,
Lethique metus. 4 socerum diri
Miseranda viri potes hæc demens
Sperare memor? hos ad thalamos
Seruata diu, victima tandem
Funesta cades. sed quid patrios
Sæpe penates respicis vdis
Confusa genis? propera tectis
Efferre gradus: linque cruentam
Principis aulam. CH. *en illuxit*
Suspecta diu fama toties
Iactata dies. cessit thalamis
5 *Claudia diri pulsa Neronis,*
Quos iam victrix Poppæa tenet,
Cessat pietas dum nostra graui

1 Principis nuptiali, geniali,
2 Poppea. sup. v. 102.
3 *Certe soror*, inquit Iuno, vide Herc. Fu. v. 1.
4 Sed vnde tibi, ô demens Octauia, vitæ spes, si ad memoriam reuocaris Claudium patrem meum, Neronis socerum, & Appium Silanum patrem Iunij Silani mihi desponsi, & pro victima nuptiali cæsi. sup. vers. 14. à Nerone ad firmandas nuptias trucidatos? idem te manet lectum seruatam victimã in hunc nuptiarum diem. Raphelengius ex fide codicum Ortelij legit *Scelerum diri*, &c. 5 Octauia Claudij filia

Compressa

Compressa metu, segnisque dolor.
Vbi Romani vis est populi?
Fregit claros quæ sæpe 6 *duces;*
Dedit inuictæ leges patriæ;
Fasces dignis ciuibus olim;
Iussit bellum, pacemque; feras
Gentes domuit, captos reges
Carcere clusit: grauis en oculis
Vndique nostris iam Poppeæ
Fulget imago iuncta Neroni:
7 *Affligat humo violenta manus*
Similes nimium vultus dominæ:
Ipsamque thoris detrahat altis:
Petat infelix mox & flammis
Telisque 8 *feri principis aulam.*

6 Siphacem, Persen, Iugurtham, Herodem, &c.

7 Lege *Affligat* vt Inf. v. 785. id est, Quin Poppeæ has imagines manus nostra illidat.

8 Tyranni, Neronis.

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX. POPPEA.

Territa in somno Poppea nutrici narrat somnium: quam illa vana somnium eludens interpretatione solatur.

QVo trepida gressum coniugis thalamis tui
Effers alumna? quodve secretum petis
Turbata vultu? cur genæ fletu madent?
Certe petitus precibus & votis dies
Nostris refulsit: Cæsari iuncta es tuo
Tæda iugali. quem tuus cepit decor,
Et 1 *culpa Senecæ; tradidit vinctum tibi*
Genitrix amoris 2 *maximum numen Venus.*
O qualis, altos quanta pressisti 3 *toros*
Residens in aula! Vidit attonitus tuam
Formam Senatus, 4 *thura cum superis dares,*
Sacrasque grato spargeres aras mero,
Velata summum 5 *flammeo tenui caput.*

1 Quænam hæc Senecæ culpa? an quod dissuadendo Neronem, proterui iuuenis eò magis accendebat animum? an (quod solent delicta discipulorum conferri in magistros) arguitur Seneca non tam erudiisse indolem Neronis, quam armasse sæuitiam? an Senecam mortis Agrippinæ insimulat, quæ vna maximè his nuptiis obstabat? Namque & Senecæ crimini datum, scribit Dion, quod Agrippinæ congrederetur, deinde Neronem ad cædem eius incitasse, vt suspicionem hanc à se deriuaret. *Prima ratio personæ conuenientior, cætera validiores.* 2 Μεγάλη σθένος Κύπρις, ἐκφέρεται νίκας ἀεί. 3 Discubitorios. 4 In nuptiis aquæ & ignis sacramenta adhibita, quæ calorem & humorem ad fœtum denotarent, hinc faces & thura, necnon vini libatio, neque enim vxor nisi peractis sacrificiis ducebatur. 5 Velamento luteo seu rubeo quo noua nuptias tegi moris erat, pudoris gratia, vel subiectionis symbolum.

[illegible]

Irrupit intra tecta cum trepidus 15 mea
Ensemque iugulo condidit saeuum Nero.
Tandem quietem magnus excussit timor:
Quatit ora & artus horridus nostros tremor
Pulsatque pectus: 16 continet vocem timor,
Quam nunc fides pietasque produxit tua.
Heu quid minantur inferum manes mihi?
Aut quem cruorem coniugis vidi mei?
NVT. 17 Quaecunque mentis agitat infestus vigor,
Ea per quietem sacer & arcanus 18 refert

[illegible] 18 Reducit ad phantasiam.

Velox

Veloxque sensus, coniugem, thalamos, rogos
Vidisse te miraris, amplexu noui
Haerens mariti? 19 sed mouent laeta die
Pulsata palmis pectora, & fusa coma.
Octauiae desidia planxerunt sacros
Intra penates 20 fratris, & 21 patrium larem:
Fax illa, quam secuta es 22 Augustae manu
Praelata: clarum nomen inuidia tibi
Partum ominatur: 23 Inferum sedes, toros
Stabiles futuros spondet aeterna domus.
Iugulo quod ensem condidit 24 princeps tuus?
Bella haud mouebit, pace sed ferrum teget.
Recollige animum, recipe laetitiam, precor:
Timore pulso, redde te thalamis tuis.
POP. *Delubra & aras petere constitui sacras,*
Caesis 25 litare victimis numen 26 deum,
Vt expientur noctis & somni minae,
Terrorque in hostes redeat attonitus meos.
Et vota pro me suscipe, & precibus piis
Superos adora, 27 maneat vt praesens metus.

19 Populi autem planctus super Octauiae diuortio tibi in somno repraesentatus est. 20 Neronis. 21 Claudij. 22 Agrippinae. 23 Terra, cum sit immobilis. *vel* inferni leges cũ aeternae sint. 24 Nero. al. legunt, *suo*, sc. iugulo. 25 Romani mola salsa, Graeci vino flumine nocturnos terrores expiabant. 26 ἀλεξικάκων deorum Auerruncorum; Iouis prodigialis, Apollinis, Telluris; Heroum, vt Herculis, Castoris & Polluciũ, &c. qui placati infausta somniorum omina credebantur auertere. 27 Defluat, abeat, à *maneo*, *as*.

CHORVS.

Laudat Chorus Poppeae formam.

SI vera loquax fama Tonantis
1 Furta & 2 gratos narrat amores:
3 Quem modo Ledae pressisse sinum
Tectum plumis pennisque ferunt:
4 Modo per fluctus raptam Europen
Taurum tergo portasse trucem;
5 Quae regit, & nunc deseret astra,
Petet amplexus Poppaea tuos:
Quos & Ledae praeferre potest:
Et tibi quondam, 6 cui miranti
Fuluo Danae fluxit in auro.
Formam Spartae iactet 7 alumnae
Licet; & 8 Phrygius 9 praemia pastor;
Vincet vultus haec 10 Tyndaridos,
11 Qui mouerunt horrida bella.

1 Furtiuos amores *sipes*. 2 A fronte quidem gratos, bellos ac mellitos primum; μελλαίδρυς & γλυκύπικρυς, quorum exitus amarus super aloen & absynthium. 3 Hippol. v. 300. 4 Hipp. v. 303. 5 *Ord.* Deseret astra quae nunc regit & petet tuos amplexus ô Poppaea. 6 Cui nouitatem rei stupenti in gremium per aureum impluuium cecidit. sup. v. 203. 7 Helenes, candidae quidem vtpote Ioue cygno genitae, tenerae vtpote ouo exclusae. 8 Paris. 9 Helenam. 10 Helenae Tyndari putatiuae filiae. 11 Qui vultus mouerunt hor. bella.

Phrygiaque ſola regna dedere.
Sed quis greſſu ruit attonito?
Aut quid pectore portat anhelo?

NVNCIVS CHORVS.

Motum populi nunciat ob repudiatam Octauiam nuptiaſque Poppeæ.

1 QVicumque tectis miles 2 exſultat ducis,
Defendat 3 *aulam, cui furor populi imminet.*
4 *Trepidi cohortes ecce præfecti trahunt*
Præſidia ad vrbis; 5 *victa nec cedit metu.*
Concepta rabies temere; ſed vires capit.
CHO. *Quis iſte mentes agitat attonitus furor?*
NVN. *Octauiæ furore perculſa* 6 *agmina,*
Et efferata per nefas ingens ruunt.
CHO. *Quid auſa facere, quove conſilio, doce.*
NVN. 7 *Reddere penates Claudiæ Diui parant,*
Toroſque fratris debitam partem imperij.
CHO. *Quos iam tenet Poppea concordi fide?*
NVN. 8 *Hic vrit animos pertinax nimium furor,*
Et in furorem temere præcipites agit.
Quæcunque claro marmore effigies ſtetit,
Aut ære fulgens, ora Poppeæ gerens,
Afflicta vulgi manibus, & ſæuo iacet
Euerſa ferro; membra per partes trahunt
9 *Diducta laqueis; obruunt turpi diu*
Calcata cœno. verba conueniunt feris
Immiſta factis, quæ timor recipit meus.
10 *Sepire flammis principis ſedem parant,*
Populi niſi iræ coniugem reddat nouam,
Reddat penates Claudiæ victus ſuos.
Vt noſcat ipſe ciuium motus, mea
Voce haud morabor iuſſa præfecti exſequi.
CHO. *Quid fera fruſtra bella mouetis?*
Inuicta gerit tela Cupido.
Flammis veſtros obruet ignes:
11 *Queis extinxit fulmina ſæpe,*
Captumque Iouem cœlo traxit.
12 *Læſi triſtes dabitis pœnas*
Sanguine veſtro, non eſt patiens,
Feruidus iræ facilisque regi,

1 Quotquot ſtationis Palatini milites eſtis.
2 Propter inſolentiam σῶμα τετρυλάκων. Raphelengius emendat *Excubat.*
3 Palatium.
4 Præfecti vel tribuni Prætoriani ducunt cohortes ſuas ad præſidia vrbis.
5 Nec populi etiam victi furor & motus cedit.
6 Multitudo populi.
7 Reddere Octauiæ penates Claudij & Neronis nuptias.
8 Indignatio ex his nuptiis.
9 καθαιρεθέντα, reſti & laqueis ex alto deiecta, *deſcendunt ſtatuæ tetemque ſequuntur.*
10 Circumdare.
11 *Ille ſuis ſanos compeſcuit ignibus ignes ſæpe Iouis.*
12 Offenſi Neronis, vel vos læſi dab. itaq; alij.

13 *Ille* 14 *ferocem iussit Achillem*
Pulsare lyram: fregit 15 *Danaos;*
Fregit 16 *Atridem; regna euertit*
Priami; claras diruit urbes,
17 *Et nunc animus quid ferat horret*
Vis immitis violenta Dei.

13 Amor.
14 Propter Briseida iratu
221. *vel simpl.*
15 Diutino b
expugnantes
Helenæ grat
niem, v. 81,

amantis Neronis ira sæuum quid moliatur.

ACTVS QVINTVS.

NERO. PRÆFECTVS.

Æstuans ira Nero propter tumultum populi, in ipsum sæuiri iubet, & Octauiam veluti motus causam, deportatam in Pandatariam, interfici.

O Lenta nimium militia nostri manus,
Et ira patiens post 1 *nefas tantum mea;*
Quod non cruor ciuilis accensas faces
Extinguit in nos; cæde nec populi madet
2 *Funerea Roma, quæ viros tales tulit!*
Admissa sed iam morte puniri parum est,
3 *Grauiora meruit impium plebis scelus,*
Et 4 *illa, cui me ciuium subiicit furor,*
Suspecta coniux & soror semper mihi,
Tandem dolori spiritum reddat meo,
Iramque nostram sanguine extinguat suo,
5 *Mox tecta flammis concidant vrbis meis:*
Ignes, ruinæ, noxium populum premant,
Turpisque egestas, sæua cum luctu fames.
6 *Exultat ingens seculi nostri bonis*
Corrupta turba: nec capit clementiam
Ingrata nostram, ferre nec pacem potest,
Sed inquieta rapitur: hinc audacia,
Hinc temeritate fertur in præceps sua.
Malis domanda est, & graui semper iugo
Premenda, ne quid simile tentare audeat,
Contraque 7 *sanctos coniugis vultus meæ*
Attollere oculos fracta per pœnas metu
Parere discet principis 8 *nutu sui.*
Sed adesse cerno, 9 *rara quem pietas* 9 *virum*
Fidesque castris nota præposuit meis.
PRÆ. *Populi furorem cæde paucorum, diu*
Qui restiterat temere, compressum 10 *affero.*

1 Mo
2 Fu
pleta
3 M
4 O
5 Ho
cit i
Imper
uient
sex d
que 1
ac inc
se e t
natiat
ctans,
mæ pu
ἄλως
Illo f
habitu
uit.
6 Lux
licet)
tia pri
ranni;
tur lo
mala.
7 Au
8 Nu
9 Ti
præfect
torio;
Impera

pietate. 10 Annuncio.

NE. *Et hoc 11 sat est? 12 sic miles audisti ducem?*
Compescis? hæc vindicta debetur mihi?
PR. *Cecidere motus impij ferro duces.*
NE. 13 *Quid? illa turba petere quæ flammis meos*
Ausa est penates, Principi legem dare,
Abstrahere nostris coniugem caram toris,
Violare quantum licuit incesta manu
Et voce dira, debita pœna vacat?
PR. 14 *Pœnam dolor constituet in ciues tuos?*
NE. *Constituet, ætas nulla quam famæ eximat.*
PR. 15 *Quam temperet non ira, non noster timor?*
NE. 16 *Iram expiabit prima quæ meruit meam.*
PR. *Quam poscat ede, nostra ne parcat manus.*
NE. *Cædem* 17 *sororis poscit, & dirum caput.*
PR. *Horror victum trepidus adstrinxit rigor.*
NE. *Parere dubitas?* PR. *cur meam damnas fidem?*
NE. *Quod parcis hosti.* PR. 18 *fœmina hoc nomen capit?*
NE. 19 *Si scelera cepit.* PR. *estne qui sontem arguat?*
NE. *Populi furor.* PR. *quis regere dementes valet?*
NE. *Qui concitare potuit.* PR. *haud quemquam reor.*
NE. 20 *Mulier, dedit natura cui pronum malo*
Animum, ad nocendum pectus instruxit dolis;
Sed vim negauit, vt ne inexpugnabilis
Esset, sed ægras frangeret vires timor,
Vel pœna; quæ tam sera 21 *damnatam premit,*
Diu nocentem. tolle consilium, ac preces;
Et imperata perage: 21 *deuectam rate*
Procul in 22 *remotum litus interimi iube,*
Tandem vt residat pectoris nostri tumor.

11 Paucorumne cæde. 12 Sic executus es Imperatoris mandatum? 13 Cur non & tota turba quæ petere flammis ausa est, &c. pro merito pœnas motus dedit? 14 Anne iratus pœnas exiges? 15 Constitueisne pœnas cui non ira, non timor noster ponat modum? 16 Illa prima expiabit iram meã quæ meruit. 17 Octauiæ. 18 Hostisne nomen in fœminam cadit? 19 Si scelera cepit, & nomen hostis. 20 Mulier potuit, cui mala mens, malus animus. *vel* Octauiam intellige. 21 Octauiam. 22 Pandatariam insulam in sinu Caietano. inf. v. 939.

CHORVS. OCTAVIA.

Chorus perniciosum multis fauorem populi fuisse canit. mox dura fata mulierum domus Cæsareæ commemorat.

O Funestus multis populi
Dirusque fauor! qui cum flatu
Vela secundo ratis impleuit,
Vexitque 1 *procul; languidus idem*
Deserit alto sæuoque mari.

1 A litore in altum.

Flebile

Fleuit 2 Gracchos miseranda 3 parens,
Perdidit ingens quos plebis amor,
Nimiusque fauor, 4 genere illustres,
Pietate, fide, 5 lingua claros,
Pectore fortes, 6 legibus acres.
Te quoque 7 Liui simile letho
Fortuna dedit; quem neque 8 fasces
Texere sui, nec tecta domus.
Plura referre prohibet præsens
Exempla dolor. modo 9 cui patriam
Reddere ciues aulam, & fratris
Voluere toros; nunc ad pœnam
Lethumque trahi, flentem, miseram
Cernere possunt. Bene paupertas
Humili tecto contenta latet.
Quatiunt altas sæpe procellæ,
Aut euertit fortuna domos.
OCT. Quo me trahitis? quodve tyrannus
Aut exilium 10 regina iubes;
Si mihi vitam fracta remittit
Tot iam nostris euicta malis;
Si cæde mea cumulare parat
Luctus nostros, inuidet etiam
Cur in patria mihi sæua mori?
Sed iam spes est nulla salutis,
Fratris cerno miseranda 11 ratem.
Hæc est, cuius vecta carina
Quondam genitrix, nunc & thalamis
Expulsa soror miseranda vehar:
Nullum pietas nunc numen habet,
Nec sunt superi: regnat mundo
Tristis 12 Erinnys.
Quis mea digne deflere potest
Mala? quæ lacrymis nostris questus
Reddet 13 Aedon? cuius pinnas
Vtinam miseræ mihi fata darent;
Fugerem luctus ablata meos
Penna volucri procul, & cœtus
Hominum tristes, cædemque feram.
Sola in vacuo nemore, & tenui
Ramo pendens, querulo possem
Gutture mœstum fundere murmur.

2 Tiberium & Cajum Gracchos viros populares, qui cum Tribuni plebis leges Agrarias reducerẽt, in patriciorum, quibus illæ leges ingratæ, odium incurrebant suamque perniciem, ille à P. Nasica in concione, hic vbi Capitolinum montem occupasset, Opimij cos. iussu occisus.

3 Cornelia.

4 T. Gracchi Sempronij & Corneliæ è Scipionum familia oriundos.

5 Eloquentia impense laudatos.

6 Agrariarum legum, seu plebiscitorum auctores acerrimos.

7 Liui Druse, qui Trib. pleb. conatus Senatum cũ plebe in concordiam reducere, iudicia vt æqua parte penes senatum essent & equites lege tulit, quocirca Senatui offensus, domi suæ, incertum à quo, interfectus est. alij leg. *Leuis*, & Scipionem Africanum minorem intelligunt. alij *Leuis*, & fortunæ tribuunt: rectius *Leui*.

8 Magistratus dignitas, nulli enim tribunis lictores. & hæc dictio magis Scipionem respicere videtur, qui & domi suæ mortuus repertus est. nec tamen de Liuio Druso muto sententiam.

9 Octauiam cui, & ciues cernere possunt trahi.

10 Fortuna, quæ regina, hera, domina, cui omnia accepta, omnia expensa feruntur, & in tota ratione mortalium sola vtramque paginam facit. *vel* de Poppea intellige, cum dixerit prius, *tyrannus*, i. e. Nero. 11 Sutilem illam, quam in matris exitium commentus est Nero frater meus, sup. v. 367. 12 Agam. v. 82. 13 Agam. à v. 665. & Herc. Oet. à v. 190.

